Ч. 39. Чернівцї, пятниця дня 2. (15.) цьвітня 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість на інсерати платні в Чернівцях.

Француско-анґлїйский трактат.

Перед кількома днями підписано француско-анґлїйский договор, а справі якого між Францією і Анґлією давно вже вели ся переговори. Подробицї его поки що невідомі, але головні точки обговорює уже анґлїйска і француска преса. Після голосів на пів офіцияльних француских і анґлїйских часописий за предмет порозуміня взято передовсїм мароканьске і египетске питане. Що до мароканьскої справи, то уреґульовано її осібним трактатом, запевняючим Франциї спокійне пановане в Мароко. Франция має право слїдити там за супокоєм і робити заходи коло відповідних реорґанїзаций—адміністративних, економічно фінансових і военних. За те ґарантує Франция свободу торговлї в Мароко і зобовязує ся не укріпляти мароканьского берегу против Ґібральтару.

З другого боку Анґлїя застерігає собі значні права в Египтї, запевняючи неутральність Суезного каналу. Всеж таки ґарантує Анґлїя свободу торговлї в Египтї на протяг 30 років, і повну свободу француских шкіл. Крім того не має права Франция вимагати у Анґлїї точного часу для анґлїйскої окупациї Египта.

Вместо уступок зроблених в користь Анґлїї в справі острова Нової Фундляндиї, получає Франция деякі територияльні уступки в східній Африцї, а то: Анґлїя відступає їй острови Лос лежачі против берега француско[illegible] і [illegible] може тепер француські кораблї приставати прямо до француско[illegible] териториї.

Третий предмет француско-анґлїйского порозуміня становить декларация що до Сіяму. В сїй справі утримано основні точки порозуміня з 1896 року. Що до Малаґасскару зрікає ся Анґлїя протесту, який вона заявила супротив цлового режіму з боку француского правительства.

Порушено також питане Нових Гебридів, але поки що его ще не розвязано, так що в сїй справі буде назначена окрема комісия.

Отже як бачимо заключений договор тичить ся виключно вольонїяльної полїтики обох заінтересованих держав і приносить як тій, так і другій стороні значні користи. Тим більше, що тепер підчас російско-японьскої війни таке порозуміє між Францією і Анґлією мати ме далекосяглє значіня. Цікаво, що російска преса замовчує сю полїтичну акцию або обмежує ся лише на офіцияльним оголошеню.

Француска преса про російско-японьский конфлїкт.

Що до поглядів на російско-японьску війну дїлить ся француска преса на два цїлком противежні табори. З одного боку „Figaro„ і „Echo de Paris“ майже що дня публикують бесїди своїх кореспондентів з російскими міродайними мужами, після яких має Франция переконати ся про непобідимість свого союзника — Росиї. З другого боку цїлий ряд иньших дневників задивлює ся на сю справу трохи скептичнїйше. Тодї коли „Figaro“ і Echo de Paris“ з захлином повторюють слова російских мінїстрів, що кошти російско-японьскої війни не будуть виносити навіть тільки, як чверть розходів Анґлїї на війну з Бурами, і що Росиян не раньше кінчать війну, як заключать російско-японьский мир в Токіо, — иньші дневники рішучо виступають проти вмішуваню Франциї в Російско-японьский конфлїкт, а також остро критикують поступоване російского правительства.

La Russia ufficial“ [illegible] охолоджена в відносинах Франциї до Росиї. — Треба признати — пише він — що перспектива бути втягненим в російско-японьский конфлїкт не зробила приємного враженя на француский народ; противно, вона примусила его застановити ся над питанем російско-француского союза, над чим він до сего часу не застановляв ся. І француский нарід в кождім разї мусить переконати ся, що военна орґанїзация в Росиї не так красно стоїть, як про неї до сего часу думали. А се не могло не вплинути на відносини Франциї до Росиї.

Другий дневник „Siecle“ отверто заявляє, що поміч сухопутними військами з боку Франциї не малаб для Росиї жадного значіня. Щож тичить ся француско[illegible] фльоти, то могла б вона справдї бути користною для Росиї, але про таку поміч нема чого й думати, бо француска фльота не може лишити без оборони своїх берегів. Тим більше, що колиби Франция вмішала ся в російско-японьску війну, то мусїла б передовсїм числити ся з Анґлією, з якою в послїдних часах завязала приязні зносини.

Француска часопись „Revue Belne“ помістила статю звісного ученого — Альберта Метена, який обговорюючи так зване „жонте небезпеченьство“ замічує, що се жонте небезпеченьство не естнувало, аж доки Европейцї не вдерли ся до Азиї. Се небезпеченьство виникло заздним нетактовности европейских полїтиків, але і тепер не уявляє воно із себе нїчого страшного. Китайскі патріоти думають лише про оборону своєї вітчини а нїколи про розширене границь своєї держави. Щож до Японії, то вона також нїколи не розпочала б теперішної війни, колиб Европейцї, в данім разї Росия не провадила авантурничої полїтики.

Еще критичнїйше відносить ся до мрії про жонте небезпеченьство „Revue“ (ранїйше — „Revue des Revues“). — Розмови про жонте небезпеченьство — пише він — є не що иньше, як пусті фрази. Гадати, що всї азийскі народи з'єднають ся коли небудь для знищеня Европи, значить йти занадто далеко. Варта тільки приглянути ся гармонії, яка панує між так званими культурними европейскими народами, щоби залишити гадку про розвязане Азиятами проблему [illegible] народного порозуміня. Ми завжде називатимемо [illegible] дїйсности такого небезпеченьства немає, в противнім случаю витворюєм ми его самі.

Отже коли принати на увагу сей голос француско[illegible] преси, можна зрозуміти те анґлїйско-француске порозуміне, до якого прийшло в послїдних часах.

Льотерия чисельна і єї математична мораль.

Одною з найбільших язв, що нищать економічно наш нарід, є по при алькоголїзм льотерия чисельна. Як нужда газардова гра, так і льотерия розбуджує найнизші пристрасти в чоловіцї, бо вчить его надїятись на придбане собі майна без нїякої працї, а коли — як найчастїйше дїєсь — виграна омиває чоловіка, тодї зі збільшеною пристрастию кидає ся він до дальшої гри, тратить нераз тяжко зароблений гріш та помалу іде до руїни, а коли зважимо що і се, що пристрасні грачі найчастїйше віддають ся і алькоголїзмови, то зрозуміємо легко, що льотерия чисельна приносить необчислиму шкоду не лиш для даної одиницї, але і для цїлої суспільности, зменьшуючи загальну мораль і загальний добробит. Що кожда газардова гра веде до руїни, на се дає нам точний доказ математика; в т. зв. рахунку імовірности доказуєсь основного твердженя, що пристрасна гра веде все і всюди до матеріяльної руїни.

Я не думаю розбирати основно квестиї, що і льотерия чисельна, як і кожда иньша газардова гра дїйсно руйнує, бо се всї дуже добре з досьвіду знають; відгомон сего розходив ся вже і в парляментї, де відзивались поважні голоси, що держава в імя культури та моралї повинна знести таке нечисте жерело приходів, як льотерия. Я хочу лиш в коротцї сказати дещо про історию сеї інституциї і розібрати квестию, чи льотерия є математично моральна; буду старав ся доказати, що льотерия чисельна не лиш є язвою з сеї причини, що будить найнизші інстинкти людскі, але що спосіб, в який у нас в державі культурній, відбуваєсь процедер льотерийтичне [illegible] позвенна, що се „математична мораль“ і лаки переведу доказ висше поданого твердженя, подам в коротцї кілька дат про розвій історичний сеї інституциї.

Якеж є походжене льотериї?*) На початку 17. ст. був в Ґенуї звичай, що з поміж 100 сенаторів що пів року вибирано 5 жеребом на найвисші достоїньства. Один з сенаторів, іменем Benedetto Gentile впровадив рід закладу, що імя сего або тамтого сенатора випаде в льосованя; деякі ґенуеньскі бан-

*) Історичні дати взяв я з книжечки: M. Cantor. Politische Arithmetik (B. G. Teubner, Leipzig), ціна 1·80 марок.

Іван Бунїн.

Велґа.

(Північна леґенда.)

З російского переклав: *Андрій Паращук.*

Чи чуєш, як жалібно скиглить чайка над шумячим, розбурханим морем?

У мрачній далечинї, на заходї, мріють його темні води; у мрачну далечінь, на північ, уходить камінєм покритий беріг. Студінь з вітром. Глухий шум заворушених филь то завмирає, то змагаєть ся, — неначе шепіт соснового бору, коли то по його верхінях гуде і роботить буря, — та глибокими і величавими стонами зливаєть ся з криком чайки... Бачиш, як самітно і опущено кружить і біляє вона в сумовитім осїннім туманї, плаваючи у студенім вітрі на гибких крилах?

Се призвак непогоди. В ночи розіграєть ся буря. День зі самого заранї хмарний. Тут, на сїм непривітнім північнім океанї, на його пустих островах і побережах, майже цїлий рік непогода. Та тепер осїнь, а північ в осїнній порі ще сумнїйша. Море сердито збурило ся, прибравши краску темно-желїзну... З далека представляє ся його уровень висшою від берега, і непроглядною, грізною картиною мчить ся вона у мрачний простір на захід, а вітер що раз прудше жене від заходу филї і далеко розносить скиґіт чайки.

— Крі—є.! — жалко і перейнимаючо лунає по вітрі.

Рано вона неспокійно і криво лїтала над самим прибоєм филь. Море заливало весь беріг водяними валами, котрі безупинно крутили ся. Тут, на березї, розігнавшись, густими водопадами розкудовченої піни з ревом і шумом рило воно під собою морский пісок; там, гейби кипячий сніг, розсипало ся шипотливо по каміню і широко вливувало ся на беріг, але в тую-ж мить совгало ся, мов скло, назад, підпираючи собою новий филюючий вал, а в дали розбивало ся об каміня і здіймалось високо у воздух. І далеко гудїв весь беріг від приплину моря... Чайка з криком набивала собою поміж филями, зручно совгала ся по самій поверхни води і єї провалинах, піднимала ся по новій филя на високий гребінь і спурхувала вся обризкана і запінена.

Вітер повільно колихав нею низько понад морем.

Та відтак вона, рішучо, тратила всї сили.

Насуплюєть ся неприятний вечір, і вже безсильно вигойдує ся чайка по вітрі, уходить що раз дальше, біляючи в імлї, від берега на море... Чуєш, як жалко звучать єї радісні стони?...

От єї вже ледви-ледви видко у сумраках. Бистро спускаєть ся темна, бурлива ніч; частїйше і частїйше то там, то тут мелькнуть на мори сиві космики піни; шум приплину взмагаєть ся, ледовий вітер бурхає і бішено розриває филї, розносячи по воздусї бризк і різкий запах моря.

— Крі—є!... — чутно відкись-то з далека, з долу.

Се накидує собою сумна чайка... Слухай, я розповім тобі, під шум филюючого північного моря, стару, північну леґенду.

I.

Було се давно, в непамятних часах. Над студеним північним морем жила молода і кріпка Велґа. На захід були води, на схід — лишень піскуватий беріг, що недалеко за оселями сходив ся з небом. Що було там, на схід, — Велґа не знала і не хотїла знати. Вона нїколи не ходила на схід. Не ходив і єї батько, не ходила і мати, не ходила і старша сестра Снеґґар. Вони знали тільки море.

Над морем промайнув Велзї дитячий вік. Швидко він промайнув, і весело було Велзї в дитячім віку. Зимою, коли море тільки над самим краєм неба чорнїло филями, а у берегів покривало ся білим снїгом, Велґа спала на мягкім пуху з гаґара, а прісунувшись, видїла перед собою веселе сьвітло ватри серед темної і низької хатини. Лїтом, коли сяє сонце, він теплий вітрець, і вода легесенько плюскоче в морі, Велґа глядала на піску печок зуйків і плавунцїв, або бігала к' прибоєви, лїгала коміть головою на беріг, а филї з шумом лоскотали єї з верха... Так бавила ся вона хітом, і все були з нею Ірвальд і Снеґґар.

Огрядна Снеґґар часто хихо-

кери обіцювали кождому, хто лиш прийняв такий заклад, виплатити 20.000-кратну ставку, наколи відгадає усі пять імен, за відгадане чотирох і т. д. імен відповідно меньшу квоту. Ci закладиі так рентувались, що держава сама приняла на себе гру, та місто 100 взяла лиш 90 чисел; так повстала ґенуєньска льотерия коло р. 1620. Опісля розширила ся така державна льотерия по ріжних державах, як пр. в Італії, Австриї, Франциї, Прусах і т. п., а державам прибуло легке а дуже інтратне жерело доходів. З часом одная держава прийшла до погляду, що ся гра деморалізує низші верстви народні та що великі материяльні приходи з льотериї не в силї зрівноважити великої шкоди моральної, яку поносить через се суспільність і держава, і льотериї знесено. Послїдна держава німецка, де льотерия найдовше удержалась, бо до р. 1861, була Бавария. Нинї дві лиш держави не знесли сего легкого жерела приходів, а се Італія та Австрия (а Угорщинї нема вже льотериї чисельної).

Перейдім тепер до властивої теми, а се до шанс гри льотерийної і математичної єї мерали.

Гра льотерийна відбуваєсь в сей спосіб, що з поміж 90 чисел тягне ся 5 чисел; коли хтось виграє одно число без означеного порядку, то се називаєсь estratto, наколи виграєсь одно число з означеним порядком, то се називаєсь означений тяг (пр. перший, другий і т. д., або — як у нас кажуть — перший „руф“, другий і т. д.) два числа виграні дають амбо, три терно, чотири кватерно, пять квіно (або — як у нас кажось — квінтерно).

Якіж є шанси гри? Понеже чисел є девятьдесять, а тягне ся пять чисел, то рахунок показує, що шанса (імовірність) виграна estratta є $\frac{1}{18}$, шанса виграня числа з означеним порядком є лиш $\frac{1}{90}$, шанса виграня амба є $\frac{1}{801}$, шанса виграня терна є $\frac{1}{11748}$, шанса виграня кватерна є $\frac{1}{511038}$, а в решті шанса виграня квінтерна є лиш $\frac{1}{43949268}$ (значить ся, шанса так мала, що [illegible] математично моральна, наколи виграна є настосована до імовірности: в разї виграної належить ся за ставку тілько разів більша сума, кілько разів меньша була шанса виграної. Значить ся гра в льотерию булаб тодї і лиш тодї математично моральна, колиб скарб державний за кожде вигране estratto платив 18, за кожду виграну з означеним порядком 90, за кожде амбо $\frac{801}{1}$, за кожде терно 11.748, за кватерно 511.038, а за квінтерно 43,949.268 разів тілько, кілько виносила ставка. Гра уряджена в сей спосіб відповідалаб всяким правилам математичним рахунку імовірности і хотяй оставалаби очевидно газардом, однак була би математично моральна.

Подивім ся одная, як дїє ся в практицї в державах, що тягнуть з льотериї великі приходи, а се в Італії та Австриї. В Італії платить держава за estratto лиш $10^1/_2$, за означений тяг $52^1/_2$, за амбо 250, за терно 4250, за кватерно 60.000 разів тілько, що ставка; на квінтерно не принимає держава ставок. Колиб одная виграна виносила відповідно до ставки більше, як 400.000 лірів, то держава сеї надвишки не виплачує. Як з сего бачимо, гра льотерийна в Італії є математично неморальна.

Лишім на боцї Італію, а звернім ся до Австриї, де льотерия все ще процвитає мимо обіцянок раду, що єї невдовзї знесе. В Австриї платить ся за estratto лиш 14 разів, за означений тяг 67, за амбо 240, а за терно 4800 разів тілько, що виносить ставка; значить ся, держава виплачує о 4, 23, $160^1/_2$, 6948 разів меньше, як випадалоб після правил математично моральної гри. Що цїкавійше, то се, що в Австриї не принимаєсь ставки на кватерно, анї на квінтерно; хто хоче ставити на 4 або 5 чисел, то може се робити лиш в видї терн. А що в числах є 4 терна, а в 5 числах 10 терн, то за кожду корону ставки на 4 числа випадає 1200 кор. за кожде терно, а за кожду корону ставки на 5 чисел випаде лиш 480 кор. за кожде терно. Колиб отже пощастило ся навіть комусь трафити кватерно, або й квінтерно, то в найлїпшім разї дістав би місто 11.748, згадно 43,949.268 корон за кожду корону ставки 4.800 кор., с. є. о 506.238 кор. згадно о 33,944.468 кор. за мало. Наведені через мене числа дають доказ, яка є висока математична мораль нашої льотериї чисельної.

Но не конець на тім. Хотяй, як рахунок показує, вже з гори держава (що перед тягненем) може що найменьше третю часть усїх складок вважати своїм чистим приходом, то одная держава вже заздалегідь застерігає ся, щоби случайно хтось не виграв за великої суми. Сему заряджуєсь в сей спосіб, що заладто се також один із способів, щоби з гори усунути можливість страти зі сторони держави.

Але ще є один спосіб, що не сьвідчить про математичну мораль три льотерийної. Часами трафляє ся, що якесь число довший час не випадає з тягненя; через се від одного до другого тягненя шанси витягненя сего числа зрастають (на основі т. зв. „закона великих чисел“ з рахунку імовірности). Пристрасні грачі, надїючись тодї на досить значну імовірність виграної, обставляють се число дуже високо. Та що робить тодї держава? Щоби не наразити себе на можливість страти, она зовсїм просто не приймає ставок на се число так довго, аж оно на льотериї не вийде; в сей спосіб держава грає на 90, грачі на 89 чисел, а се робить в амбах ріжницю соток, в терах і т. д. тисячів шанс на некористь грачів.

В виду поданих через мене чисто обетинних, математичних дат виходить правдивість поданого мною твердженя, що льотерия чисельна у нас є одною з найнеморальнїйших математично газардових ігор, і се на величезну користь держави, а на страшну страту найнизших верств, що своїм тяжко зароблених грошем дають державі так легкий та інтратний прихід.

Та коби бодай на тім був конець; коби бодай скарб державний виплачував „щасливому“ грачеви ту дрібну найму, яку приписує (против усяким правилам рахунку імовірности) норма державна. Кажу „щасливому“, бо кождий пристрасний грач виграшки один одинокий раз дужає, що він дїйсно Бог зна кілько дешевим трудом заробив, а забуває, кілько передше прийо, та кілько опісля принесе ще в жертву ненаситному мольохови! Отже скарб державний побирає ще від кождої поодинокої виграної $15^0/_0$ податку, хотяй — як ми в горі бачили — вже передше виплачуючи так мінімальну часть відтрутяя собі від кождого естратта $22{\cdot}2^0/_0$, від кождого означеного тягу $34{\cdot}70^0/_0$, від кождого амба $40^0/_0$, а від кождого терна $50^0/_0$ (про кватерна і квінтерна вже і не згадую)! Значить ся, кождий „щасливий“ грач тратить навіть в найлїпшім случаю — т. є. коли дїйсно виграє — $37{\cdot}2^0/_0$, згл. $49{\cdot}7^0/_0$, $55^0/_0$, $74^0/_0$ на користь держави, що нїби-то „програла“. Як з сего бачимо, в дїйсности все виграє держава, не числячи сего, що у неї вже з гори шанси виграни без порівнаня більші.

Та ще одно. Держава послугуєсь до приниманя ставок колектурами, або — як у нас кажуть — „ферлїґами“, що звичайно є в руках спекулянтів. Звичайно в послїдних днях перед тягненем не хоче такий колектант принимати малих ставок, бо каже, що „льотерия (себ-то се що він робить) числить на пристрасть людску, наклеює на вікнах цїлі серії картон льотерийних, за які він сам дав ставку і відіслав єї до уряду льотерийного, а тепер лиш робить людям „пугоду“, що можуть таку картку купити і грати на льотериї. Що такі картки — то добрий інтерес для колектанта, се зрозуміє кождий, хто лиш день перед тягненем переходив коло колектури і видїв ту масу людий, що тиснуть ся по ті картки до „ферлїґу“ мов по чарівний талїман, що має втворити їм всї скарби сьвіта. — А коли хто дїйсно виграє і зголосить ся до колектури по виграну, то найчастїйше дістане відповідь, що гроші ще не прийшли з головного уряду, що прийдуть може аж за тиждень; а коли хто домагає ся сейчасової виплати „виграної“, то колектант годить ся на се, але за „пугоду“ каже собі заплатити. І він мусить дістати своїх кільна або кільканацять процент! А щасливий грач сейчас ставить нову ставку і „зароблений“ гріш вертає назад до державної каси.

Коли виджу перед колектурою ті сотни пристрастних найбіднїйших людий, що тиснуть ся до ферлїґу мов до храму Божого, та обговорюють які числа, що вийшли, і після їх ненормальних комбінаций мають вийти, та розбирають усякі сни та їх значінє та толкують, які „нумера“ сей або той сон предсказує (а се 20 він! ніх величаного поступу, порог сувірія!), то мимохіть огортає мене сумнїв, чи суспільність, що живе такими мріями, не зроблене майна без працї, та яка топить свій гірко зароблений гріш в колектурах і шинках (бо колектура і шинк найчастїйше у купі), може думати про якесь моральне, культурне та економічне двигнене. Розбурхане найнизших інстинктів в найменьше інтелїґентних верствах не повинно прецінь лежати в інтересї держави, хотяй би се розбурхане приносило єї и двоє тілько мілїонів приходу. Доки се жерело приходів держави не буде усунене, доти усяка праця культурна та просьвітна не на много здасть ся; бо пристрасний грач, хоч і признає нераз, що веде сам себе до руїни, рідко коли здобуде ся на стілько сили волї, щоби задержав ся над пропастию, коли она его так манить, як льотерия. „Lasciate ogni speranza“, ся напись повинна находити ся побіч орла над кождою колектурою льотерийною.

(За „Економістом“). *Др. Вол. Левицкий.*

Росия й Японія.

Японьскі і корейскі кореспонденти воєнні.

Японьский дневник Mainiczi порівнує японьских кореспондентів воєнних з [illegible] Европи. Кореспондент японьский є вишколений і узброєний як звичайний жовнїр з тою лише ріжницею, що замість рушницї має зшиток паперу і олївець. Інакше має ся річ з европейскими кореспондентами. Кождий з них приїзджає з своєю жінкою, має служницї а навіть кухара. Звичайно европейскі кореспонденти не знають японьскої мови — і мусять в ріжних справах звертати ся до своїх товаришів — японьских кореспондентів. Аби забезпечити ся перед зимном в подорожи, приказують вони до тїла ґумові ванни з горячою водою. Треба також додати, що на 15 кореспондентів, яким урад

тала ся і сьпівала, а одначе не вміла вона так звінко кричати і так сьміло кидати ся в шумяче море, як Велґа. Але Ірвальд умів; він завсїгди був і веселий і моторний.

— Чому ти не брат менї, Ірвальде! — сказала єму Велґа. — Чому у мене нема брата, котрого я так любила-б, як тебе Ірвальде? Менї не навкучила би ся з тобою довга зима.

Він глянув на неї, усьміхнув ся і опять кинув ся на море.

— Дивн, дивн: гаґар! — скрикнув він до неї. Ану-ж, злови мо!

І вони, гей вихор, гнали одно за другим, забігли там, де в прибережних печерах звінко гомонить голос, де над берегом громадять ся високі скали, а важка вода з шумом піднимаєть ся і совгає ся поміж ними, шипотить і кипить, пристає і з журкотом зливає ся струями з плаского каміня.

Там дрочили они филї, близько до них підбігаючи, а утомлені, заснули кріпким, щасливим сном...

Чому так шпарко минули Велзї дитячі лїта?

Але і опісля ще довго вона втїшала ся... Зі щораз більшою нетерпеливкою проводила она довгі зими в хижинї, прикиданій снїгом. Минуло їй чотирнайцять лїт, а Ірвальду — шістнайцять, і часто відїздив він тепер за рибою на море. Та за те як радувала ся Велґа, коли Ірвальд вертав ся.

— Милий Ірвальде, — говорила вона йому — менї збираєсь ся на плач, що так довго тебе не було, і збираєть ся на сьміх, що знову тебе бачу!

Але-ж бо і Снеґґар вже виросла велика. І Ірвальд став забувати про Велґу. Він часто сидїв побіч Снеґґар і дивив ся в єї веселе лице. А Велґа здалека слїдила за ними. Не хотїла вона при сестрі гуторити з Ірвальдом. Та коли він ішов по березї до своїх хати, Велґа пускала ся за ним на здогін і проводила його до самого порога.

— Милий Ірвальде, — говорила йому, — чого-ж ти так довго сидїв коло Снеґґар? Чому горе мішає мою радість?

І стала Велґа сама на березї мори і засьпівала крізь слезн звучні і веселі пісні. А коли стрічались з нею подруги, вона замовкала, а лице єї прибирало суворий і гордий вид.

II.

Хатина батька Велґи стояла на самотї, оддалїк рибацкої оселї, на камінистім побережю, засипаним грубим піском, і в хвилях припливу море доплпвало майже до єї порога.

Коли-ж приплив був підчас бурі, то воно хлюскало навіть до вікна, затягненого кишками гаґара. Тогдї Снеґґар перериала веселу сьпіванку, кидала перепуджена роботу і втїкала від вікон. Стара матїр Велґи воркотїла заклятя і тріножно прислухувала ся завиваню вітрів. Та сама Велґа не страхалась бурі. Вона враз із батьком виходила на мокрий поріг хатини, зливала на вітрі сїти, а відтак скакала в воду, і студена вода, то надходячи то пристаючи, обіймала і вимивала єї босі ноги, покривала їх шипячою, сивою піною і обкручувала морскими, блїдо-зеленими травами. Вона розривала їх ногами і вдихала сильною грудию сьвіжий сирий вітер, піднимала на встрічу йому голову, а вітер грав ся єї русявими кучерями. Так стояла вона молода і чепурна, і лице єї було сьміле і веселе, а сіро-голубі очи остро против бурі глядїли в далечінь. Та лишень птицї сьв. Петра уносили ся там пересклявими стадами і по водї спинали ся з розпущеними крильцятами, на самі високі гребіни водяних банкунів, котрі то збивали ся то розсипували ся.

На що-ж глядїла Велґа?

Дївчата стали прозивати єї журливою і злою, тому, що Велґа нїколи не сьміялась ради якої-будь марницї і не сьпівала зі сестрою при роботї. Та нїколи до пятнайцяти лїт не бувала Велґа журливою і злою. Серце єї було веселе і відважне, як у молодої птицї, і тїшила ся Велґа і бурим і морю, і сонцю і земли, і своїй дївочій свободї.

Лише банувала вона за Ірвальдом, бо дуже кортїло єї розповісти йому, як то гарно жити на сьвітї...

А Ірвальд вже від давна був на мори. Утомила ся Велґа ходячи по побережю і слїдячи за филями; їй забагло ся прикинути через море, що утомилась вона вижидаючи Ірвальда, що годї йому любити Снеґґар, коли Велґа не може вже жити без него...

А коли повіяв теплий вітер від заходу, і стало спускати ся в море сонце, Велґа прийшла до сестри і сказала їй так:

японьский позволив удати ся на Корею, є один Італієць, а 14 Анґличан і Американців.

Стратеґічне положенє.

Правий, себто манджурский беріг ріки Ялю творить дуже добру оборонну лінію для Росиян. Але за те всї важнїйші стратеґічні пункти в Кореї заняті Японцями. Ріка Ялю становить тільки зглядну запору для наступаючої сторони. Оборонець мусить розсипати ся на цїлій довжинї берега, а головно обсадити лепші до пересадженя місця. Коло Антуна зимою ріка Ялю розливає ся кільома рукавами і досягає ширини 1000 метрів і сама собою стає природною запорою. Отже можливо, що російске війско, оперши ся об Антун при зимнім ріки Ялю відступить під неї и єї висшім бігу і там займе оборонне становисько.

Телеграми.

Новий-Йорк. Головна сила японьскої армії стоїть коло Віджу. Між Ченчу а Віджу мало прийти до кількох битв між японьскими а російскими піддїлами. З хіньских жерел доносять, що через Мукден переїхали два поїзди з раненими салдатами. Потвердженя всїх тих поголосок доси нема.

Терст. Японьске правительство старає ся закупити всї транспортові кораблї від давної компанії Терст-Америка. Сї кораблї мають бути ужиті до перевозу угорских коний до Японії.

Льондон. Японьска фльота має стояти о 50 морских миль від Порт-Артура і має тепер 18 воєнних кораблїв, коли при першім атаку мала 14.

Льондон. Японьска фльота зближила ся до фортів Порта-Артура рано о $10^1/_2$ годинї на віддаленє 6 миль. Росияни отворили неправильний огонь. Три рази обминули японьскі кораблї під командою ґен. Того вокруг російских позиций, під час коли Росияни піддержували успішний огонь. В полудне подав ся Того назад, і напад єго уважає ся радше демонстрацією, чим бомбардованєм. Японьска фльота не потерпіла нїяких значних страт, і не зужитковала багато амуніциї. В нападї брало участь 40 японьских торпедників.

НОВИНКИ.

Концерт, яким сьвяткувати ме буковиньска Русь 35-лїтний ювілей композиторскої дїяльности Н. Лисенка, заповідає ся незвичайно величаво. На концерт приїде сам ювілят а з ним завитає до нас панї Марія Старицка, яка також візьме удїл в концертї через мельодекламацию із „Сапфо“ (музика Н. Лисенка). Се вже є певною запорукою, що концерт буде вельми цїкавий. Пригадуємо що сьвято се відбуде ся дня 1. мая.

Букониньске ц. к. правительство розіслало до всїх ц. к. староств слїдуюче розпорядженє: Справозданя з лїченя дифтериї в роках 1901, 1902 і 1903 виказали, що в тих 3 роках з 612 хорих на дифтерию лїчено лиш 269, с. є. 44% „сировицею“, підчас коли 343 відтягнуло ся від сего лїченя. З тих котрих лїчено „сировицею“ умерло лиш 15·2%, коли противно із сих, котрих не лїчено після сеї методи, умерло 68·2%. Се найлїпший доказ, що ся метода лїченя є дуже пожиточна. Взиває ся ц. к. староство, щоби на се звернуло увагу всїх громад і обшарів двірских як також, щоби зобовязало цїлий повіт а передовсїм повітових лїкарів поучати населенє при всякій нагодї про се особливше лїченє. Крім того треба запросити до співучасти в тім взглядї також зарядн народних шкіл і парохіяльні. Рівночасно треба припоручити громадам і обшарам двірским, щоби они на підставі урядового розпорядженя з дня 12. січня 1889, ч. 166/15/88 заряджали як найсворшу опіку хорих на дифтерию. Кревняки або й сї, що ходять коло хорих, мають сейчас повідомити урад громадский про хоробу. Коли-б вони через свою бідність не були в станї, постарати ся о лїкарску поміч, то начальник громади, а взглядно управитель обшару двірского має на підставі приписів § 3. lit. b державного закону санїтарного з 20. квітня 1870 В. з. д. ч. 68 і на підставі приписів § 9. службової інструкциї для громадских лїкарів К. з. і Р. ч. 12 ех 1895 постарати ся, аби заклинано з а р а з принадежного громадского лїкаря до дотичного слабого. Такі особи, котрі мають звідки платити, має начальник громади зобовязати до як найскорійшого приставленя помочи лїкарскої. Якби хто не повинував ся сему розпорядженю, то начальник громади має єго засаржити до принадежного суду і повідомити про се своє староство. Повітові лїкарі, як їдуть до хорих на дифтерию, мають мати при собі відповідну скількість сировиці. Сї лїкарі, котрі на підставі § 12. висше наведеної інструкциї службової можуть мати у себе домашну аптику, мають постаратись о відповідну скількість в своїй аптицї сировиці, щоби могли безпровозочно удїлити помочи своєму пацієнтови. Крім того мають они в своїх тижневих виказах інфекцийних хороб подавати, чи у дотичаючого хорого був лїкар чи нї. В послїднім случаю має ц. к. староство підносити й се, з чиєї вини не покликано лїкаря, як також винуватого покарати чи то в урядовій дорозї чи в дорозї судовій. Вкінци повідомляє ся ц. к. староство, що відпис сего розпорядженя находить ся також в ц. к. прокураториї в Чернівцях і Сучаві.

Нова читальня. Перші загальні збори читальнї „Рускої Бесїди“ в Калїводинї відбудуть ся в недїлю, дня 17. с. м. о годинї 11-ій перед полуднем. Запрошує ся всїх щирих Русинів о ласкаву участь. — За членів-основателїв *І. Товарнок.*

Надзвичайні загальні збори каси пожичкової і щадничої стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Кичери відбудуть ся в недїлю 24. цьвітня с. р. з слїдуючим порядком: 1. Вибір начальника. 2. Наради й запитаня в рамах статута. — *Володимир Турчак*, начальник, *Іван Герсла*, головна надзорчої старшини.

Унїверситетске заостренє. Мін. просьвіти ґр. Ґартель видав розпорядженє, що державним урядникам вільно учащати на унїверситет лише за дозволом їх зверхної власти і що їх студиї, як і іспити лише тодї будуть мати правне значінє, коли дотичний кандидат дїйсно ходив на викладн.

Еміґрацийна осторога. Бюро еміґрацийне в Льондонї остерігає европейских еміґрантів перед напливом до анґлїйских кольоній, особливо до полудневої Африки. Там робітники терплять тепер дуже велику нужду, роботу найти тяжко, а видатки на удержанє великі. То само дїє ся в Канадї, Австралїї та инших анґлїйских кольоніях. Навіть тим, що вже вибирають ся в дорогу, секретар бюра радить відложити подорож до лїпших часів.

Систем метричний в Анґлїї. Перед кільома днями палата льордів ухвалила запровадити в цїлій Анґлїї протягом двох лїт систем метричних мір. Перепровадженє то поручено осібній комісиї. Справу сю порушено уже давно, і тільки тепер згодила ся палата льордів на сю зміну, але під тим услівєм, щоби довгі і невигідні назви французкі (центіметр, кільоґрам і т. д.) замінити коротшими і вигіднїйшими — анґлїйскими.

Скількість населеня в Спол. Держ. з виїмком Аляски і островів виносила в 1903 р. після послїдних статистичних обчислень 79.900.000, отже о 3,906.000 більше, чим 1901 р. При чім число мешканців в Новім Йорку виносило 3,716.000, в Чикаґо — 1874.000, а в Філядельфії — 1,368.000.

Із історії фінляндскої преси. Головний департамент в справах преси зарядив слїдство проти ґазетї „Kotkan Uutiset“ з приводу того, що в названій ґазетї царске розпорядженє на імя фінляндского ґенерал-ґубернатора поміщено на четвертій сторінцї... між анонсами.

Чума в Індиях. Після послїдних відомостий, які найдійшли з Бомбаю до Льондону, чума в Індиях ширить ся незвичайно. В одній провінциї бомбайскій в протягу послїдного тижня умерло около 40.000 люду, отже о 10.000 більше як попередного тижня. В самім Бомбаю случай смерти зменьшила ся. З причини такої великої смертности дає ся тут відчувати брак робітників.

Атентат на кн. Баратиньского. В послїдних днях марта о годинї 11. вечером впали до кабінету кн. Баратиньского, який мешкав недалеко коло Батума, якісь два заговірники з ножами в руках. Один із них кинув ся на князя і хотїв ударити єго ножем, але прорізав тільки верхну одежу. Відтак похопив за револьвер і навів єго на князя але Баратиньский встиг ударити заговірника по руцї і куля пролетїла мимо. Тимчасом княгиня і єї брат підняли страшний крик і заговірники утекли. Можливо, що атентат має полїтичний характер.

Сеуль, столиця Кореї, виглядає як величезне село з 200,000 мешканців. По улицях тече звичайно брудна вода, а на площах стоять величезні калабані. Коли упаде дощ, то всї улицї подобають на болота. А при сих улицях стоять іноколи величезні будинки часто европейскої архітектури, як приміром католицький собор, будинї християньских місий. По улицях курсують трамваї, а такі они швидкі, що майже кождої днини давають малих дїтий.

Чуда скорости. Минулого року звернула на себе загальну увагу незвичайна скорість, з якою збудовано одну майстерню в Новій Джерсеї. Виготовлено єї протягом $4^1/_2$ години. Будівля була вся деревляна, на 80 футів за довга і на 50 за широка. Щож до висоти, то виносила вона не більше і не меньше, як тільки 45 фут. Не меньше також гідна подиву і та швидкість, з якою виробляють папір в Чикаґо. В сїм містї чудес зроблено такий досьвід: о 8. годинї рано зрубано три дерева і з них виробили папір, на якім тогож таки дня вечером печатались уже вечірні ґазети. Властиво папір виготовлено протягом 3 години, але не можна було зараз єго зужитковувати. В послїдних часах стрічаємо факти незвичайної скорости в виробленю ріжних продуктів іще більш поражаючі. Так на примір в Нордґемтонї одна фабрика обуви виготовила пару чобіт протягом тільки $^1/_2$ години, а друга фабрика обуви, яка находить ся в Месачузетс, виготовила протягом 24 мінут пару жіночих черевиків з 12 ґудзиками ножний. Шкіра, з якої зшито черевики, перейшла через руки 57 робітників і оброблювано єї 42 ріжними машинами.

Заряд друкарнї тов. „Рускої Ради“ повідомляє всїх тих Вп. Панів, котрі поприсилали вже гроші на статути „Січи“, що ті статути ще не готові. Як лиш найдуть з друку, сейчас їм пішле ся.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Хлїбороб, руска господарска часопись. Число 1. Виходить 5. і 20. кождого місяця. Видає Рада культури краєвої для воєводства Буковини. За редакцию відповідає др. Стефан Смаль-Стоцкий. Зміст: Оповістка Ради культури краєвої про виданє фахової хлїборобскої часописи в трех мовах краєвих. — Слово від редакциї „Хлїбороба“. — Урядові оповістки: Витяг з проволу засїдань постійного Видїлу Ради культури краєвої з дня 25-го лютого. — Про затвердженє виборів в стоваришенях хлїборобів повіту Радовецкого, Черновецкого, Сторетского і з міста Чернівців. — Огери, лїцензіоновані для розпродажу. — Штучні навози. — Про купно штучних навозів. — Хілїйска салїтра. — Поросята йоркширскої раси на розпродаж. — Овес в цїнї при купнї вінд і віс. — Кукурудза Альцутска. — Фахові розправи: Коли пора висївати. — Дещо про сивини для дерев овочевих (з трома образками). — Господарскі вісти: Про практичний курс доєни корів. — Нові книжки: Про учебник рільництва для шкіл рільничих і споріднених закладів Євгенія Жуковского. — Торговиця. — Редакция: Чернівцї, Новий сьвіт 37. Адміністрация: Друкарня тов. „Рускої Ради“ ул. Петровича ч. 2. Коштує на рік 4 корони, а для членів хлїборобских спілок повітових і райфайзеньских має лише всего **2 корони** в р і к. „Хлїбороб“ має на цїли: зробити наших господарів — як се говорить ся в статї від редакциї — способними до поступу, повсякчас, як можна хлїборобску господарку поправити, а особлившу увагу звертати же на всякі хлїборобскі спілки і товариства, що так дуже важні для хлїборобів. — Отже, як бачимо, буковиньскі селяни можуть бути справдї вдоволені, що так потрібна господарска часопись почала уже виходити і поставила собі так далекосягі задачі. Для наших селян, які часто так бідні, що мають за мало, аби жити, а за багато, аби вмерти, така господарска часопись є річ першої ваги. Тим більше, що селянин наш бідує не лиш задля недостачі землї, а також і задля злого використуваня єї, отже задля низького ступеня рільничої управи. Тому бажаємо „Хлїборобови“ як найлїпшого розвою.

„Ruthenische Revue“ ч. 7. Зміст: Koketterie in der Politik: von Reichsratsabgeordneten Basil R. v. Jaworskyj. — Ein panslavistisches Zirkular: von A. H. — Bericht der von der Schewtschenko-Gesellschaft der Wissenschaften nach Wien entsendeten Deputation: von Universitäts-Professor Dr. Herbaczewskyj und Dr. Pului — Die gr.-or. Ruthenen in der Bukowina: von I. K. — Aus der Universität in Lemberg: von Universitätsdocent Dr. Zobkow. — Valse melancolique. Novelle von O. Kobylanska. — Die ruthenisch-ukrainische Presse — Büchertisch.

— Мила Свеґґар, хочеш, я розкажу тобі, який ласкавий лїтний вітер, як легко пахне море водою і як менї банно за Ірвальдом?

— Не хочу! — відповіла Свеґґар, бездїльно і спокійно сидячи на порозї.

Велґа відвернула ся і пішла від неї. Она сїла на березї, склонила головку і довго слухала, як плюскотить тепла вода у пітьмі. Сльози, мов тепла вода, котили ся на єї руки.

— Знову над'їхав Ірвальд. Вона крикнула а він засьміяв ся і велїв їй носити з човна рибу і сїти на беріг.

Вона слухняно і довго трудила ся з ним, розпитуючи єго сумовито, де він їздив, а коли став підіймати ся над морем великий, блїдий місяць, вона утомила ся, сїла в пусте човно і зітхнула нічним вітром.

— Ірвальде — сказала вона, — знаєш, я нераз плакала без тебе. Я швидко ходила по березї і неспокійно товкло ся і томило ся моє серце. Та, як ти приїхав, менї стало так легко і весело.

Але Ірвальд сидїв мовчки на кермі і дивив ся на місяць. Соромно стало Велзї, що він їй не відповів, і вона, спустивши очи, запитала тихенько:

— Ти чув мої слова, Ірвальде?

— Так є — сказав Ірвальд.

І тодї зовсїм низько склонила Велґа голову і сказала Ірвальду:

— Возьми мене в свій дім, Ірвальде! Я буду їздити з тобою на море, буду все веселою для тебе, буду сьпівати тобі пісні і працювати з тобою! Так любо жити на сьвітї з тобою!

— Ми нїколи не будемо жити з тобою, — твердо відрік Ірвальд. Завтра я знову від'їду лодкою, а вернувшись, возьму за руку Свеґґар і введу єї в свою хату. Там перебудемо ми зиму, а лїтом поплывем, мов два ґаґари, в море.

— А я? — повільно сказала Велґа і почула, як важко забило ся єї серце. — Я остану ся сама? — грімко сказала Велґа і піднила ся на ноги в лодцї.

— Так, — відповів Ірвальд.

Тодї Велґа бистро скочила на беріг і бистро пішла по березї в полудневу сторону. І коли увійшла туди далеко, кинула ся на сїрий камінь і закричала місяцю, що єї болить серце, і заридала і упала на камінь.

(Конець буде.)

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількаразових уміщенях опускаєть ся на цїні процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новости у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хіньского срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відни.

Капелюхи для панів, хлопців і дїтий з фарбах. — Самостійна продаж з ц. к. надвірлее & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & C Habig і ріжних фільцу і Loden-у, чорні і в ріжних модних фарбах. — Цилїндри і кепки з найновійших фасонах.

Шапки в найбільшім виборі, для пань, панів, дївчат, хлопців і дїтий.

Парасолї Extract-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солїдні фабрикати — шовкові і пів шовкові: **Парасолї дїтні** гладкі і мереживні як також і парасольки білі, чорні і в ріжних фарбах, послїдної новости. Парасолї від сонця і дощу для дївчат, хлопців і дїтий. Найбільший вибір парасолїв від дощу для пань і панів, почасти від найдешевших до найдешевших. — Палички до проходу для пань і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Tuoset-a, бальони і всякі снаряди до гри Lawn Tennis.

Кальоші Storm Stippera найлїпші тукрадї як і заграничні фабрикати. Самостійна продаж з патентованими підошвами, на котрих не може посковзнути ся.

Весні артикули до подорожи в найбільшім виборі.

Товари обувні. Склад з Гоудиверної фабрики Ф. Л. Поппера. — Самостійна продаж черевиків широких з найлепшійшої фабрики Антона Чишка. Великий вибір обуви Chevreaux Boksalf, Glacé, джерів чорних і в инших кравах, для пань, панів, дївчат хлопців і дїтий. Lawn tennis черевики, чоботи і пів-черевики.

Кнайпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лжнана. Черевики домові і до вправ ґімнастичних ріжного роду.

Краватки. Найбільший вибір тукраних і заграничних фабрикатів. Кождого місяця новости Dersins і найлїпші „Genres".

Мужеске біле, найлїпшої якости біле і в модних барвах, анґлїйскі зефіри, пики, шкотяне і в шевону. Капелюхи і мишети найновійшою фасону, хусточки до носа.

Товари панчохові. Панчохи для дам і дїтий, скарпетки для наколїнників системи Дра Лжнана, скарпетки і клетанки обтяжні до осушуваня ноги.

Шорна буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музею у Відни, і запрасженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляєть ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска 11, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше **лиш** через **Роттердам**, і то переправою

тов. „КАНАДІАН ПАЦИФІК".

З поученєм, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкартою дістане, їде цїлу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди **власною** желїзницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересїданя. Цїни перевозу кождому доступні. Лїнія найкоротша. **Харч** на кораблях узнаний за найлїпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всї письма (листи) і почтові переказы треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**

209, Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік

Роттердам.

1 (30 п.)

З Америки і Канади

пишуть своїм кревнякам і знакомим ті, котрі вже раз тую дорогу перебули:

Їдьте лишень через Гамбург!

Кораблї нашого товариства суть найлучші, і перевіз тріває

лиш 6 день.

Фірма наша тїшить ся довірєм загальним, і працює в тім напрямі, щоби своїм пасажирам всї можливі улекшеня дати. Проте най нїхто з дому не вибирає ся, поки не отримає нашого проспекту і цїнника їзди, котрі ми висилаємо безплатно кождому на жадане.

Falk & Co. Hamburg

Amerikahaus 27. Raboisen.

12 (12—12

Друкарня тов. „Рускої Ради"

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда":

	К. с.
* * * „Ядвига" слов'янська казка	—·24
Ів. Синяк. „Образки з природи"	—·20
О. П. „Хапний сьвідомки"	—·40
Омелян Попович „Розмови"	—·40
Корнилъ П. Устиянович „Три цїкаві загадки"	—·40
В. Умінський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде єї конець."	—.50
Проф. О. Ерємічук „Іван Сучавський"	—·40
Ів. Вижанський. „Пропасть"	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума"	2·50
Гарнак. „Малярі"	—·20
* * * „Верна"	—·20
* * * „Котюгі по заслузї"	—·20
О. П. Кожанський. „В день сьвятої волї"	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурка"	—·20
Омелян Попович. „Ластівка" (старі рочники.)	2·—

Видання тов. Руска „Школа".

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка"	1.20
Ом. Попович. „Методика" I часть	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли"	1.—
„ „ „10 казок для дїточок"	—.20
Ом. Попович. „Збірка вакцинів"	1.—
Ів. Синяк. „Образки з житя"	—·20
Шпойнаренский Сергій. „Руска Читанка" для II. класи ґімн.	2.80

Др. Стеф. Сиаль-Стоцкий. „Громада"	—·20
„ „Порадник" як закладати касу	—·40
„ „Буковиньска Русь"	2.40
„ „Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie"	—·40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнирскі"	—.20
Франко Іван. „Русько-українська лїтература"	—.20
Теодот Галїк. „Домашний пасар"	1·—
Шігуляк Евстей. „Верховиньскі згадки"	2.—
О. Шпитко. „Листи з пекла"	—.30

	К. с.
Евг. Жуковский: „Учебник рільництва"	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?"	1.20
Французи: „Оперна"	—.20
Шідеша: „Восток і назад"	2.—
С. Тихий: „Як робити тестамент?"	—.30
Марченко: „Плесна хата"	—.20
Причевский: „Серце мовить"	—·60

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

В ДРУКАРНІ „РУСКОЇ РАДИ"

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складї

слїдуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесса за 2 кор. 50 с.

Писана Ос. Юр. Федьковича I., II. і IV. том по цїнї: 1·20, 0·80, 4·—, 3·60, 3·— і 2·60 к.

При більшім замовленї опускає ся значний рабат. (0—0)

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 40. Чернівцї, недїля дня 4. (17.) цьвітня 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Парлямент скликаний.

Дня 19. с. м. зберо ся знов парлямент на коротку сесию, зберо ся лише для того, аби ще раз показати цїлому сьвітови всї недостачі австрийского парляментаризму. Ми зовсїм не помилимо ся, коли скажемо, що і ся сесия парляментарна відбуде ся під знаком обструкциї, отже не буде мати жадних позитивних наслїдків. Обструкция і ріжні угодові пертрактациї або угодові пертрактациї та обструкция — се програма дїяльности палати послів в послїдних роках. До того ще треба додати, що із так невідрадних парляментарних відносин правильно виринає § 14, голос якого чим дальше, тим більше робить ся рішаючим в справах буджету і контингенту рекрутів. Отсе сумна картина парляментарної руїни.

Протягом кількох послїдних років всї важнїйші закони появили ся на основі § 14, від двох років на основі его ухвалено буджет. Та контингент рекрута полишувано парляментови. Сего-ж року і сей податок житя і крови заряджено також на основі § 14. А що-ж робить ся в палатї послів? Читають без перестанку інтерпеляциї і внесеня, переводять над ними поіменні голосованя і дискутують над тим, чи має право 3 і пів міл. нарід мати свою висшу школу — при чім багато державних мужів сумнїває ся про се.

При так скомплїкованім ческо-нїмецкім спорі, який витворив ся від вінів, при панованю польского кола в парляментї, безусловно не можна числити на позитивну працю в парляментї. І ся коротка сесия мати не лише те значінє, що покаже, як небезпечна дорога, на яку ступили ріжні ворожі сторонництва парляментарні. Коли-б робота в палатї послів йшла тим же шляхом, що і до тепер (що напевно й буде), то теперішна сесия була-б ще одним кроком до підупаду австрийского парляментаризму. Анї компромісові полагодженя нїмецко-ческого спору, нї інтриґи „з польским колом“ нї зміна реґуляміну не поправлять парляментарних відносин. Тільки справедливе виконане конституцийних законів, після яких всї народи австрийскої державы рівні, виведуть парляментарне житє Австриї на правильну дорогу. Упослїдженє деяких народів в Австриї в попередних роках витворили теперішні аномалїї, а іґнороване прав того чи другого народу тепер причиняють ся уже до великих катастроф в недалекій будучности. Рівність всїх народів, загально, тайне і безпосередне голосованє — отсе єдині способи до санациї австрийского парляментаризму.

Росия й Японія.

Нова поражка Росиї.

Адмірал росийскої фльоти ґенерал Макаров, той сам, на якого покладали всї надії і від якого ждали чуд на далекім Сходї — погиб, а его панцирник „Петропавловск“ пішов з цїлою корабельною залогою з виємком 6 осіб підводу. В сїй справі телеґрафував Алексієв до царя: „На основі одержаної нараз депеші ґен. Штесля доношу найсмірнїйше і з найбільшим горем, що наша ескадра Тихого океана потерпіла велику страту через смерть досьвідного і знаменитого команданта віцеадмірала Макарова, котрий згинув на панцирнику „Петропавловск“. Після донесеня команданта Порт Артура наші панцирники і кружляки під проводом начального команданта Макарова пустились в погоню за частию ворожих кораблїв на широке море. Коли число ворожих кораблїв збільшало ся постепенно до числа 30, наша ескадра завернула до пристанї. Панцирник „Петропавловск“ попав на підводну міну і вилетїв у воздух. Великий князь Кирило вратований. Ескадра вернула до пристанї, ворожа ескадра стоїть коло Лиотун“. Ся поражка є чимала страта для Росиї. Не говоримо уже про загибель Макарова, одного із найздібнїйших стратеґіків, навіть страта одного корабля „Петропавловска“ являє ся незвичайно доскульним зменшенем сил порт-артурскої ескадри. Подробиці сеї траґічної події подані в телеґрамі Алексієва до царя, але після других інформаций „Петропавловск“ мав загинути з одного боку в наслїдок необережности Росиян, а з другого — зручности Японцїв — бо Росияни допустили японські торпедовцї на таке віддалене, що їхні торпеди успішно дїлали, отже і пробили бік „Петропавловска“.

Мало того, деякі дневники підозрівають, що залога „Петропавловска“, на нїм находив ся звісний гулака князь Кирило, спокійно бенькетувала при сьвяточнім, отже сама провинила то нещастє, якого стала жертвою. Крім того з Шантуну доносять, що дня 14. с. м. рано чути було там сильний огонь. Припускають, що прийшло до давно очікуваної морскої борби коло островів Міятау.

„Петропавловск“ обіймав 11.250 тонн і пливе 16 вузлів на годину. Мав 4 скорострільні гармати 35·5 сантіметрового калїбру, 12 скорострільних 15 см. калїбру, 36 малих гармат скорострільних, 40 звичайних гармат корабельних, разом 92 гармат.

По катастрофі японьска фльота счезла. Команду над росийскою фльотою обняв контрадмірал Уктомский.

Як уратував ся кн. Кирило Владимірович?

Після власного оповіданя, як доносить урядова телеґрама із Петербурга, упав Великий князь Кирило по вибуху на лївий бік мосту, спустив ся руками по сокладах та звісом змога его морска филя. Затонувши глибоко в море, добув ся з трудом знов на поверхню. Майже через десять мінут держав ся плаваючо на филях даха із над парового вітра. Після того вратував его від неминучої смерти торпедовий човен. Княжий адютант і слуга погиб. Рани Кирила вимагають его повороту до Петербурга.

Смерть Верещаґіна?

Після поголосок мав підчас гибелї „Петропавловска“ потонути також і славний малер Верещаґін, який вибрав ся на поле борби, щоб малюючи страшні події воєнні, пропаґувати в той спосіб відразу до війни і всесьвітний мир. Імя Верещаґіна звісне широко в Европі, тож траґічна смерть его подиб оказала ся правдивою, викликалаб всюди важний жаль.

Вісти про дальші страти Росиян.

Після послїдних вістий, які надійшли з поля борби, Росияни крім „Петропавловска“ стратили еще торпедовця „Безстрашний“, а панцирник „Победа“ трафлений торпедою в саму середину отав ся неспосібним до війни. Ся послїдна поражка Росиї так ослабила росийску фльоту, що она вже не буде могла міряти ся з японьскою на повнім морі. Тепер порт-артурска фльота складає ся із 3 великих панцирників і 6 кружляків. Решту кораблїв або цїлком знищено або попсовано.

Вражінє катастрофи.

„Local Anzeiger“ доносить, що порт-артурска катастрофа викликала велике пригноблене на царскім дворі. Перший довідав ся про неї отець кн. Кирила і поспішив до царя, забувши навіть накрити голову. Коли-ж про се довідав ся царь, то дрожав цїлий, а царица довший час плакала.

Японцї про Макарова.

Вістка про погибель Макарова викликала в висших японьских кругах правдиво сьвятуть, позаяк шанували его як дїйсно хороброго противника і мудрого та енерґічного команданта фльоти. Японцї подивляють спосіб, в який зреґабілїтував він росийску ескадру в Портї Артура, яка своїми першими виступами здобула собі сумну славу.

Не сметь — сужденїє іметь!

Росийскі часописї опублікували свого часу характеристичний приказ команданта Порта-Артура ґенерала Штесля. Звучить він так: Дійшло до моєї відомости, що пп. офіцири на ріжних вібраних за-

НАШ АЛЬБОМ.

К. М...

Невірним Томам.

І бачили сьвяті невісти
Христа, як в славі з гробу — встав,
І ученикам, що йшли у Емаус
І другим Він лице показав,
Їм рабу з ними Він і — пив;
І Дух сьвятий їх просьвітив.
Один Тома невірен був
І рек: „Доки' ран я не торкнув,
Доки' персть в Його не вложу бік,
Не вірити мені во вік“.
І в вісїм день, як разом знов
Були, Христос між них зійшов,
І до Томи сьвятий рек гість:
„Не дух се мій, а плоть і кість!
Повір: вже Божий Син воскрес
І відчинив нам рай небес...

Воскрес наш нарід! пробудив ся
З століть пут неволї, тьми,
Відвалив камінь, що валив ся
На нього лїт віки з гори.
До сонця волї рветь ся він,
Воскресна пісня гуде з руїн,
Грімкий клич сьвітом залунав:
І руський нарід з мертвих встав!
І вже його доньки й сини
Стають в ряди до боротьби:
З найданів Матїр визволити,
Хребет, що гнув ся, проступати —
Столїтний посів сїз зсушити
Й надію в серцях защіпити...

Та що Томів у нас досить,
Котрим зневіра очи тьмить,
І в рани персть свій хочуть класти,
Бо клонять ся ще смерти власти.
І місто з другими ставати,
Облоги рідної орати,
Вони зневіру в грудь вливають,
Могильні псальми начинають
І не ймуть віри, як Тома
Що й з гроба встане плоть жива.

Блаженні ті, що взріли й вірять,
В сторицю блаженнїйші ті,
Котрі не бачивши повірять!
І хоч у нїтьмі громи бють,
Вони вперед до сьвітла йдуть,
Хоч ворог в смерти дпіп вдаряє,
Їм пісня воскресна в грудях грає,
Хоч кругом них ростуть могили,
Вони в безсмертні вірять сили,
Котрі і гробу міць ломають
І тих, що вмерли, воскрешають.
Хоч Юди подло могутнїє,
Пшеницю поле, кукіль сїє,
Зрадливо Матїр сина катує,
За гріш марний сьвятим торгує —
Вони і в Юди область сїру
Несуть сьвітла чисту віру,
У бій кервавий йти готові
За правд сьвятих сьвяті основи.
Хоч з трудів їх малий полон,
Хоч нива родить кропиви й стон,
Вони у праці до загину
Жертвують ся за Русь-Вкраїну —
І скрізь надію сїють в груди:
Що нарід встав і жити буде!

Ілько Гаврилюк.

Полякам.

Кайдани наші вже не давлять,
Вже рук і ніг нам не кровавлять,
Їх точить ржа мов черви пень,
Вже веть ся рис посеред мура,
Дрожить уже тюрма понура
І з гуком руне ледя день.

Та недостойні ви свободи,
Бо хоть стогнали тільки годи,
Хоть войну грім-би не зборов,
Бо то мутна несла ся филя,
Бо пливи сльози крокодила,
Що чигає на людську кров.

Ой ви ридали по по волї,
А по гульнї, а по сваволї,
Щоб бич вхопити в руки знов —
Вас тиснуть у ярмі ланоги,
Та вам байдужі братні сльози,
Байдужий войн, байдужа кров.

Бож ви прете ся до свободи,
Мов тигр, що ломить перешкоди.
Своя будова вас манить,
А всяк несе на храм не слуги,
А неповинні, братні трупи —
Від войну край аж стугонить.

Та трупи братнього народа,
То не ґраніт, то не колода,
То придушене полумя,
Не кістяки то безборонні,
То все титани, тільки сонні,
Що ледя день здіймуть рамя.

Та трупи братнього народа,
То не ґраніт, то не колода,
То невтишима совість зла,
Що бровів своїх не розсунить,
Що нї на крок вас не відступить,
Аж розвесе вам храм до тла.

Іван Бунін.

Велґа.

(Північна леґенда.)

З росийского переклав: *Андрій Перетяк.*

(Конець.)

III.

Чуєш, як дико віє вихор у нїтьмі?
Неприпітне північне море!

Три днї і три ночи пролежала Велґа, ослаблена горем, а на четвертий ранок наступила вже осїнь, і зашуміли в сумнім туманї обтяжілі филї. І коли дихнув на Велґу студений вітер, вона прокинула ся і скочила у воду. Та филя знала ся і далеко викинула єї на беріг.

— Море не хоче моєї смерти, — сказала собі Велґа. — Вперед повинна я убити Ірвальда.

І мовчки вернула ся до дому. Висхли на єї щоках слези, і спокійне було єї суворе лице, та на серцю було темно.

— Снеґґар — сказала вона сестрі, — чи поїхав Ірвальд?

— Так є, — відповіла рівнодушно Снеґґар.

— Коли поверне він? — запитала Велґа.

— Коли зачне падати мокрий сніг, і потемніє море, — відповіла Снеґґар.

нимають ся не своїми ділами, іменно обговорюють воєнні справи і розповідають різні пісенїтниці. Діло офіцира подумати і застановити ся над тим, якби найлїпше виконати даний приказ або розпорядженє, а не критикувати поступованє висших начальників. Такі панове незвичайно шкідливі для загальної справи, і я безуслівно буду карати їх, скілько то зежати ме в моїй силї і власти.

Із сего оригінального наказу видко, що в російскім війску панує досить слаба дисциплїна, коли офіцири на вібраних сьміють критикувати поступованє своїх висших начальників. Видко також, що російске правительство незвичайно здивоване сею несподїванкою. Вірне все ще своєму принціпови політичної мудрости „не разсуждать“! не може видно зрозуміти, що російскі офіцири уміють своїм умом думати.

Еміґрация з Угорщини.

В угорских часописях розгоріла ся тепер полеміка в справі управильненя еміґрациї. Спонуку до сего дав в першій лїнії ухвалений ще за угор. през. міністрів Селя еміґрацийний закон, що мав стати правосильним з днем 1. цьвітня с. р., але ізза численних скарг на поодинокі постанови вістав поки що спинений. Цїлию закона мало бути управильненє а по можности також і спиненє еміґрацийного руху, який що раз більше змагає ся, а в послїдних роках обхопив більше чим сотню тисячів населеня. Еміґрацийна пошесть ширить ся головно в північній Угорщинї між Словаками й Русинами а довела вже до того, що по богато селах мужеского населеня майже нема, а в однім селї навіть вийт жінка. Однак на дїлї спонукало угорске правительство до протиеміґрацийного закону непечаливість о еміґруючих мужиків але натиск дїдичів, які через еміґрацию мужиків тратили дешевих робітників. Та таку печаливість про долю еміґрантів проявило правительство не лиш по той бік Литави.

Після інтенций закона малиб бути в першій лїнії підчинені строгому державному догляди транспорт еміґрантів, робота аґентів, а перевіз еміґрантів мав зависїти від строгого сповненя певних условин. Провідною гадкою тих зарядженъ перевозових було сцентралїзованє всеї еміґрациї у Фіюмі. Правительство зараз після ухваленя нового закону заключило угоду із „Cunard Linie“ і угорскою заступницею угорским товариством мореплавним „Адрія“, силою якої те товариство зобовязало ся перемувати всїм рухом еміґрацийним із Фіюме до Америки і підчинити ся угорській контролї. В тій умові признало правительство тим товариствам крім инших уступств також значну субвенцию річно а також дало ґваранцию, що кождого року достарчить найменьше 30.000 еміґрантів!

Тепер виходить що раз більше на яву, що сю умову використано як формальну облаву на еміґрантів під державною контролею. В північній та полудневій Угорщинї аж кишить від еміґрацийних аґентів, які в надії на доволї значний заробок (за голову беруть по 20 кор.) докладають всїх старань, щоби спонукати мужиків до продажі посїдної скиби вітцівскої землї й шукання щастя за морем. Правительственні орґани придивляють ся сїй пагубній роботї сумнїйно і на неї не реаґують, бо аґенти роблять „патріотичну“ роботу. Якби так не набирало ся 30.000 еміґрантів, то за недостаюче число мусїлоб правительство перевозовим товариствам заплатити належитість із державної каси. „Cunard Linie“ переводить перевіз ще лиш від кількох тижнів, а вже посипало ся на неї скарг, що не міра.

Еміґранти жалують ся на невигоди підчас побуту в Фіюмі та на лихе запровіянтованє підчас плавби кораблями. Цїна подорожи для наших еміґрантів булаб через дорогу на Фіюмо тепер зовсїм не низка, бо се товариство має перевозити своїх пасажирів до анґлїйских берегів і аж звідсїли вибирає ся в путь до Америки, а відповідно до того означує цїну своїх білетів. Через упривілейованє лїнії Cunard, яка є анґлїйским підприємством, потерпіли німецко-анґлїйскі транспортові фірми значні шкоди, тож старають ся з'єднати собі подорожних вносами, якими угорскі часописи прямо переповнені. Супроти того всего стоїть угорске правительство з заложеними руками і обіцює всему лиху зарадити інструкциями до закону. Отсе маленький образок опіки угорского правительства над еміґрантами, які головно рекрутують ся із націй не мадярских.

Бунт в німецкій Африцї.

Борба з Герерами помимо прибутя нових сил іде Німцям доволї важко. Про послїдні події у тій борбі телефонують до берлїньских часописий таке: У великодну недїлю (лат.), як вимаширувая раннім ранком віддїл Ґлизенапа з Онагаруї до Онату. Дорога вела густим терновим лїсом, деседе поперериванa полянами. Близько Онагаруї серед непрохідного майже лїсу напали Герери на ладну німецку сторож. Повстанцї були добре уоружені і заосмотрені в конї, а маючи по своїм боцї перевагу, намагали ся окружити німецкий віддїл і відтяти его від головних сил. Аж тодї, як наспіла з помочию компанїя піхоти і артелерия, повело ся відперти повстанцїв, яких відтак ще переслїдувано через цїлу годину. Рівночасно ударили повстанцї на передну сторож, що складала ся з одної компанії під проводом капітана Лїбера. І тут була борба завзята, навіть німецкий прапор був у великій небезпецї; хорунжий Ґаль погиб. Страти мурнинів є значні: погибло 92. По стороні німецкій згинуло 31 жовнирів і поручник Нерр. Поручника Ґільдебрандта і 15 жовнирів ранено.

Після звіту кореспондента найшла німецка артелерия підчас борби корисну позицию і допомогала війскови до побіди. Припускають, що Герери хотїли вистріляти передну сторож, щоби забрати вози із оружем і поживою. Причину, із за якої дали ся Німцї напасти значеня, добачує кореспондент в тім, що не маючи кінницї, не можуть розвідувати ся про рухи Герерів. У цїлім віддїлї Ґлизенапа було всего 21 їздцїв, які поїхали наперед для розвідкання стану дїлї. Борба коло Онагаруї тривала від год. 3 до 12 рано а вже о год. 1. вернули Німцї із погонї за Герерами.

Иньша телеґрама доносить знов про значнїйшу борбу, яку звели получені німецкі віддїли Дірра і Естерфера під Онґанїри. Страти Німцїв за час 8-годинної борби дійшли значної висоти: по стороні німецкій згинуло 2 офіцири і 6 їздцїв, один офіцир і 5 їздцїв ранених тяжко а 5 легко.

Із зловленими Німцями поводять ся дуже люто, відплачують ся за свої довгі кривди і терпіня. Замітно, що герерский вожд Магароро ще в день перед нападом на Німцїв видав проклямацию, в якій взиває своїх земляків, щоб не важили ся торкати анї Анґлїйцїв, анї німецких місіонарів і Бурів. Місіонарскі револяциї признають згідно, що причиною теперішних розрухів є німецка заборчивість і нелюдске поведенє.

НОВИНКИ.

Перша проба „Буковиньского Бояна“ з орхестрою відбуде ся в недїлю точно о год пів до пятої по пол. Просить ся о точність і комплет, так як до Лисонового концерту час вже дуже короткий, а на величавости сего концерту повинно залежати кождому нашому патріотови.

Конкурс. Краєве правительство Буковини розписує конкурс на надїленє двох стипендий для питомців ц. к. терезиньскої війскової академії в Вінер-Найштадт і ц. к. технїчної війскової академії в Відни — в сталий річній квотї 1600 кор. на удержанє, 280 кор. на шкільну оплату і 600 до 950 кор. на уброєнє по упіченю названих академій. Стипендиї приличені найвисшим рішенєм із 29. грудня 1896. для синів гр.-пр. сьвященників із гр.-пр. релїґійного фонду. Подання заосмотрені в 1. посьвідку своїм, 2. метрику, 3. посьвідку спосібности до війскової служби, 4. виказ замежности петента і его родичів, 5. родинний витяг, 6. сьвідоцтво шкільне з послїдного семестра або (коли петент ще до тих академій непринятий) із першого півроку найвисшої клясы повної середної школи треба вносити до краєвого правительства найдальше до 30. цьвітня с. р.

Зложенє мандату. Совітник дирекциї дібр бук. гр.-ор. фонду релїґійного і радний війсний др. Рудольф Вольф в листї звернєнім до президиї маґістрату оповіщає, що складає мандат члена Ради війскої. Крім того два другі члени Ради війскої пп. Едмунд Лео, начальник урядів помічничих названої дирекциї і др. Кароль Тумиж, краєвий інспектор шкільний мають незабаром зробити те саме.

Не хоче бути послом? З Кіцманя доносять до одного тутешного дневника, що виборцї більшої посїлости при наступаючих виборах соймових заміряють поставити кандидатуру Фелїкса Пасхаля на місце п. Казиміра Богдановича, який помовби не хоче на будуче кандидатувати. Сему перечить „Gazeta Polska“ на основі інформаций із компетентних кругів і вважає сю вістку за звичайну містифікацию.

Вже ладять ся до виборів. Збори виборців з курії великої посїлости, які належать до сторонництва вірменьсько-польского, відбули ся при численнім комплетї в понедїлок дня 11 с. м. в сали готелю „Під Чорним Орлом“. Проводив зборами голова комітету екзекутивного вірмено-польского сторонництва на Буковинї п. Альберт Задурович. До списаня протоколу покликав голова зборів п. Казиміра Богдановича. На зборах, під час яких забирали слово соймові пп. Христофор Абрагамович, Казимір Богданович, Богоєвич і Адольф Весьоловский, обговорювано біжучі справи краєві, політичну ситуацию, а також справу орґанїзациї сторонництва. По справозданю соймових послів з їхної посольскої дїяльности на внесок члена екзекутивного комітету, п. Бернарда Розенштока ухвалено їм вотум довіря.

Рух переказовий між Австриєю а Росиєю. З днем 1. цьвітня заведено для вигоди публики в почтових зносинах з Росиєю (крім Финляндиї) ось такі зміни. Переказы до Росиї треба виставляти в рублях. Переказом може посилати до Росиї найбільше 100 рублїв, а підворотно 254 кор. За кождих 25 кор. треба оплатити 25 сет. порта. Посилаючий має на відтинку написати своє імя,

---

Тодї Велґа з'їла риби і пішла на поріг хатини. Там сїла вона на вітрі і пересидїла цїлий день, печально стягнувши брови.

На ніч вернула ся під кришу, а рано знову вийшла за двері, дожидаючи Ірвальда. І так проводила дни і ночи, поки не упав перший мокрий сніг.

— Небаном поверне Ірвальд, — думала Велґа, і солодка горесть обиди і злоби вливала ся в утомлене єї серце. — Я убю його, а відтак і сама заспокою ся в могилї.

Але Ірвальд не вертав ся. Вже налягав сумрак, і що раз частїйше стала Велґа вставати з порога і стоячи, напружено дивити ся в море. А на мори ще нїколи не заносило ся на таку люту бурю. І в сумерку із хатини вийшов старий батько Велґи. Він був могучий, неначе стара скеля серед моря, та лице його було сего вечера журливе, а вітер колихав його довгим, сивим волосем.

— Велґо, дитино моя, — сказав він лагідно — чому-ж ти покинула рідную хатину? Глянь, настає зловіща, нічна буря, перед котрою непідрадно щемить серце чоловіче. Пособи менї скріпити підпорами стїни, накласти каміня на їхну кришу із тюленевої кожі і скриємо ся під кришею від негоди та ночи.

Від ніжних слів тронуло ся серце Велґи жалостию до себе самої, до вітця і до Ірвальда. Вона покваплено стала помагати в роботї. Вихор валив їх з ніг і пронизував весь воздух водяною пилею, неначе-б на мори бушувала хуртовина. В самі вікна хатини хлюскали филї розкудовченою піною, і з острахом поспішила Велґа за батьком під кришу.

Там в темнотї ночи, опять згадала вона, кілько то вже лїт минуло від хвилї, коли Ірвальд був ще дїтваком та заскочений бурею, лишив ся заночувати в їхній хатинї. Тої ночи був він єї гостем, і вона сама вистелила йому постїль і поцїлувала його по звичаю гостинности перед сном. Вона згадала веселе, миле його лице, і ще більше заволодїв єї серцем жаль і любов до него. Тодї забувши, що має намір убити його, бистро схопила ся з постелї і тривожно стала надслухувати. Їй причували ся в шумі вихру його крики, і всю ніч дрожала перелякана і знеможена запала в сон аж на заранню.

А море стало притихати; воздухом гнав подих студеного морозу. Та коли Велґа пробудила ся зі сну і творила на дневне сьвітло хатні двері, на стрічу їй переступила поріг Снеґґар.

— Велґо! сказала вона і залила ся гіркими слезами. — Буря загнала Ірвальда на дикі острови ледового моря і розбила його човен. Він сам тепер на мори і жде смерти від холоду, голоду і грубезних клювів морскої птащиї.

— Хто сказав?—скрикнула Велґа.

— Я була у знахорки Чарни, і вона ворожила менї на кишках гаґара, — відповіла Снеґґар і закривши лице руками, упала з зойком на своє ліжко.

— Снеґґар... — ніжно хотїла заговорити Велґа.

Але єї брови грізно насупили ся, і сильною рукою розтворила вона сердито хатні двері.

— Мовчи! — твердо сказала вона. — Я люблю і не ненавиджу тебе.

IV.

Прудко пішла Велґа берегом на північ. В холодний, темний вечер вступила вона в хатину Чарни, огріту ватрою, що палала червоним полумям.

— Навчи мене, о, віща! — кликнула вона до Чарни. — Вкажи дорогу д' Ірвальдови!

— Пилуй! — сказала Чарна. — Два днї і дві ночи треба плинути д' Ірвальдови. Не поспієш на досьвіта третього дня, — він загине. Та скажи менї, Велґо, чи чула ти про пустинї на ледовім мори, де також так дико і сумовито, як було в перших починах сьвіта? Чи можеш ти на віки покинути рідну хатину?

Неначе зловлена риба, затремтїло серце Велґи, але з палаючим лицем відповіла вона Чарнї:

— Зглянь ся надімною, Чарна! Я молода, і менї жалко попращати ся з житєм. Та коли так треба, скажи лишень, що стане ся зі мною?

— Два днї і дві ночи перебудеш ти в тузї і страху серед моря, — сказала Чарна. — А коли ступиш на остров, де мучить ся Ірвальд, тодї перекинеш ся чайкою, і не спізнає він, кого ради ти погибла. Такий допуст судьби.

Немов перший сніжок, побіліла Велґа, але очи єї заблисли радісно, і вона відповіла Чарнї.

— Я іду, Чарна!

— Кваи ся! сказала Чарна — вже крівава луна північної зорі гасне за морем під чорними тучами.

Против вітру по мокрім піску побережи побігла Велґа до шумячого, темного моря. Хотїло ся їй крик-

згадну фірму а також подати докладно свою адресу. Писаних вісток на переказі пересилати не можна. За осібною 25-ти сотикою оплатою може насилаючий домагати ся посьвідки виплати. Телеґрафічні переказы не єствують. До Фінляндиї можна пересилати гроші переказом найбільш на 360 скинд. корон за посередництвом шведскої управи почт.

Загальні збори касси пожичкової і щадничої стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Веренчанка, відбудуть ся в неділю дня 24. цьвітня 1904. о 2. годині пополудни в будинку читальні „Руської Бесіди“ з слідуючим дневним порядком: 1. Звіт з діяльности старшини касової за 1903. р. 2. Перечитане білансу. 3. Доповняючий вибір Ради надзорчої. 4. Вільні внесеня і запитаня. — *Ілія Малик* начальник.

Загальні збори касси пожичкової і щадничої для громади Оршівці відбудуть ся в неділю, 24-го цьвітня 1904 о 2-ій годині по полудни в читальни „Руської Бесіди“ з таким порядком нарад: 1. Справоздане шесне замкнене рахунків і білянс за р. 1903 і справоздане з діяльности старшини за р. 1903. 2. Вибір старшини і Ради надзорчої. 3. Вільні внески і запитаня. — *О. Попович* начальник.

Демонстрациї підчас процесиї. Підчас процесиї в Мадриті зробили вільно-думні демонстрацию, побожні відповіли на те контрдемонстрацию. Загомоніли й стріли, а се викликало загальну паніку. Богато осіб арештовано.

Виграний страйк. Ткачі в Ліль покінчили страйк, виборовши собі 3% підвисшеня платні.

Виступлене із монастиря. „Джорнале д' Італія“ заявляє, що один із найзнаменитійших і найбільш учених членів чину Єзуїтів, який в Анґлії навернув немало протестантів до католицкої церкви — виступає тепер із черничої ризи. Є ним ве. Бремонд, найліпший єзуїтский письменник.

Утеча обманця. Берлїньска поліция стежними застами пошукує за ґр. Станиславом Потуліцким, який втік, наробивши багато довгів. Ґр. Потуліцкий розвів ся із своєю жінкою і оженив ся другий раз, а другої жінки вживав яко посередниці до затяганю довгів. Не могучи поплатити векслїв, ґр. Потуліцкий як багато иньших добре уроджених спас ся бігством. Поліция арештувала досї его жінку, матір і брата, яко співвинних в маніпуляциях ґр. Потуліцкого.

За богато математиків є в Німеччині. На самих пруских університетах було в послїдних трох лїтних семестрах по 1003, 1205, 1420 студентів, які віддавали ся математицї. Рівночасно із тим зростом студиюючих математику зовсїм не поступає побільшене приміщень для них, так що товариство німецких математиків чуло ся спонуканим видати на сей лїтний семестер остереженє, для тих, що хотять студиювати математику, щоб наколи не мають справдїшного покликаня до сих студий, найшли собі якесь иньше занятє, а то готові по довголїтнім трудї остати без кусника хлїба.

Сумний конець патріотичної забави. В селї Ясеки одеского повіту в пожешканю властителя хати Буравчука забавляли ся дїти в війну між Росиєю й Японією. Серед „воюючих“ була також 7-лїтна Марта Цвідерова, яка на жадане „воюючих“ находила ся в сумежнім повою, що представляв цукорню і мала відогравати ролю „гейші“. Она мала приймати *Росиян*, як увійдуть побідниками до Токіо. Інакше впрочім як побідники Росиян в забаві російских *дїтий до Токіо* входити й не могли. Як ролї вже роздано і оба війска стали на себе нападати, російский вожд 7-лїтний син Буравчука пригадав собі, що в шафі находить ся батькова стрільба і не підозріваючи, що она набита, командерує „до бою“ і сам на чолї видає ся з окликом „гурра“ і спускає курок стрільби. В ту мить продер воздух перераз-ливий крик малої Марти, яка попілена в груди впала неживою.

Мер — социлїст. В шампаньскій столици Реме помер наглою смертию его мер, Кароль Арноль, який по при те, що був міліоновим паном і фабрикантом шампаньского вина знаної марки St. Marceau, провадив також місцевою социльно-демократичною орґанїзацию. Своїх міліонів вживав для полекші вбогих і був їх правдивим добродїєм. Річ природна, що сповнюванє уряду і социлїстичні переконаня доводили его до прикрих ситуаций. Таке було й тодї, як по Франциї їздив цар Николай II. і заїхав до Реме. Арноль яко мер був проводиром царскої пари по міскім музею і бібліотецї. Однак мер — социлїст, сповняючи всї обовязки гостинности часнив ся також із своїми полїтичними переконанями і в своїх промовах старанно оминав титул: „Ваше цїсарске величество“. З того виходили такі оригінальні розмови: Опроводжаючи царску пару по ратушевій сали говорив социлїстичний мер до царя: „Чи пан видить отсей монументальний?“ а рівночасно звертав ся до цариці: „також і пані схоче оглянути сей цїкавий предмет“. „Панство схочуть мабуть оглянути також і бібліотеку?“ — промовив вже до царскої пари, і так ішла розмова дальше. Почет царскої пари і президента републики найшли ся супроти сего в дуже немилій ситуациї. Цар однак не звертав на те уваги, всеж таки хотів дати Арнольови научку, відзиваючи ся до него кілька разів з притиском: „Пане мер“, немов вимагаючи й для себе належного титулу. Цариці то все діймало дуже, однак умістне поведенє мужа її успокоїло. Але Арноль не дав ся збити і в своїй ролї видержав до кінця. Арноль вже помер, але память его буде тревати в ренскій хроніцї — довгі віки.

Сензацийне відкритє. Кароль Baskersville проф. унів. в Каролїнї розложив торіум, уважаний до тепер за первень на два первні. Відкритє се зробив він вже перед чотирома роками, але не розголошував его так довго, аж при помочи наукових досьвідів цїлковитого его потвердив. Один із тих первнїв назвав carolinium, другий berzelium. Оба первні висилають із себе сильні лучі сьвітла. Славний фізик Вілїям. Crookes післав винахідникови ґратуляцийну телеґраму.

На „руску-селяньску бурсу“ пожертвували: пан адюнкт Осип Бурачиньский з Кіцмани 2 кор., пан Дмитро Ґрицук з Садаґури 2 кор. Сердечну подяку складає жертвуючим. *П. Ким.*

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Schewtschenkos ausgewählte Gedichte. Aus dem Ruthenischen mit Beibehaltung des Versmasses und des Reimes übersetzt und mit den nötigen Erklärungen versehen von Sergius Szpoyunarowski k. k. Gymnasialprofessor. Mit dem Beldnisse des Dichters. Czernowitz. 1904. K. k. Universitäts-Buchhandlung H. Pardini (Engel & Suchanka). Erstes Heft. Ст. 36. великої 16⁰. Крім вільних переводів Обріста, для ширшої публики впрочім і недоступних, так як вони були початані в справозданю черн. висш. школи реальної що за 1870 р. та деяких переводів поміщених в „Ruthenische Revue“ не могла доси німецка публика в своїй мові познакомити ся з творами нашого Кобзаря. Отсїй недостачі має зарадити вибір переводів, які задумує видавати д. С. Шпойнаровский випусками в довільних промежутках часу. В першім випуску, який прикрашено незвичним що досї портретом Т. Шевченка в мужесвім віку, який привіз із України др. Маковей, після передмови переводчика і короткої літературної сильветки Ш-ка поміщено в переводї 16 коротших і довших поезий Ш-а. Із довших назвемо: „Meine Lieder, meine Lieder“, „Zum Andenken Kotliarewskis“ і „Iwan Pidkowa“. За гарні переклади, які що й визначають ся незвичайною вірностию та заховане форми оригіналу належить ся переводчикови від нашої громади щира подяка. Для приміру наведемо отсей майстерний переклад знаної Шевченкової думки — „І день іде і ніч іде“:

„Der Tag vergeht, die Nacht vergeht,
Du raufst dein Haar, kannst nicht er-
[gründen
Warum kein Jünger noch erstecht:
Uns Licht und Wahrheit zu verkünden“.

Сподїємо ся, що вже перший випуск найде швидко відбут і дасть спромогу переводчикови до дальшого успішного веденя свого дїла. На конець висловимо ще впрочім другорядне бажанє, щоб будучі випуски мали також і зверхний вигляд (заголовний листок) більш ґустовний, бо коли сими переводами має ся познакомити европейску публику із Шевченковими творами, то і їх виданє мусить виглядати по европейски і повинно відповідати сучасним вимогам типоґрафічної штуки.

Фердинанд Лясаль. **Про суть конституциї.** Бесїда виголошена в берлиньскім міщанськім товаристві в цьвітні 1862 р. З німецкого переклав Р. Д. У Львові 1904. (Літературно-наукова бібліотека ч. 75). Ст. 48+32 ве. Цїна 30 сот. Отсю промову виголосив Ф. Лясаль серед доволї напружених полїтичних відносин у Німеччині. Вільгельм I. коронуючи ся 1861 р. акцентував з великим притиском божесве походженє своєї королївскої власти причім заявив, що нові інституциї, якими окружена корона мають обмежити свою дїяльність на дораджуванє короні. Таке з'ясованє ролї сойму, бож его означувала королївска назва „нових інституций“, було вже надто ярким забагом нарушеня прускої конституциї, щоб суспільність не запротестувала проти ней скріпленем при нових виборах радів опозицийної тзв. поступової партиї. Домаганє опозициї, щоб в буджетї були зазначені докладнїйші виказы державних видатків спричинили уступленє міністерства а в слїд за тим розвязанє сойму. Новому клерикально-юнкерскому правительству поручив король перевести вибори, виступаючи „енерґічно проти всяких підозрілянь намірів уряду і проти викликаного ними баламученя прилюдної опінії. — Се мало бути зазивом до безпощадного здавленя опозициї. В час тої передвиборчої аґітациї виголосив Лясаль свою промову, в якій абстрагуючи від формальної дефініциї конституциї старає ся висловити єї суть і доходить до того, що конституция взагалї се „істнуючі в кимось праву фактичні відносини сил“. Оттому то правний лад держави себто конституция в найчайнїм того слова розуміню лиш тодї буде тріпка коли буде фактично відповідати дїйсним відносинам сил у суспільности. Інакше, коли найвисша власть має на всї свої услуги зорґанїзоване війско etc. супроти незорґанїзованої суспільности, то тодї писана конституция не має нїякої вартости, бо права остануть на папери, а обовязки лежуть на плечах упосліджено безборонної більшости горожан.

Олег Сатир.

нути „пращай“, сестрі, батькови і неньцї, та несупокійно гонила ся при березї лодка на филях, і жвано скочила до неї Велґа. На захід, де ледви миготїла кровава луна північної зорі, направила вона човно, і стояла, гойдаючи ся на филях, і сльози мерехтїли на єї очах, а вітер розвівав в темнотї єї білу одїж і подував в лице з ледового моря.

V.

Вона летїла, мов чайка. Серце єї стискало ся від болю, ожидаючи погибели, все-ж таки не хотїло вірити, що не дізнає ся Ірвальд, кого ради вона загинула.

І лячно стало Велзї, коли досьвіта побачила — себе окруженою блїдим, холодним морем коло пісчаного, пустинного острова. Нїкого не було на тім острові. Лишень вода напливала на його пісок і білїла на краях піною. „Пайшки-берегульки“ на високих і тоненьких ніжках бігали над прибоєм, шукаючи між раковинами поживи. Але і „водяних пастушків“ було мало. Вони майже всї підлетїли на зиму д' берегам, де віють теплі вітри. І що вижнїйше затужило серце Велґи.

А ледове море вже починало ся. Цїлий день плила Велґа по тих безмежних водах, що уходять на край сьвіта і зливають ся з небом. Що раз тяжше ударяли филї до дна лодки, тому що вже не має землї під тими филями. Дикі північні птицї живуть в тих морях, оддалїк людий, на скалистих островах. Вони сильні і одїті густим пухом; цїлу зиму можуть плавати серед ледів і глубоко поринають у ледову воду. Тисячі їх гнїздило ся на островах, і кождий остров, неначе снїгом, білїв ся птицями. Там були гнїзда на сполучених скелях і в норах під скелями. І в сумерку переплила Велґа мимо самого великого острова. Він цїлий з гори на долину був покритий, гей-би сїрою корою, засохлими видїлинами птиць, їх пірєм і пухом. Птицї довгими рядами сидїли на всїх степенях скал. З долу гнїздили ся тоті, що були дрібнїйші, на верху стояли і дрімали самі великі і хищі, з білими черевами і чорними крижами, з товстими шиями і маленькими головами, з блискучими очима в обвідках білого пуху і з величезними, уродливими клювами, з кріпкими, грубими кігтями і короткими руками без пальцїв. Птицї грімко і злїсно бесїдували, а як тілько налїг сумрак, і Велґа ослаблена борбою з студеним вітром, причалила до берега на відпочинок, тисячі їх підняли ся з шумом над нею, а що найбільші заворкотїли і заревіли дико і радісно, намагаючи ся перекричати одні других. І як снїг, побїлила Велґа, добула послїдних сил і знова скочила у човен.

Вона опять летїла, мов чайка... Ледовий туман обгортав єї імлою, плинучою відти, де море зливає ся з небом. Та вже не плакала і не сумувала Велґа тепер. Вона дрожала зі страху перед погубою і з радости за Ірвальда.

І під вечір послїдного дня показала ся серед сивого і захмареного туману висока та дика скеля на краю сьвіта, — тота скеля, до котрої доходили лише могучі вікінґи і вбили в неї желїзні обручі, до яких привязували човни. Злорадний шум і свист північного вітру злиняв ся там з голосними криками тисячів птиць, які зависли в туманї. А Ірвальд лежав над прибоєм охлялий передсмертним сном від холоду і голоду. Він був блїдий, як морска піна, а з кучерів його стїкав мокрий пісок.

— Ірвальде! — крикнула Велґа пристрасно і звінко.

На звук єї голосу митю прочунив ся Ірвальд. Хотїла Велґа крикнути йому, що вона його любить, як колись за дитячих лїт, та не доторкнули ся єї ноги землї, коли вона вискочила з човна на беріг: у воздусї понесла вона білою чайкою на крилах, і крик єї підбив ся жалко радісним криком над Ірвальдом.

В сю мить він схаменув ся, — голос друга мусив його серце, — та поглянувши, він побачив тілько білу чайку, що унесла ся з криком над лодкою...

* * *

Так погибла Велґа, але повернув до житя той, кого вона любила.

Він поплив на схід. Вона довго вертїла ся над водою, спроваджаючи Ірвальда. А коли покрила його далечінь, зависла опущеною чайкою на вітрі. Так сумує вона і по нинїшний день, лихословить непогодї, згадуючи скелї в туманї, до колись-то мучив ся Ірвальд...

Та в єї стопах чути радість...

На мори бурі бушують, журби затемнюють житє, і гинуть, неначе в мори, у терпіних люди. Непривітне грізне море, багато в житю терпіня, — та безмежна радість — терпіти за брата!

Належитість за Оголошеня за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через ціду ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с — Одна шістьнаціта сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтковій ширині стрічки) по 4 сотики за верш. — При більшеразових уміщеня опускаєть ся на цілий процент після свідкости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новости у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хіньского срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відни.

Капелюхи для панів, хлопців і дітий в фарбах. — Самостійна продаж з ц. к. надвірлер & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів фабрикатів. — Цилїндри і клоки в найновійших фасонах.

Шапки в найбільшім виборі, для пань, панів, дівчат, хлопців і дітий.

Парасолї Entout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солїдні фабрикати — пошконі і пів пошконі: **Парасолї літні** гладкі і мереживні як також і парасольки білі, чорні і в ріжних фарбах, послїдні новости. Парасолї від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дітий. Найбільший вибір парасолїв від дощу для пань і панів, почавши від найдорожших до найдешевших. — Палички до проходу для пань і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Sinzinger-a і Thonet-a, бальони і всякі знаряди до гри Lawn Tennis.

Кальоші Simon Stippert найлїпші тукрані як і заграничні фабрикати. Самостійна продаж з патентованими підошвами, на котрих не може посовгнути ся.

Всякі артикули до подорожи в найбільшім виборі.

Товари обувні. Склад з Ґоудвиреній фабрики Ф. Л. Поппера. — Самостійна продаж черевиків жіночих з найдешевійшої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreaux Boksalf, Glacé, лакірів чорних і в инших красних, для пань, панів, дівчат хлопців і дітий. Lawn tennis черевики, чоботи і пів-черевики.

Кнайпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лаханя. Черевики домові і до купаня Гігієнічних ріжного рода.

Краватки. Найбільший вибір тукраних і заграничних фабрикатів. Кождого місяця новости Dessins і найлїпші „Geneva".

Мужеске біле, найлїпшої якости біле і в модних барвах, англійські сорочки, пікі, полотняне і з шовку. Кошулями і маншети найновійшого фасону, хусточки до шиї.

Товари панчохові. Панчохи для дам і дітий, сорочки для наколїнників системи Дра Лаханя, сорочки і кальтонки зїмові до осушуваня тїлу.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесляного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітий.

Замовленя виготовляєть ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска 11, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше **лиш** через **Роттердам**, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК".

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкартою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди **власною** желїзницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересїдання. Ціни перевозу кождому доступні. Лінія найскоротша. **Харч** на кораблях узнаний за найлїпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всї письма (листи) і почтові переказы треба адресовати там:

Ан Нетта **M. G. Freudberg, Rotterdam**

200, Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік

Роттердам.

1 (30 п.)

Канцелярия

друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 години рано.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

є найлїпшим загально знаним біль **усмирюючим натиранем,** в цїнї від 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. до набутя у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оріґінальних фляшках з нашим охоронним знаком **„якор"** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

29 (31—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Обезпечайте будинки, движимости, збіже і пашу

против огневих шкід

в одинокім руснім тов. асекурацийнім

„ДНЇСТЕР"

(—)

ТОВАРИСТВО ДНЇСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить **звертає членам** щорічну чисту надвижку. **Звороти виносили** за р. 1900, 1901 і 1902 **суму 219.332 кор. т. є 8 проц.**

Шкоди лїквідує ДНЇСТЕР скоро при участи місцевих членів і делеґатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНЇСТЕР відшкодовань на суму 4,161.669 кор.

ФОНДИ ДНЇСТРА в кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 кор.** і уміщені в пупілярних цїнних паперах.

ПОЛЇСИ ДНЇСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

АҐЕНЦИЇ ДНЇСТРА находять ся у всїх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента; ДНЇСТЕР **удїляє аґенций господарям,** де ще на більший округ нема аґенциї. **Аґенти заробили** вже **537.815 кор. провізиї.**

НА ЖИТЄ треба обезпечати ся через ДНЇСТЕР в товаристві краєвім; власну провізию від таких обезпечень **дає** ДНЇСТЕР **на русні добродійні цїли; тому на житє обезпечайте ся тілько через** ДНЇСТЕР.

Товариство взаїмних обезпечень Днїстер

у Львові, Ринок 10. в домі „Просьвіти."

Друкарня тов. „Рускої Ради"

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда":

	К. с.
* * * „Надоба" елементарна книжка	—·24
Ів. Синяк. „Образи з природи"	—·20
О. П. „Хлопці оканїнники"	—·40
Омелян Попович „Розмови"	—·40
Кериль Н. Устиянович „Три цїкаві загадки"	—·40
В. Умінський-Ф. Корелевський „Як повстала земля і який буде єї конець."	—.30
Прох. О. Бремінчук „Іван Сучавський"	—·40
Ів. Бажанський. „Прикеть"	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума"	2·50
Гарнин. „Малярі"	—·20
* * * „Верба"	—·20
* * * „Котюжі на послугі"	—·20
О. П. Кошанський. „В день святої волї"	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурка"	—·20
Омелян Попович. „Листівка" (старі речинки.)	2·—

Видання тов. Руска „Школа".

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка"	1.20
Ом. Попович. „Методика" 1 часть	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли"	1.—
„ „ „10 взорів для дїточок"	—.20
Ом. Попович. „Збірка наносів"	1.—
Ів. Синяк. „Образи з житя"	—·20
Шпейнаровский Сергій. „Руска Читанка" для II. класи гімн.	2.80

Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Громада"	—·20
„ „Порадник" як закладати каси	—·40
„ „Буковиньска Русь"	2.40
„ „Minoritätsvotum" in der von k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie"	—·40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнирові"	—.20
Франко Іван. „Русько-українська література"	—.20
Теодор Галїп. „Домашний лікар"	1·—
Шгулин Сретей. „Верховинські згадки"	2.—
О. Шпитко. „Листи з села"	—.30

	К. с.
Євг. Жуковский: „Учебник різьництва"	4.—
Іван Франко: „Що чиню поступ?"	1.20
Франчук: „Оперма"	—.20
Підеша: „Восток і запад"	2.—
С. Тихий: „Як робити тестамент?"	—.30
Марченко: „Вільна хата"	—.20
Яричевский: „Серце мовить"	—·60

При замовленях книжок упрашає ся прислати на порто.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 41. Чернівцї, середа дня 7. (20.) цьвітня 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.
Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє замовленє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Ошихлїбска ідиля.

Заложенє читальнї й райфайзеньскої каси в Ошихлїбах маститим о. Велигорским, факт в порівнаню до невсипучої працї народного табору над культурним і економічним піднесенєм нашого селяньства впрочім мало значний, дав спонуку нашим Полякам до удокументованя на стовпцях „Gazet-и Polsko-ї“ капаньско-польскої спілки, про яку ми вже не раз намекали, а яка, як видно, із фази залицянок перейшла вже в „заручини“.

Отже в дописї із Ошихлїбів підписаній буквами *К. В.* (мабуть *Kazimierz Bohdanowicz*) читаєм просторий опис ошихлїбівского отвореня каси і читальнї, на який (коли вірити словам п. кореспондента) „поспешил люд тлумамі не тилько з всї тутейшей, леч і з всї і містечек околічних: з Заставни, Коцманя, Суховерхова, Клїводнва, Лашкувкі, Каменкі, Вашковец и. С. і т. д.“ Отже збігла ся майже четвертина Буковини на той час подивляти нову спілку! Цікаво лиш, де они всї змогли помістити ся? А зійшов ся тут не аби хто: з одної сторони „маститії“ оо. Бежанъ, г. ред. „Народної Зради“, др. Богатырець, Велигорскій, б. посол з паньскої ласки а мужицкої курнї др. Ґакманъ, кандидат на такогож посла і знаний із своєї „уморальнюючої“ населене дїяльности г. Бажанъ, редакторъ „Царославної“ г-нъ Козаркевичъ, любезнє і многовадьожнє юноша із „Карпата“ і русскіе дами з інтелїґенциї а з другої сторони прибув п. К. Богдановіч, „би дацъ пираз узнаня... ке. дзеканові Александрові Велегорскему“..., котрий попри те, що є „сендзїни старушек о патриархальним нигльондзе“ має після слів п. кореспондента йти за духом часу і як колись Ґете кличе без упину „Licht, mehr Licht“. Доказом сего насїваня о. Велигорского за духом часу і культурою та его нетомимого (!) труду має бути те, що за **40** лїт спроміг ся аж тепер на заснованє одної читальнї і каси! Щож, спорити про се годї, у кождого є своя міра на чужу працю і уживанє відповідних слів на єї означенє, але все таки видно п. К. В. не дуже вибагливий що до працї около селяньства, видно і сам не признає великої єї потреби. А впрочім, що буде мабуть правдоподібнїйше, у п. К. В. є специяльний кут видженя, праця о. Велигорского видає ся єму такою обильною мабуть тому, що „потрафіл утішмацъ пшез лат дзесьонткі згодеи і гармоніеи з дворем“. (Чи не тому що через 40 лїт не подбав навіть про заснованє читальнї?) Названа допись кінчить ся побожним бажанєм, щоб таких „зацних капланув“ як маститий о. Велигорскій було „вецей“ а тодї запанував би „мір, покуй, ораз згода і гармонія мендзи вшелькемі царствамі сполеченьства, мендзи хатов, дворем і плебаніон“. Дуже нам прикро, що мусимо розвіяти надії ш. допісувателя що до его постулятів на будуче. Бо народна сьвідомість, яка обхоплює буковиньску Русь що раз ширше й глибше, підриває що раз більше ґрунт народним ренеґатам, а єступючі тепер капани се по части лиш останні з Моґіканів із тої доби нашого розвитку, коли ще наша суспільність не мала ясних народних ідеалів а почасти штучно піддержувані нїкому не тайними средствами ізверги рускої громади, які незабаром також перестануть єстнувати, коли заткають ся золоті зглядно срібні жерела, із яких они черпають свої убжденїя. Прецї можна надїяти ся, що безвинний поступ національної ідеї нашого народа поминеи і найзавзятїйших патронів напрусеному переконати, що шкода сипати пособія в капаньску... безодню. Що Поляки хочби з огляду на свою історичну минувшість а навіть і на теперішнє положенє свого народу уважають умістною ідилю польско-капаньского єдинаня, то до сего мабуть нїяких коментарів і не треба. Колись et haec memenisse invabit...

Ошихлїбский кореспондент думає, що о. Велигорскій через основанє читальнї причинить ся до дотарчення селяньству здорового корму, щоб захоронити его „пшед розгуканими флюктами непшиберайонцеґо и сьродках віхжицельства“. Чи се сповнить ся, се також питанє, бо коли йде мова про „віхжицельство“ то треба згадати, що коли маститії отцове не спіли дати ради деморалїзуючій роботї бургомистра отъ Коцманя доси, тільки разом з ним „подвизали ся“ то не змінять сеї кирнї й на будуче аж їх змете филя погорди сьвідомленого народу.

Росия й Японія.

Від чого погиб Петропавловск?

По страшній катастрофі „Петропавловска“ не відомо було, від чиєї і від якої іменно міни погиб той велетень-корабель. Навіть і тепер іще сеї справи не вияснено добре. Дневники широко розводять ся в здогадах: одні припускають, що то була міна японьска, другі що — таки росийска. За послїдним здогадом промовляє те, що, як доносять ріжні дневники, Росияни потерали разом з „Сеїсеєм“ всї плани положеня своїх мін під Портом-Артура. Отже можливо, що Росияни наскочили на свою власну міну. Крім того деякі дневники твердять також, що „Петропавловск“ погиб через японьску підводну лодку. В дневнику „Sun“ розповідає американьский офіцир, що він скоро перед вибухом війни видїв на власні очи підводні лодки японьскі, котрі на перший погляд мають незвичайно добру і штучну конструкцию, однак до докладних оглядин їх его не допущено. Колиб послїдний здогад оказав ся правдивим, то сьвідчилоб се про незвичайну відвагу Японцїв, бо затоплюючи корабель при помочи підводної лодки, йшли вони на певну смерть. За підводним судном промавляє здогад Великого князя Кирила, який представляє собі подію в той спосіб, що внутрі підводного судна графи „Петропавловск“ в місце, до находять ся корабельні машини, а сей удар мав той успіх, що у нутрі корабля наступила експльозия і причинила ся до его безпримірно швидкого знищеня. Питанє тільки в тім, чому атакують Японцї ужите підводних судов? Отже таке поступованє можна оправдати лише тим, що ті судна мають якусь таємну конструкцию, що потверджує і кореспондент згаданого американьского дневника „Sun“.

Що до числа спасених при катастрофі, то попередні вісти оказались недокладними, бо, як доносить урядовий комунїкат, спасло ся не 6 а 60 осіб.

Рапорт адмірала Того про гибель „Петропавловска“.

Скомбінована наша фльота розпочала, як було уложене, дня 12. с. м. осьмий атак на Порт-Артура. Четверта і пята фльотиля торпедовців і корабель „Корімару“ підпливули о годині 12. в ночи до взлду Порт-Артура і мимо неприятельских рефлекторів замінули там міни. Друга фльотиля контроторпедовців побачила зі свитанєм дня 13. с. м. росийский торпедовець і по 10-мінутовій борбі затопила его. Не було часу на ратованє załоги, бо зближив ся росийский корабель „Боян“. Завважано також і другий росийский торпедовець, коли плив в напрямі Ляотїешан. Ми заатакували его, але єму удало ся дістатись

Володимир Пежиньский.

Сон.

З польского переклав: Андрій Паращак.

У великодну суботу по полудни стрітив радник кількох знакомих і пішов з ними на „мале снїданечко“, котре протягнуло ся аж до одинайцятої години в ночи. Повернувши до хати, лїг таки в одягу на канапі і в сю мить заснув. Пробудив ся вже пізно в ночи і в першій хвили не міг здати собі справи з того, де він властиво є.

В покою було ясно. Підвівши голову, радник побачив через вікно круглу місячну кулю, що подобала на маски вічно розсьміяних хіньских артистів. Вразила його обставина, що місяць був цїлковито жовтий.

В цїлім домі царювала мертва, глуха тишина. Радник не бачив нїколи місяця в такім станї, отже придивляв ся йому скрайно зачудований. І нагло зв ся боятн його.

Радникови причувало ся, що його лице обхопив легкий холод, гей-би подих вітру, та що в покою ще хтось мусить бути крім него.

— Во імя Отца і Сина... Чи я пяний, чи що таке — заворкотїв собі під носом.

Та не міг нїяк відпекати ся прикрого пражіня. Знав, що се божеміле, одначе бояв ся оглянути ся, щоб не спостеречи за собою якої чудної темної стати, з темними очима.

І серце товкло ся що раз сильнїйше.

— Рішучо зашкодило менї тото „угорске“ — прошептав по хвили, намагаючи ще раз увільнити ся під гнетучої зморн холодною розбіркою пражінь. — Годї-ж бути менї литвою — сказав собі півголосно — і встав напити ся води, чей провернхає ся.

Та в тій хвили почув жар в мозку і несподївано затягло йому віддих і потемнїло в очах. Захитав ся, затрішав кілька разів руками, немов хотячи чого ймити ся і бевхнув на підлогу...

Коли збігли ся домівники, радник вже не жив...

Йому самому представляла ся та річ дуже чудернацько.

Так, як би роздїлив ся на двоє... Одного радника укладали на ліжку з трудом серед голосного хлипаня, а другий веселий, легонький, свобідний лишав раз на все хатні пороги, з котрими не мав вже нїчого спільного.

Не тронув його навіть розпучливий плач жінки і дїтий.

— Я маю тепер, пане добродїю, важнїйші справи на голові, вічні, — думав собі, зіскакуючи борзо по сходах. — Не можу розжалоблювати ся плачем.

Тай посунув за місто пустими улицями, вибіленими місячним сьвітлом.

На углї одної улицї стрінув страшенно худу собаку, котра на вид радника пройманючо завила.

Радника се обурило...

— Гарні порядки, пане добродїю.

Але сейчас засоромив ся свого гнїву...

— Треба дивити ся на річи через „призмат вічности“... Скинули собі, лепська песюнцю!

Вийшов на поле; якийсь час ішов гостинцем, виркаючи мило по левадах, що блестїли в дали неначе поверхня озера і по чистім небі, що мерехтїло жемчужними зірницями.

Давно, давно вже не було йому так легонько на души.

Під самим лїсом повернув в бік на золотий гостинець, який веде до неба.

В день не видко сего гостинця, тай взагалї доглянути його могли лишень тоті, що замкнули вже очи на віки.

На самій кривули радник припинив ся і поглянув ще раз на місто. Виглядало з далека дуже гарне, мов би яка фантастична камінна твердиня на острові, окруженім морем місячного сьвета.

— Яке-ж се Беклїнівске! — прошептав радник.

Тут заволодїв ним несподївваний захват до штуки. І задумав ся, спинюючи ся під гору.

— Так, нема то як штука, як безсмертна красота, пане добродїю. На земли се меньше відчуваєть ся, але тепер, коли дивлю ся на все з точки вічного розумованя, сейчас менї все вияснило ся в голові... Не знати, чи всїм так само? Ей, бачу, нї... Такий надінспектор Турович, такий Лїпський, то і по смерти не зможуть приникнути до вічности. Філїстри... Я прецїнь від дитини мав в собі щось... А от Владек Старський не заспокоїв сей вексель,

пристани. З нашої сторони ранених є тілько двох моряків. Третя ескадра досягнула до зверхної пристани Порт-Артура о 6. год. рано 13. с. м. і розпочала огонь на корабель „Боян", який також відповів огнем. Зараз таки вирушили з пристани російські судна „Новик", „Аскольд", „Диана", „Петропавловск", „Побіда" і „Полтава" та заатакували нас. Наша трета ескадра відповідала на огонь тільки від часу до часу і нарочно цофали ся раз-у-раз та в сей спосіб виманила неприятеля на 15 миль від пристани. В сій хвили появила ся наша перша ескадра, яка трету ескадру за помочию телеграфу без дроту повідомила про неприятеля, що почав уже цофати ся до пристани. Великий корабель типу „Петропавловска" наїхав на покинену нами міну і улег знищеню. О год. 10. мін. 22 ми взріли неприятельский корабель, який стратив на свободі рухів, але з причини замішаня неприятельскої фльоти ми не могли ствердити его ідентичности. Неприятельскій фльоті удало ся дістати до пристани. Крім поперше поданих, страти неприятельскої фльоти були незначні. Наша перша ескадра не дістала ся в обсяг неприятельского огня. О год. 1. пополудни наші судна цофнули ся, але були в поготові до нового атаку. Дня 14. с. м. наша 2., 4. і 5. фльотила котрторпедовців і 9. фльотила торпедовців, які получили ся о год. 3. рано, появили ся знов перед Порт-Артуром о год. 7. рано. Але поза пристанею не було нігде видко ворожого корабля. Наша 1- ескадра прибула о год. 1. по полудни, найшла три покинені неприятелем міни і вчинила їх нешкідними. Наші судна „Кашуґа" і „Нішін" брали перший раз участь в акциї і удержували огонь через дві години. Коли нові форти в Ліяотішан вчинено нешкідними, наші корабля цофнули ся.

Адмірал Макаров.

Адмірал Макаров, що так траґічно погиб разом з цілою залогою „Петропавловска", родив ся дня 27. місяця грудня 1848. року в місті Николаєві. Дітячі роки провів в Николаєвску на Амурі і там одержав морске образоване. Розпочав свою службу на ескадрі Спокійного океану, а в 1867 р. прибув до Кронштадту, де був іменований ґардемарином. Маючи лише 15 років, звернув уже Макаров на себе увагу тодїшного адмірала фльоти на Спокійнім океанї — Попова. Макаров був незвичайно зручним мораком, і лише дякуючи его зручности спас ся раз корабель „Русалка". В 1869 р. зробив Макаров багато розслїдів дотично корабельних пробоїн і за сю першу працю іменовано его поручником. Починаючи з 1872 р., занимає ся Макаров поліпшенем технїчної сторони будови кораблїв. Єго особливо зацікавила ідея непотопимости панцирників. В сїй справі зробив він багато винаходів і улїпшень єствуючих уже средств.

Підчас російско-турецкої війни 1877—78 рр. командував Макаров кораблем „Константинъ", при чім вдало ся єму знищити турецкі кораблї „Неджімі-Шевкет" „Інтібах", за що іменовано его капітаном-поручником. Відтак в 1880 р. брав удїл в Ахал-текінській експедициї а відтак зробив цїлий ряд морских подорожий, в наслїдок чого появили ся такі его твори як „Обмін води чорного і середземного моря" „Вітязь і Спокійний океан". Завдяки спорґічній працї, зробив ся Макаров скоро найвизначнїйшим дїячем на поли російскої маринарки, так що в 1890 р. іменовано его контрадміралом. Мимо свого так високого становища не переставав Макаров працювати над улїпшенем технїчої сторони російскої маринарки. В тім часї завів він скорострільну артелерию, винайшов набої о 20% сильнїйші, чим попередні; пізнїйше прославив ся великаньским кораблем ледоходом „Єрмаком", збудованим в Анґлії після его помислу. „Єрмак" находить ся тепер у Владивостоцї і сповняє там дуже важну задачу, бо утримує пристань в станї вільнім від леду.

Додамо ще, що від 1899 р. до дня 4. лютого 1904 р. був Макаров командантом кронштадтского порту, аж поки его покликано на далекий схід, де він і погиб на 55 роцї свого житя. Макаров мав великий дар одушевляти своїх підвластних і его приїзд до Порту Артура додав духа російским морякам, зневіреним першими невдачами. Смерть Макарова — велика страта для Росиї. Навіть „Новое Время", яке не любить признавати ся до страт Росиї, тепер з правдивим болем викликнуло: „противник наш виграв!" Замітно також, що 10 років тому назад Макаров читав в Голландиї виклад про гибель анґлїйского адмірала Тройона із его кораблем „Вікторією". Коли загальна опінїя дивувала ся скоропостижній гибелї того корабля, то Макаров своїми теоретичними поясненями а відтак і демонстрациями на моделю „Вікториї" виказав, що як раз его гибель від міни мусїла наступити так а не інакше, та що анї Тройон анї залога спасти ся не могла. Як бачимо, судьба хотїла, аби Макаров іще раз і то так траґічно виказав всї недостачі сучасних панцирників, про які він читав в згаданім викладї в Голландиї.

Віцеадмірал Скридлов.

Командантом російскої фльоти на Спокійнім океанї іменовано Н. Скридлова. Походить він із шляхотскої фамилії Смоленьскої ґубернії. Родив ся в 1844 р., а морске образоване отримав в морскім корпусї кадетів. Починаючи від 1864 р., коли его іменовано мічманом, поступає Скридлов все висше та висше, так що уже в 1878 р. іменовано его старшим офіцером фреґати „Светлана". В р. 1893 за відзначене в службі отримав М. Скридлов номінацию на контрадмірала. Від дня 20. листопада був головним інспектором мін. На всеросийскій виставі в Нижнім Новгородї в 1896 р. завідував Скридлов морским відділом. В послїдних часах був він головним командантом чорноморскої фльоти і портів Чорного моря, аж поки не покликано его, яко наслїдника покійного Макарова.

Кошта воєнних кореспонденций.

Француска часопись „Echo de Paris" подає статистичні дані дотично тих сум, які видає Анґлія на кореспонденциї з поля борби. „Daily Telegraph" видає на утримане воєнних кореспондентів 97.500 франків що тижня, а „Daily Mail" і „Daily Express" около 292.500 франків кожда. Другі визначнїйші дневники анґлїйскі видають на ті цїли також величезні суми гроший. Так приміром видатки „Times-а" на воєнні кореспонденти незвичайно високі, бож само утримане корабля, зафрахтованого на весь час війни, вимагає великих сум. Мимо всего того, анґлїйскі дневники не зупиняють ся нї перед чим, аби лише пловодити своїх читачів, а сї певно віддячують добре за таку пильність, коли згадані дневники можуть видавати так великі суми на утримане своїх вражих кореспондентів.

Новий атак на Порт Артура.

Російска аґенция доносить, що дня 16. с. м. о годинї 6 рано неприятельска ескадра знов появила ся перед портом, одна скоро повернула назад. О годинї 10. рано неприятельскі кораблї в числї 23, поділившись на дві ґрупи, почали обстрілювати Тиґровий півострів і Золоту гору. Огонь тревав з перервами до години 1. по полудни. Російскі кораблї відповіли на неприятельский вогонь і ушкодили один японьский кружівник. Після других інформаций ушкоджено двох японьских кораблїв. Форти і місто не понесли жадного ушкодженя. Кількох Хінців згинуло, а двох Хінців і Росиян ранено.

Без надії.

З Нючванґу доносять, що послїдна катастрофа під Портом-Артура цїлком здеморалїзувала російску залогу в Нючванґу. Тут вже нїхто не сумнїває ся про те, що Порт Артура мусить скоро піддати ся.

Положене Росиян.

З Сеулю телеграфують, що Куропатнін укріпив місточко Кіулєнчєнґ, яке лежить против Віджу і зібрав там 20.000 жовнирів в цїли утрудненя переправи Японьскої армії через ріку Ялю.

Підпольна Росия.

Петербурска тайна полїция відкрила великий заговор на міністра Плевого. Атентат мав бути виконаний динамітовою бомбою, але не удав ся. Вістка ся дуже правдоподібна, але поки що не стверджена.

Забава у війну.

Російско-японьска війна викликала у дїтий забави у війну, щоби плекати в тих душах воєнну хоробрість. Забави такі крім того, що як се ми недавно оповіщували про події в Ясках, кінчать для учасників дуже траґічно, є ще й з педаґоґічного бому вельми шкідливі для молодечого ума і серця. В сїй справі відозвав ся навіть серед російскої суспільности замітний голос д. А. Толіверової, поміщений в місячнику „На помощь матерьямъ", який ті забави осуджує.

А. Толіверова пише, що великий писатель Л. Н. Толстой, говорячи про виховане дїтий, радить заховувати перше і основне правило — усовершувати найблагороднїйший і найбільш практичний спосіб служити своїм ближним і впливати на їхні душі.

Другий великий писатель Віктор Гюґо, говорячи про виховане дїтий, особливу увагу материй звертає на дїточі забави. „Не давайте дїтям, — говорить великий гуманїст, — таких забавок, які побуджувалиби в них духа руйнованя і заподїюваня ближньому зла".

Требаби передовсїм вияснити отсе питанє: що говорять дїтям через свої дарунки ті матері а батьки, котрі купують своїм дїтям шаблї, пушки, рушницї, убирають їх в воєнний нарад і прикрашують їхні груди ордерами? Після сего будоб цїкаво знати, що говорять дїти своїм родичам, приймаючи від них тоті дарунки? Я нїколи не можу уявити собі, щоби родичі а передовсїм мами, обдаровуючи дїти тими забавками, говорили їм: мої милі, ви так гарно вчили ся, були слухняні, що заслугуєте на отсю нагороду. Ось ми з батьком хочемо зробити вам приємність. Беріть, що кому любо, рушницю, шаблю або пушку. Пушку або рушницю можете набивати мочеими горохом і стріляти от хожби до котів і псів. Остаточно, коли прийдуть товариші можете забавити ся у війну.

Чиж защіплюючи з малку звірячі інстинкти, не думають батьки і мами виховувати в своїх дїтях почуваня патріотизму? Або кленучи при дїтях ворогам або радуючи ся вістками про затопленє ворожих кораблїв, дають їм добрий примір під моральним кглядом?

Війна не добро, хоч многі єї ним уважають, але народне нещастє, воєнні ж для тих, хто втратив батька, брата, сина... Дїти, яким не чуже милосердие все можуть запитати: що як вони втратили батька і тою втратою прибиті то так само і ті, з котрими бють ся, могли втратити того або того иньшого і що вони також терплять як і їх батьки... якуж відповідь дадуть тодї їм матері, що піддержують у дїтий воєнного духа? Так вони не можуть сказати, що треба радїти, як ворогів убивати і проклинати їх. Вони не можуть говорити того своїм дїтям ще й тому, що се противилоб ся Євангелию, де говорять ся: не убий, прощай ворогам, люби ближнього, як самого себе. Бо мож надїяти ся, що кожда мати, як лиш єї дитина підросла і навчила ся читати, дасть їй як першу книжку Євангелиє, бо воно є основою житя. На мою думку, саме тепер, коли переживаємо страховіття війни, повинні мами заставити малі дївчата до робіт для ранених, а малим хлопцям най дають читати або най одним і другим читають про всї терпіня, які переживають люди, не розбираючи, хто вони, вороги, чи не вороги, Росияни чи Японцї, Жиди або Турки... Нещастє споріднює людий... А тепер після того всього, що тут сказано, спитаймо, які добрі почуваня можуть викликати забави, що мають на цїли звіячення?... Теж саме треба сказати також і про воєнні наряди і паперові відзнаки, які роблять із дїтий героїв! Я би просив матерям, щоб вони в імя справедливости і ради виобразованя в своїх дїтях лучших почувань: любови, милосердия і справедливости — звіячили всї воєнні забавки.

котрий я йому підписав... Велика „історія". Годї бути простачком... Говорили, що не маю чести, бо я для карієри давав санкцию жінцї знюхувати ся з предсїдателем... Дурна скотина... Нїхто не здійме ся над свій вік, не то що над своїх кількадесять марних лїт житя... Честь... честь... Не знати, якої запіяли один другим що до чести, колиби найшов себе так, як я, перед лицем Бога і безсмертности...

З тих солодких мрій пробудив нагло радника відгомін якихось кроків. Зачудований оглянув ся жваво поза себе і його фармазоньске лице зблїдло смертельно. В слїд за ним в сяєві ясно-золотого сьвітла ішов Христос. Лице мав блїде, очи на пів зажмурені, а на чолї терновий вінець, якого зубцї застрягли в тїло...

— Правда — подумав радник — таж се великодна субота... Таж і Христос воскрес тай вертаєть ся до неба. Тото з мене смертельний забудько...

І налякав ся страшенно... Бо тепер пригадав собі, що нагрішив в житю спору купку і то тяжко і знав радше, чим сумнївав ся, що не так легко осягнути йому вічну блаженність. Та позаяк на земли добував всего покорою, отже рішив ся і тут ухопити ся сего певного средства.

І коли зрівнав ся з Христом, упав на колїна, а вдаривши головою до золотої землї на гостинци, застогнав:

— Прости Господи! — я був підлий, низький, безстидний, трус, лайдак, не любив и нїкого, тільки себе, и обманював, крав і зовсїм не вірив, аби царство Твоє було потрібне на земли.

...Нї... не піду до неба, шкода, що тілько наплїв — промайнула стрілою думка в його голові.

Та Господь поглянув на него милосердно і прошептав тихим голосом, солодким, мов запах фіялків:

— То ти менї прости, брате...

Радник набрав відваги. Підняв голову. І тодї доглянув у страждучих, сумних очах Христових тілько невимовного терпіня, аж жалко стало йому Бога. А з землї доносили в тій хвили радісні звуки великодних звонів.

— Чому ти такий сумний, Господи Боже! Прецїнь сегодня Твоє воскресеніє... Не чуєш, як ликує вся земля, говорив радник, піднимаючи ся з колїн.

Але лице Христове ще більше посумнїло.

— Прости менї, брате... простїть менї всї.. — шепнув другий раз.

— Та що простити? — крикнув радник, піднимаючи ся на рівні ноги. Та-ж Ти, Господи Боже, посьвятив ся за нас, дав себе розпяти на хрестї...

— Але позволив нам зістати людьми — сказав тихо Христос і дві слези, ясні, мов жемчуги, скотили ся по замученім лици.

* * *

Се лише радникови снило ся. Занадто був він привязаний до давних наших традицийних обрядів, аби умирати під самі сьвята. Отже пробудив ся другої днини рано цїлковито здоровий, тілько з незначним болем голови. Сон свій розповідав він жінцї і знакомим, та всї згідно осудили, що се сон вповнї невинний, ба навіть хоробливий.

З тої пори рішив радник, не пивати зовсїм угорского вина, але пізнїйше знова навернув ся до него, та-ж прецїнь звісно: „Сон мара — Бог віра".

Василь Верещаґін.

Поражаюча своєю нечайностию гибель Петропавловска, поховавши на морскім дні вільно сотень людий осиротила не лиш Росию через смерть найлїпшого адмірала але також і весь культурний сьвіт, стаючись причиною смерти славнозвісного маляра Василя Верещаґіна. Син сего великого живописця й мислителя, чоловіка із незвичайно благородним серцем, що через весь свій вік безвинно голосив ідею вічного миру й виступав проти вселюдскої взаїмної ненависти, якою є безперечно війна і остаточно згинув від ворога, із яким боров ся своїм словом і кистею, від війни — мусїв празити незвичайно прикро кожду людину.

В. Верещаґін родив ся 1842 р., покінчив петербурску академію мариняриї і зістав хорунжим та незабаром замінив меч на палету і посьвятив ся тій вже на ціле житє. По довшім побутї в Тифлїсї, подорожах по Іспанії і Франциї осів в Парижу, де працював під рукою недавно померлого Джеромеа. Звідсїля вибрав ся із ґен. Кауфманом в похід на Туркестан. Пригоди небезпечної дороги, мальовничі околиці, повні житя і руху сцени із сего походу визначили будучий напрямок его артистичної творчости як маляра жанрового й баталїсти. Повернувши із Туркестану, робив дальші студиї у монахійця Горшельта. Талан его став що раз більш кріпшати і набирати виразнїйших рисів. Дрібні ескізи туркестаньскі перетворювали ся вже в образи, які змальовували головно фраґменти борби, бачені недавно ще артистом на власні очи. Тепер вже мабуть зростає в Верещаґіновій души чоловіколюбна думка виступати проти війні а голосити загальний мир. Ся ідея стає провідною зорею цїлого его житя і в слїдкуваню за тою зорею прийшлось артистї потонути в холодних морских филях.

Ріжні є шляхи, якими борють ся суспільні діячі проти війні: одні винаходять що раз страшнїйше оруже, яке своїм нескельним нівеченем безпомічних супроти него жовнярских колюми має зробити борбу для людий чимось так страшним і нівечучим людскі сили, щоб нїхто й не важив ся єї розпочинати, иньші ширять стосами книжки, брошур і часописей чоловіколюбні ідеї, які мають довести людий до розуміня, що війна се варварство, що одному чоловікови не слїд вбивати другого, що війна наносить незвичайну руїну культурного поступу людскої суспільности. Та перша наука, незвичайно важка й оплачена обильною кровию, приступна лише тим, хто сам пробуває на поли борби, і хто єї веде, а до сих послїдних противні ідеї набуть не швидко дійдуть. Печатане слово знов дійде лиш до того, хто его уміє відчитати а для того, щоб оно сповнило своє противоєнне післанництво треба, щоб у читача був певний степень розвиненої уваги, якаб дала єму спромогу перетворити читане у відповідні образи. Верещаґін знова вибрав собі шлях найбільш приступний і найбільш промовляючий до кождого чоловіка. Се став малювати страшні образи борб, ніби вкритих конаючими в страшних судорогах, зруйнованих дзаретів, пожежий і грабежий і хто їх зможе перечислити усї страховіти сучасної борби! Верещаґін поставив дивізою свого житя принціп: „si vis pacem piece bellum“! (хочеш мира — малий війну). Головною причиною, що его образи викликали таке потрясаюче враженє, що аж цар Александер III. відвертав ся від них з ляком і вкінци задля справдї щирено ним ідеї заказав їх взагалї виставляти, було те, що Верещаґін малював свої картини із незвичайною вірностию і страшною правдою, якою до него промовив молох війни таки єму просто в очи, так як він ради свого післанництва пішов робити свої студиї на поле борби під град куль. Ось відбув він цїлу кампанію російсько-турецку, а тепер, коли загомонїли стріли на Жовтім мори, 62-лїтний старик не надумуючи ся рішив ся на далеку дорогу, щоби лише ще раз поглянути на війну, щоб відтак виступити проти неї з новою силою. Куропаткін радив Верещаґінови, щоби здержав ся, та нетерпеливий артист відповів єму, що лякає ся, аби не втратив напад на Порт-Артура і поспішив, а маючи із міністрий вільну пропустку до всїх місць, вибрав собі адміральский корабель „Петропавловск“, надїючись мабуть, що при хоробрім Макарові сконцентрує ся найзавзятїйша борба.

Верещаґін змалював також наполеоновий похід до Росиї, а радше злощасний его поворот. До часів Наполеона відносить ся також цїнний словесний твір В-а п. „Napoleon I. en Russie“. Верещаґін писав впрочім ще коментарі до своїх творів, сам укладав їхні катальоґи а також написав „Ескізи із подорожий по Індиях“ і „Ескізи і спомини“, в яких описував враженя із своїх подорожий, що дали впрочім материял і до побутових картин. Будучи пр. в Індиях, змалював В-ін „Схід сонця в Гималаях“, при студиях якого мало сам не зазнав смерти. Друга подорож на схід із 1884 р. а також читане Ренанового „Житя Ісуса“ дало спонуку до змальовання картин із Христового житя.

Верещаґінові твори знані не лиш російскій публиці вони вандрували й по Европі, здобуваючи для своєї ідеї що раз ширші круги публики. Свого часу була виставка его образів також у Відни, а вірою значіня, яке здобув собі серед віденьских артистів, повинно стати велике заінтересоване до его долї, яке проявили віденьскі артисти, розвідуючись про його судьбу й ухвалюючи урядяти поминки по великім покійнику, якого тїлні останки, як доносять телеґрами, вже найдено і зґноковано.

Під зглядом материяльним жив В-ін зовсїм не сьвітло, бо удержував ся лиш із продажи своїх образів і нїякого уряду не займав. Згадати треба також, що мимо своєї служби військової і довголїтної славної артистичної творчости не мав В-ін нїяких ордерів нї титулів, так як їх відкидував, не признаючи їм нїякої вартости, за те прийняв він свого часу межинародну нагороду Нобля, (яку виплачує ся грішми) призначену для найбільш заслуженого пропаґатора мира.

Імя Верещаґіна не чуже також і нашій громадї. Свого часу у „Сьвітї“ поміщено его сильветку враз із портретом. Із Верещаґіном тратить Росия не лиш великого маляра, але також і незвичайно благородне серце і нескломаний характер. *(Яр. Вес.)*

НОВИНКИ.

Парлямент зібрав ся нинї на перше засїдане. Від президента міністрів наспіло письмо в справі приготовлень до вибору делеґаций і квотової депутациї. Відчитуване вилиду відбуває ся на домагане Чехів через дослівне читане.

Вісти личні. До віника сего тижня так само як і тамтого не будуть відбувати ся авдиенциї у президента краю по причині его виїзду. — Посол Николай Василько відїхав до Відня, щоб брати участь в засїданях парляменту.

Членами повітової ради шкільної іменовані для Сторожинця парох в Глїбоці о. Теодор Матейко, а для Кіцмани парох тамошний о. Анольон Симович.

На чорній таблици тутешного університету оголосив рентор др. Герман з приводу послїдних бійок між жидівскими і антисемітскими академіками відозву до студентів, в якій тоті промахи строго осуджує і взиває акад. молодїж до береженя своєї гідности й поважаня alm-и mater під загрозою примінення найбільш строгих кар дисциплїнарних.

Новий театр. Черновецка рада міска рішила дня 16. с. м. звернути ся до віденьскої фірми Фельнер і Гельмер, щоби до 4 тижнїв предложила проєкт театру, в якім містилоб ся 800 видців а який коштував би около 300 тисяч корон.

Товариство „Січ“ в Вашківцях н/Ч. уладжує на пращане свого кошового, народ. учит. О. Безпалка, котрий опускає Вашківцї — народний фестин, який відбуде ся в недїлю дня 24. с. м. о 2 год. по полудни під голим небом на Гнатишинїй толоцї в Вашківцях. Програма: 1. Отворене фестину. 2. Хори і декламациї. 3. Пращальні промови. 4. Вправа з сиканкою. 5. Вільні вправи. 6. Танцї і забави. 7. закінчене. По фестинї відбуде ся похід з сполосинами при звуках музики. Вступ на фестин від інтелїґенциї 50 сот., від селян і міщан 10 сот. — *Сторшина „Січи“ в Вашківцях н/Ч.*

Новий кіш Січовий. Дня 24. цьвітня н. ст. 1904. в недїлю о $10^1/_2$ год. перед полуднем відбуде ся в Веренчанцї отворене „Січи“ з слїдуючим дневним порядком: 1. Отворене зборів. 2. Вибір предсїдателя. 3. Поясненє статута тов. „Січ“. 4. Вибір старшини товариства. 5. Установлене місячних вкладок членів. 6. Вільні внесеня. Сим просимо всї „Січи“, як і сприяючих „Січам“ о участь в згаданім сьвятї. — *Дуфаньский*, тимчас. кошовий, *Аксимічук* тимчас. писар.

Буковиньска рада шкільна розіслала до всїх рад шкільних окружних і мійских такий обіжник: Отсим звертає ся увагу ради шкільної окружної, (мійскої) на учебник, який повинен ся отсе накладом тов. „Руска Школа“ в Чернівцях п. „Учебник рільництва для шкіл рільничих і споріднених закладів а також до ужитку для практичних рільників уложив Евгеній Жуковский, директор школи рільничої в Кіцмани на Буковинї і практичний рільник“ в цїли его набутя для учительских бібліотек в відчинених руских народних школах, примічуючи, що книжку можна набути по цїнї 4 кор. у автора або в печатни „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Конкурс. Краєве правительство воєв. Буковини розписує конкурс на надїлене в роцї шкільнім 1904/5. 1. двох слухачів медицини стипендиями по 1200 кор. в рік, 2. одного слухача гірничої академії стипендиєю в сумі 1000 кор. Стипендиї сї основано найвисшим рішенем із 29. XII. 1896 р. із гр.-пр. релїґійного фонду для синів гр.-пр. сьвященників. Конкуруючі о названі стипендиї мають залучити до своїх подань 1. метрику, 2. посьвідку свойни, 3. виказ маєткового стану петента і его родичів, 4. сьвідоцтво зрілости, 5) евентуально сьвідоцтва зложених академічних іспитів або кольоквій. Так заосмотрені подання мають будучі слухачі до краєвого правительства внести безпосередно, а інскрібовані вже через свої академічні власти найдальше до 31. червня 1904.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Котуз-Баїньский відбудуть ся в четвер 28. цьвітня с. р. о 5. год. пополудни з отсим порядком дневним: 1. Вибір членів старшини, 2. предсїдателя ради надзорчої. 3. Вільні внесеня. — *Д. Безуко* начальник, *В. Бачиньский* касиєр.

Загальні збори читальнї „Рускої Бесїди“ в Кучурові Великім відбудуть ся в недїлю дня 24-ого цьвітня 1904. з таким порядком нарад: 1. Звіт з дїяльности старшини. 2. Вибір старшини. 3. Вільні внесеня і запитаня. — *Порфиґемій Кобієвич* голова, *Ананій Ларча* касиєр.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Чортория, стоваришеня зареєстроване з необмеженою порукою, відбудуть ся в середу, дня 27-ого цьвітня 1904, о годинї 11-ій перед полуднем в стодолї господаря Олекси Левицкого н. ч. 140 з отсим порядком нарад: 1. Установлене стану паїв, вкладок і позичок 2. Рішене що до з'ужитя лишних гроший в касї і в справі роздобуття потрібних для каси гроший. 3. Ухвалї в справі запомоги краєвої. 4. Вибір касиєра і назначене платнї для него (§§ 29, 51, 52 ж). 5. Ухвалене числа членів надзорчої ради і єї вибір. — *Денис Руснак* начальник каси.

Вибори до галицкого сойму. Президия намісництва розписала на 14. червня доповняючі вибори до сойму в 10 повітах східної Галичини.

Страйк. У Львові вибух страйк робітників в робітни Л. Баумвальда. Робітники зажадали підвисшеня платнї за роботи, дордові і виплати зараз по упиченю партий робот. Крім того зажадали 20% підвисшеня звичайної платнї робітникам, працюючим за тижневою винагородою, а також тижневої виплати.

На французскі університети ходило загалом 80.405 студентів.

Поліцийна академія. Міністерство справ внутрішних в Берлинї задумує оснувати в Ганновері академію спеціяльно для вихованя поліцийних комісарів, урядників і офіцирів.

Статистика нещасних случаїв на колїях анґлїйских. В минувшім роцї на анґлїйских колїях згинуло 1242 осіб, а 18.557 отримало рани. При катастрофах згинуло 25 пасажирів і 9 колїйовців, а 769 пасажирів і 146 колїйовців віднесло рани... З других причин згинуло 123 пасажирів і 446 колїйовців, а ранено 1912 пасажирів і 8659 колїйовців. Із наведеного числа згинених було 163 самоубійників, а 442 осіб, які не належали приносів колїйових. Тут числять безусловно не всї причини нещасних случаїв, яких ріжнородність прямо поражаюча. В тім самім роцї своїло ся 41 несчасних стріч потягів особових, 44 особових і товарових, 33 товарових. Шість раз вибухав в потягах пожар, 113 разів шини заливано водою. При замиканю дверей ваґонів віднесло рани 430 пасажирів. Таке велике число нещасних случаїв на анґлїйских колїях об'яснює ся величезним числом торів колїйових і незвичайно сильним рухом на них.

Число бактерий в молоцї при старанним доєню. Проф. Берінґ стверджує, що навіть при найбільш старанним усуненю можности занечищеня молока із нїч число бактерий, анї виросли із 1 см³. молока на аґоровім підкладї виносило бливько 100—200. А звичайно, коли не переводжено дезинфекциї вимени, рук і начинь, доходило число бактерий в перших порциях пересїчно до 200.000 а в дальших пересїчно до 8000.

Сталеві тротуари. В більших американьских містах укладають на пробу тротуари із сталевих плит. Кожда плита грубої на 1 см. а великої на 1 м². виносить 6 кор.

Найгорячійша місцевість. Найвисша температура на кулї земній панує на острові Баграйн, який належить до архипелягу Аваль в Перскім заливі. Середна температура виносить там через цїлий рік 29° R. тепла. В липни, серпни і вересни крім тамошних сталих мешканців нїхто на сїм острові не зможе витримати. О півночи термометр виказує тодї 30° тепла, о годинї 7. рано 33° — 34°, а о 3. по полудни 48° R.

Підземні поклади леду. Російскі часописи доносять, що в місцевостях, де сконцентрували ся російскі війска, находить ся жила підземного леду. Жилу тоту відкрив инший учений Міддендорф. Тягне ся она від Берґоньского побережа через весь Сибір, частину Манджуриї і заходить аж до киргиских степів. Із сего відкритя буде велика користь для війска, бо чиста вода се одна із найважнїйших забезпек від пошести, через які гине десять раз більше людий чим від куль. Нїяке штучне очищуване при помочи найлїпших фільтрів не може дати так чисту воду, як із леду. Одержуючи воду із леду, уникає ся також дуже важної а грізної небезпеки — отроєня. Практика виказала, що коли корниці під час війни дуже часто засипують і затроюють то з ледовою жилою сего вчинити не можна.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

П. Кулїш. **Українські оповіданя.** У Львові 1904. Накладом укр. рускої Видавничої Спілки. З друкарнї Науков. Тов. ім. Шевченка. Ст. 144 + 12 16°. Цїна 90 сот. (Літературно-наукова Бібліотека. Ч. 73—74.) Зміст: 1. Гордовита пара. Ст. 1—15. 2. Дївоче серце. Ст. 16—48. — 3. Мартин Гак. Ст. 49—67. — 4. Січові гості. Ст. 68—92. — 5. Циган. Ст. 93—98. — 6. Півпівника. Ст. 99—107. — 7. Товпач. Ст. 108—144.

Видавництво Товариства „Просьвіта“: Ч. 286. **Смерть Тимоша.** Історичне оповіданє. На основі повісти Роговоі написав Н. М. У Львові 1904. З друкарнї Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 32. Цїна 20 сот. — Ч. 287. **Як годувати малих дїтий?** Написав Гр. Н. Задура. У Львові 1904. З друкарнї Наук. Тов. ім. Шевченка.

Молодїж, місячник для учащої ся молодїжи Ч. 4. за цьвітень містить: Воскресенія День, вірш Е. М. — Видючий і слїпий. Турецка казка. — Фран Левстік, Л. Ленарда. — Як прийшли люди до теперішнього письма? І. Кренецкого. — Читанє. — Дві долї, оповіданє. — Загадки і питаня. — Розвязане загадок і питань з 3. ч. — Переписка Редакциї.

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При більшаразових уміщенях опускаєть ся на цїнї процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новости у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хіньского срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відни.

Капелюхи для панів, хлопців і дїтий з фільцу і Loden-у, чорні і в ріжних модних барвах. — Самостійна продаж з ц. к. надвірної фабрики І. Нейца. Із Відня і Josef Pichlmaier & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюшних фабрикатів. — Цилїндри і клоки в найновійших фасонах.

Шапки в найбільшім виборі, для пань, панів, дївчат, хлопців і дїтий.

Парасолї Entout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солїдні фабрикати — тонкої і ніс тонкої: **Парасолї дїтні** такдї і мережані на тяжи і парасольки білі, чорні і в ріжних барвах, послїдної новости. Парасолї від сонця і дощу для дївчат, хлопців і дїтий. Найбільший вибір парасолїв від дощу для пань і панів, почавши від найдешевших до найдешевших. — Палички до проходу для пань і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони і всяки знаряди до гри Lawn Tennis.

Кальоші Storm Stiffeera найлїпші тукральні як і заграничні фабрикати. Самостійна продаж з патентованими підошвами, на котрих не може поскользнути ся.

Всякі артикули до подорожи з найбільшім виборі.

Товари обуваннї. Склад з Гоудинерскої фабрики Ф. Л. Поппера. — Самостійна продаж черевиків жіночих з найславнїйшої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreaux Boxcalf, Glacé, лакерів чорних і в инших красках, для пань, панів, дївчат хлопців і дїтий. Lawn tennis черевики, чоботи і піл-черевики.

Найлїпші сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Ламана. Черевики домові і до вправ ґімнастичних ріжного роду.

Краватки. Найбільший вибір тукрацких і заграничних фабрикатів. Кождого місяця новости Dorsiln і найлїпші „Genève".

Мужеске білє, найлїпшої якости білє і в модних барвах, анґлїйскі зефіри, пінї, полотняне і в шифону. Коснерики і мишета найновійшого фасону, хусточки до носа.

Товари панчохові. Панчохи для дам і дїтий, сорочки для знаменитої системи Дра Ламана, сорочки і кальсони дїтові до вступування поту.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музеи у Відни, і напрасженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска II, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найсворше лиш через Роттердам, і то перепраною

тов. „КАНАДІАН ПАЦИФІК".

З поученєм, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкартою дістане, їде цїлу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди **власною** желїзницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересїданя. Цїни перевозу кождому доступні. Лїнія найкоротша. **Харч** на кораблях уznаний за найлїпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всї письма (листи) і почтові пересилки треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**

209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік

Роттердам.

1 (30 ц.)

Канцелярия

друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 години рано.

В друкарнї „Рускої Ради"

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складї

слїдуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесси на 2 кор. 50 с.
Писани Ос. Юр. Федьковича I., II. і IV. том по цїнї: 7·20, 6·80, 4·—, 3·60, 3·— і 2·00 к.

При більшім закупнї опускає ся значний рабат. (0—0)

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

є найлїпшим загально знаним біль **усмирюючим натиранєм,** в цїнї від 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. до набутя у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оріґінальних фляшках з нашим охронним знаком **„якор"** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки з тим охронним знаком яко правдиві. 29 (30—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради"

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

для молодїжи,

а до набутя

в Паперни „Рускої Бесїди" ул. Петровича 2.

1 коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Друкарня тов. „Рускої Ради"

поручає отсї книжки:

Виданя тов. „Руска Бесїда":

	К. с.
* * * „Надоба" словіньска книга	—·24
Ів. Сянник. „Образки з природи"	—·20
О. П. „Хлопцї садівники"	—·40
Омелян Попович „Розмови"	—·40
Кирилл Н. Устиянович „Три зїжані нагадки"	—·40
В. Умінський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде єї конець."	—.30
Проф. О. Сремінчук „Іван Сучавский"	—·40
Ів. Бажанський, „Провість"	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума"	2·50
Гарасим. „Малярі"	—·20
* * * „Зерна"	—·20
* * * „Котрий по заслузї"	—·20
О. Н. Кониський. „З двох книгоїв вмї"	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурник"	—·20
Омелян Попович. „Ластівка" (старі рочники.)	2·—

Видання тов. Руска „Школа".

Варанецкий Мечислав. „Педаґоґіка"	1.20
Ом. Попович. „Методика" I часть	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли"	1.—
„ „ „10 казок для дїточок"	—.20
Ом. Попович. „Збірка казок"	1.—
Ів. Сянник. „Образки з житя"	—·20
Шпойнаровский Сергій. „Руска Читанка" для II. класи Гім.	2.80
Др. Стеф. Сиаль-Стоцкий. „Громада"	—·20
„ „Порадник" як закладати каси	—·40
„ „Буковиньска Русь"	9.40
„ „Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie"	—·40
Ю. О. Федькович. „Цїнї жовнирскі"	—.20
Франко Іван. „Русько-українська лїтература"	—.20
Теодет Галїн. „Домашний лікар"	1·—
Шухлях Єротей. „Верховинські згадки"	2.—
О. Шпитко. „Ласка з неба"	—.30

	К. с.
Евг. Жуковский: „Учебник різьбництва"	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?"	1.20
Франчук: „Оферма"	—.20
Підгора: „Восток і назад"	2.—
С. Тихий: „Як робити тестамент?"	—.30
Марченко: „Власна хата"	—.20
Причевский: „Серце мовить"	—·60

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 42. Чернівцї, пятниця дня 9. (22.) цьвітня 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Крок вперед.

Перед кількома днями принїс телеграф вістку про монаршу санкцию соймової реформи виборчої в Стириї. Суть сеї реформи полягає на тім, що по перше розширює ся виборче право соймове через заведенє не істнуючої доси в Стириї четвертої куриї; значить, найнизше оподатковані або й зовсїм неоподатковані верстви, котрі до сего часу не мали цїлком виборчого права, будуть тепер вливати на склад соймової репрезентациї і то в демократичнім напрямі. По друге, вводить та виборча реформа по всїх виборчих куриях соймових безпосереднє голосованє в місце дотеперішного посередного. Крім того, після змислу обовязуючої тепер парляментарно-виборчої ординациї, безпосереднє голосованє в четвертій і пятій куриї зависить від тої условини, щоби в аналогічних куриях соймових була принята безпосередність; отже в такий спосіб через заведенє безпосереднього виборчого права в усїх стирийских куриях соймових запроваджено безпосередність голосованя і при парляментарних виборах.

Подібні реформи переведено уже в Чехах, в Австриї Долїшній, Сольногородї і Краинї. Ся течія в житю австрийского парляментаризму має велике значінє в сучаснім житю держави і не меньш великі вигляди на побідну будуччину. Вплине вона не тілько на зміну в складї репрезентациї соймової, але й парляментарної. Тодї коли в Австриї лютує обструкция і нема вигляди на санацию внутрішних відносин; тодї коли всї важнїйші закони ухвалюють ся на підставі § 14., а Поляки не перестають носити ся з реформою парляментарного регуляміну в заострюючім напрямі і солодко мріють про повну диктатуру в парляментї, тодї як раз само житє поодиноких країн видиває розумні средства до полїпшеня так сумного становища — се безпосереднє тайне голосованє. Крім угорскої і ческої квестиї накинїло в Австриї ще багато иньших спорів і пального материялу: Русини і Поляки, Нїмцї і Італїйцї; а коли приняти на увагу, що тут іде о найживотнїйшу боротьбу, бо о національно-культурне житє, то можна з гори показати хрест на привернене правильного конституцийного житя в Австриї, скоро австрийскі народи і правительство не станутъ на дорогу реформ виборчої системи. На такі мисли наводить нас виборча реформа в Стириї.

Але нас цїкавить передовсїм наш край, Буковина. Соймові сесиї минулого року показали, як не треба лїпше, що й на Буковинї панує прикра ситуация, яка навіть причинила ся до передчасового перерваня соймових засїдань. Як відомо вже добре нашим читачам, станули тодї супротив себе дві партиї: „Вільнодумний Союз“ і боярска кліка. „Вільнодумні“ постановили першою своєю цїлию переведенє виборчої реформи в змислї введеня тайного, безпосереднього, загального голосованя. Кождий розуміє, що така реформа причинила би ся до здемократизованя соймової репрезентациї, а значить, поклала-б певну підвалину для позитивної працї. В виду таких задач опер ся „Вільнодумний Союз“ лише на народні маси — се его ґрунт, вихідна точка працї, і добробут сих мас а спільно з ними і цїлого краю — се его мета. Але як і можна було сподївати ся, оперла ся сему боярска кліка, яка із дотеперішної несправедливої виборчої ординациї має найбільше користи — і зараз таки витягла на дневний порядок особисті справи — а відтак прямо мимо своєї чисельної більшости сецесіонувала з сойму. Ми нарочно пригадали нашим читачам образок із соймого житя з минулого року, аби наглядно показати, як анормальні відносини є і у нас на Буковинї.

Тепер поставимо питанє, о скілько оправдані жаданя „Вільнодумного Союза“ що до виборчої реформи в згаданім напрямі — і постараємо ся відповісти на се питанє статистичними даними. Принцип розумного заступництва полягає на тім, щоби ті верстви, які дають краєви найбільше гроший, були найчисленнїйше заступлені в краєвім соймі. У нас як раз противно. Звертаємо увагу на подану низше табличку, із якої видно, що економічна вага тої чи другої верстви на Буковинї зовсїм не відповідає чисельности єї репрезентациї в соймі, при чім не беремо в рахунок 2 послів вірильних і 2 торговельних.

Куриї		Населенє	Число мандатів	Безпосер. податки
велика посїлість	духовна	150	2	зор. 133.700
	сьвітска		8	298.200
міста		116.000	5	1.258.600
сїльскі громади		613.771	12	1.402.000

Як бачимо із поданої таблички, один посол після плаченя податків заступає в першій клясї великої посїлости 66.800, в другій клясї великої посїлости 37.000, в містах 281.700 а в сїльских громадах 120.000 кор. В нашім соймі отже подибуємо таку пропорцию що 729.771 людий, що платять 2.660.000 кор., достарчають 19 послів, а 150 людий, що платять 431.900 корон, 10 послів! Цифри сї були подані в соймі, але лишились вони, як відомо, голосом вопіючого в пустинї. Та се ще не все. Тут цїкаво порівнати Буковину з другими краями.

Краї	Населенє	число мандатів
Буковина	729.921	21
Горішна Австриа	810.246	49
Тироль	852.129	64

Із сего видно, що буковиньский сойм в стосунку до населеня є найменьший.

І так, подані факти переконають кождого думаючого чоловіка про те, що і у нас на Буковинї панують під тим зглядом відносини анормальні, кривдячі широкі маси мужицтва, яке є основною суспільною верствою краю. Вихід із сего один — се здемократизованє сойму через заведенє загального, тайного і безпосереднього голосованя. Ось незабаром почнуть ся вибори до сойму краєвого. Обовязком кождого щирого і поступового Русина є попирати всїма силами „Вільнодумний Союз“, який постановив так далекосяглі бажаня. При теперішних виборах

Антін Крушельницький.

Вінчанє в нашім артистичнім сьвітї.

„Дня 16. с. м. о годинї 5-ій по полудни відбуде ся в парохіяльній церкві в Н. вінчанє п. Гриця Посадчука...“

Ну... що-ж тепер?... Відбудеть ся вінчанє... Отже з ким?... З п. Омелькою Калинівною... Ей нї... Якось так годї! Треба прибрати троха... Зараз... П. Гриця Посадчука, талановитого артиста... Ге, ге, ге!... Треба осолодити йому той гіркий порошок, яким є шлюб!... Ге, ге, ге!... Най нинї і талановитий він!... Зараз, правда!... Та-ж він режісер... Отже: „артиста-режісера!“... із п. Омелькою... Ей! так само „панною“... Додаймо — із молоденькою панною... Най їй се підхлїбить... А тим старшим паннам... Ото-ж то піде по носї! Ну, прошу я кого... Молоденька панна — тай уже підданиця... Але що то я?... Ага!... Отже талановитого артиста-режісера!... Додати-б „бувшого“... Ей нї!... Що там! Один титул більше, один меньше... Зрештою коли вже „талановитого“, коли вже раз збрехав, то можна позволити собі і без „бувшого!“ Що там кому до того, що се „бувший“ режісер! Що взагалї кому до того, що він пішов у відставку, тому що найшов лїпшого, або що кого се обходить, що він мізерний актор, а ще мізернїйший режісер і що роля режісера припала йому тому лише, що лїпшого не було.

Отже маємо там: „Вінчанє п. Гриця Посадчука“... а тепер далї:

„... талановитою артиста-режісера нашої сцени з молоденькою панною Омелькою Калинівною...“

Що-ж? Хиба кінець!... Але так без нїчого? Без нїяких титулів, без фамілїї?... Ей нї! Так якось годї! Кривда була би панї молодій! Звісно прецї, як велику до всього такого приписують у нас вагу. Його артистом ще й талановитим названо і режісером! А вона-ж хиба що?... Не артистка вона?... Отже додати-б іще: „артисткою!“ Ба... артисткою! А якою? Не вже-ж так без нїчого?... Що-ж би?... — Славною?... Та хиба ще нї?... Славнозвісною?... Тим меньше нї!... За два місяцї не назбирала ще такої страшної слави, щоби аж „славною, славнозвісною“ величати її!... Симпатичною?... Та нїби з лиця досить симпатична чи так смачна... Спосібною?... Чорти би його!... Талановитою?... Ах! І се нї! Який же вона за два місяцї могла проявити талант! А-ха-ха-ха! Ось і є!... Многонадїйною!... Найшов! Нарештї найшов!... Бо-ж надїй покладати на когось богато, се прецї... Ага!... Ба... Прецї і батьків вона не аби яких!... Донька покійного артиста... Ще й славного! Хоч нї! „Славного“ не має тут рациї! Він, сарака, давно вже позбув ся тої слави! Вже й мало хто знає, що був на сьвітї сякий-такий артист Калин! А був він славний! Був, ще й який! Що-ж, коли про покійника „славний“ писати... Дамо лїпше: Незабутнїй!... Тямлю зараз по його смерти богато люди написали ся: „Славний, непіджалуваний, а тим самим незабутнїй наш артист!“ Та тому, здаєть ся, й покрили його так хутко попелом забути! Нинї й не знає нїхто, що був на сьвітї сякий-такий Калин! Мали вимурувати йому по смерти гріб, здвигнути камінний памятник... і тому мабуть і деревляного хреста нема й до нинї на його гробі, а могила запала ся, зрівнила ся із землею, що й слїд затратив ся, де похоронено сякого-такого Калина, драматичного артиста...

Але се не вадить нїщо! Не вадить... І опішім пригадаймо сьвітови про него, скажім відважно: „Не забутнього!...“

Отже як там?... „... з молоденькою панною Омелькою Калинівною...“ Ага!

„... многонадїйною артисткою тої-же сцени, дочкою незабутнього покійного артиста...“

Ба! А матїр хиба-ж не слїд би згадати? Вона, біднята, й до нинї вимітає всї кути на нашій сценї, але вже числить ся до артистів. Отже і артистки... Ба! Але тут уже годї додати що небудь! Славна — нї! Славнозвісна — нї! Симпатична — нї! Молоденька — нї! Многонадїйна — нї! І незабутня — нї!

Отже най буде:

„... і ще нинї остаючої на нашій сценї артистки панї Калинової...“

А тепер би й желаня якісь. Ет! Що там! Можна позволити собі:

„... Обоє молодят супроводить під вінець загальна симпатия нашої суспільности із щирими бажанями всего добра на многі лїта — на сценї!...“

— Амінь!

рішить ся питанє, чи пороги руского народа і всякого поступу будуть і на далї угнїтати єго і спинювати полїтичний, економічний та національний розвиток Русинів, чи напиваки ми — Русини за проводом зміцненого „Вільнодумного Союза“ будемо непохитно примушати до своєї цїли. Вибори недалеко — тому до дїла! а певно й ми зробимо крок вперед!

Рада державна.

Перше засїданє палати послів виповнило обструкцийне відчитуванє внесень і інтерпеляций, яке тревало до пятої години по полудни. Між інтерпеляциями звертає на себе увагу інтерпеляция п. В. Яворского в справі насильного спиняванє заробкової еміграциї Русинів до Німеччини. Замітна також інтерпеляция п. Брайтера в справі надужить австрийских офіцирів в армії і п. Бинвіґо в справі уступок пороблених Італії що до цла на вино в евентуальнім новім трактатї. На сїм засїданю замкнено. Слїдуюче відбуло ся дня 20. с. м.

Сторонництва нїмецко-поступове і нїмецко-людове відбули вчера свої засїданя, на яких обговорювано квестию дневного порядку. При чім ухвалено, аби реформа реґуляміну стала на першім місци замість першого читаня буджету. Замітно, що в обох клюбах прийшли до того переконаня, що без зміни реґуляміну не може бути й мови про санацию парляменту. Нїмецке сторонництво людове зажадало, аби сесия парляментарна потревала як найдовше, навіть підчас сесий делеґацийних.

Чехи і клюб полуднево-славяньский рішили провадити обструкцию також і при виборі делеґаций. Вибір сей має бути поставлений на порядок дневний дня 21. або 22. с. м. Обструкция планована обструкцийним союзом малаб відбути ся в той спосіб, що з країв, в яких обструкціоністи мають перевагу, вибраниб самих обструкціоністів, якіб опісля зложили мандати і в той спосіб зробилиб засїданя делеґаций неможливими.

Засїданя в дня 20. с. м. виповнило також обструкцийне відчитуванє інтерпеляций та поіменні голосованя. Визначає ся воно лише тим, що нїмецко людове сторонництво зажадало, аби справу реформи реґуляміну обговорювано раньше, ніж прийде до звичайного порядку дневного предложеного, правительством. Одна другі партиї, як чеські радикали та социялні демократи заявили, що вони будуть всїма силами поборювати проектовану реформу та що при всїх заходах перевести ту реформу, брати муть ся до найострійшої обструкциї. Отже можливо, що з огляду на такий стан річий парлямент буде скоро замкнений.

Страйк угорских урядників желїзничих.

На недостачу страйків Угорщина в теперішну хвилю жалувати ся не може. В Добричині страйкують робітники в фабрицї щітов, а між ними а заступниками властий прийшло до так острого конфлїкту, що для єго полагодженя треба було реквірувати військо. В Гатвані страйкують робітники тамошної цукроварнї, в Будапештї пекарскі помічники а загрозили страйком візники тягарових возів, наколи їм не побільшать платнї та не зменьшать довготи робучої днини. Та їм прийшло до вибуху страйку у них, застрайкувала обслуга „коня желїзного“. Урядники желїзничі почули ся покривджені реформою своїх поборів, яка їм не то що не дала нїяких поліпшень, але через очерненє надзвичайних додатків їхну долю навіть погіршила, що ставало в різку суперечність із данними обіцянками желїзничих властий. В цїлім краю заворушило ся, відбували ся збори, щоб рішити, яку поставу мають заняти урядники супроти того правительственного проекту. Всюди рішено застрайкувати. Дня 20. с. м. мало відбути ся краєве віче, та міністер желїзниць заборонив урядникам державних желїзниць брати в нїм удїл. Се лиш викликало протести і ситуацию погіршило до тої степени, що здавна вже — як оказує ся, в найбільшій тайнї, приготовлюваний страйк вибух дня 20. с. м. о 4. годинї по півночи, а переведено єго з такою рішучостию, що о названій годинї покинули свої уряди не лиш урядники але й кондуктори. З сеї причини богато потягів стоїть серед поля, бо їх служба спинила, а огонь в кітлах погасила. Так само погашено всї сьвітла сиґнальні і на зворотницях. Всї желїзницї державні не курсують. Подорож із Відня до Будапешту відбуває ся пароходами по Дунаю. Коло Будапешту спинено потяг в той спосіб, що страйкуючі функціонарі лягли на желїзничий тор, так що машиніст мусїв потяг спинити. Розуміє ся, що через се наступив незвичайно шкідливий для держави застій в руху почтовім і торговельним.

Число страйкуючих дійшло до 80 тисяч. Замітно, що робітники желїзничі пороскидували червоні оповістки, в яких заявляють, що прилучують ся до страйку урядників і доти єго не покинуть, аж бажаня страйкуючих будуть сповнені. Із всеї Угорщини прибувають до Будапешту страйкуючі урядники, але, як лиш вправдї причалять, то полїция і жандармерия переводить арештованя. Так арештовано 800 страйкарів загребских а 500 фіюмских і відослано їх шупасом. Се робить правительство по причинї, що они власновільно покинули місце служби та зломали послух супроти старших. Се а також і заборони зборів лиш роздратовує страйкуючих, які заявили через депутацию, що покинуть страйк аж тоді, коли будуть сповнені їх бажаня а проводирі страйку помилувані, так як богато страйкарів засуспендовано. Тору і дворців стережуть баталїони війска, щоб не утеклеи хто шин. Мимо того телеґрафічні проводи декуди знищені. Міністерство звернуло ся до ректора будапештенської технїки, щоби позволив ужити іспитованих студентів як машиністів. Крім сего піде на службу желїзничий полк із Кльостернайбурґу. Президент міністрів і міністер торговлї заявили на конференциї послів, що доложуть всїх старань, аби на желїзницях привернути правильний рух. — Арештованя страйкуючих йдуть що раз дальше.

Росия й Японія.

З поля борби.

По великій поражцї Росиї на моря не зайшло на далекім Сходї жадних значних змін. Сухопутне війско як і попереду машерує в напрямі ріки Ялю, при чім подїлено японьску армію на корпус експедецийний і окупацийний. Перший корпус складає ся із 45.000 люду, а другий із 15.000. Головна кватира находить ся в Сеулю з ґарнізоном, який має 4000 люду, а головна кватира транспорту війска є в Чемульпо.

Відгомін гибели „Петропавловска“.

Після приватних інформаций в Петербурзї минулої суботи відбули ся нарада в справі ситуациї на далекім сходї. В нарадах брали участь: міністер маринарки ґенерал Ґубастов, міністер війни і президент найвисшої ради военної і шеф штабу ґенерального. Нарадам проводив цар Николай II. По довшій дискусиї ухвалено, що гибель „Петропавловска“ не має зміняти зарядженъ, виданих іще Макаровим.

Кошта війни.

Французкі часописи подають просторі обчисленя коштів російско-японьскої війни, наколиб она мала потревати шість місяців. Що до довготревалости війни, то хід подій на поли борби, колиб поступав так дальше, як дотепер, можеб сї лише провоїчи. — Тоді воєнні видатки обчислені у франках виглядають так:

а) Війска сухопутні.

	Японія	Росия
Кошта мобілїзациї	34,100.000	161,071.500
Перемїна поживи	4,620.000	67,793.000
Шіна поживи	49,345.000	148,898.000
Платня війскова	69,070.000	109,080.000
Амбулянси	4,600.000	6,200.000
Теплі одяги	18,750.000	15,000.000
Втрати в конях	6,400.000	16,000.000
Шільні желїзниці	16,000.000	18,000.000
Втрата амуниції	62,000.000	135,000.000
Інтендантура	6,480.000	14,400.000
Разом	271,371.250	690,067.500

б) Фльота.

З'ужите есандри	222,660.000	194,700.000
Корабельна артилерия	170,960.000	177,500.000
Торпеди	13,500.000	9,000.000
Вугля	7,105.760	1,000.000
Пожива і платня	7,575.000	8,900.000
Разом	421,800.760	391,100.000

Отже загалом виносилиб видатки Росиї **1.081,167.500 фр.**, а Японії **693,172.010.** Розуміє ся, що сї числа подають видатки в приближеню, так як пр. через надмірні втрати кораблїв, які коштують мілїонові суми, можуть они значно зрости. Але вже й з поданих чисел видно, яку фінансову руїну наводить на держави молох війни.

Японьска маринарка.

Служба в японьскій маринарцї уряджена на взір анґлїйско-американьскої. Корабельна залога має мундури скроєні після анґлїйских. Кождий звичайний матрос мусить відбувати службу протягом чотирох років. Охотники, яких число в японьскій маринарцї незвичайно велике, зобовязують ся служити від 7 до 9 років. Підчас миру числить японьска маринарка 25 000 моряків, подїлених на 4 класи. Заки звичайний моряк заявансує на підофіцира, а пізнїйше на „майстра“ і „обер майстра“, мусить конче отримати образованя в однім із чотирох віддїлів дивізийних: в Йокосука, Куре, Сасебо і Майзуру. Корпус підофіцирів складає ся з 5000 люду, яких европейскі фахівцї вважають за знаменито вправлених. Карність і скромність сих людий, як рівнож витревалість та умілість прямо гідна подиву. До тих прикмет треба додати ще також старанність о чистоту тїла. Головна управа над маринарною спочиває в руках мікада, під якою властию находить ся також міністерство в Токіо. Міністер маринарки є рівночасно головним вождем фльоти, а єму помагає так званий штаб ґенеральний.

Мясна і ростинна пожива.

Нова вже виринало питанє, чи може ростинна пожива замінити мясну? Більшість фізіольоґів а особливо фізіольоґи старої школи відповідають на се питанє, що нї. Та і серед публики розповсюджене переконанє цїлком відповідаюче поглядам фізіольоґів старої школи. Дотепер іще тримають ся того погляду, що мясна пожива виробляє більше енерґії, чим ростинна і що люди, які їдять переважно мясну поживу, визначають ся більшою спосібностию до працї. Однак питанє в тім, чи подібного роду погляди стверджують ся фактами чи нї? В дїйсности не наведено іще дотепер нїяких річевих арґументів в користь мясної поживи.

Звичайно вказують на Хінців. Хінцї, мовляв, живлять ся виключно ростинною поживою і тому такі малі і так неспосібні до поступу. Але чомуж Японцї в такім случаю не визначають ся сими прикметами? Так і вони їдять переважно ростинну поживу. Звідкиж бере ся у них та енерґія, той хист та зручність, якої Японцям не приходить ся жачити у Европейців. З другого боку Ескімоси примірон їдять переважно мясну поживу а всетаки і дотепер ще залишили ся дикунами, яких годї порівнувати навіть з Хінцями.

Взагалї ставити культурний розвиток народів виключно в залежність від поживи, не є оправданим. Друга річ, говорити про такий або инший вплив поживи. Отже варта застановити ся передовсїм над питанєм про вплив мясної або ростинної поживи на витревалість і спосібність чоловіка до фізичної працї.

Де факти, які говорилиб в сїм случаю в користь мясної поживи? Таких фактів нема. Бодай до сего часу нїхто із фізіольоґів або лїкарів не навів їх. Звичайно обмежували ся на теоритичних розумованях і фактичних даних другорядного значіня. А варта тілько звернути увагу на щоденні факти, щоби переконати ся, о скілько ростинна пожива лїпша, або бодай не меньше користна чим мясна. Між хижими зьвірями мали найбільше розвинені у слонів і носорожців, не дивлячи ся на те, що вони їдять виключно ростинну поживу. Правда, у льва і тигра примірон мали більше розвинені, чим у коня або вола, але за те не є вони так витревалі, як сї послїдні. Тепер виринає питанє, чи не подибуємо ми аналоґічних фактів серед людий?

„Мене завжди цїкавила ся обставина — писав в сїй справі Дарвін — що найлїпші робітники, яких мені приходило ся бачити, примірон чілїйскі рудокопи — їдять виключно ростинну поживу“. Про тихже рудокопів Френсіс Ґеад говорить таке: „Робітники в копальнях центральної части Чілї підіймали ся із копальнї звичайно 12 раз через цїлий день, при чім тягли за собою тягар більше як 60 кілїв. Коли вони виходили на сьвіжо повітре, то виказували прикмети незвичайної утоми, але відтак відпочивши трохи, знова жваво брали ся до роботи“. А живлять сї робітники виключно ростинною поживою. Фербери і Вуд говорять про Турків так: „вони можуть жити і воювати при таких обставинах, при яких жовніри другої народности скороб згинули від голоду“. А не треба забувати, що Турки їдять переважно ростинну поживу. Араби, які живлять ся переважно фіґами і молоком, визначають ся довговічностию і такою витревалостию, як нїхто. Індуси, що вдовольняють ся незначною кількостию рижу і сочів, спосібні до найтяжшої фізичної працї.

Так говорять факти. Можна булоб навести їх значно більше, але, здаєть ся, досить і наведених, аби переконати ся, як неоправдані твердженя, немов би мясна страва була більше поживча і корисна для розвитку фізичної енерґії. Протовно всї досьвіди, взяті примірон із житя робітничих клас, промовляють за ростинною поживою: спосібність до більшої фізичної працї, витревалість, довговічність ідуть поруч з ростинною поживою.

Крім того говорять іще, що мясна пожива необхідна для інтелїґентної, умової працї. *Минули ті часи*, коли думали, що треба їсти як найбільше мозків, аби добре робити мозком, і що мозки нашого орґанїзму живуть коштом мяса. Тепер відомо, що поновленє материї чинить ся в середині клїтин коштом арґанїзацийного дїлання протоплазми через відповідне перетворюванє азотової і незазотової материї, до чого рівно придатна як мясна, так і ростинна пожива. Ріжниця тільки та, що мясна страва являє ся головним розсадником всїляких мікробів, які затроюють цїлий орґанїзм і невчасно знесилують єго, в наслїдок чого скоро являє ся як фізична, так і умова старість.

Професор Мечніков в своїм творі про чоловічу природу докладно зазначає такий іменно вплив мясної поживи на орґанїзм чоловіка і тут-же енерґічно агітує за заміною мясної поживи ростинною на тій підставі, що ся послїдна не так шкідлива для орґанїзму зглядно витворюваня мікробів. Не треба також забувати і на те, що утома мязів значно залежить також і від *процесу розкладу* мясової материї. А живленє мясною поживою міцно звязане з розвитком в орґанїзмі сих процесів розкладу, що шкідливо впливає на спосібність мязів до працї. Але се ще не все. До найшкідливійших розкладів мясної поживи належить передовсїм мочевий квас. В сїй справі др. Ґейґ, який студиював специяльно дїланє мочевого квасу, прийшов до слїдуючого переконаня: „Мочевий квас, що витворює ся із мясної поживи, не тільки причиняє ся до ріжних часових хороб орґанїзму, але й нарушує також правильний обіг крови“. Отже аби уникнути такого шкідливого дїланя мочевого квасу, треба старати ся замінити мясну поживу ростинною. — Я не помилю ся — говорить др. Ґейґ — коли скажу, що коли я через зміну поживи увільнив свій орґанїзм від мочевого квасу, то став так здоровий, як 15 років тому назад, і навіть сумніваюсь, чи 1бронів тому назад міг би я так працювати, як тепер. Нинї можу я без жадної утоми проїхати на колесї 10—11 миль, а решту дня призначити на щоденну звичайну працю; при чім другої днини можу я повторити теж саме. Противно, коли я живив ся мясною поживою, то мусїв через дві або три години фізичної працї віддихати. А що найважнїйше, так се те, що тепер спокійно зносїм не впливає на мене так шкідливо, як попереду, радше навіть заохочує до працї.

(Конець буде.)

Взагалі адміралїция японьскої маринарки складає ся з 37 осіб, які дїлять ся на адміралів, віцеадміралів і контрадміралів.

Верещаґін про війну.

Я — сказав одного разу Верещаґін — нїколи не бачив правдивих картин війни; але коли взяв ся до своєї задачи, рішив безусловно змалювати все так, як воно є в дїйсности. І те, що я бачив, передав сумлїнно, о скілько то було можливе. Підчас війни буває лиш 10% побіди, а 90% — страшних салїцтв, холоду, голоду, жорстокости, розпуки і смерти в поражаючих її проявах. Війна, коли дивити ся на неї з близька, страшна; і хто бачив на власні очи всї її страховіти, той певно не буде захоплювати ся побідою і вважати її великою і славною, бо видовище крови і стогін ранених викликують безмежний жаль до сих невинних жертв невмолимого молоха війни. Тисячі людий кидають ся до борби і що хвилї падають сотки трупів і ранених.

Ґен. Драґомірон про війну.

Як доносять „die Zeit“, Драґомірон в розмові про війну мав висловитись ось сими сарастичними словами: „Японцї бють нас мінами, а ми їх службами Божими“.

З Американьскої Руси.

В Америцї виходить під теперішну пору дві руські часописи „Свобода“ і „Канадийский Фармер“, а незабаром стане виходити періодичне популярно-наукове видавництво „Слово“. Перша книжка „Про нутро земли“ вийде вже сего місяця. Капали мають як чотири часописи. Ся перевага їхня, яка дотичить лиш скільности започаткованого паперу — виходить з того, що одна капанска часопись „Світ“ виходить коштом московского синоду, який, що дуже знаменно, видав специяльний дозвіл, аби она почала ся на „малоруском наречи“. Як той малоруский язик у „Світї“ виглядає, нема що й балакати. Другу капанску часопись удержує в части синод, в части орґанїзация, а третя й четверта є також на удержаню робітничих орґанїзаций асекурацийних від недуги і смерти. Народні часописи мусять удержувати амер. патріоти приватним коштом. За те книжок видали досї в Америцї капани 15, а Українцї поверх 30. Ценне, число се що мале, всеж таки двічи більше від капанского. Замітитимо і те, що уровень капанских часописий дуже марний, они майже переповнені лайками і клеветами, а культурної працї не сповняють ніякої. Між націоналами підносять ся голоси, щоби заложити свій дневник або бодай дводнєвник, але до сего так легко мабуть не прийде. За послїдним 14. числом „Свобода“ подаємо ще отсї вісти, які сьвідчать про безвинний поступ народного руху в Амер. Руси: „Народний фонд“, збираний маршами і жертвами від 28. лист. 1903 до кінця марта с. р. зріс на 3.143·90 кор. Фонд „Народного Дому“, який має занимати ся процентованєм капіталів, посередничити при перевозї еміґрантів і вести лад в кольонїзациї, вишукувати роботу, будувати „Народні Доми“ переповнїм в Новім Йорку для фінансових заведень і буде — за послїдний тиждень збільшив своє майно з 15 тисяч на 25 кор.

НОВИНКИ.

Кіцманьска ґімназия, як телеґрафують з Відня — буде вже у вересни певно отворена. Таке запевнене одержав пос. Вик. Василько від міністра просьвіти, з яким в тій справі довше конферував.

З краєвого видїлу. Для маючого отворити ся рахункового департаменту іменував краєвий видїл ревідентом Василя Жему, офіциялом Вікторa Томовича, асистентами практикантів Гудечека і Балясіновича. Крім того іменував краєвий видїл Стефана Сиклята концептовим практикантом, а Октавіяна Коса краєвим ад'юнктом будівельного департаменту.

Із тов. україн. студ. „Січ“. Отсим повідомляємо, що лекциї російської мови будуть від тепер відбувати ся в льокали товариства правильно що середи і суботи від год. 6—7 з полудня, а не як перед тим від 7—8. В суботу дня 23. с. м. о год. 5. з полудня відбуде ся в льокали товариства заходом научного кружка відчит тов. Я. Весолоновського на т. „Про писання Миколи Дорашенка“. По відчитї дискусия. Вступ вільний. — За видїл: *Іван Гомовський* голова.

Заходом тов. „Кружок укр. дїтчат“ в Черн. розпічнеть ся в недїлю т. є. 24. с. м. точно о 3. год. по полудни в великій сали „Народного Дому“ серия відчитів д. В. Калиновича п. з. „Студиї про траґедиї Шекспіра“. Вступ від особи 10 сот. Дохід призначений на здвигнене памятника Шевченка в Чернівцях. Надїятки приймає ся з подякою. Просимо о численну участь! — За видїл: *Олена Шкурганівна* голова, *Анна Кедебська* писарка.

Переслїдування „Січий“. При апелацийній розправі переведеній вчера під проводом сов. Калитовского конфіс „Січи“ кіцманьскої й клїводиньскої засуджені передше кіцманьским судом зістали увільнені від вини і кара. Ширше справоздане з розправи подамо в слїдуючім числї.

Старий театер Черном. рада громадска на тайнім засїданю із 19. с. м. предложила краєвому президентови цїлий ряд зарядженъ маючих запевнити безпеченьство публики з просьбою о дозвіл ужиння старої будівлї до публичних представлень по переведеню тих порядків, себто о відкладане замкненя старого театру.

Військова музика буде грати від 1. мая не лиш як давнїйше що середи в „Фольксґартенї“, але також і на „Габсбурскій“ горі а то 1. і 3. суботи в місяци. Стацийна команда видала се додатково розпорядженє на просьбу товариства для украшеня міста Черновець. Те товариство подбало також, щоб черновецкі горожани „насолоджували ся“ музикою могли в городових реставрациях дістати також добру поживу і смачні напої.

В цїли надїлення 100 кор. стипендиї, основаної черновецкою радою війською в 1890 р. з нагоди вінчаня арцикнажни Марії Валерії для кругах сиріт до Черновець приналежних без ріжницї народности і віроісповідання, які що не покінчили 14. р. житя, розписує черновецкий маґістрат конкурс. Подання треба вносити найдальше до 15. червня 1904.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Калинівцї н/Ч. відбудуть ся в недїлю, дня 1. м. ст. мая 1904. о год. 2. по полудни в читальни „Рускої Бесїди“ з таким порядком нарад: 1. Справоздане касове, замкнене рахунків, білянс за рік 1903 і справоздане з дїяльности старшини за рік 1903. 2. Вильосованє трох членів надзорчої ради. 3. Вибір касиєра. 4. Вільні внесеня і запитаня. *В. Гнїна* начальник.

Перші загальні збори читальнї „Рускої Бесїди“ в Чернівцї відбудуть ся в недїлю дня 24. цьвітня. Сим запрошує всїх сьвідомих Русинів із околицї о численну участь *Олекса Іванїцкий* голова-основатель.

Зміна властителїв. Село Ісиво переходить на власність Фішера, який набув его за 800.000 кор. Веренчанку знова набув Ґотліб.

Осторога перед еміґрацією до Бразилїї. Міністерство справ внутрішних оповіщає, що в Ріо-Жанейро, в Бразилїї завязало ся товариство під назвою „Empreza di Colonisacao brazilica“, що має на цїли будїм то зібране в Европі через субсвицию капіталів, потрібних для кольонїзациї неуправлених просторів в Бразилїї. На чолї сего товариства стоять якийсь Тарновский і Драбу, які взивають особливо славиньских мешканців Австро-Угорщини до еміґрациї і обіцюють їм значні простори в Бразилїї, під тим услівєм, що будуть протягом 20 років виплачувати тому товариствови половину доходів з грунтів. Міністерство переконало ся, що се цїле товариство то обманьство, що не має воно ніяких грунтів, ніяких капіталів і ніякого права спроваджувати еміґрантів. Тому міністерство внутрішних справ остерігає наших еміґрантів перед сею спілкою мисливців на мужицькі кишенї.

Австрийскі путники до Єрусалиму. Вчера всїло в Триєстї 180 путників, що від'їхали із Лїпку, на поклад корабля „Тироль“ і поїхали до Яфи, звідки удадуть ся до Єрусалиму.

Перша жіноча ґімназия в Галичинї. Міністерство просьвіти рескриптом з дня 9. марта с. р. надало істнуючій вже у Львові приватній женьскій ґімназиї право публичности. Тим самим ученицї того заведеня будуть одержувати сьвідоцтва без здаваня іспитів в державних мужеских ґімназиях, а так само по увіченю 8 клас будуть здавати натуральний іспит в своїм заведеню. В той спосіб повстала в Галичинї з р. 1903/4 перша жіноча ґімназия.

Карнеджіє робить дальші фундациї. Звісний американьский міліонер Карнеджіє, як доносять з Пітсбурґа в Калїфорнії, дарував 5 міліонів долярів в користь родин тих осіб, котрі в часї ратованя житя других самі погибли, як також і тих, котрі ратуючи других, самі потерпіли рани. Та фундация призначена лише для Сполучених Держав і Канади.

Пробуджений з летаргу. В місточку Рімa Шамбат помер — як орекли місцеві лїкарі — адвокат Юл. Найман по довгій недузї серця. Тїло уложено на смертній постели і вже мав відбути ся погиб. Однак в хвили, коли мали вже домовину виносити з хати, почало щось в її середині шелестїти, а незабаром навіть підскочило єї віко. Адвокат Найман, якого уважали вже мертвим, підняв ся, закидуючи родині, чому его не збудила зі сну. Мнимого небіщика перенесено сейчас у лїжко а прикликані лїкарі сконстатували значне поліпшене в его здоровлю.

116 лїт житя! Але таки направду 116 лїт прожила Еліті Айнціґ, яку принято тепер до приюту Єлисавети в Будапештї. Як видно із метрики, уродила ся она ще 1788 року, за мужем жила всего пів року, а вже від 30 лїт нездужає на серце, але впрочім ще зовсїм здорова. Сама она подала свій вік лиш на 105 лїт, а коли єї відтак питали о причину, чому его затаює, то Айнціґ заявила, що она встидає ся, що так довго живе. Що то значить жінка! Вже має 116 лїт а ще „в претенсиї“ і не забуває звичаю пиночок що до рекрутованя свого віку ad minimum.

Скарб на морскім дні. В 1702 р. підчас борби між фльотами французко-іспаньскою, а анґлїйско-голандскою затопив іспаньский адмірал свої кораблї із дорогим набором в заливі Віґо, щоби не попасти в неприятельскі руки. Тепер шукає за тими скарбами за згодою іспаньских морских властий італїйский корабель „Сан Клемент“.

Крилошанин... Любе. Нераз складають ся обставини самі з себе дуже комічно. Ось нов наближаючій ся подорожи Любета до Риму нагадала собі часописи про те, що Любетови яко голові Франциї належить ся традицийний титул почесного крилошанина ватиканьскої базилїки в Римі. Отже виринуло питане, що зробить Любет, який веде у Франциї таку борбу із клерикалїзмом, із своєю гідностию, яка спонукувала би его до відвідин свого костела а також і тамошної капітули. А що така зустріч не була би приємною ні крилошанам дїйсним, ні „почесному“, тож справу полагодить так, що через час побуту Любета в Римі буде его перина замінена.

Підморске судно для рибаків. Винайдено знов одно підводне судно, та не має оно служити цїлям воєнним але гуманним. Дотепер були французкі рибаки, що займали ся половом губок, приневолені, заробляючи на свій важний кусень хлїба, що хвилини наражати своє житє на морскім дні на важне небезпеченьство. Їх дрібний заробок не позваляв їм на те, щоб набували собі коштовні одяги нурців із приладом до достарчуваня згущеного повітря. Тому то мусїли вони завірювати силї своїх грудий, зручности та добрій долї, коли зіскакували із човнів за цїнним половом у морські глубини між найріжнороднїйші морські звірята. Підводне судно для ловлї губок збудовано з Ґолєтта із дерева, а по верху обито его блахою, аби морска сіль не перїдала дерева та щоб човен був кріпкий супроти евентуальних ударів о инші тверді предмети в мори. Човен має три метри довготи і три шруби, одну для викликуваня руху вперед, а дві для руху поперечного. Перші проби з новим човном виказали велику хосенність сего винаходу, хоч не обійшло ся при нїй без пригоди, бо машинїст пустив шруби борше в рух, нїж ще замкнено горішний щільний отвір, так що їдучі таки добре скупали ся, але впрочім нїкому не стало ся нич лихого.

Коркові бочки. В Альґері стали тепер робити бочки із коркового дерева. Внутрішнє оббите відділює корок від налитої течі. Позаяк корок є лихим провідником тепла, теж вина і инші напитки захоплані в них не будуть підлягати ушкодженям, на які они бувають наражені при швидкій зміні температури. В краях із горячим підсонцем надають ся коркові бочки дуже добре до транспорту леду, мяса, риб і овочів. Коркові бочки що й тим догідні, що дешевше виносять такий перевіз, бо корок важить меньше чим дерево. До прикмет коркової бочки треба й то зачислити, що єї дошки не зсихають ся в сноку, а через те не спадають з неї обручі. Коркові бочки винайшов Рене Мунод і спатентував свій винахід майже по всїх культурних краях. Капіталїсти вже й получили ся у велике акцийне товариство для використаня сего винаходу.

Собаки, як звісно, не любять сидїти на однім місци. А їхні скоки можна сьміло уважати дїйсними ґімнастичними вправами. Природник Алїсс описує таку оригінальну подію: — По маневрах, в яких я брав удїл — розповідає він — відправив ся я в околицї Ґалїбе (в високих Альпах) при чім супроводжала мене одна і з тих волоцюг — собак, які так часто пристають до полку підчас походів або маневрів. Нараз звернула моя собака в бік до одного збіча покритого снїгом. Бажаючи узнати намір собаки, пішов я слїдом за нею і незабаром був сьвідком цїкавого вибрику: Собака лягла горілиць, витягнула лаби в гору і в такім видї посунула ся по замерзлому снїгу аж до самого кінця збіча. Потім встала, подивила ся на мене питаючи і сївши на землю ждала супокійно на мій прихід.

Сердечна подяка. Вп. Добродїй п. Євген Стрийский ц. к. нотар в Вашківцях н/Ч., зволив по другий раз під писи новообраної старшини нашої Каси безплатно леґалїзувати. Підписана старшина почуває ся мило спонуканою, виразити названому Добродїєви свою глубоко відчуту подяку. — За старшину Дукавецкої райфайз. Каси. *Стефан Маламчук* начальник Каси.

Послїдні вісти.

(Висшаго сьвіргусу.)

Відень, 21. цьвітня (КБ). Міжнародну виставу винїсовування спіритусу отворив нинї єї протектор Архикнязь Франц Фердинанд в присутности міністра війни і членів заграничних відділів вистави і послів Німеччини, Франциї і Росиї промовою, в якій підніс значінє мирного поступу на поли економічнім.

(Ґорский страйк желїзн. урядників.)

Будапешт, 21. цьвітня. (КБ.) Помимо страйку від'їхав нинї о год. 9·25 потяг особовий через Мархеґ ведений сьвітником міністерства Маркеом. Переговори відпоручника правительства пос. Верешна із страйкарями тревали цїлу ніч. Частина страйкарів була готова страйк покінчити за цїну обіцяних правительством цїлковитої амнестиї і дозволу на краєве віче, але що більшість клала що раз дальше ідучі бажаня то до неї прилучила ся незабаром і уступчива спершу меньшість. — Всї команданти військових залог в праю одержали приказ виповнювати волю управи желїзничого руху. Військо стереже двірців сїти телеґрафічні і телефонічні і обслугу, яку спонукують члени інжинерского корпусу так, що рух потягів запевнений.

Переписка Редакциї.

Вп. **Михайло Понич.** — Приватні оголошеня поміщуємо лише в платній части інсератовій. Евентуально випечатане Вашої подяки буде коштувати 3 кор.

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При більшеразових уміщенях опускаєть ся на цїй процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Осьмілює ся повідомити, що надійшли весняні новости у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хіньского срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відни.

Капелюхи для пань, панів і дїтий з ґарбах. — Самостійна продаж з ц. к. надвірн. Ґ. & Sohne, Graz. — Великий вибір капелюхів фабрикатів. — Цилїндри і клеми з найновійших фасонах. — Шляпи з найбільшім виборі, для пань, панів, дївчат, хлопців і дїтий.

Парасолї Entout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солїдні фабрикати — шовкові і ніж шовкові: **Парасолї дїтні** гладні і мережані як також і парасольки білі, чорні і в ріжних ґарбах, послїдної новости. Парасолї від сонця і дощу для дївчат, хлопців і дїтий. Найбільший вибір парасолїв від дощу для пань і панів, почавши від найдорожших до найдешевших. — Палички до проходу для пань і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazenger-a і Tennet-a, бальони і всякі знаряди до гри Lawn Tennis.

Пальоші Sliper-a найлїпші тукрасні як і заграничні фабрикати. Самостійна продаж з патентованими підошвами, на котрих не може поскользнути ся.

Всякі артикули до подорожи з найбільшім вибором.

Товари обувні. Склад з Гоудзирскої фабрики Ф. Л. Поппера. — Самостійна продаж черевиків шкіряних з найславнїйшої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreaux Boksealf, Glacé, лакірів чорних і в всяких красних, для пань, панів, дївчат хлопців і дїтий. Lawn tennis черевики, чоботи і піз-черевики.

Кнайпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Кнайпа. Черевики домові і до купанє Гімнастичних ріжного роду.

Краватки. Найбільший вибір тукрасних і заграничних фабрикатів. Кождого місяця новости Dessine і найлїпші „Geneve".

Мужеске біле, найлїпшої якости біле і в модних барвах, англійскі зефіри, ніка, полотняне і з шовку. Кошулки і жилетки найновійшого фасону, хусточки до носа.

Товари панчохові. Панчохи для пань і дїтий, ґорочки для найлїпшого системи Дра Кнайпа, ґорочки і ґаетанки ґіткові до ноґ пухнувших вогу.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і запрасженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, щоби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска II, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше **лиш** через **Роттердам**, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК".

З поученєм, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкартою дістане, їде цїлу дорогу зешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди **власною** желїзницою сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересїданя. Цїни перевозу кождому доступні. Лінія найкоротша. **Харч** на кораблях узнаний за найлїпший. Поручає ся задатки заранїй посилати, бо тогди дешевше коштує. Всї письма (листи) і почтові переказы треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**

209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік

Роттердам.

1 (30 к.)

Канцелярия

друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 години рано.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

є найлїпшим загально знаним біль **усмирюючим натиранєм**, в цїнї від 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. до набутя у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оріґінальних фляшках з нашим охоронним знаком **„якор"** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

29 (34—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

В ДРУКАРНЇ „РУСКОЇ РАДИ"

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складї

слїдуючі книжки:

Наша дума Ф. Казеки на 2 кор. 50 с.
Пісня Ос. Юр. Федьковича I., II. і IV. том по злоті: 1·20, 6·60, 4·—, 3·60, 3·— і 2·60 к.

При більши закупні опусти на звичний рабат. (9—6)

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради"

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(9—0)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

для молодїжи,

є до набутя

в Папірни „Рускої Бесїди" ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Друкарня тов. „Рускої Ради"

поручає отей книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда":

	К. с.
* * * „Пядока" словіньска палка	—·24
Ів. Синюк. „Образки з природи"	—·20
О. П. „Хлопці селянини"	—·40
Оноким Попович „Розмови"	—·40
Корнель Н. Устиянович „Три цїкаві загадки"	—·40
Н. Уліньский-Ф. Корнаєвський „Як повстала земля і який буде єї конець."	—.30
Проф. О. Ерешчук „Іван Сучавський"	—·40
Ів. Бажаньский. „Провасть"	—·20
Ф. Казеєка. „Наша дума"	2·50
Гарнюк. „Малярі"	—·20
* * * „Лорна"	—·20
* * * „Котвиї по ковдуї"	—·20
О. П. Кобилянський. „В день сьвятої волї"	—·20
Ю. О. Федьькович. „Проскурка"	—·20
Оноким Попович. „Ластівка" (старі річники.)	2·—

Видання тов. „Руска Школа".

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка"	1.20
Ом. Попович. „Методика" I часть	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли"	1.—
„ „ „10 казок для дїточок"	—.20
Ом. Попович. „Збірка заданів"	1.—
Ів. Синюк. „Образки з житя"	—·20
Шпойнаровский Сергій. „Руска Читанка" для II. класи сїм.	2.80
Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Громада"	—·20
„ „Порадник" як закладати касу	—·40
„ „Буковиньска Русь"	2.40
„ „Minoritätsvotum" in der von k. k. Bukowiner Landesausschusse behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie"	—·40
Ю. О. Федьькович. „Пісні жовнирскі"	—.20
Франко Іван. „Русько-українська література"	—.20
Теодот Галіп. „Домашний лікар"	1·—
Штулин Сретей. „Верховиньскі згадки"	2.—
О. Шпитко. „Ласть в окна"	—.20

	К. с.
Сиг. Жуковский: „Учебник рільництва"	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?"	1.20
Французъ: „Оберма"	—.20
Підпіса: „Восток і запад"	2·—
С. Тихий: „Як робити постамент?"	—.30
Марченко: „Плесна хата"	—·20
Ярмаєвский: „Серце жінки"	—·60

При замовленях книжки упрашає ся прислати на порто.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 43. Чернівцї, недїля дня 11. (24.) цьвітня 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Рівні права — рівні обовязки.

Основою законодаснти давних часів була та провідна думка, щоб усї горожани мали права рівні до своїх обовязків. Значить ся, хто жертвує більше свого приватного майна, своєї працї і житя для держави, той повинен мати також і більше права чим инші. Та з хвилею, коли далекосяглі новочасні винаходи, розвиток торговлї і промислу і відкритя нових сьвітів основно перемінили давний сьвітовий лад настає доба, в якій із старих привілеїв остають ся лише звалища. Настає доба здемократизованя суспільности, в якій всї горожани мають мати рівні права і обовязки і то не лиш на папери, але також і в дїйсности.

Тимчасом наша конституция при естнованю невідповідної нашим часам виборчої ординациї доводить до сего, що рільники і робітники мають вправдї з иньшими верствами суспільними рівні права — але лише на папери. Несправедлива виборча ординация не дає прямо можности біднїйшим верствам впливати на хід державних дїл на рівнї із упривілейованими дїдичами, окопаними муром — курії великої посїлости. Такий лад навіть більше кривдить низші верстви суспільні чим в часах феодалїзму, бо тодї бодай шляхтич за те, що загарбав у свої руки всї права йшов сам на поле борби проливати свою кров за цїле населенє а нинї про такий податок крови властителїв більшої посїлости нема й мови. А коли в хвили творення виборчої реформи з курияльним подїлом одержали дїдичі осібну упривілейовану курию, тому що платили державі більше податків чим иньші суспільні верстви, то нинї той мотив не то, що не істнує але веде навіть до зовсїм иньших консекенций!

Справдї в хвили, коли властителям більшої посїлости признано осібну курию платили они найвисші податки, але від того часу зайшла така зміна, що податки иньших верств суспільних зростали що раз більше, а навіть значно перевисшили податки властителїв більшої посїлости, які остали без зміни і то як раз тому, що їхнї заступники маючи чисельну перевагу в законодатних тїлах всї державні тягарі звалили на плечі иньших, упосїджених полїтично, суспільних верств. Сей процес дійшов вже до тої степени, що стан ся от хочби і на Буковинї вопіючою кривдою упосїдженої більшости краю, яка сї вже нїяк не може вносити тим більше, що боярска клїка використовує свою більшість на те, щоб недопустити до нїякої ухвали корисної для широких верств населеня і лише незвичайно енерґічним і бистрим членам „Вільнодумного Союза“ треба зандичати переведенє кілька справдї поступових реформ. Як уложили ся відносини між скількостию плачених податків, а скількостию признаних собі мандатів се виказано наглядно в статистичній таблици поміщеній в попереднім числї нашої часописи в статї п. з. „Крок вперед“.

Колиб, проте, навіть станути на тім становищи, що скількість послів не має залежати від скількости населеня, але від висоти податків, які хто платить, то тодї маємо таку пропорцию, що курия великої посїлости (сьвітска і церковна разом) має в своїх руках 34% всїх мандатів, платячи кругло 430.000 кор. податку себто 14% всеї податкової суми, а міста і села мають решту себто 66% мандатів, а за те платять 2.600.000 кор. податків т. є. 86% загальної податкової суми. Ще різкійше виринє упривілейованє дворских обшарів супроти верстви мужицкої, о котру нам передовсїм розходить ся. Дїдичі за своїх 10 мандатів платять 430.000 кор. податку, а мужики за 12 мандатів аж 1,400.000 кор. отже за одного посла платять пани держави 43.000 кор., а мужики аж 116.667 кор.!

Такий стан, щоб властителї більшої пос. держали в своїх руках тричи тільки мандатів, як се їм належить ся, довше тревати не сьміє. Хотять отже о спосіб, якби лиху зарадити. І сею як раз справою займає ся голова клюбу „Вільнодумних“ в статях п. з. „Eine Idee“ і „Ein Vorschlag zur Güte“ поміщених в 1596 і 1598 чч. „Bukowinaer Post“. Найпростїйшою дорогою до заведеня справедливих відносин булаб переміна виборчої ординациї в тім напрямі, щоб кожда верства суспільна одержала число мандатів пропорціонально до висоти плаченої суми податкової. Іменно число мандатів із громад сїльских і мійских повинно бути віднесене на 86 прц., а число мандатів більшої посїлости повинно бути зредуковане до 14 прц. загального числа мандатів. Однак заступники сїл і міст відступилиб більшій посїлости вже й 25 прц. мандатів, себто майже два рази тільки, як би їй належало ся, колиб она лише пристала на переведенє виборчої реформи. Бо до рішеня зміни виборчої реформи треба після закона трох четвертин всїх членів сойму. Добровільно дїдичі на сю реформу згодити ся не хочуть, бережучи сего послїдного свого привілею. Їм, як се вже виказала минула сесия соймова, нїяк не хоче ся зійти між сїру товпу прочих виборців. Навпаки они може не все по лицарски (бож дїдичами!) та за те всїми можливими способами старають ся задержати старий лад, який дає їм спромогу розвивати ся і зростати в силу коштом других верств населеня. Поступованє се „не говорове але здорове“. Значить ся, бояри й обшарники добровільно на виборчу реформу згодити ся не хочуть, а приспікувати їх до сего нема сили, бо хочбя „Вільнодумні“ увійшли по повних виборах до сойму в числї значно скріпленім, то все таки не зможуть згуртувати під стягом справедливої виборчої реформи вимаганих законом трох четвертин усїх послів. Однак справа на тій мертвій точцї остати не може. Ще таки десь знайде ся таран до розбитя опору дїдичів. Коли не мож перенести такої виборчої реформи, щоб кожда верства суспільна мала число мандатів відповідне до оплачуваних податків, то треба подбати о те, щоб кожда верства суспільна платила скількість податків відповідну до числа мандатів, якими розпоряджає. Сего мусять конче домагати ся покривджені верстви населеня, щоб бодай за своє покривдженє полїтичне не мусїли ще оплачувати лиши часть податків. Дорога ся зовсїм можлива, бо в § 22 краєвої ординациї зовсїм не говорить ся про рівномірне розложенє додатків до всїх катеґорий. Колиж про те більша посїлість в прирівнаню до сїльских громад має тричи тільки мандатів, як би їй до скількости податків належало ся, то треба також в трос підвести краєві додатки плачені доси дїдичами. Переведенє такого підвисшеня булоб справедливе, а при тім і можливе. До єго правосильности треба лише згоди звичайної більшости соймової, яку „Вільнодумні“ булуть певно мати. Правда що таке

НАШ АЛЬБОМ.

Олекса Коваленко.

Жадоба кохання.

Горить мій мозок і вогнем палає
І кров збентежена в менї каверче.
Всього мене пижежа обняла
І розум слухати мене не хоче.

Кохання і любви жадаю я,
До їх всїма чутями серця рву ся,
Тодї спочине лиш душа моя,
Коли кохання я до схочу пашю ся.

Когож менї кохать? Кого любити?
До кого голову свою схилити?
Де то, чого бажаю я, найду?

Тобе, моя ти доленько, благаю,
Вкажи менї той шлях, що я шукаю,
Бо инакше з ума сю мить зійду.

Остап Луцький.

Наш вечір.

(Тов. Н. Ганчаковському — посьвята.)

Студентська хата, — вечір, — смерк, —
на небі всї зорі.
На сповідь споминів, думок,
зійшли ся душі хорі.

Малер, сухітник і поет —
студентка при роялї —
у мовчанцї важній сидять
без декорів, — без жалїв...

Меланхолїйних тонів чар
розлив ся в тихім морі.
Безсмертна музика без слів
бренить в нїмім просторі...

І в споминах душі дрожать
невимріяні мрії...
житєм зморожені цьвітки, —
нарциси і зелїї.

Гадки продумані стають
виднїйше, досконалїйше...
Душа за звуками линє
все дальше, дальше, дальше...

Понурим сьвітом без житя,
нескінченою тьмою —
линє в незнаний чарів край
за сонцем, за любвою...

В той другий, вимріяний сьвіт
без жалїв і без стонів,
до лиш нескінчена краса
і музика пінтонів...

Де зависть, підлота і глум —
нежальний жар холоне, —
де в филях смерти — забуте —
зневіра, смуток тоне...

В такий далекий лише край
душа від звуків пана...
і снить ся їй найкрасша з мрій,
найкрасший сон, — омана...

— — — — — — — — —

Скінчилась пісня... та в душах
все відгомоном грає...
На сїрій канві темна ніч —
містичні цьвіти ткає...

Стефан Чарнецький.

Desperato.

Ти була для мене цьвітом рідних піль,
Снїгу білим пухом з верхів моїх гір;
Ти була для мене сумом чорних ріль
І шумом бору, що лише в простір...

Ти була для мене сьпівом без слів,
Що в сумерк весняний волнює луги;
Луною далеких — була ти — огнів,
Мельодиєю тиші, розмріяць — туги...

Vogue la galère.

Я піду... Чорна ніч вклонить тїнию мене,
Вітер спомини звіє по минї;
Як скиталець блудний мій човен поженє
Гей на море, на филї на синї....

Я піду... Чи найду супокою остров,
Чи забуду про тебе у тиші?
Чи моя тїнь там піде враз зо мною любов
І тугою душу розколише?...

Я піду... Серед бурі огнїв
В темний сьвіт забуття, в землю ночи
Океан зашумить свою думу без слів
Мена пісню туги закиточе...

Настрій.

Понад зарослий став,
Над зжовкле поле —
З за чорних зломів хмари —
Блїдий син ночи сплив

І сонно вандрував
Шляхами зір повсяк,
Та у таємні чари
Стерниця оповив.

На крилах вітру фаль
Бита тугою —
Душа моя летить
В сьвіти, далекі мли

Летить в незнану даль,
Що вткалась млою
Бо там останнїй цьвіт,
неже в тій далї...

300-процентове підвисшеня додатків відчула би більша посїлість болюче, але справедливий лад між суспільними верствами настати вже мусить. Коли боярска кліка не допускає до виборчої реформи, най сповнює свої повинности для краю відповідно до своїх прав. Колиб таке рішене сойму, обтяжуюче дїдичів потрійними додатками до податків, не одержало цїсарскої санкциї, тодї переведе соймова більшість лише 10 прц. додаток до податку, на який не потрібно нїякої санкциї, а се повелоб цїлий край до банкротства, бо при так низькім додатку не міг би край заспокоїти своїх видатків. Однак правительство не може бути так слабе супроти дїдичів, щоби радо давало їм цїлий край на поталу матеріяльної руїни і до такого стану річий не допустить. А колиб навіть сойм був розвязаний, а нові вибори „зробило“ правительство в користь боярскої кліки, той тодїб рішене сойму розвязаного остало правосильне бодай на один рік і або підносило-би більшу посїлість, через що зробилоб її більш прихильною до виборчої реформи, або привелоб край до банкротства. Отже средство се є певне і шидко дїлаюче.

Тому то всї справдї свободолюбивні люди повинні доложити всїх старань до збільшеня членів „Вільнодумного Союза“, щоб дати єму можність облегченя тяжкої долї убогого населеня, а евентуально здобути єму належних прав. Що сей проєкт д-ра Ончула дїдичам не до смаку, се певне. На него відзвала ся поки що лиш „Gazeta Polska“, закидаючи всїх дїдичів без ріжниці віроісповіданя і народности до солїдарного опору проти тому оправданому проєктови. Се також пояснює, чому то польско-ірменьскі дїдичі ведуть уже так завзяту агітацию до наступаючих виборів та чому вишукали собі Ефіяльтів поступового руху в особі кацапских недобитків, яких раді би своїми засобами переформувати при виборах, щоби они за те разом з ними виступили проти мужицким домаганям... Коли вже хто раз зрадить свій нарід, так він вже робить ся способним до всякої иньшої зради. Плани дїдичів і їх кацапских трабантів мають одну лише слабу сторону: они забувають на те, що в сїй справі рішаюче слово буде мати мужицтво, а оно при виборах проти своїм жизненним інтересам—певно не піде!

Страйк угорских урядників желїзничих.

Загальний страйк угорских урядників желїзничих, в наслїдок якого застановлено желїзничий та почтовий рух, причинив ся безусловно до великих страт та застою в торговли. Як доносять з Пресбурґу, тепер уже продано на лїцитациї за безцїн 20.000 літрів молока і 150 метрич. сотнарів мяса, що йшло до Відня. На иньшій знов стациї стоїть 150 а після других відомостий 500 вагонів, худоби та дробу, призначеної на заріз. Все то стоїть без корму і води, бо на стациях все, що жиє, покинуло службу. В виду так грізного положеня вмішали ся в справу також і парляментарні круги. Пп. Верен та Вашонїй починали кроки, аби прийти до якого будь порозуміня з страйкуючими, а тій цїли запросили страйковий комітет до клюбу демократичного. Комітет відповів, що взагалї не буде пертрактувати, аж поки увязнені страйкарі не будуть увільнені, що уже і зроблено.

Дня 20. с. м. перед засїданем сойму мали всї сторонництва нараду в справі страйку; при чім виступив п. Вашонїй против правительства і складаючи на него вину страйку, закинув передовсїм, що правительство без жадної відстави заборонило віче, а се мало лише ті наслїдки, що обурило страйкарів. П. Вашонїй просив, щоби заспокоєно слушні після его погляду жадани желїзничих функціонарів. Міністер торговлї Гієронїмі відповів, що правительство не противило ся дозволеній агітациї, але немогло супокійно придивляти ся, як розпочато явно агітацию за страйком. Замітно, що угорске правительство старає ся представити сю знаменну подїю не як загальний страйк, а лише як зломане службової присяги або нарушене угорского закону, після якого не вільно желїзничому урядникови нагло опускати своїї посади. „То, що тепер стало ся, не є страйком — заявив Тіса на згаданім засїданю. — Ходить тут лише о урядників, які не виконали свого обовязку“.

А варта булоб Тісї гаснути накруги хоч одним оком, аби переконати ся, що се дїйсно таки страйк. Бож приміром віденьский потяг посьпішний дня 21. с. м. мусїв з'упинити ся на стациї Ракос, так як страйкуючі установили ся в ряд перед потягом і грозили висадити потяг в повітре, скоро буде їхати далї. Потяг, що їхав з Білгороду до Будапешту, мусїв затримати ся на стациї, Замуню. Тому що желїзничий персонал не захотїв далї їхати; теж саме стало ся з потягом, який мав в ночи дня 21. відійти з Будапешту до Відня, при чім в Пресбурзї висаджено около 300 пасажирів і повернено їм платню за білети.

Страйкарі всюди розсилають телеґрами з заявом до страйку. „Die Zeit“ приміром подає зміст такої телеґрами бюра страйкуючих: „Товариші! приставайте до страйку, а дирекцию хай чорт поберо“!

В пятницю розіслало кореспонденцийне бюро такий комунїкат який указує на те, що правительство супроти рішучої постави страйкарів „мякне“: Нинї рано — пише ся в комунїкатї — від'їхали із Будапешту потяги в ріжних напрямах. Потяги поводи жовнїри із желїзничого полку і інжінери. Мирові переговори доходять до кінця. Богато спірних питань полагоджено, остають лише ріжниці що до пенсиї низших катеґорий служби. Переговори між Верешем а комітетом страйковим тривають дальше. В справі страйку заявив Тіса послам, що коли нинї не наступить спокій, який залежить від того, щоб страйкарі признали терпеливість і уступчивість правительства, то тодї правительство буде приневолено видати заграничні найдальше ідучі зарядженя, які цїле питане остаточно рішать.

Як доносять послїдні телеґрами, через страйк настав небувалий застій в торговли, в справах промислових а навіть в товариским житю. Так приміром стация Лунинового вся заповнена возами товарів призначених для Угорщини і здержаних через страйк. Нїгде не доходять ґазети і листи, а по банках стануди термінові виплати і виплати вексеїв. В Будапештї настала величезна дорожина. В виду сего згоджує ся правительство на такі уступки: 1) повна амнестия страйкуючих, 2) позволає на віче желїзничих функціонарів з цїлого краю, 3) приставає на відрочене дискусиї над проєктом реґуляциї платнї аж до другого краєвого віча желїзничих урядників, і 4) приставає на побільшене платнї.

Крім сего страйкарі домагають ся іще усуненя тих вермуючих осіб, які фалшиво інформували правительство в справі страйку, та щоби правительство сповнило їх бажаня за писемною ґваранцією в протягу 24 годин.

В Добричинї вибух страйк 16.000 робітників, які заявили свою солїдарність з желїзничими урядниками.

На засїданю послів дня 21. с. м. в справі страйку прийшло до завзятої перепалки між ґр. Тісою а ґр. Ґезою Пальоцїем, при чім п. Г. Пальоцїй сказав „Минули ті часи, коли можна було доптати права людий, нинї вже й баґнети потрафлять страйкувати.

Рада державна.

Засїдане з дня 21. с. м. розпочало ся, як і завсїгди поіменними голосованями, яких було аж 8; по чім приступлено до дискусиї над наглим внесенем посла Дворжака в справі низших шкіл в Празї та Берлїнї, перерваним перед сьвятами. Перший промовляв пос. Ленос, при чім указав на упослїдженє Італїйцїв в Австриї, які не мають низших шкіл та навіть до сего часу не могли здобути собі унїверситету. Правда, правительство дає початок італїйского унїверситету в Ровередо, але се не може їх вдоволити і вони не покинуть боротьби, поки не одержать унїверситету в осередку свого духового житя, а таким осередком є іменно Трієст. Тому пос. Ленос домагає ся заснованя італїйского унїверситету в Трієстї.

Далї говорив Чех, др. Пражак, зазначуючи головно лихе вивінуване ческої політехніки в Берлїнї. Бесїдник виступив против розпоряджень ректорів віденьскої техніки й унїверситету, яких зміст нїколи не причинить ся до успокоєня умів. Час уже — говорив пос. Пражак — щоби міністер просьвіти посьвятив тим справам більше уваги. Обговорюючи відтак справу основаня ческого унїверситету на Моравії, завважив бесїдник, що Прага є ческим містом, а прецї єствує там унїверситет нїмецкий. Берно противно є містом з мішаним населенем, отже нема рациї відмовляти Чехам основаня там ческого унїверситету. Чехи не можуть згодити ся на те, щоби друга народність мала в тій справі право veta. Коли правительство взяло на себе під тим зглядом деякі з'обовязаня іменно, що оно не оснує унїверситету без дозволу Нїмцїв, то прирекло річ неможливу. Правительство мусить раз на все залагодити справу низших шкіл, мусить також запровадити ческу урядову мову в Чехах та Моравії. Коли-ж правительство не може, або не хоче сего зробити, нехай уступить і зробить місце другому.

На тім засїдане перервано о год. 4-ій по полудни.

В пятницю дня 22. с. м. відбуло ся надзвичайне засїдане в справі вибору делеґаций.

Мясна і ростинна пожива.

(Конець.)

Наведені висше вказівки дра Ґайґа про шкідливість мясної поживи цїлком відповідають тому, що такі хороби нашого орґанїзму як артеріосклерозу, ставовий ревматизм і т. д. бувають переважно у тих людий, що з'їдають багато мясної поживи. А не треба забувати, що сї хороби викликають ся в першій лїнії великою спільностию мочевого квасу, який находить ся в нашім орґанїзмі, а якого витворене залежисме від зужиття мясної поживи. Нинї богато уже лїкарів прийшло до того переконаня, що найлїпше средство на такий рід недуг — се постепенна заміна мясної поживи ростинною та що причина всїх тих хороб полягає як раз на великій продукциї мочевого квасу. „Їда, які заждини поживі входить в кров орґанїзму — говорить доктор медицини Поше — виділяють ся головним робом через нирки, а нищуть їх переважно печінки. Колиж оба сї орґани хорі або дїяльність їх ослаблена, тодї в орґанїзмі збирає ся багато їди, яка й затроює орґанїзм. А наколи нирки й печінки функціонують правильно, але завдяки введеню в орґанїзм великої спільности токсини, що буває при здїживлюваню мясною поживою, мусять багато робити, то переставають постепенно захищати орґанїзм і наступає его повільне затроєнє. Від сего походять ріжнородні хронїчні недуги. Отже причини таких хороб, як артрит, артеросклероза, подаґра і т. д. треба шукати в надмірнім споживаню мясної страви“.

Із сказаного висновок очевидний: щоби охоронити нирки і печінки, що так потрібні для боротьби з ріжного рода ворогами нашого орґанїзму, треба уникати мясної поживи, поруч із якою їдуть згадані висше хемічні розклади, які затроюють нашу кров, а через неї також і орґанїзм. Свої виводи арґументує др. Поше цїлим рядом цїкавих примірів із своєї практики.

Осипки, еґземи і т. д. походять від зараженя сїри через затроєнє токсиною, при чім, як і можна було сподївати ся, бувають сї хороби знов таки у тих людий, які надмірно здїживлюють ся мясною поживою. Підчас таких хороб найлїпше, що можна зробити — се замінити мясну поживу на ростинну.

Др. Поше наводить такий примір з своєї медичної практики: Рік тому назад стрітив ся він з молоденькою дївчиною, бувшою своєю пацієнтною, якій робив операцию. Дївчина недужала на міґреру, мала болесницю, а тїло єї було взоїлане осипкою. Лїчила єї хіною, давали багато мясної поживи, але се нич їй не помагало. Др. Поше наказав їй сповути горсет, спати коло відкритого вікна і конче перемінити поживу із мясної на ростинну. В наслїдок сего дївчинка за чотири місяцї була вже зовсїм здорова.

Другий случай: до др. Поше, яко хірурґа, справлено хорого, великого любителя мясної пожини; недужав він на жовтачку (Icterus), яка супроводжала ся постійним збільшенем его печінок. Місто ріжних лїків Поше приписав хорому по можности уникати мясної поживи і хороба, яка раньше повторювала ся правильно 5 разів на $1^1/_2$ року, більше не повертала.

Вкінци не можна не замітити іще одного цїкавого случаю, із якого можна переконати ся про величезну хосенність ростинної поживи при відновлюваню сил, які відпали через утрату крови. Дванайцятилїтного хлопця приданила їдуча сїра дишлем до стїни і він упав непритомний. Положене его було грізне, так що мусїли зробити єму операцию. А коли розрізали живіт, то побачили, що его селезїнка була цїлком роздавлена, отже мусїли єї зовсїм викинути. При помочи кожсїки повернено хорому притомність, а через місяць міг він вже ходити, але за те розвинула ся у него малокровність. Аналїза крови хорого під той час показала, що на один міліметер маленьких кровних кульок припадає три міліони замість пяти, як то звичайно буває у здорових людий. Тодї приписано хорому вегетарияньску поживу і по двох місяцях показав новий розбір крови єї нормальний стан. Случай той, як замітив сам др. Поше, тим більше цїкавий, що хорому усунено селезїнку, один із головних орґанів для виробленя крови.

Се факти, які мало промовляють в користь мяса, яко будїм то єдиної раціональної поживи для поновленя сил особливо тодї, коли чоловік занепадає на малокровність. Замітити також треба й то, що тепер обстають за ростинною поживою не одні тілько завзяті вегетарияцї, а се безусловно що більше промовляє за ростинною поживою. Так приміром Арман Ґотьє, який зовсїм не є вегетарияцем, рішучо заявляє, що живлени ростинною поживою в протилежности до мясної не лиш не зносять є чоловіка, але противно, зупиняє розвитє таких хороб як артрит, ставовий ревматизм, артеріосклерозу і нервовість.

Все висше сказане зовсїм неоправдує тих по в міру захоплених вегетарияцїв, які виключають навіть таку поживу, як молоко та яйця. Противно, такі продукти, як справедливо се замічує А. Ґотьє, являють ся конечними для чоловіка, так як мають в собі багато білка. Дивно булоб відкидати велике значіня сеї поживи, коли сама природа показала на неї.

Кінчаючи сї замітки, скажемо, що помилкою є надивляти ся на мясну поживу, як на конечну для правильного функціонованя нашого орґанїзму та що цїлком справедливо замічують вегетарияцї, коли кажуть, що шлях до здоровля, сили і живавої старости іде через огород, овочевий сад, пшеничне поле, а нїколи через — різницю.

Росия й Японія.

Димісия Алексеєва?

В послідних часах розійшла ся чутка, що Алексеєв подав ся о димісию і що димісия ся буде принята. Причиною сего має бути непорозуміне з Куропаткіним, який остро скритикував всї дотеперішні зарядженя Алексеєва. Алексеєв не годить ся також з заповідженою тактикою Скридлова, бо боїть ся, що вона причинить ся до повного знищеня російскої фльоти. Вістку про димісию Алексеєва урядово заперечує ся. — Японцї висаджують свої війска коло Пукчену, тудиж вирушила передова російска сторожа, зложена майже із самих козаків. Крім сего на далекім сходї не зайшло нїяких значних змін.

Хінцї зброять ся.

В пруській фабрицї патронів порають ся горячо около виконаня хіньских замовлень на патрони, які наспіли з початком війни. Доси вислано вже пятнайцять міліонів патронів. Цїкаво, кого будуть „нейтральні“ Хінцї приймати сим гостинцем?

Очевидець про затоплене „Петропавловска“.

Сиґналовий жовнїр, що стояв в хвили гибелї „Петропавловска“ на мостї корабля, описує ту катастрофу так: я заступав як раз книжку сиґналову. Послїдний сиґнал адмірала приказував торпедовим човнам вплисти до пристанї. „Петропавловск“ став плисти повольнїйше і майже з'упинив ся. В тім цїлий корабель нечайно сильно затрес ся, і загомонїв тричи страшний лоскіт. Менї видало ся, що той гук походить безпосередно із під моста. Я вискочив із своєї кавти вікном, бо через двері по при керму годї було пролїзти. Корабель перехилював ся на бік і я злякав ся, що він пождої хвилї потоне. На мостї побачив я офіцира залитого кровию. Се був наш адмірал Макаров. Лежав на твари. Я присвоччив до него, взяв по під ноги і хотїв его підняти. Корабель нуднє падав, з усїх боків летїли відломи, я чув оглушуючий уха рев і проразливий крик. Дим летїв чорними хмарами, а полумя вдирало ся аж до мосту, де я стояв при адміралї. Я скочив із поруча і мене фило відкинула, але менї удало ся за щось вхопити. Відтак потягнуло мене в морску глубінь. Можу лиш пригадати собі палучі мащти і на більш нїчо. На нашім кораблї був один старий чозовік із прегарною бородою, який був добрий для всеї корабельної залоги. Як раз тодї держав у своїй руцї книжку, неначеб хотїв щось писати або рисувати. (Се був Верещаґін.)

Нові думки про Японцїв.

В „Русском Словѣ“, розуміє ся, не в тім, яке видають галицкі кацапи для баламучення легковірних селян, пише про Японцїв російский письменник Вас. Немірович-Данченко в значно відмінним тонї, чим ми привикли доси читати в російских часописях. Між иньшим каже він: „Нї, Японцї зовсїм не дикуни і не бонгуаи. Їх бистрий поступ пояснює ся тим, що він виріс на почві старої, тисячлїтної цивілїзациї, грамотности, науки хоч оригінальної та всеж таки науки, яка вимагала звісного напруженя ума і привички до працї. За весь час своєї довгої історії вони не були нїколи малодушними бонгузами. Народ воєнничий, готовий на всякі жертви! Великий Наполеон говорив, що він любить достойного ворога і певно, що він полюбив би Японцїв навіть з їх особливою етикою, яка дозволяє їм часто любити то, від чого відвернулиб ся Европейцї із відразою. У Японцїв навіть шпіони хоробрі і йдуть спокійно на смерть, а їхні заняте набуть не дуже настроює до хоробрости. В нашім потягу їхав офіцир, що довгі роки служив в Манджуриї. Він каже, що вождий Японець вже з роду добрий салдат, борець, стрілець і — шпіон!“

Перлини (?) російского гумору.

Російскі дневники не перестають коментувати на ріжні лади „знаменних“ слів, яких походжене приписують вони селянам. — Народ вірить в силу Росиї — розповідають дневники. Доказом сего є хочби байка, яка склала ся в народї з приводу російско-японської війни: „Коли зачув японьский король, що наші забрали у него багато коний, то казав нашому цареви поставити їх в соборі. На ся відповів „наш“: я мене вистарчить стаєнь не тільки для ваших коний, але й для вас самих“. Слова сї та що до того невеликого походженя вважають російскі дневники за перлини народного гумору.

НОВИНКИ.

Принц Гогенльоге і его жінка взяли удїл в цїсарскім балю, який відбув ся дня 20. с. м.

З „Бояна“. Проба „Бояна“ з орхестрою відбуде ся в понедїлок, дня 25. с. м. о 6. годинї вечером в великій салї „Народного Дому“. Просимо Вп. пань і панів сьпіваків явити ся в повнім комплетї, так як до концерту лишило ся мало часу, а працї є ще доволї. — *Виділ Бояна.*

Заручини. В домі ордината на Бергонтї, бар. Юрія Василька, відбули ся онодї заручини панни Аґлаї Іеоческулїнної, доньки п. Юрія Іеоческула, совітника суду краєвого в Чернівцях і панї Евфрозини із Васильків, з п. Юлїєм Пазшним de Цозьма, підпоручником 10 полку гузарів.

Руска мова на буковиньских желїзницях. Від одного із подорожних одержуємо отсю жалобу до поміщеня: „Їдучи зі сьвят 18. с. м. ранїшним потягом із Залїщик до Черновець, довело ся менї на жаль бути сьвідком зневаженя руської мови і письма і то в крайно брутальний спосіб через желїзничого кондуктора. Стало ся се так: Коли на перестанку „Прилавче“ всїв до потягу учениик ґімн. з Черновець із I чи II. класе, а показавши ся піваартою студентскою зажадав півбілету, кондуктор півкарту взяв, але по хвили повернув і звернув ся до того ученика із такими словами: Ви ходите до ґімназиї, чи до? Там учать вас по польски. В дома учили ви ся по руски, по хлопски — а тепер ходите до ґімназиї, то вже там більше учать по польски, як по руски. Підпишіть отсю карту по польски та по паньски — бо ми по хлопски по вміем тут читати!“ На мою замітку про неумістність кондукторового поведеня кондуктор лише розсьміяв ся. А на мою замітку, що служба желїзнича по руски мусить вміти, відповів він крайно ироґанцко: „Коли вам не хоче ся!“ І погрозив таки присудити малого хлопця підписати карту по польски. На мою заяву, що сей его поступок з'уживкую і обжалую його перед его властями, відповів кондуктор, що він не боїть ся і найстаршого. Отсе крайно провокуюче поведене желїзничого слуги, який важив ся обиджати руску мову з сторони збувати глупоньким дотепами, викликали у прочих подорожних лише глубоке пожалуване над тим паном. Всеж таки прошу помісти мою жалобу, щоби взяти винного відповідно покарати“. (Від себе замітимо, що всякі жалоби найлїпше подати відразу до управи руху, згідно до книги зажалень. Управа руху певно вложить свій обовязок і строгим покараєм провчить желїзничу службу, що ся не сьміє обиджати подорожних, а свою брутальність і глупий шовінізм культивований в Галичинї мусить покидати в хвили, як вїдить на Буковину, бо тут їх нїхто не стерпить. *Ред.*)

Загальні збори каси позичкової і щадничої стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Кучурів Малий відбудуть ся дня 6. мая с. р. о годинї 3. по полудни в будинку шкільнім з слїдуючим дневним порядком: 1. Перечитане протоколу попередних зборів. 2. Вибір членів обох старшин. 3. Перечитане білансу. 4) Вільні внесеня і запитана. *Панталеймон Семенко* касиєр.

Загальні збори каси позичкової і щадничої, товариства зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Стара Жучка відбудуть ся в *недїлю*, дня 1/V. о год. 3. в шкільнім будинку з слїдуючим дневним порядком: 1) Звіт з дїяльности старшини касової за 1903 р. 2) перечитане білансу, 3) доповняючий вибір двох членів ради надзорчої і 4) вільні внесеня і запитана. — *Дарій Пізулак* начальник.

Товариство бурси ім. Адама Міцкевича в Чернівцях. На загальних зборах, які відбули ся в недїлю дня 17. с. м. уконституовало ся назване товариство, якого цїлию є утворене і удержуване бурси для бідних учеників середних шкіл народности польскої. Внемково будуть до бурси принимати також і бідних учеників шкіл народних. Головою товариства вибрано проф. Д-ра Ґальбана.

Великий пожар вибух в пятницю о 5. год. рано в варстатах столярских Формуда при ул. паньскій. По тригодинних зусилях огонь зльокалїзовано. Шкода, впрочім убезпечена, виносить 15.000 корон. Причиною огню була необережність сторожа Сенюка.

Страйк робітників столярских, що вибух в робітни Баумфельда у Львові, паграли робітники. Розпочато уже роботу.

Ювилей американьскої преси. Сего року в місяци цьвітни сьвяткує американьска преса 200-лїтний ювилей свого естнованя. Перше періодичне видане в Америцї почало виходити в 1704 р. в Бостонї під назвою „Newsletters“.

Нова сировиця. На послїднім засїданю товариства лїкарів у Відни асистент клїники професора Хробака др. Неґам здавав справу з нового способу лїченя горячки поліжничої, винайденого професором Пальтауфом. В клїницї проф. Хробака пробовано ту сировицю в 26. случаях, а проба випала з пожаданим результатом.

Нїмцї в Моравії. В віденьскій „Volkszeitung“, орґанї нїмецких націоналїстів поміщено статю проф. Бенделя про ті небезпеченьства, які після думки дописувателя підготовляють ся для Нїмцїв в Моравії вже віддавна. „Чехи — пише Бендель — домагаючись урядової чеської мови і заснованя чеського університету в Берні — руководять ся виключно національним еґоїзмом. А що Чехи поволи осягають свою цїль, про се сьвідчить статистика населеня нїмецкої й чеської народности в Моравії. Варта тільки порівнати офіцияльні дані з 1890 р. з данними за 1900., щоби переконати ся, що Нїмцїв в Моравії постепенно меньшає. В 1890 р. було Нїмцїв в Моравії 30% загального населеня, а в 1900 р. уже тілько 26·3%“. В виду сего проф. Бендель енерґічно протестує проти згаданих бажань Чехів що до урядової чеської мови та чеського університету в Моравії.

Перша комета 1904 року. В суботу, дня 16. с. м. американьский астроном Брукс відкрив нову комету, першу в сїм роцї. Нова комета, яка тепер відома під назвою комети Брукса, находить ся недалеко коло громади зьвізд Геркули, при чім небо навкруги неї рідко засїяне зорями, тож знаючи положене комети на мапі, можна легко при помочи звичайного біноклю віднайти єї на небі. Вона порушує ся тепер в напрямі на північ зі скоростию 30—40′ на добу. Коли в такім напрямі буде й далї двигати ся, то скоро дійде зона до громади зьвізд Дракона. Шлях нової комети поки що незвісний, але можливо, що днів за 2—3 єї узнають і тодї дальший рух комети буде докладно відомий. Що до сили сьвітла нової комети, то можна єї порівнати з зорями семої величини.

Найменьша женщина має бути тепер „княжна Хініта“, яку оглядали Парижани у Ропітона. Оповідають, що Хініта зараз по народженю важила лише 900 ґрамів і могла спати в пудельку з цигар. Лїкар сумнївав ся про єї спосібність до житя, але Хініта зростала побіч своїх братів і сестер, правильно розвинених. Росла справдї поволи, бо маючи 21 рік виглядає меньшою, ніж 5-лїтна дитина. Хініта грає на мандолїнї, сьпіває, а вечером кождого дня виносить ся в тіндромі і танцях. Карлики звичайно не любять дїтий уже з причини свого росту і свого упослїдженя, але Хініта охотно з ними розмовляє. Любить також і мужчин, але високого росту, она залюблена в сьпівака Івонне, британьского велетня.

Подяка. Виділ каси позичкової і щадничої для громади Чартория складає отсим як найсердечнїйшу подяку Вп. нотарови з Вашківцїв Евгенови Стрийскому за безплатне лєґалїзоване статутів. — За виділ каси *Денис Руский* начальник.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Працї нїмецкої секциї Ради культури краєвої для королївства Чехи. Зошит IV. Написав вандрівний учитель краєвий Йосиф Возак в Празї. **Наука, як обходити ся з обірником з додатком взірцевих плянів для гнойрок з нїмецкого переклав др. Стефан Смаль Стоцкий, доповнив наукою про штучні напози Евгеній Жуковский директор краєвої школи рільничої в Кіцмани.** Чернівцї, 1903. Накладом Ради культури краєвої для воєводства Буковини. З друкарнї тов. „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Ів. Захарка. Ст. 37 + 3. Часи коли основою господарки народної а то й приватної був „простий, хлопский розум“ належать вже до історії. Вже загально відчуває ся потреба науки господарства, чого доказом хочби економічні часописї, які саме тепер стали виходити. Книжочка, про яку говоримо, вийшла отсе з друку і буде добрим вкладом в нашу лїтературу. Зміст єї поданий вже в титулї то нема що над ним розводити ся. Цїна 40 сот.

Про переводи Шевченка С. Шпойнаровского пише „Дїло“ в 77 Ч. між иньшим так: „Сим переклад можна уважати вельми удачним. Вірність майже до слова, при чім рятмика і римованє задержані точно після оригіналу, так що форма і зміст викликують трохи не то саме враженє, яке відносить ся при читаню творів Шевченка в его питомій мові. Річ певна, сказати се можна лише про читачів, що знають Шевченка в оригіналї і вміють відчути его душу. Для Нїмцїв пр. вже сама неправильність і так часта змінчивість форми мусить видати ся чудною, а вже зовсїм відкидає та сердечна теплота і сумовитий настрій, який віє от хочби з Шевченкових „думок“, але очевидно в оригіналї. Та се вже природна судьба всяких перекладів взагалї. Все ж таки п. Шпойнаровский виконав ся із своєї задачі дуже щасливо і побажати-б лише, щоб піднятий труд — подати вибір Шевченкових творів для заграницї, повів ся так аж до кінця. На увагу заслугує також незвісний у нас портрет Шевченка, уміщений на передї брошури. Цїна сего випуску 50 сот.“

Лїтературно Науковий Вістник. Річник VII. Том XXVI. Книжка IV. За цьвітень 1904. Зміст а) части белетристичної: А. Кримський: В неволї I—IV. — С. Черкасенко: Поезиї 1—VII. — Г. Трейман: Поезиї I—IV. — П. Порскидько: Веснянки на чужинї. — Тимотей Бордуляк: Перервавший страйк. — Олекса Коваленко: Де беруть ся сюжети? — Марія Колцунин: На стрічу сонцю золотому (Дон.). — Ол. Пющ: Сповідь. — Мирослав Стецишин: Над тихим Океаном. — Г. Гайне: Поезиї I—III, перекл. Ол. Коваленка і Ів. Франка. — Зельма Лаґерлев: Чуда Антихриста, роман. — б) части наукової: Іван Франко: Шевченко Ляхам. — С. Грущенко: Донь в Остендї (Бельґія). — Наукові листки: I. I. Ф. Коли вмер Ісус Христос? — II. Кр. Грецкі рукописи, що згинули в Туринській бібліотецї. — III. Кр. Про відлїтане птахів і його причини. — IV. I. Ф. Ювилей Британського біблїйного товариства. — Денис Лукіянович: Перекиньчики, повість Ярошиньскої, критика. — Др. Павло Ваґнер: Новітні вигади в старинї (Кон. буде). — Хроніка і бібліоґрафія.

Послїдні вісти.

Із парляменту.

На пятничнім надзвичайнім засїданю прийшло до бурливих сцен, які урядили обструкціоністи, граючи в желїзничі трубки, свиставши і гримаючи пультами. Нинїшнє засїдане відбуває ся спокійно. Вплив відчуває ся устно. Социялїсти внесли наглячі внесоне в справі ужитя желїзничого полку до служби по угорских желїзницях.

Цїсарскі гості.

Княжа пара Валес, відпроваджувана цїсарем, відїхала нинї о год. 8·20 рано після традиційної гостини на цїсарскім дворі у Відни.

Справа посла Вілька.

Пос. Вілька, який проявив „надмірну ревність“ в збираню папору, Коло польске із своїх членів — виключило.

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнаката сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При більшеразових уміщенях опускаєть ся на цїнї процент після свільности уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головна-Ешценберга ч. 9.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новости у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хіньского срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відни.

Капелюхи для панів, паніїв і дїтий з вербах. — Самостійна продаж з ц. к. надвірн. **Шапки** в найбільшім виборі, для пань, панів, дївчат, хлопців і дїтий.

Парасолї Estoni-Сша, чорні, темні, в модних барвах — солїдні фабрикати — пошкні і пів пошкні: **Парасолї дїтні** гладні і жерженні на тапки і парасольки білі, чорні і в ріжних барвах, послїдної новости. Парасолї від сонця і дощу для дївчат, хлопців і дїтий. Найбільший вибір парасолїв від дощу для пань і панів, почавши від найдешевших до найдешевших. — Палички до прогулї для пань і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з вибрани і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони і всякі знаряди до гри Lawn Tennis.

Кальоші Штиґ вітрета найлїпші тукрасні як і заграничні фабрикати. Самостійна продаж з натентованими підошвами, на котрих не може посковзнути ся.

Ясні артикули до подорожи з найбільшім виборі.

Товари обувні. Склад з Ґоудварскої фабрики Ф. Л. Поппера. — Самостійна продаж черевиків жаворових з найвеликшої фабрики Антона Чижка. Великий вибір обуви Chevreaux Boxcalf, Glacé, лакерів чорних і в инших красках, для пань, панів, дївчат хлопців і дїтий. Lawn tennis черевики, чоботи і пів-черевики.

Київа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лаймана. Черевики домові і до вправ ґімнастичних ріжного роду.

Кравати. Найбільший вибір тукрасних і заграничних фабрикатів. Кождого місяця новости Dersina і найлїпші „Genres".

Шуксно біле, найлїпшої якости білі і в модних барвах, анґлїйські пефіри, ніки, полотенце і в пісоку. Комірики і нашвости найновійшого фасону, хусточки до носа.

Товари панчохові. Панчохи для дам і дїтий, сорочки для навалїнення системи Дра Лаймана, сорочки і клетанки сїткові до опущуваня поту.

Перша буковинська

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента найвисшого курсу ц. к. технольоґічного ремесленного кунсту у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби правити з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска 11, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше **лиш** через **Роттердам**, і то переправою

тов. „КАНАДІАН ПАЦИФІК".

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкартою дістане, їде цїлу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди **власною** желїзницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересїдання. Цїни перевозу кождому доступні. Лїнія найкоротша. **Харч** на кораблях узнаний за найлїпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всї письма (листи) і почтові переказы треба адресовати так:

Ан Петер **M. G. Freudberg, Rotterdam**

209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік

Роттердам.

1 (30 ц.)

Канцелярия

друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 години рано.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

є найлїпшим загально знаним біль **усмирюючим натиранем,** в цїнї від 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. до набутя у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оріґінальних фляшках з нашим охоронним знаком **„якор"** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

29 (34—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР"

Стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти".)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тілько **обезпечені тревало** в ДНІСТРІ від огню. Членьский удїл 50 корон можна зложити в ратах; вивоє 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затягати **позички на 6 1/2 %** за предложенєм відповідної гіпотеки або поруки; спіхтї більших позичок розкладає ся на **10 лїт.**

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і иньшім купнї землї всякі купуючі **звертають ся** за позичками до ДНІСТРА.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від удїлів а часть зиску призначує ся на **добродійні цїли;** до тепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. п. **16.385 корон.**

(—)

Стан 31. грудня 1903:

Вкладки	1,444.589 К.	Позички	1,330.822 К.
Удїли	109.835 К.	Цїнні папери, льок. в банках і на рах. біж.	280.681 К.
Фонди резервові	21.318 К.		

Друкарня тов. „Рускої Ради"

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда":

	К. с.
* * * „Видоки" елементарна казка	—·24
Ів. Синюк. „Образки з природи"	—·20
О. П. „Хворий сидїльник"	—·40
Олекса Попович „Гостини"	—·40
Корнель П. Устиянович „Три цїлні загадки"	—·40
П. Умінський-Ф. Королевський „Як повстали земля і вже буде її конець."	—.30
Проф. О. Ерелічук „Іван Сучавський"	—·40
Ів. Бажанський. „Провість"	—·20
Ф. Колесса. „Наша луна"	2·50
Гарник. „Малярі"	—·20
* * * „Вера"	—·20
* * * „Котюгі по заслузї"	—·20
О. П. Кипанський. „В день святої пам'ї"	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурня"	—·20
Олекса Попович. „Листівка" (старі речинки.)	2·—

Видання тов. Руска „Школа".

Барановский Вячислав. „Педаґоґіка"	1.20
Ом. Попович. „Методика" I часть	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли"	1.—
„ „ „10 казок для дїточок"	—.20
„ „ „Збірка анекдот"	1.—
Ів. Синюк. „Образки з житя"	—·20
Шпейнаровский Сергій. „Руска Читанка" для II. класи ґімн.	2.80
Др. Стов. Смаль-Стоцкий. „Граматика"	—·20
„ „Порадник" як завдавати квіти	—·40
„ „Буковинська Рута"	2.40
„ „Minoritätsvotum" in der von k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie"	—·40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські"	—.30
Франко Іван. „Русько-українська лїтература"	—.30
Теодот Галїп. „Домашний лікар"	1·—
Шухевичі братей. „Верховинські казки"	2.—
О. Шпитко. „Листи з школи"	—.30
Др. Теодор Галїп. Домашний лікар	1.—
Яр. Юзеф. Семинарські спомини	—.50

	К. с.
Сек. Жуковский: „Учебник рільництва"	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?"	1.20
Франчук: „Оферма"	—.20
Підгора: „Восток і захід"	2.—
С. Тихий: „Як робити тостюнєт?"	—.30
Марченко: „Плекна хата"	—.20
Прачевский: „Серце молить"	—·60

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 44. Чернівцї, середа дня 14. (27.) цьвітня 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Конець страйку!

Страйковий комітет завізвав дня 25. с. м. всїх страйкуючих угорских урядників желїзничих до спокою і до дальшої правильної роботи. Значить, сей кольосальний страйк мимо того, що робітники мали досить шанс на побіду, а правительство зробило було великі уступки в користь страйкуючих — всеж таки кінчив ся повною невдачею робітників. Констатуючи сей факт, замітимо, що таке социяльне страсене має вже свою історию, а думаємо тут про загальний страйк в Бельгії і желїзничий в Голландиї, які також кінчили ся поражкою страйкарів. Якаж причина сего явища? Так робітники мають велику силу. Ось примірем підчас страйку в Угорщинї: потреван страйк 4 днї — і держава понесла страшенні страти, а правительство зразу згодило ся на досить значні уступки. Відповідь на се очевидна. Не треба забувати, що загальний страйк — се одно із найлїпших средств боротьби робітничих клас з капіталом є рівночасно двосїчним мечем: руйнуючи добробит держави, робітники підпилюють ту, можливо, що й гилку галузь, на якій і вони сидять. Страйк угорских функціонарів желїзничих під сим взглядом вибух серед доволї сприятливих робітникам обставин. Коли би вони систематично перевели загальний страйк в протягу 2 недїль, то правительство мусїлоб згодитись абсолютно на всї змагання робітників. Але в тім то й річ, що страйк сей був переведений не систематично. Причин сего треба шукати по перше в тім, що великий промисл розвинув ся в Угорщинї недавно, властиво 20 років тому назад, отже угорскі робітники не мають еще дисциплїни, потрібної для боротьби з капіталом. І дїйсно, відчас послїдного страйку угорских робітників желїзничих бракувало переловсїм іменно дисциплїни. Страйковий комітет не мав тут часової диктаторової власти, він не міг переконати упертих страйкарів, що треба кінчити страйк тодї, коли побіда по стороні робітників, а не ждати, коли противна сторона збере всї свої сили.

Найлїпшим доказом повного браку дисциплїни серед угорских робітників є той факт, що вони бажаючи здобути все, випустили із своїх рук ті всеж таки значні уступки, які угорске правительство годило ся зробити. Правительство, спробувавши уступок, пробило рішучий крок, зарядкуючи, щоби всї ґажисти зістаючі в желїзничій службі були покликані до війска і приділені до служби на желїзницях державних. Се й було причиною невдачі страйку, бо страйкарі мусїли тепер або ставати дезертирами, або зголосити ся до служби і як жовніри сповняти ту службу, яку в надії на поліпшане свою побуту нечайно покинули. Ситуацию страйкарів погіршило не мало й замкнене угорского сойму.

Рада державна.

В пятницю дня 22. с. м. відбуло ся засїдане, призначене на вибір делеґатів. Визначило ся воно величезною обструкциєю і загальним заворушенем. З початку забрав голос пос. Страньски і запротестував против зарядженю сего засїданя, мотивуючи свій протест тим, що до такого зарядженя президент палати не був управнений, тому що звичайне засїдане назначено доперва на суботу, отже посли не могли порозуміти ся що до дневного порядку сего надзвичайного засїданя. П. Страньски домагає ся замкненя засїданя. По переведеню поіменного голосованя над сим внесенем відкинуто его 210 голосами проти 102.

Посол Хоц також протестує против поступованю президента і ставить внесенє, аби засїдане се оголосити за звичайне і провадити далї розпочату оногдї дискусию. Президент палати відповів, що не може внесків тих поддати під голосоване.

Тепер розпочала ся страшенна буря, в якій взяли участь головно чеські радикали, аґраристи і деякі члени союзних обструкцийних клюбів. З початку був намір перешкодити взагалї виборови делеґатів, хочби прийшло ся вжити фізичної сили. Пос. Дик кинув ся до урни і хотїв знищити всї вложені там картки. Але Нїмцї та Поляки обступили сильним кордоном місце голосованя і не допустили до сего. Палата подїлила ся на дві части: одна часть стала коло президиї та брала участь в голосованю, а друга заняла місце в кріслах і демонструвала. Підняла ся котяча музика. Свистане, сьвіни і грімко бите дошками в пульти — все се відбивало ся в найдальших кутках парляментарного будинку, сего храма порядку і справедливости. П. Хоц переразливо свище, и. Дик так старанно молотить кулаком, що поранив ся і мусїв влати ся до лїкаря, а посол Фресль розбив свій пульт. Сьпівано при тім „Gott erhalt“, перемішуючи сьпів з свистом; відтак затягли Нгот а Pekło, а тут дало ся чути „murmurando“ на лад весїнного „Jeszcze Polska nie zginęła“, що мало що не довело до бійки між Поляками, а чеськими радикалами. Показало ся одначе, що то мало бути „Hej Slovane!“

Серед так невельного вереску о 9. годинї вечером сьвічили ся вибори делеґатів і президент палати оголосив результат виборів.

До делеґациї вибрано слїдуючих послів: з Буковини барона Юрия Вассилька і др. Штравхера, яко заступника, з Галичини: Евгенія Абрагамовича, др. Длужаньского, др. Дзедушицкого, Яворского, Поповского, Водзїцкого, а Сапеґу і др. Грека яко заступників.

Засїдане дня 23. с. м. розпочало ся відчитуванем виявів, яке тревало до 2 години по полудни, по чім забрав слово п. Крамарж; говорив він в справі надзвичайного засїданя з пятницї і обговорюючи відповідні постанови реґуляміну, доказував, що скликане сего засїданя абсолютно противить ся реґуляміновя. Рівнож не мав права президент, після думки бесїдника, не допустити на тім засїданю до відчитуваня виявів, як се домагав ся п. Страньски. Відтак промовляли пп. Хоц і Штернберг, протестуючи против виборови до делеґаций на надзвичайнім засїданю. Відповідаючи на се, заявив президент палати, що вибір до делеґаций є леґальний і старав ся довести, що він зовсїм не противить ся реґуляміновя.

Вкінци приступлено до голосованя над наглим внесеном п. Дворжака в справі винесеня чеських шиз внесних, при чім відкинула палата послів нагаїсть внесеня з причини браку більшости.

Японьске малярство.

Японьскі малярі се незрівнані техніки і то питомі, зовсїм оригінальні. Визначний японьский маляр Сіраторі, порівнуючи японьске малярство з европейским, сказав: „Ви, Европейцї, стремите до того, аби при помочи кисти докладно сфотоґрафувати природу або якого небудь чоловіка. У нас цїль малярства цїлком инша. Наш маляр старає ся схопити в предметї его сущі прикмети. Дві черти кисти... і перед вами птиця, кінь, женщина. Ви вживаєте всїх способів, щоби тільки змалювати природу — краски, перспектива (цїла наука!) Накладане тонів — один на другий, сила подробиць. Чим більше средств — тим лїпше. У нас інакше, ми маємо навіть приповідку: краски не прикрашують картини. Коли ти маляр-творець, то роби чуда при помочи одної кисти і туш. Ми цїнимо у маляра виключно смак, штуку а нїколи трудолюбивість. Лише ремісник-маляр може бути трудолюбивим“. Тут Сіраторі показав своєму співбесїдникови — европейцеви альбум і говорив далї: „Загляньте в сей альбум... Сї десять потягів туш після нашого погляду не уявляють із себе нїчого цїнного — а для нас се цїле обиваленє. Дивіть ся, як відважно нанесено сї черти — перед вами скала а на нїй сосна. Головна заслуга нашого маляра полягає на тім, що его кисть не сьміє двічи перейти по однім і тім же місци“.

Коли приглянути ся японьскому оригінальному малярству, то відносить ся враженє, не мовби за одним замахом кисти або олївця намальовано цїлу картину. Треба добре привикнути ся, треба старанно приглянути ся та вдумати ся, щоби зрозуміти всю артистичність їхної малярскої техники.

Японьске малярство передовсїм незвичайно лаконичне. Коли кисть перейде по однім місци двічи — се непотрібна тавтальоґія. Коли кисть порушить деталь, без якої предмет, як такий, є зрозумілим — се вже непростимий пановам. Вкінци замітимо, що напрям в европейскім малярстві відомий під назвою — сецесиї — завдячує своє походжене Японцям.

„Днїстер“

товариство для взаїмних обезпечень і кредиту.

Загальні збори тов. взаїмних обезпечень і кредиту „Днїстер“, якими роз-

---

Василь Кравченко.

Ловець.

Невідомий сьвітови гуморист д. Брунька сидїв у своїй хатї і писав початок великої гуморески на свою хазяйку Марту Онопріївну, бо він мав якусь незвичайну натуру: отсе най би хтось десь йно йому не подобав ся, або сам до нього чогось там прийде, і от саме в розмові господар почував себе куркою з яйцем — за тим кришку задумував ся; далї, кинувши гостя самого, раптом біг до другого покою... Побувши там трошки, зараз вертав ся назад — щасливий.

Се він „звіс ся“, або — „підстрелив“ — уже обмалював сего гостя. Коли би самому доводило ся бути у гостях, то йдучи туди, про себе в думцї казав — „піду, пополюю“... З полюваня-ж дуже хутко вертав ся і вже з далека кричав до дружини. — „Ой, ой, повна торба, поживали... Розлинуть ся!“... Йому мерщій давали перо, бо справдї він мав невеличку голову, так що позирнувши на сю людину з боку, конче мусимо спостерегти, що та голонка на довго нїчого у собі не запримає — в ту мить все розгубить до чиста!... — То се раз, а друге ще й те, — треба би було віддячити Марті Онопріївній за те — що, як гуморист, тиждень тому наймаючи у неї кватиру, щоб її здешевити, похвалив ся хазяйцї:

— „Вибачайте, паніматко, ось побачите, який з мене гарний сусїда — я не порву ваших шпалерів нарочно“..., то вона відрубала йому остро у відповідь: — „Тільки божевільні роблять шкоду на вітер!“

Гуморист з тої маленької образи, почувши у своїй пельцї канальочок ключа, замовк... А далї, усе гадав про себе: „Нї, серденько, пожди но, я тебе обчикряжу!... Побачимо, хто з нас божевільний!... — І от на сей раз у нього з під пера вийшло таке писане на неї: „Най вороги на ню плескочуть, що нїби то вона за чоловікові гроші на себе три каменицї купила у нашому містї Жизнаківцях... — Вона вмре, хати заберуть її родичі — чоловік на дворі загине... — Її чоловік колись то знав кілька мов заграничних... Колись то у скрипку грав немов артист!... Тепер він „пахолок“ — печі топить... — Панї Марта спить — він коло неї на пальцях ходить!... — Загаяла, задурила!... — Тут гуморист поклав перо, замислив ся — придумує... Нїчо цїкавого не йде в голову!... — Устав, походив по покою, помушкав щось про себе, знову підсїв до столу і разом добавив:

— До всього сего, кажу щиро, менї жадного дїла!... Вона — моя хазяйка — „не хазяйка“ до того, хто в неї у сусїдах...

Для своїх кватирантів — вона тільки щира знайома...

Ще разів зо два вставав Брунька від стола — і то постоїть в одному кутку, то в другому... то ось у вікно заширнув, щось там нїби постеріг собі нового для писанини, а може на сей раз і самостійне щось з'явило ся в його голові, знову писав таке: „Ви позирнули оком по свойому покою — вам здало ся, що ваша кватира несправна — подайте хазяйцї одне слївце — і вам усе полагодять відразу! — Нема у вас їсти? — Ідїть до Марти Онопріївної — вона останню свою сорочку віддасть вам... „Женіте ся, а не маєте матери — просїть нашу господиню — вона піде до вас за матїр, і за се ще й купить вам дві гарні ікони... — Не маєте служби?... У панї Марти таких знайомих — вона знайде вам службу!...

— Кума з неї гарна! Тільки от у неї занадто багато знайомих офіцирів — вона з ними у карти по ночах реніже!...

По сїм писаню хоч як багато Брунька не думав — у нього нїчого більше з під пера не виходило!... Він раз — у друге перечитав своє писане і був дуже сердитий на себе, бо се було всього на всього з того, що ось за кілька день зміг зібрати по сусїдах за свою хазяйку!...

В ту саму хвилину дружина перебила гумористове сумоване:

— Прийшла, каже вона, наша хазяйка, хоче з тобою балакати.

— Балакай з нею сама, як маєш охоту! — сердито відрізав той жінцї.

— Кажу-ж, вона до тебе прийшла!

— На що я здав ся їй?!..

нічне всно другий десяток свого єствованя, мають відбути ся дня 12. мая. З нагоди сего виготовила дирекция згаданого товариства справоздане за рік адміністрацийний 1903. Приглядаючи ся сему справозданю, видимо, що розвиток товариства поступає значно вперед та що ся руска фінансова інституция при відповіднім відношеню до неї з боку рускої суспільности має вигляди зробити ся з часом великими економічними заборолом Русинів.

Минувший XI рік адміністрацийний мимо побільшеня обезпечень був найтяжшим роком зі всіх XI, а то з причини великого числа пожарів.

Нових поліс видано: 45,219 на 35,063.690 кор. обезп. варт. і 325.347·06 корон премії, а відновлено з попереднього року 110.211 на суму 119,091.176 кор. обезпеченої вартости і 1,081.662·83 премії, отже разом видано всіх поліс: 155.430 на 154,154.866 кор. обезпеч. варт і,406.969·89 премії, з чого по історованю було важних поліс 142.780 на 141,415.228 кор. обезпеч. варт. і 1,310.557·17 кор. премії. Цікаво порівнати 1903 з минулим 1902. Було тоді всього поліс 113.389 на 116.069.877 кор. обезп. варт. 1,042.253·32 кор. премії, отже в 11 році адмін. поліс побільшило ся о 29.391 на 25,345.351 кор. обезп. вартости 268.303·85 кор. премії.

Побільшив ся стан обезпечень зарівно будинків, як також річий движимих ось так: будинків було 126.752 поліс на 126,764.194 кор. обезп. варт. з премією 1,209.023 кор., збіжа і паші: 12.273 поліс на 8,916.160 кор. обезп. варт. з премією 65.051 кор., инших движимостий: 3.755 поліс на 5,734.874 кор. обезп. варт. з премією 36.483 кор.

Всїх будинків є обезпечених 220.150, в тім числї будинків мешкальних 122.545, (попер. року всїх 162.029, мешкальних 99.334), найбільше є будинків селяньских і міщаньских, бо 209.442, котрі становили 98,964.291 кор. обезп. вартости і 1,062.273 кор. премії! Церков є обезпечених 2.398 на 13,789.590 кор. вартости з премією 56.213 кор. (необезпечених 940 церков); приходств обезпечених 1.449 (всїх є в Галичинї 1896) на 7,831.372 кор. вартости з премією 53.066 кор. (необезпечених 447 приходств).

Пересїчна вартість одного обезпеченя виносить 990 кор. (попередного року 1023 кор.); пересїчна премія за одно обезпечене виносить 9 кор. 17 сот. (попередного року 9·19 кор.); пересїчна премія за 100 кор. обезпеченої вартости 92 сот. (попередного року 89 сот.).

Обезпечення походили з 3.544 громад, положених в 64 повітах Галичини і 8 повітах Буковини.

По відчисленю тих обезпечень, що скінчили ся з протягу року, мало тов-о з кінцем року 139.936 обезпечень на 136,873.179 кор. вартости, а то: 20,033.924 кор. обезп. варт. в містах і місточках, а 116,839.255 кор. в сільских громадах. Понеже на селах і в многих місточках нашого краю переважають будинки соломою криті, проте відповідні до того характеру ризика віддано в реасекурацию для зменшеня власного ризика на суму 69,537.011 кор. обезп. вартости, т. є. 40% всеї обезпеченої суми і заплачено премію 639.497 кор. 49 с. т. є. 48¾% цїлої премії.

Шкід зголошено 1.755 по 746 пожарах з 583 громад в 60 повітах; шкоди дітинули 1.615 властителїв.

Причини пожарів були: від грому 42 шкід, доведений підпал 2 шкоди, мнимий підпал 189 шкід, неправильна будова 86 шкід, від льокомобілї 2 шкоди, від сусїдів 621 шкід, з недбалости 47 шкід, з инших причин 3 шкід, з невиявених причин 594 шкід.

Сума всїх 1.755 шкід без коштів лїквідациї і ратункових виносить 958.615 кор. 13 сот., з того мусїло товариство здержати виплату 17 шкід в сумі 10.572 кор. 93 сот., а виплачено в р. 1903: 1.738 відшкодовань в сумі 948.042 кор. 20 сот. і з року 1902 — 5 відшкодовань в сумі 1.826 кор. 63 сот. Дочисливши до того кошти лїквідациї в сумі 18.108 кор. 35 сот. і нагороди за ратунок в сумі 5.433 кор. 20 сот., виплатило товариство 1.743 відшкодовань в сумі 974. 410 кор. 38 сот., з чого по звороті реасекурациї остало на власний рахунок 70% премії. Такого високого процента — замічує ся в справозданю — недосягли шкоди попередних лїт, навіть найтяжших дотепер років 1895 і 1898.

Найбільше шкід причинили обезпеченя в містах і місточках (165.576 кор. — 91½% премії з міст) і селяньскі (на будинках 678.305 кор. — 79% премії), але також на инших родах обезпечень були значні шкоди (наприклад на приходствах 34.915 кор. — 65¾% премії.

Суд мировий відбув ся в однім случаю (що до антини в Борини); був то шостий случай суду мирового від часу заснованя товариства на 7.807 шкід. Відмовлено 14 відшкодовань (в 3 случаях з причини карного засуду, в 4 случаях з причини недонесеня о змінах, через котрі збільшило ся небезпеченьство пожару, а в 9 случаях з причини утрати права до відшкодованя через незаплачене премія); натомість уділено 34 відшкодовань в сумі 14.083 кор. в дорозї ласки, в таких случаях, де члени опізнили ся з заплатою премій, але обставини, котрі при тім заходили, були того рода, що Рада надзираюча помилувала їх в нещастю, руководячи ся взглядами гуманности.

Всїх шкід за 11 лїт істнованя виплатило уже Товариство 7.807 на суму 4,161.668 кор., між тим 153 пошкодованим суму 67.465 кор. в дорозї ласки.

Помимо незвичайно численних пожарів і значних шкід осягнуло товариство завдяки добрій оцїнї, совісній працї і оглядному ризикови результати, котрі уважати належить вдоволяючими: фонди і майно товариства збільшили ся і еще остала з кінцем року надвижка, з котрої можна членам уділити по мисли статута звороти части премій. Фонд резервовий збільшив ся о 95.468 кор. 92 сот. (попередного року о 70.526 кор. і виносить з кінцем XI року адміністрацийного 552.398 кор. 37 сот. Резерву премій побільшено о 32.855 кор. на суму 303.000 кор., то є до висоти 45%. Фонд емеритальний збільшив ся о 27.326 кор. 16 сот. і виносить 98.082 кор. 70 сот. Резерва спеціяльна зменшила ся о 4.000 кор., котрі на підставі ухвали загальних зборів з дня 21. мая 1903 включено на запомоги для потребуючих аґентів. — Всї чотири фонди уміщені є в цінних паперах. — Цінних паперів посїдає товариство на суму 1.012.200 кор. номінальної вартости, а вартість їх після курсу без купонів виносить 1,008 278 кор.

Видатки на заряд разом з провізиєю аґентів, котру від 1. цьвітня 1903. побільшено о 1% виносили без потрученя звороту з товариства реасекурацийного 289 588 кор. 78 сот., то є 22% суми премій; попередного року виносили 246.312 кор., т. є 23½% премій тамтого року.

Надвижка білянсова (наслїдком численних пожарів в сїм роцї) є менша як попередного року о 33.108 кор., уможливлює однак дати членам зворот за р. 1903. в висотї 5% премії.

Що до розвитку товариства, то можна судити про него хочби з того, що сума обезпеченої вартости в коронах виносила в 1893 р. 20,261.456 а в 1903 — 141,415.228. Низше подаємо табличку, з якої можна наглядно переконати ся про розвиток сеї так важної рускої фінансової інституциї:

В роцї адмін.	Було поліс важних	Премія корон	Сума шкід корон	Резерва премії корон	Фонд резервовий корон
1893	14.337	154.517	54.819	16.977	15.543
1894	21.942	218.617	107.617	45.628	42.437
1895	31.889	306.888	221.467	63.840	76.525
1896	39.303	370.466	249.942	69.474	109.462
1897	50.016	475.290	296.356	104.538	147.848
1898	63.314	579.042	395.380	128.526	193.550
1899	75.373	680.504	413.984	148.480	245.814
1900	84.765	771.687	451.568	171.942	311.540
1901	101.751	927.700	535.952	205.227	386.402
1902	113.389	1,042.253	590.472	270.145	456.929
1903	142.780	1 310.557	974.410	303.000	552.398

Ми бачимо товариство розвиває ся добре. Сумно тільки, що не всї ще Русини зрозуміли вагу сеї інституциї. Дехто навіть до сего часу обезпечує ся в чужих товариствах, приміром в польских товариствї взаїмних обезпечень в Кракові, а лучає ся се дуже часто і на Буковинї. Час уже зрозуміти, що таке товариство, як „Днїстер“, має величезне значінє, бо по перше охороняє нас перед огнем, по друге випоєує рускі капітали з чужих рук, а по трете служить нашим культурним та гуманітарним інституциям.

Шкільна оплата в російских школах.

Безплатність науки, головна условина до уможливленя незасібним одиницям черпати із вселюдскої криницї знаня, в Росиї не єствує. Там все ще є наука привілеєм богатих, які можуть оплатити кількадесять-рублеву оплату і то так по висших, як і по школах середних. Правда, стрічають ся й увільненя від тої оплати, але дуже рідко, так як условини увільненя зовсїм не є так ясно опредїлені як у нас, де убогий ученик при певнім поступі в науках може певно надїятись увільненя від оплати шкільної, яка впрочім є кілька разів меньша чим в Росиї. Наслїдки того ладу по російских школах бувають такі, що за незаплачене шкільної оплати що року виключають цїлими масами убогих учеників. Ось „Придніпровск. Край“ пише, що сими днями виключено із катеринославскої гірничої школи за незаплачене „чесного“ 151 студентів. Се число становить половину всїх студентів катеринославскої школи. Коли число виключених розділити між поодинокі курси, то виключено із 1-го 56, із 2-го 57, із 3-го 30 а з 4-го — 8 студентів. Оттак виглядає на дїлї російский рай, до якого так зітхають наші кацапи.

Із судової салї.

(Переслїдування „Січи“).

Задля наплаву матеріялу подаємо аж нинї справоздане про розправу, яка відбула ся дня 20. цьвітня перед апеляцийним сенатом тутешного карного суду під проводом сен. кр. суду Калитовского (вотантами були Маєр, Попескул і Ісопеску) проти уч. Іванови Никоракови в Кліводиї і Останови Поповичеви уч.

Відмагав ся він образливо а проте, згадуючи на вираз облича дружини, господар побачив, що по його не буде.

— Ет, най іде, — сказав він вкінци, але... — Що „але?“ — гуморист не сказав, тільки безнадїйно махнув рукою, у серцю-ж — він ладив ся до великої боротьби!...

За хвилину у гумористовім покою з'явила ся й пані Марта:

— Мене, любенько каже вона, прислали до вас мої гарні знакомі, а в них є теж знакомий — се добродїй Заступ.

— Але-ж вже менї дїло до наших гарних знакомих? Їхнього заступа те-ж я не знаю!... Мій — старий, он у кутку — позаман ся!...

— А менї казали, що добродїй Заступ, то се письменник. А що ви те-ж письменник... не звертаючи уваги на його нервовість, ласкаво відповіла господиня.

Гуморист відразу зляка ся, бо боя ся, щоб господиня як небудь не довідала ся про його гумореску на неї; почав відмагати ся, — навіть забожив ся, що він зроду-віку до друку нїчого не пише.. Врешті дружина таки підвезла москаля:

І чого-б о то я крила ся? — каже вона: а хто-ж як не ти надрукував в нашій газетї „Обметицї“ про себе, памятаємо замітку про те, як ти їхав через місточко Ляхівцї і там твоя коняка загрязла в багно, то се-ж раз, а вдруге, — хиба забув ся — у тій же часописї те-ж була поміщена друга твоя стаття така: „У містї на вартї городовий серед майдану стояв, біля городового роєташувала ся перекупка з гнилими яблуками. Він гонив її, а вона, щоб відчепити ся від нього, тиць йому яблоко в руки!... Гарний картовий — за гниле яблоко перестав перекупку гнати!... Люди добрі, куди наша чесність подїлась?!“ — За першою статею — становий полетїв у Ляхівцї; побачив, що там у соцького найгірше з усього села обдерта хата, догадав ся, що сей добродїй, щоб збільшити свою мізерну платню, не думаючи про зменьшене болота у місточку, невиїзно сидїв у корчмі по цїлих днях, брав з громадян податок собі горівкою... Тодї становий відразу вигнав соцького з служби! — За другу статю городовий — аж носом зарив!... — Похвалила господиня свого чоловіка.

— Не вірте їй, я не письменник, я... так, ет — „підстрелю“ іно те, що побачу...

Гуморист лукавенько усьміхнув ся собі у вуса:

Хвалить, бо жінка, — оправдував ся він. Пишу тільки для себе. Письменник, мов з клоча батіг!... покарав себе Брунька нарештї, і очи його спустили ся соромливо у дїл, а в мріях подумав він про себе: „Гарна з неї людина... тільки й ґанчу того, що має на зморщеному низенькому лобі бородавку велику... Але... — Се „але“ визначувало — „гріх буде хлопцї, коли про таку людину погано подумати“...

Після тої невеличкої розмови гуморист з господинею були собі приятелї і Марта Онопрїївна почала молити ся до письменника, а він, як то кажуть, аж на небо заліз!... Адже тепер він очевидячки бачив те, що вже є на сьвітї такі люди, котрі вважають його справжним письменником!...

Тай хто-ж з неписьменників зможе зрозуміти щастя тої людини — поета, який, довго живучи на сьвітї, бачив, що люд загибає через ріжні нещастя, що опанували мир...

Поет довго міркує, яким би то мов робом зробити полекшу людям у сьому?... І довго йому нїчого не приходило в голову, а тут тобі разом — з'явила ся у нього одна ідея така, що коли, як здало ся йому, розповсюдити її межи людий — всему сьвітови настане щасливе житє!...

Спершу поет з своєю новою ідеєю довго носив ся межи людьми; на нього не звертали уваги! Тодї поетї жадало ся вилїзти на дах, звідти кричать до людий, що-б усї його слухали! І вивть його ідеї були нїкому непотрібні!... — І довго так робило ся, а ось тобі разом одна людина така вже й найшла ся, котра увірила в його ідею! а сего завадто досить з поета, бо він знає, що ся одна завтра се-ж прищепить другій людині, та — третій... І ось — з невідомої, з якоїсь маленької, нїкчемної людини — він — поет — справдї увесь мир повів за собою! спас його тільки він!... І се стало всїм людям на сьвітї відомо!...

Не нова се правда, та завжди дає вона нове щастє окремим людям!

(Далї буде.)

в Кіцмани за переступлене §§ 2 згляднo 3 закона карного. Обжалувував хаст. прокуратора др. Іоненку, а боронив адв. канд. др. Дімандр. Із реферату предсїдателя виходить, що Никорак д. 10. лютого мав відбути у суховерхівскій школї збори, на яких пояснив цїль тов. „Січ“ а крім сего вже основний клїводиньскої „Січи“ разом із кошовим кіцманьскої „Січи“, Остапом Поповичем мали вести дня 14. лютого с. р. публичний похід обох „Січий“ на отворене Січи в Шепинцях, а все то роблено без повідомлення власти. Обох обжалуваних засудив суд повітовий в Кіцмани: Никорака на 50 кор., а Поповича на 30 кор. кари. На основі актів констатує відтак предсїдатель, що обжалуваних засуджено за похід до Шепинець а основане присуду розбирає так похід як і поворот. Засуд за похід опирає ся на зізнаних обжалуваних, коли із протоколу переведеної розправи змісту таких зізнань не можна стверджити. Вкінци подає до відомости сенату предложене оборонне просторе внесене доказове.

На се заявляє оборонець, що оспорюваний засуд мін не може удержати ся, бо нема в нїм анї рішучого сконстатовання, нї докладного означеня знамен проступку. Судия 1-ої інстанциї не повірив цїлій громадї сьвідків відмовних, наведених обороною а проступок приняв на основі власних припущень, за те зовсїм поминув в ореченю вини єдиний стан фактичний, за яким виступають поодинокі обтяжуючі сьвідки, а то вечірний вхід до Кіцмани. Сей оригінальний в своїм роді засуд удержує за те, що „Січ“ в 7. год. через сьпіванє пісень нарушувала нічний супокій. Переходячи тепер до самої річи, виказує оборонець, що Никорак закона о зборах зовсїм не нарушив, бо то, що до школи зійшло ся десять запрошених хлопців, не може вбих уважати народним вічем. Се потвердили 5 сьвідків, але судия 1-ої інстанциї їм не повірив. Хтож впрочім виказав, що ті збори скликав Никорак? Льогіки судиї, який з того, що Никорак повеснював цїли „Січий“, витяг такі консеквенциї, що він же скликав збори і що він яко уладжуючий має відповідати перед властями — не може прецї брати поважно. А що до „походу“, за який відповідають оба обжалувані, то й тут годї добачити яке нарушене закону. Бо той „публичний похід“ обмежував ся на тім, що десять парібків вийшло в звичайний спосіб дорогою із Кіцмани до Шепинець, а при тім сьпівали собі народні пісні. Впрочім покликує ся оборонець на своє внесене доказове і просить обжалуваних увільнити.

Публичний жалібник також не добачує ніяких народних зборів в розуміню закона в тім, що лїпшо десятьох односелчан в суховерхівскій сїльскій школї. Щож до походів, то ґімнастичне товариство може їх уладжувати вже з огляду на свою цїль, зовсїм не потребуючи до сего дозволу власти, тому також не потребували й кошові обох „Січий“ старати ся о дозвіл властий на прогульку до Шепинець. Після правного переконаня публ. жалібника вимагає закон, щоб видати присуд увільнюючий обох обжалованих.

Після сего видав суд по короткій нарадї **присуд увільнюючий обжалуваних від вини і кари.** Рідко коли бувають випадки прокуратори й оборони згідні, а коли така згідність проявила ся в сїй справі, то се лиш доказ, що оба обжалувані зовсїм не провинили ся супроти закону. Супроти того ще в вищійшім сьвітлї виходить **засуд** кіцманецкого судиї п. Wicentowicz-а, котрий в анекдотичній розправі зовсїм не удержав ся, а своїми виводами присутних лише убавив.

Замітно також і те, що кіцманьскі сторожі безпеченьства, які були авторами донесеня на обжалованих, місто стерегти майна і здоровля горожан, або по крайній мірі вишукати виновників вже заподїяних злодійств, шукали лише нагоди, щоби мати якусь причіпку до переслїдування „Січий“. Така „спренжистость“ зовсїм не на місци і як одна із цїх давного режіму в кіцманьскім повітї повинна устати враз із покінченем дїяльности ех старости родака п. Сворановского.

Невинність обжалуваних виказала розправа доволї ясно, та не було се до маку орґанови кіцманьских „властелинів“, любій „...gemeine Lügen Zeitung“, теж в своїм справозданю старає ся збулати обжалуваних кпинами, які мають бути дотепні, а на жаль остають не лиш брехливими, що будоб вірне зрадцивим того орґану, але й — глупенькими.

НОВИНКИ.

Концерт Лисенківский устроюваний тов. „Буковиньский Боян“ в Чернівцях **відбуде ся** з причин від виділу незалежних не 1. мая але аж в пятницю, **дня 6. мая (на руского Юрія).** Концерт попередить сьвяточна академія, призначена головно для міщан і селян, на котрій в формі промови познакомить ся слухачів з житєм та творчою дїяльностию нашого найбільшого музика, і де тов. „Руский міщаньский хор“ в Чернівцях відсьпіває кілька пісень Лисенкових, котрих заголовки подасть ся пізнїйше до відомости публики. — Вечером відбуде ся при співучасти галицких „Бояні“ і всїх сьпіваків Буковини та Галичини **великий Концерт** з слїдуючою проґрамою: 1. Кантата на вічну память Котляревскому — мішаний хор з орхестрою 41. полку піх. 2. Кантата „Бють пороги“ — мішаний хор з орхестрою. 3. „Гей не дивуйте“ — мужеский хор з орхестрою. 4. і 5. Два кусники Лисенка на орхестру. 6. Слово о полку Ігоревім — хор мішаний. 7. Соло сопранове. — По концертї відбуде ся великий комерс; его місце оголосить ся пізнїйше. — Як бачимо, проґрама нашого сьвята богата і цїкава — хори оба виконолені як найлїпше, а коли ще додати до того, що приїжджає цїлком певно і сам Лисенко з иньшими що гостями з України, то ми переконані, що не потрібно еще иньшої заохоти, **щоби кождий щирий Русин-Українець нині ся сегодня в Чернівцях.** — Цїни місць оголосимо незабаром. — За виділ тов.: *М. Грушкевич, Ор. Гандак.*

Виділ тов. „Буковиньский Боян“ звертаєсь еще раз до всїх своїх членів і до иньших гостий, що обовязались взяти участь в концертї Лисенківсім з просьбою, приходити особливо тепер перед самим концертом як найточнїйше і найправильнїйше на всякі проби товариства, позаяк иначше самі сьпівакі лише будуть винні, коли концерт не випаде так, як-би належало сподїватись по так великім числї сьпіваючих. — *Виділ.*

Ювілейний дар Лисенкови. В „Кіевскій старинї“ в послїдній книжцї за місяць март оголошено суму, зібрану на ювілейний дар Н. Лисенкови. Сума та виносить уже 6928 руб. 18 коп., із них 1021 руб. 40 коп. призначено на видавництво Лисенкових творів, за 286 рублїв куплено льоси, 5620 руб. 78 коп. призначено на закупно віл, а крім того з других сум 214 руб. 49 коп. на музичну школу імени Н. В. Лисенка.

До делеґаций вибрали буковиньскі посли одноголосно пос. Юрія бар. Васильца а его заступником пос. д-ра Штранхера. Сей вибір є доволї знаменний, тому що двокі румуньскі і вірменопольскі посли, остаючи під диктатурою такого пана, як сторожинецкий „лидер“ Яку Фльондор, відносили ся через якийсь час до бар. Юрія Василька доволї ворожо лиш тому, що він у звісних такогорічних подіях заховав свою гідність понад шовіністичні затії боярскої клїки. Новообраному вислано до Берґомету таку телеґраму: „Сердечно ґратулюють одноголосного вибору до делеґаций: Богосевич, Попович, Сведль, Розенцвайґ, Пігулан, Николай Василько“. Бар. Юрій Василько вислав також телеґрафічно подяку румуньскому клюбови за свій вибір. Ґратуляцийну телеґраму вислано також др. Штранхерови.

24. с. м. минув памятний день в історії буковиньскої православної церкви. Як звісно в хвили прилучення Буковини до Австриї була підчинена буков. правосл. церква митрополії в Яссах. Австрия мусїла стреміти до сего, щоб в слїд за політичною сполукою дати Буковині також і церковну орґанїзацию независиму від заграничної митрополії. Спорщу за старанем енерала Спаєнгого вийшов 26. цьвітня 1777 розпорядок, щоб податок, який платили вони й дїяки по черівцеви разом в сумі 1650 злр. на руки радовецкого владики ясскому митрополитови, були обернені на цїли краєних шкіл в Сучаві і Радівцях а чотири роки опісля, 24. цьвітня 1781 того наступило виділене єдиного буковиньского епископства з Радівцях із митрополії ясскої, а підчинене его карловицкому патриярхатови.

Личні вісти. Президент краю кн. Гогенльоге повернув до Черновець. — Іменоване о др. Хомишина станиславівским епископом оповіщене вже в урядовій „Wiener Zeitung“.

З Університету. Куратора університетової бібліотеки др. Івана Полека іменовано бібліотекарем.

Із ради шкільної краєвої. На засїданю із д. 13. цьвітня іменовано сталими надучителями Мих. Віколи для Бражки а Памфіла Попескула для Воронця. Сталими учителями Н. Манца для німецких Теребленит, Вас. Скринничука для Маннастирнск, Ів. Ґонна для Руської Дорни і Ів. Покалтаря для Вовчинця. Сталими учительками іменовано Ад. Вігард для Радовець. Сталими підучителями для Черновець Ник. Безпятного і Фр. Реновича. Учителя Юрія Ґріґорчака перенесено в дорозї службовій із Воронця до Вікова дожїшного. Учителя в Зеленеві Тотоєскула придїлено до шкільної служби в Падиківцях, Ілїю Балошескула надуч. в Лужани перенесено в сталий стан епочинку. Крім сего принято до відомости річний звіт із розвитку ґімназий, пороблено міністерству просьбити внесеня що до реформ іспиту зрілости і управильнено вільний час науки для жидівскої молодїжи шкільної.

Іменованя. Президия скарбової дирекциї в Чернівцях іменувала концептового практиканта Володимира Павлюка концепієнтом, окінчених правників Льонґіна Бакуліньского і Франца Ґаньуса концептовими практикантами а слухача прав Ізидора Радика рахунковим практикантом.

Будова мосту на Пруті в Люд. Горечи доходить під проводом інжинерів Лявера і Штайна до бажаного кінця. З кінцем сего місяця відберо будівлю правний видїл, після чого міст буде віддаваний до публичного ужитку.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Руської Молдавиці, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою відбудуть ся на сьв. Юрия, дня 6. мая 1904, о год. 2-ій по полудни в шкільнім будинку з таким порядком дневним: 1. установлене стану каси, вкладок і позик; установлене, як найбільшу і як найменьшу суму позволе ся одному чоловікови зложити до щадничої каси; установлене стопи процентової для вкладок щадничих і для пожичок. 2. Ухвалене, що робити з лишними в касї грішми і як роздобути потрібних для каси гроший. 3. Ухвалене в справі запомоги краєвої. 4. Вибір касиєра і назначене платнї для него. 5. Ухвалене, кілько має бути членів в радї надзорчій і вибір ради надзорчої. 6. Нарада про відложене осїнних загальних зборів. — *Теодїл Бокшеча*, начальник каси.

Страйк угорских функціонарів желїзничих вилинув був і на Чернівцї. В руху почтовім між Будапештом а Чернівцями наступила була перерва. Рух безпосередний застановлено, а транспорт почтовий йшов через Румунію. Обіжником тут. дирекциї почт із 23. с. м. рух привернено назад.

Мясна пожива а отруя. Причинком до поясненя питаня порушеного в двох послїдних фейлєтонах нашої часописи може послужити досьвід, про який розказує Др. Кохман на сторінках Архіву Пеґґера. Він годував три пси через 40 днів виключно лише мясом. Звірята не втерали ані на вазї, ні на живности. За те секция переведена по упливі названого часу виказала значні, шкідливі зміни в їхнім орґанізмі, які знов поступили дальше у тих 2 псів, що їли мясо женське, а меньше, у того, якого годовано волоциною. Тоті зміни проявили ся головно на печінках і нирках і були того рода, що вони за собою переладовали тїла мочевою кислотою, яка в слїд за собою веде затроєнє. Для контролї взяв Др. Кохман двох иньших псів, яким по при мясну поживу давав до схочу також і вуглеводнів. На них переведено по 40 днях також секцию, яка виказала цїлковиту недостачу будь яких шкідливих змін у їхних орґанизмах. З сего виходить наглядно, що **виключно** мясна пожива дїлає на людске тїло зовсїм так, як хронїчне затроюване словом або алькоголем.

Вдячні читачі. Лучає ся доволї часто, що слухачі, полюбивши статї одного дневникаря, почувають до плодів его пера а то і его самого велику симпатию. Нераз — але то вже значно рідше буває й таке, що та симпатия прибирає конкретні форми. Таке лучило ся із Францішкою Повер Кобе, яка умерла 6. с. м. в 81. р. житя. Кобе була першою жінкою, що посьвятила ся дневникарству. Через довший час редаґувала The Echo, а відтак вступила в склад всесьвітної часописи Standart-у. Незвичайно річевими й знаменито опрацьованими статями здобула симпатиї в найширших верствах суспільности і не мало впливала на уладженя законодавства у своїй вітчинї. Відтак стала Кобе завзято виступати проти вівсекциям, а одна із єї читачок так захопила ся єї статями, що зробила єї своєю ґенеральною спадкоємницею, а додатиб і те що Yates, бо так звала ся та вдячна читачка, була вельми богата. Се причинило ся також до того, що Кобе покинула дневникарство і маючи запевнене удержане, посьвятила ся виключно пропаґанді антивівсекціонізму. Так буває в сьвітї, а у нас правда не один письменник здобуває собі симпатию, не один журналїст захоплює своїми статями тисячі читачів та на старість приходить ся їм або примирати голодом, або їсти гіркий „даєнний“ хлїб, який також треба добре відробляти на якійсь дивній або що.

Читане а випадане волося. Др. Вітеіньд звертає в „Lancet“ увагу на те, що напружене читане може у людий із слабою будовою тїла довести до випадання волося із голови.

Малий фейлєтон.

„ТЕБРДІ“ ОРІХИ.

1. Откѣдѣ є „Народной Зрадї“ акіи 9/22 с. м. Христос воскрисе?
2. чимѣ аж по 40 лїтах маститий Калїгѣрский первое читалищи вчреждоша?
3. чимѣ книжически от даскалїй не ізвчиша ѳїтимологїї?
4. чимѣ, как Рѣсни осѣкерни сѧ, кацап і Лѧх є онѣ залюки сѧ?
5. чимѣ твердѧки пишѣть і по москонски (Цареславная Бѣковина) і по рѣски (Народнаѧ Зрада), коли нема Рѣснїк, а є лиш Москалї?
6. чимѣ Козарищѣка подвиганіє ізтѧза з Ілеской его ізгнаніє?
7. чимѣ Кѣрілка не оглашає жертв на рѣсских воїнок?
8. чимѣ Микитовича й Гѣдиши сини стеккали пісїли пішли?
9. чимѣ хранитель Православіѧ Багатерц хранить к сеи Ѧлексеничаньѧта, а не хранить православной споведи?
10. чимѣ при попглаєї „Не пора“ дають кацапи драпака?
11. чимѣ Тофан погрвоша Христа Господа є страстний четцер?
12. откѣдѣ „Цареславной“ дїханіє, егда от педпнчнцов нїт кметаніѧ?
13. чимѣ вѣѧтки Ґрекскаѧ і Калѣжнацкаѧ столпи православіѧ?
14. чимѣ то гопчество Карпата є главѣ ізбрало вѣѧта?
15. чимѣ кацапи сидїстивѣють, і паки й паки нас маниѣють?
16. чимѣ Пашкорнак-дратеолат не правѣславний а кацап?
17. чимѣ псаломщик Сиротци імѣє рот ѧк коротици?
18. чимѣ пес гавкає а сонце сиѧє? — За сим словом по награжденіє за разплетнїи сиуже — моє пошгтніє.

Крістанин Касиѧн Рѣзалює.

Статути „Січи“

вже вийшли з друку і можна їх замавляти в друкарни тов. „Руської Ради“ в Чернівцях, Петровича 2. по цїнї 1 кор. за 5 примірників враз з пересилкою почтовою.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При більшаразових уміщенях опускаєть ся на цій процент після скільности уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 9.

Осьмілює ся повідомити, що надійшли весняні новости у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хіньского срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відни.

Капелюхи для панів, хлопців і дітий в барвах. — Самостійна продаж з ц. к. надвірн. **Шапки** в найбільшім виборі, для пань, панів, дівчат, хлопців і дітий.

Парасолї Еиоет-Сак, чорні, темні, в модних барвах — полїдні вибрикати — шовкові і ніз шовкові: **Парасолї дітні** гладкі і жерожані як також і парасольки білі, чорні і в ріжних барвах, послїдної новости. Парасолї від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дітий. Найбільший вибір парасольів від дощу для пань і панів, почавши від найдорожших до найдешевших. — Палички до проходу для пань і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thomet-a, бальони і всякі паряди до гри Lawn Tennis.

Кальоші Storm Stiffrera найлїпші тукрані як і заграничні фабрикати. Самостійна продаж з натектоваими відношини, на котрих не може посягнути ся.

Воєні артикули до подорожи в найбільшім виборі.

Товари обувні. Склад з Ґоудмаровеї фабрики Ф. Л. Поппера. — Самостійна продаж черевиків жіночих з найсламнїйшої фабрики Антона Чашка. Великий вибір обуви Chettenaux Bekanaff, Glacé, джерів чорних і в инших красках, для пань, панів, дівчат хлопців і дітий. Lawn tennis черевики, чоботи і ніз-черевики.

Кнайпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лаханна. Черевики домові і до вправ сімнастичних ріжного рода.

Краватки. Найбільший вибір тукраних і заграничних фабрикатів. Кождого місяця новости Dersina і найлїпші „Gemera".

Мужеске біле, найлїпшої якости біле і в модних барвах, анґлїйські зефіри, ніки, полотняне і з шовку. Коншерини і манжети найновійшого фасону, хусточки до носа.

Товари панчохові. Панчохи для дам і дітий, сорочки для викоїдженнів системи Дра Лаханна, сорочки і кальсонки обтяні до остушуваня поту.

Перша буковинська

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсолвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музею у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДІЖИ,

є до набутя

в Друкарні „Рускої Ради" ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради"

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

В ДРУКАРНІ „РУСКОЇ РАДИ"

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слїдуючі книжки:

Пана дума Ф. Колесси за 2 кор. 50 с.

Писани Ос. Юр. Федьковича I., II. і IV. том по цїні: 7·20, 4·80, 4·—, 3·50, 3·— і 12·60 к.

При більшім закупні опускаю ся значний рабат. (0—0)

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковині і практичний рільник.

До набутя в друкарні тов. „Рускої Ради" Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належить посилати 20 с. на порто.

РАМИ ДО ОБРАЗІВ І ФОТОҐРАФІЙ

найдешевші

в переплетні і торговлї образів і рам

В. Сальтера

ул. Почтова ч. 7,

напротив ц. к. Почти.

10 (11—10)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради"

отворена

в недїлю і сьвята від ½10 до 11 год. рано.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше **лиш** через **Роттердам**, і то перепрaвою

тов. „КАНАДІАН ПАЦИФІК".

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з білєтом дістане, їде цїлу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди **власною** желїзницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересїданя. Цїни перевозу кождому доступні. Лїнія найкоротша. **Харч** на кораблях узнаний за найлїпший. Поручає ся задатки заначасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всї письма (листи) і почтові переказы треба адресовати так:

An Postx **M. G. Freudberg, Rotterdam**

209, Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік

Роттердам.

1 (30 п.)

Друкарня тов. „Рускої Ради"

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда":

	К. с.
* * * „Ядоха" елаїнська казка	—·24
Ів. Сянин. „Образки з природи"	—·20
О. П. „Хапиї сьвідоцтва"	—·40
Омелян Попович „Розмови"	—·40
Кирилл Н. Устинович „Три цїнні загадки"	—·40
П. Умінський-Ф. Корольевський „Як повстали земля і вний буде єї конець."	—.20
Проф. О. Єремійчук „Іван Сучавский"	—·40
Ів. Бажанський. „Провість"	—·20
Ф. Колесса. „Наша думи"	2·50
Гершик. „Малярі"	—·20
* * * „Зерна"	—·20
* * * „Котові по заслузї"	—·20
О. П. Конельский. „В день сьвятої волї"	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурка"	—·20
Омелян Попович. „Ластівка" (старі речинки.)	2·—

Видання тов. „Руска „Школа".

Баранівский Мечислав. „Педаґоґіка"	1.20
Ом. Попович. „Методика" I часть	—.60
„ „ „На білні обогатїм"	1.—
„ „ „10 кнаок для дїточок"	—.20
„ „ „Збірка запитів"	1.—
Ів. Сянин. „Образки з житя"	—·20
Шпойнаровский Сергій. „Руска Читанка" для II. класи ґімн.	2.80

Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Громада"	—·20
„ „Порадник" як закладати касу	—·40
„ „Буковинська Русь"	2·40
„ „Mitteilungen" in der von k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie"	—·40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнирскі"	—.20
Франко Іван. „Русько-українська література"	—.20
Теодот Галїп. „Домашний лікар"	1·—
Шухлан Сретей. „Берковинські загадки"	2.—
О. Шпитко. „Листи з школи"	—.30
Др. Теодор Галїп. Домашний лікар	1.—
Яр. Юзеф. Семинарскі етюдки	—.50

К. с.

Сер. Жуковский: „Учебник рільництва"	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?"	1.20
Франчук: „Оперма"	—.20
Підеша: „Восток і захід"	2.—
С. Тихий: „Як робити тестамент?"	—.30
Марченко: „Власна хата"	—.20
Прачевский: „Серце жовнїра"	—·60

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

Видає товариство „Руска Рада" в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарні товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 45. Чернівцї, пятниця дня 16. (29.) цьвітня 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і надежитість за інсерати платні в Чернівцях.

МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ СТАРИЦЬКИЙ

батько українського театру, визначний український лїрик і драматург, горячий суспільний діяч, помер в Київі в середу дня 14. цьвітня ст. ст. на 64. роцї житя.

„Серце і душу і силу невтомную
Класти на рідную справу;
Вік побиваєш на бідоту бездомную,
За її правдю кривду.
(*М. Старицький*: „На смерть друга“.)

(ва) Нинї досьвіта наспіла із матери городів українських, із Київа печальна вістка про смерть невіджалуваної памяти Михайла Петровича Старицького.

І важко-важко заридає при його домовинї безталанна мати-Україна. Сеж до гробу похилив ся один із найкрасших синів еї, який всїм естном своїм, як не мож красше, нагадував степових орлів Запорожа, що аж до смерти, аж до скону знали лиш один закон, одно правило житя: борба із ворогами рідної землї.

Грім чи пекло, будем битись,
не будем журитись!

Се був дивіз і пок. Михайла Петровича, якого він держав ся через весь свій вік, не вгаваючи нїколи, не спинюючись нї перед важкими обставинами, серед яких прийшло ся бути нашому народови і його слову під обухом російского деспотизму, нї перед материяльними втратами, нї перед численними особистими прикростями, завиваними як від товаришів по артизмі, так і від чужих і своїх критиків. Відносини критики бували нераз аж такі, що справу рішали мирові а то й державні суди. Тут згадаємо хочби звісні напади памфлетиста — Александровського, який ізза громадянської дїяльности пок. Старицького дав своїм общерусским убіжденїям таку волю, що присудив йому київський суд — арешт.

Важко-важко заплаче Україна, се-ж бо на ніки зложили ся в хрест спрацьовані руки орача, що безвинно краяв скиби ниви, широкої від Карпату аж до Дону, ниви, що „лихом збита потом кровію политa“ та засїяна ворожою рукою репяхами стояла довго відлогом, бо еї дїти жалібнички за сльозами не рушали з ралами. А орач наш кликав:

„Гайда в поле! Гине нива!
Доймо до праці руки,
Хоч не ми, то може внуки
Дочекають того жнива“.

Пок. Михайло Петрович, се був один із тих камінярів, що лупають скалу неправди і роблять шлях для волї й щастя, яке прийде „по наших аж кістках“. Таке розуміне свого громадянського обовязку, глубока віра в успішність свого труду була й причиною, що Великий Покійник, хоч волос його давно вже посивів, хоч і тїлом не здужав, „соблюде“ в своїм серцю горячу віру й молодечий жар, який бив із його очий і займав у серцях його слухачів іскру ентузиязму для народного дїла, якого не слїд покидати,

„Бо стоголовий людський кат
Лютує, лужчає що — днини...
Не можна тратить і хвилини,
Поки що стогло темний брат!“

* * *

На лїтературне поле виступив Старицький ще 1865 р., поміщуючи в львівській часописї „Нива“ переклади з Лермонтова, Огарева, Крилова та Гайного, відтак поміщував у „Правдї“ (1870—1875) під псевдонїмом „Гетьманець“ переклади Андерсена, Ваґнера, Некрасова й сербських народних пісень а також і свої оригінальні вірші а між ними звісний: „Поклик до братів Славян“. Незабаром після того видає в Києві своїм накладом „Казки Андерсена“ з короткою його житєписою (1873) „Байки Крилова“ (1874), Сербські народні пісні (1876), із яких чистий дохід призначив на герцеґовінських повстанців, „Пісню про царя Івана Васильовича, молодого опричника та одважного краваренка Колашника“ (1878). Та тут спадає указ 1876. який, забороняючи передовсїм українські переводи, в першій мірі спав на Старицького, що досї здобув собі імя головно як перекладач. Та се його не спинило. Навпаки він дає доказ, що той закав мож обійти. Правда, виданнє самих переводів зупинило ся, але вже 1871 р. помагає Кониському видати альманах „Луну“ (1875) і сам видає збірку. „З давного зшитку“ Т. І. (1882), де наперекір указови було не мало переводів. Рік опісля видає перевід Шекспірового „Гамлета“ а 1883. II. частину збірки: „З давного зшитку“, (де була велика сила переводів і то з російських поетів,) і незвичайно цїнний альманах „Раду“, якого другий том вийшов вже 1884, коли Старицький заняв ся театром. Всї оті видання мали незвичайне значінє для підему підупалого народного духу. Посьвятившись театрови перестає вже Старицький займати ся видавничим дїлом, хоч не перестає печатати по ріжних збірках і часописях своїх поезий, які і до смерти поета — на жаль — не діждали ся збірного видання.

Поезия Старицького має зовсїм питому фізіономію, він, як се замітив др Франко — перший після Шевченка найшов новий шлях для укр. поезиї. Перший зриває із підходженем під мужицький сьвітогляд а промовляє як український громадянин — інтелїґент до таких же случаїв. Ще одно. В поезиї Старицького майже нема і слїду із субєктивізму.

„Коли кругом в дочасні труни
Борців лягає гурт хїсний,
Коли кнацька сила вине,
А там сьміє ся щось погане, —
Не про кохане, не про рай,
Сьпіваче, голосно сьпівай!“

— — — — — — — — — — — —

От тому то із Старицького поезиї відчуває ся лиш відгомон того громадського лиха, яке придавило Росию а з окрема Україну в часи поганої реакциї. А мож сказати, що кожда стрічка його творів пронята високим громадянським почутєм і бажанєм красшого ладу.

Ще обильнїйшу дїяльність розвинув Старицький на поли драматургії, коли зложив одну драматичну трупу разом із Кропивницьким і Садовським і підніс наш театр до подосяжної висоти артизму та з'єднав для него подив не лиш в Українцїв але й Росиян. Всїх його пес оригінальних та перероблюваних буде поверх 30. Драм. творчість розпочав, компонуючи лїбрета до Лисенкових оперет: „Утоплена“ й „Різдвяна ніч“, відтак пише знамениту драму: „Не так склало ся, як ждало ся“, яка була лишень послїдною редакциєю „Панського болота“, зглядно „Не судилось“. — Побіч етноґрафічної вартости замітна у тій драмі еї тема „ходженя в зарок“ та еї ефектовне переведенє. Пізнїйші драматичні твори вже не так викінчені, бо у театрі не було на се часу, там треба було що раз нового репертуару. Отсе було причиною, що Старицький поробив не мало перерібок на позичені сюжети, бо із за ворожнеч, які зайшли тодї між поодинокими драматурґами був Старицький приневолений користувати ся лише своїми творами, коли не хотїв в соте грати тих самих старих пес. За отсї то перерібки зустріло Старицького найбільше докорів, як бачимо не вповні заслужених. В останних лїтах кинув ся Старицький на поле історичне і написав „Богдана Хмельницького“, „Облогу Буші“ й „Марусю Богуславку“, які своєю величностию робили глубоке враженє й ширили любов до нашої минувшини. Не місце тут просторо розбирати драматичні твори Старицького. Вони ще довго будуть прикрасою нашої сцени як от: „Ой не ходи Грицю та на вечерницї“.

Величини страти, яку понесла Україна із смертию Старицького годї в сїй хвилї докладно означити, годї також визначити йому відповідне становище в нашій лїтературі, доки не вийде збірне виданє його творів. Всеж таки страта се велика, діймана, яка покриє сумом всю землю, де гомонить наше слово.

За домовиною пок. Старицького піде й Буковина. Ось на першу вістку про його смерть вислав проф. др. Ст. Смаль-Стоцький на руки д. Степенка таку телеграму: *Просимо виразити родинї Великого Покійника, незабутного для Руси-України, Михайла Старицького найглубший жаль буковинських Українцїв і вложити нашим коштом вінець.*

Земля Єму пером!

Економічне положенє Австро-Угорщини.

Австо-Угорщина переживає тяжку кріізу. Внутри держави панує повна анархія, а австрийска конституция під напором найконечнійших вимог жити захитала ся. Отже перед міродайними мужами а навіть перед кождим горожанином нашої держави виринає питанє, як привернути лад в державі, як перевести санацию парляментарного житя Австро-Угорщини. На се є ріжні відповіди і погляди: одні думають уратувати ся поворотом до абсолютизму, другі кличуть за автономією історичних країв, а треті припоручують такий палїятив, як реформа парляментарного реґуляміну. Не треба й казати, що такі заходи коло санациї нашого державного житя нїчого не варта. Таж відома річ, що дуалїзм держить ся тепер лиш на волоску, та що реальна унїя чим дальше, тим більше переходить в персональну, на яку безуслівно годї покладати великі надії. Супротив такого стану річий, знов ставимо питанє, щож треба робити?

Відповідаючи на се питанє, передовсїм треба згадати на історичне призначенє Австро-Угорщини. Австро-Угорщина, в склад якої входить багато ріжних народностий, покликана як раз для того, щоб ріжним народам, які самі не в силї утворити окремих значних держав, дати спромогу розвинути ся як під національно-культурним, так і економічним взглядом. Отже відповідно до сего й треба прямувати до сеї конечної цїли; і думка що до національної автономії, піднесена на тамтогорічних сесиях парляментарних, безуслівно є найраціональнїйшою. Другий вихід — се широкі реформи на економічнім поли. Замість того, щоб примушувати послїи бити пульти і в такий спосіб робити державі шкоди, требаб приглянути ся економічному положеню Австро-Угорщини. А воно дуже сумне і заставає добре подумати.

В 1850 р. державні податки обох половин виносили 315,245.810 кор., а в 1903 уже 1.921,456.569 кор.; отже за 50 років державні податки побільшили ся 7 раз. Державний довг обох половин держави виносив в 1868 р. 5.353,881.198 кор. в 1902 р. уже 11,939 міліонів корон, а процентів платило ся 500 міл. корон. Крім того державні додатки в поодиноких краях коронних виносять 235,747.878 кор., при чім не причислено сюда 50 автономічних міст. Протягом 42 років обтяженє нерухомого майна держави побільшило ся в пятеро і кождого року тяжить на нїм виплата 470 міліонів кор. процентів.

Тепер лише десята частина населеня нашої держави розпоряджує річним приходом більшим як 1.200 кор., а решта $^{9}/_{10}$ або належить або скоро буде належати до кляси пролетарів. Дані сї подали ми за працею Рудольфа Врби, яка вийшла тепер в Празї під заголовком „Oesterreichs Bedränger“. Як бачимо, економічне положенє Австро-Угорщини дуже а дуже сумне і час уже застановити ся над господарним підвигненем поодиноких країв, отже й цїлої держави. Одначе помиляє ся той, хто думає, що, ігноруючи національне питанє, можна багато зробити коло такого економічного підвигненя. Автор згаданої працї цїлком справедливо замічує, що „Австро-Угорщина потребує для дальшого свого розвитку миру, а се буде лише тоді, коли всї народи Австро-Угорщини матимуть рівні права“.

Рада державна.

На засїданю з дня 26. с. м. читанє внесень і поіменні голосованя тревали до години $4^{1}/_{2}$ по полудни. Потім наступили запитаня до президента палати.

Др. Еленбоґен, указуючи на свою інтерпеляцию в справі желїзничого страйку на Угорщинї, заявив, що поступованє угорского правительства було цїлком неоправдане, та що властиве місце такого правительства є кримінал. Після думки бесїдника, гр. Тіса поступив в сій справі як злочинник. А коли віцепрезидент палати др. Кайзер завізвав бесїдника до порядку, то закричав він: „Тіса є злодїй! Звідси ми приходимо до того, щоби платити за злодїйске поступованє угорского президента міністрів.“

Віцепрезидент др. Кайзер серед протестів социялїстів і чеських радикалів відбирає бесїдникови голос. Др. Еленбоґен мимо того говорить далї і запитує, чи схоче президент кабінету відповісти на его інтерпеляцию внесену в справі угорского страйку.

Потім говорив п. Врабец, закидуючи, що протокол з надзвичайного засїданя послїи призначеного для вибору делеґаций не є докладний. Коли бесїдник угадав на подїї згаданого засїданя, то винав п. Хоц свистаку і почав свистати.

Далї говорив п. Фресль, при чім заявив, що чеські радикали підуть разом з социялїстами против угорского правительства. — Ми маємо таке саме правительство єй miniature, яке в Чехах поводить ся так само, як угорске на Угорщинї — нїчим бесїдник.

Др. Еленбоґен з причини, що єму відобрано голос, запитує президента палати: 1. Чи повідомить він президента палати про зміст его запитань. 2. Чи президент палати тому відобрав єму голос, що згоджує ся з поступованєм угорского правительства. 3. Чи президент палати уважає за обовязок звернути увагу цїсаря, щоб не сїдав при однім столї з злочинником — Тісою.

Відповідаючи на сї запитаня, заявив др. Кайзер, що доведе до відомости президенту кабінету зміст запитань бесїдника, на друге запитанє зовсїм нїчого не відповів, а з приводу третого завізвав др. Еленбоґена до порядку.

На засїданю з дня 27. с. м. проф. Сведль вніс дві інтерпеляциї до міністра желїзниць державних, із яких в першій домагає ся зміни обмеженя користаня 3-ої кляси при поспішнім потягу ч. 302, а в другій — зниженя тарифи при перевозї безрогих. Міністер желїзниць державних приняв у себе п. Сведля і Розенцвайґа і дав їм запевненє, що першій інтерпеляциї сейчас дасть хід, а в справі другої зробить скоре зарядженє.

Росия й Японія.

З поля борби.

Рух Японьских військ суховутних іде тепер прискоренним темпом. Ось росийска аґенция телеґрафічна доносить, що Японцї ладять ся перейти ріку Ялю, а в понедїлок уже перейшли через сю ріку дві компанії Японців з незначним відділом кінноти. Крім того, перейшли японські війска також через ріку Айгу, яка впливає в Ялю, і вперли звідтам Росиян. Коло Відну громадять Японцї, як доносить Куропаткін цїсаря, матеріяли потрібні для будови мосту. Взагалї треба сказати, що Японцї мають в Кореї о много більше війска, як Росиян в Манджуриї.

Що до положеня на мори, то тут не зайшло таких важних змін як на суши. Правда розійшла ся чутка, що балтийска фльота мала уже вирушити до Азиї вчера; питанє тільки, чи пропустить єї Анґлїя через Ґібральтар. Японьска-ж фльота занимає ся тепер не дуже приємною роботою, іменно: полює на міни, які бурі порозкидували по цїлім жовтім мори. Міни сї позатоплювали самі Японцї між Порт-Артуром а Дальним.

Зарядженя Алексеєва.

Намісник Алексеєв видав оповіщенє, після якого будуть сконфіскувані парівцї нейтральних держав, коли їх зловить ся близько берегів Квантунґу або і на операцийнім районї росийскої фльоти та як будуть мати на палубі апарат до бездротного телеґрафу а також кореспондентів, що при помочи тих приладів, не обнятих міжнародними конвенциями, передають ворогови які небудь вісти. До кореспондентів будуть примінені ті самі правила, що до шпіонів. Росийских заграничних представителїв візвано обіжником, щоби про те зарядженє повідомили правительства иньших держав.

Атентат на Куропаткіна.

Бюро Райтера доносить з Петербурга, що два Японцї, одївши ся за жебраків, хотїли в Нючванґу замордувати Куропаткіна. Коли зближили ся до Куропаткіна, один із них сягнув рукою за пазуху. Се звернуло увагу ґенералового козака. Жебраків арештовано, а при них найдено ножі, а також сконстатовано, що їхні носи були штучні.

Владивостоцка ескадра.

Владивостоцка ескадра, про яку від довшого часу не було вже нїякої вістки, зачинає вже рухати ся і мабуть панує є якісь важні операциї на східнім побережю Кореї. Ось до порту Ґензан заїхали несподївано три кружівники, 2 протиторпедовцї і стрінули там японьский купецкий паровець „Ґойомору“ о 572 тонн поємности. Корабель стали обстрілювати, а він від пробоїн швидко потонув. Цивільне населенє сим несподїваним прибутєм фльоти дуже налякало ся і поутїкало. Човна торпедові відтак пристань покинули, але кружівники мабуть задумують Ґензан бомбардувати.

Із міжнародної вистави спірітусової у Відни.

Про отворенє сеї вистави ми вже свого часу згадували, тепер ще додамо, що она згуртувала виставників не лиш із країв австрийских, але також із за границї. На виставі зібрані найновійші добутки технїки, які уможливлюють зужитковане спірітусу до щоденних потреб людского житя, а крім того зібраний великий засіб лїтератури того питаня та ґрафічних таблиць, що представляють наглядно зріст спірітусової продукциї в поодиноких краях.

Наш край Буковина на сїй виставі заступлений як найлїпше і коли відділ єї зробив добре враженє, то за се треба на кождий спосіб подякувати краєвому видїлови а особливо др. Вендеру, який неатомимо робив коло того, щоб відділ Буковини на сїй спірітусовій виставі виглядав як найлїпше.

Репрезентацию Буковини сповняють на виставі др. Сведль і др. Вендер і они отже витають гостий, які оглядають виставу нашого краю. А гостї бувають достойні: ось недавно загостив престолонаслїдник, архикнязь Франц Фердинад, який заявив у розмові із репрезентантами Буковини, що він задумує Буковину скоро відвідати та що від теперішного краєвого президента кн. Гогенльоге багато чув доброго про сей край і его мешканців. Крім того розпитував архикнязь про відносини на Буковинї і взагалї кілька разів виразив бажанє відвідати наш край.

Дня 27. с. м. о 10. годинї по полудни на міжнародну виставу спірітусову прибув також й цїсар і оглядав виставлені предмети. В відділї буковиньскім принимали Є. В. цїсаря маршалок Лунуз, презид. Ради культ. кр. Т. Фльондор, др. Вендер і др., яких маршалок представив цїсареви. Цїсар оглядав і буковиньский відділ, при чім висловив ся про него дуже прихильно.

Василь Бранченко.

Ловець.

(Далї.)

Настав день, у який Марта Онопрїївна з своїм старим справляли чверть віку семейного житя — вони запрошують до себе гостий, і от — до всїх иньших знайомих картки носив „пахолок“, а до письменника — сама панї Марта ще заранї прийшла, щоб і сього добродїя запросити до себе на баль.

— Вельми вдячний вам.... — Неодмінно буду, — відказав Брунька господинї на її запросини.

Гуморист був дуже щасливий з того, що його так шанують, а в серци він ще більше радїв, — бо ось коли вже добре „пополює“!

У вечері Брунька наближав ся до господи Марти Онопрїївної... — Сама господиня ще здалеку, побачивши його, відчинила йому двері.

— А як ся має наш суміжний знакомий, поручик Петро Іванович? — спитав ся гуморист.

— Бігає — розводу шукає — від першої жінки хоче утїкти, собі другу знайде, бо певне вже десь закохав ся... — Загадав на Манджурску зелїзницю попасти, бо тутешне офіцирске житє скрутненьке, а без жінки туди їхати нїяко...

Гуморист слухає господиню, а погляд його на вируги пишнорить:

— А чоловік і справдї — немов би той пахолок — його витати прийшли, а він, бач, у садку стежки замітає! — подумав Брунька про себе, а в голос додав:

— Але-ж попасти туди, я чув, треба мати велику руку! — Про се ми безпечні — у мене є знакомий підполковник Маточина, котрий вже давно післав свойому родичеви до Бурху листа... Петро Іванович у Манджуриї буде...

У передньому покою стояла скриня; на стїнї прибите одежне вішало, та ще було кілька дверий, що вели до ріжних покоїв; увійшли у ті двері, що вели до їдальнї. Скрізь було чути нафталїну... Їдальна кімнатка низенька й не велика, а великий дубовий стіл розташував ся у продовж усього покою.

Тут було наче дуже тїсно сьому столови, наче нема чим йому дахати!... На столї був пузатий, великий мідяний самовар з мідяною підставкою, — шклянки, мисочки і все, що для їжі, а десять ріжнобарвних крісел, щоб дати прохід гостям до иньших покоїв, сидженими були попідсовувані під стіл, а поручами спирали ся у вінця його кришї.

З їдальнї-ж на право від входових дверей — у кутку ікона, ліворуч — шафа, а ще кришку к собі — отворені двері вели у горницю. Ся кімната вкупі з їдальнею робила букву Г... За столом, не далеко від самовара сидїв офіцир, що мав лїт сорок пять. Брунька скинув свій погляд на нього тай подумав: — „Хоч і не знакомий, а жирний... Кругла, невеличка борідка... Під нижньою губою голо — не росте... Обличе — теж кругле... На росплескуватім носї у черепаховій оправі окуляри“.

— Підполковник Маточина, — познайомила з ним Брунку господиня, і сама сїла праворуч підполковника коло самовару, щоб розливати чай.

— Маточина листа до Бурху післав, — стріляє Брунька далї про себе, і сїв з сего боку стола, спиною до вхідних дверий, так що обличе господинї виходило у нього за самоваром, а підполковникове — прямо проти нього.

— Хреста маєш на шиї — честь не велика — усї підполковники мають сей орден, — подумав гуморист.

— Я вам налїю чаю, визираючи зза самовара, звернула ся до нього господиня з великою шанобою, яко до письменника.

Він кришку здрігнув ся, бочи ся, щоб хто не спостеріг його мрій, і йому стало трошки сором за себе, за свої бажаня... Коли-ж як тут утерпити, оправдує свої жаданя гуморист, саме гостї збирають ся!... А взяти ще і тес — у чому-ж і я тут винен? — хай вести му я з кимсь небудь з людий балачку про самі звичайні речи, і от в течії розмови мій погляд, минаючи волю мою — візьме й зупинить ся на комусь із балакаючих і про таку людину відразу у моїй голові складаєть ся „дурнацкая“ мрія...

(Далї буде.)

Свого часу видів виставу також і др. Кербер, при чім говорив про піднесене продукциї взагалї всїх країв, а Австриї з'осібна, яке можливе лише серед мирних відносин між населенем.

„Днїстер“

товариство взаїмного кредиту ст. зареєст. з обмеж. порукою.

В попереднім числї „Буковини“ обговорили ми тільки справоздане товариства взаїмних обезпечень. Тепер скажемо кілька слів про справоздане дирекциї товариства взаїмного кредиту Із сего справоздання бачимо дальший значний розвиток товариства що до числа членів, як також що до сили фінансової.

Оборот касовий збільшив ся в сїм адміністрацийнім роцї о 639.487·13 кор. і виносив 4,749.552·85 кор.; число членів збільшило ся о 439, так що всїх членів є тепер 2831. Цікаво приглянути ся тому, хто властиво є членами сего товариства. Бачимо отже, що число членів — селян господарів виносить 2570 або 90·8% від загальної кількости.

Прибуло на удїли в тім роцї 20.483 кор. 49 сот. Виплачено удїлів виповіджених 6960 кор. 51 сот., про те збільшили ся удїли о 18.522 кор. 98 сот.

Фонд резервовий в сумі 16.354 кор. 37 сот. (о 5.055 кор. 05 сот. більше, як попер. року) і специяльна резерва на покрите евентуальних страт в сумі 1.361 кор. 47 сот. суть ульоковані в цінних паперах номін. вартости 17.500 кор., котрих вартість грошева після курсу виносить 17.435 кор.

Фонд на ріжницю курсів утворений попередного року з зиску на курсї цінних паперів в сумі 1.933 кор. 85 сот., збільшив ся сего року також зиском на курсї о 1.668 кор. 75 сот. і виносить 3 602 кор. 60 сот.

Фонд власний Товариства в удїлах виплачених і фонді резервовім разом з специяльною резервою і фондом на ріжницю курсів виносить разом 131.154 кор. 22 сот. — о 20.496 кор. 66 сот. більше як в попер. роцї.

Цїлий фонд власний і крім того часть капіталу оборотового має товариство уміщені в цінних паперах і вкладках ощадности в инших Товариствах, через то має ся на случай більшого запотребовання кождого часу достаточна готівка.

З кредиту банкового, котрий признано в Банку краєвім до суми 100.000 кор., не було потреби користати.

При вкладках до обороту утримано без зміни стопу процентову 4%. Сума вкладок збільшила ся о 341.266 кор. 52 сот.

В протягу 8 лїт вложено вкладок 2,660.676 кор. 08 сот., звернено вкладчикам 2,216.086 кор. 16 сот. — що доказує найлїпше, яке довіре здобуло собі Товариство. Суспільність сама бачить, що Товариство представляє матеріяльно цілковиту ґваранцию пупілярного безпеченьства, хотяй приписи формальні що до пупілярних льокацій стоять еще на перешкодї уміщеню ріжних фондів в Товариствах задаткових.

Ґваранцию вкладчикам дає факт, що з 2.293 позичок на скрипти довжні в сумі 1,212.673 кор. 81 сот. є 2.076 скриптів в сумі 1,172.330 кор. 81 сот. інтабульованих на першім місци в спосіб пупілярний на реальностях довжників; 217 скриптів в сумі 40.343 кор. неінтабульованих, за те доброю порукою скріплених, але й ті скрипти зізнані в такій формі, що в случаю потреби можуть кождого часу бути заґіпотеновані на реальностях довжників і ручителїв. Удїлює ся позичок лише довжникам певним, що до котрих ретельности і господарности мають ся добрі свідоцтва. Позички дає тов. до половини вартости маєтку довжника, а вартість землї оцінює ся після доходу катастрального вказаного в аркуши ґрунтовім.

Найменьша позика на скрипт удїлена в протягу року виносила 100 кор., найвисша 8.000 кор., пересічно одна позичка на скрипт виносить 528 кор.

Позичок на векслї є в р. 1903 менше, як попередного року, іменно 212 векслїв на суму 118.148 кор. 54 сот. Найменша позичка векслева в роцї 1903. виносила 40 кор.; пересічно один вексель 557 кор.

Позичає тов. на цїли продуктивні, найчастїйше на купно землї. При парцеляциї більших обшарів допомагає членам до купна землї удїлюванем позичок на тіпотеку їх господарства і на те, що при парцеляциї набувають, а фонди дають тов. можність спиждїлати успішно і скоро навіть при більших парцеляциях.

До тепер удїлило Товариство в протягу 8 лїт 4.647 позичок на суму 2,853.567 кор. 36 сот., з котрих сплачено вже 2.142 позичок в сумі 1,532.745 кор. 01 сот., остає з кінцем року до сплати 2.505 позичок на суму 1,330.822 кор. 35 сот. (на 2.293 скриптах і 212 векселях).

Но знижаючи процентну від вкладок стремить тов. обнизити стопу процентову від позичок.

В наслїдок осторожности при удїлюваню позичок і розкладу рат на відповідний протяг часу відбувала ся сплата позичок дуже правильно.

Залеглости в сплатї виносили з кінцем року у 180 довжників 17.000 кор. 54 сот., заледви 1·2% суми позичок. Найдавнїйше залягають рати позичкові з р. 1901, а найбільша часть, (бо 67% всїх залеглих рат) походить з часу 6 послїдних місяців 1903 р.

Чистий зиск за р. 1903 виносить 9.229·69 кор., а з 1902 р. лишило ся 2.855·37 кор., отже разом виносить 12.085·06 кор.

Крім наведених висше цїлий удїлає товариство значні суми також і на др. добродїйні цїли. Так наприклад, в минулім роцї удїлило товариство запомоги 17 бурсам і другим добродїйним заведеням разом — 3.545 кор.

Отсе в головних чертах обговорено справоздане з дїяльности товариства „Днїстер“ за минулий адміністрацийний рік.

НОВИНКИ.

З научного кружка тов. укр. студ. „Січ“. У вівторок, дня 3. мая с. р. відбуде ся в льокали товариства відчит т. М. Орженского на т. „Значіне Максима Горного в російскій лїтературі“. По відчитї дискусия. Вступ вільний. — За видїл научного кружка *Іван Галушинський* голова.

Військові вправи краєвої оборони будуть відбувати ся в 1904. роцї в обсягу львівскої команди 43 дивізиї кр. обор. (20, 22, 35 і 36 реґімент піхоти кр. обор.) в 1. періодї від 10. до 6. червня а в 2. періодї від 14. червня до 11. липня.

Новий уряд почтовий буде отворений із д. 1. мая в Давиденах (пов. Сторожинець), в круг єго дїлання увійдуть громада Давиденя і обшари двірскі Давиденя і Чернеш-Ґріґорче.

Сьвяточне віддане краєвого мосту в Люди-Гореча для публичного ужитку урядує краєвий видїл дня 30. цьвітня с. р. о 5. год. по полудни в Люди-Гореча. При сїй нагодї, коли вже се дїло так відповідаюче горячим бажанням населеня звершує ся, годї не згадати, що збудоване сего мосту треба в першій мірі завдячити невтомимим заходам пос. Стоцкого, який мусїв побороти не малі трудности, поки рішено перевести отсю будову.

Будівля нового театру вже мабуть незабаром зможе розпочати ся, бо архітекти Фельнер і Гельмер відповіли громадскій радї, що на єї предложене вповні годять ся і до 6-ти тижнїв предложать бажані плани, а в слїд за тим зможуть приступити до будівлї. У своїй відповіди звертають віденьскі архітекти увагу міскої ради на те, що числа льож не треба збільшати тілько зменьшити, як се зроблено по всїх великих містах, бо публика театральна демократизує ся і льожі бувають чим раз більше лишні. Впрочім архітекти приноровлять ся до всяких бажань будуючих.

Новий кіш січовий. Дня 1. мая н. ст. 1904. в недїлю відбудуть ся о 1. годинї пополудни перші загальні збори новоосновованого товариства „Січ“ в Гаприлівцях з слїдуючим дневним порядком: 1. Отворене зборів. 2. Вибір січового батька. 3. Поясненє статутів тов. „Січ“. 4. Вибір старшини. 5. Установлене місячних вкладок членьских. 6. Вільні внесеня. Сею дорогою запрошує ся всїх представителїв і взагалї прихильників „Січи“ о участь в сїм народнім сьвятї. — *Евген Мікгич* кошовий.

Страйк різників в Чернівцях. Черновецкий маґістрат в інтересї населеня видав розпорядженє, після якого мясо відповідно до своєї якости дїлить ся на дві катеґориї, при чім зазначив також відповідні місця для продажи мяса як першого, так і другого сорту, урегульовуючи при тім цїну мяса обох родів. Розпорядженє се увійшло в силу дня 26. с. м. Але коли дня 27. с. м. явила ся до різників комісия для оглядини худоби і почала єї відповідно до змислу маґістратского розпорядженя дїлити на дві катеґориї, то різники запротестували проти сему і вийшли із різниці, заявляючи, що не ріжуть нї одної худобини.

В справі рускої мови на львівскім університетї. Русини-студенти львівского університету зажадали складаня обіту в рускій мові, як також права домагати ся лєґітимацийних карт в своїй мові. В сїй справі звернули ся вони до державного трибуналу за рішенем. Обі сї просьби трибунал державний відкинув на тій підставі, що не вважає академиків стороною, а внутрішнє урядоване на львівскім університетї є польске.

Недїльний відпочинок по адвокатских канцеляриях. Ческа палата адвокатска відбула недавно збори, на яких одноголосно ухвалено завести обовязуючий недїльний відпочинок по адвокатских канцеляриях.

Страйки на Угорщинї. По желїзничім страйку настали в Угорщинї отсї страйки: 1. Страйк різників в Будапештї — около $2^1/_2$ тисяч люду, розположили ся вони на острові Дунаю, де їх стереже відділ гузарів. 2. Страйк в великім Варадинї — 15.000 робітників. 3. Страйк в Дебрячинах — 16.000 робітників. 4. Страйк служби при водопроводах в Саґединї — 600 душ. Через ті страйки позамикано всї склепи, а навіть школи. На запитанє директора полїциї, чого страйкарі домагають ся, відповіли, що страйк є демонстрацию против правительства, яке нехтує права робітників. Для охорони порядку і спокою покликано військо.

Зріст революцийного руху в Росиї. Революцийний рух в Росиї чим раз більше прибирає величезні розміри. Найлїпшим доказом сего є статистичні дані, які ми беремо із реферату російского міністра справедливости. Отже від 1894 по 1903 переведено слїдства в справі полїтичних переступств над 39.784 душ. При чім на 1894 р. припадає — 1.601, а на 1903 аж 12.469 слїдств. Із обжал. засуджено на ріжні кари: 11.021, і то в 1894 р. — 489, а в 1903 — 3.978. За весь час від 1894 р. до 1903 засуджено: 1.441 душ на Сибір, а 1737 покарано вязницею. Кілька душ засуджено на кару смерти. Значить, мимо всїляких репресий мусить російский абсолютизм уступити а то з тої простої причини, що всего населеня держави не можна посадити до вязниць.

Пожар Бучача. У вівторок о першій годинї по опівночи вибух огонь при ул. желїзничій, а вітер переміс огонь на горішну часть міста і нагірницу. На ратунок поспішила пожарна сторож із Станиславова і Чорткова, а також кавалерия із Монастириск. Завдяки їм пожар льокалїзовано. Але й так випало жертвою полуміня 200 домів. З публичних будівель згоріла нагірницка школа, громадский урад і стара церква. Цїле передмістє Бучача, Королївка згоріла до тла. В огню спопелїли дві особи. Без даху і хлїба остало около 3 тисяч осіб.

Провінциональна хроніка. Дня 22. цьвітня вечером повісив ся Матей Зьола із Вербівець в 65-ім роцї житя. Донат був хорий на умі і перед тим через два роки був в краєвім шпиталї в Чернівцях. — В Веренчанцї вибух перед кількома днями огонь, який знищив хату й господарскі маєтности Івона Берладника і хату єго сусїда. Пожар почав ся із надмірного палення соломою в печи. Шкода, яка виносить 3200 — була необезпечена. — В Садаґурі займила ся д. 23. с. м. хата близько станцийного будинку, та завдяки пожарній сторожи цукроварнї в Жучцї огонь льокалїзовано. Шкода виносить 1000 кор., але була обезпечена, хата була власностию бар. Мустаци.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої товариства зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Топтри відбудуть ся в недїлю дня 8-ого мая 1904. о годинї 2. по полудни в домі читальнї з слїдуючим порядком дневним: 1. Прочитане протоколу з року 1903. 2. Справоздане касове. 3. Вибір касиєра на 4 роки. 4. Установлене платнї для касиєра. 5. Вильосоване і вибір двох членів старшини урядуючої і два члени ради надзорчої. 6. Установлене, як має ся ужити чистий зиск з р. 1903. 7. Установлене найвисшої суми, як і кілько має старшина для каси грошей роздобути, найвисшої і найменьшої суми і яку один чоловік може вложити до щадницї, установлене речинців виповіжеия вкладок. Установлене, як найвисшу і найменьшу суму можна пожичити одному членови. Установлене стопи процентової для вкладок щадничих і позичок. 8. Вільні внесеня. — *Слободян Василь Іє.* начальник, *Тодор Бойчук* касиєр.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Лежківцї, відбудуть ся в недїлю, дня 8. мая с. р. о годинї 3. по полудни в домі Ґеорґія Жмурка з слїдуючим дневним порядком: 1. Справоздане касове за рік 1903. 2. Вибір ради надзорчої. 3. Вибір старшини. 4. Вибір касиєра. 5. Вільні внесеня і запитаня. — *Георгій Верешко* начальник.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої, стов. зареєст. з необм. порукою для громади Топорівцїв, відбудуть ся в недїлю, дня 8. мая с. р. о 3. годинї по полудни в домі Петра Ґелича під ч. 52. з таким порядком дневним: 1. Справоздане касове за 1903 р., 2. Вильосоване начальника і двох членів старшини. 3. Вибір касиєра. 4. Вільні внесеня і запитаня. — *Петро Ґелич* начальник.

Новий жіночий здобуток. Панночка др. фільософії Марґарета Реслер, яка сего вже року шк. здобула собі на віденьскім університетї степень докторский, а відтак зробила із знаменитим успіхом учительский іспит для шкіл середних, одержала для дальших студий за границею романьскої фільольоґії державну стипендию. Се є перший случай, що жінка добула собі державну стипендию для науки.

Добрий хиба на... короля. Італїйский король занимає ся пристрастно риболовством. Він дуже любить ловити рибу на вудку та на лихо не має в тім спортї ніякого щастя. Раз після кількогодинної ловлї вертав із товаришем, маючи на шнурку всего три мізерні рибки. По дорозї зустріли якогось мужика, який кінчив знамениту ловлю пстругів. Мужик зовсїм не предчуваючи, що се їде король, попросив у него огню до своєї люльки, а глянувши на мізерну королївску добич замив: „Ви видко не великий майстер в риболовстві. Як так дивлю ся на ваші риби, тобим казав, що ви наш король“. — А то чому, питає король спаленїйши висше ух. — Ой чуєте, він думає богато про себе, але нїчо великого не вдасть. Він радше добрий на короля чим на спортовця“.

Чи подружя між споріднеными є негіґієнїчні? На се питанє дає др. Цапперт в своїй праци під н. „Нові погляди про наслїдки кровосумішних подружя дїтий“ відповідь заперечуючу, хоч досі між лїками а навіть і між лїкарями була така думка, що подружя заключувані між споріднеными ведуть за собою бездїтність або слїпоту, глухонїмоту і духовні хороби дїтий. Др. Цапперт опирає свої виводи на численних примірах і статистичних датах.

Міжнародний конґрес для експеріментальної психольоґії відбуває ся в Гісен. На єго обради прибули із усїх усюдів не лиш учені психольоґи і психіятри, але також фільозофи і правники.

Статути „Січи“

вже вийшли з друку і можна їх замавляти в друкарни тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях, Петровича 2. по цїнї 1 кор. за 5 примірників враз з пересилкою почтовою.

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (з шпальтковій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При більшеразових уміщонях опускаєть ся на цїй процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головна-Енценберга ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жиравої обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у черних і в ріжних модних красках, з вережками і гладких ріжної сорти і Ентоі сам. — Парасольки для дївчат і дїтий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також надїчки до проходу для пань і панів. — Новости.

Каселюхи соломяні і фільцові, для пань, панів і дїтий. — Самостійна продаж виробів з ц. к. надвірних фабрик П. Ляндштетер і Синове, Гнерик Іта у Відни, як також Йосиф Шлєр і Синове в Ґрацу. Найновійші предмети шпортові для дам, ріжних фасонах і модних красках, прадїні Панама, фльорентинські, капелюхи для дїтий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis Склад рекет і куль Сальвентера з Льондону, Тенеда з Відня. Всїлякі прибори і уніформи до тої гри. — Білє для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подорожи. Новости з столиків із бронзу, годинники ігри, ґарнітури до писаня і до курення, шкіряні мешонки, ташки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички наймодернїйші, з тутешних як і заграничних шовків, фулярові, краватки до крана, рукавички нитяні і з найлїпшої ярки.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дївчат хлопців і дїтий із жіравої шкіри з ріжних красок, дран, сїмскі, Boxcalf, сатинковані і т. п. до шнурованя, на ґудзики з ґумою і п.

Сандали системи Дра Лимана і ес. Кнайпа найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів з найбільшім наборі. Найлїпші американьскі ґімнаки.

Мужеске білє, з піки, зоєрів, полотна, шовку і батисту, красно вишивчене найлїпших фабрикатів від ґаранцию. Ковнарики, мантети, хусточки до носа, шальовки для панів, пань і дїтий з найновійших красок. Сорочки сїтові до колеса, осушувачі тїла від поту, калїсони системи Дра Лимана і всякі подібні товари.

Спецiальний склад артикулів до подорожи. Валїзи, куфри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, несесарія, міхи, пледи, порохівниці, ремені, парасолї, етуї, мішки на білє, коші на пачкове найновійші сортименти для пань і панів, коци до подорожи і поводів і т. п.

Перша буковиньска

спецiальна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента найстережного курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска II, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

Канцелярия

друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 годин рано.

Друкарня товариства „Рускої Ради"

має на складї

„контракт купна і продажи"

в рускім язицї.

Один аркуш коштує 3 сотики.

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше **лиш** через Роттердам, і то перепрaвою

тов. „КАНАДІАН ПАЦИФІК".

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкартою дістане, їде цїлу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канали, їдуть люди **власною** желїзницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересїданя. Цїни перевозу кождому доступні. Лінія найкоротша. **Харч** на кораблях узнаний за найлїпший. Поручає ся задатки заачасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всї письма (листи) і почтові переказы треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**

209, Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотинів.

Канадіан Пацифік

Роттердам.

1 (20 п.)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДІЖИ,

є до набутя

в Друкарнї „Рускої Ради" ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковинї і практичний рільник.

До набутя в друкарнї тов. „Рускої Ради" Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належить посилати 50 с. на порто.

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради"

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Друкарня тов. „Рускої Ради"

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда":

	К. с.
* * * „Надєжа" клавіньска пашка	—·24
Ів. Синюк. „Образки з природи"	—·20
О. П. „Хлопцї сїдїнька"	—·40
Олекси Попович „Розмови"	—·40
Корнилї Н. Устиянович „Три цїкаві загадки"	—·40
В. Умїньский-Ф. Королевський „Як поветали земли і який буде єї конець."	—.50
Проф. О. Єремійчук „Іван Сучанский"	—·40
Ів. Бажаньский. „Провнеть"	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума"	2·50
Гаршан. „Малярі"	—·20
* * * „Зерна"	—·20
* * * „Котлєї по заслуги"	—·20
О. П. Конєвский. „В день сьвятої волї"	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурна"	—·20
Олекси Попович. „Ластівка" (старі роченики.)	2·—

Видання тов. Руска „Школа".

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка"	1.20
Ом. Попович. „Методика" I часть	—.60
„ „ „На біднї обогитїла"	1.—
„ „ „10 взорок для дїточок"	—.20
„ „ „Збірка сьвонів"	1.—
Ів. Синюк. „Образки з житя"	—·20
Шпейнаревский Сергій. „Руска Читанка" для II. кляси гімн.	2.80

Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Громада"	—·20
„ „Порадник" як закладати кляси	—·40
„ „Буковиньска Русь"	2·40
„ „Minoritätsvotum" in der von k. k. Bukowiner Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie"	—·40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнирскі"	—.20
Франко Іван. „Русько-українська література"	—.20
Теодот Галїп. „Домашний пасар"	1·—
Шухлик Єротей. „Верховиньскі шадки"	2.—
О. Шпитко. „Листи з окопа"	—.30
Др. Теодор Галїп. Домашний пасар	1.—
Ир. Юзюк. Семинарскі спомини	—.50

К. с.

Ев. Жуковский: „Учебник рільництва"	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?"	1.20
Франчук: „Оперна"	—.20
Підпіта: „Восток і запад"	2.—
С. Тихий: „Як робити тестамент?"	—.30
Марченко: „Взасна хата"	—.20
Ярмовский: „Серце матери"	—·60

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 46. Чернівцї, недїля дня 18. цьвітня (1. мая) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Лисенкове сьвято в Чернівцях

відбуде ся невідклично в пятницю, дня 6. мая с. р. в день сьв. Юрія Сьвято розпічне ся о год. 11. перед полуднем в великій сали тов. музичного людовим концертом, який мати ме отсю програму:

1. Вступне слово.
2. *Лисенко:* „Молитва“ — хоржіночий в супроводї власної орхестри тов. „Руский-міщаньский хор“.
3. *Лисенко:* „Коло млина, коло броду“ —хор мішаний.
3. *Лисенко:* „Козаченьку, куди йдеш“ хор мішаний.
5. *Ф. Колесса:* „Ой летїла зазуленька“ — хор мішаний.
6. *Лисенко:* „Верховино“ — хор мішаний.

Всї пісни відсьпівають члени тов. „Руский-міщаньский хор“ в в Чернівцях. Хором і орхестрою управляти-ме п. Мирон Гундич. Цїни місць на людовім концертї: Місце сидяче: 1 кор., місце стояче: 30 сот.

По полудни о год. 4. відбуде ся в тов. музичнім великий концерт, устроєний тов. „Буковиньский Боян“ в Чернівцях при співучасти всїх гостий з Галичини і Буковини. Концерт розпічне ся точно о год. 4. пополудни; двері до салї будуть підчас продукций замкнені, тому просимо приходити на концерт точно перед 4. год.

Проґраму концерту при співучасти військової музики 41. п. п. подали ми в попереднім числї а еще раз повторимо єї в слїдуючім. Музикою і хором управляти буде п. проф. Колер.

Цїни місць на концерт „Бояна“: Місця першорядні і бічні 5 кор. 2 ряди місць другорядних по 4 кор. 3 ряди місць треторядних по 3 кор., а прочі ряди по 2 кор. Вступ на салю 1 кор. 20 сот., для учеників 50 сот. Евентуальна цїна льожі 25 кор. Тексти і програми вийдуть осібною відбиткою, яку мож буде набувати по цїнї 50 сот. Всякі карти на оба концерти продає виключно касиєр тов. „Руска Каса“ п. Ом. Могильницкий, на адресу котрого просимо надсилати всякі гроші, бо замовленя без гроший не будуть увзглядненані.

За видїла тов. „Буковиньский Боян“:

Максим Гроницевич *Ор. Гандик.*

Рада державна.

Засїданє з дня 27. цьвітня розпочало ся, як звичайно, відчитуванєм інтерпеляций та поіменними голосованями. Між иньшими вплинули інтерпеляциї п. Гайцінґера з жаданєм, щоби міністер просьвіти відкликав своє розпорядженє, яким заборонює ся державним урядникам записувати ся на університетскі виклади, п. Фідлєра в справі уміньшеня від податку спірітусу, уживаного для промислових цїлий. Крім того інтерпелював п. Брайтер і тов. в справі робітників занятих при будові зелїзниці із Самбора до Ужока.

По сїм заявив президент палати, що коли палата послів не мати ме нїчого проти тому, то він зарядить вибір квотової депутациї і доповняючі вибори до ріжних комісий, але коли пос. Хоц сему спротивив ся, то президент заявив, що відступає від свого заміру, хоч не може не замітити, що того роду вибори відбували ся звичайно без жадних протестів.

Відтак приступлено до дискусиї над наглими внесенями.

Пос. Сіленій мотивує своє нагле внесенє в справі розвитку руслїв. В своїй бесїдї зокрема пра-вительству за те, що хоче угорску угоду полагодити на основі § 14.

На тім перервано засїданє. Президент палати упімнув п. Штайнвендера за те, що підчас промови п. Хоца кликнув: „Що там той дурак плете?“

П. Хоц зажадав вибору комісиї для нагани послови Штайнвендерови. Комісию вибрано, при чім комісия по своїм засїданю вибрала своїм референтом п. Бика і рішила п. Штайнвердерови удїлити нагану.

Засїд. з дня 28. цьвіт. майже все виповнило ся читанєм інтерпеляций та внесків, відтак наступили поіменні голосованя. Коли президент палати оголосив, що перше внесенє перепало 100. голосами, підняли чеські радикали страшний галас. П. Кльофач кричить: „то не правда — нема 100 голосів“!

Віцепрезидент Кайзер зазначив, що крім предсїдателя записують голоси також два вибрані посли — отже не може бути нїякого шахрайства. Вкінци всеж таки згодив ся Кайзер, що внесенє перепало не 100 голосами, а 99 і оправдував ся тим, що помилка зайшла з вини одного посла, який не дав свого голосу.

По перепровадженю 4 поіменних голосовань приступила палата послів до дискусиї над внесенєм комісиї для нагани. Референт п. Беркс — др. Бик зрік ся реферату — мотивував коротко внесенє комісиї о удїленє п. Штайнвендерови нагани за обиду п. Хоца.

П. Штернберґ, забравши голос в дискусиї, доводить, що не можна вважати п. Штайнвендера членом суспільности. Після думки бесїдника, слова Штайнвендера сьвідчать про моральний підупад цїлої буржуазиї та що нїмецка культура зовсїм не так високо стоїть, як про се гадають. По перевеленю голосовань зайшла така несподїванка, що внесенє се відкинено 87 голосами против 85, що викликало величезне обуренє серед ческих радикалів, які почали кричати: „се скандал“!

По сїм приступлено до дальшої дискусиї над внесенєм в справі попираня промислу. — Засїданє замкнено о $5^1/_2$ годинї вечером.

Між внесеними інтерпеляциями на сїм засїданю зазначити треба нагле внесенє п. Романчука в справі управильненя урядового язика у внутрішнім і вищім урядованю галицких властий.

На засїданю із 29. цьвітня одержав п. Скедль у відповідь на свою інтерпеляцию звернену до президиї міністерства желїзниць таку заяву, що станиславовскій дирекциї желїзниць поручено, аби она знесла обмеженє уживаня 3. клясн ч. 312, яке мусїли дотепер зносити буковиньскі подорожні.

Що до угодової акциї ріжних сторонництв, то не прийшло в сїй справі до жадного порозуміня. Чехи заявили, що вони тодї лише приступуть до якої небудь угоди, коли правительство забезпечить урядову мову в Чехах та заложенє університету в Моравиї. Відповідаючи на се, заявив др. Кербер, що про такі уступки з боку правительства не може буди й мови, а то тому, що се булоб рівнозначне з заспокоєнєм Чехів наперед. З огляду на таку відповідь заявили Чехи, що уважають угодову акцию покінченою, себ-то розбитою.

Росия й Японія.

З поля борби.

З росийских жерел доносять, що в послїдних часах росийські торпедовцї знищили два японьскі кораблї транспортові: „Гермаох“ і „Нагармарх“. Послїдний

Михайло П. Старицький.

(ко) В попереднім числї згадали ми про значінє і дїяльність пок. Старицького, а тепер подамо ще його коротку житєпись.

Михайло П. Старицький родив ся 2-го грудня 1840 р. в селї Каїщинцях Золотоношського повіту, в Полтавщинї. Його батько був дїдичем, а мати походила з сїмї Лисенків. Осьвіту добував собі спершу в гімназиї полтавській, а відтак студиював математику на університетї харківськім, а по двох роках переїхав до Київа і вписав ся на видїл правничий. В Київі подружив ся із рідною сестрою Лисенка, Софією і перейшов жити на село Родзинку, яку одержав в спадку по своїм свояку. Та незабаром Старицький продав Родзинку і спадок по батькови і перейшов на житє на Подїлє, де купив собі село Карпівку в могилївськім повітї. Тут прожив з своєю сїмєю 20 лїт, лїтуючи на селї, а на зиму переїздячи в Київ, де зібрав ся під той час гурт незвичайно талановитих Українцїв, як В. Антонович, М. Драгоманов, П. Житецький, Михальчук, Науменко, Русов, Вовк та Лисенко. Дїяльність свою згуртували они около південного відділу Росийского Географічного Товариства, а она була так обильна, що поставила підвалини дальшому розвиткови українського слова, музики і науки. Тодїшний сьвітогляд Старицького і його другів осьвітлює до певного степеня отсей вірш, який мав бути відповідию тим редакторам, що вливали нарід до кримської війни, аби віддати послїдню за славу побіди над Турками: Старицький пише

„О наймите, продажний дихослове!
Чи тиж питав, що дума скорбний люд?
Чи тиж ходив по тих хатах облиглих,
Де з сїл людських аж вогність налягла,
Де голод пан, де свои воля смерти,
До вінова неволя й чорна мла?
Чи тиж вбачав, як топить доля рвана
Що з молоду робітничу сїмю?
На щож старцям здала ся та слава?
Чиж закрасить вона біду свою?
Похиливши ся одно вони вчувають,
Що шле Господь ще нове лихо знов,
І байдуже хиба там смерть стрічають,
Що й дома їх точилась марно кров“.

Та на жаль не довго довело ся нашим робітникам в гуртї працювати. Тягар реакциї, який занажив над усею Росиєю, придавив ще дужше Україну, бо взяв тому не лиш дїяльности суспільній але й лїтературній, коли вона мала вести ся на українській мові. Тодї то як раз вийшов ославлений указ 1876 р.

На той час припадають також початки теперішного українського театру. Старицький, Лисенко і сїмя Лїндфорсів орґанїзують приватний кружок, який виставляв ріжні українські спектаклї спершу у хатї Лїндфорсів а відтак і прилюдно в київській опері, захоплюючи усю київську публику. Указ 1876 р. перериває і се дїло, так що Старицький (який мав передтим писав лїбрета до Лисенкових оперет) покидає недокінчену свою поважну драму „Панське болото“ (пізнїйше „Не судилось“) на кілька років. Бо ось вже 1880 р. стають відносини кращі і губернатори дістають право дозваляти на українські вистави. Тодї зорґанїзувала ся на провінциї перша українська трупа Ашкаренка під режісерством Кропивницького. Старицький подбав, щоб їй дозволяли грати в Київі, а зносини завязані між ним а артистами довели швидко до того, що після другого приїзду Кропивницького, у якого грав Садовський, згуртував усїх артистів коло себе і сотворив одну трупу, яка здобула собі таку славу на всїй Українї й Росиї, як нї один театр перед тим ані по тім. Се був найсвітлїйший період історії українського театру. Правда, до сего предприємства Старицький доложив не мало, бо дбаючи о гідне артистичне виведенє, ще треба було постарати ся о відповідні декорациї, обстановку, вірні костюми і т. д., а до того ще збори поїдали величезні пенсиї, які він платив артистам. (Щоб дати понятє про висоту тої ґажі, яку побирали артисти в трупі Старицького, згадаємо, що приміром Кропивницький брав місячно 500 рублїв яко артист, а 200 яко режісер, крім того ще 10% доходу brutto і 4 нібенефіси!) Дїло покінчило ся тим, що наш театр вибив ся на небувалі доси вишини артизму, а Старицький проробив на него майже все своє майно та виполив із Кропивницьким цїлий гурт талановитих артистів, які відтак від Старицького віддїляли ся та, використовуючи лише добру славу укр. театру, яку придбав Старицький, стали дбати лише о великі збори, виводячи не раз свої трупи на шлях не відповідаючий високим задачам штуки. Се Старицького не зломило. Навпаки він виполював нові сили та дбав сам про репертуар, щоб захопити публику новинами і все таки вдержав ся на відповідній висотї. Послїдними роками Старицький вже не провадив своєї трупи, тільки проживав у Києві із доходів за виставлюванє своїх штук, які були довоєї значні, бо справа театральна у Росиї дуже добре зорґанїзована.

корабель віз для Японії живність і 1500 тонн угля. Залога корабля „Ґоймару“ виратувала ся ціла а з „Наварумару“ лиш 187, а решта не хотіла піддати ся і пішла на дно. — Японьска фльота кружляє тепер по Жовтім мори і намірає відтяти ту російску фльоту, яка підплинула під Ґензан. — Японці знов перейшли ріку Ялю в двох місцях.

Положенє російских військ.

Головну кватиру начального команданта російских військ ґен. Куропаткіна перенесено уже до Ляояну, туда також переїхали не лиш аташе чужих держав, а також і кореспондєнти заграничні. В околици Ляояну сконцентровано головні сили російских військ, яких табори сягають на північ аж до Мукдена, на полудне — Ючванґ-Янау. Куропаткін сподіває ся, що з Ляояну можна буде в разі потреби нарушити свої війска як в напрямі устя ріки Ялю, так і до залива Ляо. В головній кватирі російскій панує загальне переконанє, що значні операциї японські розпічнуть ся еще не скоро. — Новий начальний командант російскої фльоти на Сиокійнім океані — адмірал Скридлов виїхав на поле борби дня 27. цьвітня і прибуде до Порту Артура около 13. мая.

Кореспонденти на поли борби.

„Новий Край“ оголошує обовязкове розпорядженє для заграничних кореспонденттів при російскій армії: Кождий кореспондент мусить зложити писемне зобовязанє, що не буде розповсюднювати тайних відомостий і не критикувати мероприятя команданттів, що буде описувати подїї гідно з дійсностию. Нарушенє сих постанов виключе упімнене а то й видаленє кореспондентів із области военних операций. Вступ до доків, уживанє лодок на пристанях Порта Артура і Владивостока заказані. Крім того мусять кореспонденти зголосити ся в головній кватирі і виказати ся там своїми документами і фотоґрафією. Головний штаб приділить їх відтак до штабу і районів, до зістануть чинними. Кореспонденти відповідають також і за своїх слуг. Як відносити носити не кождий кореспондент порепаску на лівім рамени. Висиланє депеш шифрованих заборонено, а цензури всїх відомостий, які ідуть з поля борби, буде перепроваджувати ся в слідуючих пунктах: в голов. ній кватирі, при штабах манджурских, в Харбині, Інкау, в Порті Артура і Владивостоці.

Росия сама вимірить собі право!

Розійшла ся була поголоска, що Анґлія хоче посередничити в російско-японьскім спорі; на те розіслав тепер Ламсдорф обіжник до всїх російских резидентів, в якім заявляє, що Росия такого проекту що до евентуального посередництва не одержала від нікого. Після нерефідного нападу Японії, говорить ся у тім обіжнику, не може бути й мови про посередництво і по укінченій війні не допустить Росия нікого до установлюваня условин мира.

З буковиньскої політики.

Calumniare audacter! Найуспішнійше бодай на воротний час а заразом найбільш безсовісне оружє у політичній борбі се оклеветанє противника. Оттаким оружем стали вожнати й вороги руского народу, безупину розповсюднюючи несотворені річи про наш народний рух, а в останних часах про „Січ“, числячи мабуть на те, що богато людий повірить їм, не завдаючи собі труду, щоб провірити правду.

В сїй справі забрала голос „Buk Post“ в ч. 1601., реєструючи в статї п. з. „Zur Aufklärung“ безпримінний труд народного табору Русинів около закладаня читалень, кас, шпихлїрів, крамниць, господарских товариств, устроюваня господарских виладів, посередництва при закупні машин і насїнь і т. д., який весь є обмірковуваний лиш на те, щоб піднести культурно власний нарід без тїни ширини якихось віроісповідних або національних ворожнеч.

Всї ті заходи роблено одиноко перше лиш волю старшого поколїня, а молодше без науки, без проводу прямо марнїло, забуваючи й те, чого навчило ся в народній школї. Осередком, де-б гуртувала ся молодїж, мають бути „Січи“, які займати мусять ся до того ґімнастикою й пожарництвом, про те дїлом, яке може заслугувати на найбільшу симпатию у всїх верств суспільних кождого народу. Оттому то живуть „Січи“ в найлїпшій згоді із другими віроісповіданями і народностями, чого нагадним приміром хочби Вашківці. Стаття кінчить ся замітко, що так „Буковина“, як і бесїдники при отвореню „Січий“ виразно остерігають перед евентуальними промахами а добачують задачу свого труду лиш в культурнім поступі цілого народу, що повинно викликати єдино пошану у кождого чоловіка.

Наслїдки желїзничого страйку в Угорщинї.

Pester Lloyd обчисляє страти, які віднесла Угорщина з причини страйку угорских урядників желїзничих. Коли приняти на увагу — пише ся в згаданім дневнику — що в 1902 р. курсувало всїх потягів 1,126.905 потягів, значить, на один день припадало 3087 потягів, то виходить, що в с. р. з причини відомого страйку відпадає курсованє 15.000 потягів.

Далї, в р. 1902 переїхало на угорских желїзницях кругим числом 52,781.000 подорожних, отже на день припадало більше, чим 144.605 подорожних; тогож року перевезено товаровими потягами 34,093.000 тонн товарів — себ то 93.405 тонн кождого дня. Таким робом, коли приняти все то на увагу, то можна уявити собі, як великий застій викликав навіть сей воротний страйк в торговли і взагалї в желїзнодорожнім рухови.

За той час мало отже переїхати 800.000 пасажирів, треба було перевезти 7,400.000 сотн. мет. ріжних товарів. В 1902 р. дохід за їзду пасажирів виносив 58,769.000 кор. — денно більше, чим 160.900 кор., за транспорт товарів — 183,407.900 кор., або 447.000 кор. денно. На тій підставі автор статї „Pester-a Lloyd-a“ приходить до переконаня, що пятидневний страйк коштує Угорщину ні більше ні меньше, як близько 4 міліонів корон.

З Будапешту доносять, що державний прокуратор зарядив слїдство проти желїзничим функціонарам, які через заохочуванє до страйку або через ушкодженє тору желїзничого переступили приписи закону карного. Противно, з тими робітниками і урядниками желїзничими, які самі зголосили ся до роботи, будуть поводити ся як найлїпше і можливо, що дадуть їм повну амнестию.

Коли до всего того додати, що через страйк замкнено також і сойм угорский, про що ми уже свого часу й писали, то можна переконати ся, що наслїдки сего страйку незвичайно великі, та що являє ся він доброю наукою угорскому правительству, яке своїм поводженем значно причинило ся до вибуху его. Бож, як відомо, одним із мотивів страйку було також і те, що правительство заборонило загальне віче угорских функціонарів желїзничих.

Письма з краю.

Із Веренчанки.

Отворенє „Січи“. В недїлю, 24. с. м. отворено в Веренчанці товариство „Січ“, котре є 7. з ряду на Буковині. Збори отворив місцевий учитель, пан Дудиньский горячою промовою, проповнюючи на січового батька суховерхівского кошового надуч. Матея Григоровича, а на січову матку паню добр. Кравалію. Зібрана тонна народу одобрила внесенє грімкими оплесками. Предсїдатель, подякувавши за вибір покликав на писарів зборів уч. Івана Нинорака і ч. Стефана Антимійчука. Потім приступлено до першої точки дневного порядку, а то до поясненя статутів товариства, що реферував п. Я. Весселовский. Бесїдник обговорював в довгій промові історичне значінє „Січи“, потребу і користь селиньскої орґанізациї і цїль та задачі пожарних „Січий“ та опрокинув фальшиві поголоски, ширені ворогами або й невіжами про сї хосенні товариства. — До нової „Січи“ вписало ся 60 членів, а відтак приступлено до вибору старшини, сьвяточного передання відзнак і відобрано січового обіту. До старшини вибрано: уч. Дудиньского кошовим, Т. Габака осаулом, Ів. Стефаника учителем, Василя Антимійчука писарем а Ґеорґія Стефанича хорунжим. Четарями: Ґеорґія Васкана, Василя Васкана, Івана Шевчаника і Василя Олійовского. По врученю відзнак залуна пісня „Гей там на горі“, а відтак ухвалено місячні вкладки. В імени ак. товариства „Січ“ в Чернівцях привитав нове товариство пан Галицьский горячою промовою, а пан уч. Попович іменем кіцманьскої „Січи“. Збори випали дуже величаво, бо крім окружної інтелїґенциї прибули ще пожар. товариства „Січи“ з Кіцманя, Клїводина і Суховерхова, а крім сих явило ся много парубків з сусїдних сіл, як з Борінців, Бовончука, Ставчан, Киселева, Шишківців, Кадубівців і Южинця, які прийшли переконати ся про то, що має бути тоті „Січи“ і рішили як найскорше позаводити їх у себе, що дай Боже як найскорше.

Сусїд.

Із Вашківців.

Народний фестин в честь учителя Осипа Безпалка, кошового вашківскої „Січи“ з нагоди его перенесеня до Нових Драчинців відбув ся в Вашківцях н. Черен. дня 24. цьвітня під голим небом на Ґнатишиній толоці. 2000 народу з Вашківців і околиці і много місцевої і замісцевої інтелїґенциї взяло участь в тім фестині. Селяни зробили зі снопів велике кружало, а в середині виставили гарний павільон оббитий килимами і обвешаний зелениною. — Предсїдателем вибрано п. Никоровича, ц. к. почтмайстра місцевого. Наступили хори і декламациї, які виконали учителї. Потім слїдувало при звуках труб сурмачів і вистрілів з моздірів передане прапора і команди в руки осаула товариства п. Лисана. Тут забрав слово тов. Гуцайло і в щирих словах поприщав кошового в імени „Січи“ і заклікав іти в народ і закладати нові товариства, нові коші, щоби — як колись то бувало — заговорили широкі степи про козацьку славу... В імени академічного товариства „Січ“ в Чернівцях промавляв гарно тов. А. Сабат. В імени учительства працав товариша тов. Герасимович, зазначуючи з натиском, що жадні перепони, жадні переслїдуваня не спинять учительство працювати над народом для добра краю і держави, а жертви лиш еще більше загрімять до дїла. П. нотар Стрийский в красномовній промові працав товар. Безпалка, котрий був членом-основателем тогож товариства і щиро трудив ся над его розвитком. — Відповідаючи на сї працальні промови зазначив тов. Безпалко, що правительство повинно вести культурну роботу серед народу всїма силами попирати, а не кидати колоди тим, котрі працюють над освідомленем мас, бо лиш та держава може уважати ся сильною, котра складає ся зі сьвідомих горожан, які уміють хісновати з запоручених їм прав. Тому бесїдник має надію, що заступники правительства се в короткім часї зрозуміють і будуть відповідно до того поступати. — Відтак слїдували вправи з то-

---

Василь Кравченко.

Ловець.

(Дост.)

— Обдурюйте одно другого, не добалакаючи всего... А я не дам ся — недобалакане наше і недоказане мною я на нус собі замотаю, та сюди кришку додам ще й того, що є у вас такого поганого, котре мою душу колотить. Хай все се будуть мої „дурнацькії мрії“, потім я їх у папір заведу... Звичайно, для себе, бо показати таку писанину на люди не можна — адже той самий добродїй Заступ, що через нього почала мене поважати панї Марта, прочитає — огудить, бо він критик суворий!... — Памятаю — колись давно прийшов він до мене у перше — я здурнацька відразу візьми і прочитай йому дещицю свою... Він, хитрий, мовчав до кінця читанини, а вкінци і випалив:

— Самі кістки, каже — мяса треба... З того часу що хвилини ті останні його слова сидять у менї — ось походжу по людях „пополою“, запишу, прочитаю і бачу — мій твір — самі кістки — мяса треба!... Гей, люди добрі, а деж того мяса добути, коли ось і тепер — самовар товстий, а у господинї — краплиночки „мяса“!... — Окурок, що вона зараз його смокче — пече їй губи!... — От добре, доперва вже в мене й мається ся „дурнацькая мрія“ така: „циґарка стягла обличча сїй панї на спечене яблочко... А очи блищать... я бачу, як наче тютюновий димок з них по трошки виходить... А онде, за димом, бачите розум — над ним воля панує!...

— Так і запишу... Більше про неї сьогодня не можна нїчого сказати, бо я її гість.

— Сегодня щось гостї дуже спізнили ся — журливо каже хазяйка.

Маточина добув із кишенї годинник, зирнув:

— Ще тільки сема година, то ми так рано поприходили, от вам і здаєть ся, що иньші спізнили ся, — потїшує він господиню.

— Де там — уже пізно, — ласкаво відказала панї.

— А ви в карти граєте? — раптом звернула ся вона до гумориста.

— По трохи... Але, — сказав він тай запнув ся.

У розмові часами Брунька любив наймане додавати слово „але“, не поясняючи по ньому нїчого, а вже як скаже те слово, то слухач по самій вимові мусїв догадувати ся, що воно мало означити — мов або сяк, або так „або грати му, або — не грати му“.

У сїнях щось заносило ся... Гостї збирали ся.

Гуморист балачку веде, а його нухо і погляд у він зворота обернений позад себе до переднього покою; крізь розчинені двері — здалека він ловить тих, що приходять і коли пізнавав прихожих, то про кождого з них самі собою складали ся „дурнацькії мрії“ заранї, коли-ж з'являли ся незнайомі, то крутив розгадати, що мов за один прийшов?!...

— О, щось сопить. Випуздеть ся... нараменники, на них чотири зірки — одна стрічка... Без шиї... Буланківка білява... увесь білий, присадкуватий... Щелепи довгі. Щоки з морозу червоні, — стріляє Брунька невпинно.

— Штабс-капітан Троцький...

— Маточина, — повитали ся офіцири з собою.

— Троцький для поважности сказав свого чина, а Маточина про свій мовчить, щоб разом не злякати штабс капітана... Троцький не вірить, що то підполковник, позирнув тому на погони... Побачив три зірки, дві стрічки... Вищирили зуби: Штабс-капітан трусить ся... Підполковник знає, що той злякав ся — умисне говорить байдужно, з повагою, але того кришку здалека до себе приваблює...

— Антоне Івановичу, чого замислили ся — ідїть но, а вас познайомлю, — гукнула господиня до гумориста. Сей добродїй, злякавши ся, схопив ся, раптово відсунув з

пірцями і з сиканою, при чім „Січовики“ виказали незвичайну пенність рухів. По народних танцях, які протягли ся до вечера, відбув ся величавий похід зі сокольскими при звуках музики, котра грала через цілий час „фестину“, через ринок, попри урад громадский, ц. к. староство і товариство „Руску Бесіду“ до помешкання тов. Осипа Безпалка. Тут подякував тов. Безпалко еще раз за вчинену ему честь і прирік і дальше працювати для добра народу. Гимни: „Ще не вмерла Україна“ і „Не пора“ закінчили се сьвято. Селяни відійшли в піднесенім настрою, бачучи, що за ними так твердо стоять народні учителі, а інтеліґенция мала нагоду пересьвідчити ся наглядно, що „Праця між людом не згине даремно“.

Учасник.

Відозва!

Велике нещасте постигло в ночи з 25. на 26. цьвітня с. р. Бучач, а за Бучачем і Нагорянку. Огонь, закинений з міста, кинув ся рівночасно в кількох місцях на сільські забудівлї на Нагорянецких хлїборобів, а шаліла з такою силою елементарною, що люди ледви з житєм встигли утечи.

Поверх 50 господарів стало без даху і добитку. Всьо добро: одїж, постіль, знаряди господарскі, збіже, паша, хлїб, — всьо, що мало виживити бідного мужика до нового хліба, всьо, чим він мав землю зорати і засіяти, чим міг вернути себе і дїтвору, — пішло з димом! Число будинків, по котрих навіть слїд не лишив ся ніякий, переходить 200; з того ледви 40% навсекурованих, а з тих переважна часть в мінімальній висоті 100—200 зар.

Невисловлена нужда і голод грозить тим сїромахам, если сейчас не прийде ся їм з помочию. Чи яка поміч з сторони краю і повіту буде їм дана, побачимо. Але заки се наступить, „роса очи виїсть“, — а і так наш хлїбороб мусить уступити на другий плян в виду нещастя, яке рівночасно постигло Бучач.

Тож не очікуючи ніяких заявів, завязав ся у нас комітет для несеня помочи погорільцям-хлїборобам з Нагоранки і Бучача і по мисли рішеня сего комітету, звертаємо ся до всїх добрих сердець, котрі знають і розуміють оплакану долю нашого селянина, що і без огню вижити не в силї, а щож доперва, коли він з весною лишає ся нараз без хати, одїжи, поживи, з одною тільки дранкою на плечах серед згоревшої дїтвори, і кличемо: Ради Христа дайте поміч погорільцям, і дайте сейчас, бо они бідни, не мають нї що їсти, нї чим прикрити ся, нї де помістити ся.

Датки в грошах просимо надсилати на руки дирекциї товариства задаткового „Праця“ — а жертви в натурі, як одїж, збіже, хлїб, пашу, солому, дерево і таке лишо на руки о. Омеляна Весоловского в Бучачи.

Звіт з наплинувших жертв і їх розділу буде обнародоваий в часописах по замкненю рахунків.

Бучач, дня 27. цьвітня 1904 р.

К. Телїшевский, нотар. В. Маслян, проф. ґімназиї. Др. В. Могильницкий, лїкар. В. Зарицкий, адюнкт судовий. О. Омелян Весоловский, завідатель Бучача і Нагор. О. І. Олесницкий, десан Бучацкий. О. В. Носковский, парох в Сороках. О. Ґенїв, проф. ґімназиї. К. Рогозиньский, купець. Др. Л. Рудницкий, адюнкт судовий. Т. Марків, совітник судовий. Ф. Колисовский, старший інспектор податковий. О. А. Добраньский, катехит ґімназиї. О. І. Биликевич, парох в Ракомишу.

Просимо відновити передплату!

НОВИНКИ.

Личні вісти. Посли Ник. Василько і Єрот. Пігулан повернули вже до Чернівець. — Директор почт Пош в службових справах виїхав на 8 дневний побут у Відни. Управу почти перебрав сов. Літендорф.

Бюро посередництва працї санкціоновані. Урядова часопись Wiener-Zeitung доносить, що цїсар санкціонував бюра посередництва працї, ухвалені галицким соймом.

Із судової салї. Розправа „Карпатин“, які почули ся обиджені висловами дир. Козака, клеймаючими характер дїяльности їхнього общества, відбула ся в пятницю о пів до 4-ої по пол. перед суд. секр. М. Коралевичем. Карпатини внесли проти дир. Козака одну скаргу від товариства, а відтак ще по одній скарзї від кождої двійки членів. Обжалуваний о переступ § 487 зак. кравного на розправі лично не явив ся, лиш був заступлений д-ром Райшом Ґольдгаузером, а жалібники прибули з адв. др. Алексеевичем. Позаяк один з жалібників Іл. Цурканович мимо іда недуги не явив ся, про то судия оголосив в его справі присуд упільнюючий обжалуваного, а засуджуючий неприсутного жалібника на поношене коштів розправи в сумі 10 кор. Розправу що до дальших жалібників відрочено, бо судия Коралевич ексцепував себе, не знаючи цїлої справи із актів, бо сю розправу мав перевести судия др. Ґольд, однак задля перепон нинї в судї не міг взяти ся.

Страйк різників покінчений! Відповідно до рішеня ради мійскої зібрав ся вчера о год. 10. перед пол. комітет зложений із 7-ми радних, мійский маґістрат і представителї різників на спільну нараду і після чотиро-годинних переговорів доведено до полагодженя страйку на такій основі, що маґістрат відступив від домагання, щоби оба роди мяса дїлено і викладано на осібних місцях, за те зобовязали ся різники роди мяса сортувати і сей розділ унаглядняти в різници; цїну мяса установлено 44—60 кр. за кґр. після его якости. Так покінчив ся страйк, який був спонукав маґістрат до ведени ятов, в якій різницї обовязки сповнювали мійскі поліцаянти. Мясо продавано із худоби різаної в Садаґурі, за те черновецька худоба жила через весь страйк без журби о цїлість свого горла, тепер впрочім недовгій худобичій радости — конець.

В справі національних університетів. В Відни відбуло ся дня 26. цьвітня віче славяньских і італійских слухачів віденьского університету в справі заложеня нових університетів в Австриї. На вічу були присутні посли рускі, словіньскі, хорватскі, чеські і італійскі. По довшій дискусиї ухвалено одноголосно домагати ся заснованя нового чеського університету в Берні, руского у Львові і одного спільного для полудневих Славян. На зборах промовляли також і посли, обіцюючи поперти сї домагання у правительства і у парляменті.

Клюб аматорів-фотоґрафів в Чернівцях устроює в недїлю дня 1. мая о 9. годині вечером в реставрациї Зонтаґа при улици семигородскій під ч. 7. товариські сходини. Всї любителї фотоґрафії і другі гості пожадані.

Подорож до північного бігуна. Канадийске правительство висилає нову експедицию до північного бігуна. Єї верманичем іменовано капітана Берифера з Оттави, який вже й відбув одну подорож до бігуна.

Нагорода за ревний труд. З Оршівця пишуть нам: Дня 28. цьв. були ми сьвідком великого торжества. Сего дня відбуло ся вручене срібного хреста заслуги з короною і працяня народного учителя Он. Поповича. О годині 10. рано в сьвяточно прибраній сали шкільній зібрала ся шкільна дїтвора, учителї товариші і громадяни, щоб віддати честь тому, котрий через 44 лїт працював в тяжкім учительскім званю. Торжество відкрив староста міщаньский, совітник краєв. Кшосньовский, котрий підніс заслуги юбилята і висказавши, що правдиву заслугу зуміє оцінити сам найсвітлїйший монарх, прикрасив юбилята срібним хрестом, а промову свою закінчив окликом в честь цїсаря, почім шкільна молодїж відспівала народний гимн. Відтак забрав слово інспектор Стратийчук, що вивесив дїтям вагу нинїшного сьвята і завізвав їх, щоб праця его не пропала, а звертаючи ся до громадян, висказав радість, що чоловік, котрий працював для них майже пів столїтя, здобув собі таку честь. Глубоко зворушений юбилят дякував найсвітлїйшому монархови на руки ц. к. старості, інспекторови, товаришам і громадянам, що зводили на се сьвято прибули. Від товаришів-учителїв, котрим обовязки службові не позволили лично явити ся, одержав юбилят кільканайцять ґратуляцийних депеш.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої стов. зареєст. з необ. порукою для громади Горошівцїв відбудуть ся в недїлю, дня 8. мая с. р. з слїдуючим порядком нарад: 1. Прочитане протоколу з року 1903. 2. Справоздане касове. 3. Установлене, яку найвисшу і як найменьшу суму можна визичити одному членови. 4. Вільні внесеня і запитаня. *А. Зибачиньский* начальник.

Загадочне убийство. З Риму доносять, що в Самароті недалеко воло Палермо знайдено чоловічу голову надїту на ніж, а під нею картку з таким підписом „Се голова осаваленого розбійника Варавальона“. Подія ся викликала загальну сензацию, а власти зарядили слїдство в цїли вияснени сеї загадочної справи.

Чоловіки, яких жінки являють ся дочасною карою за всї поповнені ними „вольних і невольних прогрішенія“, повинні рішучо вибрати ся до Японії, де чоловікови можна жінку пустити в трубу іза одної із сих причин: бездїтність, унаслїджена, недуга, непошана родичів мужа, балакучість, злодійство і зазадрість. Не дивом, що в Японії не густо стрінеш не то золоті але й срібні весїля. Жінка може розійти ся з мужом, коли він пробуває через більше лїт в незнанім для неї місци.

Анархістичний замах. В Софії в кадетскій школї заколено мужчину в хвили, коли ішов до кухнї і хотів до потрав, які готовили ся на обід для кадетів, всипати щось із зілиши. Єго заарештовано, а по переслуханю виявило ся, що заарештований є студентом софійского університету і належить до партиї анархістів. Він хотів затроїти всїх питомцїв кадетскої школи. А містить вона в собі около 550 учеників, переважно синів знатних родин болгарских. Анархіста віддано до вязниці. Хемічна аналїза переведена над відобраною у него утрійною материю виказала, що в нїй було богато цианкалї, яке як відомо, є незвичайно острим трізом.

Скільки пропили Ам. Сп. Держави в 1903 р.? В Американьских Сполучених Державах в 1903 р. зужитковано ріжних спіритуозних напитків на 1.451,633.379 долярів. В послїдних пятьох роках пропивали Американцї меньше, бо лиш 1.293,903.358 долярів, значить, минулого року видали Американцї на пійтику більше о 157.730·21 долярів. З приводу сего амер. „Свобода“ обчислює, що коли припустити, що Русини пють не меньше, як і другі люди, то в 1903 р. пропили Русини 5,565.000 долярів. А прецінь-же хоч половину сих гроший можнаб повернути на конечні потреби!

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Виклади буднзму. Відомий орієнталїст проф. Мілер прочитав в Кельнї ряд цїкавих лекций про буднзм. Більша частина прихильників буднзму — говорив лектор — думає що християньство повстало із релїґії Буди. Се є великою помилкою. Буда нїчого не говорить про богів, „я“ кождою чоловіка; він ставить основою своєї релїґії терпіня — а послїдною цїлию людности визволене від страдання — Нірвану. Таке визволене можна осягнути лише через здавленя своїх бажань. Між релїґією Буди а Христа є тота ріжниця, що Буда виводить людий із сьвіту, а Христос посилає їх туди; Буда старає ся стерти навіть слїди індивідуальности, а релїґія Христа підносить і зміцнює єї, зовсїм не відкидаючи любови до других людий. Отже християньству нема чого боятн ся буднзму, який цїлком не відповідає духовним вимогам білої раси.

Самуїл Смайльс славний свого часу письменник-моралїст помер в Кенсінґтон, в Анґлії в 88-ім роцї житя. Смайльс родив ся 1826 р. в шкоцкім місточку Геддінґтон. Спершу посьвятив ся медицинї, однак незабаром покинув лїкарску практику, а став редаґувати дневник „Ledas Times“. Смайльс грав також деяку ролю в полїтицї, поправочи Кобдона в аґітациї за свободою торговлї; від р. 1845—1860 був секретарем управи желїзничої та із р. 1860 уступив із житя публичного, а осїдши в Льондонї, віддав ся своїм студиям і письменьству. Смайльс писав головно твори моралїзаторскі, стараючись пояснити питаня практичної фільософії. Єго твори, як про працю, характер, ощадність, власну поміч і т. д. задля вспости викладу та назбиранє великого числа примірів мали богато читачів і були переведені майже на всї европейскі мови. В нашій мові появила ся із творів Смайльса лиш одна перерібка В. Барвіньского під заг. „Власна поміч“, яку видало тов. „Просьвіта“ та перевід одної частини „Характеру“, яку печатав м. р. волоський тижневник „Поступ“.

Поручника Більзе, який написане звісного роману із військового житя „Із малого ґарнізону“ покутував шестимісячною вязницею, вже випущено на свободу. Тепер задумує він посьвятити ся виключно письменьству, хоч не знати чи буде дальше мати таке поводжене як досї.

Статути „Січи“

вже вийшли з друку і можна їх замавляти в друкарни тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях, Петровича 2. по цїнї 1 кор. за 5 примірників враз з пересилкою почтовою.

під себе стільця, котрий спинкою гепнув об стїнку кімнати!

— Процький — обізвав ся штабскапітан.

— Брунька, — відказав йому гуморист, змішавши ся.

Нові знакомі розійшли ся: Процький пішов сїдати поруч з Маточиною, а Брунька, сїдаючи на своє місце, подумав: „на вулиці торік цього Процького бачив, ходить у Миколаївці з бундою... Не жирний, а йде — немов би у путах... Усе тулубисько сунеть ся разом“...

— От як гарно: тепер вже нас чотирьох, — зрадїла Марта Оноприївна.

— Вибачайте, каже гуморист, — я гуляти ніяк не можу, у мене трохи голова приболює...

— А може у вас мігрина? — перепитав Маточина.

— Хвала Богу, я не хорію на сю слабість, відказав Брунька. — Шкода, а то-б пособив сказав підполковник.

— Маєте, звернув ся він до громади: у мене аж сїм день була мігрина, а я все носив при собі у кишенї фляшечку з гірчичним спиртом. То осе мене стрекоче за нухом — я там натираю... біля ока смикнуло — тут шпиґую!... А коле, а болить!! З того часу вже не слабую...

— Брехун, — тим од мігрини не вилїчиш ся.

Господар, стоячи в сїнях, комусь новому одчинив двері.

— А де ваш старий? — спитав „паходок“.

— Дома — з дїтьми зостав ся... — Була жіноцька відповідь.

— Лїкарка. Вона квочка, а чоловік ревнивий, бо сам за молоду вивалений, — далї стріляє гуморист.

— От добре, кричить панї Марта — з нами до карт сїде Марія Олексїївна.

— Вибачайте, у карти грати не вмію, — журливо відповідає лїкарка на порозї у їдальню: — От подивити ся, як грають, люблю, — закінчила вона, смачно цїлуючись з господинею.

(Конець буде.)

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнаймита сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотини за верш. — При бількаразових уміщенях опускаєть ся на кінї процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головна-Екгенберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жиркової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних красках, з мережками і гладких ріжної сорти і Entout cas. — Парасольки для дївчат і дїтий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Кашелюхи соломяні і фільцові, для пань, панів і дїтий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик П. Ладштетер і Сиповс, Генрик Іта у Відни, як також Йозиф Пїдер і Сиповс з Ґрацу. Найнодїйші предмети шкіряні для дам, шапочки, найлїпші сложкові капелюхи з ріжних фасонів і модних красок, правдиві Панами, альпестинські, капелюшки для дїтий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis. Склад ракет і куль Слаппнитера з Льондону, Тенеда з Відня. Бодїжні прибори і убеборки до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в столиках із бронзу, годинники фігури, гарнітури до писаня і до куренї, шкіряні шопочки, ташки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найнодїйніші, з тукрасних як і заграничних шовків, фулярові, краватки до праня, рукавички шкіряні і з найлїпшої ярки.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, хлопців і дїтий із жіркової шкіри в ріжних красках, драп, сїмскі, Boxcalf, лакировані і т. п. до шнурованя, на ґудзики з ґумою і п.

Сандали системи Дра Лежина і ц. к. Кнайпа найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім наборі. Найлїпші американьскі шкіряки.

Мужеске біле, з пїки, поперіїв, полотна, пікоу і батисту, красно вишивене найлїпших фабрикатів від ґарнітурів. Кошулки, жилети, хусточки до носа, пазьмоки для панів, пань і дїтий в найновійших красках. Сорочки сїтові до колеса, остуживі тїла від поту, калїсони системи Дра Лежина і инші подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, куфри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, подорожні, міски, пледи, порохівники, ремені, парасолї, ешуї, пінки на біле, коші на пачки найновійші картонетки для пань і панів, коши до подорожи і покоїв і т. п.

Обезпечайте будинки, движимости, збіже і пашу

против огневих шкід

в одинокім руснім тов. асекурацийнім

„ДНІСТЕР“ (—)

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить **звертає членам** щорічну чисту надвижку. **Звороти виносили** за р. 1900, 1901 і 1902 **суму 219.332 кор. т. є 8 проц.**

Шкоди лїквідує ДНІСТЕР скоро при участи місцевих членів і делеґатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4,161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 кор.** і уміщені в пупілярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк правний і каси ощадности.

АҐЕНЦИЇ ДНІСТРА находять ся у всїх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента; ДНІСТЕР **уділяє аґенций господарям,** де еще на більший округ нема аґенциї. **Аґенти заробили** вже **537.815 кор. провізиї.**

НА ЖИТЄ треба обезпечати ся через ДНІСТЕР в товаристві правнїскім; власну провізию від таких обезпечень **дає** ДНІСТЕР **на руські добродійні цїли;** тому **на житє обезпечайте ся тілько через** ДНІСТЕР.

Товариство взаїмних обезпечень Днїстер

у Львові, Ринок 10. в домі „Просьвіти.“

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше **лиш** через **Роттердам,** і то переправою

тов. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкартою дістане, їде цїлу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди **власною** желїзницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересїданя. Цїни перевозу кождому доступні. Лїнія найкоротша. **Харч** на кораблях уznаний за найлїпший. Поручає ся задатки заначасу висилати, бо тогди дешевше коштує. Всї письма (листи) і почтові переказы треба адресовати так:

Ан Нетц **M. G. Freudberg, Rotterdam**

209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік

Роттердам.

1 (30 п.)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Виданя тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * * „Ядоха“ клонїньска казка	—·24
Ів. Сянюк, „Образки з природи“	—·20
О. П. „Хлопцї садівники“	—·40
Омелян Попович „Розмови“	—·40
Карпиль Н. Устимович „Три цїкаві загадки“	—·40
В. Умінський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде єї конець.“	—·30
Проф. О. Срезнєвський „Іван Сучанський“	—·40
Ів. Бажаньский, „Пропасть“	—·20
Ф. Колесса, „Наша думка“	2·50
Гарасим, „Малярі“	—·20
* * * „Зерно“	—·20
* * * „Котлєї по заслузї“	—·20
О. П. Кошельский, „В день святої волї“	—·20
Ю. О. Федькович, „Проскурка“	—·20
Омелян Попович, „Листівка“ (старі речинки.)	2·—

Видання тов. „Руска Школа“.

Барановский Мечислав, „Педаґоґіка“	1.20
Ок. Попович, „Методика“ I часть	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли“	1.—
„ „ „10 казок для дїточок“	—.20
„ „ „Збірка законів“	1.—
Ів. Сянюк, „Образки з житя“	—·20
Шпейнаровский Сергій, „Руска Читанка“ для II. класи гімн.	2.80

Др. Стеф. Смаль-Стоцкий, „Громада“	—·20
„ „Порадник“ як закладати пасіки	—·40
„ „Буковиньска Рус“	2·40
„ „Mineralitätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie“	—·40
Ю. О. Федькович, „Пісні жовнирскі“	—.20
Франко Іван, „Русько-українська література“	—.20
Теодор Галін, „Домашний лікар“	1·—
Шгудзи братей, „Верхнєвиньскі загадки“	2.—
О. Шпитко, „Листя з пекла“	—.30
Др. Теодор Галін, Домашний лікар	1.—
Яр. Юзюк, Семинарскі спомини	—.50

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

Зміна льокалю.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику що 1. мая с. р. переношу мій

Маґазин дамских конфекций

з ул. Руской ч. 9, на улицю **Бакдина Гаймана** (Bischof Bakmandasse), під ч. 7.

З глуб. поважанєм **Зофія Соболевска.**

13 (1—3)

Старший практикант або молодий помічник потрібний до торговлї Івана Стернюка в Залїщиках. 18 (1—3)

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

є найлїпшим засобом біль усмирюючим натиранєм, в цїнї від 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. до набути у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в орїґінальних фляшках з нашим охоронним знаком **„якор“** з аптики **Ріхтера** і для осторожности прийняти лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

29 (26—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарнї товариства „Рускої Ради“

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 год. рано.

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента найстерснього курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і завправляючого судового шатона

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска II, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 47. Чернівцї, середа дня 21. цьвітня (4. мая) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Угодова акция в парляментї.

Коли зробити огляд теперішної сесиї парляментарної, то треба сказати, що цїла тота сесия кінчить ся на нїчім. Обструкция, як відомо, тревала через всї дотеперішні засїданя палати послів, а угодова акция ведена Поляками для примирення Нїмцїв з Чехами і уздоровленя в сей спосіб парляменту вже остаточно розбила ся. О що саме ходило обом сторонам, ми уже писали про се. Чехи домагали ся введеня урядової мови чеської та заложеня унїверситету в Берни, а Нїмцї були на переправами в напрямі обох наведених чеських жадань, але під условиною занехаяя обструкциї.

В молодоческім клюбі вирвуза була протиобструкцийна течія, а др. Крамарж домагав ся вино, щоби деякі справи виключити з обструкциї. Але все не можуть сторонництва остаточно згодити ся на дорогу, якою би дійти можна бодай до якого небудь порозуміня. Піддавано гадку, щоби в рівнобіжних засїданях вести розправу над реґуляміном і буджетом, але в послїдних часах залишили сю думку а то з тої причини, що зміна реґуляміну може викликати нові бучі радикальних сторонництв і взагалї майже нїхто не вірить в який небудь успіх зміни реґуляміну дорогою парляментарною. Значить, становище молодочехів остаточно лишило ся теж само, що й до тепер. А в послїдній хвили в молодоческім клюбі мав признити ся одноцїлий погляд, що чеські посли не мають нїякого поводу ни небудь змінити своє поступованя. Отже щезла навіть тінь того порозуміня, на яке заносило ся.

Нїмцї з свого боку не годять ся на так далекосяглі домаганя Чехів, хоч являють ся вони більше уступчивими, чим Чехи.

Ось минущої суботи відбували конференциї виконуючий комітет нїмецких сторонництв з членами парляментарної комісиї польского кола і хотяй Поляки не могли еще подати докладно сформулованих чеських жадань, однак дискусия вела ся в дуже приємний спосіб. Але найбільше з нїмецких лїберальних сторонництв — людовцї дало в справі угодових точок предложених від Чехів польским колом катеґорично відмовну відповідь і, розуміє ся, се розбило цїлу акцию.

Тай Чехи остаточно були не вдоволені такими переправами і переконали ся, що дальші переправи не доведуть до нїчого, так що відмовна декларация наступила майже рівночасно з обох боків. Значить, всї заходи польского кола „уздоровити“ парляментарні відносини, кінчили ся нїчим.

Ситуация стала ясною: нема жадних виглядів на приверненє правильного житя парляменту і тому обструкция буде тревати і на дальших засїданях парляментарних. На засїданю палати послів з дня 2. с. м. сконстатовано присутність всего-на-всего 101 послів. Перед засїданем зарядив президент відчитане спису послів, котре відбуло ся помимо протесту чеських і нїмецких радикалів. Опісля приступлено до читаня внесень і інтерпеляций.

Як бачимо, стан річий в парляментї зовсїм не зміни ся і можливо, що з огляду на се парлямент буде скоро замкнений. Докладно поінформовані в сих справах „Neue freie Presse“ заповіла уже, що правдоподібно, що правительство розпише палату і розпише нові вибори.

Як заступити чисельну льотерію?

В 39. числї нашої часописи перепечатали ми з „Економіста“ статю, в якій був переведений доказ, що льотерия чисельна є математично неморальна та що в інтересї держави (хотяй не фінансовім) лежить знесенє сеї страшної язви суспільної. Однак держава не хоче знести сего легкого жерела своїх приходів, що дає їй щорік 10 до 12 міліонів корон чистого зиску, і закриває ся все тим, що — мовляв — вкажіть иньше рівно інтратне жерело приходів, а рад льотерию сейчас знесе. Тому-то й ми подаємо знов за „Економістом“ дещо про проекти, що мають на метї заступити льотерию чисельну в спосіб корисний і для держави і для тих, що хотїли би доробитись якого такого майна при помочи льотериї.

Всї проекти, що хотїли би усунути льотерию чисельну, а заступити єї иньшою льотерийною грою, яка-б з одного боку заспокоювала істнуючий в людях нахил до ігор льосових, а з другого боку не пропаляла-б людий до руїни, мусять відповідати чотиром конечним умовам, а се: 1. сили господарскі тих, що грають, не повинні через таку гру зменьшуватись, а противно скріплятись; 2. держава мусить мати певність, що єї буджет через знесенє льотериї чисельної не понесе якої шкоди; 3. переведенє проекту мусить бути можливе навіть і тоді, коли число людий, що беруть участь в грі льотерий, не відповідає обчисленим в горі; 4. нїякий приватний предприємець не повинен мати особистого інтересу в тім, щоби підприємство льотерийне вдалось та щоби число граючих було як найбільше. Якже-ж урядити таку льотерию — не чисельну, але льосову, — щоби відповідала тим чотиром умовам? В деяких державах, як прим. в Нїмеччинї та Угорщинї, на місце льотериї чисельної введено т. зв. льотерию класову, але она, як доказав Сіґгарт, не відповідає поданим умовам; умовам тим відповідати може лиш т. зв. льотерия процентова. Не будемо тут розбирати усяких більше або меньше дотепних проектів такої льотериї, бо они всї мають ту хибу, що не приносили-б державі і десятої части того доходу, який приносить їй що року льотерия чисельна, пригадаємо ся лиш двом проектам, що можуть числити на поперте у держави і дадуть ся евентуально зреалїзувати. Сї проекти — то проект Шерля (Scherl), попираний через уряд прускій, а другий проект, що недавно тому появив ся в віденьскім журналї „Die Zeit“.

Проект Шерля виходить з заложеня, що й найбіднїйший чоловік через ощадність може доробити ся маєтку. В тій цїли треба би утворити посередний заклад між щадницями а публїкою, що складає гроші; заклад сей старав би ся з одного боку наклонювати людий до складаня гроший в щадницях, видавав би тим, що в щадницї складають гроші, за відсотки від ощадностий льоси, а то так, що кождий, що через рік складав в щадницї гроші, дістав би при кінци року льос. Опісля сей посередний заклад заряджував би льосованя преміове, відповідно до загальної суми відсотки, що припадають на вкладки, вложені за его посередництвом. При кождім тягненю серіовім сеї льотериї мало би тягнути ся одну головну виграну 100.000 марок, а решту виграних мало виплачуватись без нїякого потрученя. Всї кошти такого поступованя поносив би сей посередний заклад, а за се від щадниць дістав би певну квоту за се, що до них допроваджує вкладки. — Против сего проекту виступила преса нїмецка, побоюючись, щоби через се загал не розпалив ся до льотерийної гри, але видїл союза нїмецких щадниць осьвідчив ся за проектом Шерля і має сей проект представити на порядку дневнім найблизших загальних зборів делеґатів союзних щадниць. За тим проектом виступив з початку і уряд прускій, але опісля з огляду на голоси преси вздержав на разї его введене в житє.

Далеко лїпший є проект, що появив ся в „Die Zeit“, а опісля в часописи „Dobrobyt“ (ч. 8. р. 1904); его представимо тут в головнім начерку. Після сего проекту держава дає щадницям, як також інституциям, що мають право принимати щадничі вкладки, право видавати книжочки льосові. Ті книжочки видає тим інституциям центральний уряд, а они мають їх у себе перестемплювати і ними заряджувати на власний кошт. На бажанє дістає вкладаючий таку книжечку льосову, а за се інституция платить єму від его вкладок $1-1\frac{1}{2}\%$ меньше, як на звичайну книжочку вкладкову. Хто через означений час може виказати ся вкладкою на одну книжечку льосову в певній мінімальній висотї, сей має право брати участь в льосованю. Перед кождим тягненем пересилають згадані щадничі інституциї до центрального уряду льотерийного консиґнациї зі списом чисел книжочок, що мають право до гри, і тих стягнених $1-1\frac{1}{2}\%$. Заряд льотериї не потребує

Василь Кравченко.

Ловець.

(Конець.)

Повитаншись з иньшими, лїкарка також сїла до столу поруч з Брунькою.

Гостї і хазяйка, що порали ся коло чаю, якийсь час сидять мовчки... пють чай... Тиша... Нїяково!...

— О, о, як напосна міль лїтає!... гукнула господиня, тримаючи у правій руцї чайник за ручку, а лївою енерґуючись зловити комашку; але се їй незручно було зробити.

Обидва офіцири схопили ся, погнали ся: — штабс-капітан стрибав, плескав долонями!... — Комашка йому не давала ся!... Підполковник поважно замахнув правицею у себе над чолом, залирнув у руку, мовчки показав господинї забиту комашку. Панї Марта вдячливо дивила ся у підполковникові очи...

— Так, подумав Брунька, — иньші думати муть, що вона дякує Маточинї за те, що він міль забив, а мене не надуєш — вони закохані...

— Бачите, — каже штабс-капітан, збентежений тим, що не він забив комаху, я чотири роки був у нашому баталїонї за казначея — у мене казьонної одежи берегло ся на пів мілїона рублїв, а про те нафталиною не пересипав і в мене молї не було...

— Се вже йому ту певно нафталиноване повітре смердить, — догадав ся гуморист.

— А щож ви робили? — любенько осьміхаючись, перепитала лїкарка у Троцького.

— У лїтї я всю одїж два рази на сонце викидав, провітрював — тай тільки...

І єї залицяють ся, „підстрелив“ Брунька.

За який час знову сидять мовчки...

Гуморист почув, що його знову будуть просити до карт, а в його „торбі“ вже й тепер досить було „дичини“... — І взявши ся за голову, він підвів ся і подибав у горницю... — Звідти ось йому на очи витикаєть ся поламана нога з фортепяну, а на самому музичному струментї клаптї роскиданих нот, по серед кімнати — зелений столик з картами... Оббитка на меблях, що стоять понад стїнами, хоч і не стара, коли-ж на нїй мешкають дві біленькі кудлаті собачки... А там у нутру — зовсїм праворуч — на великій старій канапі незнакома молода чоловіча постать сидїла... Брунька пильнїйше придивив ся і вже хотїв складати таке полюваня у „торбу“; — Хоч замість „кісток“ у сеї людини є бечівки... а на бечівках мяса завсїгди бракує, ну за те сьвіженьке число часописи „Свѣтъ“ тримає у себе перед очима... Більше в всьому покою до читаня тут нїчого не знайдеш! Хто такий він? що робить?... який жаль: у сїй кімнатї нема в кого спитати ся про нього!... Такий погляду людини буває тодї, як у неї сухоти... Не потрібний нїкому — хутко умерти повинен... Не буду стріляти, бо шкода заряду“ — І Брунька разом повернув оглоблї до їдальнї, — а там розмова пильная йде:

— То ви, пане капітане, походить, з далека? питає Моточина у Троцького.

— Тошно так, пане полковнику — звідси аж тисяча верст...

— Один другому дав збільшеня на чин... „Але“... — подумав гуморист.

— Ви у лазаретах? — добиваєть ся підполковник.

Так тошно, пане полковнику, у лазаретяному баталїонї, — буде війна — наш баталїон розгорнеть ся на два полки — один відразу на війну, другий — дома буде...

— Ти — „лїзерта“, „гармига пузата“, „крупа“, „кресодав“, „ще сірий“, — усїм вам лазаретникам за се сором! — Дарма розпинаєш ся!... Підполковників перший лоб не твій!... Підполковник краще за мене се знає, а, бач, муркоче, немов-би той кіт з котеним!“

На сьому гумористові мрії перепинив поручник Петро Іванович, котрий мов несамовитий плетїв до їдальнї, бо він „як собака“ хотїв „жерти“, був лютий на „гадюку“ жінку за те, що не дає йому розводу...

„Кістки“ є, „мясо“ на мідницьких.. щоках одутле... Борода стрижена низько... Чорні очи вилуплені... — Молдован!“...

Петро Іванович перейшов в сю хвилю від Троцького здоровати ся з Брунькою; сей, протягуючи руку до того, усьміхаючи ся, щоби радїючи сьому питаню, силує ся затвердити у своїй голові те, що його нїс почуває з далека.

зонсім провірювати тих консиґнаций лиш обчислить надіслані відсотки, визначить з сего по відтрученю коштів відповідну часть, а іменно 30% на виграну, а решту 70% оберне на користь державного скарбу. Коли би тих 70% не вистарчило на се, щоби покрити страту зі зносени чисельної льотериї, радить проєкт утворити з тих 70% окремий фонд опроцентований і до него долучувати що року уділ випадаючий на державу, так довго, як відсотки того фонду не покриють страти, яку держава понесла би через зносене льотериї чисельної; сим способом льотерия чисельна з часом сама з себе мусіла би впасти. Вислід такої процентової льотериї був би імовірно в Австриї ось такий. Тепер вкладає що року своєї ощадности в щадницях яких 3.500.000 людий, в товариствах кредитових яких 1.000.000, в почтовій щадниці 1.600.000, не числячи тих, що купують льоси та грають на льотериї. Тих малих капіталістів можна ніко з гори зачислити до клієнтелї щадниць льотерийних, не числячи тих, що пішли би скоро за їх приміром. Приймім однак, що на разї приступило би до сеї льотериї лиш $2^1/_2$ міліона людий, та що найменьша вкладка в льотерийній щадниці виносила би 500 кор. (можна би видавати половини, четверті, осьмі, а навіть десяті части книжочок льосових), то тодї можемо сьміло числити на се, що до льотерийних щадниць приступить $2^1/_2$ міліона людий з пересїчною вкладкою 200 кор., а се дало-б 500 міліонів корон вкладок. Від сеї суми виносить $1^1/_2$% $7^1/_2$ міліонів корон; відніймемо 200.000 кор. на адміністрацию, то на виграні випаде 30% = 2.190.000 кор., а скарб державний дістане решту 70%, т. є. 5,110.000 кор. Правда, сума та не вистане відразу на покрити страти з доходів чисельної льотериї, предїмінованих на яких 10 міліонів корон, но на се зарадили би сей Специяльний фонд, про який в горі була бесїда. А що льотерия чисельна по всякій імовірности з року на рік меншала би, а процентова зростала, належало-б означити точно сей 70%-ний уділ держави і установити його максімум; коли би число вкладок сеї процентової льотериї зросло вже так, що уділ держави перевисшив би се максімум, тодї можна би з часом зменьшити відтручуваний процент з $1^1/_2$% на $^1/_2$— $1^1/_2$.

Можна надїяти ся, що всї щадниці радо пристали-б на сей проєкт, бо через се ухоронить ся не лиш від ріжних привілеїв і конкуренциї почтових щадниць, але також можуть числити на таку скількість постійних вкладок, що радо понесуть невеликі клопоти і кошти, получені з заведеня льотериї процентової. З другої сторони держава будо мала право в разї якихось жалоб або неформальностий відібрати дотичній інституциї право виданяня книжочок льосових.

З короткого сего начерку видно, як розумно і дотепно є опрацьований сей проєкт льотериї процентової; він відповідає усїм чотиром, наведеним в горі, умовам правильної та моральної льотериї, а до сего має ще сю добру сторону, що не розбурхує людских пристрастий і немов змушує людий, які хотять прийти до якого такого майна, до ощадностий. Віддаючи державі львину пайку свого приходу, заслугує та льотерия процентова на найбільше поперте зі сторони сеї держави і введене на місце ненасиченого, ненормального мольоха чисельної льотериї.

Др. Вол. Левицкий.

Росия й Японїя.

Поражка Росиян на суши.

Надії російских стратеґіків, що Японці іще не скоро розпічнуть рішучі операциї воєнні, не оправдали ся. В послїдних часах прийшло в кількох місцях до цїлого ряду рішучих борб на суши, які кінчили ся повною поражкою Росиян. Ось недавно завязала ся завзята боротьба над рікою Ялю і по дводневній битві Росияни побито. Японці перейшли ріку Ялю а Росияни мусїли цофнути ся. Крім того, з Чіфу доносять, що японський адмірал Носоя на чолї 25 канонірок допоміг японській полюциї зложеній з 5000 піхоти перейти ріку Ялю на манджурский беріг. Значить, Японці вдерли ся уже й до Манджуриї. Японці кинули через ріку Ялю понтонові мости. З свого боку старали ся Росияни зіпхнути японську піхоту до ріки, але їх відперто. Окрім того повело ся Японцям висадити другий корпус війска на захід від Ялю.

Після приватних донесень, перша часть великої японської армії вже перейшла також через ріку Ялю і на манджурскім березї вже прийшло до першої більшої битви, по котрій Японці удержались на нових позициях. — В суботу одержав держ. департ. в Вашінґтонї, що над Яльом прийшло до великої битви, котра скінчила ся великою побідою Японців.

Бюро Райтера доносить, що в минувший четвер перейшло Ялю 16.000 Японців і заатакували 30.000 Росиян в дуже сильно обвалованих позициях. В пятницю Японцям прийшла на поміч нова сила зза ріки. Битва тревала аж до суботи а розширила ся на довгу просторонь вздовж ріки. Рано в недїлю закинїла нова борба. Атак Японців на суши скінчив ся знаменитою побідою.

Минувшої суботи мали Японці перейти коло Віджу ріку Ялю і обійшли лїве крило російске. Досьвіта розпочала ся сильна канонада, в якій узяли участь гармати на лївім березї ріки і канонірки на ріцї. Крім того дня 30 цьвітня обсадили Японці Кінченчен, котрий мав бути ключем до російских позиций. Розпочала ся борба і коло Потієнтінсе. В сїй справі російский ґенер. Засулїч доносить: „Нинї в недїлю (1. мая) від 4 год. рано японські полові батериї острілюють наші позициї під Потієнтінсе і Кінлїенчен. Перевага є по стороні японської армії, а особливо єї артелериї. З тої причини нема змислу боронити Кінлїенчен і зарядженo відворот, який відбуде ся в порядку. Під Потієнтінсе битва доси не скінчила ся.

Коли всї ті донесеня правдиві, то Японці зробили не меньше добрий початок на суши як на мори. Видно також, що головною прикметою японської тактики на суши є скорість нападу. В протягу 3—4 днїв усьпіли вони в кількох місцях перейти ріку Ялю і така шибкість рухів японських війск є безусловно головною причиною того, що Японці мають перевагу на суши.

Японьска фльота коло Владивостока.

Алексеєв телеґрафував до царя, що дня 29. цьвітня о 2. годині в ночи коло Владивостока показали ся 4 японські торпедовці, але в короткім часї щезли. Крім того, з острова Аскольда доносять, що з полудня надходить 10 кружаків і 6 торпедовців. Се ескадра надійшла до Усурийского заливу, але не наближилась на віддалене стрілу. Тої-ж днини о десятій годині перед полуднем завернула ескадра назад і в темряві щезла. Із сего видно, що шлях від Порта Артура до Владивостока для Росиян дуже небезпечний та що японська фльота має якісь нові воєнні плани на мори.

Японьске донесене урядове.

Урядове донесене японського правительства в справі послїдних подій над рікою Ялю звучить так: „Наше війско дня 30 цьвітня перейшло Ялю недалеко коло Сутінсина серед взаїмної бомбардациї. По короткій перестрілцї Росияни мусїли цофнути ся. Тегож дня о годині 8. вечером міст на головнім рамени Ялю був вже готовий, а наша армія, перейшовши Ялю, двигнула ся на Кушен. Дня 1. мая обстрілювала наша артелерия Росиян на північний захід від Йосогоко. Росияни мусїли цофнути ся а ми заняли позицию на горі коло Кулїенгеи аж по другий бік Йосогоко".

Зменьшенє злочиньства у Франциї.

Статистичне бюро при міністерстві справедливости у Франциї опублікувало недавно свої розслїди в справі ріжних переступств за послїдні 20 років. Виявилось, що за період від 1881 р. до 1901 р. число ріжних переступств у Франциї значно зменьшило ся. Тодї коли в попередних часах кількість таких переступств, як знасилене, двоженьство і т. д. складало із себе майже половину загального числа всїляких переступств проти особи, тепер зменьшилась кількість такого роду переступств на 42%. Число убийств зменьшило ся о 10%, а кількість дїтоубийств о 40%.

Крім того, переступства против власности також зменшили ся і то о 32%.

Один рід переступств, які не лиш не поменьшали а противно побільшали — се фальшоване гроший. Обясняє ся се високим степенем розвитку ріжних технїчних средств, потрібних для фальшовани монет.

Число нетяжких переступств за послїдні 5 років знизило ся із 163.603 до 160.161. А не треба забувати й на те, що тепер перепровадженє слїдства поставлене в як найлїпші условини, отже майже неможливо, щоб переступник уникнув кари, на яку він заслугує. Кількість бродяг і старців-жебраків за послїдні 5 років також значно зменьшило ся, а іменно перших о 22% а других о 15%.

Замітно, що число самоубийств теж очевидно стремить до послїдовного зменьшеня. На перший погляд видає ся таке твердженє парадоксальним, але в дїйсности сьвідчать про се статистичні дати. При чім найбільше число самоубийств лучає ся серед дорослих, звичайно нежонатих людий. Розслїди згаданого бюро виказали між иньшим, що найбільше самоубийників буває весною. Щож до средства самоубийства, то найчастїйше лучають ся утоплени та завішеня.

Рівночасно з зменьшенєм злочиньства у Франциї, цікаво прослїдити також і еволюцию законодавства. Карні закони з 1810 року були досить жорстокі. Але уже в 1832 роцї введено „лагодячі обставини". Відтак з 1885 роцї видано закон, після якого можна увільнити переступників від повної кари, скоро вони своїм поводженєм виказали покаяне.

Вкінци закон Беранжета з 1891 р., після якого може суд відкласти час кари, мав незвичайно пожадані наслїдки. Завдяки сему законови число рецидивістів за послїдні роки значно зменьшило ся. Так наприклад, в 1893 роцї закон сей примінено в 20.000 случаях, а всїх рецедивістів було 105.000. В 1903 р. примінено закон Беранжети в 32.000 случах і рецедивістів було вже лише 84.000.

Положене малолїтних переступників у Франциї в послїдних часах також значно полїпшено. Очевидно, що французке законодавство памятає на те, що жорстокість нїколи не відверне людий від переступств.

—Сурдут, рукавички, очи, рот— усе тїло припахує... Не можу витримати!... Трийцять сїм лїт ти бубиш по пять фляшок на день басарабського вина!... І ось воно крізь твою шкуру виходить на верх!... Ой, упаду, бо смердить!...

— Що не кажіть — четвертого маємо — Павло Іванович поїсть і ми можемо сїдати до столу, — тїшить ся господиня і дає їсти голодному.

Маточина з Троцьким ведуть розмову про службу, до них прислухаєть ся лїкарка.

— А командуючий війсками часто робить у вас смотри? — питає підполковник.

Він що року їздить по при наше місто по річці Широкій і що разу ми його сподїваємо ся у себе, однак за пять лїт лише один разочок заглянув...

— Бо лазарети! — не втерпів гуморист.

— Стій, далї не рипай ся, я знаю: він вийшов на беріг, офіцери були на місцях; до тебе наближив ся, козернув; ти шашку схилив у дїл... А далї — того москаля — „про знамя" спитав ся, у того — „Отче-нашу" не добив ся а там — „про вдарпік"... — і „гарш" тай подав ся собі!....

Тільки й був у нас одну годину, а ордера гарного видав, — радісно каже Троцький.

— Справдї добре — не дивив ся, а ордера гарного видав. — правдиво радїв з ним і Моточина.

Дві панї і господар, що тепер стояв на дверах — з переднього покою у їдальню і пильно слухали офіцерску розмову — теж щасливо усьміхали ся.

Петро Іванович їв, сопучи.

Брунька хотїв позїхнути, але щоб не було неловко, він зробив дуже плаксиву міну в обличча і хутко, хутко зачесав великим і середними пальцями правої руки у поперек нутлякія рота, нїби розганяючи те, що його тепер дуже, дуже угололо...

* * *

Маточина, Троцький, господиня та Петро Іванович у горниці за столиком у карти грають; біля них — поруч з Троцьким — найшла собі місце лїкарка... Той „невідомий" — змарнїлий „Свѣта" читає.

„Пахолок" залишив ся у переднього покою... Гумористови стало тяжко під „повної торби", він почав хвилину ловити, щоб устригнути до дому, „спорожнитись".

— Вибачайте, панове, лишень попитаю, каже господиня до картярів, почувши, що з надвору ще хтось прийшов.

Ось він і вона... Обоє старенькі — гумористови вони не відомі. — Брунька умисне відводить від них очи, адже й так на сьогодня досить!... Про те думка його мимоволї тягнеть ся й до них. Тодї він змушує себе думати про них лише гарне... „А й справдї гарні — симпатичні тай годї!" От певне і до кирт—пьятим — дїдуня припросють, про те — ні краплиночки кепського він не має в собі!... Гарно те є, що його панї старенька одразу з переднього покою пішла до якоїсь иньшої господарскої кімнати... на одну людину усе-ж таки меньше... А він?... Та... хай йому біс — остогидло і мясо й кістки!" — От тільки його прізвисько менї не відоме...

— Хто сей гарний дїдусь? — Спитав ся він тихенько й ласкаво у Петра Івановича, тодї, як дїдусь сам собі у їдальнї пив чай, а господиня сїла до гурту:

— Якийсь Папленко, — одказали йому... Хоч у такій куценькій одмові д. Брунька прочитав: „відчепись — обремилюсь", але й у сїй відповіди гуморист вичитав щось гарне, гарне для старенького!...

Гуморист страшенно заслаб — „пташки виривали ся на волю!" Єго неудержно тягнуло до дому!

Дїдусь по чаю увійшов у горницю: попитавши ся з усїма, підсїв до картярів, з гурту яких доходили звичайні слова — „сїм жир" „пять вин" „без одної", лусь її!... і т. і.

Щось собі мугичучи, Брунька нїби качки погонив, прямуючи до їдальни, щоб зійдти, не зворушуючи громади, легенько чкурнути до дому; коли ось ненароком дорогу йому заступив Петро Іванович, котрий на хвилину відійшов від гурту, щоб дістати тютюну у пальтї, що висїло у передньому покою, та зробити цигарку.

— Петре Івановичу — байдужно звернув ся Брунька до нього — а як нам до вподоби наш дїдуньо?

— Хм, грець його візьме! Сядеш з ним у карти грати а він — нудний!... Ну, голубе, розполопайте — коли „свої", граємо — жарти у нас — сьміхи... Глузуєш з того, хто обремизить ся... А його запро-

Просимо відновити передплату!

НОВИНКИ.

М. Лисенко приїде! Свого часу оповіщали ми, що Вп. ювілят М. Лисенко писемно приобіцав завитати до Буковини на концерт, який устроює товариство „Буковиньский Боян“ в Чернівцях з нагоди 35-літної его композиторскої діяльности. Тепер знов прийшла на руки п. д-ра Сиаль-Стоцкого телеграма, в якій Вп. ювілят М. Лисенко оповіщає, що на концерт певно прибуде та що виїхав він з Київа у вівторок, дня 3. мая, отже сегодня рано, дня 4. с. м. витати ми чернівецка громада нашого славного музика уже у себе дома, в Чернівцях.

Ґенеральна проба тов. „Буковиньский Боян“ в Чернівцях, відбуде ся сегодня, дня 4. мая с. р. о 5. годині по полудни в сали музичного товариства під особистим проводом славного нашого музика М. Лисенка. Просимо всїх шан. сьпівачок і сьпіваків як найточнїйше явити ся на пробу.

Видїл.

З нагоди 35-лїтного ювілею композиторскої творчости найбільшого нашого музика Миколи Лисенка устроює товариство „Буковиньский Боян“ в Чернівцях в пятницю, дня 6. мая с. р. в великій сали товариства музичного о год. 11. перед полуднем **людовий концерт** заходом товариства „Руский міщаньский хор“ в Чернівцях з слїдуючою програмою: 1. Сьвяточна промова — виголосить проф Клим. 2. М. Лисенко: „Молитва“, хор жіночий в супроводї власної орхестри товариства „Руский міщаньский хор“. 3. М. Лисенко: „Коло мамка, коло броду“, хор мішаний. 4. М. Лисенко: „Козаченьку, куди йдеш“, хор мішаний. 5. Ф. Колесса: „Ой летїла зелуденька“, хор мішаний. 6. М. Лисенко: „Верховина“, хор мішаний. Хором і музикою управляє п. Мирон Гундич. — О годині 4. по полудни розпічне ся знов у тій самій сали при співучасти повної орхестри 41. п. п. і при ласкавій співучасти многих любителїв музики **великий концерт**, який устроює товариство „Буковиньский Боян“ з слїдуючою програмою: 1. М. Лисенко: Інтродукция до опери „Остання ніч“ — відограє орхестра 41. п. п. 2. М. Лисенко: кантата „Бють пороги“, хор мішаний в супроводї орхестри 41. п. п. 3. Сольо-сьпів з опери „Сапфо“, — відсьпіває п-на Н. Підлашецка. 4. М. Лисенко: антракт із опери „Тарас Бульба“ — відограє орхестра 41. п. п. 5. М. Лисенко: Гуртовий уривок з поеми: „Слово о полку Ігоревім“, мішаний хор в супроводї фортепяну. 6. М. Лисенко: „Гей не дивуйте, добриї люди“, муж. хор в супроводї орхестри 41. п. п. 7. М. Лисенко: кантата „На вічну память Котляревському“, мішаний хор з супроводї орхестри 41. п. п. Хором і музикою управляє п. проф. Колер. — Цїни місць на оба концерти подано уже в 46. ч. „Буковини“, а тепер знов повторюємо: на людовий концерт: місця сидячі одна корона, місця стоячі 80 сот.; на великий концерт: льожа 25 кор., місця сидячі першорядні 5 кор., другорядні 4 кор., треторядні 3 кор., прочі місця сидячі 2 кор., місця стоячі 1 кор. 20 сот., для учеників 50 сот. Оба концерти розпічнуть ся точно о означеній годині і двері зараз по розпочатю концерту будуть замкнені. — Гадаємо, що кождий щирий Русин постарає ся прибути на се велике народне сьвято.

Личні вісти. Управитель желїзничого руху в Чернівцях Ґеґінґ виїхав дня 1. мая до Відня, щоби взяти там удїл в конференциї міністерства державних желїзниць.

В справі театрального будинку. Черновецкий маґістрат передав краєвій президиї резолюциї мійскої ради, після яких можна буде вживати старого театрального будинку для дальших вистав. Остаточне рішення сеї справи залежить від краєвого президента.

Епідемічні хороби в Чернівцях. В передмістях і в самім місті Чернівцях за минувший тиждень, іменно від 23. до 29. цьвітня сконстатовано епідемічні хороби, а то: скарлятину — чотири случаї і Typhus exanthematicus.

Новий уряд. Найвисшим рішенем із 6. цьвітня 1904 дозволено на креоване уряду для виміру належитостий. На основі розпорядку міністерства фінансів із 12. цьвітня 1904 розпочав той уряд свою дїяльність із днем 1. мая с. р. а в округ его дїлання будуть входити, отсї судові а зглядно податкові округи: Дорна, Ґурагумора, Кімполюнґ, Радівцї, Селетин, Серет, Солька і Сучава.

Загальні збори читалнї „Рускої Бесїди“ в Товтрах. Відповідно до приписів § 15 закона о товариствах маю честь повідомити, що публичні збори товариства читалнї „Рускої Бесїди“ в Товтрах відбудуть ся в недїлю 15-го мая 1904 о 2-ій годині по полудни в домі господаря Николая Сніжавки ч. 80 з отсим порядком: 1. Отворене зборів і вибір преде. зборів і секретаря. 2. Прочитане статута. 3. Прочитане протоколу на рік 1903. 4. Справоздане голови і бібліотекаря. 5. Вибір видїлу на рік 1904. 6. Ухвалени видадок на рік 1904. 7. Вільні внесеня. — *Николай Сніжавко*, голова читалнї.

Загальні збори читалнї „Рускої Бесїди“ в Топорівцях відбудуть ся дня 8. мая 1904 о 5-ій годині по полудни в домі Петра Ґелича під ч. 52 з отсим порядком дневним: 1. Вибір видїлу. 2. Справоздане старшини читалнї. 3. Вільні внесеня. — *Петро Ґелич*, голова, *Метро Іващук*, секретар.

Зміни властителїв. В 42-ім числї нашої часописи подали ми за иньшими часописями вістку, що село Іспас перейшло на власність Фішера. Тепер же на просьбу управи дібр ґр. Цїлдї простуємо ту вістку о стілько, що Іспас на власність Фішера не перейшов та що те село за 800 тис. кор. продане не може бути, бож варта до 2 міл. кор.

Провінціональна хроніка. Шістьдесятьлїтний господар, Іван Миронів в Путилю упав дня 22. м. м. при спусканю дерева із горба Чечї і впав так нещасливо під сани, що по кількох хвилинах віддав Богу духа. — В Сучаві піймано 27. цьвітня злодїя, який добирав ся до каси головного уряду податкового. Спійманим є Ґишард Райхель, якого усунено із служби в дорозї скарбовій на злодїйство. Райхля поставлять перед воєнний суд. При слїдстві виявило ся, що він вже давнїйше господарував в урядї податковім, але не мігши дібрати ся до каси, вдоволив ся забраним 12 корон офіц. Гостюкови. — В Драчинцях, в посїлости бар. Мустаци вибух дня 24. м. м. лїсовий огонь. Его жертвою впало лиш приземне дивте та меньші деревця, бо огонь повело ся зльокалїзувати.

Памятник Шевченка в Києві. В послїднім випуску „Кіевской Старини“ порушує ся справа більш повного та критичного видавництва Шевченкових творів на Українї. Замітивши, що час уже видати твори Т. Шевченка так, щоби вони були звісні й „меньшому братови“, якого ґеніяльний кобзарь так щиро любив, кінчить редакция „Кіевскої старини“ свою замітку такими словами: „Пора поставити в Києві великому поетови України памятник достойний имя его імени. Бо чи довго ще один сумний хрест на могилї біля Канева на всю широку, рідну поетови Україну буде нагадувати нам Шевченка“?

Студенти-Словінцї в Відни відбули дня 2. с. м. віче, на якім ухвалили резолюциї в справі заложеня словіньского університету в Любляні і виразили протест проти видаленя деяких студентів з віденьскої техніки та проти розпорядженя ректорія університету і політехніки що до установ для студентів не нїмецкої народности. Вкінци завізвано всїх студентів — не Нїмцїв, щоби виступили проти надужитям, які допускає ся дотично слухачів висшої школи не нїмецкої народности.

Конґрес зоольоґів. Від 14. до 19. буде відбувати ся в швайцарскім Бернї із черги 6. міжнародний конґрес зоольоґів, на який має прибути 800 учасників.

Страйк офіцирів. Офіцири і машиністи із Бордо прилучили ся до страйку старшини маринарки торговоі в Марсилї, жадаючи збільшеня своїх прав і розширеня юрисдикциї.

Американьский метеореольоґ проф. Гемтон видав недавно брошуру, в якій доказує, що тепер настала доба великих переворотів на нашій земли і що заносить ся на дїйсну революцию в природї. Океани виступлять з берегів, підсонє змінить ся, всюди повстане богато нових вульканів а в слїд за сим прийдуть грізні катастрофи і переображене нашої землї, теперішні землетрясеня, вибухи вульканів і т. и. є лише вступом до великих переворотів і заворушень в природї. Не знати лиш, чи ті віщевана не є „американьскою правдою“.

Проти суконь з довгими хвостами. Пражский маґістрат рішив заказати панни, щоб не ходили в довгих суконь по городах і парках мійских. Оттакий заказ повинні видати й иньші міста, бо довгими суконями лиш збирає ся хмари пороху, який осїдає на грудях прохожих.

Із висоти 2000 стіп. В Йоганнебурґскій копальни (Трансваль) лучила ся страшна пригода. Партия зложена із 43 амарів з'їхала віндою в глубину шахти. Несподївано линва пукла а вінда полетїла із висоти 2000 стіп. Всї амарі згинули на місци розтаєлені до недопізнаня.

„Любитель штуки“. В парижскій палатї штуки арештовано чоловіка, який із цїнних шаф крав дорогоцїнности. При арештованю боронив ся завзято, хоч безуспішно. На поліциї признав ся, що називає ся Марко Рішарді та що під псевдонїмом Марк Стефане випечатав богато романів.

Як робить ся рекляму? Звісний американьский власник менажериї і орґанїзатор цирка Барнум перевисшив в роблеию рекламы все, на що може здобути ся людска фантазия. Раз заангажував до виступів сьпівачку, Лїнд, жертвуючи їй 25.000 долярів за 100 виступів. Їй зробив він таку рекляму. В місци, де славна сьпівачка мала вийти на беріг із корабля, який привіз єї із Европи, вибудував велику трибуну а на ній уставив 1000 людий платних по 2 дол. Як лиш корабель наблизив ся, на даний Барнумом знак трибуна з лоскотом завалила ся, а цїла армія платних статистів попадала у воду, де їм нїчо дуже лихого не стало ся, бо все було наперед приладжене. Вже ся пригода звернула увагу публики на Лїнд, а до того прилучило ся ще й те, що на другий день афіші оповістили, що весь дохід із першого концерту жертвує Лїнд на жертви вчерашньої катастрофи. Гумбуґ повів ся знаменито. Саля була битком переповнена людьми подивляючими сьпів гарної й великодушної сьпівачки. До історії реклями треба ще згадати про норвежского скрипаря Ole Bule, якому каса все не дописувала. Аж ось раз печатано на афішах через друкарску ошибку імя артиста місто Ole Bule — „Old Bull“. І тисячна публика поспішила, щоб побачити артиста, що прозвав себе „старим волом“, бо таке є значінє анґлїйских слів „Old Bull“. Від того часу підписував ся артист в Америцї на афішах лише „Old Bull“.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Промінь“, суспільно-науковий орґан руско-українського учительства. Число 8. і 9. Рік І. — Зміст: Дисциплїнарний закон для букон. учителїв. (Конець.) — Attalea princeps. (Конець). — Народна руска школа і руські учителї в Галичинї. — В справі самопомочи учительскої. — І тут зле і там не добре. — Як викоренити анальфабетизм. — Дещо про виховане і культурний стан в Японії. — Всячина. — Надіслане. — Переписка редакциї і адміністрациї.

„Економіст“, місячник економічно-господарский, орґан стоваришень заробкових і господарских. Число 4. Рік І. — Зміст: Реформа виховання, „Ортоскоп“. — Запити, які слїдує ставити при ревізиї заробкових і господарских спілок і споріднених з ними товариств. — Краєва школа молочарска в Решові. — Розвій селяньских господарств в східній Галичинї 1848—1898, др. Йосиф Озеськів. (Дальше.) — Огляд кооперациї в Европі, І. Петрушевич. — Економічний розвій Яману, Іван Бачиньский. — Як заступити чисельну льотерию? Др. Вол. Левицкий. — Чому крамницї у нас упадають? Ф. Ґ. — Спілка молочарска в Рибній під Краковом. — Зарібна платня в Франциї, Прусах, Канадї і в Галичинї. — Рух товариств кредитових, належачих до „Краєвого Союза Кредитового“ з 30. марта 1904. — Новинки. — Видавництва економічні і господарені. — Цїни збіжа і плодів господарских. — Курс Львівский. — Оголошеня.

„Ruthenische Revue“ ч. 8. II. зошит за цьвітень 1904. — Зміст: Galizische und preussische Ausnahmsgesetze, Романа Сембратовича. — Zur Frage der Errichtung der ruthenischen Universität in Lemberg, написав професор висшої школи. — Aus der Universität in Lemberg, д-ра М. Зобкова. — Valse melancholique, новеля Ольги Кобилянської. — Записки. — Українсько-руска преса. — Адміністрация „Ruthenische Revue“ Wien, VIII/I. Wiedeburggasse 10.

сили ми до себе пятим, а він мов одоробало, сидить — мовчить!...

Петро Іванович закурив.

— Ні, ти розшолопай — бідкав ся він далї: з тобою грає незнайома людина. До нього шуткують, а він — мов сич — тільки очи вилупив! Усїх убива своєю мовчазностию!... Досада, вечер на вітер майнув!... закінчив Петро Іванович і, безнадїйно махнувши рукою, подав ся до гурту.

Гуморист у їдальни — він так сїв до столу, ховаючись за самоваром, що йому видно було одним оком усїх картярів; а „пахолок“ теж від його погляду не втїк; а тим нїкому його небуло видно.

Брунька думав тут кілька хвилин посидїти перш усього для того, щоб почислити у „торбі“ всю „личину“, а в друге — щоб уся громада, не бачучи його, кілька хвилин на своїх очах — забула би про нього....

Коли ось гумористї здало ся, що хтось уже знов іде з надвору — він зовсїм перелякав ся, бо в „торбі“ зовсїм не було місця! Брунька притишив ся — не дихає прислухуєть ся!... на його щастє — то господар вийшов на двір походити та ще крізь розчинені сїнешні двері чути було, як вечірної доби десь далеко, далеко гавкали собаки.

— А де ви, Антоне Івановичу, може-б кришку змінили мене, бо менї треба-б на хвилинку до кухнї — гукнула господиня.

Гуморист, не підзиваючи ся, сидїв за самоваром; вижидав хвилину таку, у котру до їдальнї нїхто з картярів не дивив ся — пішки, згинцї, скочив до переднього покою.

Там господар, зачиняючи сїнешні двері, здивовано спитав ся у Брунькн:

— Куди се так рано?

— До дому, вибачайте, спішу!... каже той похапцем.

А як же вечеря? — злякав ся старий.

— Ой, ой, вибачайте, живіт підводе!...

Господар нервово штурхнув у дверину колїном — дав слабому гумористї дорогу!...

На дворі було місячно... Брунька раденько підскакував, бо близько сьогодня до дому — він з „торби“ нїчого не згубить...

А все таки, гадав він — господар „пахолок“... Колись був рудий, тепер молоком узяв ся... Нї, нї — на сьогодня вже досить!... Там, на початку про нього є кришку!...

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона вартує 30 К. — Одна трета сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнаста сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в тиальтковій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При більшаразових уміщенях опускаєть ся на цінї процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жиярскої обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший набір парасольок у чорних і в ріжних модних красках, з мереженим і гладких ріжної сорти і Entout-cas. — Парасольки для дівчат і дітий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до прогулку для пань і панів. — Новости.

Капелюхи соломяні і фільцові, для пань, панів і дітий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик П. Лединтеґер і Синове, Гаврж Іта у Відни, як також Йосеф Шідер і Синове в Ґрацу. Найновійші предмети широтні для дам, шапочки, найдешевші сплоскані капелюхи в ріжних фасонах і модних красках, правдиві Панами, флорентиньскі, капелюшки для дітий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis. Склад ракет і куль Сандентера з Дьюндаку, Тонеда з Відня. Бейлкі приборя і уніформи до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в стеклках із бронзу, годинники, ґіґури, гарнітури до пасиня і до куреня, шкіряні шкатулки, ташки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найновійші, з гуцрьових як і заграничних шовків, фулярові, краватки до прання, рукавички шкіряні і з найдешевшої ціни.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дівчат хлопців і дітий із жіркової шкіри в ріжних красках, драп, бінеські, Bexrait, сатинованї і т. и. до шнурованя, на ґудзики з ґумою і и.

Сандали системи Дра Лимана і ин. Knaipa найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім наборі. Найлїпші американьскі пінжки.

Мужеске біле, з ніки, seelpis, полотна, шіфону і батисту, красно вишіване найлїпших фабрикатів під гарантією. Коннарики, жилетки, хусточки до носа, шкапелюхи для панів, пань і дітий в найновійших красках. Сорочки штучні до колесов, осушувачі тїла від поту, калїсеки системи Дра Лимана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, кофри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, нецесарія, міхи, пледи, порехідники, ремені, парасолї, етуї, мішки на біле, коші на шкіряне найновійші портмонетки для пань і панів, коши до підпорожи і поводів і т. и.

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше **лиш** через Роттердам, і то переправою

тов. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкартою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди **власною** желїзницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересїданя. Цїни перевозу кождому доступні. Лінія найкоротша. **Харч** на кораблях узнаний за найлїпший. Поручає ся задатки заначасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всї письма (листи) і почтові переказы треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**

209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік

Роттердам.

1 (30 п.)

Друкарня товариства „Рускої Ради“

має на складї

„контракт купна і продажи“

в рускім язицї.

Один аркуш коштує 3 сотики.

Канцелярия

друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена

в недїлю і сьвята від 1/10 до 11 години рано.

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДІЖИ,

є до набутя

в Друкарнї „Рускої Ради“ ул. Петровича 2.

1 коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсольвент майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музеи у Відни, і вправленого судового експерта

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска 11, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * * „Ядока“ словіньска пісня	—·24
Ів. Синюк. „Образи з природи“	—·20
О. П. „Хвилї задїнники“	—·40
Олекса Попович „Розмови“	—·40
Корнил В. Устиянович „Три цїкаві загадки“	—·40
В. Умінський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде єї конець.“	—.30
Проф. О. Єревінчук „Іван Сучавский“	—·40
Ів. Бажаньский. „Пропасть“	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума“	2·00
Гарвин. „Малярі“	—·20
* * * „Верба“	—·20
* * * „Котюгі по заслузї“	—·20
О. П. Кониський. „В день сьвятої волї“	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурка“	—·20
Олекса Попович. „Застїнка“ (старі речинки.)	2·—

Видання тов. Руски „Школа“.

Барановский Мечислав. „Педагоґіка“	1.20
Ом. Попович. „Методика“ I часть	—.60
„ „ „На бідні збогатїм“	1.—
„ „ „10 казок для дїточок“	—.20
„ „ „Збірка законів“	1.—
Ів. Синюк. „Образи з житя“	—·20
Шпойнаровский Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи гімн.	2.80

Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Громада“	—·20
„ „Порадник“ як закладати каси	—·40
„ „Буковиньска Русь“	2·40
„ „Minoritätsvotum“ in der von k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie“	—·40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнирскі“	—.20
Франко Іван. „Русько-українська лїтература“	—.20
Теодот Галїн. „Домашний лікар“	1·—
Пігулки Єротей. „Верховиньскі загадки“	2.—
О. Шпитко. „Лаптя з пекла“	—.30
Др. Теодор Галїн. Домашний лікар	1.—
Яр. Юлєв. Семинарскі спомини	—.50

	К. с.
Євг. Жуковский: „Учебник рільництва“	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?“	1.20
Франчук: „Оперка“	—.20
Підеша: „Восток і захід“	2.—
С. Тихий: „Як робити тестамент?“	—.30
Марченко: „Власна хата“	—.20
Ярославский: „Серце мовить“	—·60

При замовленях книжок упрашає ся прислати на порто.

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковині і практичний рільник.

До набутя в друкарнї тов. „Рускої Ради“ Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належить посилати 30 с. на порто. (—)

Старший практикант або молодий помічник потрібний до торговлї Івана Стернюна в Залїщиках. 16 (2—3)

В ДРУКАРНЇ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складї

слїдуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесса за 2 кор. 50 с.

Писаня Ос. Юр. Федьковича I., II. і IV. том по цїнї: 7·20, 6·60, 4·—, 3·60, 3·— і 2·60 к.

При більшім закупнї опускає ся значний рабат. (0—0)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 48. Чернівцї, пятниця дня 23. цьвітня (6. мая) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Полїтичний перегляд.

Теперішний рік — се час великих подій. Ось в двох кінцях земскої кулї ллєть ся людска кров. На далекім сходї воюють Росияни та Японцї, а на полудни взяли ся на добре до себе Герери і Нїмцї. Обі сї війни замітні тим, що тут боре ся біла раса з жовтим та чорним сьвітом.

Біла раса, репрезентанти найвисшої культури на земли, розбудила инші народи і ось тепер мусить оспорювати своє панованє на великих азийских та африканьских просторах. Мало того, перевага в сїй борбі рішуче по стороні „жовтих“ та „чорних“. Бож Японцї, як відомо, одержують побіди одну за другою. На мори Росия цїлком побита а на суши поки що перевага знов по стороні японьскій.

Що до другої війни, а то Нїмцїв з Герерами, то веде ся вона вже більше як два місяцї і кінця єї доси не видати.

Коли можна уважати кого побитим то хиба Нїмцїв. Особливож не пощастило ся Нїмцям в послїдних двох тижнях. Після нїмецкого плану мали нїмецкі війска, машеруючи з чотирох противних сторін, вловити Герерів та здавити їх безпощадно. Та Герери перешкодили сему плянови.

Герери замість того, щоб бороти ся на чотири сторони, ударили на одну, и наслїдок чого прорвали єї і вийшли на вільне поле.

Крім того на поли дипльоматичних відносин також зайшли досить важні зміни. Тут треба згадати на подорож французского президента Любета до Італїї. Подорож ся мала на цїли передосвім порозуміне обох правительств що до міжнародних відносин. Італїйска преса через цїлий тиждень посьвячувала сїй подїї як найбільше місця, бажаючи очевидно надати їй епохальне значінє і вважаючи єї зворотною точкою полїтики обох народів. Годї не зазначити деяких характеристичних слів із бесїди італїйского короля. В своїй привітній промові звернений до Любета згадав король двічи про споріднене обох народів латиньского племени. О скільки Італїйцї були одушевлені приїздом французского президента, можна бачити хочаби з того, що рада міста Ґенуї ухвалила на спомин сего італїйско-французского порозуміня здвигнути величавий памятник.

Про друге міжнародне порозуміне — анґлїйско-французке писали ми уже свого часу, а тому зазначимо тут лише те, що анґлїйско-французкий трактат супротив французко-італїйского зближеня має величезне значінє.

Як бачимо нинї карта европейских полїтичних союзів зміняє ся. Дотеперішні трьодержавний та дводержавний союзи фактично уже не істнують. Франция починає зближати ся до Анґлїї та Італїї, Нїмеччина противно звертає свої очи на Росию.

Щож до Австро-Угорщини, то можнаб назвати єї тепер державою, в якій можливі ріжнородні екстреми. Ось вибух був не давно величезний страйк угорских функціонарів желїзничих, але тепер нїчого уже не чути, він затих на диво скоро і тихенько. Взагалї Австро-Угорщина сего року не може поскаржити ся на брак страйків — а се безусловно не може не вплинути шкідливо на економічну сторону житя нашої держави. З другого боку не дивлячи ся на всї ті ненормальні події, в австрийскім парляментї панує безплідна обструкция.

Вкінци скажемо декілька слів про реформи в Македониї. Як відомо, чотири — пять місяців тому назад була македоньска справа першою квестиєю міжнародної полїтики. Тепер в виду росийско-японьскої війни уступила вона на другий плян. Більша частина европейских офіцирів, командированих державами в Македонїю, уже прибула на місце, причім в цїли реорґанїзациї македоньскої жандармериї полїлено уже вільяєти на відповідні ґрупи.

Росия й Японїя.

З поля борби.

Про першу велику борбу на суши подали ми в попереднім числї перші вісти, які надійшли з поля борби. Тепер, коли маємо уже урядові рапорти, подаємо більш докладні відомости. До першої стрічи японьских та росийских війск над рікою Ялю прийшло іще дня 26. цьвітня і тут розпочав ся цїлий ряд борб на суши, які ще й доси тревають.

Щоби поробити потрібні приготовленя до киненя мосту через ріку, відділи японьскої ґвардиї заатакували Росиян дня 25. цьвітня на островах на ріцї Ялю, випхали їх відтам і обсадили сї острови. Японьска ґвардия мала 9 легко і 16 тяжко ранених. По стороні росийскій були великі страти: Росияни забрали з собою до Кулїенчену багато убитих і ранених.

Від полудня 26. цьвітня аж до 27. бомбардували Росияни Віджу, але Японцї на сю пальбу не відповідали. За те 2 японьскі канонірки і 2 пароходи відплинули в гору ріки Ялю і розпочали пальбу, так що росийска артилерия мусїла замовкнути.

Дня 28. цьвітня дві поманьї Японьскої піхоти підійшли аж до Гушану і Росияни уступили, лишаючи 5 трупів. Росияни стріляли з великого віддаленя з під Кулїенчену, аби не дати Японцям вибудувати мосту. Се пальба була без успішна. Дня 29. цьвітня почали Японцї будувати міст коло Сукіншину. На другий день рано міст був вже готовий і армія сейчас почала переходити. Від години 10·40 рано до 1·29 по полудни була вона з усїх сторін виставлена на сильну пальбу, але вкінци мусїли Росияни здержати огонь. По стороні Японьскій убито 2 підофіцирів, а ранено 2 офіцирів, і 22 рядових. Крім того, дня 30. цьвітня перейшли Японьцї Ялю іще в однім місци, іменно через головне русло ріки. Того самого дня прийшло під Антунсієном до битви з 400 Росиянами. По годинї Росияни почали ся.

В ночи з суботи на недїлю обійшли Японцї ліво крило Росиян, а рано розпочав ся загальний атак на росийскі позициї. Японьскі батериї тяжких гармат, розставлені на полудневім березї Ялю і японьскі канонірки на ріцї бомбардували росийскі позициї, на котрі вирушила японьска армія, що стояла на північнім березї ріки Ялю. Японьский ґенерал Курокі звернув пальбу цїлої своєї артилериї на росийскі позициї між Кулїенченом а Кошкою. Відтак пинула ся японьска піхота бігцем наперед, перейшла ріку Іго і заатакувала горби обсаджені Росиянами. Між годиною 3. а 5. Росияни уступили.

В недїлю дня 1. мая всї дивізиї японьскої армії вирушили до атаку і до двох годин обсадили верхи Кулїенчену аж на північ до Маюну і Юмукону. Перша борба над Ялю показує на знаменито приготовлене Японцїв.

Страти Росиян.

В борбі над рікою Ялю, дня 1. мая віднесли Росияни значні страти. Убито ґенерала Катулїньского, як також команданта 11. і 12. полків піхоти і команданта легкої артилериї. Згинуло або ранено також богато офіцерів. Крім того взято значне число в полон, іменно 30 офіцерів і 300 підофіцерів та жовнирів.

Останні вісти про страти під Кулїенченом.

Після офіцияльного звіту із Петербурга втратили Росияни в борбі під Кулїенченом около 2000 жовнирів рядових і підофіцирів а около 40 офіцирів. Втрати Японцїв

Наймолодший поручник.

(Істория з малого гарнізону.)

З німецкого перевів Ілярій Карбулицкий.

Панї полковникова і єї муж, полковий командант гузарів, давали баль.

Поручник Карай, котрого кликали товариші „малий Руді“, був що лише інтронизований поручником до полку. Хоч він із недбайливости памяти не представив ся панї полковниковій, всеж таки запрошено його на баль так, як і инших, бо полковник хотїв в себе бачити всїх панів, щоби було більше данцерів.

Всї офіцири знали дуже добре, що разом із запрошенем перебирають й обовязок: після всїх своїх сил танцювати а не сидїти безділно на боцї, як то теперішними часами буває, і критикувати.

Впрочім гожі, молоді гузари бувають звичайно дуже жвавими данцерами, а при тім є ще й вигляди добре попобісти і підпити собі; хоч — правду сказавши — на всї ті делїкатности платять офіцири своїми ногами. Майже всї очікували із радісною нетерпеливостию того торжества, крім кількох одиниць, що відігравали ролю дуже серіозних людий.

— Чи то все має якийсь змисл? — говорив поручник Руді в такім тонї, мов би йому такий баль не робив найменьшої приємности. — Гуляй цїлу ніч, кінчи вперед туру зі всїма міськими штабових офіцирів, гляди, щоб деяка петрушка не продавала, бо інакше не будуть уважати тебе за чемного молодого чоловіка!... Та нас запрошують лише на те, щоби ми служили їм яко машини до танцю, і се мала би бути така приємність?

— Нїхто сего не говорить, — сьміяв ся полковий адютант. — Чи памятаєш, як то оногди оповідав оберстлейтнант в кантинї про того ґенерала, що на якімсь балї командирував молодим офіцирам: — Танцювати, танцювати, панове..., чи думаєте, що ви тут є для вашої приємности?

— Ну, бачиш! І тобі на баль хочеть ся! Зараз конче тоалєти, вузенькі чобітки взувати, цїлу ніч танцювати а рано з болем голови і ніг йти до служби!

— Розказ є розказом! — сказав третий, — запрошеня приложеного, то значить у нас тілько, що розказ. Але впрочім часом все пощастить ся, коли приміром прийдеть ся тобі сидїти при столї коло якоїсь красавички, з котрою мож би гарненько забавитись.

— Менї лучше подобаєть ся кабака з шампаном, ніж найкрасша красавичка, — сказав якийсь офіцир, а цїло товариство — опріч 22-лїтного Рудія — голосно зареготало ся.

— Але-ж бо то ви що молоденькі, братця! — сказав Руді, — з такої забави може дуже легко витворити ся якась запутана історія. Прецїнь дївчата страх скоро залюблюють ся в нашого брата.

— Або в унїформ, — сказав хтось, але малий поручник продовжав свою бесїду дальше:

— ... А як мав якась кавцию, то думає, що ти таки вже й женишь ся. Тому то я радше волїю таку, котра не думає про женитьбу.

— Ну, гляньте на сего дїдика! А який ти на старий властиво, мій сину?! — питав жартовливо адютант.

Поручник скривив рот, верх котрого задви звісїв ся легенький мошок.

— Не роки, а досьвіди грають тут ролю, пане надпоручнику, — відказав він остро, але адютант відповів:

— Ну, се я не добачаю на тобі тих досьвідів; але лишім ми те. Я лиш хотїв вам сказати, що хто ще не представив ся панї полковниковій, то повинен то зробити як найскорше — або хоч карту віддати.

— Правда, правда, — потакував Руді. Віддати карту наслїдить ся, се я розумію дуже добре. А в котрій годинї можна мати спосібність не застати панї полковникової дома?

— Ти не маєш єї чого страхати ся, — запевнював адютант, — вона дуже приємна жіночка.

— Я — і страхати ся?! Ну, се вже за багато! — говорив Руді, почервонївши як малий когутик. — Про се й бесїди не може бути, але жінка команданта і „приємна жіночка“ — се вже якось не годить ся!

— Але нї, вона шарманта кажу тобі.

— Все пусте! Менї було би приємнїйше, коли-б мене представлено їй аж на балю, бо що-ж нічну я тепер з нею говорити?

— Прецїнь твої досьвіди могли би стати тобі славно в пригодї! — відповів адютант.

— Е, его досьвіди цїлком иньшого роду, — сьміяв ся хтось, — він не вміє ни із дамами обходитись.

— О, се я вже собі випрашаю, — боронив ся Руді, — я лише зі старими дамами не вмію обходитись.

— Але-ж жена полковника цїлком не є стара дама, — навіть і не „старша“, лише цїлком молоденька; о много молодша від полковника. А що вже до відвідин, ну, то при такій нагоді звичайно доматорка розпочинає розмову, nota bene, коли ще розходить ся о жену команданта і наймолодшого поручника в полку.

— Не має жадної рациї... витикати менї мою молодість; вона менї зовсїм не вадить, пане надпоручнику... Ну, але

вичні. — Віденьский амбасадор заявив після звіту ґенерала Курокого, що японські втрати в тій борбі виносять 700 людий. Японці забрали Росиянам 28 швидкострільних армат.

Порт Артура замкнений?

Льондоньскі часописі „Daily Chronicle“ і „Daily Telegraph“ доносять із Токіо, що вїзд до Порту Артура вже дїйсно замкнений. Се мав би бути наслїдок атаку японьских брандерів із 8. мая на Порт Артур, які потонули в части після волї Японців, а в части іза мін російских. При сїм атаку згинула майже вся залога брандерів. Напад відбував ся від 1. до 3. год. в ночи, а ще рано кільох Японців держало ся щоглів затоплених кораблїв. Девятьох Японців уратовано.

Настрій в Токіо.

В Токіо із нагоди великої сухопутної побіди над Росиянами над берегами Ялю всенародна радість. По сьвяточно прибраним містї відбувають ся численні маніфестацийні походи.

Підводні лодки.

Відомий російский інжинир Бубнов, який за улїпшене конструциї підводних лодок одержав від російского правительства 25.000 руб. надгороди, подає в „Новім Времени“ цікаві замітки про історию сих лодок. — Вартість підводної лодки — замічує він — зависить від найріжнороднїйших условин техніки. Уже перед 400 роками звісна була суть підводної лодки, але поки що не уважали єї за поважну річ. Аж доперва перед 10 роками звернули на неї більше увагу і почали вживати при війнї — і се на поли воєнної маринарки мало велике значінє. Мимо того, що в конструциї такого рода лодок за послїдні часи зроблено цїлий ряд технїчних улїпшень, всеж таки бракує їм многого, а передовсїм скорости руху. Така лодка не може плавати скорійше як 12 узлів на годину. Отже не можуть вони переслїдувати воєнних кораблїв а мусять обмежити ся лише на атакованю їх. Але за те підводна лодка має багато й добрих сторін. Передовсїм багато скорійше спостеріга воєнні кораблї, ніж сама може бути замічеиою, може безпечно наближити ся на незначне віддалене, укрити ся під водою і дїяти напевно. Сей страшний, невидимий ворог може цїлком знищити ворожу фльоту.

Для здемаскованя підводної лодки є три способи, іменно: при помочи балькону, але обсервациї така не дає вдоволяючих наслїдів; при помочи мікрофону, схоплюючого шум, який робить підпливаюча лодка, але на жаль не зазначає він напряму, в якім пливе вона. Крім сих способів вживають ще охоронних сїток, в практицї однак не боронить сї сїтки перед нїчим, бо лодка легко може прорвати їх.

Поємність лодок підводних буває ріжна від 50 до 200 тонн, а Французи мають такі лодки з поємностию — 250 до 300 тонн. Коштує така лодка багато меньше як торпедовець приміром, бо коштує лише 400.000 рублїв, тоді коли торпедовець — 600 до 800 тисяч рублїв.

Рада державна.

Дословне читанє внесків та інтерпеляций на засїданю палати послів з дня 3. с. м. тревало аж до 5 години по полудни. Насамперед пів години тревало читанє катальоґу послів, бо комплет був не повний. Відтак серед бурливих протестів і криків з ческої сторони приступлено до вибору квотової депутациї, доповняючих виборів до комісиї і вибору двох секретарів. Як бачимо, нового на засїданю палати послів не зайшло нїчого. Хиба лише те, що після півурядових донесень, мав др. Кербер дістати від цїсаря дозвіл на відрочене ради державної в разї, коли не буде кінця обструкциї.

Між внесеннями, читаними на доденерішних засїданях палати послів, звертають на себе особливу увагу внесеня в справі запомоги для бучацких погорільців. Крім того в послїдних часах поставлено русскими послами два важні внесеня, які тичать ся положеня Русинів в Галичинї. З причини того, що внесеня сї порушують дуже важні для Русинів справи, подаємо їх зміст в більше словах. Перше із них тичить ся розпорядженя ц. к. галицкого намісництва, виданого для спиненя еміґрациї рільничих робітників зі східної Галичини до Німеччини і звучить воно більше меньше так:

Польскі дневники в Галичинї принесли з початком сего місяця вість, що ц. к. галицке намістництво видало ц. к. староствам приказ, спиняти еміґрацийний рух зарібковий зі східної Галичини до Німеччини (для такого самого руху з західної Галичини нема жадної перешкоди). Урядова Gazeta Lwowska потвердила сю вість в цїлости.

В такім розпорядженю містить ся по перше нарушене запорученого в IV. артикулї основного закону з дня 21. грудня 1867. (В. з. д. ч. 42), права свобідного переселюваня і еміґрациї, по друге було би великою несправедливостию для переважно руских хлїборобских робітників східної Галичини на користь та могучих обшарників, а дальше було би воно в різкій суперечности з заявами президента міністрів, зложеними на засїданю палати послів дня 21. цьвітня 1903.

Длятого подаємо отсе нагле внесене:

Висока палата зволить ухвалити:

Взиває ся ц. к. правительство,

1) щоби уділило палатї послів в цїлій основі розпорядженє ц. к. галицкого намістництва, видане в справі еміґрациї зі східної Галичини;

2) щоби те розпорядженє, коли воно так виглядає, як доносили дневники, зараз відкликано і заразом ц. к. галицким властим приказано, з еміґрантами в цїлім краю поступати однаково і не робити їм жадних трудностий, не оправданих законами;

3) щоби еміґрантам так підчас подорожи на місце, як і на місце їх будучого проживаня уділено потрібної опіки;

4) щоби правительство без проволоки приступило до заповідженого в троновій річи з дня 4. лютого 1901 управильненя еміґрациї і до улекшеня зарібків в краю і за границею.

З сим внесенем має ся поступити з усїми скороченями, дозволеними після § 42 реґуляміну.

Друге нагле внесене руских послів поставлене на засїданю парляменту з дня 26. цьвітня с. р. порушує справу управильненя язикових відносин в Галичинї. Про се внесене згадували ми уже в 46. ч. „Буковини“, а тепер подаємо его докладний зміст:

З уваги на заяву зложену президентом міністрів на засїданю з д. 16. жовтня 1902 р., що правительство внесе проекти законів в справі управительненя язикових відносин в ц. к. урядах в Чехах і на Моравиї — дальше з уваги, що язикові відносини в Галичинї також не є управильне ні, бо польска мова урядова заведена там лише розпорядженем (всїх міністрів з дня 5. червня 1869 ч. 2355), а не законом — и кінця з уваги, що розпорядженє те не є згідним з потребами руского народу і сей нїколи не признав его правної сили — ставлять рускі посли отсе внесене: Висока палата послів зволить ухвалити:

Взиває ся ц. к. правительство, щоби чим скорше внесло проект закону в справі управильненя язикових відносин в вищім і внутрішнім службовім урядованю ц. к. властий в Галичинї з строгою увагою на рівне право обох той край заселючих народів і їх язика у всїх галузях і полях служби.

Се внесене має бути трактоване з усїми скороченями, дозволеними реґуляміном.

Із російскої Польщі.

Після довголїтних безуспішних борб за свободу уложили ся відносини в російскій Польщи або в так зв. „Привісленском краю“ доволї ориґінально. Представителї великих родів, які в великій части покинули рілю а взяли ся до промислу, купцї й капіталїсти покинули давні думки про оружне відбудоване Польщі і утворили партию угодову, якої орґанами є варшавский „Kraj“ і з Пільцом та Спасовичем на чолї та варшавске „Słowo“. Они не лишають нїякої нагоди, щоб не затягнути пута приязни і любови між Варшавою а Петербургом. Та робота ся важка, бо знали ті дуже слабенькі. Проти ним виступає із цїлою консеквенциєю робота царату, яка лиш удейшує аґітацию партиї социялїстичній між робітничим населенем. Робота „пшехоляків“ обмежує ся головно прикам в „Słow-i Polsk-im“ та аґітациєю між ґімн. та унів. молодїжию. Обявом революцийної соц. партиї була недавно пригода в Варшаві, в якій полїция хотячи перехопити тайну соц. печатню переплатила житєм кількох своїх „дїячів“. В наслїдок того ожидано нетерпеливо і з ляком 1. мая, в якім мало прийти до грізного конфлїкту з властями. З рана був рух на вулицях незначайно слабий. Тягала ся лиш жандармерия, полїция й сторожі узброєні в палки і часом знов пролетїли містом козаки. Треба тут піднести той факт, що сего року перший раз виступили козаки з карабінами для здавленя розрухів. Рівнож наказано решті війска стріляти, якби хоч один камінь полетїв на него зі сторони демонстрантів. Пів дня минуло спокійно. Аж ось о 4. годинї звернули всї увагу на алею Уяздовских, бож там зібрала ся вже сила робітників. Полїция і козаки загородили туда дорогу. Алею заняли майже самі социялїсти в певній мірі інтелїґенция, але переважно робітники. Число маніфестантів виносило пільканайцять тисяч. Козаки гро-

---

тепер таки йду вмисне до неї. Віддам загнені карти служачому і квіта.

Розгнїваний Руді пішов до дому, вбрав „Атилля нр. 2“ і бряжаючи шпорами (остроґами), пішов простїсенько до мешканя своєго полковника.

— Коли задзвонив Руді в передпокою, вийшла єму на зустріч дуже приємна особа, в поєдинчім строю і з білою футочкою на голові, що була завязана на взір селяньских дївчат.

Руді подивив ся на ню „живійше“ і подумав: Сапермьот, але гарна! Дав їй три загнені карти до рук, а вона сказала: Дякую красно, вже передам їх.

Руді глянув на вруг себе. Нї, нїкого не було поблизько. Він обійняв сильно красавичку і поцїлував в лице. Вона щось крикнула придушеним голосом і щезла.

Руді троха настрашив ся, але помимо того сходив утїшний сходами на долину, бо поцїлувати таку красавичку, то певно, що приємність. З тім переконаню, що поповнив геройство, пішов на спільний обід до кантини.

— Ну Руді, віддаєсь свої карти? — питали его.

Він потакнув і хотїв вже виповідати своїм товаришам про свій „сеизд“, але замовчав. По що звертати увагу других на красавичку, — поволїку нашї полковникові? Сего цїлком не потрібно. Тепер представляв він собі бяль у найкрасшому сьвітлї. Певно надрить він єї на балю, бо-ж при таких нагодах звичайно всї слуги змобілїзовані. А може буде ще й нагода побалакати в чотири очи.

Коли вступив Руді на балеву салю, побачив поволїку в докольтованім строю, що розбалакалась була з кількома дамами. Єго маленькі очи дістали нараз нагляд страху і тремтячими, поблїдлими устами запитав він одного із товаришів: „Що то за дама — онде?“, він догадував ся чогось страшного.

— Та-ж жена нашого полковника. — звучала відповідь.

Сьвіт замаїтрав ся єму цїлком. В очах потемнїло. Щось такого він ще не пережив.

На раз приступив до него полковник і сказав безжурним, ласкавим голосом: — Ходїть, панічу, най представлю вас моїй женї“.

Наче злочинець, що ступав під шибеницю, так ступав Руді за своїм полковником. От-от мала наступати катастрофа.

— Поручник фон Кьрай, — зачув він наче далекі звуки похоронного маршу, а коли підніс очи в гору, побачив перед собою ту, що так єї зневажив. — Тїшить мене, — відповіла вона банально.

Наче прибитий стояв Руді коло неї і тремтїв зі страху. Але коли полковник віддалив ся, вона засьміялась і сказала: — Таже ми вже знакомі прецїнь!

Руді, зворушений такою ласкавостию, на яку він собі не заслужив, не міг на разї нїчого мудрійшого сказати як: — На жаль, ласкава панї!

Жіноча еволюция.

Після предсїдника п. Soyley-Darpré в парижській „Школї Наук Суспільних“.

Все, що находить ся у вселенній: орґанїчна і неорґанїчна материя, ростини, зьвірі, природа мертва, планети а навіть і сонце, одним словом все, що находить ся в просторі і часї підлягає, відвічним законам еволюциї. Нема нїчо неподвижного, все змінює ся, перебражує ся, не зупиняючи ся нїколи в своїм розвитку. Той безупинний рух є так само причиною всякого житя, як і смерти. Але коли у богато семейств самон і самичка розвивають ся рівномірно, то у чоловіка є тота еволюция що до женщини незначайно повільна і довершує ся аж в послїдних часах.

Першою вихідною точкою в історії жіночої еволюциї мусимо приняти єї теперішне становище. Під зглядом фізичних примет теза про рівність мужчини й жінки не дасть ся удержати. Мати жінка є меньше розвинені тїжи, родини, кормлене і т. п. спричинюють ослаблення бодай часові.

Що до росту ваги тїла, спосібности житєвої, відваги і сили, то висність є у всїх суспільних верствах по боцї мужчини. Вага жіночого мозґу є після Manouvrera трохи меньшою як вага мозґу мужеського. Жіноча кров має меньше тїлець червоних, але скількість білих тїлець є у обох полів рівною. За те протиставити жінка далеко сильнїйший опір утомі, нервовости а недуги, які переходить, є меньше поважні а довговічність частїйшою. Після Льомброза старіє ся жінка пізнїйше чим мужчина. Жінки ріжнять ся також від мужчин що до духових примет. Прикметами жіночої душі можна назвати чутливе серце дочки, жінки а передовсїм матери. Відвага, яку проявляє мужчина в обороні свого племени, класу, вітчини може рівнити ся жіночій спосібности до посьвяти. Почуте справедливости, сталість характеру зустрічаємо частїйше у мужчини. Женщина буває хитра підступна, чепурна, балакуча, нелискретна, мужчина знов брутальний, еґоїст, зарозумілий, завзятий, дикий. Ті хиби і прикмети не є однак розділені між оба поли рівномірно, проте треба поминути нїжки на користь загалу — який виказує до тепер висність мужчини так фізичну як і духову. Тут та там можна зустрінути жіночий мозок, що важить тільки, що мозок мужеський, або незначайну відвагу й силу у жінки, але се лише виїмки, які нїчо не доказують. Жінка є субтельна, дотепна, висловлює свої думки лепше і докладнїйше чим мужчина, а однак і досї ще не з'явила ся ґенїяльна женщина. Анґлїя має за собою три столїтя цїлковитого розвитку лїтературного, в Франциї зявляли ся в середновічній епоцї аж до ренесансу такі жінки як Марґарета ole Valois, Марґарета d' Angoulême і богато иньших, та

зили, що будуть стріляти, але на се не звертали маніфестанти ніякої уваги.

Коли ж поліция випоплювала із товпи інціяторів, то звичайно відбивано їх з великою енерґією, що в певній мірі впроваджувало дезорґанізацию серед робітників. Від часу до часу сьчівано „Червоний штандар“ та підносили ся революцийні оклики. В кінци прийшло до бійки, в якій поліция поводила ся ніяком по варварски. На одного жида-социаліста кинуло ся 7 поліциянтів і вибо его в безпощадний спосіб, другому робітникови вибито око. Арештовано кільканайцять робітників і кілька студентів. До різнійших конфліктів не прийшло.

Похорони М. П. Старицького.

Вповні притомний замкнув на віки свої очи Мих. Старицький дня 27. с. м. На другий день випечатано оповістки про його смерт, одну від родини а другу від укр. письменників. Рано і вечером 28. відбували ся в помешканю покійника панахиди. Слідуючого дня відбули ся виноси в церкву й похорони при величнім здвизї народа. Нилась також і поліция, яка не дозволила нести вінців, яких не мож було помістити на поїздї з домовиною. Коли прийшов другий поїзд і зложено на него вінки, похід рушив до церкви, де першу промову виголосив о. Вишневецкий, підносячи вагу Покійника, його характерність. Із церкви понесла домовину молодїж аж на цвинтар, а через цілу дорогу сьпівали два хори. Ряд промов над гробом розпочав київский адвокат А. Л. Куперник російскою мовою, зазначуючи важке становище письменника а до того ще українського в Росиї, на якій твердо витревав пок. М. Ст. до смерти. По Куперникови відчитав свої жалібні укр. вірші Олекса Коваленко. Тепер слїдували промови українські. Передаємо їх за дописию із Київа в „Дїлї“. Розпочав їх Ів. Стешенко.

„Дорогий батьку, незабутний вчителю, — говорив він... В останний раз прийшли ми до тебе зложити доземний поклін; в останний раз прийшли ми сказати тобі працальне своє слово. І невиразний сум обгортає нас при думцї, що за хвилину в отсїй темній і холодній могилї на віки будуть захоронені твої найкращі почутя, найлїпші думи і порини. Та не ми одні плачемо тепер за тобою; плаче вся наша матїр-Україна і лупа її тяжкий стогін по скривджених степах нашої країни, по вільних Карпатах нашої Галичини і шумливих гаях нашої зеленої Буковини. Плаче наша матїр, бо згубила свого щирого пелетна-сина, — того сина, що кликав нас на „чесну славну боротьбу“, що будив в нас „любов до обездоленого люду“, що просив нас не „тратить і хвилини, поки ще стогне темний брат“.

„І наш небіжчик, справдї, не тратив марно часу, доказом чого служить вся его лїтературна дїяльність. За тую працю єму принесла вже свою подяку Україна і своїми творами він зложив уже собі нерукотворний памятник. Але чим же ми можемо віддячити небіжчикови за все те добро, що він робив для нашого краю? На мою думку, найкраща подяка буде єму тодї, коли ми будемо переводити в житє ту ідею, яку підносив нам Покійник. Він казав:

„Най кат жене, а ви любіть
Свою окрадену родину, —
І за неї сили до загину
І навіть душу положіть!

„Коли ми будемо провадити своє житє в дусї означених поривань, то в нашої матері знайдеть ся багато синів подібних небіжчикови і тодї не раз в своїх мунах усьміхнеть ся наша тяжко запакана мати, котру небіщик так любив і для котрої все своє житє невинно працював“.

По сїм бесїдникови від Чернигівцїв говорив ще Гр. Коваленко, що прибув з Чернигова на похорон. Він сказав: „Я не буду говорити багато про Твої заслуги, Покійнику, бо їх досить виложили вже мої попередники. Я скажу лише одно: Ти був вихований на високих ідеалах 60-х років; пройшли сї роки і наступили 70 та 80 роки, — епоха загально-російскої реакциї. Багато людий звернуло тодї з свого правого шляху і ти майже один лишив ся на своєму становищи, вірний українській ідеї, будячи навколо оспалих людий. Се твоя безперечна заслуга і за се ми повинні віддати тобі велику хвалу“... Після д. Коваленка говорив М. Лисенко. Він сказав: „Дорогий брате і друже Михайле! Важко менї стояти над Твоєю домовиною і бачити, що ми зараз на віки розлучимо ся з тобою. Але знаю, хоч Ти тїхом вмер, та заслуги Твої невмирущі... Те дїло, якому ми чесно з Тобою служили, росте і Ти-б не мало втїшив ся, коли-б побачив, як несла Тебе на своїх раменах отся вся молодь, що віддала шану Твоїм думкам і Твоїй працї і що понесе і в житє віру в те дїло, якому служив і віддав сили й Ти, брате Михайле“...

Послїдний з бесїдників промовив студент художньої школи д. Ізьченко. Він казав, що студенти, молодїж, лишились без свого проводиря і що тепер їм треба ждати, хто заступить его місце... Небіжчик багато страждав за правду, якій він вчив нас і Цар Царів, Всевишний, воздасть єму за те надгороду.

Після того домовина зсунула ся і засипала сї пана не „свои“ земли. — Тут ще згадаємо, що із Черновець вислала сїм покійника кондоленцийне письмо також тов. українських студентів „Січ“.

що нам по них полишило ся? Кілька вершів, збірка прелестних сонетів ось і все. В XVII. столїтю зарисовують ся роли жінки виразнїйше передовсїм в житю політичнім: має она дотеп, талан: пані de Sévigné, пані Pompadour, пані Maintenon, то є вже вчинки, дїла. В наших днях зустрічаємо жіночі уми безперечно талановиті як пані Stael, а передовсїм Жорж Занд, яку знаєний письменник Фльобер прирівнував до „цьвітів із над Амазонки“ т. є. еґзотичних, надзвичайних.

Але йдїм дальше. Чиж в штуцї маємо який архитвір, що вийшов би із ніх жіночої руки? Де сї відкритя в механицї, в стислих науках? Досьогочасна жінка не є умом творчим, не є правдивою артистною і крім кількох знаменитих виїмків була досї все лише сателїтом, лише чіємось відблеском.

По сконстатованю теперішної низности жінки, запитаємо ся, чи вона єствувала все і чи не є вона радше вислїдом фактичних обставин? Як воно дїєть ся так, то спитаймо за причиною сеї низности та чи первісна жінка могла бути низшою від мужчини?

Природа не робить нїчо без точно і ясно визначеної цїли і з хвилею, коли який орґан або яка спосібність робить ся безхосенною, зносить сї і привертає назад або творить в хвили, коли вона знов потрібні.

(Конець буде.)

Письма з краю.

Із Гаврилївцїв.

Гомонить слава наших великих предків, запорожских героїв, по всїй великій Буковинї, лунає поклик: „У Січи!“ — і стають один побіч другого чим раз більше і густїйше коші „Січові“ — щоби боронити по приміру Запорожа долї і добра і правди народа! Народ пізнає силу орґанїзациї і користь із взаїмної помочи, яку находить в „Січах“ і тому горне ся радо, хоча міг би і повинен би робити се еще усильнїйше! 1. мая с. р. отворено новий кіш в Гаврилївцях, селї кіцманьского повіта. Торжество відбулось о год. 2. по пол. і випало досить величаво. Збори отворив п. Кукелка, управитель місцевої школи. Батьком січовим вибрано п. Чарнецького, управителя школи із сусїдного села а матною січовою п-ню Русакову. Привитавши щиро прибулих гостий із інтелїґенциї, — а були се пп. учителї із сусїдних сїл і делеґати тов. укр. студ. „Січ“ з Черновець, — привитавши товаришів Січовиків із Кіцманя, що явились із своїм кошовим, Січовиків із Суховерхова і инших гостий, сказав бесїдник кілька горячих слів до зібраних, похваляючи їх добрий замір і заохочуючи до дальшої витревалости. По сїй промові слїдувало поясненє статутів і тов. Стрийский пояснивши цїль, хосен і значінє товариства „Січий“, вияснив статути їх. Перед вибором старшини промовив тов. Попович, кошовий із Кіцманя про старшину і єї занятє а опісля старши вичаєм голосували січовики, питали старшину, чи приймає уряд, она складала приреченє „що буде вірно служити товариству“. Кошовим вибрано п. Мінтича, місцевого учителя, а осаулом п. Г. Мандюка. Про п. осаула годить ся тут згадати із почестию, бо его силами став кіш в Гаврилївцях, в его хатї відбули ся збори і він займав ся всїм з надзвичайною ревностию. Слава такому чоловікови! Коли би таких більше, то може би і пропало наше лихо! Маючи старшину, було тов. „Січ“ уконстатоване, проте витали его окликами „Славно“! „Най жиє“!

Товариш осаул із Кіцманя виголосив дуже красну бесїду привітну від своєї „Січи“ — а тов. Галущинський привітну мову від тов. укр. студ. „Січ“, і нагадавши давні часи, красші часи руского народу, взивав до дїла, до оборони перед своїми ворогами. На сїм вичерпано порядок зборів і п. Чарнецький замкнув їх, подякувавши всїм за участь. Залунали пісні „Ще не умерла“, „Не пора“, „Соколи“ і инші; загреміли мездлїрі на всю околицю, немов хотячи сповістити сьвітови про славне повстанє „Січи“ Гаврилївскої! Годить ся згадати і про красну декламацию п-ни О. Лисецкої. Сельска дївчина декламувала „Тополю“ із таким глубоким і правдивим чутєм, що в очах у неодного заблестїли слези!

По торжестві було принятє в домі п. Кукелки для інтелїґенциї і забава з танцями для „Січовиків“ коло хати тов. осаула Мандюка. Шкода, що не всї гаврилївскі люди мали отворені очи на своє добро і не пристали разом до „Січи“! Та дасть Господь, що прийде час і нарід пізнасть ворога і приятеля собі і буде у нас краще.

Участник.

НОВИНКИ.

М. Лисенко приїхав! В середу, дня 4. с. м. прибув до Чернівцїв наш славний ювілят М. Лисенко. На двірци привитали его пп. др. Смаль-Стоцкий, надрадник Ясеницкий, посол Пігулак, майже комплетне число членів тов. укр. студентів „Січ“ і репрезентант академ. товариства „Союз“. Після привіту шановного Гостя на двірци, п. надрадник Ясеницкий, п. посол Пігулак та репрезентанти „Січи“ провели його повозками аж до дому п. д-ра Смаль-Стоцкого, де М. Лисенко й замешкав на час свого побуту в столици буковиньскої Руси.

Із університету. Ректор др. Герман оголошує відозву до студентів, щоб не надуживали уділюваних їм управою руху півварт желїзничих через те, що передають їх кому иньшому до ужитку. Відозва грозить за всяке виявлене надужите дисциплїнарними карами а евентуально донесенєм до прокураториї.

В справі побільшеня буковиньского сенату при висшім судї краєвім через іменованє одного румуньского надсов. інтервенювали посли Лупу, Штранхер і Ник. Василько в міністерстві судівництва. Замітно, що до них п. Лупул не прилучив ся, видно він тої потреби не признає для краю, який вислав его до парляменту.

Судова розправа „Карпатин“ проти дир. Козака відбуде ся в суботу дня 7. мая о 3-ій год. по пол.

Відозва філїї товариства „Руска Школа“ в Кіцмани. Як відомо, скликує видїя краєвого товариства учительского на наступаючу недїлю, дня 8. травня с. р., до Кіцманя публичні збори учительскі. Дорогі товаришки і товариші кіцманьского повіту! Не маловажмо сеї важної хвилї, прибуваймо з усїх сторін нашого повіту, покажім дїлом, що ми уміем пошанувати важність нарад тих зборів, котрі дотикають цїлого учительского стану нашої Буковини, а тим то з'уміем пошанувати і ту честь, котра через наведені збори по раз перший припала для нашого повіту. — Збори розпічнуть ся о 12-ій год. в пол. в сали ради громадскої і будуть відбувати ся з отсим порядком дневним: 1. Звіт бюра (надуч. К. Дубеньски). 2. Як можна би найуспішнїйше пособити інтересам школи і учителїв? (надуч. Олександер Барбір). 3. Про тайну кваліфікацию (учит. Карбуницкий). 4. Внесеня і інтерпеляциї.

З научного кружка тов. укр. студ. „Січ“. Ві второк дня 10. с. м. відбуде ся в льокали товариства о год. 6 ій вечером реферат тов. М. Стратийчука п. з. „Geschlecht und Charakter“. Вступ вільний. — За видїл научного кружка *Іван Галущинський*, голова.

Небезпека страйку робітників при будові зелїзницї в Турцї. Зі Самбора спроваджено до Турки дві компанії 77. полку піхоти, щоби були на місци, коли би в Турцї вибух страйк робітників зелїзничих, на що уже давно заносить ся. Як відомо, вже в минувшім роцї був в Турцї страйк робітників зелїзничих, та его залагоджено в сей спосіб, що робітникам приобіцяно підвисшенє платнї і побудованє бараків, де би могли по працї спочити. Однак не додержано тої обіцянки. Они побирають лише 1 кор. 60 сот. денно, а з причини великої дорожнї, не лишає ся їм нїчо, щоби бодай малу суму сі свого заробку післати родинї. Через цїлу зиму, підчас найлютїйших морозів спали робітники в стодолах. Тому тепер всї робітники, а є їх тепер повад 12.000 постановили страйкувати. Є обава, що не обійде ся без проливу крови. Вояком порозсилано набої і провіянт на 4 дни.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої, стов. зареєстр. з необмеж. порукою для руско-міщаньскої громади в Чернівцях відбудуть ся в недїлю дня 15. мая с. р. о годинї 2-ій по полудни в великій сали „Народного Дому“ ул. Петровича ч. 2 з слїдуючим порядком дневним: 1. Вступне слово. 2. Установленє найбільшої і найменьшої суми щадничих вкладок і позичок, яку може один член вкладати або визичити. 3. Установленє стопи процентової. 4. Ухвала, як розлобути потрібних для каси гроший. 5. Ухвала в справі запомоги краєвої. 6. Вибір касиєра і назначенє платнї для него. 7. Ухвала, кілько має бути членів в радї надзорчій і вибір ради надзорчої. 7. Вільні внесеня. — За видїл: *М. Коралевич, І. Захарієвич.*

Всї білети на завтрішний Лисенковий концерт вже розпродані! Супроти того відбуде ся ще другий концерт із тою самою програмою і в присутности ш. Ювілята в недїлю 8. **по знижених цїнах.** Кріела І-рядні по 4 кор. II.—V. ряд. по 3 кор. прочі ряди по 2 кор. Партер 1 кор. студ. карти 40 сот. льожі по 16 кор. — Початок о год. пів 12. Вчаснїйше мож замовляти білети знов у п. Ом. Могильницкого (Руска Каса).

Належитість за Оголошеня за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнацять сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за ворш. — При більшаразових уміщенях опускаєть ся на цінї процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жидровскої обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних кравках, з мережками і гладких ріжної сорти і Entout-cas. — Парасольки для хлопців і дітий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Капелюхи соломяні і фільцові, для пань, панів і дітий. — Самостійна продаж капелюхів з п. к. надвірних фабрик П. Ледштетер і Сиповс, Гавраж Іта у Відни, як також Йосиф Шідер і Сиповс з Ґрацу. Найновійші предмети шкортової для дам, шапочки, найлїпші соломяні капелюхи з Панами, альпреттиньскі, капелюхи для дітий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis. Склад ракет і куль Сиповс-ґера з Льондону, Товсда з Відни. Белаші прибори і уніформи до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости з сталевих із бронзу, годинники ґуґри, гарнітури до пивниці і до кухни, шкіряні мошонки, ташки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найновійші, з ґукрасних як і заграничних шовків, ґуґрові, краватки до праки, рукавички шкіряні і з найлїпшої ярки.

Товари обуваї, найлїпшої якости для пань, і панів, хлопців і дітий із жидрової шкіри в ріжних красках, дрен, сїмсеї, Boxcalf, сатинованї і т. п. до шкурованя, на ґудзики з ґумою і п.

Сандали системи Дра Лежана і ес. Кнайпа найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші ажрежаньскі шкіпки.

Мужеско біле, з ліна, зефіра, полотна, шевоку і батисту, красно вишиїнене найлїпших фабрикатів під ґарантию. Коншерки, нашвети, хусточки до носа, шаличка для панів, пань і дітий в найновійших красках. Сорочки ґіґієнові до колеса, осушувані тїла від поту, наїлїпши системи Дра Лежана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, кувфи до подорожи, торби ручні з замочками або без них, нецесарія, ніжи, ложки, пересїдники, ремісї, парасолї, ґуґі, мішки на біле, ковдї на ночлиг найновійші портманетки для пань і панів, кошки до подорожи і покоїв і т. п.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

є найлїпшим загально знаним біль **усмирюючим натиранєм**, в цїнї від 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. до набутя у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оріґінальних фляшках з нашим охронним знаком **„якор“** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві. 29 (30—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і направленого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітий.

Замовленя виготовляєть ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадаю, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“). 7 (—)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарнї товариства „Рускої Ради“

отворена

в недїлю і сьвята від ½10 до 11 год. рано.

Зміна льокалю.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику що 1. мая с. р. переношу мій

Магазин дамских конфекций

з ул. Руської ч. 9, на улицю **Владини Гнимана** (Bischof Naktaidnaw), під ч. 7.

З глуб. поважанєм **Зофія Соболевска.**

15 (2—3)

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тілько **обезпечені тревало** в ДНІСТРІ від огню. Членьский удїл 50 корон можна зложити в ратах; внесено 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затягати **позички на 6 ½ %** за предложенєм відповідної гіпотеки або поруки; сплату більших позичок розкладає **ся на 10 лїт.**

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і иньшім купнї землї нехай купуючі **звертають ся** на позичками до ДНІСТРА.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від удїлів а часть зиску призначує ся на **добродійні цїли;** до тепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. п. **16.385 корон.**

(—)

Стан 31. грудня 1903:

Вкладки	**1,444.589 К.**	**Позички**	**1,330.822 К.**
Удїли	**109.835 К.**	**Цїнї папери, льок. в банках і на рах. біж.**	**280.681 К.**
Фонди резервові	**21.318 К.**		

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * * „Ридоих“ словіньска кашка	—·24
Ів. Сиповс. „Образи з природи“	—·20
О. П. „Хлопцї садівники“	—·40
Омелян Попович „Розмови“	—·40
Корнил П. Устимович „Три цїкаві загадки“	—·40
В. Умінський-Ф. Кроленьский „На повстала земля і нинї буде єї конець.“	—·30
Проф. О. Ерємічук „Іван Сучасний“	—·40
Ів. Вижаньский. „Пропаєть“	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума“	2·50
Гарнєк. „Малярі“	—·20
* * * „Верба“	—·20
* * * „Котрий по валуї“	—·20
О. П. Кониский. „В день сьвятої волї“	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурник“	—·20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі рочники.)	2·—

Видання тов. Гуртка „Школа“.

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка“	1.20
Ом. Попович. „Методика“ I часть	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли“	1.—
„ „ „10 казок для дїточок“	—.20
„ „ „Збірка вказок“	1.—
Ів. Сиповс. „Образи з житя“	—·20
Шпойнаровский Сергій. „Руска Читанка“ для II. кляси гімн.	2.80

Др. Стоєв. Смаль-Стоцкий. „Ґронадка“	—·20
„ „Порадник“ на закладати кашк	—·40
„ „Буковиньска Русь“	2·40
„ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“	—·40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярскі“	—.20
Франко Іван. „Руско-українська лїтература“	—.20
Теодот Галїн. „Домашний лікар“	1·—
Шкулик братей. „Верховиньскі ягоди“	2.—
О. Шпитко. „Листа з пекла“	—.30
Др. Теодор Галїн. Домашний лікар	1.—
Яр. Юлеа. Семинарскі спомини	—.50

К. с.

Єп. Жуковский: „Учебник рільництва“	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?“	1.20
Франчук: „Оперка“	—·20
Підпка: „Восток і запад“	2 —
С. Тихий: „Як робити тестамент?“	—.30
Марченко: „Власна хата“	—.20
Ярчевский: „Серце мовить“	—·60

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковинї і практичний рільник.

До набутя в друкарнї тов. „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належить посилати 30 с. на порто. (—)

Старший практикант або молодий помічник потрібний до торговлї Івана Стернюка в Залїщиках. 18 (3—5)

В друкарнї „Рускої Ради“ з Чернівцях (Петровича 2) суть на складї слїдуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесса за 2 кор. 50 с.
Пісьмо Ос. Юр. Федьковича I., II. і IV. том по цїнї: 7·20, 6·60, 4·—, 3·60, 3·— і 2·60 к.

При більшім закупнї упускає ся значний рабат. (0—0)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 49. Чернівцї, недїля дня 25. цьвітня (8. мая) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Руською Радою“:

на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Лисенкове сьвято в Чернівцях.

Переживаємо хвилї незвичайно піднесеного, справдї сьвяточного настрою. Уся буковиньска Русь ни одна сїмя клонить ся у своїй столици до стіп князя української пісні Миколи Віт. Лисенка з нагоди 35-лїтного ювилею его творчости композиторскої. Вірно описати весь хід тих безперервних торжеств ледви зможемо, за те будем старати ся хочаби зареєструвати бодай важнїйші моменти отсих сьвітлих хвиль в історії Буковиньскої Руси, які дають вигляд величезного зросту національної сьвідомости і культурного поступу нашого народу.

1) Людовий концерт.

Як відомо уже, програма сьвята складала ся із двох концертів — людового о 11. годинї перед полуднем і великого о 4. год. по полудни та сьвяточного комерсу. Перші поклонили ся ш. Ювилятови селяни й міщани.

На людовий концерт зібрала ся численна руска громада — тут можна було бачити багато селян та міщан, всїх черновецких Русинів, як також й численну руску інтелїгенцию із сїл. Із усїх сторін Буковини зійшли ся вони і як о год. ½ до 12 лиш увійшов на салю М. Лисенко в топ. проф. Ст. Стоцкого — зараз залунало із цїлої салї одно грімке, невгаваюче: „слава, слава“!

Концерт розпочав п. проф. Клим сьвяточною промовою.

„Не все так стогнала вся Русь-Україна, як тепер стогне“ — розпочав бесїдник свою промову, і тут змалював він в приступний спосіб всю — минувшину, бувальщину України, згадав на єї сумні і веселі часи, згадав, як то колись набігали Татари на нашу землю, гей би ворони хижі і зруйнували єї та затримали культурний і національний розвиток нашого народу. „Були колись часи — говорив далї бесїдник — коли ми мали своїх князїв і вельмож, та князї ті і вельможі своєю незгодою між собою також самі значно причинили ся до зруйнованя України. Минули ті часи, а що минуло то не вернеть ся. — Тай чиж мусимо ми бажати таких князїв, коли маємо нинї других лицарів — ґенїїв музики і мистецтва? До сих послїдних належить і наш славно-звісний музик М. Лисенко“. Відтак змалював бесїдник сумну долю нашої пісні, що найшла собі була захист лише під стріхою селянина. Тодї, коли всї погорджували нею, тодї коли була небезпека, що один із найлїпших наших скарбів народних загине, тодї саме з'явив ся наш славний кобзар — батько М. Лисенко. Тую погорджену пісню одїв він в дорогоцїнні шати, вивів єї із під стріхи селянина на ширший сьвіт і полила ся могутня, сумна та мельодийна українська пісня, залила всю широку Русь-Україну і забили ся невірені серця, розбудив ся не один сильний син безталанної Неньки-України. „Витай-же наш славний батьку — кобзарю! Ти своєю чарівною піснею загрів нас до дальшої витревалої працї, збудив у нас віру в лїпшу будуччину нашого народу“ — кінчив бесїдник свою промову.

Всї зібрані з одушевленем привитали дорогого Гостя. Гучно залунали в привіт ш. Ювилятови оклики „Славно“! та шумні аплявзи, які то затихали, то знов підніимали ся іще з більшою силою.

Відтак слїдувала друга частина раннього сьвята — концерт „Руского міщаньского хору“.

На естраду виступив жіночий хор в супроводї власної орхестри „М-ого“ хору“ і полили ся поважні звуки чаруючої Лисенкової „Молитви“. Публика в ту мить встала а мельодийні звуки все несли ся та несли ся, немов би молитвенне зітхане всїх зібраних: і чути було в тій пісни-молитві сум, жаль але й надію на щось велике, високе. Вражінє було справдї зворушуюче. Коли послїдні звуки пісні-молитви потонули в просторони — підняли ся гучні оклики „славно“! „ще раз“ і на загальне бажане відсьпівано „Молитву“ іще раз. Не меньшу несподіванку — приємну несподіванку приніс мішаний хор. Відсьпівано „Коло млину, коло броду“, відтак „Козаченьку, куди йдеш“ „Ой летїла зазуленька“ і „Верховино“. Кождий виступ хору витано горячими плесками а деякі пісні, як приміром „Козаченьку, куди йдеш“ — на жадане публики треба було повторювати.

Взагалї треба сказати, що всї пісні віддано з належитим фразованем, з тїньованем повним зрозуміня річи. Видно, що хор вісьпіваний, розуміючий свою важну задачу і певний себе. Осягнули се концертанти безусловно невпинною і сумлїнною працею власною, як і заходами невтомного свого диригента п. Гундича, який мав відтак нагоду по концертї в розмові з ювилятом вислухати заслужене признане за свою енерґічну працю коло народної української пісні.

Солїстка п-на Федорук, що відсьпівала знану серенаду „Глибоким сном“, володїє сальним звучним голосом. Мимо того, що задача солїстки було досить тяжка — бо згадана серенада вимагає високого та гнучкого голосу, вивязалась вона як найлїпше. Голос єї — се материял не аби який і навіть по короткім систематичнім виобразованю, показалаб ся єго дїйсна партість. Приємний і миленький голосок має й друга молоденька солїстка, що дала ся чути в „Зазуленцї“. Багато працї видно також в змаганю власної орхестри „Руско міщаньского хору“. Словом, загальне вражінє зробив сей людовий концерт дуже гарне. Програма концерту вже вичерпана і ось залунали по цїлій сали наші народні гимни: „Ще не вмерла Україна“ і „Не пора“. В сьвяточнім настрою, з одушевленем на обличи, та з вірою в серци в те, що дїйсно „Ще не вмерла Україна“ — коли породила такого славного сина як М. Лисенко, опустила публика салю і розійшла ся домів.

Ентузиязм публики, який зажевріи на людовім концертї, обхопив єї невгасаючим полуменем на знаменито виведенім концертї пополудневім та на комерсї, де ш. Ювилят був предметом безперервних горячих овацій. Звіт із пополудневого концерту подамо в числї слїдуючім.

Дада державна.

В парляментї робить ся дальше те, що й доси. Засїдане із 6. мая виповнило дословне читане інтерпеляций і внесень. Між иньшими відчитано інтерпеляцию в справі внесеня оплати від спиритусу уживаного до технїчних цїлий. Між иньшим находить ся також інтерпеляция посла Сведля в справі піднесеня платнї буковиньских інспекторів шкільних. По відчитаню вступу, яко тривало аж до ½2-ої, слїдували поіменні голосованя над петициями, а відтак дискусия над нагалим внесенем пос. Сідлецкого в справі придбаня ринку збуту для витворів дрібного промислу.

На нїци засїданя зголосив ся до слова пос. Дашиньский і навязуючи до афери пос. Валївского, який вибраний при помочи звісних галицких виборчих обманьств послом станиславів.

НАШ АЛЬБОМ.

Стефан Чорнецький.

В годинї сумерку.

I.

В розмріянь болїсній годинї,
Як сумерк всловить сонні гори,
Чую, як вітер в полонинї
Веде таємні розговори.

В розмріянь болїсній годинї,
Як зашумлять „вечірню“ бори,
Як землю вирвуть мраки синї, —
Сум зрізь душі іде притвори.

Я жду тебе! У ту годину,
Менї здаєсь, що в тій вечірній
Мельодиї гір твій вчую сьпів.

Я жду тебе, моя дївчино,
Признь! Промов! В тиші безмірній
Потоне гомін твоїх слів...

II.

В розмріянь болїсній годинї
Нераз тебе виджав зір
Крізь осїнїй мраки синї
Крізь чорних піль вільний простір.

Плинеш до мене з шумом гір
Із Прута грою на долинї,
З тугою нерохтячих зір
На крилах туги лишеш д'минї.

І мов сон осїнної ночи
З туманів синїх виринеш
Смутна станеш передо мною.

Тонеш у мнї свої очи
... І знов у стрій мій щезаєш
Та мій спокій береш з собою!...

Олекса Кобилянко.

Ранок.

Земля вже стала провидатись
Від любого для неї сну.
Все стало зразу оживлятись
Й заводить пісню голосу...

Веселі сьпіви серіз дувають, —
Кінця й початку їм нема:
Ясного сонця стіз витають, —
Вже зникла геть давно пітьма.

Серіз чути поклики: „Рушайте!
Мерщій до працї поспішайте,
бо сонце вже давно зійшло.

І любо землю оглядає,
І щиро все живе витає,
І сьвіт усїм нам принесло!...“

Ілько Гнаталюк.

М. З.

Я сам піду по тій дорозї,
Хоть тьма кругом,
Хоть шлях перестати-му в знемозї,
У вже не стану на порозї,
Хоть я не львом,
Хоть не орлом.

На глум вам груди не вітворю,
Рук не складу,
Хоть най потову в чорнім горю
Себе вже більше не впокорю;
Най смерть найду,
То сам піду.

Нещасний, в кого дух охляв...

Нещасний, в кого дух охляв,
У кого згасли поривання,
Хто в нинї крила повалив
І волїчить ся без рвання,
Кому не бурить в серцї кров,
Вже нї ненависть, нї любов.

Та нещаснїйший сїмсот раз,
У кого серце порвисто,
Для кого жизнь — цїнний алмаз,
Для кого труди — злото чисте,
А в кого кождий духа зет
Спиняє все звеїри гнет.

Смерте, як прийдеш за мною.

Смерте, як прийдеш за мною,
То прийди лишень у снї,
В снї твердім мов з переною,
Щоб і тїнею блїдою
Не жарив ся сьвіт менї.

Муку дай тяжку без краю,
Нехай приготов менї,
Лиш при сконї най не знаю,
Що Марусю покидаю,
Най не знаю навіть в снї.

Як бувало хто стукне...

Як бувало хто стукне
Об наовий мосточок,
Стукіт в серцї відгукне
Наче срібний дзвоночок.

Як бувало лиш скрипне
В мене фіртка в подвірю,
В лице приском хтось сипне,
Мало в чудо не вірю.

Як бувало почую
Легкий стукіт на мостї,
Зараз серцем віщую:
То Марусенька в гостї...

свого виборчого округа з 5. курий уживали свого мандату до ріжних брудних інтересів, що виказали судові процеси послідних дня, назвав по імени цілу „дитинію“ членів польского кола, які надуживають своїх мандатів для приватних цїлий. Пос. Дашиньский домагає ся, щоби президия палати вглянула в сю справу і зладила лїсту послів корупціоністів. У відповідь п. Дашиньскому заявив віцепрезидент Кайзер, що се річ дуже сумна, коли посли надуживають своїх мандатів, однак він не може на се нїчо порадити, впрочім посол може поставити внесене на заряджене слїдства против таким послам. Що буде дальше з парляментом, годї що небудь сказати. Мабуть буде він відрочений. В тім дусї відзивають ся безперервні голоси навіть в півурядових органах. То відрочене має евентуально наступити в середу 11. мая. Удержувала ся навіть поголоска, що др. Кербер має вже цїсарске письмо, яким би розвязав парлямент; але знаючи тїсні звязи панів з польского кола з правительственними кругами, авось годї повірити в таку евентуальність. Опозиціоналіб вона немало будучих кандидатів „з двору“ на послів із „весняних хат“ та готова прорідити ряди польского кола, яке ще тепер похвалами Вільна, Валевского обридливо скомпромітувало ся перед цїлою Австриєю, а можна надїяти ся, що афера Валевского скомпромітує ще й иньших членів „Кола“.

Жіноча еволюция.

Шеся предлекция п. Boyley-Darqué в паризькій „Школї Наук Суспільних“.

(Конець.)

Та велика еволюцийна праця природи відбуває ся при помочи двох чинників: природного добору і упослїдженя. Еволюция переображує ріжні відміни ростин і звірят: вона спричиняє те, що одні плавають, другі літають по воздусї, треті повзають по земли, вона виробляє пірєм, шерстию, наостриє в прилади ходженя і т. и. Так само свійства моральні, як відвага і терпеливість, хитрість, матірна любов є продуктами упослїдженя. Се факти безперечні. Нерівність полів була потрібна і спасенна для людського роду. Тому що кождий пол набирав відмінних свійств і взаїмно доповнював ся, людскість розвинула ся, зросла в силу і остаточно підбила иньші семейства. В тім як раз заключуєть ся й причина інтелектуальної висшости сучасної жінки.

Тепер заставім ся над тим, чи та ріжнородність прикмет у відмінних полів вступала все, чи тривати буде вічно і чи все була пожиточна? Як далеко в давнину наші відомости сягають, мужчина був все сильний і інтелїґентний а женщина, податлива, чутлива і слаба. Великі добутки еволюциї дають нам спромогу слїдити молодість людського роду. Чоловік як велике живучо сотворінє походить від одного, єдиного предка, звичайної клітини, а в наслїдок того свої ріжні свійства набував лише постепенно і дуже поволи. Нерівність полів могла наступити аж тодї, коли стала необхідною з огляду на условини, що окружували чоловіка. Однак перед борбою о ествованє, мусїв проминути довгий час суспільно, добробуту, в нїм між мужчиною а женщиною не було иньших ріжниць як сексуальні (доказує се анальоґія із иньшими зьвірячими родами). Мужеский первень в епоцї репродукциї не все має перевагу над жіночим: у комах і жакунів зустрічаємо навіть протогенезу, себто самородність. Цїлковиту ріжність полів маємо у хребетоців, риб, птахів, гризунів, мясоїдних, з виїмком тих семейств, в яких самчик мусїв набувати средства до борби і оборони в видї ростів, кігтів і т. д. У чоловіка не дїло ся інакше і се є річию більш чим правдоподібною, що мужчина й женщина були спершу нарівнувані одинаковою інтелїґенциєю й силою. Пробуваючи в лїсах та на великих островах, прокормлюючи ся корінєм ростин, наші предки т. зв. антропоїди проживали спокійно: тодї земля була дуже плодовита, підсоне одностайне і вигідне, і все вказує на те, що в треторидній епоцї не було визначних ріжниць між обома полами. Тоті условини змінили ся нечайно в епоцї слїдуючій, четверторидній, коли появив ся медвідь, лев і иньші дикі звірі, що нападали на чоловіка, спаючи його до захоронення в печерах. Людський череп тогочасного чоловіка був більше зближений до чашки малпи чим чоловіка. Печерна женщина була також далека від слабого типу нинїшної женщини. Доперва пізнїйше (а доказують се найдені кістяки) жінка остаючи при домашнім огнищи, затратила первісні свійства сили і енерґії та перенесла їх на другий пол. Через довгі віки зазначувало ся те відріжнюванє женщини й мужчини що раз більше. Мужчина занят ся польованєм і війною, а таке занятє виробляло силу і відвагу, тимчасом жінка, занимаючи ся управою ріллї і домашною роботою, не дучи спосіб житя сидячий а до того ще абсорбована матерньством і виховуванєм дїтий мусїли з конечности оставати ся слабшою. Але чим із сеї причини має вона остати такою й на будуче? Якби мужчина був вже занятий війною а женщина все оставала виключно при домашній ватрі, то тодї буде вона все слабшою під згадом духовим. Але тоті ріжниці з поступом часу затирають ся щораз більше.

Чоловік покорив три царства природи, цивілїзация поступила наперед, суспільність увеличувала ся, але виступила нова сила, яку мусять поборювати: гроші стали ся навом всемогучим, без якого припадає йому в удїлї невинний труд або жебрацтво й голодова смерть. Сила мужчини втратила богато із своєї первісної могутности, зручність і вправність стали ся дарунками більше бажаними. В міру, як меншала фізична сила із століття на століте розвиває ся і поступає інтелїґенция та вже сама по вистарчає, без допомоги капіталу вона безпосїдна і безсильна. Женщина стала ся товаром достатнім набуваним за гроші, як всякий иньший товар.

В тих условинах фізична перевага не є конечна нї для мужчини анї для женщини; а з другої сторони для що раз більшої скількости женщини стають ся здавними прикмети любличої жінки й матери, бо не мають вже нї мужа нї дїтий. Все відповідане природі матерньских нема родини, а слїдом за тим йде пасивовільне обмеженє числа дїтий ad minimum. Рід мусить згинути або навіть має дальше остикати, переобразити ся. Нема вже рівноваги між обома полами; мужчина вже не в силї удержати родину і в борбі о ествованє, оборонити женщину, яка що раз більше потребує сили і інтелїґенциї і яка примує до того, щоб їх набути. Рівність полів приготовляєть ся: ми бачимо рід повільного але безвинного прозябаня — сей рух — то жіноча еволюция. Тота рівність надходить поволи, суспокійно, але неминучо, помимо кривів антіфемінїстів, які хотїли здурити жінку до давного стану апатиї і пасивности. Закони еволюциї не мають в собі нїчо таємничого, їхний механізм незвичайно простий. В нашім случаю хибні основи ествованя спричиняють податний терен до еволюциї... В теперішних условинах може мужчина лучити ся з женщиною, що будуб спосібною бороти ся разом із ним за ествованє, і буде се річию зовсїм природною, як дасть першеньство сильній і спершій над слабою і безсильною.

Щож станеть ся із т. зв. перевагою мужчини? Він міряєть ся ще, але буде примусовий признати, що демаркацийна лїнія віддїлює вже не поли, лише уми і індивідуальні вартости. Із усїх сторін виступає женщина на сцену, як артистка, учена, журналїстка, драматична авторка, в Америцї навіть вже прокуратор і пастор. Еволюция вже не лиш суспільна але й фізична мусить довершити ся і хоть що не зовсїм знана, але вже обрисовуєть ся. А під згадом моральним тратить женщина свою хитрість, підступність, улесливість і трусливість; відмінивши їх на бій заступає їх відвагою і щиростию в борбі о сотворенє нової людскости, щасливійшої від досьогочасної.

К. Готлїб.

Росия й Японія.

60.000 рублїв на дїй.

Свого часу зразу по затопленю „Петропавловска“ „New York Herald-а“ подала вістку, що разом з „Патропавловском“ затонула каса, в якій було около 12.000.000 рублїв „Новое Время“ просує ту вістку. Каса дїйсно затонула, але не з так великою силою гроший, бо в нїй було лише 60.000 рублїв.

Страти Росиян під Кулїенченом.

Із урядового донесеня росийского довідуємо ся про подробиці борби під Кулїенченом. Рапорт сей звучить так:

На першу лїнію задну відпроваджено компанїю з машиновими карабінами, котрої командант, бачучи тяжке положенє другої компанії, сам обсадив позицию, при чім стратив половину людий і всї коні. Машинові карабіни дали 35.000 стрілів. Друга батерия 3. бриґади, котра ставала ся дістати до резерви иньшою дорогою, не могла перейти гір, тому, що стратила половину коний. Вернула ся отже назад до 11. полку, котрому вкінци вдало ся пробити собі дорогу баґнетами. Полк сей виратував свій прапор, але стратив полковника Лаймінґа. Росияни стратили около 2000 рядових і підофіцирів і 40 офіцерів.

Реформа росийскої правописи.

На засїданю комісиї ортоґрафічної вибраної із ініциятиви членів петербурґскої Академії наук, ухвалено рішучо більшостию голосів конечність усуненя з росийскої азбуки чотирех непотрібних букв, а іменно: ѣ, о, ъ а також „і“. До оброблення подробиць тої реформи вибрано окрему комісию. Не сумніваємо ся, що на сю „печальну“ вістку вирвуть ся киросю жалоби наші „русскіе“. Від сїз зъ „покойними“ етимологічеськими началами готов вібрати Прут і Черемош, а про Дністер нїчого й говорити! — В справі отсеї реформи росийскої правописи поміщує „Новое Время“ комунїкат ортоґрафічної підкомісиї підписаний такими іменами як члени акад. Фортунатов, проф. Бодуен, де Куртенє, проф. Брандт, проф. Вуліч члени акад. Корш і Шахматов; крім сего Саулїн, Карінский і Кульман. У тім комунїкатї попри висненю знаку діяльности ортод. комісиї і Академії наук і послїди на будучий хід цїлої справи є ще такий знаменний уступ, який подаємо в дословнім переводї, підчеркуючи найважнїйші місця: „Сторонники реформи надїють ся, на безпристрастний суд суспільности, надїють ся також іменно сим шляхом, шляхом свобідного доступу нової правописи в печать перевести єго і до школи, де після їх думки є конечна потреба упрощеня і узгодненя правописи. За сим промовляє цїлий ряд нотаций педаґоґічних товариств. Школа звертає на себе увагу сторонників реформи між иньшим і тому, що они хотїли би ту частину часу, яка йде на вивченє букв ъ і ріжних штучних правил відкриваючих „мудрствованїи“ перестарілих і новійших граматик, зберечи на що иньшого — на вивченє рідної мови. Не позеньюємо нашої думки, бо очевидно кождий образований чоловік зрозуміє, що наука правописи не є наукою мови. Рівнож стане образованому чоловікови зрозумілим, що реформувати правописьь (як одно із видимих средств передачі живої мови) не значить посягати на мову“.

Отсей виписок зробили ми нарочно, щоб стало наглядним, яка пропасть думок лежить між росийскими мужами науки а нашими кацапами, яких азбучне тороїство не дає їм про нїчо иньшого говорити, як про „іскоренїнїе“ русской мови „клятими украйнонаками“ — при помочи „клятой фонетики“.

НОВИНКИ.

Лисенкове сьвято. Білети на пятничний концерт розкупила публика вже в четвер, так що богато гостий, які прибули по білети в пятницю, мусїли вернутись із під дверий битком напов неної салї. Так з огляду на тих, хто вже не всиїв закупити білети на перший концерт, як і відповідаючи загальному бажаню публики, устроює Бук. Боян що другий концерт в недїлю о год. $^1/_2$12 в сали Музичного товариства рівнож під кермою самого композитора. Цїни місць знижені, як ми се подали вже в попереднім числї. Радимо поспішати з закупном білетів, щоб не найти ся відтак у смутнім положеню.

Личні вісти. Краєвий президент виїздить в недїлю в подорож на схід, до Константинополю. — Др. Гиґдий повернув уже із подорожи до Відня. Із Відня повернув також директор почт Поше і обняв уже урядованє.

Міністерство рільництва визначило на сегорічний садівничий курс для народних учителїв 650 кор.

Загальні весняні збори каси пожичкової і щадничої для громади Русне-Боул, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою відбудуть ся в недїлю дня 15. мая с. р. в громадскій канцеляриї о 2-ій годинї по полудни з слїдуючим дневним порядком: 1. Прочитанє протоколу з послїдних загальних зборів. 2. Справозданє касове за рік 1903. 3. Доповняючий вибір обох старшин. 4. Підвисшенє платнї касиєра. 5. Прочитанє розпорядку Виділу краєвого з дня 27. січня 1904, ч. 347 і нарада над ним. 6. Установленє, як має ся ужити чистий зиск за 1903 і 7. Запитаня. — *Олекса Лоба*, начальник каси.

Загальні збори руської каси пожичкової і щадничої стовар. зареєст. з необм. пор. для громади Давиденьи-Зруб відбудуть ся дня 15. с. м. з таким порядком дневним: 1) Отворенє збору. 2) Місячний звіт заступника начальника за цьвітень. 3) Справозданє рахункове за минулий рік: річний обрахунок, білянс і рахунок зисків і страт. 4) Ухвала в справі суми, яку можна визичити одному членови. 5) Ухвала в справі часу виступленя членів із каси. 6) Ухвала в справі адміністрацийних коштів. 7) Скиненє дотеперішного начальника. 8) Вибір двох членів старшини. 9) Вибір трох членів ради надзорчої. 10) Ухвала в справі покрити позички, що пропала у дотеперішного начальника Дмитра Харюка. — *Йосиф Дрема* заступник начальника. *Віктор Чесниковский* касиєр.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої стовар. зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Волосянї Банилїа — Полянах відбудуть ся в недїлю, дня 15 с. м. з звичайним порядком дневним. — *Тодор Ґеорґійчук* начальник.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої, стов. зареєстр. з необм. пор. для громади Горошівцї відбудуть ся в недїлю, дня 15. с. м. з слїдуючим порядком дневним: 1) Прочитанє протоколу. 2) Справозданє касове. 3) Вибір нового начальника. Ухвала, як і кілько має старшина роздобути гроший для каси. 4) Установленє, як найвисшу і найменьшу суму можна визичити одному членови. 5) Вільні внесеня. *Андрей Зибачоньский* касиєр. *Іван Шевчук* заступ. начальника.

На руску селяньску бурсу жертвували п. ріґорозант Іван Кравчук 1 кор., п. учитель Н. Н. 1 кор., урад громадский в Шипинцях при ласкавім стараню п. Олекси Шупена 5 корон. — За сї щирі датки складає уклїнну подяку *Пант. Клим.*

Випадок з автомобілем. Дня 1. мая ударив на потяг поспішний, що їхав з Базилеї до Парижа, автомобіль, при чім погибло на місци 6 осіб. Між ними машиніст автомобілю, двох подорожних, дві панї і одна дитина.

Послїдні вісти.

Алексеєв виїхав з Порту Артура, аби на розказ царя поїхати до сухопутної армії. Також відїхав із порту кн. Борис Володимирович. — Росийска аґенция телеґрафічна доносить, що японьска еснадра стоїть за островом Ляотешаном. — Плавба в заливі Печілї дуже небезпечна, а то з тої причини, що там плаває велика скла затоплених мін.

Із Сеули доносять, що Фенґянченґ, обсаджений Росиянами, Японцї уже здобули. Страти по обох сторонах великі.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 51. Чернівцї, пятниця дня 30. цьвітня (13. мая) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Лисенкове сьвято в Чернівцях.

Ростина Лисенка в „Січи“.

На запрошенє старшини загостили достойний Ювилят враз із проф. д-ром Стеф. Смаль-Стоцким до товариства укр. студ. „Січ“. Січову хату при ул. Руській ч. 15 замасно зеленю і цьвітами; стїни прикрашено коверцями, серед яких красував ся портрет М. Лисенка із підписом: „Слава Тобі!“ На входових дверах повисли зелені ґірлянди, що оповивали знов велику вивіску: „Витай нам, милий Гостю!“

В суботу о год. 5-ій по полудни привезли відпоручники товариства дорогих гостий, яких в ту мить привитав гомін оплесків і окликів „Слава!“, бо в „Січи“ зібрав ся вже помпазет членів і других сї гостий з поміж молодїжи. При вході привитав гостий голова товариства академик І. Гошовский, висловлюючи своє величайшу радість і вдячність, що „Січ“ може повитати в своїх кімнатах таких гостий. Відтак, коли гості засїли, повів п. Ювилят величайшу свобідну та інтересну гутірку, випитуючи про відносини між укр. молодїжию, про зносини із закордонним студентством, про те, чи тут. академики мають які зносини із сезиньтвом та про дїяльність товариства „Січ“.

Після удїленя поодиноких вияснень виголосив акад. Василь Сімович просторий реферат, в якім інформував Миколу Витвіцького про політичні струї, які куртували між австрийсько-українською молодїжию від перших почин конституцийної доби та про загальну орґанізацию студентства довершену з хвилею почину борби за свій, український університет та про теперішну долю тієї орґанізациї. Після того зводив Микола Лисенко і проф. др. Ст. Стоцкий враз із членами „Січи“ відфотоґрафувати ся, що буде дорогою памятою для всїх січовиків. На просьбу вписати своє імя в памятну книгу „Січи“ вписав М. Лисенко отсї слова:

„Незвичайно радий і щасливий був пізнати й одвідати поважне товариство „Січ“. Память про нього й ті відомости, які я перечув за часи пробування й пізнаня буковинської руської молодї, на завжди лишать ся в серци мойому приємною згадкою. Хай живе, ширить ся й зростає дороге, любе молоде товариство на користь рідної Неньки Руси України. В Чернівцях, року 1904, місяця 7. мая. Микола Лисенко.

В ряд за тим вписав ся і проф. др. Стоцкий на спомини своєї гостини в „Січи“ а відтак і инші гості. Вже сверкало, як підвели ся гості, щоб йти в дальшу гостину. Тоді то ще раз промовив голова „Січи“ акад. І. Гошовский, прощаючи Мик. Лисенка та підносячи єму на спомин усї видання „Січи“ гарно оправлені в течці прикрашеній акварелею, змальовуючою на долї кобзарські інструменти а на горі січові емблеми. Видана перевязано січовою лентою. За дарунок подякував М. Лисенко щирими словами, висловлюючи своє вдоволенє, що міг загостити в „Січи“ та бажаючи товариству як найкрасшого розвитку. Грімкі оплески й оклики „Слава!“, які проводили ще довго гостий, завінчали отсю хвилину, одну із найкрасших в історії „Січи“.

Пращанє на двірци.

Через весь час свого побуту в столици Буковини був М. Лисенко предметом безмежних оваций, а до вечеру дійшло воно в хвили пращаня із ним. Пращано єго так величаво й сердечно, як можуть пращати хиба піддані свого володаря. Воно на дїлї так і було — сеж пращано князя української пісні, якою заволодїв він всїми нашими душами. Повимо дощу, що стан такий добре викрапати, дворець і перон прямо залила кількасотна руска публика а то так, що прямо по ставали місця до вільного проходу. В віддальши першої кляси зібрали ся враз із Лисенком визначнїйші члени чернівецкої громади, щоб провести бодай ще тих кілька хвиль із від'їзджаючим. Від руского жіноцтва промовила п. Е. Кумановска, вручаючи єму китицю цьвітів. (Одну китицю вручили Лисенкови ще на комерсї укр. дївчата). Речниця жіноцтва, подякувавши Ювилятови за труд, посьвячений нашому народови, кинула ся вперед за те, що она прямо не в силї висловити думок і почувань, якими переповнені наші серци для него. „За слабі також наші уста, за блїді слова, щоби виразити Вам подяку за велику працю і заслугу для штуки, для рускої культури, говорила дальше бесїдниця. За мало часу маємо, щоби виповісти, чим є для нас ті прегарні твори, ті рожеві цьвіти народної поезиї, висліпані звуками Вашого ґенїяльного духа. Ті всї народні мотиви руської музики загрівають не тільки серця сучасних, але будуть они провідною звіздою і дальшому поколїню, нашим дїтям і внукам! Будуть тою зорею, котра укаже їм дорогу на лучшої будучности, тою зорею, котра розпосеяить душу і серце в прикростях і горю, засьвітить і розвеселить їм те земне житє, а ум відьвіжить і поприпить мельодиями тих прегарних руских пісень, думок, шумок і возмивок, що вилили з Вашої вишеслої груди, з Вашого ґенїяльного духа, окруженого пишною ореолею артистичної творчости. Не стати нас на дорогі дари з щирого золота і срібла, не стати нас на дарові вінцї, якими старинні Греки і Римляни украшали струдженої голови своїх поетів, артистів і борців за нарід і вітчину! Якіж дари ми зложимо нині на пітавари твоєї артистичної музи? З яких то зоїт сплетемо вінок понад твоїм вечнючим чолом, народний ґенію? Прошу приняти [illegible] сумної розлуки від тутешнього руского жіноцтва глубокий поклін і сердечне спасибіг, яко дари ніколи невмираючих цьвітів, яко дари вічної вдячности! При тім просимо частїйше нас посїщати, бо се стане ся заохотою для молодшого покоління до праці на поли народної штуки і просимо заховати нас в памяти так, як і ми заховаємо в наших вдячних серцях ті милі хвилї побуту Вашого, Високопов. Пане, у нас“.

У відповідь на се пращанє подякував М. Лисенко передовсїм за щиро сердечний привіт і гостину на буковинській Руси. Спомини про хвилї свого побуту тут почислить до найкрасших в своїм житю. До тепер посьвячував всї свої труди лиш для свого народу, тож і на дальше не перестане для него працювати, тим більше, що і тутешні тямучі люди — так мужчини, як і жіноцтво — посьвячують найлїпші свої сили для піддвигненя народу, котрому хотїли би виборотн кращу долю.

Та прийшла хвиля від'їзду. Микола Лисенко вийшов на перон. А тут через цїлу его довжину, геж аж до потягу уставши ся безконечний шпалїр молодїжи. Шапки й капелюхи замаяли в повітрю, залунали громові прямо оклики: „Слава! слава!“ Залоскотїли оплески в там і понесли ся тони пісень „Ще не вмерла“, „Не пора“, „Гей там на горі Січ іде“. Ентузиазм обхопив всїх. Пісні чергували ся із оплесками, оплески із окликами. Вже вступає дорогий наш гість у ваґон, просає ся поцїлунки із близькими, а тут ще вручує єму китицю цьвітів п. Орися Стоцка. І знов гомонять клячі і пісні. „Слава!“, „Пращайте“, „Щасливої дороги!“ перемішують ся у повітрю, мов збурхані хвилї. Та тут вже й рушив потяг. М. Лисенко розкланюєть ся, а усїми рад би розпращати ся. Так, він від'їздить, та жаль місця в серцю не находить, там заманкує гордість, почуванє сили і живучости нашого народу. Ось еще раз із сотень грудий здіймає ся пісня: „Ще не вмерла“.

Так, она не вмерла і не вмре, бо в царстві духа безсильні ті, що хотїли би народ задавити найдавнїйш. „І посїтай не вмре на дні морі поля, не скує душі живої і слова живого!“

Полїтичний перегляд.

З парляменту.

На засїданю палати послів з дня 10. с. м. наперед повідомив президент палати, що делеґациї скликані на день 14. с. м. Відтак по переслуханю проєкту міністра державних зелїзниць в справі підвисшеня інвестицийної позички о 72 міліонів корон відповідав президент на деякі інтерпеляциї і між иншими на інтерпеляцию посла Еленбоґена дотично

Антон Чехов.

Палата ч. 6.

Оповіданє.

Переклала Марта Полтавка.

(Дальш.)

II.

Років 12—15 тому назад жив у місті при головній улици, у власнім домі урядник Громов, чоловік статочний і заможний. Він мав двох синів: Сергія і Івана. Як Сергій був вже на четвертім роцї, заслаб на ґальопуючі сухоти й умер, а ся смерть була немов початком цїлого ряду нещасть, які нараз посипали ся на родину Громових. Через тиждень після смерти Сергія старого батька покликано на суд за підлоги й розтрати, і він незабаром умер в тюремному шпитали від тифу. Дім і усю рухомість продано на лїцитациї, а Іван Дмитрович з матїрю лишили ся без жадних засобів до житя.

Раніш, за житя батька, Іван Дмитрович, живучи в Петербурзї, де він вчив ся на університетї, дїставав 60—70 карбованців місячно і цїлком не знав, що то нужда; тепер же він мусїв різко перемінити своє житє. Мусїв від ранку до вечора давати платні лекциї, заїмати ся переписуванєм і всеж таки голодувати, бо усї зароблені гроші відсилав матері на житє. Такого житя Іван Дмитрович не витримав; упав серцем, захирів і покинувши університет, поїхав до дому. Тут в місточку — через протекцию дістав посаду професора в повітовій школї, але не погодив ся з товаришами, не сподобав ся ученикам і швидко покинув службу. Умерла мати. Він з рік не мав жадної посади, жив хлїбом з водою, по тім обняв місце судебного пристава. Сю посаду займав він, аж поки його з неї увільнено яко хорого.

Нїколи, навіть молодим студентом, не робив він враженя здорової людини. Все був блїдий, худий, легко простужував ся, мало їв, погано спав. Від однієї чарки вина дїставав наворот голови й істерику. Його все тягло до людий, але завдяки своїй дражливій вдачі й помисливости, він із ніким близько не сприятелював ся. Про городян говорив все з погордою; говорив, що їхня велика темнота, сонне товариче житє здають ся йому мерзкими й осоружними. Говорив він топором, голосно, палко й не інакше, як обурюючи ся і гаваючи ся, або із захватом і подивом, а все щиро. Про що було би почав з ним говорити, він все зводить на одно: у місті душно й скучно житє, суспільство не має вищих інтересів, воно провадить тьмаве, безмисне житє, уріжноманїтнюючи його насильством, грубою розпустою й лицемірством; підлі люди ситі й одягнені, а чесні мають лише прихти; потрібна школа, публичні читаня, сполука інтелїґентних сил; треба, щоб суспільність стала сьвідомою себе й жахнулась. В своїх осудах людей уживав він густих фарб — і тілько білу й чорну, не припускаючи жадних відтїнків; людий поділяв він на чесних і підлих; середних-ж не було. Про жінок і любов він все говорив пристрастно, з захватом, але нїколи не був закоханий.

В місті, мимо його різких переконань і нервовости, його любили й пока очі ласкаво називали Іваном! Його природжена делїкатність, услужливість, порядність, моральна чистота і його старенький сурдут, хоробливий вид і родинні нещастя вщіплили гарне, тепле й сумне почутя. До того був він добре осьвічений, богато читав, знав на думку городян усе й був у місті чимсь подібним до інформацийного словаря.

Читав дуже богато. Бувало сидить в касині, нервово сїпає свою борідку й перегортає картки журналів і книг і по обличу його видно, що він не читає а кортає, ледве встигне розжувати. Треба думати, що читанє було одною з його хороблливих привичок, бо він з однаковою жадібністю накидував ся на все, що попадало ся йому під руку, навіть на торічні часописи й календарі.

В себе дома читав він все лежачи.

III.

Якось в осени в ранцї, підпявши комір свого пальта й шльопаючи по болотї, пробирав ся Іван Дмитрович переулками й задвірками до якогось міщанина, щоб відобрати довг після судового вироку. І одним переулку зустрів він двох арештантів у путах і з ними чотирьох конвойних з ґверами. Раніш Іван Дмитрович часто стрічав арештантів і вони все викликали в ньому співчутє й робило ся йому якось нїяково; тепер же ся зустріч

ужити зелізничого полку і резерви підчас зелізничого страйку на Угорщині. Се стало ся після думки президента на основі військового закону і австрийске правительство малоб право в подібнім случаю так само поступити. Відтак приступлено до читаня внесень. Посол Дашиньский зажадав в наглім внесеню, щоби установлено комісию з 36 членів, яка малаб виготовити вказа тих послів, що роблять інтереси з правительством, приймаючи доставы, займаючи місця в радах ріжних підприємств, заснованих від правительства і т. д. Пос. Брайтер вніс інтерпеляцию в справі надуживаня посольского мандату п. Валисевим.

Внесня по відчитаню внесень о год. 4 ій отложено президент палати рискно, котрим засіданя палати державної відрочено. Яке прикре зробило се відрочене парляменту на ріжні сторонництва, годі з певностию сказати. Одно лише мож сказати, що польске коло не вдоволено сею несподіванкою, а то з тої причини, що граючи ролю примирителїв німецких і чеських сторонництв, думало воно на сему добре вийти та ось і не вдало ся.

Тоїж днини зійшли ся всї німецкі сторонництва і постановили видати маніфест, в нїм звертають ся з горячою просьбою до обох народів, що заселяють Чехи і Мораву, щоби вітма силами старали ся помирити. Чеський клюб поставив відповісти на сей маніфест німецких сторонництв.

Польскі робітники в Саксонії.

Після реферату „Варшавского статистичного комітету" йшло в 1890 р. із королївства польского на роботу в Саксонію 17 тисяч робітників, а число то зростало що раз більше. 1895 виносило оно вже 56.000, 1900 — 119.000 а 1901 — 1400 тисяч. Значить, зарібкова еміграция до Німеччини прибирає між Поляками що раз більше розміри, бо в тій статистиці не узглядненої гал. польскі робітники, яких іде також кільканадцять тисяч на роботу „на Саксон". Самі робітники із російскої Польщі мали чистого зарібку із сеї роботи 1900 року 8 міл. рублів а 1901 вже 9 міл. От які то гроші заробляє польский робітник в Німеччині. Се рівночасно поясняє нам ті перевали, які робить галицко-польскі пани рускому мужикови в ходженю на зарібки до Прус. От так виглядають вчинки тих солодких приятелїв ludk-у — які тільки живуть тою надією, що будуть вічно висмоктувати темного й крайне убогого руского селянина.

Росия й Японія.

Підвал Кронштадту.

Російске телеграфічне бюро розносить по світі вістку, що власти вирішили замір відділити твердиню Кронштадт. Колиби замір сей планований в той спосіб, що великі кучі трісок полито нафтою і запалено, удав ся, то з цїлої твердині не лишилоб ся навіть слїду, а то з тої причини, що в Кронштадтї находить ся велика сила ріжних експльодуючих материялів. В наслїдок сего видалено із Кронштадту всїх заграничних робітників.

Ся коротенька вістка дає багато до думаня. Виринає питане, хто мав здїйснити сей атентат і з якою цїлию. Тепер Росиянам дали ся Японцї в знаки так, що найменшу небезпеку виводять вони із „вѣроломства" Японців. От і в сїм случаю доносить аґенция, що атентат імовірно уряджений японським аґентом. О скілько правдива ся послїдна вістка, будемо бачити, коли обговоримо те, чим є для Росиї Кронштадт, а подруге возьмемо на увагу орґанїзацию шпіонства в Японії.

Кронштадт — се твердиня збудована на однім з островів Балтийского моря. Незвичайно укріплена, з великою силою ріжнородних воєнних засобів відограє вона незвичайно велику ролю. Передовсїм є се так би сказати душа балтийскої фльоти. Має тота твердиня боронити Росию перед усїма зимними ворогами, які можуть підплинути до границь Росиї по балтийскім морю. А твердиня ся є стільки сильна, що Росиї не грозить тут нїяке небезпечеьство. Отже є можливим, що Японцї, для яких є безуслівно важним, чи Росияни мають добрі охоронні пункти на Балтийскім морі, чи нї, хотїли через свого аґента позбавити Росиян коли не цїлої твердинї, то бодай тих воєнних засобів, що находять ся в Кронштадтї і які можуть бути евентуально зужитковаными підчас теперішної російско-японської війни. Крім сего, треба також звернути увагу на плановане самого атентату. В Кронштадтї заняли великій силї столярских робітень в багатьох місцях лежать цїлі гори трісок. Одна із таких гір, що лежала недалеко коло складу пірошнайу, займила ся і коли би не прибула скоро поміч, то весь Кронштадт вилетїв би в повітре. Як сказало ся опісля, тріски були полито нафтою і аж відтак підпалено. Значить, в пожарі сему не можна бачити звичайної случайности. Противно, тут було все ранїйше приготоване і вимірене на певні наслїдки. А коли зазначити, що такого роду злочинства допускають ся звичайно другі держави для своїх політичних цїлий, то гадка, що Японцї хотїли висадити Кронштадт, не можна вважати абсурдною.

Цікаво тут навести кілька тих слів, які сказали „Петербургскіе Вѣдомости" з приводу сего атентату. „Аж страшно робить ся — пишуть вони — коли подумаєш про те, як ворог міг використати нашу необережність. А правдивість сего случаю ствердила одна офіцияльна особа — отже нема чого не вірити".

Вкінци додамо, що тепер всї вибухові материяли переведено в більш безпечні місця. — Грім не загренить, мужик не перехрестить ся.

З поля борби.

З далекого сходу надходять все більше і більше несприятючі Росиянам вісти. Ось телеграф розніс вістку, що в перевалї Мутієн ґен. Засулїч впав в засїдку. Японська піхота і артилерия, які добре знають терен війни, вийшли стежками на верх перевалу і почали обстрілювати цофаючі ся полки ґен. Засулїча. Росияни мали стратити около 2000 убитих і ранених, багато полонено і страчено масу амуніциї. Самого ґен. Засулїча убито. О скілько правдиві сї вісти, не можна з певностию сказати, бож офіцияльно вони поки що не стверджені. Взагалї положене Росиян дуже критичне не лиш на морі, а також і на суши, так що Алексеєв доніс царю, що свою квартиру переносить уже аж до Харбіна. Мало сего, після донесень віденьских дневників російскі сили на сходї так недостаточні, що Куропаткін буде мусїв обмежити ся на оборону лїнії Мукден—Харбін. В виду сего наміряє Куропаткін цофнути ся з Лаояну, де знаходить тепер цїлий ґенеральний штаб, до Мукдену, бо трудно удержати теперішну позицию. — „Times" доносить, що до служби на тих восьми брандерах, які наміряє затопити при в'їздї до Порт-Артура, зголосило ся 28.000 охотників. От як уміють „жовті" боротись ся з ворогом за свою вітчину!

Від чого гинуть люди на війнї.

Підчас війни багато більше гине люду від ріжних хороб, чим від куль. Поминувши число случаїв смерти підчас російско-турецкої війни та німецко-французкої, бо ми свого часу говорили про се, наведемо другі статистичні дані. Так приміром Анґлїйцї в Індиї в 1817 р. стратили цїле війско через холеру. Сардинцїв під час кримскої війни убито лише 28 душ, а умерло від ріжних хороб — 2710. Французи стратили на Мадаґаскарі всего 4220 душ, при нїм 29 згинуло від куль а 4200 від ріжних хороб, т. є 210 раз більше, чим убито ворогом.

Отже можна уявити собі, кілько то люду загине під час теперішної російско-японської війни, тим більше, що тепер війни дуже сприяє ріжним епідемічним хоробам.

Реформа аптикарства.

Ще тамтого року піднесла санїтарна комісия парляментарна потребу реформи аптикарства, головно що до переходу права власности поодиноких аптик та що до побільшеня їх числа. В тій справі розпочала ся у Відни дня 4. мая с. р. осібна анкета під проводом посла д-ра Офнера. На нїй пересудхано передовсїм представителїв властителїв аптик, а іменно віденьского ґремиюм лїкарів, австрийского тов. фармацевтичного і загального австрийского тов. аптикарского. Знатоки ті заявили, що домаганє висшого ще ґімназияльного образованя, як укінчеия VI. класи, довело би до ще більшої недостачі персоналу. Практику належало би зредукувати з 3 на 2 роки, але поміж практику а час університетских студий всунути 2-лїтний „диспензацкий період". Для ствердженя потреби а також можливости встановлення нової аптики установлено мінімальне число населеня 10.000 на провінциї, 12.000 в містах. Признано оправданим то обмеженє що до концесіонаря, (не супротив вдови), що концесіонована аптика, котра ще не істнує 5 лїт, не може в дорозї правних умов поміжи живучими переходити з одних рук до других. Лїкарям, ветеринарям і иншим особам удержуванє домових аптик має бути лише тоді дозволено, коли найменше віддаленє дотичної місцевости від найблизшої публичної аптики виносить 4 до 6 кільометрів, при чім їх властителї повинні зобовязати ся побирати лїкарства з одної з найбільших публичних аптик. Внесця висказано бажаня відповідної помочи для ґрафій карного колегу, що відносять ся до аптикарства, домагано ся обовязкового обезпеченя на старість і реформи устрою ґремії при помочи утвореня відповідного заступництва помічних робітників.

На засїданю із 6. мая забирали голос представителї палат лїкарских, союза кас хорих і ветеринарів. Внеди їх були в більшій части згідні із заступниками знаня аптикарского. За те домагали ся лїкарі як найострійшого карання аптикарів, які лічуть хорих і без рецепт видають лїки. А представителї кас хорих заявили ся за тим, щоб касам хорих і товариствам було вільно отворювати аптики всюди, де зайде на се потреба, а вказуючи на зростаючу цїну лїків, домагав ся попираня аптик кас хорих. В справі надаваня нових аптик заявили ся за конкурсом, у нїм рішати мала би комісия, доб відповідний голос мали і фармацевти. Рішеня комісиї мають бути безвідкличні. Рівнож заявили ся він за реформою закона карного що до аптикарства, бо він видає ся єму перестарілим.

Із судової салї.

(„Бирнат" скаржить...)

Як ми вже згадували, дальша розправа тов. „русских студентов Карпатии" проти дир. Козакови о обиду чести попоненеу тим, що мав назвати їх дїяльність зрадницкою, вела ся в суботу 7. мая.

зробила на нього якесь осібне, незвичайне враженє. Йому нараз чомусь здало ся, що його також можуть закути в кайдани з таким саме чином провадити по болотї в тюрму. Побуканий в міщанина й вертаючись до дому, він зустрів біля почти знакомого поліцая, який привитав ся й пройшов з ним по вулицї кілька кроків; се здало ся йому чимось підозрілим. Дома цїлий день не виходили йому з голови арештанти й жовнїри з ґверами й незрозуміла духова трівога не давала йому читати й з'осередитись. У вечір він не сьвітив в себе сьвітла, а й ночи не спав і все думав, що його можуть арештувати, закути в кайдани й посадити в тюрму. Він не знав за собою жадної вини й міг ручити, що і в будучности він нїколи не вбє, не підпалить і не вкраде: але чи труднож зробити злочин некавмисне, мимовільно, і хибаж не можуть на нього набрехати, врешті, чи не можеж бути судової помилки? Одже не дурно віковий народний досьвід навчає не зарікати ся від „суми*) та від тюрми". А судова помилка при сучасному веденю процесів дуже можлива й нїчого в тім не буде дивного. Люди, які мають службові, дїлові відносини з чужим гражданем, напр. судиї, поліцаї, лїкарі з часом наслїдком привички загартовують ся до такої міри, що й хотїли-б, та не можуть відносити ся до своїх клієнтів інакше, як формально; під сим зглядом вони зовсїм не відріжняють ся від хлопа, що ріже на заднїрку баранів і телят і не замічає крови. При формальнім же бездушнім відношеню до особи для того, щоб невинну людину позбавити усїх прав стану й засудити на каторгу, судиї треба лише одного часу. Тілько часу на виконанє деяких формальностий, за котрі судия дістає пенсию, а тодї — усьому кінець. Шукай потім справедливости й оборони в сьому маленькому брудному місточку, за двісті верст від залїзницї! Та чи й не чудно думати про справедливість, коли кожде насильство суспільність приймає як розумну й відповідаючу цїли конечність і кождий акт милосерди, напр. оправдуючий засуд викликає цїлий вибух незадоволеного чути?

В ранцї Іван Дмитрович устав обхоплений жаром, з вимшим потом на лобі, цїлком вже певний, що його можуть арештувати що хвилї. „Коли вчоращні тяжкі думки так довго не покидають його — думав він — то значить в них є трохи правди. Не моглиж вони й справдї прийти в голову без жадного приводу?"

Поліцай поволи пройшов по при його вікна — се не дурно. Ось двоє людий зупинили ся перед вікнами і мовчать. Чому вони мовчать?

І для Івана Дмитровича настали днї й ночі повні муки. Усї, хто проходив по під вікнами й увіходили у двір, здавались йому шпіонами й вивідчиками. В обід звичайно вулицею проїздив справник парою коней; се він їхав з свого хутора під містом в „полїцейске управленіе", але Іванови Дмитровичу що разу здавало ся, що він їде за швидко й з якимсь осібним виразом: очевидно, спішить повідомити, що в містї проявив ся дуже важний злочинець. Іван Дмитрович здригав ся, скоро лише задзвонить або застукають у ворота, нудив ся, коли зустрічав у ґаздинї нову людину; зустрічаючись з поліцаями й жандармами, він усьміхав ся й висвистував, удаючи байдужного. Він не спав цїлісенькими ночами, сподїваючись арештованя, але голосно хропів і зітхав, як сонний, щоб ґаздинї здавалось, що він спить; бож коли він не спить, то, значить, його мучать докори сумлїня, — який доказ! Факти й здорова льоґіка доводили йому, що усї отсї страхи дурниця й психопатия, що арештованє й тюрма, коли глянути ширше, в самій речі цїлком не страшні — булоб тілько сумлїнє спокійне; та чим розумнїйше і льоґічнїйше міркував він, тим дужчою й болїзнїйшою ставала його духова трівога; се було похоже на те, як один пустельник хотїв прорубати собі місточко в праліси; чим ретельнїйше рубав він, тим густїйший й міцнїйший ставав ліс. Іван Дмитрович, бачучи вкінци, що се нї до чого, зовсїм покинув міркувати і цїлий віддав ся розпуцї й страхови.

Він почав утїкати від людей, шукати самоти. Служба й ранїш була йому гидкою; тепер вона стала для нього незносною. Він бояв ся, що його як небудь підведуть, підсунуть йому непомітно в кишеню хабара й потім викажуть на нього, абож він сам ненароком зробить помилку

*) сума — торба.

На сали оживленя. Публика складає ся головно із членів Карпата із поміж полудневих Славян, кількох академиків і шкільної молодіжи. Видно також справоздавців кількох часописий. Розправу веде совр. Гольд. Карпат заступає ст. прав. Ник. Балицкий і студ. теол. Алекс. Тотоескул. Приватними жалібниками являють ся студ. прав. Влад. Сморичинський, студ. філь. Димитрій Тащук і студ. теол. Волод. Никорович. Жалібника являють ся в тов. станиславівского адвоката д-ра А. Алексієвича. Неприсутного дир. Козака боронить адвокат др. Райс-Гольдгакер.

По покінченю вступних формальностий опрокидує оборонець обжалуваного стійність жалоби, бо обжалуваний закинених єму слів що до „Карпата“ не висказав, впрочім для повесення цілої справи подає такі інформациї на основі урядових актів із дисциплїнарного слїдства проти учителя IV. кл. М. Дольницкому, при якого кермі мав дир. Козак допустити ся закиненої єму образи: На вісячній конференциї, яка відбула ся дня 11. марта с. р. на основі перекладеного слїдства проти Дольницкому, який поводив ся лихо в школї і поза школою пізнїс господар IV. кл. проф. Петро Хрістоф заяви ось такі: що Дольницкий ходить до льокалю „Карпата“ а чує ся там так як дома, бо знать, коли льокаль тов. замкнений, він живе, до якого ключ і сам собі двері отвирає. Дольницкий ходив не лиш сам до Карпату, але водив туди і других хлопців, а до школи приносив російські книжки як „произведеніе“ Мечаловского „Святая Русь“ etc. На шкільних лавках вирізував російські герба, а хоч сам Русин, висьміював руску мову і руских письменників, хвалетаючись прим. перед уч. Калиновичем, що він „російский патріот“. В тім російскім обмороку дійшов Дольницкий так далеко, що свого часу на приватнім помешканю водив уч. Ш. Кадиєм Гавкевича перед образ російского царя і з запаленою сьвічкою заприсягав єго, що буде вірно служити російскому цареви! Зведений з доброго шляху робив Дольницкий також лихі поступки в науцї і як перед тим мав лихий степень, так і на послїдній конференциї був вказаний із усїх предметів, не виказуючи ніякої поправи. Із огляду на ті всї факти, які являють ся нарушенем дисциплїнарних приписів обовязуючих молодїж шкіл середних а передовсїм на 27. § вже проф. Хрістоф, щоби Дольницкого із ґімназиї видалити. За Дольницким як несьвідомою жертвою зводителів уняв ся директор, звертаючи також увагу на те, що через єго видалене заходїнноби виникне лихо невинним родичам Дольницкого. За директором пішла також і конференция, засуджуючи Дольницкого на 8 год. карцеру і уділюючи єму consilium abeundi. На другий день прийшов до казни IV-ої директор Козак, щоби оповістити ухвалу конференциї, а було се на годинї проф. Прелїча. Прочитавши ухвалу конференциї, напомнив Дольницкого, щоб стамив ся та покинув те, що робить, а взяв ся до книжки, бо родичі хиба лиш на те єго до школи посилають. Відтак звернув ся до инших учеників, приказуючи їм заказ що до ходжени до товариств і поведеня їх відносин. Хто живе в Австриї повинен знати, що має бути вдячний за побирані тут науки, а робота Дольницкого була того рода, що право запрекала на зраду... Про „Карпат“ і про єго дїяльність не було у тій провові ні слова. — Однак наслїдки поступку дир. Козака появили ся швидко. Ось незабаром вибили всїх уличників, бо інакше годї назвати тих, що се зробили, дир. Козакови шиби, а один камінь улетїв близько ліжка директорової дитини. На бажанє оборони єї заяву втягнено до судового протоколу. На жаданє судиї, заяву спершу др. Алексієвич супротивив ся, прочитано також і дисциплїнарні приписи і акти.

Тепер слїдувало поступовани доказове.

Нарі перед полуднем покінчила ся розправа увільненем обжалованого від вини і кари а засудженем жалібників на покошене коштів судової розправи.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Протижидівскі розрухи (?) в Гуцульщинї. Шовіністично-польскі дневники телеграфували собі, що банди Гуцулів напертали телеграф, били в Кутах шиби, рабували склепи а навіть побили міліцаї, а до того й планували напад на суд в Кутах, щоб відбити з арешту жабієского попового Соломійчука; тепер же то все оказує ся безосновною брехнею. Соломійчука мали відбивати тоді, коли єго вже в Кутах і не було! В справі ширеня тих всїх тревожних а безосновних поголосок поставили руські посли в парляментї інтерпеляцию.

Із ради шкільної краєвої. На засїданю із 7. мая розширено із рок. шк. 1904/5 народні школи в Граничештах і Терешенах на трикласові, а в Прилавичу, Кулївцях, Превороцї на двокласові а із р. 1905/6 народні школи в Бабинї, Шишківцях і Августендорфі на трикласові а народну школу в Іцканах (дворець) на чотирокласову. Систематизовано із р. 1904/5 в Ст. Онуфрия одну школу трикласову німецку і 5. класу при народній школї в Волосских-Тереблештах. — Дальше систематизовано із 1904/5 вже доси провізорично істуючі 4. і 5. кл. при народній школї в Долїшних Петрівцях і 3 й 4. кл. при народній школї в Луканци а також 5. кл. при шк. жук. і 6. кл. при школї дївчій в Садаґурі, при послїдній враз із 3 провізоричними рівнорадними классами. Для приселка Бабин-Намішин рішено установити шкільні експозитури із початком р. шк. 1904/5. Іменовано сталими надучителями Івана Стрілецкого для Стрілецкого Кута, Теофіля Чесниковского для Балинців, Василя Кліну для Рускої Монастіори; сталими учителями іменовано Калинника Константиновича, Дам. Бондара для ст. Ілїя, сталою учительною Олеву Станиженску для Нової Жучки, сталим підучителем Фридриха Шлайгарта в Іцканах, а сталою підучительною в Балинцях Ґізелю Чесниковску. Потверджено установлене п-ни Ілї Альтман учительною анґлїйскої мови в дївочім лїцею в Чернівцях. Речинець письменних іспитів зрілости в лїцею вказано на 13.—16. червня, а для устних, які будуть відбувати ся під проводом краєвого інспектора, на дни 1. і 2. червня. На місця виголошено подяку зїсовим управителям А. Льозертови і К. Шпільфогльови в Стульпікани, згадано Руській Молодиці за безоплатний труд при будові шкіл в Ардель і Руській Молодиці.

Відкрите „Січи“ в Юрківцях відбуде ся не 15., але в слїдуючу недїлю, дня 22. мая.

Банкет в честь митрополита Репти устроїв дня 7. мая задарский епископ др. Никодим Милош з нагоди австрийского гр. прав. синоду, який відбуває ся тепер у Відни.

Новоіменованого станиславівского епископа др. Гр. Хомишина утвердив на новім урядї митр. ґр. Шептицкий в день св. Юрія.

Тов. православної шляхти на Буковинї. Виділове засїданє тов. відбуде ся в суботу 14. с. м. з слїдуючим дневним порядком: а) справа бурси, б) справа касова, в) справа прогульки, г) Евентуалїє. — *Николай Влад де Вердюн* голова, *Помт. Клим* писар.

Загальні збори руско-міщанської читальни в Чернівцях відбудуть ся в недїлю, дня 15. мая з слїдуючим порядком дневним: 1. Привитанє гостий. 2. Прочитанє протоколу з послїдних загальних зборів. 3. Справозданє виділу з своєї дїяльности. 4. Справозданє касове. 5. Вибір нового виділу. 6. Вільні внесеня. — *Власюк* голова.

Страйк малярів і лакерників у Львові. Тамошні малярі і лакерники уявляли розпочати страйк, домагаючи ся в той спосіб 9½-годинного часу працї та підвисшеня платнї. З початку згодили ся на 10-годинний час працї та на невеле підвисшеня платнї, але відтак тої умови не захотїли підписати. До страйку стало около 200 робітників.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої столяр. зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Малтанців відбудуть ся в недїлю дня 22. с. м. з звичайним дневним порядком. — *Первгемій Власочук* голова.

Загальні збори читальнї „Рускої Бесїди“ в Кичері відбудуть ся 22. мая с. р. в власнім домі о 2. годинї по полудни. При нїм зборів обходити ме шкільна молодїж 43. роковини смерти Тараса Шевченка з декламациями і співами. — За *виділ*: *Георгій Поленик* голова.

Головні збори читальнї „Рускої Бесїди“ для громади Малтанців відбудуть ся дня 22. с. м. з слїдуючим порядком дневним: 1. Відчитанє попередного протоколу. 2. Справозданє з дїяльности виділу. 3. Вибір нового виділу. 4. Вільні внесеня. — *Леонтий Павлюк*, голова читальнї.

На дївочу бурсу „Тов. правосл. Шляхти на Буковинї“ жертвувало хвальне тов. Станївска філїя „Рускої Школи“ 20 кор. Заряд товариства складає отсим хвальному товариству „Станївска філїя „Рускої Школи“ найщирійшу подяку за єго віднору руских бурс. — За Виділ: *Николай Влад де Вердюн* голова, *Помт. Клим* писар, *Іван Воробкевич* касиєр.

Руска селяньска бурса. На зборах краєвого учительства в Кіцмани дня 8. мая с. р. вібрали Вп. пані Ґлїперія Омельска і Оля Дубак 52 кор. 89 сот. Управитель селяньскої бурси сам представив всехвальним зборам стан бурси і указуючи на значінє бурс, загріи всехвальні збори для справи бурсацкої так, що понесли жертви з всїх сторін без ріжницї: від Нїмців, Румунів і Русинів. Імена жертводавців: Вп. п-ні Стратийчук 2 кор., п-ні Петровска 2 кор., п-ні Бувкалї 1 кор., п-ні Вагодівна 1 кор., п-ні Костриш 1 кор., п-ні Омельска Ґлїперія 1 кор., п-ні Прокопович 1 кор., п-ні Дін 1 кор., п-ні Томорук 1 кор., п-ні Жуковска 1 кор., Вп. пани: Ісаєвич надучитель з Радівців 2 кор., п. Томоруг Іванор 2 кор., п. Дудиньский 1 кор., п. А. Барбір 1 кор., п. Іван Іванюк 1 кор., п. Еаг. Тотоескул зеніор 1 кор., п. Цуганович 1 кор., п. Ілї Ілюк 1 кор., п. Патаніевич 1 кор., п. Бережан 1 кор., п. Корона 1 кор., п. Федорович 1 кор., п. Томоруг Дмитро 1 кор., п. Шербанович 1 кор., п. Циганюк Стефан 1 кор., п. Колетилюк 1 кор., п. Костинюк 1 кор., п. Чернецкий 1 кор., п. Забачиньский 1 кор. п. Лаґадин 1 кор., п. Дмитро Бажан 1 кор., п-ні Лисиця 30 сот., п-ні Качковска 80 сот., п-ні Никорак 40 сот., п-ні Дубак 40 сот., п-ні Ораз 30 сот., п. Дубиньский 20 сот., п. Никорак 40 сот., п. Лїсний 20 сот., п. Стратичук 40 сот., п. Падура 20 сот., Яцович 10 сот., п. Боровский 10 сот., п. Долїньский 20 сот., Іванович Алекс. 30 сот., п. Радомский 20 сот., п. Н. Н. 40 сот., п. Р. О. 30 сот., разом 40 кор. Багато жертводавців просили їх імен не подавати, багато не могло і записати ся, бо жертвували свіжа зараз отже 12·89 кор. припадають на ненаведених жертводавців. Дальши пожертвували пан проф. Н. Н. з Сайбуша 1 кор., з черновецка візїя „Рускої Школи“ 20 кор. Заряд бурси висказує всїм жертводавцям як найщирійшу подяку. *Помт. Клим.*

На послугу людям. Недавно що помістили ми були вістку про підводні лодки зладжені для цїлий рибацких, які примінені в війнї є своєю погубностию пострахом кождої фльоти. А чи малу загаду ширять смертоносні пушки? А ось робять ся заходи, щоб і їх ужити на послугу людям. Пушки відповідно нарядженї можуть спричинювати опадлощу, або зупинити єго. Не меньше дїлають пушки і на градові хмари, що є дуже важне для власників винниць, яким один град може знїчити цїлорічний добуток, вартий величезні суми. Спершу стріляно в хмари пушками пороховими, тепер уживають до сеї цїли пушок ацетиленових. Перший раз показано їх сьвітови на виставі в Падві 1900 р. і зараз привіяло їх до своїх потреб товариство оборони перед градом Costa Ogliano-Soomigo в Італїї. Тамтого року се товариство мало вже 49 таких пушок і при їх помочи в часї від мая до жовтня 1903 р. розігнало значне число бур, між котрими було 25 грізних. Успіхи вистрілів були незвичайні. Підчас одної градової бурі з дуже сильним вихром, який лишає по собі велике спустошенє, упав град аж у віддаленю 2 кільометрів поза кругом дїланя пушок, підчас другої у віддаленю 3 кільом., підчас пятьох инших у віддаленю 4 кільом. Бурі менше сильні удавало ся зовсїм розігнати. Подібні успіхи осягнено у Франциї, де також примінено ацетиленові пушки, які значно дешевші від порохових, бо кошт одного вистрілу обчислено ледви на 3 сантими. Вистріл з ацетиленової пушки незвичайно голосний. Вибухови товаришить характеристичний свист ґазів, що розширюють ся нагло і досягають дуже значної висоти. Своїм безпосередним хїланем на хмари ті ґази не дають творити ся в них градовим кулькам і в тім полягає цїле значінє тих пушок. Так отже люди жають оруже до борби з хмарами. Вправдї се ще не є послїдним виразом того, до чого змагає наука, але все таки являє ся воно доводї значним здобутком в напрямі панованя над природою.

в казенних паперах, рівну підлогові, абож загубить чужі гроші. Чудно, що нїколи до того часу думка його не була така гнучка і винахідлива, як тепер, коли він що дня видумував тисячі ріжноманїтних причин, щоб на серіо бояти ся за свою честь і свободу. Та за те значно зменьшив ся інтерес до околишнього взагалї, а до книг по части, і пам'ять його почала дуже слабшати.

Весною, коли розтав снїг, в провалю, коло кладовища знайдено два напівзігнилі трупи — старої баби й хлопця, з знаками заподїяної їм смерти. В місті тілько й говорило ся, що про сї трупи й не відомих убійців. Іван Дмитрович, щоб не подумали, що се він убив, ходив по вулицях і усьміхав ся, а зустрічаючи ся із знайомими, блїд, червонїв і починав доводити, що нема підлїйшого злочину, як убивати слабого й беззахистного. Але ся фальш швидко втомила його й він після певної розваги, рішив що в його становиску найлїпше сховати ся в хазяйчин льох. В льосї просидїв він день, потім ніч і другий день, дуже змерз і дочекавшись, поки стемніє, крадькома, як той злодїй, проправ ся в свій покій. До рана простояв він посеред покою, не рушаючи ся і прислухаючи ся. У досьвіта до хазяйки прийшли печники. Іван Дмитрович добре знав, що вони прийшли перекидати у кухни піч; але страх підказав йому, що се послїдні перебрані за печників. Він потихеньку вийшов з помешканя й обхоплений жахом — без шапки й сурдута побіг вулицею. За ним гавкаючи гнали ся собаки, десь позаду кричав мужик, в вухах свистїв вітер і Іванови Дмитровичу здавало ся, що насильство цїлого сьвіту скупило ся в позад нього й жене ся за ним.

Єго зловили, привели до дому й послали хазяйку по лїкаря. Лїкар Андрій Юхимович, про котрого ще буде річ, приписав холодні компреси на голову й запро-вишнені краплї, сумно похитав головою й пішов, сказавши хазяйцї, що більше не прийде, бо не треба перешкаджати людині тратити розум. Позаяк дома не було з чого удержувати ся і лїчитись, то незабаром Івана Дмитровича відправлено до шпиталю й положено його там на віддїлї полових недуг. Він не спав ночами, передував і не покоїв хорих і швидко по приказу Андрія Юхимовича його переведено в палату Ч. 6.

За рік у місті зовсїм вже забули про Івана Дмитровича, а книги його, які хазяйка посклала у сали під яткою, розтаскали хлопцї.

(Далї буде.)

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількаразових уміщеня опускаєть ся на цїй процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продажа славної жиняревої обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних водних красках, з мережками і гладких ріжної сорти і Etout cas. — Парасольки для дївчат і дїтий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Кишелюхи соломяні і фільцові, для пань, панів і дїтий. — Самостійна продажа капелюхів з н. к. надворних фабрик П. Лядштетер і Сапоне, Гаврик Іка у Відни, як також Йоеф Шідер і Сапоне в Ґрацу. Найновійші предмети шнурові для дам, шапочки, найлїпші соломяні капелюхи в ріжних фасонах і модних красках, прекрасні Пажиць, флорентинські, капелюшки для дїтий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis Склад ракет і куль Сашенгера з Льондону, Тонда з Відня. Бейзболи прибори і убиори до тої гри. — Віце для туристів.

Товари шнірані і бронзові на подарунки. Новости в етиликах із бронзу, годинники ґіґури, гарнітури до ліжка і до курева, підрамі мешонка, такиж на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найнеодрібнїйші, з кудрасних як і нагрудничних мешків, футерові, краватки до прали, рукавички питані і з найлїпшої ярки.

Товари обувані, найлїпшої якости для пань, і панів, дївчат хлопців і дїтий із жіночої шкіри в ріжних красках, дрен, сїнеєї, Boxcalf, сатинованої і т. к. до шнурованя, на ґудзики і ґумою і т. к.

Сандали системи Дра Лежиня і ке. Квайза найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американьскі шженки.

Мужеско біле, з пів, зефірів, полотна, шефону і батисту, красна вишивка найлїпших фабрикатів від ґваранцию. Кошулки, кашкети, хусточки до носа, панчохи для панів, пань і дїтий в найновійших красках. Сорочки стоячі до колера, вентуючі тїла від поту, наїбоєм системи Дра Лежиня і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, кутєри до подорожи, торби ручні з замками або без них, вентиляти, міхи, пледи, порекінники, ремені, парасолї, взуї, мішки на біле, коші на начиня найнеодрібнїйші портмонетки для пань і панів, коши до подорожи і новости і т. к.

Друкарня товариства „Рускої Ради“

має на складї

„контракт купна і продажи“

в руській мовї.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Канцелярия

друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 години рано.

Обезпечайте будинки, движимости, збіже і пашу

против огневих шкід

в одинокім руснім тов. асекурацийнім

„ДНЇСТЕР“ (—)

ТОВАРИСТВО ДНЇСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить звертає членам щорічну чисту надвижку. **Звороти виносили** за р. 1900, 1901 і 1902 **суму 219.332 кор. т. є 8 проц.**

Шкоди зліквідує ДНЇСТЕР скоро при участи місцевих членів і делеґатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНЇСТЕР відшкодовань на суму 4,161.669 кор.

ФОНДИ ДНЇСТРА з кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 кор.** і уміщені в пупілярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНЇСТРА приймає при позичках Банк краєвий і инші спілки.

АҐЕНЦИЇ ДНЇСТРА находять ся у всїх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента: ДНЇСТЕР **удїляє аґенций господарям,** де еще на більший округ всяка аґенциї. **Аґенти заробили** вже **537.815 кор. провізиї.**

НА ЖИТЄ треба обезпечати ся через ДНЇСТЕР в товаристві краєвім; власну провізию від таких обезпечень **дає ДНЇСТЕР на руські добродійні цїли;** тому **на житє обезпечайте ся тілько через** ДНЇСТЕР.

Товариство взаїмних обезпечень Днїстер

у Львові, Ринок 0. в домі „Просьвіти.“

Перша буковинська

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерскої курсу п. к. технольоґічного ремесельного музею у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовлени виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати о'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска 11, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * * „Ядерки“ елементарна наука	—·24
Ів. Сяснк. „Образки з природи“	—·20
О. П. „Хворий селянин“	—·40
Оноцко Попович „Розмова“	—·40
Корнил Н. Устимович „Три цїкаві загадки“	—·40
В. Гнїлецкий-Ф. Корсаньский „Як повстала земля і який буде єї конець“	—·30
Проф. О. Ерешчук „Іван Сучавский“	—·40
Ів. Бажаньский. „Пропаєть“	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума“	2·50
Гарнєк. „Малярі“	—·20
* * * „Зерна“	—·20
* * * „Котлєй на послугі“	—·20
О. П. Кониський. „В двох сьвятої волї“	—·20
Ю. О. Федьькович. „Проскурна“	—·20
Оноцко Попович. „Листівка“ (старі речинцї.)	2·—
Видання тов. Руска „Школа“.	
Барановский Мечислав. „Педаґоґіка“	1.20
Ом. Попович, „Методика“ І часть	—.50
„ „ „На білі збогатїм“	1.—
„ „ „10 казок для дїточок“	—.20
„ „ „Збірка вправ“	1.—
Ів. Сяснк. „Образки з житя“	—·20
Шпайнвровский Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи ґімн.	2.80
Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Ґрамада“	—·20
„ „Передвиж“ як накладати вагу	—·40
„ „Буковинська Русь“	2·40
„ „Minoritätsvotum“ in der von k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie“	—·40
Ю. О. Федьькович. „Шесть жовнирем“	—·20
Франко Іван. „Русько-українська література“	—·20
Теодот Галїн. „Домашний шпар“	1·—
Пігулах Єремей. „Перекладальні вправи“	2.—
О. Шпитко. „Листи з пекла“	—.20
Др. Теодор Галїн, Домашний шпар	1.—
Яр. Юлек. Семинарскі книжки	—.50
	К. с.
Евг. Жуковский: „Учебник рільництва“	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?“	1.20
Франчук: „Оперка“	—.20
Шідлиа: „Восток і запад“	2.—
С. Тихий: „Як робити тютюнець?“	—.30
Марчишин: „Пляска хата“	—.20
Ярмачевский: „Серце мовить“	—·60

При замовленях книжок упрашає ся прислати на порто.

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковині і практичний рільник.

До набутя в друкарнї тов. „Рускої Ради“ Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належить посилати 30 с. на порто. (—)

Пошукую

інтелїґентної особи, здібної до виховання двох дїтий. Вступ сейчас. **Вол. Кукелка,** вал'учитель, Гаврилівцї, п. Іванцївцї. 19 (2—5)

В ДРУКАРНЇ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складї

слїдуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесси за 2 кор. 50 с.

Писани Ос. Юр. Федьковича I., II. і IV. том по цїнї: 1·20, 6·80, 4·—, 3·60, 3·— і 2·60 к.

При більши закупні вирахує ся значний рабат. (0—0)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 52. Чернівцї, недїля дня 2. (15.) мая 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Посольске справоздане г-а Евг. Ґакмана

(Із Застави).

Минулої середи здавав у нас мужицкий посол із паньскої ласки г-н Ґакман посольске справоздане із своєї дїяльности. Справоздане приготовлювано в доволї великім секретї, а шкода. Варта щоби й ширші круги мали нагоду довідати ся, що зробив він для добра нашого повіту. Се мігби хиба він сам розповісти, бо всего того нїхто иньший не знає. Та ба! На справоздане вибрано як раз будний день, щоби не могли в нїм брати удїлу учителї, за те вібрав собі наш „депутат“ відповіднїйшу (-темнїйшу) публику, перед якою міг продукувати ся із більшим успіхом. Справдї, цїле се „почтенное собраніе“ виглядало на одну, безперервну хоч часами дуже прикру комедию. Стодола, в якій відбував ся посольский „атчот“ стоїть як раз серед торговицї, а що того дня був у Заставнї ярмарок, тож ярмарочні люди, так як ідуть до циркових буд, йшли й сюда, щоб дивити ся на комедию полїтичних линоскокiв. Поза ярмарочною публикою поважних ґаздів із заставнецкого повіту майже не було, за те було доволї вбираних із кіцманьщини поперебираної в заставнецкі капелюхи; они мали „робити“ заставнецких виборцїв. Ще більшу ролю грали нехарактеризовані й неперебирані Кіцманцї під проводом кіцманьского бурмістра, що прийшли сюди ухвалювати заставнецкому послови довіріє. Треба ще зазначити, що пришельцї от Кицмани, які обставили трибуну і входові двері на всяку евентуальність узброїли ся закованими палками і естиками, щоби в данім разї тими арґументами „переконати“ слухачів про заслуги г-на Ґакмана. Розуміє ся, що всїх статистів і артистів для більшої відвагаи розпосено. Благовонний запах „русской ачіщеной і неачіщеной“ розливав ся густими хвилями по цїлій стодолї, аж ось із поміж них вирвав і сам „головний артист“ г-нъ Ґакман, як лиш вибрано президию в особі любого о. Драбика. Ще згадати треба, що крім о. Драбика був ще й о. Дробот і вся проча дрібнїйша і значнїйша кацапска — компанїя. Зновуж під стодолою зібрав ся цїлий „штайрамт“, щоби своєю присутностию „uświetnić sprawozdanie kochanego posła“. Річ природна, що на сали ставили ся й заставнецкі фаєрмани, які попри то що „робили“ публику, мали сповняти ще й ту задачу, щоб стягати немилих Ґакманови бесїдників із трибуни.

Вилїзши на „возвышеніе“ став „голосити“ др. Ґакман своє справоздане, випрандуючи ся, що зробив дуже мало, бо не було коли, а до того не всї посли хотять працювати для добра народу (віримо і маємо наглядний примір на заставнецкім депутатї *(Ред.)* Доси зробив др. Гакман те, що дали людям кукурудзу (голоси: ми єї не виділи, кукурудзу зобрали двірники) а вже не забаром буде склад дров в Заставнї. Се ті великі подвиги і широкі реформи, які мають поліпшити розпучливе положенє нашого селяньства. На будуче обіцював др. Ґакман такі грушки на вербі нашим селянам, якби єго вибрали: що постарає ся о желїзницю до Заставної (голоси: а що будем нею возити?), що заведе водопроводи в Заставнї (голоси невдоволених: коби було по чім пити воду!). Бажанівцї: не хочеш води то пий... (тут ужито одного виразу із словари кацапских культурників). Голоси — А тоє чесний, викинїть єго. Ґакман Лишім це слово. Бажанівцї: „Лишім, Лишім!“ По сїм інтермецо, яке селяни доволї обурило із за кацапского простацтва — розпочали ся інтерпеляциї. Якийсь мужик вишколений нашими твердими темнолюбцями говорить, що школи до нїчого, бо забирають господарам робітників. Се незвичайно врадувало нашого депутата, що може вдарити в нову струну мужицких „потреб:“ ось і заявив він, що коли єго виборцї (?) сего бажають, то він постарає ся о те, щоби дїтий бідних селян учительнє зовсїм від школи!! Але тут нараз підняли ся голосні оклики: „Як? що?“ Г-ин Ґакман спохватив ся, що „пересадив“ і зараз таки засьпівав другої пісні. Я постараю ся, говорив він, щоби дїтям бідних селян давали на будуче відповідну запомогу. Тутже приобіцяв він ще один поратунок для селян, ось він зробить те, що шкільну кару будуть они відсиджувати вже не в повіт. судї а в громадскім арештї!! Такі рожеві вигляди на будучність незвичайно урадували твердохрунських слухачів, тож одним голосом загомонїли: „славно“ „славно“. Хоч правду сказавши і тут були мольконтенти, які вовсеуслишанїє заявили, що криминал є криминалом і що се пусте.

Що те все кількох сьвідомих слухачів і селян прямо обурило, нїщо й казати. По сїй „кримінальній“ дискусиї виступив якийсь запитний дяскал, який став покликувати ся на те, що єго батько мав лиш три фальчі а він ходить в сурдутї. Голоси: „І я би в него вбрав ся, либи мав. А з чого той сурдут — з наших киндїв etc.“ Сей виступ бесїдника був так нефортунний, що самі єго „друзя“ порадили єму злазити і мовчати. Тепер же прийшла й „баня“ на вашого депутата в видї інтерпеляций п. Войнаровского і Н. Михайловского, які виказали єму всї єго „прогрішенія“ проти справи рускої й селяньскої й інтерпелювали єго за виступ із „Вільнодумного Союза“, за непідписане інтерпеляций в справі бити руских теольоґів, за єго вороже становище проти красному банкови що до селяньских позичок і за єго накладане з панами в справі виборчої реформи. Розуміє ся, що др. Ґакман викручував ся як міг, послугуючи ся приміром такими арґументами, що він не підписав інтерпеляциї в справі побитих руских теольоґів тому, бо в семинари є ще й иньші рускі теольоґи, яких прозивають Москалями, допускаючись при тім сьвідомої неправди бо кацапских богословів не називає нїхто Москалями, лиш они самі себе в університетских актах за Москалїв подають! Проти банку я не голосував, говорив пос. Ґакман, не згадуючи про те, що тут треба було обстати за справою, а він з салї втїк. Так само заперечував, що він не голосував проти виборчій реформі, не згадуючи про те, що він своєю сполукою з боярскою клїкою навіть не допустив до обрад над сею спасенною для мужиків справою. Від часу до часу знимали на данїй знак запиті крикуни прямо нескольний реч, який не дозваляв належито виясняти справу а навіть кидали ся на немилих бесїдників. Се невтаємничених селян незвичайно мішало і обурювало так, що коли забаг ще говорити новий голова „Карпата“ г. Смеречиньский, самі твердї єго до слова не допустили, а відтак справили єму „сьвячене“ на новім урядї. Серед метушнї і крику „ухвалили“ кіцманьскі емісарії вирази довіря пос. Ґакманови супроти „очивидних єго заслуг і високих намірів.“

НАШ АЛЬБОМ.

Сильвестер Приченьский.

Ти питаєш мене...

Ти питаєш мене:
чом сьпіваю про все,
а не знаю лишень
та „любовних“ пісень?

Чи не знав, що є чар —
той розкоші пугар,
що сповнює нам грудь
голосним „не забудь!“ —

Чи не знав, що є біль —
мов з небес серпах ніль,
хоть тяжкий — чарівний —
сон на рожах дївчий?

Красавице моя,
всеє то пізнав я —
та ще більша любов
у мою влилась кров.

Се любов до людий,
що їм камінь твердий
геть прилїг добру грудь —
а вони д' сонцю прутъ —

і любов всїх стремлїнь
і любов всїх терпінь,
що одна їх мета:
воля й правда сьвята —

і любов красоти
і сердець чистоти —
і любов ще одна,
а вона — Вітчина!

Як сто дзвонів гуде —
чи потрібно буде,
би за всї голосний
став дзвіночок дрібний?...

Чи спитаєш еще —
чом сьпіваю про все,
а не знаю лишень
та „любовних“ пісень?

Подих смутку.

На майські цьвіти йде вечірна смута,
ручай пісень в пташат весни спинила —
а з нею буря йде — заголосила,
як правда люду вічна — незабута.

Крізь бурю грає дзвін вечірний важно,
мов плач єї угомонити хоче —
десь близько барабан раз-враз гурчоче —
а в далї вже нее хатний протяжно.

Шпиталь увесь мовчить понуро-сумно —
лиш хорі шепчуть щось собі на ухо...
Пст-тихо! хтось товче в надвору глухо:
ага — столяр в трупарни ладить труну.

Шпитальна година.

Знов голосить дзвін шпитальний
звуком тужно елеґійним
і якимсь меланхолїйним —
ах, бо голос то прощальний!

Певно вже позбув ся муки
сей мужик завчасно сивий
і полинув вже щасливий
просто д'ангелам на руки.

Так, єму то пташка пиї
і єму сьпівала вчера,
бо хотїла красноперa
улекшити біль людинї.

Щебетала, щебетала
про житє нове, погідне
і мужицке серце бідне
аж до сну заколисала...

Братови Левкови на вічну дорогу.

Під рідної землї сьвятим покровом
спочив ти бідний, тихий, рідний брате!
Не жаль було тобі рідню видати
і брата, що спішив з сердечним словом?

Житє тебе прикало лих оковом,
весну твою зморозило завзяте
родинне горе, мов гадя прилате —
хоть молодий — ти став правдивим Йовом.

Судьба в заранї літ нас розлучила:
я в сьвіт пігнав ся, ти зістав ся дома —
і здалеку від мене в тебе цвила
душа — а там єї напала втома —
за иньшим сьвітом ревно затужила...
Й менї она, на жаль, остала — незнакома.

Надлетїв біль...

Надлетїв біль з сніжистих піль,
звилив чудові цьвіти —
дерев заморозив віти —
той дикий біль сніжистих піль.

Та сонця чар надлив зза хмар
і встали цьвіти пишні —
позацвитали вишні —
підняв їх чар зза срібних хмар...

Посеред снів поранних днів
судьби невольна сила
мрій-щасти цьвіт посила —
Посеред снів поранних днів.

Та не змогла сносить до тла —
знов серце оживає —
жажда в душі палає
весь посїв зла носить до тла...

Оттак виглядало заставнецке посольске справоздане і здає ся, що до сего сухого опису коментарів хиба не треба. Оттаке польоване на найнизші інстинкти темної маси, обридливе хлопоманство, виступи проти просьвіти, обіцюване Бог зна яких річий а рівночасно розпоюване селян, заосмотрюване їх в коли, терор на немилих бесідників, ширене роздору між селянами — ось біляне роботи кирилників. Робота їх немов сфотографована із подвигів галицкої мафії... Та аранжери сих буч, пропагатори насиля повинні тямити, що пхаючи селян на дорогу ломани законів не лиш відповідять за се, але в данім разї почують, що руский нарід не дасть ся терорізувати запитій кліці. Ґаспода—бук має два кінці!

Політичний перегляд.

Фез чи колпак?

Справа реформи в Македонії готова тепер незвичайно поступити і готов вже стати там лад, бо ось рішено справу вельми значну, над якої розвязанем працювали всї великі політики. Ось ходило о те, чи европейскі офіцири, яких придїлено до служби в македоньскій жандармериї мають ходити в фезї чи в колпаку. Правда, питане не аби яке?! Отже по довгих місяцях суперечок стало на тім що реформатори мають носити такий фез, але як хто хоче то султан дозволяє єму носити кожнах подібний до тих які носять російскі козаки. Европейскі офіцири вже з'їхали ся в Солуни і представили ся ґен. де Джорджісови. Він—же оглянувши солуньску школу жендармску зазначив, що треба єї плян науковий переміняти, так само переміняти і склад теперішної жандармериї і поліпшити єї материяльне положене, инакше они не будуть нїколи сторожами правди і справедливости. Головні надії покладає де Джорджіо на молодих турецких офіцирів.

Із американьскої Руси.

Віча, Народний фонд, бурса, Народний Дім, видавництво місячних книжочок „Слово", якого перший випуск вже вийшов в обемі 48 сторін друку — все те сьвідчить про те, що житє американьских Русинів іде досить живим темпом. А такий зріст культурних та національних вимог серед тамошних Русинів ставить на дневний порядок силу ріжнородних питань — питань, що завдяки своїй конечности потребують заінтересованя цїлого загалу Русинів а також і як найскорійшого їх розвязаня. Ось недавно на сторінках американьскої „Свободи" порушена справа видавництва руского дневника в Америцї. — Найбільшою недостачою — пише дописувач амер. „Свободи" — оказує ся у нас брак політичних часописий та видавань літературно-наукових і се власне той товчок, над котрим як раз конечно нам, американьским Русинам, застановити ся. Одинокого тижневника „Свободи" мало для нас. Він не в силї заспокоїти нас ніх кождим згадом. Она, яко одинока наша часопись, мусить занимати передовсїм становище інформацийної ґазети. Нам треба тепер дневника, який би згуртував нас до одної громади, доби ми могли вирівнувати наші погляди та побачити нашу спільну проґраму. Хоча амер. „Свобода" задивляє ся на сю справу не так оптимістично і замічує, що тамошні Русини мусять насамперед научити ся добре ходити, щоби відтак уміти бігати — однак уже сама поземка над справою руского дневника в Америцї вельми знаменна. Бож се значить, що в тамошній руській суспільности пробуджують ся уже більші культурно-національні вимоги.

Мало сего, американьскі Русини задумують видавати що й анґлїйский місячник в роді „Ruthenische Revue", лише не в так великім обемі. Знаючи, чим є для нас Русинів „Ruthenische Revue", не треба мабуть й казати, що такий місячник, виданий на однїй із первородних культурних мов, принїс би немалу користь руській справі взагалї, а американьским Русинам зосібна. Подаючи відповідні інформациї про Русинів, підніс би їх сей місячник в очах американьских горожан.

Тепер скажемо кілька слів про перший всеславяньский і журналїстичний з'їзд в Америцї, який має зібрати ся в серпни с. р. з нагоди сегорічної всесьвітної вистави в Ст. Луіс.

В зазиві на сей з'їзд, розісланім всїм редакциям славяньских часописий в Америцї, говорить ся між иньшим, щоб всї члени великої славяньскої родини прийшли до міста сьвітової вистави, взаїмно порозуміли ся й злучили ся разом та через таку звуну зміцнили-б свою стару вітчину". Словом запрошує ся всїх славяньских хлопців, котрих одушевляє справа всеславяньства в Америцї, щоб прибули на перший всеславяньский з'їзд і після своїх сил причинили ся до успіху з'їзду. Та на жаль такі борцї за свободу всего славяньства — є не що иньшого як гнобителями поодиноких таких славяньских народів, бож годї инакше зрозуміти той факт, що в тім запрошеню, в якім вичисляють багато славяньских народів а навіть так малоньскі, як Лужицкі Серби та Литваки, в тім самім запрошеню не згадує ся ані одинїсеньким словом за Русинів, які що до чисельности є другим з ряду славяньским народом. Можливо що сему винний лише брак знаня. В такім случаю най ті спасителї всего славяньства „отложат всякое попеченіе", бо з такими духовними ресурсами багато не зробиш, а лише виставиш себе на посьміх людий.

В сїй справі забирає слово також і „Амер. Свобода" і заявляє, що всї американьскі Русини протестують проти такому позиченю руско-українського народу в запрошеню на всеславяньский з'їзд та що згаданого запрошеня доти не возьмуть під розвагу, доки скликуючий комітет не виправить і не розішле всїм славяньским редакциям і визначним людям нового запрошеня, в котрім побіч імени других славян булоб поставлене також імя нашого руско-українського народа.

Із судової салї.

(„Карпат" скаржить...)

(Конець.)

На салю являє ся сьвідок ґімн. проф. Віктор Прелїч лїт 59 рим. кат., не караний, в суді являє ся перший раз і то яко сьвідок. Сьвідок своїм виглядом, притуплеником слухом і добродушностию висловів викликує іронічні усьміхи в частини аудиториї, так що судия взиває до спокою, а нї, то до опорожнення салї. На внесене заступників сьвідка заприсягнено. Судия питає его з близька так, щоб всьо розумів. Сьвідок був як раз присутний тодї в клясї, як дир. Козак оголошував ухвалу конференциї. Вперед згадує про провину Дольницкого згідно з виводами дисциплїнарних актів, а що до слів директора, якими мав обидити ся „Карпат", то сьвідок зізнає, що директор напоминав Дольницкого, остерігав учеників перед ходженем до товариств і читанем заказаних книжок та казав що ношене чужих барв і гербів булоб зрадою стану, колиб Дольницкий був пр. в иньшій державі. Про то начеб робота „Карпата" булаб зрадницкою супроти держави — не було й мови. На запитане др. Алексевича, про які книжки була там мова, заявляє сьвідок, що книжки були зовсїм заказані „Але їх післано по відобрано до краєвого правительства, бо ми по російски не розуміємо. У однїй книжцї був заключений уступ, що цїлий простір між Кавказом а Карпатами має бути російским".

Другим сьвідком — Мозес Галлер вір мойс. 17-лїтний ученик IV. кл. — не караний. Др. Алексевич домагає ся, щоб сьвідка заприсягнути, аби в той спосіб осягнути якусь опору проти пливови, який робити ме на сьвідка виховане під директором проти якому має сьвідчити. Судия внесене се відкидає задля молодечого віку сьвідка, а пояснивши єму вагу і відвічальність зізнань перед судом відбирає у него поданем руки запевнене, що буде зізнавати нїчо иньшого, як лиш правду. Сьвідок розказує про подію із 12. цьвітня так, як дотепер її вияснено, а причину покараня Дольницкого добачує в тім, що він ходить до льокалю товариства „Карпат" хоч се не вільно. Директор заказував, що ученикам не вільно ходити до льокалю нїяких товариств студентских без огляду, якоїб они народности й були. За переступлене сих приписів були вже карані ученики, що ходили до льокалю „Zion у", Дольницкого стрінула як раз тому висша кара, що его ходжене виявило ся вже після того, як покарано его товаришів за „Zion". Про те начеб дир. ужив слів осуджуючих дїяльність „Карпата" сьвідок не чув. На запитане судиї, яким чином отже він тут являє ся, розповідає сьвідок раз що до него приходив, Карпатяни Ґеровский, випитуючи про цїлу справу. Ту починає щось говорити жалїбник, Балицкий та на приказ судиї мовкне. Питане до Алексевича, чи сьвідок не говорив Ґеровскому, начеб то директор ужив в промові до Дольницкого слів називаючих „Карпата" таким товариством, що дїлає проти вітчини — одержує відповідь заперечаючу. Дальшими сьвідками доводовими „Карпатян" були ученики IV. кл. Валериян Бриндзан (лїт 14!) Давид Бухгольц (лїт 14!) і Данило Козарищук (рік 15-ий!) Судия в їх переслухуване не вдає ся але в урядовій дорозї віддаляє їх з огляду на се, що сї недолїтки що не можуть зрозуміти ваги присяги, ані зізнань. Тепер, коли всї дотеперішні сьвідки не дали нїякого доказу вини дир. Козака, вносить заступник „Карпата", щоби переслухати нового сьвідка Михайла Стріжку також уч. IV. кл., який має находити ся перед судовим будинком. Оборонець обжалуваного пристає на се. За Стріжкою ходять ученики та він не хоче йти, посилають за ним і возьного, та его довго не було, так що судия перервав на кілька мінут розправу. Вкінци вертає возьний із заявою, що Стріжки під судом нема. Видно сиає ся бігством. Оборонець обжалуваного противить ся тепер переслуханю того сьвідка, бо жалїбники збирали доказові материяли цїлими тижнями і тепер хотять, аби переслухувати як раз хлопця, що стоїть припадково під судом. Впрочім власний сьвідок Віктор Прелїч вияснив справу зовсїм настарчаючо. Се о проходує др. Алексевич, підносячи що той сьвідок з огляду на притуплений слух мав трудности в зізнаню. Тут робить судия заходи, щоби спорючі сторони погодити. Др. Алексевич домагає ся відкличної заяви дир. Козака на користь „Карпата" бо жалїбникам розходить ся не о покаране обжалуваного лиш о очищене від закиду: „Карпата". Др. Райш-б бажане се відкликує, бо дотеперішний хід розправи не дав найменьшого доказу вини дир. Козака, проте він має повну надію на увільнене свого клієнта. Після сего розправу для переслуханя Стріжки відрочено ще раз.

* * *

Розправа покінчила ся в середу. Жалїбники взяли ся вже самі без д-ра Алексевича, який видно переконав ся, що цїла жалоба „Карпатян" не має нїяких основ, та що надії на вигране нема нїякої. Стріжку, який є питомцем тут. кацапскої бури не переслухано, бо

Антон Чехов.

Палата ч. 6.

Оповідане.

Переклала Маруся Полтавка.

(Далї.)

IV.

Сусїдом з лївого боку в Івана Дмитровича, як я вже казав, був жид Мусійко, сусїдом з правого боку — заплиший салом, майже круглий хлоп з тупим, цїлком бездушним лицем. Се — нерухливе, прожерливе й нечепурне сотворіне, яке давно вже втратило можність думати й почувати. Від нього завше гостро й задушливо заносить.

Микита, який приберає після нього, бе його страшно, з усїєї сили, не жалїючи своїх кулаків; і страшно тут не те, що його б'ють — до сього можна привикнути — а те, що се отупіле сотворіне не відповідає на бите анї рухом, анї звуком, а тілько трошки колишеть ся, як важка бочка.

Пятий і останнїй мешканець палати ч. 6. — міщанин, що колись служив на почтї при тасованю посилок, маленький, худорлявий бльондин з добрим, трохи лукавим обличем. Судячи по його розумних спокійних очах, що дивлють ся ясно й весело, він хитра людина й має якусь дуже важну й приємну тайну. Він має під подушкою і під матерацом щось таке, чого нїкому не показує, не тому, що боїть ся, щоб його не вкрали, але з соромливости. Іноді він підходить до вікна і повернувшись до товаришів спиною, надїває собі щось на груди й дивить ся, нахиляючи голову; коли підійти тодї до нього, то він засоромить ся й зірве щось з грудий. Але тайну його згадати не трудно.

— Поґратулюйте менї — каже він часто Іванови Дмитровичу: менї мають дати Станислава другого степеня з зьвіздою. Другий степень з зьвіздою дасть ся тілько чужоземцям; але для мене хочуть чомусь зробити виїмок, — усьміхаєть ся з нерозумінем здвигаючи плечима. — От вже, признатись, не сподївав ся!

— Я на сьому цїлком не розуміюсь — понуро говоре Іван Дмитрович.

— Але знаєте, чого я рано чи пізно діб'юсь? — провадить далї колишнїй сортировщик, лукаво прижмурюючи очі. — Я певно дістану шведську „Полярну зьвізду", ордер — такий, що варто поклопотати ся. Білий хрест і чорна стяжка. Се дуже красно.

Мабуть нїде в иньшому місцї житє не йде так одноманїтно, як у в крилї. В ранцї хорі, крім паралижного й товстого хлопа, вмивають ся в сїнях з великого шафлика й утирають ся полами халатів; після сього п'ють з шклянних кухлїв чай, який приносить з головного будинку Микита. Кождому дасть ся по одному кухлю. В обід їдять капусту й кашу, вечеряють кашу, що остала ся від обіду. Коли не їдять, лежать, сплять, дивлють ся в вікна й ходять з кутка в куток. І так день-у-день. Навіть колишнїй сортировщик говорить усе про тіж самі ордери.

Нових людей рідко бачуть у палатї ч. 6. Нових божевільних лїкар давно вже не приймає, а людий, що люблять навідувати заведеня для божевільних, не багато на сьому сьвітї.

Що два місяцї буває в крилї Семен Лазарович, цирулик. Як він стриже божевільних, і як Микита помагає йому се робити і як хорі бентежать ся кождого разу, коли з'являєть ся п'яний, усьміхнений цирулик — ми не розповідати мем.

Крім цирулика нїхто не заходить у крило. Хорі змушені день у день бачити самого Микиту.

А втім, не давно по шпиталю розійшлась досить дивна чутка.

Пішла поголоска, що палату ч. 6. почав навідувати лїкар.

(Далї буде.)

він як раз тепер (!) занедужав і пробував в шпиталя. За те переслухано ще трох сьвідків відводових учеників, Гогенталя, Шефера і Шефлера, які згідно заперечили заміти жалоби. Що до слова „зради", то они чули в такій комбінациї слів, що Д—ий через своє поведенє допускає ся зради родичів, учителів і вітчини. На сім закінчено поступоване доводово, бо справа вже вияснена вистарчаючо, так що із візнань Стріжки мож резиґнувати.

Всї жалібники домагають ся укараня обжалуваного, причім судия одному із них мусить пригадати, щоб в суді стояв приличнїйше, виймши руки із кишенї.

Із черги забирає слово оборонець др. Райш Ґольдгакер. Всї жалоби одноязучні, але їх треба подїлити на скаргу „Карпата" і скарги 20 членів. Після думки оборонця і опінїї визначних правників особу правну годї обидити, бо вона не має чести, яка є признана лише живим людям, а також виразно і помершим. Склад членів товариства підлягає вічній флюктуациї, отже й з того згляду виходила би путанина в справі обиджених і боронячих чести. Отже з того згляду вже а limine належало би відкинути жалобу „Карпата". Так само треба відкинути і прочі жалоби, бо розправа виказала повну їх безосновність, а напроти ще й виказала таке ягнидне поступоване обжалованого з молодїжию, яке кождий мусить похвалити. Дивно, чому не всї Карпатяни внесли скаргу, а до того скарга одного з них є передавнена. Із тих причин домагає ся увільнени обжалуваного і признани коштів розправи.

Після сего оголосив судия др. Ґольд звісний вже нашим читачам присуд увільнюючий обжалованого від вини і кари а засуджуючий жалібників на поношенє коштів розправи в сумі 73 кор. В мотивах присуду замітив судия, що він не вповні годить з виводами оборони що до необидимости осіб правних. Товариство не може бути „фогельфрай" і сатисфакция, мусить єму бути заповнена. Жалобу „Карпата" відкидає він не з причин формальних, але тому, що она, як се виказала розправа зовсїм безосновна. Із тої самої причини відкидає скарги инших жалібників, а скаргу Тащука тому, бо она передавнена. Розправа вправдї виказала що др. Козак ужив слова „зрада" але не в обиднім для „Карпата" значенї. Своєю промовою до учеників не нарушив він чести „Карпата" лиш сповнив свій обовязок. — Обжалувані, що зовсїм зрозуміло, присуду не приймали тому, що не переслухано Стріжки.

Оттак скінчила ся по-кищо безконечна справа „Карпата" цїлковитим посрамленієм кацапів.

НОВИНКИ.

Сталим надучителем для Стрілецкого Куга іменовано п. Івана Давидевича а не Стрілецкого, як се через ошибку випечатано.

Весняні загальні збори каси пожичкової і щадничої в Мігучених, відбудуть ся в недїлю 22. мая с. р. о 2-ій годинї пополудни з слїдуючим дневним порядком: 1. Справоздане старшини і касиєра за рік 1903. 2. Доповняючий вибір першої старшини. 3. Вибір нової ради надзорчої. 4. Вибір касиєра. 5. Запитаня і поясненя. — *Парфтемій Якубович*, начальник.

Загальний збір „Каси пожичкової і щадничої" для громади Жадови, відбуде ся дня 22. мая 1904. На дневнім порядку: Прочитане протоколу, річний обрахунок і біланс за рік 1903, установлене платнї касиєра і вільні внесеня. *Михайло Ярочий* начальник. *Іван Ярочий* касиєр.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої, стов. зареєстр. з необм. порукою для громади Неґостина, відбудуть ся в недїлю дня 22. мая с. р. о 2-ій год. по полудни в шкільнім будинку з таким порядком дневним: 1. Справоздане касове за 1903 рік. 2. Доповняючий вибір ради надзорчої. 3. Платня касиєра. 4. Вільні внесеня. — *Дмитро Томасичук*, начальник, *Н. Стрічка*, писар.

Виказ жертв на бурсу „Нар. Дому". На бурсу жертвували дальше Вп. П. о. Семен Бойчук 2 кор., Ґедимін Лисиницкий 4 кор., Володимир Михальский 4 кор., др. Стоцкий, Вол. Ясеницкий, др. Клим, Єротей Пігулак і Омелян Попович по 2 кор., Сергій Шпойнаровский 1 кор., др. Стефан Гординьский 3 кор., „Буковиньска Щадниця" 100 кор., Вол. Михальский 4 кор., др. Стоцкий, Ом. Попович, Єротей Пігулак, др. Клим і Вол. Ясеницкий по 2 кор., 1 еднин Лисиницкий 4 кор. — Членські вкладки вложили Вп. пп.: Іван Шадковский 8 кор., Володислав Кукелка 4 кор., др. Михайло Литвинович 4 кор., др. Мирон Кордуба 8 кор., Евгеній Недїльский 4 кор., Ґеорґій Кануля, Казимір Петращук, Ник. Григорович по 5 кор., др. Стефан Гординьский, Кость Шипкарюк, Партемій Данчук, Емануїл Ярошиньский по 10 кор., Іван Велигорский 3 кор. і Ник. Ґелка 8 кор. — За видїл „Народного Дому" *Микола Іостюк*, касиєр.

В справі відносин на тутешній почтї одержуємо отсе письмо з просьбою о поміщене: „Дня 25. лютого с. р. вислав я лист на адресу: Дмитро Пасічник в Богатївцях почта Семенівці. Адрес був читкий, а до того ще почту написав я латиньскими буквами і сподїваючи ся, що мій лист вже дійде до рук адресата, жду скорої відповіди. Аж ось дня 1. марта с. р. приносить менї листонош лист назад, і каже, що адреса недобра; я приглядаю ся листови, а він порвав ся з почти Матіївці з дописею по польски „адресат не знаний". Із сеї причини пішов я до директора почти і став розповідати свою жалобу, та директор відповів менї, що він мене не розуміє і щоби я говорив до него по нїмецки. На се знов замітив я, що я по нїмецки не розумію. Тогди директор привів мене до якогось урядника і сказав стягнути з мене протокол. Коли я мою справу розповів, що менї ходить о те, щоб знати, чому лист адресований до Братковець зайшов до Матіївець і відти вернув, сказав той урядник: „Ну, то добре, ми то дійдемо і дамо вам про се як найскорше знати". Вже третий місяць минав, але я і до сегодня не маю жадної відповіди на то, і не знаю ни ще довго можу чекати? Мушу згадати ще і про се: приходжу нераз на тутешну почту, даю лист адресований по руски, а експедитор або експедиторка мене питає, до то йде, бо по руски не знає читати, а відтак на рускі адреси дає рецепіс по нїмецки, мимо того, що має обовязок дати рецепіс в мові, в якій адресовано лист. Якже се може бути, щоби почтові урядники не розуміли мови згадної більшости краєвого населеня!

Іван Німець.

Із ц. к. австр. зелїзниць державних. Сего року так само як і тамтого будуть видавати ся прочанам з нагоди сьв. Іванівского храму в Сучаві карти їзди і карти поворотні по знижених цїнах. Провіз подорожних на лїнії Неполоківці—Іцкани буде відбувати ся осібними потягами. Близші вістки в сїй справі подадуть плякатовані оповіщеня. — Заведене білетів для відїзду і повороту на прогульки в недїлї і сьвята. Від 15. мая до кінця вересня 1904 буде видавати ся на стациях Чернівцї, Фольксґартен, Радівцї, Серет і Іцкани білети для відїзду і повороту з 3- кладно 5-дневною важностию по зниженій цїнї, на прогульки в недїлї і у всї римско- або греко-католицкі і греко-орентальні сьвята. Їзда на прогульку відбуває ся тілько поїздами, виказаними на плякатованих оповіщених або поїздами, котрі з побічних шляхів з першими сходить ся. Повертати можна будь котрими поїздами особовими, а також і поспішними поїздами, если для II. класи сих поїздів допустить ся цїлий білет доплати, а для III. класи половину такого білета. Дїти від 4 до 10 лїт мають цїлий білет поворотний, або по пів білету цїлої тарифової цїни так до їзди, як і на поворот купити. Для прогульок товариств і заведень наукових, як і для инших корпоративних їзд будуть видавати наведені стациї такі білети поворотні також в инші дни, якщо в прогульцї возьме участь що найменше 20 осіб, котрі виважуть ся одвітною леґітимациєю і постарають ся о дозвіл на се в ц. к. управі руху в Чернівцях. Вільности пакунків не дозволює ся. Продлиженє речинця важности з причини недїль і сьвят не наступає. — Дня 1. мая б. р. отвирає ся перестанок Хлїбичин—Слобідка Лїсна положений в кільом. 170$^{7}/_{8}$ шляху Львів—Іцкани між стациями Голосків—Коршів для руху особового і для обмеженого руху пакункового. Білети їзди буде видавати ся на перестанку. Відправа пакунків наступить в дорозї доплати. Часи відїзду поїздів задержаючих ся на тім перестанку виказані суть на вивішенім розкладї їзди а іменно на табелї VII b важнім від 1. мая 1904.

Реформа цивільного кодексу. В сали нарад державного трибуналу відбуло ся дня 11. с. м. перше засїдане комісиї, що має приладити ревізию цивільного кодексу. Наради розпочав през. державного трибуналу Унґар тим, що підніс заслуги д-ра Кербера около сеї справи. Комісия дала єму повновласть висловити за те през. мін. висловити від неї подяку. По довшій дискусиї над тим, як би перевести вступні працї порішено зажадати від міністерства справедливости, щоб оно подало виказ тих постанов цивільного кодексу, які оказали ся в практицї за скупими й невистарчаючими, які отже не лиш не відповідають новим переконаням теперішности, але також зупиняють і обтяжують практичне примінене права в житю. По довершеню сего перегляду, який має мати субстратом нарад, зберо ся комісия на нове засїдане.

Копальняна катастрофа. В копалнях „Товариства вугленого і желїзного" в Леррін (держава Іміноте) в хвили, коли 385 робітників було занятих при роботї, вибухло шедесять бочок пороху. Добуто 6 убитих і 18 ранених. Богато мощий находить ся мабуть під завалищами.

Плаваючі ледові гори. Всї капітани корабельного трусту одержали з Нового Йорку приказ в їздї до Европи, звертати о 58 миль на полудне від звичайного шляху, щоб не стрінути ся із ледовими горами, які плинуть морем в такій скількости, як нїколи перед тим.

Шкаралущу з яєць у нас викидає ся на сьміте, а в Анґлїї мають з неї великий хосен. Який же? Домашні зьвірята потребують до доброго росту також богато вапна, а власне шкаралуща се в переважній части — вапно. Отже в Анґлїї скуповують єї, труть у млинках або товчуть в моздїрах на муку і так подають коням, коровам, навіть куркам, від чого вони правлять ся.

Богато гроший — та не у нас. Від 6. лютого до 16. цьвітня с. р. вибито в монетарни Американьских Сполучених Держав в Філядельфії, Пенсільванїя — 60,180,590·20 долярівок. В однім лише тижни, що почав ся днем 11. цьвітня, вичеканено 302,600 штук золотих гроший.

Процес Гекайля заповідає ся дуже цікаво і буде належати до найбільших військових процесів в Австриї. Єго, як звісно, арештовано аж в Бразилїї, куди був утїк і спроваджено до Австриї. Тепер сидить він у віденьскій слїдчій вязници разом із уваженими на основі єго візнань майором Венцковским із Станиславова і капітаном Ахтом зі Львова. В цїли дальшого слїдства прибув перед кільома днями до Львова з Відня авдитор Габерлїц із специяльно присланим до нагляду полковником. Привезли вони із собою велику скриню з актами в тій справі і вложили її в суді краєвої оборони. Про осторожність, з якою веде ся слїдство, сьвідчить хочби се, що скриню отвирають лише в присутности прибувших з Відня офіцирів, а попадто пильнує її в день і ночи військова сторожа.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Маленький випуск чернівецкого місячника „Bukowiner Bote" що виходить під ред. гімн. проф. Хрістофа і є орґаном товариства християньских Нїмців на Буковинї поручає горячо в перегляді книжок приятелям чужих літератур випуск **нїмецких переводів Шевченка.** Про сам переводи пише ся у тій рецензиї між иньшим таке: „Великі трудности так поетичного перекладу вумів тутешний ґімн. проф. С. Шпойнаровский побороти по майстерски"... „Переводи читає ся майже так як оригінальні нїмецкі вірші і становить він збогаченє сьвітового торжища нашого письменьства". Специяльні замітки посьвячує рецензент „Вечерови" і думцї „І день іде", яку подає в цїлости переводом. — Пригадуємо, що примірники сих переводів Шевченка коштує 50 сот., а мож їх набути в книгарни Пардїнього і в друкарни „Рускої Ради" та у самого автора.

Принізнене обиляне. Віденьский дневник „Шварцґельб", який тепер війшов до ряду тих дневників, що займають ся майже виключно обороною і ґльорифікациєю польскої шляхти мабуть в переконаню, що ратунок Австриї лиш під червоно-білим штандаром, каже собі доносити із Варшави, що Сінкевич працює тепер над новою трильоґією що буде називати ся „На поли слави", а сюжетом єї має бути облога Відня 1683. Часопись та висловлює думку, що той роман викличе велике заінтересоване в Австриї і ще тужше і сердечнїйше затягне вузол симпатиї Австриї з Польщею. — Вольному воля, нехай Сінкевичеви рекляму й так робить ся. Лиш одно в тій історії не „тее". Ось тут оповіщує ся сьвітови про отсей роман Сінкевича, як якусь новину, яка покаже ся сьвітови аж в будучинї, а він вже від тамтого року печатає ся в фейлетонах „Gazety Lwowsk-ої". *Олег Сатир.*

Переписка Редакциї.

Вп. **І. К.** Все або нїчо?! Коли так то вибираємо послїдне. Годїж ставити когось між обух а ковало; редакция мусить мати свобідну руку в справлюваню дописий тим більше, що такі річи, як те, що вічевики при охочій музицї попивали добре пиво, зовсїм не є звітом із жаваних нарад учительства тому то й годї їх містити. — Вп. **Б. Л—ий в Кр.** Передано Л—ови після бажаня. — Вп. **Н. С. і прочим маєним поетам.** Не маємо нїчо проти того, що враз із маєними хрущами лине до нас маєва муза, але одного можемо від нас побажати: Коли у вас є бедай троха гуманних почувань (виж поети!), коли ви розношуєте маєними хвилями, то по крайній мірі не затровойте їх і редакциї, приневолюючи нас до читаня ваших справдї ще маєнозелених віршів. — Вп. **Р. С.** Поки що статути лиш для Буковини. Будуть змінені, бо вибито лиш 50 пробних прим.

Надіслане.

Чую ся спонуканим до щирої вдячности всїм вп. Добродїям, котрі ласкаві були прибути на похорон нашої дорогої дочки бл. п. Ольги і не тілько подїлити наш великий смуток, но і приятельскими словами зменьшити наше горе, а не будучи в можности всїм Вп. Добродїям з осібна поклонити, хочемо на сїй дорозї зложити як найсердечнїйшу подяку Високоблагородним панам де Фльондор і Венґренович, Високодостойним оо. духовним: протоєрею Михайло Луческулови, ексарху Стефанови Івановичови і пароховн Іларіони Кадищуови за їх неоцїнений труд; також всїм Вп. паням і панням товаришкам, Вп. п. товаришам, як і Вп. Панїству: Велигорским, Палдїям, Зотам, Ілюкам, Олїникам і моїм місцевим п. учителькам і п. учителям, в цїлім і тим Вдост. отцям і панам як і всехвальному учительскому зборови в Вашківцях з дня 7. цьвітня 1904. що ласкаві були оказати своє співчутє то високо то в телеґрафічній дорозї.

З високим поважанем:

Климентина і Михайло Попичі.

Статути „Січи"

вже вийшли з друку і можна їх замавляти в друкарни тов. „Рускої Ради" в Чернівцях, Петровича 2. по цїнї 1 кор. за 5 примірників враз з пересилкою почтовою.

Належитість за Оголошеня за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в тональтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При більшаразових уміщених опускаєть ся на цінї процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енценберга ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жирової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних кольорах, з мережками і гладких ріжної сорти і Eiffel cas. — Парасольки для дівчат і дітий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Каселюхи соломині і фільцові, для пань, панів і дітий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик П. Лідштетер і Сванка, Гинрих Іта у Відни, як також Йосиф Шідер і Сванко з Ґрацу. Найновійші предмети шпортові для дам, панчохи, найлїпші солоджені канелюхи з ріжних вовняних і водних красках, прадідні Панами, фльорентинські, канелюшки для дітий (Mädchenhüte), і инші новости.

Артикули Lawn-tennis Склад ракет і куль Слідценгера з Льондону, Тонеда з Відня. Всїлякі прибори і уніформи до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в столових із бронзу, годинники фіґури, гарнітури до писаня і до куреня, шкіряні мошонки, ташки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найновійші, з тукрових як і заграничних шовків, фулярові, краватки до прати, рукавички китайні і з найлїпшої ярки.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дівчат хлопців і дітий із жіпрової шкіри в ріжних красках, драп, сїмскі, Boxcalf, сатинові і т. в. до шнурованя, на ґудзики з ґумою і и.

Сандали системи Дра Лимана і ц. к. Кнайпа найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американьскі цїжвики.

Мужеске біле, з пікі, зефіра, полотна, шіфону і батисту, красно вишивене найлїпших фабрикатів під ґаранцією. Коміжники, мантети, хусточки до носа, панчохи для панів, пань і дітий з найновійших красках. Сорочки сїтові до колеса, осушувані тїла від поту, калїсони системи Дра Лимана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, куфри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, несесарія, ліхи, пледи, порохівники, ремені, парасолї, етуї, мішки на біле, хусткі на начини найновійші портмонетки для пань і панів, ножи до подорожи і посоніа і т. и.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

є найлїпшим загально знаним біль **усмирюючим натиранем,** в цїні від 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. до набутя у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оріґінальних фляшках з нашим охоронним знаком **„якор“** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві. 29 (27—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Елисавети ч. 5.

Зміна льокалю.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику що 1. мая с. р. переношу мій

Магазин дамских конфекций

з ул. Руской ч. 9, на улицю **Владини Гаймана** (Bischof Hakmanngasse), під ч. 7.

З глуб. шанованем **Зофія Соболевска.**

15 (3—5)

Пошукую

інтелїґентної особи, здібної до виховання двох дітий. Вступ сейчас. **Вол. Кукелка,** над'учитель, Гаврилівці, п. Іванківці. 19 (3—5)

Товариство взаїмного кредиту

„ДНЇСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тілько **обезпечені тревало** в ДНЇСТРІ від огню. Членьский удїл 50 корон можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затягати **позички на 6 ½ %** за предложенем відповідної гіпотеки або поруки; сплату більших позичок розкладає **ся на 10 лїт.**

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і иньшім купнї землї нехай купуючі **звертають ся** за позичками до ДНЇСТРА.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від удїлів а часть зиску призначує ся на **добродійні цїли;** до тепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. и. **16.385 корон.**

(—)

Стан 31. грудня 1903:

Вкладки	1,444.589 К.	Позички	1,330.822 К.
Удїли	109.835 К.	Цїнні папери, льок. в банках і на рах. біж.	280.681 К.
Фонди резервові	21.318 К.		

Справоздане Товариства обезпечень і взаїмного кредиту „Днїстер“

за місяць Март і Цьвітень

В товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“

видано в цьвітни с. р. 17·006 важних поліс на премію 161.089 кор. і 76 сот; разом від 1. січня с. р. до 30 цьвітня с. р. було 39.982 важних поліс на суму 42,275.521 кор. обезпечень і вартости з премією 387.548 кор. 02 сот. Попередного року в тих 4ох місяцях було 33,022 поліс на 35,805.208 кор. обезпечень і вартости з премією 320.427 кор. 71 сот.; сего року більше о 6.960 поліс на 67.120 кор. 31 сот. премій.

Шкід зголошено в цьвітни с. р. 182 случаїв: межи тими були більші пожари: в Колодіцї повіта станиславівского (31 шкід), в Бучачи (13 шкід), Сороках повіта коломийского (15 шкід). Разом від 1. січня с. р. було 398 шкід; всї шкоди зліквідовано і виплачено, крім 15 шкід (в сумі 7.427 кор.), котрі з причини правних вдержано. Сума всїх 398 шкід разом з коштами зліквідациї виносить загально 223.699 кор. 10 сот., з чого по потрученю части реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 110.008 кор. 52 сот.

Фонд резервовий побільшив ся с. р. о 17,207.20 кор. і виносить 570,605.57 кор. Сума всїх фондів Товариства виносить 1,038.748·92 кор.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ у Львові.

за час від 1. січня до 30. цвітня 1904.

I. Вкладки щадничі:

вложило	728 сторін	к. 329,578.—	(183 нов. книж.)
виняло	386 „	к. 149,569·—	(108 сплач. цїлком)
Стан з кінцем цвітня 1904	— „	к. 1,624·599·—	(1634 книж.)

II. Позички на скрипти і векелї:

удїлено 282 нових позичок в сумі	к.	191.990.—
сплачено 125 цїлковито і рати	к.	110.607.—
Стан з кінцем цвітня у 2662 довжних	к.	1,412.204·—

III. Удїли членьскі вплачені від 2946 членів к. 113,982.—

IV. Фонд резервовий і фонд на оплати „ „ 21.766·—

разом фонд власний . . . . . кор. 135,748.—

V. Цїнні папери, вкладки в банках і Товариствах, готівка на рах. біжучий і в касї, виносять 30/4 1904 кор. 404.961.—

Можемо удїляти навіть більші позички на пр. на купно землї при парцеляциях великих обшарів; рата амортизаційна ½ річна при оплати 15 лїтний виносить 5·18 від 100 кор.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремісельного музеи у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітий.

Замовлени виготовляють ся сейчас в заграничних мір.

При замовленях з провінциї вимагаємо, аби приплати п'ятий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска 11, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 53. Чернівцї, середа дня 5. (18.) мая 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

По процесї „Карпата“.

Сцена й пєси майже такі самі, змінюють ся лише артисти, які з більшим або меньшим патосом відограють свою ролю. Так а не инакше мож схарактеризувати процеси, якими послїдними часами старали ся пропаґатори москвофільства ратувати свою честь на судових салах Львова, Коломиї а тепер і Чернівцїв. Ті розправи кінчають ся одна за другою посрамленєм капанів... Справдї стає дивно, що їм ще хоче ся скаржити! Хоч правду сказати тактика їх незвичайно хитра: видвигають на верх звичайно поодинокі вислови, якими почувають ся з'обиджені, ніби, евентуально осягнувши прихильний присуд, мати з него параван для прочої своєї пагубної роботи. На щастє доси такого успіху они не осягнули, а за те кожда розправа розхилює заслону, яка вкриває пертичну роботу ізвергунів нашого народу. Кожда розправа дає нам можність иглянути на способи, якими в нашім народї per fas et nefas вщіплює ся рака народної апостазиї.

Розправа „Карпата“ проти дир. Косакови мала також деякі моменти, яких не слїд поминути. Она показала передовсїм цїлковиту безосновність закидів обжалованя. Розумієм, що перенїд доказу робить серед певних обставин трудности, але обжалуванє з таким апаратом доказовим, як виступив „Карпатъ“ жалібника може хиба осьмішити. Або чиж не дивно й се, що з обжалуванєм виступило всего 6 членів „Карпата?“ Чи прочі не почули ся обиджені, чи взагалї тих „прочих“ не ма у тім „обществѣ русскихъ студентовъ“, яке здавна славить ся недостачию членів, а удержує ся хиба студентами із поміж полудневих Славян, що кінчать в Чернівцях свої студиї теольоґічні.

Та поза сим є ще в сїй справі моменти далеко серіознїйші. Про духовний уровень „Карпата“ нема що розводити ся, згадаємо лише що хиба компетентний в тій справі ред. „Жівой мислї“ И. Свитицкій писав в лютовім випуску сеї часописи про москвоф. студентскі товариства, що они „анемични, безсодержательни въ идейнôмъ взглядѣ и безжизненни въ культурно-національнôмъ отношеньи“. Тепер же і не дивні плоди їхної роботи і опіки, якою, як виказала розправа, окружують ґімназияльну молодїж а жертви своїх вибирають із 14(!) дїтних дїтий, які доходять до того, що перестають учити ся а відбирають присяги перед царским портретом на вірну службу володареви Росиї!!!

Знаємо, що молодїж і школу годї відгородити хіньским муром від суспільности, серед якої они находять ся, з другої сторони мусимо тут зазначити, що така робота серед молодїжи, яку виказала розправа „Карпата“ мусить викликати у кождого чоловіка, якому бодай трохи дорога наша молодїж найострійший осуд. Із таким же осудом повинні до неї віднести ся і покровителї славяно-й москвофільства, бо она компромітує їх безмежно гірше чим всякі осуди з боку. Справдї колиб ходило о примінене випорпаного „Ґалїчанїном“ слова „найдократизм“ то із найбільшою справедливостию приложити его мож до героїв обговорюваного процесу. Ще одно слово. Річ очевидна, що успішно протидїлати москвофільским струям, які нуртують шкільну дїтвору мож лише вщіплюючи в молодечі серця патріотичні почування і високі ідеали, які присьвічують нашому народови від хвилї его відродженя.

Спільні Делеґациї.

У Будапештї розпочали делеґациї свої наради, яких цїлию ухвалене великаньских видатків в сумі понад 547 міл. на воєнні цїли.

В суботу пополудни уконституовала ся делеґация австрийска, вибираючи своїм предсїдателем Ан. Жворского, а его заступником бар. Ґавча. Президентом угорскої делеґациї вибрано Кол. Соля а заступником Сенарого. Сель дякуючи за вибір висловив між иньшим свою подяку королеви за те, що замяв ся спровадженєм мощий Ракочого.

В недїлю приняв цїсар о 12 год. в пол. австрийску а 1 по пол. угорску делеґацию. На промови обох президентів делеґаций, в яких висловлювано запевнювання найсердечнїйшої любови, пошани, незмінної вірности народів і горячих благословеньств для монархи а які принято грімкими окликами: „Hoch“ і „Eljen“ відповів цїсар отсею

престольною бесїдою,

яку часто перервано грімкими оплесками:

„Із правдивим вдоволенєм приймаю запевненя ваших вірнопідданчих почувань і висказую вам за них найсердечнїйшу подяку.

Наші відносини до всїх держав є безперервно як найлїпші. Утривалєм відносини до наших союзників, доповнені тїсним порозумінєм, якими руководить ся наша держава враз із Росиєю в балканьскій квестиї дають нам запоруку мирного розвитку міжнародних відносин на континентї. Діло реформи предприняте в деяких вілаєтах европейскої Туреччини на основі Мірштеґского проґраму прибирає успішний поступ і повинно серед що раз більшого успокоєня тих околиць вже в недалекім часї показати ся добрим добутком. Вельми печальною є війна, яка запалала у всхідній Азиї та вже доси посіяла так численні жертви в людских житях. Коли-б боже Провидїнє повело сїй оружній розправі якнайменьш широкі межі як що до часу так що до місця та колиб вже незабаром дало сьвітови можність зажинати безмежного добродїйства — миром є — мир!

Моя військова управа в справі біжучих домагань в справі удержаня війска сухопутного держить ся в межах тамтогорічних ухвал, просить однак о як найшвидшу достачу збруї і воєнних материялів. Моя воєнна маринарка потребує засобів буджетових в більшій мірі, щоби могла швидко вимінчити розпочаті будівлї кораблїв і уоруженя кораблїв. Через сї значнїйші домаганя придбає ся значні заощадженя на будучі роки в екстраординариюм війска сухопутного та в річних буджетах маринарки. Переведенє намірених старань дає оруженому мощарству готовість до бою а рівночасно запевнює господарну користь.

Відносини в Босниї і Герцоґовинї розвивають ся нормально і зовсїм спокійно і помимо того, що потреби тих країв зростають, покривають ся видатки управи в 1905 р. власними доходами.

В переконаню, що ви в розслїдї предложень, які получите, будете руководити ся сумлїнною прозорливостию і патріотичним жаром бажаю нашій роботї хосенного успіху і сердечно Вас питаю“.

По промові розмовляв цїсар із многими послами а між иньшими із бар. Юрієм Басильком. Говорячи з ним про буков. справи замітив цїсар: „Буковина послїдними часами богато потерпіла“. На се відповів бр. В—о: „Так В. Величество, але є повна надїя, що сего року наступить зміна на лїпше“. Словами: Сего треба би горячо

Антон Чехов.

Палата ч. 6.

Оповіданє.

Переклав Маруся Полтавка.

(Далї.)

V.

Дивна чутка!

Лїкар Андрій Юхимович Рачин — видатний в своїм родї чоловік. Кажуть, що за молоду він був дуже побожний і готував ся до духовної карієри та що, скінчивши 1863. року ґімназию, він намірював поступити в духовну академію, але батько його, доктор медицини й хірурґ, мав остро насьміяти ся з нього й заявив рішучо, що не вспадкатиме його своїм сином, коли він піде в попи.

Скільки в тім правди — не знаю; але сам Андрій Юхимович не один раз признавав ся, що нїколи не почував покликаня до медицини і взагалї до специяльних наук.

Як би там не було, скінчивши медичний видїл, на попа не висвятив ся. Побожности він не виказував і на духовну особу з початку своєї лїкарської карієри був так мало похожий, як і тепер.

З виду він незугарний й грубий, як хлоп, своїм обличем, бородою, прямим волосєм і міцною незугарною будовою тїла нагадує він шинкаря, що шинкує при битому шляху, годованого, незлержливого й брутального. Облича суворе, з синїми жилками по ньому, очи маленькі, ніс червоний. Високий на зріст, широкоплечий з здоровенними ногами й руками; здасть ся, вдарить кулаком — враз дуба двох. Але ступає він тихо, обережно, мов крадеть ся; зустрінеш ся із ним де небудь в вузькому коридорі, він все перший стане, щоб дати пройти, й не басом, як чекаєш, а тоненьким, лагідним тенором говорить: „pardon“. У нього шия трохи опухла, що не дає йому носити шерстяних крохмальних комірців, й тому він звичайно носить миску ситцеву або полотняну сорочку. Взагалї, вбирасть ся він не по лїкарськи. Те-ж саме убранє носить років по десять, а нове убранє, яке він звичайно купує в жидівському склепі, здаєть ся на ньому таким само стертим і побганим, як і старе; в тому-ж самому сурдутї, він і хорих приймає, й обідає й у гостї ходить; але се не тому, що він скупий, а тому що він цїлком не дбає про свій вигляд на вні.

Коли Андрій Юхимович приїхав у місто, щоб обняти посаду, „богоугодное заведеніе“ було в страшному станї. В палатах, коридорах і шпитальному подвірю був такий сморід, що тяжко було дихати. Шпитальні слуги, а також сидїлки і їхні дїти спали в палатах разом з хорими. Скаржились, що через тарканів, блощицї і мишї житя не має. В хірурґічному відділї не переводилась бешиха. На цїлий шпиталь було тілько два скальпелї й ані одного термометра, в ваннах складали картоплї. Доглядач (смотритель — що завідує економічною частю шпиталю), ключниця й фельчер рабували хорих, а про старого лїкаря, що був перед Андрієм Юхимовичем казали, що він би то продавав кралькома шпитальний спирт, а з сидїлок і шпитальних жінок завів цїлий гарем. В місті дуже добре знали про сї непорядки й навіть прибільшували їх, але відносились до них спокійно; одні виправдували їх тим, що в шпиталь лягають самі міщани та хлопи, які не можуть на се ремствувати, бо-ж дома живуть значно гірше, ніж в шпиталї і не рябчиками-ж їх годувати! Другі наводили оправданєм те, що саме місто без помочи земства не в станї утримувати гарного шпиталю; слава Богу, що є хоч поганий. А молоде земство не закладало шпиталю нї в місті нї по за містом, покликаючись на те, що місто має вже свій шпиталь.

Оглянувши шпиталь, Андрій Юхимович прийшов до переконаня, що се заведенє неморальне а надто шкідливе для здоровля мешканцїв. Після його гадки, найрозумнїйше, що можна було-б зробити се випустити хорих на волю, а шпиталь замкнути. Але він зміркував, що для сього не досить самої його волї й що се було-б безкористно; коли фізичну й моральну нечисть прогнати з одного місця, то вона перейде на друге; треба чекати, поки вона сама зникне. До тогож, коли люди закладали шпиталь і терплять його в себе, то значить, він їм потрібним. Пересуди й уся ота житева гидота й мерзота потрібні, позаяк вони з часами переробляють ся на що небудь путне, як наніс на чорнозем. На сьвітї не має нїчого гарного, що-б в своєму пражерелї не мало гидоти.

Обнявши посаду, Андрій Юхимович віднїс ся до непорядків, на

бажати“ закінчив монарх свою розмову.

В понеділок виголосив мін. спр. загр. ґр. Ґолуховский свою експозе, якого зміст подамо в слідуючім числі.

Росия й Японія.

З поля борби.

В Вінево висідає що раз більше Японців. Три японські армії наступають на Росиян, щоб їх із усіх сторін окружити. Порти Дальний і Владивосток атакує японська фльота. Вістки про Порт Артур неповні. Вчерашні телеґрами донесли, що три японські корабелі вдерли ся до порту а друга телеґрама донесла, що один японський корабель пішов на дно, пробитий російским кадетом. Се значилоби, що Росияни вже були вїзд до Порту Артура прочистили а Японці знов на пробій до него добули ся. На великий случай дни і години Порту Артура вже почислені. — Цар під охороною військової ескорти виїхав до Харкова провожати військо, яке машерує на Схід.

Письма з краю.

Із Дубівців.

Дня 15. с. м. відбуло ся в Дубівцях величаве народне сьвято. Се закладан ся Січовий кіш. Вже о 12. годині прибули оба посли п. Пігулки і п. Левицький враз з черновецькими гістьми. Їх принимали пострілами з моздірів, а по коротенькій промові пручив начальник нашої громади, п. Руснак, послови хліб і сіль. П. Пігулак подякував за щирий привіт і не міг не висловити своєї радости із причини, що їхна робота вінчає ся таким величавим успіхом. Дійшло ся се у ворот, де поставлено гарну триюмфальну браму, прикрашену ріжнородними хоругвами а на її верху виднів окиж „Витаю“. Стодолу, де мали відбувати ся загальні збори, замінено немов на палатку. На горі повівала буковинська краєва фана (чому не руська?). Стіни й ворота стодоли оббито ріжнородними скорцями, украшено хоругонками та густо замащено зеленою. В глубині зроблено підвисшене для президиї, а на стіні висів портрет цісаря. Трохи низше стояв умаєний бюстик Шевченка. — Дось о 1 годині дав ся чути здалека голос трубки та пісні „Гей там на горі“... Всї вийшли на зустріч і очам їх представив ся чудовий вид. Надходили сусідні Січи. По переду під проводом п. кош. Арійчука ступала парами сотка шипинецьких січових дівчат. За ними йшла з прапором решта шипинецької Січи (парубки), Січ кіцманська і клїводинська а відтак наспіла ще й Січ із Вашківців. При тім що треба замітити, що шипинецька Січ прийшла із своєю музикою. Аж серце радувало ся. дивити ся на гордощі нашого народу, з якими витав він величавий похід своїх „Січий“.

— О 2 год. розпочали ся самі збори. Народу зібрало ся поверх тисячки. Дубовецьких Січовиків було 57, а підчас зборів зголосило ще 140 охоту записати ся в члени. Збори отворив п. учитель Арсенич. Зазначивши вагу сего народнього сьвята привитав гостий, що зволили потрудити ся на се сьвято: Вп. п. Пігулака, п. Левицького, представителів тов. укр. студ. „Січ“ і сторонські „Січи“, а вкінци всїх зібраних. Згадатиб належало з поміж них: п. Малицьку, п. Качоровську, п. Вишньовську, п. Петра Ілюка, п. Скацуна, п. Никорака, п. Арійчука, п. Бережана, п. Остапа Поповича. п. Тотоєсгула, п. Лунуда з жінкою, п. Михайла Зоту і п. Руснака з родиною. Се все учителї, учительки і надучителї з поблизьких місцевостий, що горячо займають ся Січовою орґанізацією. На збори прибув також п. Онуфрій Ілюк. На почесного батька предложив п. Арсенич посла Пігулака, що присутні привитали грімким „Славно!“ П. Пігулак подякував за честь і почав пояснювати, що се таке „Січ“. — Як згоріла Вижниця президент краю розписав всюди до урядів парохіяльних, громадських та зарядів шкільних, щоби по селах закладати і підпирати пожарні товариства. Таким товариством є вкрай тов. „Січ“, і ми сегодня хочемо таке товариство тут основати. Що се товариство добре, сьвідчить хочби се, що підчас пожару в Вереничанї „Січ“ дуже прославила ся ревностию особо гашеня огню. Алеж бо ходять поголоски, що Січовики хотять різати панів і жидів. Се сітка ворогів. Кожда добра річ мусить найти ворогів. Але „Січ“ не хоче, не каже, не вчить різати панів та жидів. Противно! Чи горить жид, чи християнин, „Січ“ іде і піде его ратувати. Так вчуть „Січи“. але не різати. Хтож такі думки піддає? Наші вороги; пр. сьвященик з Суховерхова не то що не поміг нїчого, як там закладали „Січ“, але що й голосив в церкві, що той, хто вписує ся до Січи, записує душу чортови. Пани не платять жадних додатків до податків, вони хотїли-б, щоб і далї так було. Тому їм „Січи“, що осьвідомляють нарід, сіли в очах. Чому-ж панотець у церкві голосить нераз проти „Січи“ проти мужицкій справі? Панотець, бачите, з'обовязав ся словом чести працювати в користь дідича, а не в користь народа, з котрого жиє. Відси та чутка. Але жидів треба з тим обзнакомити. Сли жиди хотять жити з нами добре, то нехай не противлять ся нашому розвоєви. Нам треба згоди, злуки, щоб всї стали за одного а один за всїх. Час покинути роздори, хай ворог ділить ся а ми ми. Лишіть брати незгоду, а між нами хай панує згода! — Грімко „славно“ з тисячу грудий дало знати п. послови, що всї одної думки з ним. Відтак поклонив батько кошовий на секретарія п. уч. Ілюка і п. акад. Рожку, а на матку кошову запрошує п. добродійку Руснакову.

Тепер забирає слово п. акад. Галущиньский. Просторо та приступними словами пояснює січовий статут. При тім звертає увагу на се, щоби товариші „Січовики“ поводили ся поважно та щоб нїколи не вихоплювали ся з нимись пустими погрозами на панів і Жидів, а щоби придержували ся у всім статутів, які мають силу законів, бо є потверджені правительством. П. Пігулак згадав після того намірювану зміну статутів в тім змислї, щоби майно Січий переходило на громаду. Тоді „Січи“ будуть могли діставати від сойму запомогу. Опісля слїдує вибір старшини. До старшини вийшли: Сильвестер Руснак яко кошовий, Адам Тодорюк яко осаул, Василь Циганчук Петрів яко писар, Антін Арсенич яко учитель, Мафтей Гарматюк Петрів яко скарбник, Михайло Мосюк Адамів яко 1. четар, Петро Гарматюк Петрів яко 2. четар, Дионізий Гарматюк Петрів яко 3. четар, Парахтей Шкерпюк яко 4. четар і Іван Циганчук Петрів яко хорунжий. Після того слїдує торжественне відібране приречення і вручене відзнак. Нове товариство витає перший п. акад. Рожка яко делеґат укр. студ. „Січ“ в Чернівцях. Зазначивши відрадний рух між нашим руським мужицтвом, що воно поволи видвигає ся з пропасти темноти, що від села до села вже само навіть ширить клич „Закладайте Січи“ та що горне ся до просьвіти мов до сонця, витає дубовецьку Січ іменем акад. „Січи“. „Ми-б раді приголубити Вас до себе, миб схотїли, щоби всї Ви просьвітили ся, щоби Ви пізнали вже, що Ви такі самі люди, як ті, що носять на собі паньску сурдутину, і що Ви маєте такі самі права як вони. Тому желаю Вам іменем ак. тов. „Січи“: Нехай Ваша „Січ“ зростає та розвиває ся гарно, нехай ціле село творить Січ, а Січ ціле село“. Потім витають іменем кіцманської Січи“ кош. п. О. Попович, іменем клїводинської осаул. п. Никорак, іменем шипинецької читальні промавляв п. Арійчук. Відтак дістає слово п. Руснак уч. з Чорториї і витає Січовиків іменем чорторийської „Січи“, що саме тепер завязує ся. Перед сїмома роками прийшов він до Дубівців і застав дві партиї. А тепер вони обі разом ту в тій стодолї. Вкінци витає нову „Січ“ п. посол Левицький. Він тїшить ся, що наші мужики гуртують ся до купи і желає, щоби всї села мали „Січи“ і то такі, як шипинецька.

Відтак слїдують вільні внесеня і запитаня. Ту ухвалено для Січовиків місячні вкладки у висоті 5 кр. По тім дякує п. Арсенич всїм гостям ще раз, що були ласкаві завитати на се народне сьвято, особливож обом послам. П. Пігулак відповідає, що се нїяка ласка, але обовязок, що ми прибули сюди, і працює їх. Наконець витикає ще й на то, що й жінки і дівчата зійшли і заповнили „як цьвіт маковий“ чимале місце в стодолї. Серце наповнюєть ся втїхою, що наша робота вінчає ся успіхом“. Піснею: „Ще не вмерла“, „Не пора“ і „Гей там на горі“ закінчено збори. От так справді величаво відбуло ся отворене нашого „Коша Січового“. Хід сего сьвята, зміст промов і великий вплив народу мусїв переконати всякого про хосенність Січової справи та про те що не пора вносити у рідну хату роздор. Кінчимо сей звіт у тій надії, що в дубовецкій „Січи“, яка так величаво розпочала свою діяльність з'єдинять ся всї люди доброї волї для служби своїй громадї, для добра рідної землї. *Р.*

НОВИНКИ.

Личні вісти. Краєвий президент вп. Гогенлього повернув із своєї подорожи на Схід; у вінгорок розпочали ся авдиенциї. Митрополит Репта повернув із Відня до Черновець, відти повернув також і краєвий капітан Лунуд і обняв вже управу краєвого видїлу.

Судні присяжні. В пятницю дня 13. мая висьвідчено судиїв присяжних для розправ, що будуть відбувати ся в місяци червни.

Тов. „Буковиньский Боян“ подає до відомости своїх членів, що на послїдним видїловім засїданю рішено устроїти дня 5. червня великий концерт з нагоди 43 роковини смерти незабутнього ґенія Т. Шевченка і то подібно як Лисенківский концерт також при участи повної орхестри 41. п. п. і многих иньших запрошених гостий. Проґрама концерту буде дуже богата і цікава, бо буде сьпівати ся майже самі нові кусники а концерт сам відбуде ся в великій сали тов. музичного В виду сего звертає ся видїл товариства до всїх своїх членів і прихильників нашого „Бояна„ з горячою просьбою, приходити знова точно і правильно на проби мішаного і мужеского хору, які знова відбувають ся два рази на тиждень, кождого понеділка і пятниці о год. 8 вечером в „Нар. Домі“. За видїл товариства: *Орест Гомдак.*

Найблизша проба мішаного хору, тов. „Буковиньский Боян“ в пятницю, 20. с. м. точно о годині 8 вечером. *Видїл.*

На будову руского театру у Львові зложено в цьвітни с. р. на книжочку вкладкову ч. 800. Краєвого Союза кредитового у Львові 6,161·36 кор. **Разом зложено** доси на ту книжочку **23.662·4 кор.** Кромі того послїдний виказ жертв на будову руского театру у Львові виказує окремо датки з округів: тернопільского, перемиского, коломийского і самбірского, зложені в повітових товариствах щадничо-кредитових.

Розтертий на смерть. Дня 6. мая захопив в горалия посесора Йос. Фішера в Топорівцях транспісайний пас замкнутого там 19-лїтного робітника Ілию Зеленчука і спричинив его розтерте на смерть. Судове слїдство над відкритєм виновника вже переводить ся.

позір, досить байдужно. Він попрохав тілько шпитальних слуг і сидїлок не спати в халатах і поставив дві шафи з струментами, доглядачке, ключниця, фельчер і хірурґічна бешиха лишили ся на своїх місцях.

Андрій Юхимович дуже любив розум і чесноту, але на те щоб завести довкола себе житє розумне й чесне у нього не стає характеру й віри в своє право. Приказувати, заборонати й намагати ся він зовсїм таки не вміє. Здасть ся, що він дав обітницю нїколи не підносити голосу й не вживати приказуючого наголосу. Сказати „дай“ або „принеси“ йому трудно; коли йому хочеть ся їсти, він нерішучо кахикає й каже „куховарці“: „коли-б мінї чаю“... або „коли-б мінї пообідати“. Сказати же доглядачеви, щоб він покинув красти, або прогнати його, або цїлком знести сю непотрібну паразитську посаду — він цїлком не має сили. Коли Андрія Юхимовича дурять, або підлещують йому, або дають підписати очевидно підлий рахунок, він червоніє як мак і почуває себе винуватим; а про те, рахунок підписує; коли хорі скаржуть ся йому на голод, або на брутальність сидїлок, він соромить ся й винувато бурмоче: „Добре, добре, я розберу потім. Певно тут непорозуміне“...

З початку Андрій Юхимович працював дуже ретельно. Він що дня від рана до обіду приймав хорих, робив операциї й навіть займаєсь акушерською практикою. Панї казали про нього, що він уважний і чудово вгадує хороби, а надто жіночі й дїточі. Але з часом дїло непомітно обридло йому своєю одноманїтністю й наочною безкорисністю. Сьогодня приймеш 30 хорих, а завтра, дивись, приперло ся їх 35, після завтрього 40 і так день у день, рік у рік, а смертність у місті не меньшає й хорі не перестають ходити. Помогти серіозно 40 хорим приходячим від рана до обіду нема фізичної можливости; значить мимоволї виходить сама ошука. Приміром через рік 12.000 приходячих хорих — значить прямо ошукано 12.000 людий. Класти же серіозних хорих в палати і лїчити їх після всїх приписів науки також не можна, бо приписи є, а науки нема. Коли же залишити фільозофію й педантично виконувати приписи, як те роблять иньші лїкарі, то для сього насамперед треба чистоти й вентилациї а не бруду, здорової їжі, а не вонючої капусти, й гарних наглядчиків а не злодіїв.

Та й навіщо перешкаджати людям вмирати, коли смерть є нормальним і законним кінцем кождого? Що з того, що який небудь крамар або урядник проживе звиж п'ятьдесять лїт? Колиж вбачати цїль медицини в тому, щоб лїками влекшувати муки, то мимоволї повстає питане і навіщо їх полекшувати? По — перше, кажуть, що страждання ведуть людину до досконалости, й по друге, коли люди навчать ся дїйсно полекшувати свої страждання пігулками й краплями, то вони цїлком занехають релїґію й фільозофію, в яких доси знаходили не лише ратунок від усїх бід, але навіть щастє. Пушкін перед смертю зазнав страшенних мук; біделаха Гайне тілько років лежав спаралїжований; чомуж би не похорувати якому небудь Андрієви Юхимовичу або Матроні Саниниїй, яких житє цїлком безамістно й будо-б цїлком порожним і похожим на житє амбоби, коли-б не страждане.

Гноблений такими міркуваннями, Андрій Юхимович опустив руки, і почав ходити до шпиталю не що-дня.

VI.

Житє його йде так. Звичайно встає він о восьмій рано, вбирає ся і пє чай. Потім сїдає в себе в кабінетї й читає або йде до шпиталю. Тут в шпитали в вузкім темнім коридорчику сидять амбулятоpні хорі, що чекають на прийом. Поміж ними, ступаючи чобітьми по цегольній підлозї бігають слуги й сидїлки, проходять схудїлі, хорі в халатах, приносять мерців і брудне начинє, плачуть дїти, і дме протяг. Андрій Юхимович знає, що для слабих на пропасницю, сухоти й взагалї для вразливих хорих така обстанова болїсна; але що-ж поробиш?

Смерть славного подорожника. Перед кількома днями розійшла ся сьвітами вістка про смерть славного подорожника Генрика Мартина Стенлї, якого пригоди в африканьских нетрах звісні мало що не кождому інтелїґентному чоловікови із зантури в молодечім віку. Г. Стенлї (Stanley) уродив ся 1841 р. в Денбіди, в провінциї Уельс і був сином фармера. Властиво его імя є Джемс Роуланд (Rowland). В третім роцї житя відданно его до приюту для убогих, де перебув десять лїт. В 13-ім роцї житя вступив до корабельної служби в Н. Орлеанї і тут адоптував его купець Стенлї. В Америцї служив як добровільний охотник при армії сполучених полудневих держав і посьвятив ся відтак журналїстицї. Як дневникарский кореспондент подорожував по малій Азиї а в роках 1857 і 1867 товаришив анґлїйскій армії до Абесинії. В 1869 р. перебував в Іспанії підчас повстаня карлїстів і в Мадритї одержав від видавця „N. Y. Herald-a“ поручене відшукати подорожника Лївінстона, що вибрав ся цїлих помершальних і наукових до середущої Африки і десь там пропав. Стенлї відбув опісля подорожи по Перзиї та Індиї а в 1871 р. удав ся до Африки. По великих перешкодах і трудах добив ся із Занзібару в найдальшу глубину Африки, де в жовтни 1878 р. стрінув ся в Уґі над озером Танґаніка з Лївінстоном. Тоту подорож описав відтак в книжцї п. з. „Як я найшов Лївінстона“, котра викликала велику сензацию в цїлім сьвітї і належала довгий час до найбільше читаних книжок. В 1874 р. відбув другу подорож в глубину Африки, також в службі „N. Y. Herald-a“. Тота виправа належить до найнебезпечнїйших і найцїкавійших подорожий, які знає історія. Відтак вибирав ся Стенлї із всїма африканьскими експедициями, чи то воєнними, чи спеціально для него з'орґанїзованими, а ті подорожі описав в книжках „Дві анґлїйскі виправи“, і „Крізь темні краї“. Відкритя і досьвіди, починені в Конґо, заставили Стенлїя заходитись у анґлїйского правительства, щоби заняло ся кольонїзациєю тої держави, богатої в природні богатства. Однак коли в Анґлїї взяли Стенлїя письмінно, тодї віддав ся він на услуги бельґійского короля Леопольда. Цивілїзацию держави Конґо перевів спокійно і без розливу крови і як супротив сьвітових успіхів сполучили ся з ним анґлїйскі капіталїсти для вишукання богацтв африканьского краю. Послїдну подорож підпримав Стенлї в 1886 р. для відшукання німецкого подорожника Еміна паші, котрого по незвичайних пригодах і борбах з дикунами віднайшов аж в 1888 р. Подробиці сеї сензацийної виправи описав в книжцї „В глубинї Африки“. Вернувши до Анґлїї, одержував богато відзнак, а від 1895 р. був через пять лїт членом парляменту в Льондонї, де послїдних кільканайцять лїт перебував постійно.

---

† **Олена з Козарищуків Федоровичева** жена адюнкта судового в Путилові, упокоїла ся по довгій і тяжкій недузї дня 16. мая н. ст. в 23 роцї житя у своїх батьків в Оршівцях. Похорон відбуде ся в середу. В. Є. П.

Женцї. Обоє жнуть вони від рання,
А серп їм шепче „шах“ та „шах“,
Заслухались в його словах,
Як дївчина у шепт коханка.

Зігнуті в двоє мов в каблуки,
За шептом серпа вже й їду
Забули й сьніг і всю біду,
Забули всї найтяжші муки.

А серп їм шепче: Ви щасливі,
Що можете моїм кінцем
Тягнуть стебло за стебельцем,
Що ви без краю терпеливі.

Що вам снага спалила губи —
Що в крижах ви втерпли біль —
Що з рук зробились один мозіль —
Що сильні, як столїтні дуби.

Бо хоть гіренька тая чаша,
То ви доньте її до дна
І що лиш хвиля та одна
А завтра рай — будучність ваша!

Обоє жнуть день в день від рання;
А серп їм шепче „шах“ та „шах“,
Заслухались в його словах
Як дївчина у шепт коханка.

Евген Гуцайло.

Науковий фейлетон.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Огляд української лїтератури за 1903 рік.

(Із чеського*) переклав Р. Ц—ий).

Минувший рік треба назвати роком збірних видань та альманахів. Нїколи перед тим не вийшло їх тілько, що торік, що здаєть ся менї, є добрим знаком. Збірні видання, печатані під догляд ом писателя мають нераз велике значінє. Писатель, порядкуючи свої твори, пізнає сам себе і дорогу свого розвою — читач дістає до рук автентичне видання, без похибок і скорчувань, які роблено в творах з'огляду на вузкі рами часописи — ба неодна суспільність доперва з такого збірного видання познакомить ся з автором. Альманахи мають у нас на російській Україні специяльно особлившу вагу тому, що заступають белетристичну українську часопись, на якої видання не хоче позволити російске правительство на основі драконьского указу з р. 1876.

Збірників творів вийшло у нас торік богато; вийшли твори живучих писателїв Івана Франка (Львів, накл. Хейнацького), Коцюбинського (Київ, том I.), Б. Д. Грінченка (Київ, том I.), Мирного (Київ, том I., стр. 445), Тобилевича (Одесса, том III. і IV.), — а з померших: Конисього (Одесса), Марка Вовчка (Львів) і дальші томи творів Федьковича (Львів).

Про Франкові твори (Твори, 1—3) говорити було би зайвим з'огляду на його популярність в дома і розголос за границею. Скажу лише, що збірне видане редаґує сам, додає до знаних річий нові і прилучає нові переробки. В сїм виданю обявляєть ся талан Франка в повній силї, а обсяг его в повній ширині; ту, видно, що писатель передумав, поречув і протерпів.

Грінченко (Чайченко) є рівнож достаточно знаний, хоч більше як етнограф, чим белетрист. Тому не буду на нїм зупинювати ся.

За то хотїв би познакомити читачів Slov. Prehled-у з Коцюбинським, котрого новелї заслугують на більшу увагу, чим на сю, що вї собі доси здобули.

Михайло Коцюбинський уродив ся на Подолю р. 1864, на лїтературне поле виступив р. 1890. дїточими оповіданями в „Дзвінку“, в роках 1899 і 1900 видала „Видавнича Спілка“ два томи його творів („В путах Шайтана“ і „По людському“), видане з р. 1903 подає нам знов цїлу його дотеперішну продукцию. На перший погляд впадає в очи ріжнородність предмету в його оповіданях: Українцї, Москалї, Волохи, Татари — степи, винницї, Крим, море — нїжна психольоґія, суспільні питаня, нїжний поетичний і малюючий хист — чи се не досить на одного автора? Він не є писателем специялїстом, його займає все, що дїткнеть ся його поетичної душі. Його талант розвиваєть ся з кождою працею; писатель кристалїзуєть ся, осягає щораз більшу легкість вислову і майстерного володїня гарною формою, і то не штучно, але природно.

Зараз перша новеля: „На камені“ є дїлом дїйсного таланту. На скалї, на березї моря є татарське село. З каварнї простирає ся вид на море. Каварник, старий Мемет, звертає увагу, що буде буря; дїйсно починає море непокоїти ся та кипіти. В сїй хвилї зближив ся до берегу човен, на котрім Грек розвозив сіль; всї гостї видають каварню і спішать Грекови на поміч. Грек пішов відтак продавати товар по селї, а його молодий помічник остав на березї. Татарські хлопцї зближили ся з молодим Турком, а молоді Татарки на него глядїли цїкаво. Коли надійшов вечір, прийшла на беріг молода жінка Мемета, яку купив він в горах, де не видко моря, де виростають цьвіти, дерева і пісні. І двоє молодих людий, кинених долею на скалистий беріг, запряжених в тяжке ярмо служби та невільництва, починає згадувати, як красно та весело в дома, а ту мало хто безкарно“. І дїйсно: Кулїш шукав правди, і за се покарано його зневагою, несправедливим підозрінєм і всякими прикростями. Аж доперва тепер, в кілька лїт по смерти одного з найлїпших трудовників українського слова, пізнала суспільність свою тяжку похибку та забажала змити єї покаянєм — отсим гарним збірником, який замість помянника кладе на гріб Кулїша.

Иньшого рода є альманах Вороного „З над хмар і з долин“; се є збірник праць писателїв всяких напрямів. Отся ріжнородність є без сумніву визначною прикметою книжки, в котрій справдї крім знаменитих річий є також богато слабших праць, а іменно праць наймолодших авторів.

Для російської України має альманах се значінє, що знакомить читачів з деякими галицькими писателями, і то навіть доси незнаними. Для такого збірника треба однак побажати, щоби був упорядкований після певного системи, або хронольоґічно або після лїтературних відділів.

Найлїпше враженє роблять „Аврора“, антольоґія української лїрики по Шевченку, видана заходом др-а Івана Франка накладом українсько-руської Видавничої Спілки (з гарними ілюстрациями малера Пашьевича на тлї народних мотивів). Се скора книжка, яку мож поставити біля найлїпших публїкаций сего рода. Др. Франко жертвував їй богато працї, шукаючи цїнних поезий, що були розсипані по ріжних часописях та книгах. Неодного поета видобув він з могили забута а прийняв до свого вибору і наймолодших українських поетів. Розуміє ся, кожда антольоґія є до певної міри субєктивним образом поезиї — хто иньший вибирав би може знов инакше.

І так після моєї думки царсько себто начально місце в пошевченківській поезиї належить ся Федьковичеви, підчас коли в книжцї Франка поставлено його на рівнї зі Щоголевим і Манжурою, не говорячи вже про Кулїша, Конисього, Грінченка, Лесю Українку тай про иньших. Думаю, що Конисьгий яко поет не дорівнує Федьковичеви. Відтак гадаю, що за мало місця жертвовано Устиновичеви і Маковеви, у котрого находить ся гарна лїрика в „Semper idem“, в „Дружцї“ і в піснях „Новика“. Також думаю, що з наймолодших поетів треба було взяти до антольоґії також Лопатинського і Луцького. Но, як кажу, може бути, що се є лише мої субєктивні погляди, тай не хочу низи гарну книжку кривдити. Навідворот повтаряю з натиском, що „Аврора“ є величною книжкою, якою можемо з повним правом похвалити ся і перед ширшим сьвітом.

Отсїльо було би про збірні видання та альманахи. Впрочім був торік загальний стан такий сам, як передтаютого року: ті самі лїтературні осередки (Львів, Чернівцї, Коломия, Жовква, Перемишль, Київ, Одесса), ті самі видавничі фірми („Видавнича Спілка“, „Хейнацький“, „Молода Україна“), той сам постепенний приріст книжок (понад 350), те саме відношенє межи галицькою продукциєю а заграничною (75% до 25%). Потїшаючим знаком є живійші взаїмні зносини між галицькою а російською Україною, чому пособили як раз згадані альманахи а головно торжества: Котляревського в Полтаві і Лисенкове в Київі і в Галичинї. Найбільший лїтературний рух був у Львові, де вийшло вторік 43% всїх руських книг, а чи головну заслугу мають „Видавнича Спілка“, „Лїтературно-Науковий Вістник і редакция „Руслана“.

(Конець буде.)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарнї товариства „Рускої Ради“

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 год. рано.

„Bukowinaer Post“,

одинока німецка газета на Буковинї, що справедливо відносить ся до Русинів, повинен опирати кождий інтелїґентний Русин; газета виходить що недїлї, вівтірка і четверга та коштує чвертьрічно 5 кор., місячно 1 к. 70 с.

---

*) Отсей огляд подаємо за „Сельоканьским Пересендем“ ч. 7, рік VI., ст. 303—307.

В приємній зустрічає його фельчер Сергій Сергієвич, маленький товстий чоловічок з виголеним, чисто вимитим, пухким обличем, з загідними, плавними рухами й в новому просторому убраню, що більш похоже на санїтета, ніж на фельчера. В місті має він велику практику, носить білу краватку й вважає себе більш знаючим ніж доктор, який не має жадної практики. В кутку в приємній висить великий образ в киоті, з важкою лямпкою, по біля нього поставник в білім чехлї; на стїнах висять портрети архиереїв, вид сьвятогорського манастиря й вінки з сухих васильків. Сергій Сергієвич побожний і любить величну красу. Образ спорудив він власним коштом; що недїлї в приємній хто небудь з хорих по його приказу читає акафист, а після акафисту сам Сергій Сергієвич обходить усї палати з кадилом і кадить в них ладаном.

Хорих багато, а часу мало, й тому дїло обмежуєть ся самим коротким роспитуванєм і видачою якого небудь ліку, на взір летучої мази чи рицинового олію. Андрій Юхимович сидить, підперши щоку кулаком, задумавшись і машинально стапить питанє. Сергій Сергієвич також сидить, потирає свої ручки й зрідка втручаєть ся до розмови.

— Хоруємо й нужду терпимо через те — каже він — що Господу милосерному мало молимо ся. Еге-ж!

Під час приєму Андрій Юхимович не робить жадних операций; він вже відвик від них і вид крови його неприємно хвилює. Коли йому приходить ся розривати дитинї рот, щоб подавити ся у глотку, а дитина кричить і боронить ся рученятами, то від шуму в вухах, в нього крутить ся голова а в очах закручують ся сльози. Він спішить приписати ліки й махає руками, щоб жінка швидче несла геть дитину.

(Далї буде.)

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в шпальтовій ширині стрічки) по 4 сотики за верш. — При більшаразових уміщенях опускаєть ся на цінї процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жиркової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних красках, з мережками і гладких ріжної сорти і Енґлиї сеж. — Парасольки для дівчат і дітий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Капелюхи соломині і фільцові, для пань, панів і дітий. — Самостійна продаж капелюхів з п. к. надвірних фабрик П. Ландштетер і Сиповс, Гинрик Іть у Відни, як також Йосиф Шілер і Синове в Ґрацу. Найновійші предмети шнуртові для дам, шапочки, найлїпші соломині капелюхи в ріжних фасонах і модних красках, правдиві Панами, альпенштокові, капелюшки для дітий (Matrosenhüte), і инші новости.

Артикули Lawn-tennis. Склад ракет і кулї Слазенґера з Льондону, Тонеда з Відня. Всякі прибори і убьорки до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в столиках із бронзу, годинники фігури, ґарнітури до писаня і до курева, шкіряні мошонки, ташки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найновійші, з тукрашених і заграничних шовків, фулярові, краватки до прання, рукавички витані і з найлїпшої шкіри.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дівчат хлопців і дітий із жіркової шкіри в ріжних красках, драп, еламеї, Боксалї, сатинованї і т. и. до шнурованя, на ґуменки з ґумою і и.

Сандали системи Дра Лямана і ко. Кнайпа найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші австрийські ліжники.

Мужеске біле, з ліна, півсіря, полотна, тіфону і батисту, красно вишивене найлїпших фабрикатів під ґаранцією. Комірики, манжети, хусточки до носа, панчохи для панів, пань і дітий з найновійших красних. Сорочки сїткові до волосся, осушувані тїла від поту, калїсони системи Дра Лямана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, кучери до подорожи, торби ручні з замочками або без них, несесарія, міхи, пледи, порохівники, ремені, карасолї, етуї, мішки на біле, щоті на шитиє найновійші нортфолетки для пань і панів, коци до подорожи і шовків і т. и.

Обезпечайте будинки, движимости, збіже і пашу

против огневих шкід

в одинокім рускім тов. асекурацийнім

„ДНІСТЕР“ (—)

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить **звертає членам** щорічну чисту надвижку. **Звороти виносили** за р. 1900, 1901 і 1902 **суму 219.332 кор. т. є 8 проц.**

Шкоди лїквідує ДНІСТЕР скоро при участи місцевих членів і делеґатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4,161.069 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 кор.** і уміщені в пупілярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

АҐЕНЦИЇ ДНІСТРА находять ся у всїх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента; ДНІСТЕР **удїляє аґенций господарям,** де еще на більший округ нема аґенциї. **Аґенти заробили** вже **537.815 кор. провізиї.**

НА ЖИТЄ треба обезпечати ся через ДНІСТЕР в товаристві краєвім; власну провізию від таких обезпечень **дає** ДНІСТЕР **на рускі добродійні цїли;** тому **на житє обезпечайте ся тільки через** ДНІСТЕР.

Товариство взаїмних обезпечень Дністер

у Львові, Ринок О. в домі „Просьвіти.“

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу п. к. технольоґічного ремесельного музею у Відни, і випробуваного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітий.

Замовлени виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска 11, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * * „Надоха“ елевійська пашня	—·24
Ів. Сиповс. „Образки з природи“	—·20
О. П. „Хвоїї сахіняки“	—·40
Олекси Попович „Розмови“	—·40
Корнил Н. Устиянович „Три цікаві загадки“	—·40
В. Умінський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її конець.“	—.30
Проф. О. Ґреміячук „Іван Сучавский“	—·40
Ів. Бажаньский. „Пропасть“	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума“	2·50
Гарнцик. „Малярі“	—·20
* * * „Вірш“	—·20
* * * „Котлї по заслузї“	—·20
О. П. Кошельник. „В день сьвятої волї“	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурня“	—·20
Олекси Попович. „Ласїлки“ (старі рочники.)	2·—
Видання тов. Руска „Школа“.	
Барановский Мечислав. „Педаґоґіка“	1.20
Ом. Пепоках. „Мітчиник“ I. часть	—.60
„Як бідні збогатїли“	1.—
„10 казок для дїточок“	—.20
„Збірка законів“	1.—
Ів. Сиповс. „Образки з житя“	—·20
Шпайнаковский Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи ґімн.	2.80
Др. Стеф. Сикал-Стецкий. „Граматка“	—·20
„Передмова“ як накладати квіти	—·40
„Буковиньска Русь“	2·40
„Minoritätsvotum“ in der von k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“	—·40
Ю. О. Федькович. „Пісні молодрості“	—.20
Франко Іван. „Русько-українська література“	—.20
Теодор Галїп. „Домашний пацер“	1·—
Штуцин Єротей. „Вечерницькі ягадки“	2.—
О. Шпакто. „Ласть з неба“	—.30
Др. Теодор Галїп. Домашний пацер	1.—
Яр. Юзєв. Семинарські епопеми	—.50
	К. с.
Спр. Жуковский: „Учебник рільництва“	4.—
Іван Франко: „Що тим поступ?“	1.20
Франчук: „Оперна“	—.80
Підпова: „Боєтин і запад“	2.—
С. Тихий: „Як робити тестамент?“	—.30
Марченко: „Вдесна хата“	—.20
Ярмевский: „Серце жовнїра“	—·50

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

В ДРУКАРНІ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складї

слїдуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесса на 2 кор. 50 с.

Пісни Ос. Юр. Федьковича I., II. і IV. том по цїнї: 7·20, 6·80, 4·—, 3·60, 3·— і 2·60 к.

При більшім закупнї опускає ся значний рабат. (6—0)

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковині і практичний рільник.

До набутя в друкарні тов. „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належить посилати 30 с. на порто. (—)

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Пошукую

інтелїґентної особи, здібної до виховання двох дітий. Вступ сейчас. **Вол. Кукелка,** нал'учитель, Гаврилівцї, п. Іванківцї, 19 (4—5)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДЇЖИ,

є до набутя

в Друкарнї „Рускої Ради“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 54. Чернівцї, пятниця дня 7. (20.) мая 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Спільні Делеґациї.

Exposé Ґолуховского.

Зазначивши, що відносини нашої монархії до всїх держав а передовсїм до Росиї є знамениті, висловив він відтак подрібно свої погляди на заграничну полїтику Австриї, в яких є знаменним ультіматум поставлене Туреччинї. Навіть ті прояви — казав міністер справ заграничних — з Італії, котрі виходили від прилагідних полїтиків і фанатичних аґітаторів, можна уважати нинї за належачі до минувшости. Моя найновійша стріча в Абациї з італїяньским міністром справ заграничних укріпила мене в переконаню, що наскане тїсних і повних довіря відносин межи нами а сусїдною державою в міродайних кругах Риму, цїнить не менше високо як і у нас. Виміна гадок межи мною а ґр. Тітонім обертала ся в рамцях тих консервативних засад, котрі тревало проявляють ся в нашій полїтицї, а котрі також і Італія особливо же у відношеню до справ балканьских перенала за свої.

Поновне ствердженє сего факту є цїнною запорукою мира а она прилучає ся яко рівнорядний чинник до тих запорук, якими всї старають ся забезпечити мир і розвій відносин на нашім континентї. З того ж ся змагання вирнуло також і порозуміне Анґлії з Францією.

Сумно представляє ся положенє на далекім Сходї, де глубою сягаючі противности інтересів викликали війну, котрій годї кінця добачити а котра економічною депресиєю дасть ся важко почути навіть неінтересованим безпосередно. Іменно застой в свобідній комунікациї і неасне понятє того, що треба уважати за воєнну контрабанду, впливають шкідливо на торговлю і насувають вже тепер гадку, що справу контрабанди треба буде упрощальнити. Що до становища нашої монархії то она проголосила строгу неутральність і буде єї строго держати ся.

Успішними і потїшаючими назвав міністер поступи дїла реформи на Балканї. Мимо трудностий, роблених зі сторони Туреччини на кождім кроцї, удало ся перевести найважнїйшу точку реформи — реорґанїзацию жандармериї. Заграничні офіцири виїхали вже до визначених повітів і виконують тепер вповнї повірену їм задачу. Але праця їх може лиш поволи відбувати ся. Насамперед має бути переведена реорґанїзация відділів жандармериї, що знаходять ся в осередку т. зв. македоньских вілаєтів. Особливу опіку треба буде присьвятити північним повітам косівского вілаєту, де живе християньске населенє перемішане з альбаньским і до мусять бути переведені деякі зарядженя, щоби дати можність обом ворожим собі племенам жити в мирі з собою.

Уважаємо — казав ґр. Ґолуховский — так само як і Росия за обовязок чести виконати в повній мірі поручену нам европейскими державами місию і маємо право сподївати ся, що Туреччина не буде нам утруднити сеї задачі. В Константинополи не можуть і не повинні манити ся тим, що дорогою звичайних крутанин хотять ся осягнути обмеженє наших жадань. Коли Портї залежить на тім, щоби як найскорше уволнила ся від напору, то мусить щиро і льояльно іти нам на руку. В противнім случаю Туреччина сама собі буде винна. — Наконець говорив міністер ще про нові угоди торговельні, а в першім радї про угоди з Італією і Німеччиною.

Етат мін. справ заграничних.

В дискусиї над промовою Ґолуховского забирали голос др. Крамарж, Круш, Штріґ, Дідушицкий, Толайнґер, Абрагамович, Гоффман Волденгоф, інтервелюючи або роблячи заміти в ріжних справах, на які відтак відповідав ґр. Ґолуховский. Після того комісия буджетова приняла цїлий етат міністерства справ заграничних.

Росия й Японія.

З поля борби.

Від кількох днів наступила знов перерва в подїях на воєннім терені, тож місце їх зачинають заступати дневникарскі начки. Такою начкою треба уважати й американьску вістку про заїзд Японців до Порту Артура та про те, що один росс. офіцер затопив японьский корабель. За те потверджує ся вістка про затоплене парівця Міяко в хвили, коли очищував залив Кер від російских мін. По зіткненю пяти мін наїхав він на приєднену шосту й затопив ся. З залоги погибло 2 моряків а 6 ранених. — На суші йде лише постепенне загортуване півострова Ляотун, причім приходить до малих стріч між передними сторожами. Ось біля Анджу окружили Японцї трисотенний козацький відділ і хотять его заморити голодом.

Чунґузи.

Росияни зустрічають тепер ще одну перепону. Іменно по борі над Ялю підняли голову Чунґузи і їх ловкість боєвиню російскі війска так, що проти них мусїв ґен. Сахаров вислати осібний військовий відділ, який в 12 кільометровім віддаленю від Ляоян зайшов з ними побідну борбу. Чунґузами мають доводити японьскі офіцири; загалом удержує ся така опінїя, що хіньске правительство перехилило ся рішучо на сторону Японії.

Послїдні вісти.

Японцї, як доносить „Daily Expres“ заняли цїлий простір між Ялю, а північною частию півострова Ляотун. — В Портї Артура є після Standart-у пожиши на 5 місяців але для 8 тисяч людий, а на дїлї находить ся там тепер 20 тисяч людий. Про приміз пожиши нема що й говорити.

НОВИНКИ.

З'їзд славяньских фільольоґів, що мав відбути ся сеї осени в Петербурзї відкликано.

Подїл греко-прав. метрополії. Задарский епископ Милош робить заходи, щоб Дальмацию виділити із черновецкої метрополії і основати окрему дальматиньску архідиецезию.

Поліпшенє учительскої платнї в Дальмациї має наступити вже незабаром: гроші потрібні на сю цїль добуде ся із оподаткованя корабельних карт і наложеня оплати за приміз пива.

Загальні збори просьвітно-господарского товариства „Руска Бесїда“ відбудуть ся в Зелений Понедїлок 17. (30.) мая с. м. о годинї 10 перед полуднем в салї „Народного Дому“ в Чернівцях. Порядок нарад отсей: 1. Прочитанє і справозданє протоколу послїдних загальних зборів. 2. Справозданє з дїяльности видїлу. 3. Виклад про філії і читальнї „Рускої Бесїди“. 4. Виклад про каси райфайзеньскі й крамницї. 5. Реферат про „Січа“. 6. Вибір нового видїлу й голови товариства. 7. Вільні внесеня.

Зеленого понедїлка надїємо ся великого сходу народного в Чернівцях зі всїх закутків Буковини, бо се найстарше і дуже хосенне руске товариство запрошує Русинів до обрад над способами, як піднести й розширити нашу просьвіту і добробит. Коли будемо сьвідомими і сьвітлими людьми, коли улїпшимо наше господарство й забогатїємо, то припаде нам і значінє в краю, яке нам після нашого числа належить ся. Се здїйснити має все на примітї товариство „Руска Бесїда“ від трицять пять лїт і положило оно вже великі труди около розбудженя й піддвигненя руского народу. Доси заложило оно в краю около 90 читалень і 40 кас райфайзеньских і видало своїм коштом і заходом 172 народних книжочок в багато тисяч примірниках. Щоби-ж задачу сповнити всесторонно, то до сего треба участи всїх наших щирих людий, і тому просимо їх не погордити нами зеленого понедїлка.

Особливо просимо до нас вп. членів нашого тов., наші філії з Кіцмани і Вашківцїв, народні читальнї, управи кас райфайзеньских і представителїв „Січий“! Збори будуть цїкаві для кождого, виклади проголосять знані наші народні дїячі. — Тож до побаченя в Зеленій понедїлок в Чернівцях. — Від видїлу товариства „Руска Бесїда“ в Чернівцях. *Евсевій Семака*, голова тов. *Памфилеймон Клим*, секретар.

Перед іспитами. Начинає ся пора невсипучої науки по всїх школах, горячкові приготованя до іспитів зрілости. Помимо своєї безхосенности і невідповідности до вимогів нинїшних часів що й нинї руйнують ті „матури“ здоровля сотень молодих людий, які не вміють

Антон Чехов.

Палата ч. 6.

Оповіданє.

Переклала Маруся Полтавка.

(Далї.)

На приїмі йому швидко обридає несьміливість хорих і їхня недоладність, близькість благолїпного Сергія Сергієвича, портрети на стїнах і свої власні питаня, які він незмінно ставляє вже більш як 20 років. І він іде проч, — принявши пьятьох, шістьох хорих. Решту приймає без нього фельчер.

З приємною думкою, що, Богу дякувати, приватної практики в нього давно вже немає й нїхто його не потурбує, Андрій Юхимович, прийшовши до дому, зараз же сїдає в кабінетї до столу й починає читати. Читає дуже багато і все з великою роскішю. Половину пенсиї видає, на книги із шість покоїв його помешканя, три заняті книгами й старими журналами. Над усе любить він твори із історії і фільософії; з медицини-ж пренумерує лише „Врача“ якого завше починає читати з кінця. Читає кождий раз без перериву по кілька годин і не втомляєть ся. Читає не так швидко й уривисто, як колись читав Іван Дмитрович, а поволи з перерывами, часто спиняючи ся на уступах, які йому подобають ся або яких він не зрозуміє. Коло книги все стоїть графин з горілкою і лежить солений огірок або мочене яблуко — просто на сукнї без тарілки. Що пів години, не зводячи очей від книги, наливає він собі чарку горілки і випиває, потім не дивлючи ся, намащує огірок і відкушує кусник його.

— Одарко, коли б' мінї пообідати...

Після обіду досить кепсько й неохотного Андрій Юхимович ходить по своїх покоях, схрестивши руки на грудях і думає. Зрідка коли неколи рипнуть кухонні двері й покажеть ся з них заспане червоне обличе Одарки.

— Андрію Юхимовичу, вам не пора пиво пити? питає вона заклопотано.

— Нї ще не час... відказує він. Я почекаю... почекаю.

Над вечір звичайно приходять почтмайстер Михайло Аверянович, єдина людина в містї, якої товариство не зважає Андрієви Юхимовичу. Михайло Аверянович був давно дуже богатий дїдич і служив в кавалериї, але стратив маєток і з нужди поступив в почтову службу. Він бадьорий, здоровий з виду, має роскішні сині баки, чемні манери й голосний приємний голос. Він добрий і чутливий, але запальний. Коли на почтї хто небудь з прихожих перечить, не згоджуєть ся, або просто починає розмірковувати, то Михайло Аверянович червоніє, тремтить на цїлому тїлї й кричить громовим голосом: „Цить!“ так що почту вже давно вважають закладом, в якому бувати страшно. Михайло Аверянович поважає й любить Андрія Юхимовича за його осьвіченість і шляхотність душі, до решти городяни відносять ся з висока як до своїх підвладних.

— А ось і я! — говорить він, уходячи до Андрія Юхимовича. — Добрийдень, мій любий! Мабуть я вже й обрид вам, га?

— Навпаки, я дуже радий — відказує йому доктор. — Я все радий вам.

Приятелї сїдають в кабінетї на софу і якийсь час курять мовчки.

— Одарко, коби нам пива! — говорить Андрій Юхимович.

Першу фляшку випивають також мовчки; доктор задумавшись, а Михайло Аверянович — з веселим оживленим виразом, як людина, що має розповісти щось дуже цїкаве. Розмову починає звичайно доктор.

— Яка шкода — говорить він поволи і тихо, хитаючи головою й не дивить ся в очи, — яка велика шкода, шановний Михайле Аверяновичу, що в нашому містї зовсїм немає людий, які-б уміли й любили вести розумну й цїкаву розмову. Се велика втрата для нас. Навіть інтелїґенция не підносить ся понад скрійність; уровень її розвою, впевняю вас, нїскілько не вищий нїж низшої верстви.

Щира правда. Я цїлком згоджую ся з тим.

— Ви самі зволите знати, — каже далї доктор тихо та із перерывами — що на сьому сьвітї, усе незначне й нецїкаве, крім вищих духових праць людського розуму. Розум проводить різку межу між зьвірами й людиною, пятнає на божественність її і до певної міри заступає для неї безсмертє, якого не має. Виходячи з сього погляду розум є єдиним можливим жерелом

відповідно розділити свого часу і надто перецінюють силу свого орґанізму, що відтак гірко мстить ся. Тут подаємо за „Молодіжию“ ради професорів копенгаґенского університету Гефдінґа, Кромана і Понтоппідана, які повинні послужити не одному із поміж нашої молодіжи, на яку покладає весь нарід такі надії. Ось ті ради: 1. Дбай о сон правильний і достаточний, принайменше осьмигодинний. Не вибивай ся зі сну. 2. Відпочивай в часї праці, а зробиш о много більше в тім самім часї. 3. Пожертвуй кілька годин денно на рух спокійний на воздусї. Дбай о сьвіжий воздух в комнаті, де працюєш і спиш. 4. Дбай о поживу достаточну, поживну і легко стравну. Удержуй жолудок в порядку. Не уживай над міру кави, ані чаю; передівсім: 5. Не вір сему, мов-би напитки алькоголічні скріпляли, або додавали охоти. Наукові досліди виказують наглядно, що покріпленє, яке дає алькоголь, є лишень обманою. Хотяй чує ся при тім охоту до тревалої, жвавої праці, однак є доказ, що спосібність понимання і думання обнижує ся“.

Перші загальні збори „Кіцманського Бояна“ відбудуть ся сеї суботи о годині пів до 8 вечером в комнатах тамошної „Рускої Бесїди“. Годі сумнївати ся, що являть ся на них всї сьвідомі Русини із Кіцманя й окресности, та вишуть ся до нового товариства, щоб плекати в нїм нашу безсмертну пісню.

Кінні перегони улаштовані буковиньскою Радою культури краєвої будуть відбувати ся в часї Зелених сьвят дня 23 а відтак 24 мая на старожучаньскім пасовищи о год. пів до 4 попол. В ті дни крім звичайного потягу о год. 3·34 м. (час мійский) вийде з Черновець ще осібний потяг о 10 мінут пізнїйше.

В самоубійчім намірі зажила вчера артистка тут. театру Домінїка Матіш значну дозу викаїнового розчину. Небозпечно недужу відвезено до шпиталю. Причиною сего злощасного кроку була нужда нещасної, яка тепер, коли наступили театральні ферії дійшла до крайної степени.

Пиничний пожар лапи ся 16. с. м. о $^{1}/_{2}$8 год. веч. в пиницї при ул. Шпитальній під ч. 8. Мійска сторож пожарна вправдї прибула до огню швидко, але гашено его аж до півночи. Пожежа повстала із того, що наймичці, яка йшла до пиницї по дрова експльодувала нафтова лямпа, а наймичка місто того, щоб огонь добре погасити залила его водою а пиницю замкнула.

Пригода Архиви. Фр. Ферди нанда. Австрийский престолонаслїдник архиви. Франц-Фердинанд, пробуваючи в Гамбурзї хотїв поїхати incognito до Анґлії на нїмецкім пароходї. Але в хвили коли сїдав на корабель приступив до него поліцийний аґент і задержав его думаючи, що йшов якогось „шляхотного“ дефравданта, що тїкає на вільну землю Вашінґтона а поки що до Анґлії. Архикнязь лиш подивив ся на аґента тай замовк: „Я австрийский престолонаслїдник“. Однак се аґента зовсїм не переконало, так, мовляв, міг би кождий казати. Вкінци дїло вияснило ся, а архикнязь ще висловив аґентови найвисше признанє за совісне сповнюванє своєї служби.

Проти січова акция в Гуцульщинї. Всї гуцульскі „Січи“ звісив посїдний староста Заґрадиїв в урядовому ґазетоґрафованім обіжнику, в нїм закидує тим товариством те, що „в останнім часї придарили ся (!) кілько разів случаї, що члени товариства „Січ“ корпорацийно під проводом старшини брали участь в зборах, на котрих обговорювано справи політичні і социяльні“ — та що й за то, що „Січи“ „викликали в цїлім повітї обаву перед розрухами“. Отже якісь темні інтриґи розпустили клевету на „Січи“, а власти місто покарати їх — розвалюють „Січи“ і через своїх делеґатів відбирають тепер „Січові“ піднимки і прикади.

Картина на пшеничнім зерні. Після донесень анґлійских часописий нарисував один фламандский малер цїлу картину на однім боцї пшеничного зерна. На картинї, яку треба оглядати через мікроскоп, видно мельника, що сходами тащить до млина мішок збіжа. Біля млина стоїть конька запряжена до воза, поле якого балакають мужики.

Серум проти затроєня крови. На річних зборах американьского товариства лїкарів у Вашінґтонї відчитав его предсїдатель реферат про важне відкритє, яке довершив японьский лїкар др. Ногухі. Після довгих студий в сировичнім інститутї в Копенгаґї а відтак в заведеню Карнеджія в Америцї найшов він сировицю проти затроєня крови.

Міжнародний жіночий конґрес відбуде ся в Берлїнї від 13. до 18. червня заходом орґанїзациї нїмецких товариств жіночих. Своє прибутє на конґрес зголосили жінки із усїх країн Европи а також із Америки та Австралії.

Практичне примінене спіритусу. Спіритус, який, коли его пити, руйнує безповоротно людске здоровлє стає чоловікови дуже хосенним коли его уживає ся в цїлях промислових. Після відчиту проф. Віттельгофера сама фабрикация спіту поглощує нинї в Нїмеччинї 17 міл. літрів спіритусу; при помочи спіритусу виробляє ся там що богато фармацевтичних препаратів а також бездимний порох. А вже найширше примінене має спіритус в осьвітлюваню, яке що раз більше змагає ся від часу, як найдено спіритусову лямпу, яка не допускає експльозиї. В останних місяцях продано около 100 тисяч штук тих лямп і мож надїяти ся, що сего року зужиють на осьвітленє ще 12 міл. літрів більше чим в попередних роках. Сьвітла спіритусового вживають там, де годї мати вигідне получене із ґазівнею, або де-б електрика за богато коштувала.

Остерігаємо нашу публику перед фірмою Reinhard Becker & Comp. в Парижи, яка напрошує ся з ґратісовими фотоґрафіями в полозвої природної величини а до того ще проектує набуванє ріжних величавих рам. Портрети ті до нїчого, а рами послїдно дрантя, а за те все побирає від „надутих“ посилкату на кошта посилки і мито в сумі 20 корон, а товар який присилає не варта прямо нїчо.

роскоші. Ми-ж не бачимо й не чуємо довкола себе розуму, значить — ми позбавлені роскоші. Правда, ми маємо книги, але-ж се зовсїм не те, що розмова з людьми і знайомість із ними. Коли ви дозволите пробити не зовсїм влучне порівнанє, то книги — се ноти, а розмова — сьпіви.

— Цїлком справедливо.

Настає мовчанка. З кухнї виходить Одарка з виразом тупої журби, і підперши ся кулаком стає на порозї щоб послухати.

— Ех! — зітхає Михайло Аверинович. Схотїли від сучасних розуму!

І він розповідає, як жило ся ранїйш здорово, весело й цїкаво, яка була в Росиї розумна інтелїґенция і як високо вона ставила понятє чести і товариства. Позичали гроші без векселя й вважалось ганьбою не помогти товаришови в бідї а які були походи, пригоди, баталїї, які товариші, які жінки! Кавказ — дивна країна, жінка одного батальонного командира, чудна жінка вбирала ся в офіцерське убранє й їздила в вечорі в гори сама без провідника; кажуть, що в вулах в неї був роман з якимсь князиком.

(Далї буде.)

Науковий фейлетон.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Огляд української лїтератури за 1903 рік.

(Конець).

Минули часи, коли-то в таких оглядах було можна навести всї видані книжки; тепер треба лише вдоволити ся наведенєм замітнїйших видань. Ви беру деякі, а іменно працї нових виступаючих авторів.

Такою гідною уваги працею є „Восток і запад“, повість видана в Коломиї. Се книжка вельми займаюча. Один малий епізод в безперестанної боротьби двох сьвітів, заходу та сходу, виводить автор на нейтральній земї вільної Швайцариї, в Цюриху, де стикаєть ся університетська молодїж обох сьвітів.

Замість сентиментального роману подає нам автор богато педаґоґіки, етики, соціольоґії, етноґрафії, ґеоґрафії, статистики, історії — словом, як се часто буває у молодих писателїв, хоче він висповідати ся, то єсть розказати нам все, що видїв, перечитав, перечув і передумав. Очевидно такі добрі наміри удають ся рідко коли. Звичайно автор розділює ся, йому не доводить ся удержати рівноваги межи вимогами штуки а цїлями тим ученим та публїцистичним балястом. Читаючи двайцять сторін про утворенє Швайцариї, забуваємо зовсїм на героїв роману, трагимо заінтересованє ними та виходимо з настрою, в який нас автор впровадив і якого домагаєть ся кождий твір штуки. А таких трактатів находимо в книжцї немало. Розуміє ся треба признати, що в них находимо много займаючих поглядів молодого та мислячого чоловіка, які дають матеріял до передуманя. Треба також признати, що автор всюди старає ся бути сам собою, не повтаряти старої пісні, що дїйсно є визначною прикметою та подає надію на будучність. Писатель — вкритий псевдонїмом (Підеша) — видаєть ся менї типом западника, який вірить, що схід, хоч як дуже поступає в культурі, не може нїколи дорівнати западови, бо для западу була прихильнїйша і сама природа, давши єму корисніїйше ґеоґрафічне положенє. Можемо з сим згодити ся або нї, — але сю книжку варта перечитати. Справдї вона є найзамітнїйшою новою української лїтератури 1903 р.

До зовсїм иньшого сьвіта переносить нас повість Ярошинської „Перекиньчики“: до села на Буковинї, в родину православного панотця, до відносин родичів і дїтий, попівства і двора, в зачарований круг, в нїм гинуть люди слабої волї та поспевних характерів. Нарешті відступництво і ідуча в схід за тим безцїльність се терен, на нїм виростають такі гарні „цьвіти“. Повість писана без більших претенсий на спосіб Мановоєвого „Залїся“, але не з такою легкостию форми та красою мови, якою визначаєть ся Мановей.

Доде і Винниченко видали у Львові (нака. Укр.-руської Вид. Спілки) замітну збірку повістий. Перший („Боротьба“) вичисляє страшні душевні боротьби молодого штундиста у військовій службі. В третїй („Біля машини“) та в пятій („Суд“) виводить ся низок хлопської сили та працї через дїдичів та реакцию сеї хлопської сили. В другій („Антрепренер“ вичисляєть ся українська „шмира“, в четвертій (Сила і краса“) волїзня женщини, що має вибрати між двома мужчинами, гарним та сильним. Розуміє ся, що сила побіджує. Всї ті повістки дучить одна спільна нитка: молоді, рухливі душі авторів. Видно великий талант, сьмілість обсервациї та правдивість почувань — однак нераз шкодить сим повісткам ріжна тенденция. Також здаєть ся менї, що не богато в них оригінальности. Менї, приміром, при читаню „Сила та краса“ прийшла на думку Мальва Ґорского, Сонгород *) пригадав менї сцену з котом в одній новелї Ґорского і т. д. Однак, може, помиляю ся і сего бажав би. Та я певний, що по так блискучім дебютї можемо від авторів богато очікувати.

Радо зазначив би я подібний дебют і в поезиї, та його не було. Торік вийшло в загалї мало поетичних збірок, і то авторів иже знаних. „Книжка гори“ Марка Мурани є важним збірником патріотичних поезий, передовсїм сонетів, з богатством думок та почувань інтелїґентної душі; в них дивить ся автор з сїльского затишка на сьвіт, а передовсїм на рідний край та виливає нарікання та пророцтва Єремії.

Лозиньского „Любов і туга“, невелика симпатична книжка любовної лїрики, не дорівнує вправдї формою лїрикї иньших молодших поетів, однак за се перевисшає їх щиростию. — С. Ярмашевський видав збірник поезий в прозї „Серце мовить“, в котрім убирає свої думки та чувства в форму алеґорий. Богато шуму наробила книжка Люнатика, „Без маски“, збірник сатиричних портретів сучасних писателїв, котра була у нас чимсь незвичайним і через те викликала заворушенє. — Крім того видав Щурат 1. зошит своїх перекладів поезиї XIX. столїтя, що обнимає романську поезию. Переклади, як все у Щурата, є знамениті.

З віршів молодших поетів, що є розсипані по часописях (Літ. Наук. Вістнику, Руслані, Поступі і т. д.), визначають ся поезиї Ілька Гаврилюка, Луцького, Деревяники, Чарнецького тай дві дуже хороші поезиї Вільшанського.

На границї драми стоїть „Сон української ночи“ Василя Пачовського. Автор назвав свою працю траґедиєю, а назвав би її історіософічною поемою, в якій молодий поет захопений палаючим чутєм летить Іваровим летом в безмежні кінчини фантазиї, старає ся з відти обсягнути цїле житє свого народа, і дотикає одним крилом минувшини а другим будучности. Не буду розписувати ся над тим, як вивязав ся він зі своєї тяжкої задачі, позаяк догадую ся, що про сю книжку принесе „Slov. Prehled“ окремий реферат, скажу лише, що богато місць визначуєть ся неоспоримою красою та незвичайною легкостию віршя.

З драматичних новин згадаю про драму Цеглинського: „Кара совісти“ та про драму Володиславича: „Чоловік чести“. Перша праця, се сїльский король Лїр, звичайна історія старого мінийла, котрий є молодим серед злидня. Старець покидає сина, у котрого після умови мав доживати своєї старости, тай їде на старі лїта до роботи. Попадає в руки поліциї, що вважає його жебраком, та до вязниці, з котрої вправдї утїкає, але знова стаєть ся добичию морозу. Добрі люди опікують ся ним і він дістає працю в цегольни. Тут, огірчений занадто великим трудом та терпінєм і підбурений співтоваришами робітниками, задумує запалити хату нетїдного сина. Іде виконати пімсту, не знаючи, що сина тяжко карає гризота совісти і що дни його є почислені. Приходить, але побачивши внуків, видить їх радість ізза його повороту, довідуєть ся від них про синову недугу, забуває на свій намір, обіймає сина та прощає йому. Але вже пізно; син вмирає. — Ся штука є написана з очивидною зручностию і є цїнним придбанєм нашої сїльскої драми. Подібно як Франка „Украдене щастє“, виринає вона понад нашими звичайними драмами.

„Чоловік чести“ виводить військове житє в малім місті. „Еґзацирка“, гуляне, сонганка, пістика, дївчата, блискучий мундур а до сего моральна та фізична нужда — отсе зміст трох актів, з котрих перший написаний з верви, творить сам для себе жанровий образок. „...Мене в дрантивій куртцї нїхто не видїв, мене нїхто не видїв з пачкою в руцї!... Я маю всюди поважанє. Коли тримаю вельперку на колїнах, то лише в первороднїй кавярнї, мої руки є лише на се, аби тримали шаблю! Як вию ся, вертаю домів на санях! Я маю честь, офіцерську честь! (Стр. 38). І так далї. Цїкавим є се, що „Чоловік чести“ вийшов сучасно з романом „Aus einer kleinen Garnison“.

Український театр потерпеливо чекає власного будинку, на котрий закуплено прегарне місце у Львові і на котрий збирають ся горячо складки.

Репрезентуючим орґаном лїтератури був як доси Лїтературно-Науковий Вістник. Крім власних праць приніс богато перекладів (зі слов. лїтератур зі Зєра, Некрасова і Тупіца) тай надрукував між иньшими знамениту статю О. Терлецкого про галицько-руске письменство в роках 1848—1865 і статю Франка про Гушалевича. Поезия робить слабше враженє.

З української мови богато перелоджено на иньші мови; між иньшим вийшли в польскім перекладї новелї Стефаника. Кілька нїмецьких перекладів цїнїйших белетристичних праць помістила „Rutenische Revue“.

*) Тим місцевости в одній з сих новель.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 55. Чернівцї, недїля дня 9. (22.) мая 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Позір!

Кождочасні вибори дїлають як чародїєва паличка. На звук того слова, хто бере в полїтичнім житю яку-небудь участь, прикладає до него велику силу всяких надїй на поліпшенє (розуміє ся після єго рецепти), громадяньских відносин, яке буде залежне від висліду виборів. Розуміє ся, що по за тим є ще великє число панків, які за всяку цїну старають ся сполювати посольский мандат, щоби єго відтак відповідно скапіталїзувати для своїх особистих цїлий. Мандат стає для них дійною коровою. І їм зовсїм байдуже, яки ми средствами до того мандату добивають ся, або кому они на своїм будь що будь визначнім посольскім становищи вислугують ся... Здобуте мандату — се цїль усеї їх роботи і всї средства, які ведуть до неї є для них добрі і стичні колиб були лиш практичні. Як відіб'є ся їх деструктивна і деморалїзуюча робота на дальшім народнім розвитку се для них справа байдужна так, як їм взагалї байдужне народне добро.

Сьвідками такої кривиї стає тепер і Буковиньска Русь. Недобитки скомпромітованої цїлковито кацапскої партиї й ріжні иньші одиницї із під знїзд великої барви, з'єдинили ся підходним припором — кривиї. Цїль їх а радше боярско-хідичінскої клїки, яка сю кривию ворганїзувала й своїми материяльними средствами піддержує се розбите народного табору а в слїд за тим спинене просьвітного й господарного розвитку нашого селяньства, яке їм має запевнити ще на довгі лїта неоправдане нїяким правом, оперте на кривдї, домінуюче становище в краю. Всї зусиля аранжерів тої кривиї йдуть до того, щоб не допустити до виборчої реформи а зглядно до справедливійшого роздїлу тягарів податкових. Тому й зрозуміла їх запопадливість.

Що пїла та кривия не має найменьших виглядів на серіозні успіхи, про те нема що й говорити. За те годї не добачити, що она незвичайно шкодить народови, шерячи в нїм деморалїзацию, пїятику, похопність до пасиль, а до того ще стараючись за всяку цїну засїяти в нїм нукіль роздору, який може дуже легко відбити ся шкідливо передовсїм на нашім економічнім піддвигненю. Всї отї маститі й самовиті проводирі кривиї цїлими роками ба десятилїтями не зробили для народу нїчого, витягаючи з него для себе, що лишень дало ся, а тепер нараз уладжують собранія, закладають свої читальнї ба навіть роблять заходи над основанем своїх райфайзеньских кас, де другі вже єствують. Кождий зрозуміє що та вся „робота“ є обмежена лише на час передвиборчий. Відтак із неї і слїду не стане а радше слїд остане а то в видї підкопаня селяньского кредиту, бо се річ очевидна, що дві селяньскі каси поруч себе розвивати ся не можуть. Та те все байдужне для вождів кривиї, однак не може бути байдужне для нашої інтелїґенциї — вона мусить казати слово осуду для кривиї. А коли думка загалу висловлює ся на вічах і зборах, тож там повинна сказати своє слово наша сїльска інтелїґенция, тямлячи рівночасно, що она не повинна й хвилини сидїти з заложеними руками але безвинно заходити ся около тої буденної, позитивної народної роботи, якої успіх не може улїгати нїякому сумнївови.

Вожди кривиї розуміючи добре, що лекше скликати собраніє й перед розпитими слухачами плести всякі небилицї й управляти найосоружнїйше хлопоманство, чим позитивно трудити ся для народу вже уладили, а як зачуваємо, будуть і на будуче уряджувати такі „соньмища нечестивих“. І за ними то повинна бачно зорити наша сїльска інтелїґенция, тямлячи, що одною з головних основ полїтичного житя є паралїжувати заходи ворога, виказуючи несьвідомим усю низкість єго деструктивної роботи. Отсе прийде ся дуже легко, бо кривники мають надто богато масла на голові, щоб оно не розтопило ся під лучами справедливої критики — Думка, що публичні збори устроєні якоюсь партиєю є лиш для тої „партиї“ є рішучо безосновною. Публичні збори є доступні для всїх, тож повинно на них являти ся найчисленнїйше наше селяньство й інтелїґенция та піддати безпощаднїй критицї роботу кривників і перевести такі ухвали, які-б були справдї висловом загалу нашого народу, аби й люди посторонні зрозуміли єго правдиве переконанє. До переведеня сего треба, лише більшости голосів присутних на зборах, о що постарати ся не важко. Колиб однак кривники забагли ужити насиля і терору, то мусять їх стрінути відповідь, на яку заслугують. Терпиливість супроти деморалїзацийних затїй тих людцїв, що своєю нужденною кривиєю підкопують долю і щастє цїлого руского народу вже вичерпана!

Спільні Делеґациї.

На засїданю буджетової комісиї із 18. мая повсяснював мін. Пітрайх причини надзвичайних воєнних видатків заявляючи, що управа військова виступає в тими бажаними із важким серцем, але з огляду на теперішний переворот в узброєню мусить наша держава стати на рівнї із иньшими державами. Відтак заявляє міністер, що до сих реформ не спонукують єго нїякі полїтичні комбінациї. Військова управа ся і весь загал має те переконанє, що воєнну акцию розпочалиб ми лиш тодї, колиб нас хто до того присилував. Військова управа мусить числити ся із далекосяглими інтересами, які перехрещують ся у сьвітї і хоч правлячі круги старають ся всякі конфлїкти полагодити, щоби задержати мир, то всеж таки треба числити ся із легко-запальною публичною опінїєю. — Відтак обговорював мін. Пітрайх новітні армати й амуніцию, заявляючи, що через ужите броню видатки нашої монархії значно меньші нїж в иньших державах. 88-ми міліоновому кредиту треба головно на амуніцию для нових канон а також на улїпшенє фортифікаций, уладженє заведень для освітлюваня, телеґрафу, пільні желїзницї і льокомотиви, табор самоходів і т. д. Конець виня міністра ухвалено тайним. По промові мін. Пітрайха і ріжних замітах ухвалено всї уступи екстраординарію військового крім надзвичайного збільшеня видатків. По полудни відбували ся наради над надзвичайним військовим буджетом, які однак перервано до слїдуючого тижня, коли дасть поясненя австр. міністер скарбу. Після того передискутовано і ухвалено буджет спільного міністерства скарбу і найвисшої палати обрахункової.

На четверговім засїданю приняла комісия буджетова звіт мр'р. Бакегема із виводів ґр. Ґолуховского до відомости, а після зреферованя дел. Перґельтон буджету маринарни забрав слово віцеадмірал Шпаун. В довшім виводї обговорює поліпшеня, які завели на поли техніки воєнної і будівлї кораблїв сусїдні держави і зазначує, що супроти скупих рат, які визначувано досї австрийскій маринарнї остала она поза иньшими державами, тому мусить користати з теперішної операциї кредитової для доповненя своїх кораблїв новими типами та для

Іван Буцманюк.

З найментових сьвітів.

Гей влюбив ся я в дївчині,
Дївча-ж в новій кожушині,
А я в дранїй все свитині!...
Так-же-ж дївча тее люблю —
Як не возьму — розум згублю!...
Гей!
Гей — коли-ж я дороблю ся,
Тай так гарно приберу ся?
Гей! Гей!

Вже беруть мою пташину!...
„Він“ богацьку взяв свитину...
— Ведуть, ведуть — як калину!...
— Иньшим, иньшим білі цьвіти,
Ой мій темний, бідний сьвіте!...
Гей!
Иньшим цьвіти, мені гіле —
На сонїцу, на весїле!...
Гей! Гей!

Гей — влюбив ся я в дївчині,
Вна-ж чужа вже жінка нині!...
А я в дранїй все свитині!...
Так-же-ж єї дуже люблю —
Що проз-ню я розум згублю!
Г-е-ей!
Далась менї житє, мати,
Щоб сльозами заливати!
Гей! Гей!

Ярослав Веселовський.

Не любиш ти мене.

Не любиш ти мене...
читаю те з очий твоїх
усе — що дня.
Й луч радощів моїх
гасиш сама —
І йде на місце їх
жура давна —
І горя чашу з рук твоїх
я пю до дна.

Ілько Гаврилюк.

Коли-би в гостоньки прийшло...

Коли би в гостоньки прийшло
До мене задовілле,
І в серцї мому розвело
На тиждень хоть весїлле,
То чей розтала би зневіра
Моя зїд під подуном зефіра.

Коли-би біль так серце стис
Як той обруч остилий,
То можеб шал в очах заблис.
Напиив до бою жили,
І як-би сили враз потисли,
То чей ледя-б зневіри присли.

Михайло Дашкевич.

Із дневника.

Вже гурашка, ґорда зірка, мліє,
Жде свого сконана —
Я ще она не примкнув, чекаю
Із слїзми сьвітаня.

Ти десь руниїєш, сплячи в ліжку,
Як воспані квіти,
Сниш, що серце м'ні роздерла вчера...
Чом би не радіти?...

Франц Михайлів.

В ночи.

У пітьмі ночи, в пітьмі сїрій
йду крізь пусті, сумні толоки,
зі мною йде туга, зневіра
розпуча чорна й сум глубокий...

У пітьмі ночи, в пітьмі сїрій
йду крізь піль пусті толоки,
йду — я в серцю сонця-віри
нема, лиш сум і жаль глубокий...

Іду на гріб моєї Пеіхи...
Довкола мене сиїг біїє
і видно гроби білі, тихі...

Довколо мене сум і горе
і ночи мрак безмежне море —
зі сходу зимний вітер віє...

* * *

Усе, що в мому серденьку повірне,
трівожне було — я понищив дико,
бо полюбив я усе, що велику
силу лиш має, що є не повірне...

Я вдарив серця свого нождим звоном,
у душі моїй зібрав усю силу,
щоб заспівати пісню страшну в миру,
що не полетить ся жалю тихим стоном.

Усьо, що в мому серденьку трівожне
й повірне було, я в руки безбожні
брав і все нищив моя сухе бадилля,

бо проминула вже безсилля хвиля,
бо я в нїкого нїчого не прошу
лиш бистрі крила до лету підношу.

11. V. 1904.

Сонет.

Душу знайшов я в вихру страшнім стоні
у реві грому, в лискавок сьвітлі,
що, коли бурі прийдуть страшні хвилї
хрестом стрясають на царській короні...

Душу знайшов я свою в реві грому,
що цїлим сьвітом довгий час страсає,
що морем синїм, великим страсає,
як хуртовина малим, низьким домом.

І нинї я немов той степ просторий
і безбережний, вільний, повний сили
і нинї я немов безкрає море,

і нинї вихру в страшним стогоном
і лискавками, що ясно сьвітили
як всесьвіт грізно стрясав царським
1. V. троном.

їх уоруженя. Відтак повторював він запевненя мін. Пітрайха, що ті зброєня не стоять в звязи з політичними відносинами. По промовах Крамаржа і Перґельта ухвалено одиначайний і надзвичайний буджет маршарна з виїмком деяких позицій, що входять в надзвичайний предиат. А по промові референта Оппенгаймера ухвалено замкнене рахунків за р. 1902.

З черги приступлено до предиту окупацийного, який реферував дел. Шустершіч. В тій справі промавляли Краваж, Лазанский, Абрагамович і Деборіньї. По поясненю міністра Бурґіна ухвалено окупацийний кредит і специяльній дебату. О год. $^{3}/_{4}$ на 1 замикає бар. Хлюмецкий нараду, бажаючи делеґатам веселих Зелених сьвят.

Росия й Японія.

З поля борби.

З поля росийско-японьскої війни наспіли вчера вісти дисить некористні для Японців. З Чіфу наспіла вість, що якийсь японьский панцирник і кружляк наїхав поле Порт Артура на росийску міну і затонули. Ту вість потверджує і адмірал Тоґо, котрий доносить, що дня 15. с. м. поле Порт Артура вдарили підчас мрави кружляки „Касуґа“ і „Йошіно“ один об другий і послідний затонув. З єго залоги уратовано 90 людий. Того самого дня наїхав корабель „Гасузе“ на росийску міну і затонув; залогу 300 людий вирятовано. Також некористна єсть чутка, що Японці мусїли з під Кайгути уступити ся на 14 миль взад, а вже найнекористнійша єсть чутка, після котрої перша армія японьска по значній поражці мусїла вернути назад до Фенванчен.

Нині знова приходять вісти некористні для Росиї. У Владивостоці розбив ся найшвидший росийский панцирник „Баґатир“ підчас погоні за японьским транспортовцем. До Льондону знов доносять що Японці заняли Кайнінґ о 30 миль на полудно від Нючвану після запятої борби, в якій погибло 2000 Росиян. Під датою 19. мая доносить Daily-telegraph, що на Мукден наступає сильна армія японьска, мабуть щоби перетяти лінію в якій Росияни концентрують ся.

А можеби відендїти?

Кождий жертвує те, що має. Пан дає гроші, а мужик — час, бо сей єго нїчо не коштує. Про таку патріотичну жертву пише одна росийска часопись.

До одного села прибув начальник повіту, щоби супротив війни зарадити складу на тов. Червоного Хреста. Зібрав селян довкола себе і розпочинає патріотичну промову. Вихвалює хоробрість росийскої армії та її геройства на далекім Сході, славить необідимість росийского оружя і кінчить горячим поклином до патріотизму присутних. Ті однак з цілої одушевленої бесіди старшини розуміють лише то, що кождий з них мусить дати по три рублї. Успіх патріотичної промови був цїкавий. По добрій хвили виступає з поміж громади старенький мужик і висказує таке бажанє своїх одномишленників: „Та може кождий з нас відендїв би ті три рублї“...

Певне великий патріотизм і єго доказы треба пошанувати. Однак, що із патріотичного сидженя в арештї — не вийшлаб ніяка пільга армії, що проливає тепер свою кров на славу деспотичної матушки Расеї — се річ певна. А годї і се промовчати, що колиб із таких неуловимих датків як „сидженє в арештї“ могла бути яка користь то се булоб дуже добре, бо показує ся, що уловимими жертвами на „Червоний Хрест“ в силї грошей, обголюють ся ріжні людиї, які мають навіть дуже благородну кров. Із сої причини „увільнено“ недавно одного визначного члена Головної Управи Червоного Хреста в Петербурґї.

В якім віцї нїчають ся Японцї?

Статистичні таблиці населеня Японії за рік 1900 (се взагалї послїдна конскрипция зладжена міністерством справ внутрішних) виказують, що в тім роцї довершено 946.590 вінчань. Японцї побирають ся загалом доволї молодо. Ось той виказ подає одного „князя“ 13-ти а одного 14-ти лїтного, 42 ох 15-ти лїтних, 759 16-и лїтних, а 5489 17-ти лїтних. Відтак число вінчань незвичайно швидко зростає. Девятнайцять лїтних „молодих“ було 12.491, 20-лїтних 17.406, 21-лїтних 26.140, а найбільше 22-лїтних, бо аж 30.831. Числа вінчань із „молодими“ не молодими, що раз меньшають, хоч треба сказати, що було там ще 63-ох 70-ти лїтних а 10-ох навіть 80-ти лїтних „соколиків“, які рішили ся вступити в „стан супружеский“. Дївчата віддають ся також за молоду. В названім вже роцї віддало ся 28 дївчат 13-лїтних. 852 14 лїтних, 9.245 15-лїтних, 15.388 16-лїтних, 30.623 18-лїтних, а 35.899 20-лїтних. Але й старші дами, мають ще то „щастє“, щоб віддати ся. От 76 віддало ся в 60 роцї житя 13 навіть в сїмдесятім. Загалом видно, що Японцї придержують ся послоницї: що кай ся... за молоду оженити ся. Найбільше женихів є в Японії 22-лїтних а найбільше віддавиць 20 лїти.

Із росийскої України.

На далекім Сходї кладуть українські сини під проводом неудалих ґенералів свої голови за Росию а рівночасно налиг на Україну тягар росийского абсолютизму, що гноблячи всякий поступовий рух, а окрема ворожо відносить ся до „українського сепаратизму“, переслїдуючи всяку і найлеґальнїйшу роботу, як взагалї мов говорити про леґальну дїяльність в країнї, до найвисшим законом химери полїциї і жандармска самовола. А треба згадати, що тепер з боку властий не можна нїяк сподївати ся добра для України, бо в Київі ґубернаторує тепер звісний ще з Петербурга дїятель Клейґельс а цензорує Сідоров, який перше подвигав ся у Варшаві. (Варшавским цензором став тепер г. Сиґалевич, птиця що вилинула во время оно із галицко-кацапского гнїздочка). Представники уряду тепер гуляють до схочу, не минаючи й таких нагод, як похорон. Про інцїдент з полїцією на похоронї пок. М. Старицкого була вже у нас згадка. Тут додамо ще, що полїцию а за нею і иньших стовпів отечества найбільш обурила поява на домовинї чорних вінків із червоними лентами — того нїмого протесту давленого українського суспільства. Але й по похоронах не спочила полїция на лаврах а стала непокоїти важко опечалену сїмю Старицких питаючи, про надіслані вінки та зміст виголошених на похоронї промов, хоч се вже було випечатане в київских часописях. Мало того. Уряд — як доносить київский донисуватель „Діла“ — розпочав слїдство проти всїх, хто сьпівав в похоронному хорі. У Київі арештовано також звісного нашого письменника Сергія Бердяєва, з яким мали нагоду наші читачі познакомити ся із стовпців „Буковини“. Труси й арештованя, як доносить орґан укр. робіт. „Праця“, переводять ся скрізь по широкій Україні. В Чернигівщинї трушено між селянами в Оглаві, Красилївці, Перепудах і Трибухові; в двох останних селах найдено відозви і видання Р. У. П. та переведено арештованя. В Ніжинському повітї по трусї арештовано д. Сумку в селї Галицях, у якого найдено леґальну українську бібліотеку і одну брошурку Р. У. П. Крім сего переводжено допроси між селянами із Вертелевки. Відтак вже в місяци цьвітни арештовано в Ніжинї до 10 душ із робітничої верстви, а тамошний полїцмайстер заповідає, що вже має 150 записаних інтелїґентів, які незабаром мають подандрувати в „холодну“.

Полїция тепер загалом дуже дїяльна, всюди вюшить революцию, бунти, нелеґ. збори. Оттакі незаконні збори, як се чогось то повидїлось полїциї, мали відбути ся і в Ніжинї в роковини знесеня кріпацтва. Щоб лекше стежити „заговірників“ полїция крім того, що обсадила улиці вирядила одного „делеґата“ на висше місце себто на дах, де він став біля димаря і цїпенїв через довгу ніч наче закаменїлий емблем державної власти.

Впрочім інтерес України захоплений тепер як усї Росиї війною. Патріотичні збірки жертв і манїфестациї бували і тут та нїчили ся они деколи зовсїм не по волї манїфестантів. Ось Катеринодарскі манїфестанти пустили в курс такий голосний „крик народного антузіязму и патріотическихъ чувствъ“, що упійшли в конфлїкт з полїцию, якої шеф і видав до голови манїфестантів письмо, в якім патріотичні манїфестациї на будуче заборонив ся, а впорядчики їх будуть перед властию відповідати за „нарушенє публичної тишини і спокою“. Домаиїфестували ся!

Военничий настрій у населеню піддержує манїфестациями, „чествованієм героїв“ а також і глухими поголосками, якими рад уряд застрілити відразу дві птиці. Ось ширить ся вістка про японьско-жидівску спілку, яка має підбурити ненависть до Японцїв а рівночасно викликати протижидівскі розрухи. Послїдними днями, закрито видаванє часописї „Восходъ“, яка компромітувала антисемітску роботу уряду й полїциї. Се мабуть буде причиною одеских демонстраций студентів і робітників, при яких дійшло до розливу крови. Застрілено 5 козаків, тяжко ранено 15, експедентів погибло 45.

Тепер, як звісно, заряджено мобілїзацию війск полудневої України а іменно 10 (харківского) корпусу военного, що обнимає 2 дивізиї інфантериї, 1 кавалериї, 3 бриґади пішої а 1 дивізию пішої артилериї. Однак військо не йде охотно. В Курску резервісти прямо збунтували ся проти того, щоб іти на війну. Про такий же бунт доносять часописї з Харкова; на єго здивленє мало піти військо з Київа. Мабуть не богато тут поможе і сама подорож царя, який сильно стережений, виїхав до міст, із яких виступає військо, щоб підбадьорити салдатів. Був вже у Харкові, Кременчуґу а тепер виїхав до Полтави, до свого часу прославив ся прізвищем сїкуцями мужиків кн. Оболенський.

НОВИНКИ.

В справі подїлу черновецкої метрополії оповіщує задарский епископ др. Ник. Милош в N. Fr. Pr. заяву, в якій заперечує, начеб він робив в правительственних кругах якісь заходи, що малиб на цїли подїл черновецкої метрополії. В тій квестиї правдою є лиш те, що Милош разом із коттарским епископом Герасимом Петрановичем забажали у черновецкого метрополїта поясненя найвисшого рішеня, із 23 липня 1875., силою якого сербско-дальматиньска церква має бути в послїдній інстанциї підчинена карловицкому патриярсї і єго синодови.

П. Ольга Кобилянська виїхала на купелї до Повгайм. Знамениту нашу письменницю проводять вся Буковиньска Русь із горячим бажанєм, щоб она вертала як найскорше вже зовсїм здорова та обдарувала нас новими творами свого таланту.

Найблизша проба „Буковиньского Бояна“ відбуде ся в огладу на лат. Зелені сьвята аж вівторок, 24. с. м. і то виїмково аж о 8 годинї вечером. Відтак будуть зачинати ся проби знова о год. 7 веч. Позаяк до концерту всего дві недїлї, звертаєсь видїла еще раз до всїх сьпівахів, особливо до паць і пан.

Антон Чехов.

Палата ч. 6.

Оповіданє.

Перекладъ Маруси Полтавки.

(Дальш.)

— Матїнко, Царице небесна... зітхає Одарка.

— А як пили! а як їли! А які були занятті лїберали!

Андрій Юхимович слухає й не чує, він про щось думає й прихльобує пиво.

— Мінї часто снять ся розумні люди й розмови з ними — говорить він несподївано, перериваючи Михайлови Аверяновичу. — Мій батько дав мінї чудову осьвіту, але під впливом ідей 60-их років змусив мене зробити ся лїкарем. Мінї здаєть ся, що коли-б тодї не послухав його, то тепер був би в самому осередку розумового руху. Може був би членом якого небудь видїлу. Розумієть ся, розум також не вічний і минає, але ви вже знаєте, чому я прихильний до нього. Житє є досадною пасткою. Коли думаюча людина доходить до зросту й стає цїлком сьвідомою, то вона мимоволї почуває себе немов в пастцї, з якої не має виходу. Справдї, против її волї прикликано її якимись случайностями з небутя до житя... Навіщо? Хоче вона пізнати змисл і мету свого естованя — їй не говорить або-ж говорить ся нїсенїтницї; вона стукає — їй не відпирають; до неї приходить смерть — також проти її волї. І от, як у тюрмі, люди зєднані спільним нещастєм, почувають себе лекше, коли сходять ся до купи, так і я житю не помічаєть ся пастки, коли люди маючі нахил до аналїзи й узагальнень, сходять ся разом і займають ся виміною гордих, свобідних ідей. В сьому змислї розум є роскішю незамінимою.

— Цїлком справедливо.

Не дивлючись в очи своєму співрозмовникови, тихо з павзами, Адрій Юхимович продовжає говорити про розумних людий і розмови з ними, а Михайло Аверянович уважно слухає й згоджуєть ся: „цїлком справедливо“.

— А ви не вірите в безсмертє душі? Нараз питає почтмайстер.

— Нї, шановний Михайло Аверяновичу, не вірю й не маю рациї вірити.

— Признатись, і я сумнїваю ся. А, про те, у мене таке чутє, немов я нїколи не вмру. От, думаю собі, старий хріну, умирати пора! а в души якийсь голосочок: „Не вір, не умреш“.

В початку 10-ої вечером Михайло Аверянович іде до дому. Надїваючи в передпокою кожух, він говорить зітхаючи:

— Однак в яку глушу закинула нас доля! Найдосаднїйше же те, що тут і вмирати прийдеть ся. Ех!...

VII.

Провівши приятеля, Андрій Юхимович сїдає до столу й знов починає читати. Тишину вечера, а потім ночи не нарушує жаден звук і час, здаєть ся спиняєть ся й завмирає разом з доктором з книгою, й здаєть ся, що нїчого не естує крім сеї книги й лямпи з зеленим абажурем. Грубе, мужицьке обличе доктора поволи осьвічує усьмішка умиленности і захвату до рухів людського розуму. „О, чому люди не безсмертні? — думає він — Навіщо мозгові центри й кривини' наніщо зір, мова, самопочуванє' ґенїй, коли се все мусить піти в землю, і нїщо нїщів, охолонути разом з земною корою а потім мілїони років без змислу й цїли носити ся разом з землею довкола сонця? На те, щоб охолонути й потім носити ся — зовсїм не треба викликати з небутя людину з сї високим, майже божеським розумом і потім, немов на глум повертати його в глину.

Виміна материї! Але як боять ся потїшати себе тим суррогатом безсмертя! Несьвідомі процеси, що відбувають ся в природї, низші навіть від людської глупоти, бо-ж в глупотї є таки сьвідомість і воля а в процесах — нїчогісенько. А про те розумови говорить ся: заспокой ся, твоє єство згниє в землї, дасть житє иньшим орґанїзмам, се-б то иньшими словами — ти будеш низший від глупоти. Тілько трус, що більш боїть ся смерти, ніж має гідности, може потїшати себе тим, що тїло його з часом житиме в камені, траві, жабі... Вбачати своє безсмертє в виміні материї, так само

мочок з укінною просьбою, приходити правильно і точно на проби, памятаючи на се, що час так короткий а що память Шевченка треба дорожче як слід шанувати. За виділ: *Ор. Гандюк.*

Бібліотека тов. укр. студ „Січ“ отворена для загального ужитку у вівторок від год. 2—3, середу від 2—½4, четвер від 3—4, суботу від 2—4 пополудни. За випожичення 3 книжок платить ся 10 сот. За виділ товариства *Гомосський*, голова. *Гудимський*, бібліотекар.

Пригадуємо, що отворене „Січи“ в Юрківцях відбуде ся сеї недїлї 22. мая о 2. год. по пол. Сьвято то закінчить ся аматорским представленєм „Сатана в бочцї“, яке відограють віцманьсеї Січовики-аматори. Вступ на представленє, для інтелїґентів 80 сот., для селян 10 сот. Прибувайте! — За старшину *Ю. Кмицький*.

Вільнодумний Союз відбуває під проводом предсїдателя дра Ончула свої наради у Відни.

Новий кіш Січовий заснову́є ся сеї недїлї 22. мая в Станчанах із отсим порядком дневним: 1. Отворенє зборів. 2. Вибір президиї. 3. Поясненє статута. 4. Вписи членів і вибір старшини. 5. Вільні внесеня. — За старшину *А. Руснак.*

Проти січова акция в Гуцульщинї пішла так далеко, що арештовано за „підбурюванє“ навіть пароха Довгополя о. Попеля. В середу о год. 7 представлено єго під ескортою до Кут, а о 1. в ночи відставлено до Коломиї. Сов. Вісневский, який переводить слїдство зажадав окріплення військової асистенциї. Про дальші події в Гуцульщинї не можем нїчо подати, бо ніла донись „Діла“ на ту тему скопійовання. — Руські посли внесли інтерпеляциї а відтак особисто інтервенювали в справі тих подій, але поки що безуспішно. Они мабуть поїдуть тепер в Косівщину для призбирання потрібних матеріялів. **Нинї (субота)** — як нам відповідають з Коломиї на наш телеґрафічний запит — **палата радних о. Попеля увільнила.**

Загальні весняні збори Каси пожичкової і щадничої для громади Каменка, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою відбудуть ся в понедїлок, дня 30. лат. мая с. р. в народній школї о 2-ій годинї по полудни з слїдуючим дневним порядком: 1. Отворенє збору. 2. Прочитанє протоколу з послїдних загальних зборів. 3. Справозданє касове за р. 1903. 4. Ухвала платнї касиєра. 5. Вильосованє одної третини членів ради надзорчої. 6. Вибір предсїдателя надзорчої ради. *Василь Федюк*, начальник.

Звичайні загальні збори Каси пожичкової і щадничої для громади Прелучне, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою, відбудуть ся дня 29. мая 1904-го р. о 3-ій годинї пополудни в громадскім будинку. Порядок нарад такий: 1. Справозданє старшини про стан товариства і дїяльність старшини; 2. Справозданє касове за р. 1903; 3. Внесок ради надзорчої дотично справозданя, зложеня рахунків і білянсу за рік 1903-ий, звільненє старшини, касиєра і ради надзорчої, відшкодованє касиєра і розділ чистого зиску; 4. Внесеня старшини дотично висоти пожичок, вкладок щадничих і відсотків від вкладок щадничих та пожичок і від нїв, висоту пожичок, які старшина має право затягнути в імени стоваришеня; 5. Вильосованє і новий вибір двох членів старшини; Вильосованє і вибір двох членів ради надзорчої; 7. Вільні внесеня. Прелучне, 14. мая 1904. *Юрій Калинюк*, начальник. *Дмитро Сюкун*, касиєр.

Загальні весняні збори Каси пожичкової і щадничої для громади Руского-Банилова, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою відбудуть ся в понедїлок, дня 30. лат. мая с. р. в народній школї о 2-ій годинї по полудни з слїдуючим дневним порядком: 1. Отворенє збору. 2. Прочитанє протоколу з послїдних загальних зборів. 3. Справозданє касове за р. 1903. 4. Ухвала платнї касиєра. 5. Вильосованє одної третини членів ради надзорчої. 6. Вибір предсїдателя надзорчої ради. — *В. Кузь* касиєр, *Н. Щурак* начальник.

Храм Сороки-мученицї сьвяткують мужики новогородової губернії. За які муки укаповїдували російські мужики сороку годї згадати. Про сей храм пише якийсь д. Жданов в „Вірменних Ведомостях“.

Із нудьги. Безмежна, одурюча нудьга, що панує в довгих сїльских закутинах, де ціле житє селянина обмежує ся одною роботою на хлїб насущний, доводить деколи до дуже печальних понів. Ось у Вороніжи (чернигівска губ.) дочка одного тамошного козака уріжнемаитнювала собі житє тим, що підпалювала батькову клуню. Робила се она так зручно, що зловлено єї аж за сонним підпалом. В слїдстві зложила она зізнанє, які немов жнецем вирвані із уст Ґоркових героїв. Дуже скучно жити — говорила молода злодійка — нїчо не лучає ся... Сиди тай працюєш. А як зроблю я підпал вже й люди заметушать ся, збігають та гуртом в одно місце і дивни дивонять. Як гарно! Хотїла я була піти з хати в сьвіт, та батько-мати не пускають.

Пожежа Делятина. За Бучачем навістила пожежа й друге галицке місточко Делятин. Пожежа розпочала ся о 2. годинї по пол. а через пізлений вихор і густі забудованя сповнїло в протягу пів години ціле середмістє. Чотирвста домів лежить у руїнах. Дві тисячі осіб без даху. В огни погиб шинкар Біттман. Нужда в місті значна Першу поміч дало намісництво, асиґнуючи 2000 кор. запомоги, а надвірнянска віроспов. жид. громада прислала цїлих тисяч бохонців хлїба.

Краєва комісия для руху подорожних. В недїлю дня 22. мая о 10. год. перед полуднем в сали черновецкої ради міскої відбудуть ся приготовляючі збори для основаня товариства краєвої комісиї для пособлюваня руху подорожних на Буковинї з отсим порядком дневним: Привіт бурмістром. 2. Вибір предсїдателя і єго заступника. 3. Рефераты. а) проф. унів. Др. М. Фрідваґнер: „Туристика на Буковинї“, б) сов. будівельний Осип Ґреґор: „Наші средства комунікацийні і задачі в справі пособлюваня руху подорожних“, в) проф. унів. др. Р. Кайндль: „Про охорону краєвидних і культурноісторичних пам'ят Буковини“, г) проф. унів. др. І. Кромер: Задачі товариства для прикрашеня Чернівців, д) сов. санїтарний др. А. Ремер: „Наші лїчничі місця і клїматичні стациї“, е) пос. др. Б. Штравхер: „Співділанє краєвого правительства, заступництва краю і громади в справі піднесеня руху подорожних“,) з дневн. А. Вальштайн: „Про економічне і культуральне значінє руху подорожних“, ж) секр. унів. др. А. Норст: „Задачі краєвої комісиї“, „Проєкт статутів“. 4) Внесеня. Порядок бесїдних визначить предсїдатель, а поодинокі реферати тривати муть 5—10 мінут.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Літературно-Науковий Вістник Річник VII. Том XXVI. Книжка V. За май 1904. Зміст А. части белетристичної: Б. Лепкий: Із поезій ст. 113; М. Кибальчич: Із поезій ст. 114; З. Г.: Із поезій ст. 116; І. Федорченко: Із поезій стор. 116; Мир. Підгірянин: Коломийки стор. 117; Денис Угнівець: До білої тюрми стор. 119; Ол. Плющ: Сповідь (Конець) стор. 125; М. Орищин: Подорож до Львова стор. 136; Сергій Волох: Позви, оповіданє стор. 144; Зельма Лаґерлеф: Чуда Антихриста, роман (Далї) стор. 169. Б. Части науковоі. Z.: З розмов із селяньскими інтелїґентами на Лївобережній Україні стор. 65; М. Лозиньский: Три з'їзди. До найновійшої історії соціяльної демократії. (Конець буде) стор. 79; Др. Павло Ваґнер: Новітні вигади в старині (Далї буде) стор. 106; Хроніка і бібліоґрафія стор. 114. Редакцийний комітет: Володимир Гнатюк, Михайло Грушевський, др. Іван Франко. Річна передплата „Л. Н. В.“, виносить 16 кор. Редакция і адміністрация у Львові, ул. Чарнецького ч. 26.

Молодїж ч. 5, за місяць май. Зміст: Як наша молодїж має ся і як вона бавить ся, Аміеиз. — Капітан-професор А. Вільчиньского. — Читанє. — Дві долї, оповіданє. — Рідний краю, Добра рада, вірші С. Сеньченка. — Жарт і правда. — Загадки і питаня. — Розвязанє загадок і питань з 4. числа. — Переписка редакциї. Адрес: Тернопіль, Евг. Мандичевский, річна передплата 5 кор.

Ruthenische Revue Nr. 9 (Erstes Maiheft) містить отсї статї: Die geistige Wiedergeburt der Ukraine und der kaiserliche Ukas vom Jahre 1876. Von Roman Sembratowicz Politische Geschmacklosigkeit. Von Reichsrats-Abgeordneten Basil R. v. Jaworskyj. Aus dee Universität in Lemberg. Von Universitätsdocent Dr. M. Zobkow. Valse melancolique. Novelle von O. Kobylańska. Notitzbuch (Замітки про смерть Старицкого і виклади проф. Міньовича із історії України). Die ruthenisch-ukrainische Presse. (В сїм відділї, який завела недавно редакция поміщуєть ся інтересний огляд нашої преси.) Передплата на „Ruth. Rev.“ виносить річно 6 кор., а висилати єї треба до адміністрациї часописи під адресою: Wien VIII/I, Wickenburggasse 10.

Твори найзнаменитших наших писателїв рішив видати головний Виділ тов-а „Просьвіта“ в такій формі, що они будуть могли находити ся в кождій руській хатї. Перша книжка вийде вже в маю і буде обіймати твори Котляревского, Артемовского-Гулака (межи ними і зовсім ще незнані) і Гребінки. В другій книжцї будуть містити ся твори Квітки, в третій твори Марьяна Шашкевича, Головацкого, Николи Устияновича і Могильницкого, в четвертій Макаровского, Метлинского і Костомарова. Кожда книжка буде обіймати 16 до 19 подвійних аркушів або 500 до 600 сторін друку в форматї і на папері таким, як видані перед двома роками поезиї Шевченка, а друковати ся буде в 3000 до 5000 примірників. При кождім писателю буде поданий єго портрет коротка житєпись і деякі поясненя. Коштувати буде кожда книжка одну корону, а в красшій оправі півтора корони. Отсю звістку повинен радо повитати весь наш інтелїґентний загал, який дотепер дїймано відчував недостачу подібного видання. Можна проте надїятись що сеся безпримірно низька цїна як і старанність цїлого видання причинять ся до того, що ті книжки будуть розходити ся бодай так скоро, як згадана книжка „Поезиї Шевченка“, котрої в двох роках розійшло ся до 4000 примірників.

Париска школа дневникарска, на яку покладано великі надії, закінчить незабаром своє естованє. Отворено єї 2. вересня 1899 р. накладом Анрі Фоніера. Спершу було єї цїлию виховувати дневникарів, познакомлюючи їх із необхідними для них царинами людского знаня. Думка, як видно, була добра, тай слухачів було у тій дневникарскій академії понад двіста, ані навіть видавали свій тижневник L'Ergeuve. З часом одначе стали у тій школї займати ся чисто теоретичними квестиями, змагаючи до опреділеня ролї дневникарства в розвитку новітних ідей, через се стало число слухачів що раз більше спадати а вкінци дійшла справа до того, що школу буде треба замкнути.

линно, як пророкувати блискучу будучність футералови після того, як розбила ся і пропала дорогоцїнна скрипка.

Коли дзвонять годинники, Андрій Юхимович відкидає ся на спинку дивника й заплющує очи, щоб трохи подумати. І вечером, під впливом гарних думок, які вичитав з книги завирає в своє минуле й сучасне. І в сучасному теж саме, що й в минулому. Він знає, що коли думки його літають разом з охолонуттою землею довкола сонця, рядом з докторовим помешканєм в великому будинкови нудять ся люди хорі в фізичній нечистоті; може, хто небудь не спить і воює з комахами, хто небудь заповітрює ся бешихою або стогне від туги завязаної перевязки; може хорі грають в карти з сидїлками і пють горілку. В певному роцї одурено 12.000 людий, цїла шпитальна справа полягає, як і перед 20-ма роками на крадїжи, поговорах, сплетнях, куманю, на грубому шарлятаньстві й шпиталь, як і перше представляє заклад неморальний і дуже шкідливий для здоровя населеня. Він знає, що в палатї Ч. 6, за брамами, Микита бе хорих, і що Мусїйко що дня ходить по місті й просить милостиню.

З другого в боку, він добре знає, що протягом останних 25 років з медициною сталась казочна переміна. Коли він вчив ся в університетї, йому здавало ся, що швидко медицину спіткає така сама доля, як альхемію й метафізику; а тепер, коли він читає в ночи, медицина зворушує його й викликає в нього подив; навіть захоплює його. Справдїж, який несподїваний блиск, яка революция! Завдяки асептицї робить ся операциї, які великий Пірогов вважав неможливими навіть in spe. Звичайні земські лїкарі знажують ся робити резекцию колїна, на сто прорізів жолудка один випадок смерти, а камінна хороба вважаєть ся такою дрібницею, що про неї навіть не пишуть. Радикально вилїчуєть ся сифіліс. А теории унаслїдженя, гіпнотизм, винаходи Пастера й Коха, гіґієна з статистикою, а наша російська земська медицина? Психіятрия з її клясифікациєю хороб, методами пізнаваня й лїченя — се все, в порівнанню до того що було — цїлий Ельборуе. Тепер божевільним не злеть ся холодної води на голову й не надїваєть ся на них горячкових сорочок; їх тримаєть ся по людськи й навіть, як пишуть у часописях, уладжуєть ся для них балї й вистави. Андрій Юхимович знає, що при сучасних поглядах і смаках така гидота, як палата Ч. 6, можлива лише хиба за двісті верст від зелїзницї, в місточку в якому й голова й усї гласні — півграмотні міщани, які лїкаря вважають жрецем, якому треба вірити без жадної критики, хоч би він навіть лив у рот розтоплене олово; в иньшому місци публика й часописї давно-б уже розвесли на шматки сю маленьку Бастилїю.

— Але щож? — питає себе Андрій Юхимович, розплющуючи очи. — Що з того? І асептика, й Кох, і Пастер, а суть речі нї скілько не перемінила ся. Слабоване й смертність усе тіж самі. Для божевільних уладжують ся балї й вистави, а на волю їх все таки не випускаєть ся. Значить, усе пусте, усе дурниці, і ріжницї між найлїпшою віденьскою клїникою і моїм шпиталем в дїйсности немає нїякої.

Але скорбота й чуте, похоже на зависть, не дають йому бути байдужним. Се мабуть, від утоми. Важка голова схиляєть ся до книги, він підкладає під лице руки, щоб було мякше й думає:

— Я служу шкідливій справі й дістаю пенсию від людий, котрих дурю: я не чесний. Алеж сам по собі я нїщо, я лише частина конечного социяльного зла: усї повітові урядники шкідливі й усї дістають пенсию... Значить в своїй нечесности винен не я, а час... Родивсь би я на двісті лїт пізнїйше був би иньшим...

Коли продзвонить третя година, він гасить лямпу і йде в спальню. Спати йому не хочеть ся.

(Далї буде).

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за ворш. — При більсаразових уміщеня опускаєть ся на цїлий процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жидрової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних краєках, в нерожаних і гладких ріжної форти і Entout cas. — Парасольки для дївчат і дїтий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Капелюхи соломині і фільцові, для пань, панів і дїтий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надворних фабрик П. Лаудштетер і Сиповс, Ґюрмк Іта у Відни, як також Йосиф Пікдер і Сиповс з Ґрацу. Наймодкійші предмети шпортові для дам, шапочки, найлїпші сезонові капелюхи з ріжних фасонах і модних краєках, прикраси Панама, альпаренгиньскі, капелюшки для дїтий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis. Склад ракет і куль Слиценґера з Льондону, Тонда з Відня. Бейлові прибори і уніформи до тої гри. — Білє для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в стаканах із бронзу, годинники фіґури, ґарнітура до писаня і до куреня, шкіряні жіночки, ташки на книги і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички наймодкійші, з тукрашених як і заграничних шовків, фулярові, краватки до крини, рукавички житні і з найлїпшої кози.

Товари обуваї, найлїпшої якости для пань, і панів, дївчат хлопців і дїтий із жіркової шкіри з ріжних краєках, дрен, шамсаї, Boxcalf, сатинованї і т. и. до шнурованя, на ґудзики і ґумою і и.

Сандали системи Дра Лаппа. і ит. Кнайпа найлїпшої форти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американьскі шіженки.

Мужеске білє, з пікі, мерінґо, полотна, шіфону і батисту, кравно кишічне найлїпших фабрикатів ніх ґраницею. Коншерки, машети, хусточки до носа, паньчохи для панів, пань і дїтий з найновійших краєках. Сорочки дїтові до ковеса, осгуцуваї тїла від поту, калїсони системи Дра Лаппа і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, куфри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, несесарія, міхи, палиця, парасольки, ремені, паренаї, стуї, пішки на білє, коші на пахнє найновійші вертоньетки для пань і панів, коши до подорожи і пошиїв і т. и.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

є найлїпшим загально знаним біль **усмирюючим натиранем**, в цїнї від 80 сот., 1'40 кор. і 2 кор. до набутя у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений дїв все лише в оріґінальних фляшках з нашим охронним знаком **„якор“** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві. 29 (38—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесляного музею у Відни, і напрасженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска 11, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тілько **обезпечені тревало** в ДНІСТРІ від огню. Членьский удїл 50 корон можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затягати **позички на 6 ½ %** за предложенем відповідної гіпотеки або поруки; сплату більших позичок розкладає **ся на 10 лїт.**

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і иньшім купнї землї нехай купуючі **звертають ся** за позичками до ДНІСТРА.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від удїлів а часть зиску призначує ся на **добродійні цїли**; до тепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. и. **16.385 корон.**

(—)

Стан 31. грудня 1903:

Вкладки	1,444.589 К.	Позички	1,330.822 К.
Удїли	109.835 К.	Цїнні папери, льок. в банках і на рах. біж.	280.681 К.
Фонди резервові	21.318 К.		

Друкарня товариства „Рускої Ради“

має на складї

„контракт купна і продажи“

в руськім язицї.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * * „Ладина“ словіньска книга	—'24
Ів. Сиповс. „Образки з природи“	—'20
О. П. „Хлопцї садівники“	—'40
Омелян Поповиц „Рожаня“	—'40
Корнель Н. Устиянович „Три нїсні загадки“	—'40
В. Узїньский-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її конець.“	—.30
Прое. О. Єремійчук „Іван Сучавський“	—'40
Ів. Божаньский. „Пропасть“	—'20
Ф. Колесса. „Наша лира“	2'50
Гарнник. „Малярі“	—'20
* * * „Зерна“	—'20
* * * „Котрої по заслузї“	—'20
О. П. Конельский. „В день сьвятої волї“	—'20
Ю. О. Федькович. „Проекурна“	—'20
Омелян Поповиц. „Ластівка“ (старі річники.)	2'—

Видання тов. Руска „Школа“.

Карповский Мечислав. „Педаґоґіка“	1.20
Ом. Поповиц. „Методика“ І часть	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли“	1.—
„ „ „10 казок для дїточок“	—.20
„ „ „Збірка наголосів“	1.—
Ів. Сиповс. „Образки з житя“	—'20
Шпайцаровский Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи ґімн.	2.80

Др. Стеф. Сваль-Стецький. „Грозада“	—'20
„ „Передник“ на закладнях класи	—'40
„ „Буковиньска Русь“	2'40
„ „Minoritätsvotum“ in der von k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie“	—'40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнирскі“	—.20
Франко Іван. „Русько-українська література“	—.20
Теодот Галін. „Домашний писар“	1'—
Шгуляк Єротей. „Верховиньскі загадки“	2.—
Ф. Шпитко. „Лиття з воска“	—.30
Др. Теодор Галін. Домашний писар	1.—
Др. Юлян. Сенкиверскі епоніми	—.50

	К. с.
Євг. Жуковский: „Учебник різьництва“	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?“	1.20
Франчук: „Офіцина“	—.20
Підеша: „Восток і запад“	2.—
С. Тихий: „Як робити тестаменти?“	—.30
Марченко: „Власна хата“	—.20
Ярчевский: „Серце мовить“	—'60

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

Г. ФАЙЛЄС

усувач магнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

6 (—)

В накладї дентиста

Др. Константина Клима

в Чернівцях ул. Крута 10

ПОШУКУЄ СЯ ХЛОПЦЯ

до правки з відповідним шкільним образованєм і домашним вихованєм.

21 (1—3)

Пошукую

інтелїґентної **особи**, здібної до вихованя двох дїтий. Вступ сейчас. **Вол. Кукелка**, над'учитель, Гаврилївцї, п. Іванківцї. 19 (3—5)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДЇЖИ,

є до набутя

в Друкарнї „Рускої Ради“ ул. Петровича 3.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 56. Чернівцї, середа дня 11. (24.) мая 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Наради вільнодумних буковиньских послів соймових.

Під проводом голови Д-ра Аврели Опчуля відбули члени вільнодумного буковиньского клюбу соймового нараду для 20. мая в помешканю пос. Николая Василька, у Відни. Предмет нарад творили передовсїм розпаданє буковиньского сойму, яке правдоподібно наступить незабаром, а в слїд за тим розписанє нових виборів.

Принято до відомости звіт голови клюбу про переговори із консервативним румуньским клюбом соймовим, який підчас послїдної сесиї соймової ударемнив переведенє реформи виборчої ординациї соймової.

Також піддано докладному розборови відносини до иньших партий в краю, а передовсїм до **нїмецких поступовцїв.** Голові дано повновласть підприняти потрібні до вияснення справи кроки і подати їх вислїд до рішучої ухвали партийним зборам, які — як визначено — відбудуть ся в Чернівцях дня **11. червня.**

Подїї в Гуцульщинї.

В справі арештованя о. І. Попеля та дальших подій в Гуцульщинї елержали ми отсе письмо, яке із за непорядків на тутешній почтї можемо помістити аж нинї:

Отець Іван Попель з Довгополя дістав візиту до судиї слїдчого п. Віськевского до Устерик на вінторок 16. с. м. за переступство §§ 312 і 314 з. к. (перешкаджуванє в урядованю жандармам в Полянках...!)

Переслухане тріває більше як 8 годин і тодї судия слїдчий заявив о. Попелови, що його арештує, позаяк після ріжних донесень і „зізнань“ сьвідків о. Попель мав допустити ся злочину ґвалту публичного з § 67 к. к., а що заходить „узасаднена“ обава, що обвинений мігби ударемнити слїдство до вияснення правди, тому уважає арешт слїдчий за усправедливлений § 173 ч. 3 к. к.

Зараз таки жандарми хопили о. Попеля, навіть не даючи можности йому перебрати ся у теплїйшу одїж, за якою він післав до дому.

Двох жандармів сидїло разом з о. Попелом на фірі а шістьох жандармів йшло коло фіри...

Страшного злочинця вели, злочинця, що не допустив до розливу крови у Полянках, а через то спомпромітував цїлу „мавію“, якій о то й ходило, аби були якісь обиди „bunta“.

Як страшно спішили ся жандарі з доставленєм о. Попеля, сьвідчить факт, що 76 км. зробили в протягу несповна 8 годин і доставили до вязниці в Коломиї по 10 год. вечером.

О. Попель сидить сам у осібній келиї... Нинї (т. є 20.) відвідувала його рідна а заразом палата радна відкинула його спротив що до арешту слїдчого.—Супроти тої ухвали адв. др. Дембицкий згодосив відвідини, який і довів до того, що — як ми вже в попереднім числї доносили — о. Попеля увільнено.

У горах бачите жандарі і жандарі усюди. Староста Заградник розвиває Січи навіть такі, що ще не істнували як у Устериках, до термін до позволеня отворення уділяв доперва 14. с. м., а староста Заградник своїм патентом розвязав її уже 13!...

Тє не кінець на тім, бо ще наслав жандарів до Стефана Недоходюка з Устерик, котрий перший був підписаний на статутї і ті начали домагати ся віддачі протоколів засїдань, бібліотеки, каси і відзнак... А коли Недоходюк заявив, що нїчого з того не має, бо „Січи“ ще не було, а жандарми не вступали ся, то гуцул не хотячи зазнати росоші „газа на посторунку“ утїк в гори...

От як у нас на місци конституцийного ладу воскресає небіжка Польща.... Всюди вітрить ся „злочини“, бунти і т. д. Видко, що супроти війни Росиї з Японією для вияснення справдїшних своїх „приготовань“ треба „комусь“ замалювати очи розрухами серед гуцулів.

Із Устерік телеґрафують до „Дїла“ що арештовано сьвященика Михайла Мадча із Перехрестного і Палїя Пилатюка з Устерик. Відставлено їх під есортою до Коломиї; другого з них заковано.

* * *

Годї тут-же не згадати про поведенє польскої шовіністичної преси, яка кинула ся на вигадане нею розрухи мов на добрий знак, уговуючи публику найбензацийнїйшими вістками про „бунт“. Справдї карнгідні видумки тої преси спонукують поважно задумати ся над тим, що дїє ся із мозґами їх авторів. Характерно й те, що били у великий дзвін на тревогу, що Гуцули „будуть різати панів і жидів“ а через кілька день дають такі докази антисемітизму Гуцулів, що членами „Січий“ були жиди (vide „Dziennik polski“ і „Gazeta Polska“)! Годї поминути також що один голос в хорі часописий. Ось віденьский „Schwarz Gelb“, який тепер стоїть зовсїм на польских услугах поміщує таку допись із Коломиї (?), що розрухи (до они властиво були? *Ред.*) викликали Русини в наслїдок чеської(!) аґітациї, аби таким робом шкодити Полякам! Думаємо, що се вияснене справи є того роду, що всякі коментарі хиба зайві. Вкінци ще позволимо собі висловити наше здивованє під адресою часописи „Czernowitzer Tagblatt-у“, який помістив був свого часу так замітну й совісну статю про події в Гуцульщинї а тепер в числї 394 із Зелених Сьвят поміщує статю якогось „приятеля“ (nb. не Русина) в якій розповідає ся неостворені річи про дїяльність о. Попеля, який після него є „від десяток лїт духовний і політичним поводом руского населеня гір не лиш в галицких повітах але також і тих буковиньских (cursiv автора *Ред.*) котрі лежать по правім боцї Черемоша“?! „Приятель“ приходить до того, що о. Попель, який є сьвященником, пропаґує анархістичні тенденциї! Свою статю кінчить він тим, що ситуация в горах є дуже поважна, бо розрухи (котрі? *Ред.*) є не лиш антисемітскі але також звернені проти всякої власти!!! — Авторови сеї статї подамо хиба одну раду: най враз із польско-шовіністичними писаками возьме — студений туш.

Росия й Японія.

Гибель японьских кораблїв.

Найвисшїйше представлене катастрофу, яка постигла японьскі кораблї рапорт російского контрадмірала Віттгофта зложений Алексеєву. Він звучить: Дня 15. с. м. рано появили ся три японьскі панцирники і кружляки. Підійшовши до висоти Порт-Артура, звернули ся на схід і уставали ся в боєву лїнію. Тогди під передом одного з них, типу Фуї, помічено експльозию. Панцирник пристанув, похилив ся на правий бік і зачав випускати пару. Сейчас прийшли до него два кружляки і поспускали судна. Тогди панцирник відзискав поволи рівновагу. В тій хвили прийшов другий панцирник типу „Шікішіми“. Нагло експльодувала під ним одна міна, а за хвилю друга. За мінуту корабель був під водою. Третий панцирник відійшов на повне море, а кружляки лишили ся на місци катастрофи. Явилось 16 торпедовців, аби пеповоїти Японцїв, а коли буде нагода, аби заатакувати поодинокі кораблї. На поміч торпедовцям вислано Новіка (кружляк). В тій хвили надплило 5 японьских кораблїв і розпочали з усїх великих гармат пальбу на торпедовцї; вони вернули без страт до порту. Ушкоджений панцирник щез на овидї разом з кружляками. Знищений корабель був здаєсь кружляком, котрий мав вилядувати війско в Корейскім заливі. Три торпедовцї, котрі підпирали вилядуванє, ушкоджено з фортів легкою артилериєю.

З сего рапорту виходить, що думки, начеб затопили ся японьский панцирник „Шікішіми“ і кружляк „Йосіно“ чи „Фуї“ є хибні. У рапорті Віттгофта говорить ся, що названі кораблї були лиш типу „Шікішіму“ і „Фуї“. На дно пішов „Гацузе“, як се донїс був Того, а відплив ушкоджений панцирник „Ямізма“. В російских рапортах нема згадки о тім,

---

Антон Чехов.

Палата ч. 6.

Оповіданє.

Переклав Маруся Подтяжка.

(Дальш.)

VIII.

Років два тому назад земство розщедрило ся і ухвалило давати що року триста карбованцїв на побільшенє медичного персоналу в міскому шпиталї й на поміч Андрієви Юхимовичу запрошено із міста повітового лїкаря Евгена Федоровича Хоботова. Се ще дуже молодий чоловік — йому ще не має й трийцяти років — високий, чорнявий, з широкими вилицями й маленькими очами. Мабуть предки його були инородцями. Приїхав він у місто без копійки гроший, з невеликим куферком і з молодою, негарною жінкою, яку він називав своєю кухаркою. В сеї жінки була пригрудна дитина. Ходить Евген Федорович в картузї й в високих чоботах, а зимою в кожусї. Він близько зійшов ся з фельчером Сергієм Сергієвичем і з скарбничем, а иньших урядників називає чомусь аристократами й сторонить ся від них. В цїлім його помешканю одна одїнока книга — найновіщі рецепти віденьскої клїніки за 1881 рік. Ідучи до хорого він все бере з собою й сю книгу. В касинї у вечорі він грає на білярдї, а карт не любить. Залюбки вживає в розмові таких слів, як канїтіль, ментрифоліє з оцтом, годї тобі тїнь напускати й таке инше.

В шпиталї буває двічи на тиждень, обходить палати й приймає хорих. Його обурює, що в шпиталї цїлком не має антісептики й уживають ся кровних баньок, але нових порядків він не заводить, боячись образити Андрія Юхимовича. Свого колеґу Андрія Юхимовича він вважає старою плутягою, підозріває, що він має багато гроший і потай завидує йому. Він радо заняв би його посаду.

IX.

Якось у вечорі весною, в вінци марта, коли сніг уже розтаяв і в шпитальнім городї сьпівали птаки, доктор вийшов пройтись до воріт свого приятеля почтмайстра. У двір саме уходив жид Мусїйко, що повертаєсь зі здобичию. Він був без шапки й у невисоких пальцах на босоніж і в руках мав невеличку торбинку з милостинею.

— Дай копієчку! — звернув ся він до лїкаря, тремтячи від холоду й усьміхаючи ся.

Андрій Юхимович, котрий нїколи не вмів відмовити, дав йому гривенника.

— Як се зле — подумав він дивлючись на його босі ноги з червоними худими щиколотками. — Адже-ж мокро.

І, спонуканий чутєм подібним до жалости й до гидливости він пішов у крило слїдом за жидом, поглядаючи то на його лисину, то на щиколотки.

Побачивши доктора, схопив ся Микита з купи хламу й випростував ся перед ним.

— Здоров, Микито! — сказав лагідно Андрій Юхимович. Як би то сьому жидові дати чоботи, або що, а то він простудить ся.

— Слухаю ся, пане. Я скажу догляднечи.

— Будь ласка. Ти попроси його під мене. Скажи, що я просив.

Двері в сїнях до палати були відчинені. Іван Дмитрович, лежачи на ліжку й сперши ся на ліхоть, з трівогою прислухав ся до чужого голосу і нараз пізнав доктора. Він цїлий затремтїв від гнїву, схопив ся й з червоним злим обличчем, з вибалушеними очима, вискочив насеред палати.

— Доктор прийшов! — крикнув він і зареготав ся. — Аж нарешті! Панове, ґратулюю: доктор робить нам честь своєю візитою! Проклята година! — заверещав він і шалено, як того ще нїколи не чуло ся в палатї, тупнув ногою. — Убити сю гадину! Нї, мало вбити! Втопити в виходцї.

Андрій Юхимович, що чув се, визирнув з сїний в палату й спитав лагідно.

— За віщо?

— За віщо? — крикнув Іван Дмитрович, підходячи до нього й судорожно загортаючись в халат. За віщо? Злодїй! — вимовив він з відразою й складаючи губи, немов хотїв плюнути. — Шарлятан! Кат!

— Заспокойте ся, — промовив Андрій Юхимович, винувато усьміхаючи ся. — Впевняю вас, що я нїколи, нїчого не крав; що до решти

що японьский панцирник „Касуґа“ ударив о пружляка „Йосіно“ і затопив его. Може бути, що в наслідок мрави, котра тогди після рапорту Тоґа мала панувати, Росиани не бачили сеї катастрофи. З російских і японьских рапортів виходить, що Японці стратили одного панцирника і одного пружляка, а один панцирник ушкоджений. Немислима також річ, аби панцирник „Касуґа,“ котрий затопив пружляка, вийшов цілком без ніякої шкоди.

Важке обжалованє російских ґералів.

„Daily Chronicle“ доносить із Аятунґу: Один полонений російский офіцир закинув ґен. Зазуличови і офіцирам головного штабу росс. трусість, яку они виявили в борбі під Кюлєнтшен. Він заявив, що они в хвили, коли погиб Кашталїньский опустили боєву лінію і полишили команду в руки командантів полкових, ані прямо не мали понятия про плян борби зладженого штабом. Серед таких обставин не могли они нічо иньшого приказувати як витрвати на обібраним становищи до послідного, що війско і виконало із найбільшою хоробростию. — До сеї вістки додамо ще, що між Алексеєвом а Куропаткіном панує незгода і взаїмно обвинувачуванє на наслід борби над Яло. Із Петербурга відкликано вже із поля борби Зазуліча, який вже відай жертвенним козлом незгоди обох російских вождів.

Причина гибелї „Гацузе“.

Бюро Райтера доносить з Токіо, що панцирник „Гацузе“ вилетів у воздух в наслідок російскої міни, яку закинено у віддаленю десятьох миль від побережа. Пливба для нейтральних кораблів небезпечна. В Токіо надіють ся протесту чужих держав.

Козаки в опалах.

Як доносить бюро Райтера Японці, що висіли на сушу в Танушен окружили біля Ванхінтуи (7 миль на північ від Танушен) швадрон російскої кінниці і стерли его. Богато Росиан повбивано або поранено. Вожд відділу полонений. Японці втрат не мали.

Социялїзм в Японії.

Японія присвоїла собі европейску культуру незвичайно швидко. Прямо годі повірити, що в нинішній Японії була православною тяна установа, що мав було довжника не платячого належитости перерізати бамбусовою шилою! — Разом із европейскою культурою перенїсши ся на японьский ґрунт — новітні політичні думки а між ними й социялїзм. Социялїсти представляють тепер в Японії єдину ґрупу людий, що не захоплює ся воєнничим настроєм ані протестує проти війни, осьвідомлюючи в своїм головнім орґані „Хаймін Шінбун“ населенє про тяжкі економічні наслідки, які приведе війна слідом за собою. А треба згадати, що вся та аґітация переводить ся в законних границях.

Социялїзм в Японії не давний. Завезли его молоді Японці 1882 р. із Америки, приносячи з собою науку Генрі Джорджа про націоналїзацию земли. Та значна часть японьскої землї є в руках селян, тож наука Джорджа не найшла значнїйшого відгомону. Через 15 лїт социялїстична думка знов набрала сили, як в Токіо утворив ся кружок для пізнаня суспільних наук. На чолї сего кружка став Китаяма і профессор Аб. 1901 року вибухає в Токіо перший страйк желїзничих урядників. В тім часї зорґанїзувала ся робітнича партия, якої статути подано до відомости правительства. Та незабаром переводено закон, який не дозволяв робітникам творити союзи між собою. Розпочали ся переслїдуваня; робітничі часописи заборонено, а їх редакторів обкладано карами грошевими й вязницями. Однак се руху не спинило і перед роком відбув ся в місті Осака з'їзд робітничої партиї, до якої приступив знов також Руннїо Яно, що перед тим був японьским послом на неміцьким дворі. Доси завдала робітнича партия велике число кооперативних товариств, заводових спілок, запомогових кас і т. д.

Полїтичний перегляд.

Париж і Рим.

Конфлїкт між столицями сьвіта „віруючого“ і „безбожного“ дійшов до того, що як доносить аґенция Стефанього французский представитель при Ватикані Нїсард одержав приказ покинути Рим. На остру стопу увійшли відносини між Римом а Парижем з хвилею вибору нового папи. Про протест папскої столиці висловлений проти проти-монашої акциї французского правительства були уже у нас мова. Відносини заострили ся відтак через те, що през. Любе, будучи в Римі не відвідав папи, що було впрочім зовсїм природним. Проти сему запротестувала папска столиця нотою до католицких правительств. Се мало бути осторогою для иньших католицких монархів, які хотїлиб піти слїдом за Любетом а також заанцентованим, що Ватикан не зрікає ся претенсий на Рим. Нота ся дістала ся якимсь робом до рук вожда соц. партиї Жореса і він опублікував єї в своїй часописи „Humanité“. Се справу незвичайно погіршило. Обурення Франциї зросло. Підносили ся голоси за зірванєм конкордату, розділом держави від церкви а в першій мірі за зірванєм дипльоматичних зносин із Ватиканом, що як бачимо вже й довершено.

„Урльоп“ французского посла Нїсарда, викликав в Ватикані таке враженє, що папа того дня не удїлював авдиенций, а орґан Ватикану „Osservatore Romano“ вийшов дня 21. с. м. з друку о $1^1/_2$ год. пізнїйше, однак і він не дає ніяких важних коментарів до сеї справи. Здогадують ся, що Ватикан дасть також свому заступникови в Парижу, нунцієви Льоренцельому поручене попросити о урльоп.

Настрій в Туреччині.

Послїдна делеґацийна промова ґр. Ґолуховского із різними екскурзиями проти Туреччини незвичайно занепокоїла Високу Порту. Султан на тон промови незвичайно жалував ся російскому послови Зіновєєви. А із їх розмови вийшло, що султан навіть не знає тексту промови Ґолуховского, бо жалує ся прм., що Австрия загрозила окупацию Македонії. Помимо успокоєнь новелїя султан Великому везірови силкати надзвичайну нараду міністрів. Турецкий посол у Відни мабуть получив поручене зробити відповідні представленя Ґолуховскому. Недовіре Туреччини до Австриї збільшує ще й несподївано домаганє австрийскої управи військової надзвичайних кредитів. В Царгороді жалують, що відкликано тілько війска із Македонії і мабуть дальше відкликуваня перервуть. Загалом думають в Туреччині, що Австрия приготовляє ся до поважної акциї на Балканї.

Анґлїйска експедиция в Тибетї.

Положенє анґлїйскої експедициї в Тибетї, про яку ми вже свого часу просторійше писали, доволї незавидне. Як виходить із телеґрамів ґенерал Макдональд і полковник Юнхебенд сидять в Ґянґцзо і вижидають у моря погоди. Телеґрама кореспондента „Times“ доносить, що в Хумбі заведено строгу цензуру. Тибетанцї одержали із Льгасси воєнні запаси до веденя облоги а до того приходить їм що значні відділи із півночи і сходу. Приходить до них і біла поміч. Се, як думають, є російскі козаки-бурати. Як доносить бюро Райтера хотїли Тибетанцї захопити в засїдку задну сторожу анґлїйску, яка везла почту. Та як загомонїли вистріли поспішила із головного табору поміч. По одногодинній борбі дійшов атакований відділ до головного. Один жовнір анґл. убитий а три ранені... Отгак то в Тибетї зустріли ся два великої Росия й Анґлїя і непомітно одна підставляє другій ногу.

НОВИНКИ.

Народне віче в Рогізні, на якім наш посол Др. Стефан Смаль-Стоцкий буде реферувати політичні і економічні справи краю відбуде ся в гостинници Йоахіма Реттера **в недїлю дня 29. мая т. є. в перший день Зелених сьвят а не** в Зелений понедїлок, як се заповіджено в 19. ч. „Руської Ради“. Початок нарад о год. 3. по пол. Просимо повідомити про сю зміну речинця наше селяньство, щоб оно в тім вічу явило ся як найчисленнїйше.

Із приводу сего віча видав орґан галицких ренеґатів „Ґалїчанїн“ приказ „Виїзанїю буковинско-руских патріотов“, аби они як найчисленнїйше прибули на віче пос. Стоцкого робити кривию. „Если бы на томъ собраніи явились наши русскіи люди въ великой масѣ и подвергши „безпощадной критицѣ“ явную й тайную роботу г. Смаль-Стоцкого, то можеть быти, оказалось бы нагляднo по чіей сторонѣ стоитъ буковинско-русскій народъ. „На се скажемо таке. Пос. др. Стефан Смаль-Стоцкий і другі рускі посли з своєю роботою нїколи не ховали ся. Що року відбували они публичні віча, на яких буковиньско руский нарід висловлював те, що про їх роботу думав а то висказував їм своє довірие і подяку за труди для народного добра. Так і тепер виступив пос. Стоцкий на публичнім вічу, зовсїм не лякаючись кацапских погроз. Ми певні що на віче булоб явило ся і так як найбільше нашого патріотичного селяньства і інтелїґенциї Колиж львівскі кацапскі штабовці видали буковиньским жандармам приказ мобілїзациї то на вічу в Рогізні повинен явити ся кождий сьвідомий Русин-Буковинець.

В справі відділеня Дальмациї з під юрисдикциї бук. митрополії, пише нам один православний священик: Порушена др. Мілашом справа підчинени дальматиньских епархій патриархови Карлівскому вже якби порішена, бо коли наш митрополит на се годить ся, то нема иньших перепон здійсненю сего бажаня. Таким способом всї австрийскі Серби будуть мати осередок в Карлівцях і будуть становити нову православну народну церков. Спротивлене др-а Мілаша в N. F. P. лиш потверджують єї наміри Сербів і ми їм до успіхів можемо лиш поґратулювати.

Та рівночасно з сим виділенєм Дальматиниїв і іменно саме через се виділенє, надходить конечність установленя нової епархиї в самій Буковині задля удержаня для Буковини степеня митрополії. Нам не відомо, яке поступованє удержали епископи між собою у Відни, але се питанє певне дуже цікаве для нас православних Русинів-Буковинців. Ми іменно запаваємо, що та нова епархія повинна бути руска, так що ми тепер власне могли би ся національно відграничити. Се було би мале др-ова Ренґі, може й Волохам по примірі, а для нас оно питанєм житя. Тому просимо наших заступників добре приглянути ся сїй пекучій справі, бо така добра нагода положити конець непотрібній і шкідній нашій церковній борбі може знов не так скоро наступити.

В справі віча руского учительства Галичини і Буковини відбула ся заходом колоний ської філії „Тов. Педаґоґічного“ дня 19. н. ст. мая спільна конференция в Колоний, в якій помимо

то ви певно дуже пересаджуєте!! Я бачу, що ви на мене гніваєте ся. Заспокойте ся, прошу вас, коли можете й скажіть суповійно: за віщо?

— А за віщо ви мене тут тримаєте?

— За те, що ви хорі.

— Так, хорий. Алеж десятки, сотки божевільних гуляють на волї, позаяк наша темнота не може їх відріжнити від здорових. Чомуж я й отсї нещасні мусимо сидїти тутка за всїх, як жертвенні козли? Ви, фельчер й уся ваша шпитальна наволоч в моральнім відношенню безмірно нижчі кождого з нас. Чомуж ми сидимо тутки, а ви ні? Де льоґіка?

— Моральне відношенє й льоґіка тут ні при чім. Все залежить від случаю. Кого посаджено, той сидить, а кого не посаджено, той гуляє собі — от і все. В тому, що я доктор, а ви божевільний не має ані моральности, ані льоґіки, а лише простий припадок.

— Сих нїсенїтниць я не розумію... — глухо вимовив Іван Дмитрович і сїв на своє ліжко.

Мусїйко, якого Микита не сьмів трусити в присутности доктора, розіклав у себе на ліжку кусники хлїба, паперці, кісточки, і все ще тремтючи від холоду, щось швидко й сьпівучо заговорив по жидівски. Мабуть він уявив собі, що відкрив склепик.

— Відпустїть мене — сказав Іван Дмитрович, і голос його затремтїв.

— Не можу.

— Чомуж? Чому?

— Тому, що на се не моя воля. Подумайте, яка користь вам із того, що я пущу вас? Ідїть. Вас зловлять городяни або полїция й повернуть назад.

— Так, так, се правда... — промовив Іван Дмитрович і потер собі лоб. Се страшенна річ! Але щож мінї робити? Що?

Голос Івана Дмитровича й його молоде розумне обличе з ґримасами сподобало ся Андрієви Юхимовичу. Йому схотїло ся пожалїти молодика і заспокоїти його. Він сїв поруч із ним на ліжко, подумав і сказав:

— Ви питаєте: Що робити? Найкраще на вашому становищу — втекти звідсїля. Але, на жаль, се нї до чого. Вас заберуть. Коли суспільність відгороджує себе від злочинцїв, душевно хорих і взагалї невигідних людий, то вона непереможна. Вам лишаєть ся одно: заспокоїти ся на думцї, що ваше перебуванє тут конче потрібне.

— Нікому воно не потрібне.

— Коли єствують тюрми й заведеня для божевільних, то мусить же хто—небудь сидїти в них. Не ви — то я, не я — то хтось третий. Почекайте — коли в далекій будучности скінчать своє єствуванє тюрми й заведеня для божевільних, то не буде ані заґратованих вікон, ні халатів! Розумієть ся, такий час рано чи пізно, настане.

Іван Дмитрович глумливо всьміхнув ся.

— Ви жартуєте — сказав він прижмурюючи очи. Таких панів, як ви й ваш помічник Микита будучність цїлком не обходить. Але будьте певні, добродїю, настане кращий час! Най я висловлю ся і скрійно, ви сьмійте ся, але се певно, що заграє зоря нового житя, переможе правда й у наше віконце засьвітить сонце! Я не діжду ся, здохну, та про те чиї небудь правнуки діждуть ся. Витаю їх з цїлої душі й, радїю за них! Вперед! Помагай вам Боже, други!

Іван Дмитрович з блискучими очима устав і простягаючи руки до вікна казав далї схвильованим голосом:

— З-по-за сих ґратів благословлю вас! Най жиє правда! Радїю!

— Я не бачу осібної причини для радости — сказав Андрій Юхимович, якому рух Івана Дмитровича видав ся театральним а разом з тим дуже сподобав ся. Тюрем і закладів для божевільних не буде, і правда, як ви зволили сказати, переможе, але-ж суть річий не перемінить ся; закони природи остануть ся ті-ж самі. Люди хоруватимуть, старітимуть ся й умирати муть так само, як і тепер. Хоч яка роскішна зоря осьвічувати ме ваше житє, а про те, вкінци кінців, вас запечатають в труну й кинуть у яму.

— А безсмертє?

невчили взяло участь около 100 учителїв і учительок із повітів: коломийского, печиніжиньского, надвірнянського косівского, городеньского і снятиньского. В нарадах брали участь також запрошені делеґати буковиньских учителїв. Настрій був вельми поважний. Ухвалено між иньшим полишити вибір місця, де мало-б відбути ся віче (в Станиславові чи у Львові) до рішеня центральному видїлови „Товариства Педаґоґічного“, взглядно вічевому комітетови, з тим щоби в всїх справах віча порозуміває ся з буковиньским товариством „Рускою Школою“, де ґрунує ся все буковиньске руске учительство. Рівнож висказано бажане, щоби в вічевім комітетї засїдали представителї так галицкого як і буковиньского учительства. Що до орґану, то ухвалено одноголосно серед оплесків уважати „Промінь“ своїм становим орґаном, який повинен передплачувати кождий учитель Руси. Натомість „Учителя“ повинна ц. к. рада шк. краєва запренумерувати для всїх руских шкіл, місто „Szkoł-y“. Порушувано також много иньших важних квестий, які були би субстратом до нарад на маючім відбути ся вічу. Вкінци ухвалено взвати „вічевий комітет“, щоби виготовив квестіонар, випечатав его в достаточнім числї примірників і розіслав до всїх руских учителїв до виповненя (так в Галичинї як і в Буковинї) і на основі зібраного матеріялу постарав ся о відповідні реферати на вічу. Розуміє ся, що в письмі залученім до квестіонара, яке повинало би цїлу справу і взивало товаришів до виповненя его, повинні находити ся відповіди представителїв так Галичан як і Буковинців. Взагалї — як пише дописуватель „Дїла“ — бажало би ся повести справу дуже оглядно, щоби нїхто не міг нарікати, що сих або тих з'ігнорувало ся, противно одних і других (так Галичан, як і Буковинців) належить рівночасно втягнути до акциї. Закінчу спостереженем, що згадані вище збори пробили незвичайно мило пражінє, промови були поважні і слїдомі і показало ся, що і те загалюкане руске галицке учительство уміє стати в обороні своїх національних, горожаньских і станових прав, що прийняло еще конкретнїйші форми, як главнїйше руске учительство зачать ся з буковиньским в одну велику орґанїзацию. — В справі тогож віча оповіщує Руске тов. педаґоґічне у Львові такий комунікат, що комітет вічевий рішив скликати довірочні збори учителїв народних за запросинами на день 18. липня с. р. до Львова. Речинець сей вибрав комітет по зрілій розвазї тому, що вправ 16 і 17 липня відбуде ся у Львові вкальне віче народних учителїв скликане „Польским Тов. педаґоґічним“, в справах, які дотикають загалу учителїв. А що до „Польского Тов. педаґоґічного“ належить найже дві третини учителїв Руснів, які на згаданім вічу будуть творити значний контінґент вічевиків, проте як-раз терпін 18. липня буде на погляд нашого комітету відповідний на руске загальне віче тому, що учасники Руснів краєвого віча будуть могли і в нашім вічу взяти участь. В справі надзвичайних загальних зборів, яких домагають ся деякі учителї і в часописях і в письмах до „Тов. педаґоґічного“, показує „Тов. педаґоґічне“ на се, що его статут розтягає ся лиш на Галичину, а не обнимає Буковини, отже скликане віча як надзвичайних загальних зборів виключило би від участи учителїв з Буковини, що було би для справи неумісне. Як-раз сей послїдний момент був також одною з причин до рішеня комітету, щоби скликати віче за запросинами, бо прилюдне віче скликане під фірмою товариства яко такого, виключає вже з гори Буковинців від участи, поминаючи се, що було би переступленєм постанов статута.

До кваліфікацийного іспиту зголосило ся с. м. в Чернівцях 37 учителїв а 27 учительок для шкіл народних і 1 учителька до іспиту із анґлїйскої мови для шкіл видїлових. З них 4 не явило ся, 3 відступило а 6 віддалено за переписане писемних задач. Остало проте 52 клясифікованих, з котрих репробовано 14, отже апробовано всего на всего 38 з таких, мов: (Великі букви Р. В. Н. означають руску, волоску і німецку мову викладову, малі-ж букви дотичну загальну польску мову як предмет науки). Кваліфікацию одержали: Гедеон Бушман В., Евдокей Кантемір В. н., Микола Хемичук Р. Н., Гаврило Чобетар В. н., Василь Гуцан В. Н., Евген Гуцайло Р. н., Дмитро Іосичук В. Н., Юліян Ковалевский Р. н. н., Іларій Лаціпосуул В. н., Василь Лешан В. н., Антін Мандрик Р. н., Франц Манц Н. н., Кость Пошосуул В. н., Евген Пошосуул В. н., Василь Приступа Р., Фридрих Пухал Р. н., Франц Зомер Н. (з відзначенєм), Іларій Урсові В. н., Евфрозина Александрович В. н., Амалїя Брукер Н., Емілія Маєр Н., Евгенія Прокоп Н., Мадарена, Ольга Радик Р., Августа Рапхбергер Н., Марія Реата В. Н., Естер Шварц Н. р., Лїбор Ветер В., Іванна Бучиньска В., Марія Панчак Р., Сара Цінер Н., Юрій Харитон н., Іван Краваліц р., Мартин Корданевский р., Тимоней Русиак н., Іхи Шевчик н. і Ольга Галїн з релїґії а Сзена Матіас з анґлїйскої мови. З репробованих перепало з рускої мови 8, з волоскої 2 а з німецкої аж 25, з того 15 питомців нїмецкої (!) семинариї черновецкої.

Із скарбової дирекциї. Податковими інспекторами іменовано дра Гедеона Кобилянського для Чернівців а Каєтана Тороневича для Вашківців.

Пригадуємо, що загальні збори товариства „Руска Бесїда“ відбудуть ся в Чернівцях в Зелений понедїлок о год. 10 рано. Буйоб дуже пожадано, щоб усї старшини читалень „Рускої Бесїди“ виготовили на час зборів писемні звіти про стан читалень, в яких буває поданий час їх заложеня, скількість членів, стан каси і бібліотеки та подане иньших товариств, які находять в однїй громадї із читальнями „Рускої Бесїди“.

Звичайні загальні збори каси пожич. і щадн. для гром. Гаврилївці, стоваришеня зареєстр. з необмеж. порукою відбудуть ся 3. червня 1904 р. о 11. год. перед полуднем в будинку громадскої канцеляриї з слїдуючим порядком нарад: 1. Справоздане старшини про стан товариства і дїяльність Старшини, 2. Нарада і ухвала, чи мають відбути ся осгорічні загальні збори осїнні. 3. Вильосоване двох членів ради надзорчої і доповняючий вибір надзорчої ради. *Іван Бойчук* начальник.

Поліцмайстра Жемну, про якого засуд за надто ревну дїяльність при арештованю студентів ми вже раз згадували, засуджено тепер знов на три дни арешту за перепрочене § 81 з. к. на спарту ст. віц. Носаля.

Загальні збори тов. „Руска Школа“ відбудуть ся 5. н. ст. червня с. р. о 11. год. рано в сали „Руского Народного Дому“ з ось таким дневним порядком: 1. Прочитане і справджене протоколу з послїдних загальних зборів. 2. Справоздане центрального видїлу. 4. Внесеня видїлу. 4. Вибір нового видїлу. 5. Вільні внесеня. За центр. видїл тов. „Руска Школа“: *А. Ілля* голова. *Юл. Кобилянський* секретар.

Загальні несплатні збори каси пожичкової і щадничої для громади Драчинцї відбудуть ся дня 3. червня с. р. в читальни о 2. годинї по полудни з слїдуючим дневним порядком: 1. Предложене замкненя рахунків і бізнесу за рік 1903. 2. Прочитане протоколу із послїдних загальних зборів. 3. Вільні внесеня і запитани. *Василь Проковець* начальник.

Звичайні загальні збори несплатні каси пожичкової і щадничої для громади Тарашани, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою відбудуть ся дня 3. червня 1904 о 2-гій годинї пополудни в шкільнім будинку. *Теодор Заверуха* начальник.

„Січ“ в Лужанах. Дня 29. мая с. р. се є перший день Зелених сьвят о годинї 11. рано відбуде ся отворене Січового коша в Лужанах. На порядку дневнім: 1. Відкрите зборів. 2. Вибір Січового батька й матери. 3. Поясненє статутів. 4. Вибір старшини й зручоє відзнак Січових. 5. Вільні внесеня. 6. Привіти і промови. По части офіцияльній слїдує відтак представленє сценїчне, яке відограє віцмайстер „Січ“ — сьпіви, декламациї і забави. Просимо о численну участь. За тимчасову старшину *Іван Березюк* кошовий, *Петро Ілюк* справник.

Товариство ґімнастичне і сторожи огневої „Січ“ в Волощі н./Ч. устроює дня 30. мая н. ст. 1904, в стодолї п. Фільонеса Бошана „Музикально-декламаторский вечерок“ сполучений з танцями, на котрий має честь запросити сею дорогою всїх Вп. пань і панів січовій справі прихильних. Вступ від особи 1 кор. від родини до 4 осіб 2 кор. Початок в 6 год. по полудни. (Запрошеня розсилає ся). За комітет: *Нестор Данчул, Роман Мірош, Іван Силовчер, Николай Гнїко, Василь Серетян.*

Атентат на царя. Недавно помістив „Breslauer Ztg.“ вістку, що у Петербурзї арештовано п. Маржиновску, що сидїла в однїй льожі з царем і в своїм одїню ховала бомбу, яку мала кинути на царя. Тепер доносять з Петербурґу, що в тої справи є лиш тілько правди, що там арештовано п. Межевску, дочку предсїдателя російского товариства психіятричного. Про атентат ні одная близших подробиць не має.

Цїсарска Академія Наукова іменувала на своїм засїданю дня 20. с. м. др. Оттокара Тумлїка проф. математичної фізики на тутешнім університетї членом кореспондентом названої академії.

Обкрадена королївска палата. З Льондону доносять, що сими днями обкрадено королївску палату Альдерсгот, в якій резидує від місяця вп. Александер Тек. Хто допустив ся сего злочину дотепер не відомо. Загально думають, що зробили се жовнїри, які стоять по коритарах на вартї.

„ТВЕРДІ“ ОРІХИ.

а) Отвезить вашнія, ясна і ниоте: Что с фонтинкой московской вдна сотворить?

б) Что по градї Сплетний пиша, что катюшкѣ Тофанова горци протрїпиша?

в) Чимъ романска сволїцїя Бнан и Коцманских странахъ кацапскій гетман?

г) Какоко и Застакной пиша справоздаїнїе, что Смерчинскій опрїти поправїе?

д) Єто какоко: Долинцкій оскиарии ся — а к том Карпат толь посрали ся?

е) Чимъ орна Шипинцк чада отвїжа до романского стада?

є) Чимъ и Шипинцїх Влах Костин вчреждоша кацапскій касни?

ж) Чимъ ерий от Садагбри со православними імієт ссори?

ж) Єрий Рогозин, чи ви не сказали, как їх вітрони вийати стали?

и) І з сего вдна не ивстевѣет, кто кїрой отчно торгвет?

Християнин Кассїян Рвцаелюк.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Промінь, ч. 10, з дня 15. з. мая 1904, рік І. Зміст: Михайло Старицький. — Народна руска школа і рускі учителї в Галичинї. — Герберт Спенцер. (Далї). — Всесьвітня історія. — Вогчина. — Переписка редакциї і адміністрациї.

— Е, годї вже!

— Ви не вірите, ну а я вірю. В Достоєвського чи в Вольтера хтось каже, що коли-б не було Бога, то Його-б видумали люди. А я щиро вірю, що коли не має безсмертя, то його рано чи пізно винайде великий людський розум.

— Добре сказано, — промовив Андрій Юхимович, задоволено усьміхаючи ся. Се добре, що ви вірите, З такою вірою марне житє чудове, навіть замурованому у стїнї. Ви зволили де небудь вчити ся?

— Так, я був в унїверситетї, але не скінчив його.

— Ви думаючий і вдумливий чоловік. При всяких умовах ви можете знаходити заспокоєнє в собі самому. Свобідне й глибоке мисленє, яке стремить збагнути житє й цїлковита погорда до глупої суєти сьвіта суть два блага, від яких люди вищих нїколи не знали. І ви можете володїти ними, хоч би ви жили за трьома ґратами. Діоґен жив у бочцї, а про те був щасливійший за всїх царів земних.

— Ваш Діоґен був дурак — понуро промовив Іван Дмитрович. — Що ви мінї кажете про Діоґена про якесь розуміне? — розсердив ся він нараз і схопив ся. — Я люблю житє, люблю пристрастно! У мене маніи переслїдування, постійно томляча боязнь, але бувають хвилини, коли мене обхоплює жадоба житя, й тодї я боюсь збожеволїти. Страшенно хочу жити, страшенно!

Він збентежений, перейшов ся по палатї і сказав зниженим голосом.

Коли я мрію, мене відвідують привиди. До мене ходять якісь люди, я чую голоси, музику, і здаєть ся мінї що я ходжу по березї моря, по якихсь лїсах і мінї тодї шалено хочеть ся метушиї, турботи... Скажіть мінї — що там нового? — спитав Іван Дмитрович швидко. Що там?

— Ви про місто хочете знати чи взагалї?

— Ну, розкажіть попереду про місто а тодї взагалї.

— Що-ж? У містї нестерпуче — скучно... нема з ким слова сказати, нїкого послухати. Нових людий немає. А в тім, приїхав недавно молодий лїкар Хоборов.

— Він ще при мині приїхав. Щож — хам?

— Так, некультурний чоловік. Чудно, знаєте розваживши все, здаєть ся, що наших столицях немає розумового застою; є рух, отже — мусять там бути й справжні люди, але чомусь нам звідтїль присилають усе таких людий, що й не дивиби ся на них. Нещасне місто!

— Так, нещасне місто! — зітхнув Іван Дмитрович і засьміяв ся. — А взагалї як? Що пишуть в часописях і журналах?

В палатї було вже темно. Доктор устав і стоячи почав розповідати, що пишеть ся за кордоном і в Росиї, який напрям думок тепер помічаєть ся. Іван Дмитрович уважно слухав і дещо питав, але нараз, немов згадавши щось страшне, вхопив ся за голову й лїг на ліжко спиною до доктора.

— Що з вами? — спитав Андрій Юхимович.

— Ви від мене не вчуєте більш нї одного слова! брутально промовив Іван Дмитрович. Лишіть мене

— Та чому-ж?

— Кажу вам і лишіть! Якогож чорта?

Андрій Юхимович стиснув плечима, зітхнув і вийшов.

Проходячи через сїни, він сказав:

— Як би то тут прибрати, Микито... Страшенно важкий дух!

— Слухаю пана.

— Який приємний молодик! — думав Андрій Юхимович, йдучи до дому. — За цїлий час, що я тут живу, се здаєть ся перший, з ким можна поговорити. Він уміє розважати й цїкавить ся саме тим, чим треба.

Читаючи а потім лягаючи спати він цїлий час думав про Івана Дмитровича, а проснувшись другого дня в ранцї, згадав, що вчора познайомив ся з розумним і цїкавим чоловіком і ухвалив піти до нього ще раз при першій же нагодї.

(Далї буде).

Належитість за Оголошеня за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за перш. — При кільканазових уміщеннях опускають ся на цінї процент після спільности уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Ванценберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудмярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жидівскої обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних красках, з мережками і гладких ріжної сорти і Entout cas. — Парасольки для дівчат і дітий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до спацеру для пань і панів. — Новости.

Капелюхи соломині і фільцові, для пань, панів і дітий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надворних фабрик Н. Заднитгер і Сиповс, Гаврик Іта у Відни, як також Йосиф Пізлер і Сиповс в Ґрацу. Найновійші предмети шпортові для пань, ріжних фасонах і модних красках, правдиві Панами, флорентинські, капелюшки для дітий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis Склад ракет і куль Сальменґера з Льєпзиґу, Тенеґа з Відня. Всїлякі прибори і уніформи до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в сталевих із бронзу, годинники ві-ґури, гарнітури до писаня і до куреня, шкіряні жіночки, тиски на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найновійші, з гуцарских як і заграничних шовків, фуляреві, краватки до прики, рукавички шкіряні і з найлїпшої ярки.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дівчат хлопців і дітий із жіркової шкіри в ріжних красках, драп, бізнеї, Boxcalf, сатинований і т. и. до шнурованя, на ґудзики в ґумов і и.

Сандали системи Дра Лямана і ин. Кнайпа найлїпшої сорта черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американьскі цвяжки.

Мужеске біле, з ніяк, шевіля, полотна, шовку і батисту, красно вишивчене найлїпших фабрикатів під ґарантією. Ковнірики, жилетки, хусточки до носа, пальчики для панів, пань і дітий в найновійших красках. Сорочки бізневі до валета, осушуючі тїла від поту, халїсони системи Дра Лямана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, кофери до подорожи, торби ручні з замочками або без них, нецесарів, ніяк, пледи, порохівники, ремені, парасолї, етуї, пішки на біле, коші на пачки найновійші портмонетки для пань і панів, ноги до подорожи і поводів і т. и.

П. Т.

Осмілюю ся заявити Вп. П. Т. Публиці, що я перебрав на себе довголітну і загально знану

РОБІТНЮ ОБУВИ

Михайла Юхневича

і переніс на улицю Руску під ч. 18.

Як давнійше так і тепер, яко довголітний управитель вносто згаданої фірми, буду стреміти до того, аби під кождим зглядом Вп. П. Т. Публику вдоволити, і прошу о ласкаве довіре.

Приймаю всїлякі замовленя, для Всч. Духовеньства пп. урядників всїх урядів, пп. п. і ц. офіцирів і т. д. — Всї замовленя виконують ся точно і солїдно.

Сталі клієнти котрі мають вже міру у фірми М. Юхневич, зволять зголошувати свої замовленя карткою кореспонденцийною.

З поважанем

Антін Бренґнер

робітня обуви

улиця Руска ч. 18.

22 (1—6)

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсольвента найстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска 11, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковині і практичний рільник.

До набутя в друкарні тов. „Рускої Ради" Чернівці, ул. Петровича ч. 3.

Ціна 4 корон.

При замовленях почтових, належить посилати 30 с. на перто. (—)

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарні

„Рускої Ради"

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(9—0)

Друкарня товариства „Рускої Ради"

має на складі

„контракт купна і продажи"

в рускім язиці.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Друкарня тов. „Рускої Ради"

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда":

	К. с.
* * * „Яндуха" елевіньска повна	—·24
Ів. Сенюк. „Образки з природи"	—·20
О. Н. „Хлопці одинаки"	—·40
Омелян Попович „Розмови"	—·40
Корнель П. Устиянович „Три цїнні нагади"	—·40
В. Умінський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде єї конець"	—·50
Проф. О. Ерсмічук „Іван Сучавський"	—·40
Ів. Бажанський. „Пропасть"	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума"	2·50
Гарасим. „Малярі"	—·20
* * * „Верба"	—·20
* * * „Котлиї по заслузї"	—·20
О. Н. Кониський. „В день сьвятої волї"	—·20
Ю. О. Федьькович. „Прекурка"	—·20
Омелян Попович. „Лаєтінка" (старі речинки.)	2·—

Видання тов. Руска „Школа".

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка"	1.20
Ом. Попович. „Методика" 1 часть	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли"	1.—
„ „ „10 казок для дїточок"	—.20
„ „ „Збірка законів"	1.—
Ів. Сенюк. „Образки з житя"	—·20
Шпейнаровский Сергій. „Руска Читанка" для II. кляси гімн.	2.80

Др. Стеф. Сахль-Сеницкий. „Ґренада"	—·20
„ „Порадник" як викладати язик	—·40
„ „Буковиньска Русь"	2·40
„ „Minoritätsvotum" in der von k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie"	—·40
Ю. О. Федьькович. „Пісні жовнярскі"	—.20
Франко Іван. „Руслан-українська література"	—.20
Теодат Галїп. „Домашний лікар"	1·—
Шухевич Евгеній. „Верховинські згадки"	2.—
О. Шпитко. „Листи з пекла"	—.30
Др. Теодор Галїп. Домашний лікар	1.—
Ар. Юзюк. Сенниярскі сновиди	—.50

	К. с.
Евг. Жуковский: „Учебник рільництва"	4.—
Іван Франко: „Що таке поетуа?"	1.20
Франтук: „Оперка"	—.20
Підєна: „Восток і захід"	2.—
С. Тихий: „Як робити тютюнит?"	—.30
Марченко: „Взаєна хата"	—.20
Ярмоленский: „Серце мовить"	—·60

При замовленях книжок упрашає ся прислати на перто.

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

В закладї дентиста

Др. Константина Клима

в Чернівцях ул. Круга 10

пошукує ся хлопця

до практики з відповідним шкільним образованем і домашним вихованем.

21 (2—3)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарнї товариства „Рускої Ради"

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 год. рано.

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДІЖИ,

є до набутя

в Друкарнї „Рускої Ради" ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 57. Чернівцї, пятниця дня 14. (27.) мая 1904 р. Рочник XX.

Бібліотека наукового товариства імени Шевченка

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Австро-угорска загранична торговля.

Австро-Угорщина здобуває собі на всесьвітнім господарнім ринку що раз більше значінє. Оборот нашої торговлї не то що не стає на однім місци але що раз більше зростає помимо неприязньої політичної ситуациї в Австриї, яка економічному розвитковн держави зовсїм не пособляє. І треба лиш жалувати, що політичний заколот Австриї не дає розвинути ся австрийскій торговлї, як би сего бажало ся. Треба мати також і се на увазї, що теперішні політичні обставини впливають дуже неприязно на внутрішний оборот в державі, на розвиток дрібного краєвого промислу і торговлї, які під напором скарбових оплат прямо гедви дишуть...

До оптимістичних поглядів на заграничну торговлю нашої держави спонукує нас вислід лиш що опублікованого міністерского звіту за рік 1903. Із того звіту виходить, що загранична торговля Австриї за 1903 р., в нім дійшов наш парляментаризм майже до крайного ослабленя і упадку, розвинула ся красше, чим за цїле попереднє пятилїтє.

Загальна сума вивозу (без дорогоцїнних металїв) достигла в 1903 р. 1936·4 міль. корон а по виключеню поворотного вивозу одержимо суму 1877·1 міль. кор, яка перевисшує вивоз цїлого пятилїтя. Те саме мож замітити і в данних вивозу. Єго загальна вартість виносить 2236·4 міль. кор. а по потрученю поворотного вивозу 2129·8 себто о **268·2 міль. кор. більше чим** 1899 року. Отсї дані наглядно виказують зріст австрийскої торговлї заграничної.

І білано торговлї добрий для Австриї: **вивіз перевисшає вивіз о 252·7** міль. кор. Замітні також цифри, які подають відношеня сирих товарів і готових виробів, які були предметом заграничної торговлї. Сю квестию пояснить отся порівнуюча таблична:

1903 р.	вивіз:	вивіз:
сирі товари	1.103·5 м. кор.	936·0 м. кор.
півтовари	258·2 „	299·6 „
готові вироби	517·4 „	894·2 „

За попереднє пятилїтє піднесла ся сума вивозу сирих товарів найбільше в р. 1902 зах 8 тоді зростала она лише 859·3 міль. кор. Отже, як видно, торговля зростає, хоч годї і те помянути можна, що на сьвітовім ринку завдячує Австро-Угорщина своє значінє оборотови сирими товарами, а вивіз готових фабрикатів що остаєнє богато до бажаня, яке може одмаи аж тодї сповнити ся, коли у державі а передовсїм у єї перед-литавскій половинї будуть більше уваги звертати на економічний зріст країв чим на нові армати.

Росия й Японія.

Ситуация на поли борби.

Кореспондент „Timesa“, який їдячи на власнім кораблї удержує при помочи бездротного телеграфу безперервне поїзнє із Войнайкой, пише: Хвалебне японьского ґен. Куроки можна пояснити ріжними причинами. Передовсїм війска єго висиджені тяжкою борбою над Ялю потребують відпочинку, крім сего вижидає ґен. Куроки на те, щоб до корейскої землї прибула треґа армія японьска, якаб разом із ним ділала проти Куропатківови; вкінци розтягнене етапової лїнії вимагає незвичайної обережности супроти безперервних атаків рухливих віддїлів козацких. Куроки користає із перерви, щоб свої війска зміцнити батальйоновими резервами.

В послїдних днях — як відомо — висїла на сушу друга японьска армія на поле борби під проводом ґен. Оку. Дивізиї тої армії заняла Біцзево і обсадила желїзничу лїнію до Порту Артура. Рівночасно висїли дві другі дивізиї в заливі на північ Ліао-тої-тун і заняли вузкий пролив коло Кінчан. Друга японьска армія ладить ся до приступу на Порт Артура. Опір після всїх обчислень буде дуже сильний Всї армати із воєнних кораблїв, які здемонтовано витягнено на сушу і уставлено на фортах. Залога Порту-Артура виносить 10 т. жовнїрів сухопутних і 7000 моряків. Провіянти мимо бльокади збільшено при помочи хіньских фрахтових кораблїв. Амуніциї в портї доволї.

Загалом думають, що Порт Артура із боку моря годї буде взяти, за те може повести ся приступ із сторони суші, бо відти хоронить єго лиш гористий терен. Японцї мабуть задумують здобути Порт Артура за всяку цїну, та поки що генерали Штессель і Фон роблять безперервні і розпучливі атаки на японцїв. — Сьвітлиню скупчених війск японьских погіршує дощева пора в Кореї, від якої розмокли всї дороги. Росиянам знов лихо через чунґузів, які зводять вічні борби із козаками, прямо не даючи їм робити служби розвідочної. Важних воєнних операций на мори мабуть годї сподївати ся, хоть прибув вже на терен війни Скридлов. Ходить чутка, що Росияни задумують „перепачкувати“ через Дарданелї свою чорноморску фльоту, перемальовуючи воєнні кораблї на перевозові. Амуніцию мають поховати під поклад, а моряки малиб переїхати в цивільнім одязї як подорожні. Се одная надто нагадує на „казку“, щоб мож повірити в такий авантурничий хоч „ловкий“ плян Росиян.

Фантазия Немировича-Данченка.

Найбільше поводженя мають в Росиї мальовничі воєнні кореспонденциї В. Немировича-Данченка, але у них нераз є більше фантазиї чим правди. Кілька днїв тому пустив він у сьвіт вістку, що один російский ваґон висадив в Портї Артура японьский пружин, а офіцияльного потвердженя тої вістки нема й досї, що є найлїпшим доказом, що та вістка неправдива. Із сего приводу пише їдко рос. журналїст Сокін, в „Курьер“ — і що Данченко взагалї щоб удержати у своїх кореспонденциях тон народної казки поводить ся у своїх донесах із хронологією, географією і означенєм кораблїв дуже просто — іменно скромно їх пропускає.

Дїяльність Червоного хреста.

Московский „Червоний Хрест“, як єдине одна загранична російска часопись, тратить всяке довіре в широких кругах росс. суспільности. Про него ходить ось такі чутки: Одна високопоставлена особа вложила в касу „Червоного Хреста“ 5 тисяч рублїв на воєнні цїли. Коли жінка тягнула дома на квіт а там місто 5000 виписано квіт на 3000. Рекламациї не помогли нїчо, по всїх книжках також втягнено лише 3000, не поміг нїчо й В. кн. Сергій Александрович, до якого та високопоставлена особа пішла на скаргу. 2000 рублїв пропало! А як замітив В. кн. Сергій дїє ся се не вперве. При висилцї одної партиї біля на схід була сама Вел. Кн. Елисавета Федоровна. І їй видала ся одна пачка чомусь підозрілою і коли єї отворено найдено в нїй місто біля — груз і камінє! Такий набір найдено пізнїй і по кількох инших пачках. Про се розповідала Жуковска, предсїдательна тов. „Христиньска Помощь“. Доброю вказівкою господарки в „Черв. Хрестї“ може послужити й те, що в єго заразї звїдає бувший поліцмайстер Кронштада Шафров, якого тамтого року суджено за безлїч всяких надужить і проступків. Якже зорґанїзовано поміч „Червоного Хреста“ на поли воєнним се мож вичитати із найконсервативнїйшої часописї „Гражданїна“ орґану кн. Мещерского, який пише, що ранені в борбі над Ялю мусїли йти пішки 45 верств, бо за війском не поступали фурґони „Червоного Хреста“.

Короткозорість шкільних дїтий.

Між рефератами, які прочитано на міжнароднім конґресї шкільної гігієни в Норимберзї заслугує на найбільшу увагу розвідка Др. Германа Кона про зростаючу короткозорість шкільних дїтий та про средства, якимиб можна єї поборювати. Прелеґент поставив питанє, що зробили очні лїкарі для шкільної гігієни і що они мають в тім напрямі ще зробити? Відповідаючи на се, вказав др. Кон на многократні змаганя опредїлити науково правдиві причини короткозорости. Се досї не вдало ся. Актуальним стало то питанє передовсїм тепер, коли Stilling поставив теорию, що на короткозорість треба задивляти ся як на расову ціху а не як на недугу. Однак сей погляд є крайно ошибочний. Найважнїйшим средством на короткозорість се запобіганє, щоби дїти при науцї не схилювали голови. В сїй справі попри иньші помічні средства найважнїйшу ролю може відограти педаґоґічне поученє. Не без значіня тут також питанє прямовісного або скісного письма і заступленє таблично лунових через писанє чорнилом, бо письмо чорнилом виступає виразнїйше як писальце на таблицї, проте дитина не потребує надто над ним нахилювати ся. Не меньше шкідливим для очий є дрібне письмо печатаних книжок. Видання Реклама, до яких дехто із наших Русинів так зітхає, кладучи їх як примір для „Видавничої Спілки“, повинні після думки референта — стрінути ся із цїлковитою забороною із боку державного Уряду здоровля. Впрочім видавництво Реклама, йдучи за домаганями загалу задумує видавати свої книжочки, белїй ті, що найбільше попадають в руки молодїжи, виразнїйшим письмом. — Треба би також подбати о те,

---

Антон Чехов.

Палата ч. 6.

Оповіданє.

Переклала Маруся Полтавка.

(Дальш.)

X.

Іван Дмитрович лежав в тій самій поставі, як і вчера, обхопивши голову руками й підобгавши ноги. Лиця його не було видно.

— Добрийдень, друже мій, сказав Андрій Юхимович. — Ви не спите?

— По перше, я вам не друг — промовив Іван Дмитрович у подушку, — а по друге, ви дурно клопочете ся: ви не добете ся в мене ні одного слова.

— Чудно — пробурмотав Андрій Юхимович змішано — вчера ми розмовляли так мирно, але нараз ви чогось образили ся і відразу перервали. Певно висловив ся як небудь не так, або може висловив гадку не згідну з вашими переконаними.

— Еге-ж, так я вам і повірив! — сказав Іван Дмитрович підводячи ся і дивлячи ся на доктора глумливо й з трівогою. Очи в нього були червоні. — Можете йти шпіонити й випитувати в иньше місце, а тут вам нема що робити. Я ще вчера зрозумів, чого ви приходили.

— Дивна фантазия! — усьміхнув ся доктор. — Значить ви думаєте, що я шпіон.

— Еге-ж думаю шпіон або доктор, до якого мене віддано на спробунок, се однаково.

— Ах, який ви вибачте чудний.

Доктор сїв на столець коло ліжка й допірливо похитав головою.

— Але припустимо, що ваша правда. — сказав він. — Припустимо, що я по зрадницькому ловлю вас на слові, щоб видати поліциї. Вас арештують, потім судити муть. Алеж хиба в суді й в тюрмі вам буде гірше, ніж тут? А там зашлють вас на поселенє й навіть на каторгу — то хибаж се гірше там сидїти як в сьому крилї? Гадаю, що не гірше... Так чогож бояти ся?

Видно, сї слова вплинули на Івана Дмитровича. Він спокійно сїв. Було по четвертій вечером, час коли Андрій Юхимович звичайно ходить в себе по хатї й Одарка питає його, чи не пора йому пива. На дворі була тиха ясна година.

— А я отсе вийшов на прохід, та й зайшов до вас, як бачите — сказав доктор. — Цїлком весело.

— Який тепер місяць? Март? — Спитав Іван Дмитрович.

— Так, кінець марта.

— На дворі болото?

— Нї не дуже. В городї вже є стежки.

— Тепер би добре поїхати в колясї куди небудь по за місто — сказав Іван Дмитрович, протираючи свої червоні очи немов з просони — тодї повернути-б ся до дому в теплий кабінет і . . . і полїчити ся у путнього лїкаря від болю голови. Давно вже я не жив по людськи. А тут гидко! Нестерпуче гидко!

Після вчорашнього зворушеня він був утомлений, млявий і говорив не хотячи. Пальцї йому тремтїли й по обличу було знати що його дуже болять голова.

— Між темним вигідним кабінетом і сїєю палатою не має нїякої ріжницї — сказав Андрій Юхимович. — Спокій і вдоволенє людини не поза нею, а в нїй самій.

— Се-б то як?

— Звичайна людина сподїваєть доброго або злого з'окола се-б то від колясї й кабінета, а думаючий від самого себе.

— Їдїть проповідуйте сю фільозофію в Грециї, де тепло, й пахне помаранчами, а тут вона не відповідає клїматови. З ким се я говорив про Дійоґена? З вами, чи що?

— Так, вчора зо мною.

Дійоґен не потребував кабінета і теплого помешканя: там і без того горячо... Лежи собі в бочцї та їж помаранчі й маслини. А довелось би йому в Росиї жити, так він не то що у грудни, а в маю почав би просити ся в хату. Мабуть зігнуло б' від холоду.

щоби в школї мала кожда дитина доволї сьвітла і місця, а евентуальний винахід приладу на обчислюване сьвітлости сьвітла на кожім місци віддасть сїй справі знамениті послуги. Занавіси, які находять ся на вікнах мійских шкіл також не сприяють здоровлю дїточих очий, бо поглощують звичайно 95% сьвітла а в найлїпшім разї, коли они вже тонкі й прозорі 40%, що для зору маловажним бути хиба вже не може.

А й загалом треба очному лїкареви взяти під розвагу перетяжене шкільної дїтвори, яка спричинює, що помимо всїх охорон число короткозорих, як се констатував за час своєї 25 лїтної практики др. Кон не спадає понизше 60%. Будуючи школу, щоб ся заздалегідь повести сю справу так, щоб школи нові будівлї не заслонювали, відбераючи їй так потрібне сьвітло. Та всї отсї зусилля станутъ безуспішні, як на поміч школї не поспішуть родичі дїтий і їх то повинен із сею справою добре познакомити очний лїкар. Родичі повинні передовсїм на то уважати, щоб шкільна молодїж не нищила своїх очий, читаючи в півсумерку, або надто нахиляючись над книжкою. Однак навіть при захованю всїх постулатів може увічати ся дбайливість о зір шкільної молодїжи визначними успіхами аж тодї, коли при школах будуть позаводжувані сталі посади лїкарів і то таких, що знались би окулїстику.

В...а ...ка

Із розмов із селянськими інтелїґентами на Лївобережній Українї.

В маєвій книжцї „Лїтературно-Наукового Вістника" подає д. Z. записки своїх розмов, які він вів із селянами в однім селї степової частини Чернигівщини. Для лїпшої орієнтациї згадаємо, що сї селяни се найінтелїґентнїйша ґрупа в селї, які покінчили школу, предплачують ґазети й читають силу книжок. За порадою д. Z. заснували вони товариску крамницю а відтак стали обмірковувати і про позичкову касу та господарске товариство, а згодом стали їх розмови торкатись питань загальних економічних, національних та полїтичних. Відсилаючи цїкавих до „Л. Н. Вістника" подаємо тут лиш деякі із тих розмов, які — як запевняє автор — записані майже із стенографічною вірністю. Тоті розмови незвичайно цїкаві як документ селянських поглядів на ріжні сьвоєчасні питання а з окрема як образцї культурного уровня селянства на Лївобережній Українї. Такі розмови з малими змінами можна, як запевняє автор, почути скрізь по Харківщинї та Полтавщинї. На правобережній Українї справа представляєть ся гірше. Гірші історичні обставини, серед яких проживало населене по правім березї Дніпра та й те, що між народом нема з далека давна позацтва а гніт адміністрациї та панів дуже важкий спричинило то, що селянство там майже безграмотне і не має того широкого сьвітогляду що лївобережне. Ось тут подаємо деякі із тих розмов, а в примітках зазначуємо за автором характеристику поодиноких розмовників:

Коли до села дійшов царский маніфест, виданий 26. февраля 1903 року про те, які реформи мають бути в Росиї, то він виділяв багато всяких балачок, а потім всї упевнились, що се дурниця.

Першим питанням, коли побачили мене мої знайомиї, було:

— Чи ви маніфест читали?

— А ви, питаю, читали?

— Читали аж замуслили, та нїчого не розберем; видно, мудрий його складав! Скажіть, чи ви не знаєте, що отсе про попів написано: „увеличить вліяніе духовенства на народную жизнь". Як-то, ще мало попам власти? У нас тут балакають, що вони вже замість земских начальників будуть.

— Може замість станових, — кажу я сьміючись. — Досї на повіт було пять станових[1]), а тепер буде в кожнім селї він-становий!

— А хай не діждуть сї кровопийцї, обвинять ся горячий Сиповий,[2]) — щоб ще вони нами правили! Нехай тільки дадуть їм власть, то побачите, що скрізь бунт буде. Ми тодї їм скажем так, як цар Петро Шведам, пючи за здоровля своїх учителїв: „Як ви мене навчили, так і я вам пробив!" Я вже в Петербурґ, у Синод, тайне (анонїмне) письмо післав, що по канонїчним правилам він повинен знати тільки церкву, а до сьвітскої власти не мішатись.

— А як отсе місце розуміти? — питає хтось. — В маніфестї сказано: „облегчить покупки с крестьянским банком", а в ґазетї ми начитували циркуляр міністра фінансів, щоб банки не видавали великих позичок на землю, бо цїна на неї дуже підскочила. Як-же се? — не заставлять-же вони панів дешевше продавать землю. Чи так буде, як цар каже, чи так як його міністер?

Я не знав, що на се відповісти, бо навкруги було багато народу і тільки руками розвів, але на мене відповів Клуня.[3])

— Хиба ви не знаєте, як про се давно сказав Тарас Григорович? Він каже: „а Ірод цар у лїкторa халяву лизе, щоб той йому хоч він-динара подарував, а той кишенею трясе". Лїктор — то міністер фінансів. Як схоче міністер дати гроший, то буде так, як цар каже.

Се порівнання так мене здивувало, що як би я не чув його на власні вуха, то не повірив би, щоб його зробив мало осьвічений селянин.

— І як-то Шевченко не боявся ся оттак писати! — промовив хтось.

— Бо мужик! — одповів Ягідка.[4]) — Що-ж? нижче мужика вже не поставлять, а далї Сибіру не зашлють!

— Е, не кажіть так, — промовив Клуня, — Петропавловська кріпость ще далї, бо аж під водою.

— Нї, такий він вже уродив ся! — завважив хтось. — Хиба-б його хто знав, як би він бояв ся, хиба-б насипали йому таку могилу?!

* * *

(Конець буде).

[1]) Полїцийна сїльска орґанїзация в Росиї така: ґубернатор — на всю ґубернію, ісправник — на повіт. В повітї — пять, шість станових приставів, на кожну волость по одному урядникови (братникови), в кожнім селї — старшина і по селах сотських і десяцьких.

[2]) Сиповий, як інформує нас автор, чоловік років 30, від батька дістав 10 десятин землї. Говорить голосно, енерґічно і ріжко та вносить не щиро, тілько на духовеньство розвиває зі щирого серця.

[3]) Клуня років 27, найосьвіченїйша людина в селї. За зарібками сходив усю південну Росию, але не припало йому нїде до вподоби, тим остав хлїборобом а й те треба сказати, що бував він по всяких сектах, аж перестав вивчати.

[4]) Ягідка — 35 лїтний здоровий мужик-самоук. Любить кажки історичні і взагалї повісти.

НОВИНКИ.

„Fr. Lehrerzeitung" кольпортує брехнї, що близькі провідникам Русинів особи інтриґують проти кандидатури надуч. Барбіра, і нїби на доказ того наводить розмову одного девунцианта, яку сам розпочав про шанси сеї кандидатури перед інш. Сипиузом і Поповичем, котрих тепер „Fr. L." нападує за те, що виявили переконане, яке має все учительство, навіть члени виборчого комітету учителїв, крім кількох заслїплених одиниць. „Fr. L." інтриґує заразом між учителями-Русинами, пригадуючи доним, що мають волоскі імена, та що мабуть через те Русини не довіряють Барбірови. Звертаємо на сї інтриґи увагу руского учительства. „Fr. L." юдить всякими клеветами учительство проти провідників Русинів, ставляючи до них неможливі жадання, яких до нїкого иньшого не має. З такої кирниї не може вийти нїчого доброго для Русинів а головно для залежних в несдним від сойму учителїв. Остерігаємо проте руске учительство від таких приятелїв, як „Fr. L.", що своїми напастями йде на руку ворогам учителїв-Русинів. Справу кандидатури учителя рішать самі дяки мужі довіря, між котрими займуть перше місце самі учителї. Їх завданем буде рішити справу, розважившн сї совістно і без всякого упередженя, на підставі реальній.

Не хочуть мира. Після понедїлкових зборів румуньскої великої посїлости зложив проф. Водчиньский краєвому президентови іменем тоїж посїлости таку заяву, що він в угодових переговорах більше удїлу брати не буде. І знов ударемнили бокри мирне полагоджене справи виборчої реформи, до чого змагали „Вільнодумні". Га, хто сїє вітер — буде жати бурю.

25 лїтні роковини полїтичної дїяльности пос. Юліяна Романчука, яка розпочала ся виданьем народної часописи „Батьківщина" відсьвятнувала львівска громада Русинів в понедїлок спільною вечерою в готелю Жоржа, на якій взяло участь також богато осіб із провінциї. Ювилата привитав др. Кость Левицкий а відтак понесли ся при вечері тоасти і промови; між иньшими промовляв пос. Пігулак іменем буковиньскої Руси. Ювилятови вручено на спомин гарний перстень. На се скромне та щире сьвятковане ювилею громадянинскої дїяльности п. Ю. Р а наспіло богато телеґрамів із усїх сторін Галичини і Буковини.

Загальні збори Тов. Просьвіта відбули ся у Львові в понедїлок при удїлї около 700 людий. По переведеню дискусиї над звітом із дїяльности видїлу і принятю его до відомости вибрано ось такий головний видїл на слїдуючий рік: Головою вибрано через аклямацию пос. Романчука, а видїловими пп.: Володимира Загайкевича, адвок. кандидата; Андрія Корнеллю, надінжінера Видїлу краєвого; др. Михайла Коцюбу, проф. учит. семинариї; др. Костя Левицкого, адвоката; о. Теодозию Лежогубского, катехита; Петра Огоновского, проф. ґімн.; Костя Паньківского, директора „Краєвого Союза пред."; Тита Ревакевича, радника суду; др. Кирила Студиньского, проф. університ.; о. Олекс. Тониицкого, пароха; Івана Черняєвского, секретаря суду; Івана Ярмовича, студ. прав. Заступниками видїлових вибрані: Василь Білецкий, проф. ґімн.; Григ. Грозин, урядн. „Тов. кред. урядн. і сьвящ."; Стефан Витвицкий, студент прав; о. Василь Лисо, катехит; Лев Сеник, студент інжинериї і Петро Гриньовский, учитель школи вправ. До контрольної комісиї вибрано пп.: Олекс. Сероїчковского, Ст. Угрина і Миколу Заячівского. Ширший звіт із зборів подамо в слїдуючім числї.

Тов. „Кружок українських дївчат" і тов. руских укр. студентів „Союз" в Чернівцях устроюють в четвер дня 2. червня 1904. прогульку з танцями в лїску на Горечій. Вступ від особи 1 кор. 40 сот. Білет родинний для 4 осіб 4 кор. 50 сот. Запрошеня вже вислані. Хто би через помилку не одержав запрошеня зволить ласкаво зголосити ся до тов. „Союз" улиця Круґа ч. 5. *О. Шкурханівна, І. Новицкий.*

В памятну суботу 28. с. м. розпічне ся в тут. гр. пр. катедрі богослужене о год. 9. рано, а відтак о год. 10. піде сьвяточна процесия на кладовище, де відправить ся загальний парастас за душі покійників.

Новий кіш січовий. Загальні збори тов. ґімнастичного і пожарної сторожи „Січ" в Ставчанах заповіджені спершу на 22. відбудуть ся дня 29. с. м. в Зелену недїлю о 2. год. по пол. Потяг приходить до Непелоницїв о год. 12. Прибувайте! За старшину: *А. Руснак.*

Каса позичкова і щадничa стоваришене зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Кулїшці відбуде в день 5. червня 1904 в народній школї

— Нї. Холод, як і звичайно кожен біль, можна не відчувати. Марко Аврелїй сказав: „Біль є жива уява болю; зроби зусиле волї, щоб перемінити сю уяву, відкинь її, перестань скаржитись і біль зникне". Се справедливо. Мудрець, або просто думаючий, вдумливий чоловік саме тим і відзначаєть ся, що гордує стражданем; він завжди вдоволений і нїчому не дивуєть ся.

— Значить, я ідіот, позаяк страждаю, незадоволений і подивляю людську підлоту?

— Се ви дурно кажете. Коли ви частїйше вдумувати мете ся, то ви зрозумієте, яке нїкчемне усе те зовнїшне, що хвилює нас. Треба стреміти до зрозуміня житя, а в сьому розуміню дїйсне добро.

— Розуміне... зморщив ся Іван Дмитрович. — Зовнїшне, внутрішне... Вибачте, я сього не розумію. Я знаю лише — сказав він устаючи, й сердито дивлючи ся на доктора — що Бог, створив мене з теплої крови й нервів, егеж! А орґанїчна тканина, коли вона спосібна до житя мусить реаґувати на кожде подразнене. І я реаґую! На біль я відповідаю криком і сльзами, на підлоту — обуренем, на гидоту — обридженем. По мойому се власне й значить ся житем. Чим пишнїйший орґанїзм, тим менче він чутливий і тим слабше реаґує на подразнене, й чим вищий, тим дужче відчуває й енерґічнїйше реаґує на дїйсність. Як не знати сього? Доктор, а не знає таких дурниць. Щоб гордувати муками, все бути вдоволеним і нїчому не дивувати ся, треба дійти до такого ось стану — й Іван Дмитрович показав на товстого, залитого салом мужика — або-ж загартувати себе муками до того, щоб втратити усю чутливість до них себто, иньшими словами, перестати жити. Перепрашаю, я не мудрець і не фільозоф — казав далї Іван Дмитрович роздратовано — і нїчого в тому не розумію. Я не в станї розважати.

— Навпаки, ви чудово розважаєте.

— Стоїки, котрих ви пародиюєте, були видатні люди, але їхне вчене застигло ще перед двома тисячами років і анї на крок не посунуло ся наперед і не посувати меть ся, позаяк воно не практичне й не житнене. Воно мало успіх тілько у меньшости, яка цїле житє студиює і розсмакоцує усїлякі вчення; а більшість не розуміла його. Учене, яке проповідує байдужність до богацтва, до вигід житя, погорду до мук і смерти — цїлком незрозуміле для величезної більшости, бож ся більшість нїколи не знала анї багацтва, анї вигод житя, а гордувати муками, значилоб для неї гордувати самим житєм, позаяк цїле єство людини складаєть ся з відчуваня голоду, холоду, образ, втрат і гамлетівского страха смерти. В сих почуваних — цїле житє; воно може тяжіти, його можна ненавидїти, але не погорджувати. Егеж, так ось кажу ще раз; учене стоїків нїколи не може мати будучности; поступаєж, як бачите, від початку віку до тепер боротьба, чутливість до болю, здатність відповідати на подражненя...

Іван Дмитрович нараз збив ся, спинив ся і з досадою потер лоб.

— Хотїв сказати щось важного, та збив ся — сказав він. Про що се я? А, так! Так ось я й кажу: хтось із стоїків продав себе в неволю, щоб викупити свого ближнього. Як ось бачите, значить і стоїк реаґував на подражнене, бож для такого великодушного вчинку, як знищене себе ради ближнього, потрібна, обурена, спочуваюча душа. Я забув тут в тюрмі усе, що вчив, а то б ще що небудь згадав. А Христа узяти? Христос відповідав на дїйсність тим, що плакав, усьміхав ся, журив ся, гнївав ся, навіть сумував; Він не з усьмішкою ішов на зустріч мукам і не погорджував смертию; а молив ся в саду Гетсиманськім, щоб його поминула чаша ся.

Іван Дмитрович засьміяв ся і сїв.

— Ну нехай спокій і вдоволене людини не поза нею а в нїй самій, — сказав він. — Нехай, треба гордувати муками і нїчому не

о 4 годині пополудни загальні весняні збори з слідуючим дневним порядком: 1. Справоздане старшини про стан товариства і діяльність старшини; 2. Внесок Ради надзорчої дотично справоздання, замкненя рахунків і білянсу за рік 1903, звільнене старшини, касиєра і ради надзорчої, відшкодоване касиєра і розділ чистого зиску; 3. Внески старшини дотично висоти пожичок, вкладок щадничих і відсотків від вкладок щадничих та пожичок, висота пожичок, які старшина має право затягнути в імени стоваришеня; 4. Вибір старшини і ради надзорчої. Кулісці 19. мая 1904. *Михайло Оробко*, начальник.

Звичайні загальні збори весняні каси пожичкової і щадничої для громади Рогізна, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою відбудуть ся дня 5. червня 1904 о 4 гій годині пополудни в шкільнім будинку з слідуючим порядком дневним: 1. Справоздане старшини про стан товариства і діяльність старшини. 2. Внесок ради надзорчої дотично справоздання, замкненя рахунків і білянсу за рік 1903-ий, звільнене старшини, касиєра і ради надзорчої, відшкодоване касиєра і розділ чистого зиску. 3. Внески старшини дотично висоти пожичок, вкладок щадничих і відсотків від вкладок щадничих та пожичок, висота пожичок, які старшина має право затягнути в імени стоваришеня. 4. Вибір старшини і ради надзорчої. Рогізна 19. мая 1904. *Гаврило Гаврилець*, начальник.

Весняні загальні збори каси щадничої і пожичкової, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Мігова, відбудуть ся дня 5. червня 1904 в домі господаря Стефана Макаревича з отсим дневним порядком: 1. Справоздане старшини про стан товариства і діяльність старшини. 2. Внесок ради надзорчої дотично справоздання, замкненя рахунків і білянсу за рік 1903-ий, звільнене старшини, касиєра і ради надзорчої, відшкодоване касиєра і розділ чистого зиску. 3. Внески старшини дотично висоти пожичок, вкладок щадничих і відсотків від вкладок щадничих та пожичок, висота пожичок, які старшина має право затягнути в імени стоваришеня. 4. Вибір старшини і ради надзорчої. *Макаревич*, начальник.

Патріотичний запис. Бл. п. о. Станислав Новосад рус.-кат. парох в Підгайцях, що помер дня 22. с. м. через весь він трудив ся около поступу народної справи а й на смертній постели не забув на свій народ, записуючи весь свій маєток в сумі 120.000 кор. на стипендиї для шкільної руської молодїжи. Честь Єго памяти!

Забава в XX. ст. Міністер Тіса позволив на устроєня в Будапешті борби биків, однак під тим услівєм, що они обійдуть ся без проливу крови. Ось і будуть мати Мадяри „благородну“ забаву, яка мабуть на видців виглядає дуже гарно, бо борба волів ся вид не збе який. Пані Леманж, вимешкала в Барцелоні описує в приватнім листі ось таку сцену із такого видовища: „Сими днями була я на представленю борби биків сьвідком страшного епізоду. В часї роботи торреадора і єго товаришів якийсь кільканайцятилїтний ентузіаст зіскочив на середину арени. Розюшений бик припав і засягнув хлопця рогами. Я ніколи не припускала, щоб смерть могла наступити із так лискавичною шидкістю. Служба винесла тїло з арени. Публика обурена ізза перериваня видовища кинула ся з палицями і кулаками на авторів борби. Присутний директор поліциї приказав підвладним привертати лад між товпою чинно. В цирку запанував справдїшний страшний суд“. — Оттак виглядають забави культурних Европейців в XX ст.

Крадїж в королївскій бібліотецї. З Брукселї доносять, що з тамошної королївскої бібліотеці виприто крадїж цінних книжок, ведену вже під року. Зарад бібліотеки повідомили о крадежи антикварі з Монахова. Виновника доси не вислїджено.

Утеча вязнів. З Перемишля доносять до одної з львівских часописий, що з вязниці тамошного суду окружного утїкло оногди 5 мужчин і 3 женщин. Між збігцями має бути також міщанин Кебушиньский, против котрого мала відбути ся дня 8 червня с. р. розправа перед трибуналом суду присяжних о злочин скритоубийчого убийства, якого допустив ся в осени минущого року на різнику Струшкевичу.

Арештоване консерватора. В Перемишли відбували дня 22 і 23. с. м. галицкі консерватори старинностий свої наради, щоби обдумати способи для ратованя останків давної культури. В з'їздї брав між иньшими удїл також львів. архітект Каз. Мокловский. Будучи замикуваним дослїдником старих будівель зупинив ся він в недїлю по пол. на перемиснім ринку, щоб схопити нарис із одної стильової каменицї на ринку. Та ще не вспів потягнути кілька чертов, як заарештував єго поліцмаєт. Не помогла нїчо адвокатска інтервенция. Мокловского по повідомленю військових властий, що піймано „шпигуна“, віддано докладній особистій ревізиї, забрано найдені при нїм рисунки для дальшого хемічного дослїду, списано протоколи і з'обовязано що раз явити ся до протоколу. Причиною сего арештованя Мокловского є незвичайний страх перед заграничними шпіонами військовими, які як доси, господарують там зовсїм добре. Хоч мабуть і те всяко, що шпіон відай не ставав би на ринку в білий день до рисованя ситуацийних плянів.

Нові історичні документи. Важне відкритє зроблено в пивниця літературної палати в Римі. Іменно відкрито там замуровані зелїзні двері, а коли їх виважено, найдено величезні пачки рукописий і документів великої вартости для істориків. Опісля показало ся, що се є тайний архів папи Пія IX., котрий казав єго закопати в тім місци підчас нападу ґарібальдців в 1870 роцї. Віднайдений архів перенесено до ватиканьскої бібліотеки.

Наука плаваня. Міністерство просьвіти видало обіжник до краєвих рад шкільних в справі науки плаваня. В обіжнику поручає ся заохочувати молодїж народних і середних шкіл до вправ в плаваню, а в тій цїли міністерство постарало ся о відповідний підручник для учителїв, який небавом вийде. Убогим ученикам будуть видавати даровї білети вступу на стани, на що міністерство призначило окремий фонд.

Доля воєнних кореспондентів. Поза сухими вістками про вислїд поодиноких борб не подають урядові комунікати нїчого; тай то треба сказати, що ті рапорти бувають нераз зладжені так, що саму суть їх треба вичитати із поміж стрічок. Тому то новітна часопись із широким кругом читачів мусить подбати о своїх власних кореспондентів на поли борби. Та доля такого кореспондента помимо високих гонорарів справдї незавидна. Тяжкі непогоди, тверде жовнїрске житє, голод і холод, а на добавок кождий з них може легко згинути від кульки. Так підчас турецкої війни погиб кореспондент Мекґрагем; в Судані був убитий О.Донавент; в Трансвалю полягло пятьох анґлїйских кореспондентів, а підчас бомбардованя Таку був тяжко ранений німецкий кореспондент Герінґ. На кораблї „Пеіш“ кусень бомби відорвав єму руку в хвили, коли записував подробиці битви в своїй нотатцї. Годить ся добавити, що мало є відважнїйших людий від воєнних кореспондентів. Се добровольцї, очайдухи, котрі „все повинні бачити власними очима“, не зважаючи на своє житє. Вривають ся отже на найнебезпечнїйші місця і точки. Можна їх назвати сучасними „героями пера“ в цїлім того слова значіню.

Видїл філії тов. „Руска Школа в Серетї“ запрошує всїх членів і приятелїв ширеня просьвіти народної на загальні збори, що відбудуть ся в серетскій хлопчій школї дня 3. лат. червня 1904 (сьв. Константина і Єлени) о 1 годині по полудни. Порядок нарад після статута. За видїл філії тов. „Руска Школа“. Серет, дня 22. мая 1904. — *Зьлесю*, голова. *Іван Ланчуєта*, секретар.

Руска селяньска бурса. На бурсу пожертвували Пан Грабчук 40 сот., ученик VII. кл. гімн. Николай до Говора Дрогомирецкий 1 кор., о. Федорович з Ропної 4 кор.; дальше зібрано у аптицї Пана Вільнера у Вашківцях 18 корон 30 сот. і то жертвували: п. Вс. о. Андрийчук 2 кор., п. секр. стар. Шармарвевич 8 кор. 70 сот., п. інспектор суд. Торосевич 6 кор. 20 сот., п. конц. стар. 1 кор., а з гурту 4 сот. Зарад бурси складає щирим жертводавцям на найсердечнїйшу подяку. *Пант. Клим.*

Тов. „Руска правосл. шляхта на Буковинї“. На лїсочу бурсу товариства жертвували: Пп. проф. Теофіль Брендзан 2 К, надучитель Войновский 2 К, Григорович, купець із Чернівець 2 К, Пйотровский, міский огородник 2 К, Н. Н. 42 сот., Цан 42 сот. Весїльне тов. „Кружок укр. Дївчат“ пожертвувало з доходу вечерка 24 К. Бурсацкий видїл висказує отсим всїм великодушним жертводавцям як найщирїйшу подяку. — *Николай Влад де Вердюн*, голова. *Пант. Клим.* писар.

Загальні весняні збори каси пожичкової і щадничої для громади Приличе відбудуть ся дня 5. червня с. р. в льокалю Народного Дому в Приличу о 2-ій годині по полудни з слідуючим дневним порядком: 1. Предложене замкненя рахунків і білянсу за рік 1903. 2. Прочитане протоколу із послїдних загальних зборів. 3. Вільні внесеня і запитаня. *Юрій Калинюк*, начальник. *Дмитро Скакун*, писар.

Загальні звичайні весняні збори каси пожич. і щадн. стоваришеня зареєстр. з необмеж. порукою для громади Васловиці відбудуть ся 5. червня 1904 р. о 2. год. по полудни в домі господаря Дм. Підгорного з отсим порядком дневним: 1. Отворене збору. 2. Прочитане протоколу з послїдних загальних зборів. 3. Справоздане касове за рік 1903. 4. Ухвала платнї касиєра. *Дмитро Підгорний*, начальник.

Два мужики мали охоту відфотоґрафувати ся у фотоґрафа Маєра на т. зв. „Острім плацу“. Та коли фотоґраф не схотїв знимати подобизни тих двох добродїїв по 50 сот., то вони в короткій дорозї поломили апарат, аби вже не дочекав нїкого фотоґрафути.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Комара ч. 9 вже вийшло і містить поруч иньшого добірного змісту отсю „Похоронну пісню“ Мстислава Руса, зложену з нагоди скликаня анкетної анкети в Петербурзї:

Тихий вітер повіває,
З колокольнї давін гуде
Фіта(ѳ), ять(ѣ) і йор(ъ) святое
В сиру землю спати йде...

Плачуть ревно і ридають
Язичники — нацапи,
Що так марно пропадають
Йор сьвятое, *ять* і *фіта*.

Вони-ж тілько хіт стояли,
Мов колоди, мов стовпи,
А тепер їх проч прогнали
Петербурські кацапи.

І длятогож то нів віку
Билась наша „твердь“ за те,
Щоб тепер на сьміх, публїку
Викидати йор сьвяте!?

Нї, на се вони не позволять,
Щоб їх ідеал забрать
Й Москалї їх не зневолять
Йор сьвятое викидать...

Чесно, вірно аж до смерти
Понесуть вони свій прапор
І готові всї враз вмерти
За сьвятое *ять* і *йор*...

Адміністрация „Комара“ у Львові, Собіщина 8, а річна предплата виносить 8 корон.

дивувати ся. Але-ж ви на якій підставі се проповідуєте? Ви — мудрець? Фільозоф?

— Нї, я не фільозоф, але проповідувати се повинен кождий, позаяк, се розумно.

— Нї, я хочу знати, чому ви в справі розуміня погорди стражденями й т. і. вважаєте себе компетентним? Хиба ви страждали коли небудь? Ви розумієте, що то таке — страждане? Чекайте: вас з малку бито різками?

— Нї, мої батьки почували відразу до кар на тїлї.

— А мене батько бив жорстоко. Мій батько був суворий хорий на гемороїди урядник, з довгим носом і жовтою шиєю, але говорімо про вас. З роду вас нїхто й пальцем не торкнув, нїхто вас не лаяв, не забивав памороки; здорові ви, як бик. Росли ви у батька під крильцем і вчили ся його коштом, а потім від разу захопили синекуру. Поверх двадцяти років жили ви в безплатному помешканю, з опалом з осьвітленем, з слугами, маючи до тогож право робити, як і скілько забажаєте ся а хоч нїчого не робити. З природи ви чоловік лїнивий, млявий і тому старали ся ви уладити своє житє так, щоб вас нїчо не турбувало й не рушало з місця. Дїла ви передали фельчерови і иньшій напалочі, а самі сидїли в теплї та в тиші, збирали гроші, книжки читали, потїшали себе роздумуванєм про ріжні високі дурницї і (Іван Дмитрович подивив ся на червоний ніс доктора) — випивахом. Одним словом, житя ви не бачили, не знаєте його цїлком, а з дїйсністю знайомі лише теоритично. А погорджуєте ви стражданєм й нїчому не дивуєте ся з дуже простої причини: суєта суєт, зверхне і внутрішне, погорда житєм, стражданєм і смертю, зрозуміє, справжнє благо, се все фільозофия найвигіднїйша для російського лежня. Бачите ви, наприклад, як хлоп бє жінку. Навіщо заступатись? Най бє, однаково обоє рано чи пізно помруть; а до тогож той хто бє, ображає, не того, кого бє, а себе самого. Піячити глупо, непристойно, але-ж — і пити — вмирати, і не пити вмирати. Приходить баба, зуби болять; ну щож? Біль є умного болю а до тогож без хороб не прожити на сьому сьвітї; усї помремо, а тому — іди, бабо, геть, не перешкаджай мінї думати й горілку пити. Молодий хлопець просить поради, що робити, як жити; перш ніж відказати иньший би задумав ся, а тут готова відповідь: старай ся зрозуміти, стремись до дїйсного блага. А що то таке те фантастичне „дїйсне благо?“ Відповіди, розуміє ся, не має. Нас держуть тут за ґратами, томлять, катують, але се чудово й розумно, бо-ж між сею палатою й вигідним кабінетом не має жадної ріжницї. Вигідна фільозофія й робити нїчого й сумлїнє чисте й мудрцем себе почуваєш. Нї, добродїю, се не фільозофія, не мислене, не широкість погляду, а лїнь, факірство, сплячка. Так! — знов розсердив ся Іван Дмитрович. — Страждамими гордуєте, а попробуй придати вам дверима палець, так закричите з цїлої сили:

— А може й не закричу — — сказав Андрій Юхимович, лагідно усьміхаючи ся.

— Еге-ж так! А ось колиб вас розбив паралїж, або, припустїм, який небудь дурень і нахаба, користуючи ся своїм становищем й чином зневажив вас привселюдно і як знали-б що се йому уйде безкарно, ну тодї-б ви зрозуміли як се відсилати иньших до зрозуміня дїйсного блага.

— Се оригінально — сказав Андрій Юхимович, сьміючи ся вдоволено й затираючи руки. — Мене приємно вражає в вас схильність до узагальнень, а моя характеристика, яку ви що йно зволили зробити просто блискуча. Признатись, розмова з вами робить мінї величезну приємність. Ну, я вас вислухав, тепер ви будете ласкаві, вислухати мене.

(Далї буде).

Належитість за Оголошеня за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнаката сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При більшаразових уміщенях опускаєть ся на цінї процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енценберга ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продажа славної жидрової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних кравках, з мережками і гладких ріжної сорти і Епіоні сва. — Парасольки для дївчат і дїтий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Капелюхи соломяні і фільцові, для пань, панів і дїтий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик П. Лидштетер і Сиповс, Гнерак Іта у Відни, як також Йосиф Шкмер і Сиповс в Ґрацу. Найновійші предмети шпортові для дам, панчохи, найлїпші соломяні капелюхи в ріжних касках і модних кравках, праздні Панама, альпентиньові, капелюшки для дїтий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis. Склад рамет і кулї Слазенґера з Льондону, Тонда з Відня. Побажні прибори і уніформи до тої гри. — Віла для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в стеклянах із бронзу, годинники фігури, ґарнітури до писма і до курення, шкіряні мопожки, тяжки на лаття і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найновійші, з тукрових як і заграничних шовків, фулярові, краватки до прави, рукавички нитані і з найлїпшої ярки.

Товари обувані, найлїпшої якости для пань, і панів, дївчат хлопців і дїтий із жіроної шкіри в ріжних кравках, драв, ґімнастік, Похеаїв, сатинованї і т. п. до шнурованя, на ґудзики з ґумою і т. п.

Сандали системи Дра Лямана і ц. к. Кнайпа найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американьскі шженки.

Мужеске біле, з пїка, шевіоту, полотна, шифону і батисту, красно вишінчено найлїпших фабрикатів під ґаранцією. Коннирики, жилети, хусточки до носа, пальчики для панів, пань і дїтий в найновійших кравках. Сорочки ґумові до колеса, осушувані тїла від поту, вальоки системи Дра Лямана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, куфри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, несесарів, міхи, пледи, порекінники, ремені, шарфеї, ґуґ, мішки на біле, коші на пакнє найновійші портмонетки для пань і панів, ноги до подорожи і пенсиї і т. п.

П. Т.

Осмілюю ся заявити Вп. П. Т. Публицї, що я перебрав на себе довголїтну і загально знану

РОБІТНЮ ОБУВИ

Михайла Юхневича

і перенїс на улицю Руску під ч. 18.

Як давнїйше так і тепер, яко довголїтний управитель висше згаданої фірми, буду стреміти до того, аби під кождим зглядом Вп. П. Т. Публику вдоволити, і прошу о ласкаве довіре.

Приймаю всїлякі замовленя, для Воч. Духовеньства пп. урядників всїх урядів, пп. п. і к. офіцирів і т. д. — Всї замовленя виконують ся точно і солїдно.

Сталі клієнти нотрі мають вже міру у фірми М. Юхневич, зволять зголошувати свої замовленя картковою кореспонденцийною.

З поважанєм

Антін Бренгнер

робітня обуви

улиця Руска ч. 18.

22 (5—6)

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесьлного кунсту у Відни, і направленного судового вивчника

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска 11, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

узложив

Евгенїй Жуковский

директор школи рільничої на Буковині і практичний рільник.

До набутя в друкарнї тов. „Рускої Ради" Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належить посилати 30 с. на порто. (—)

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради"

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Друкарня товариства „Рускої Ради"

має на складї

„контракт купна і продажи"

в руснім мовцї.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Друкарня тов. „Рускої Ради"

поручає отсї книжки:

Виданя тов. „Руска Бесїда":

	К. с.
* * * „Ядоха" єгипетська казка	—.24
Ів. Сянник. „Образи з природи"	—.20
О. П. „Хвилї сьвідомости"	—.40
Омелян Пшенич „Роєнки"	—.40
Корнил П. Устиянович „Три пїсні нагадки"	—.40
В. Умінський-Ф. Корольовський „Як повстала земля і який буде єї вінець"	—.30
Проф. О. Ерємічук „Іван Сучавский"	—.40
Ів. Бажаньский. „Провість"	—.20
Ф. Колесса. „Наша душа"	2.50
Гарнак. „Малярі"	—.20
* * * „Верба"	—.20
* * * „Котвиї на шалуї"	—.20
О. П. Кониський. „В день сьвятої волї"	—.20
Ю. О. Федькович. „Проскурки"	—.20
Омелян Пшенич. „Листівка" (старі речинки.)	2.—

Видання тов. „Руска Школа".

Боровинский Мечислав. „Педаґоґіка"	1.20
Ом. Пшенич. „Методика" І часть	—.60
„ „ „Як бідні обогатїли"	1.—
„ „ „10 казок для дїточок"	—.20
„ „ „Збірка сьвоєнів"	1.—
Ів. Сянник. „Образи з житя"	—.20
Шпойнаровский Сергій. „Руска Читанка" для II. класи гімн.	2.80

Др. Стеф. Сваль-Стоцкий. „Громада"	—.30
„ „Порадник" як закладати каси	—.40
„ „Буковиньска Русь"	2.40
„ „Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinaer Landesausschusse behufs Regelung der ruthenischen Rechtsorthografie"	—.40
Ю. О. Федькович. „Пісні жалиреші"	—.20
Франко Іван. „Русько-українська Література"	—.20
Теодот Галїп. „Домашний лікар"	1.—
Шухевич Протей. „Верховинські нагадки"	2.—
О. Шкитно. „Листи з пекла"	—.30
Др. Теодор Галїп. Домашний лікар	1.—
Яр. Юлян. Семинарські спомини	—.50

	К. с.
Евг. Жуковский: „Учебник рільництва"	4.—
Іван Франко: „Що таке соціялїзм?"	1.20
Франчук: „Оферка"	—.20
Шідемка: „Восток і запад"	2.—
С. Тихий: „Як робити тестамент?"	—.30
Марченко: „Власна хата"	—.20
Ярмолевский: „Серце мовить"	—.60

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

В закладї дентиста

Др. Константина Клима

в Чернівцях ул. Крута 10

пошукує ся хлопця

до практики з відповідним шкільним образованєм і домашним вихованєм.

21 (3—3)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарнї товариства „Рускої Ради"

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 год. рано.

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДЇЖИ,

є до набутя

в Друкарнї „Рускої Ради" ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 58. Чернівцї, недїля дня 16. (29.) мая 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Обопільне здивованє.

На передвчерашнім засїданю буджетової комісиї австрийскої делеґациї ухвалено надзвичайний предит військовий 12 голосами проти 5-ох. Сего можна було й надїяти ся по складї тої комісиї. Ось наложе знов новий тягар на австрийскі народи. На 1 зр. державних видатків йде вже нинї 40 кр. на мілїтаризм, а чимже буде пособляти держава цїлям економічним і просьвітним? Несидїлане домаганє військової управи полиняньских сум на військові цїли викликало загально занепокоєнє і здивованє податників. Розуміє ся що „здивованє“ їх зовсїм опавдане та лише в тій справі що те здивованє вийшло дивним австр. мінїстрови скарбу Бом Виерекови. Загально запотребованє воєнне виносить 391 міл., але се річ дуже „ясна“:

Прецїнь в тій квотї містить ся 38 мілїонів на гаубицї ухвалені еще перед двома роками, 15 м. на зміну материялу полевих гармат, котрі вже ухвалено також попередна делеґация яко першу рату. Вже тогди знали, що на нові гармати треба буде 165 мілїонів, з котрих 15 ухвалено яко першу рату. Лишилось еще 150 мілїонів, по котрих делеґация могла надїяти ся, що військовий заряд буде їх домагати ся. Дальші 48 мілїонів потрібні суть на будову нових кораблїв і 14 м. на амуніцию. Решту доповнює одноразова квота 44 м. на будову торпедовців і підводних судов.

Що до покритя, то правительство запитає ся за покритєм цїлої квоти при помочи кредитової операциї, котру заматриваво би в 25 роках, не обтяжаючи (?) населеня. В тій цїли введено до кредитових предложень певне число буджетових позиций на заряд військовий і маринарки, котрі доси яко рати знаходили ся в екстраординатї щорічного буджету. В сей спосіб увільнено військовий буджет о 27 мілїонів, котрі військовий заряд буде звертати обом парадам скарбовим через 25 лїт зі свого буджету. З сеї суми правительства будуть сплачувати через 25 лїт довг затягнений на покритє надзвичайних видатків військових.

Зараз військовий обовязує ся сих 27 міл. через 25 лїт повно віддавати. Ну, а нїм предпиджує, що за 25 лїт не вийде якийсь новий воєнний винахід, тож нових видатків армія не забажає. На зміну військового закону та заведенє 2-лїтної служби треба би ще видатку в знатї 50 міл.

От і справа цїла ясна, але щож варта ті незміжалувані жертви населеня на мілїтаризм, що значить воєнна готовість армії, коли нові винаходи вічочуть єї майже зовсїм, а зрадливі міни і торпеди нищуть найтвердші кораблї, котрі панцирі і перехрещують найлїпші а найобережнїйші плани полководців.

Тов. „Просьвіта“ в рр. 1902 і 1903.

Загальні збори тов. „Просьвіта“ у Львові відбули ся в понедїлок при участи около 700 осіб із усїх верств суспільних в сали тов. „Ґвязди“. Збори отворив і проводив нарадам голова тов. Романчук, а секретарювали пп. Дудиньский і Гординьский. Збори зачали ся промовою пос. Романчука, яка з'ясовує стан розвитку і дїяльности тов. „Просьвіта“. Нинї, говорив бесїдник, збираємо ся в чужій позичеїй хатї, бо навіть пороги того дому, що єго здвигнув увесь нарід спільними силами (т. є. Народного Дому) замикають для нас. Та дасть Біг, що вже слїдуючі збори „Просьвіти“ відбудуть ся в власній хатї, в величавій сьвятини рускої Музи, котру власним грошем здвигне собі руский народ. І сей новий подвиг, на який підняла ся жертволюбива руска суспільність, буде новим доказом нашої животности та буде сьвідоцтвом, що руский нарід витревалою працею і невтомними культурними заходами переможе всї злидні, які єго стрічають і загартований в тій недоли, котру переживає, розвине ся на одиновижу й на стид єго власним порогам. Перед 38-ма роками, як заснووувано „Просьвіту“, руский нарід був темною масою. Нинї нїхто вже сего не може сказати. Нинї значна часть руского селяньства вже просьвічена і осьвідомлена, а єсть серед наших селян і міщан чимало и таких, що горячим патріотизмом і почутєм народного обовязку можуть послужити всякому за наслїдуваня достойний примір. Та на тім задержати ся не сьміємо. Працї ще доволї а довершити єї мож лиш тодї, як до неї стане весь просьвічений загал так інтелїґенция духовна як і сьвітска. Хто не прикладає рук до ширеня просьвіти між народом не сьміє називати себе Русином. Робота в тов. „Просьвіта“ наскрізь культурна, тож нїхто від неї не сьміє відмавляти ся. А звернути-б тепер всю дїяльність головно на збільшенє кадрів рускої інтелїґенциї. Під тим взглядом стоять галицкі Русини так, що на 15 тисяч учеників шкіл середних в сходній Галичинї є всего 4.000 Русинів а на 2.100 семинаристів є Русинів лиш 900. Сей стан треба конче змінити через заохочуванє селян до просьвіти та через закладанє селяньских бурс.

„Та крім інтелїґенциї маємо по селах ще півінтелїґентів-дяків, писарів, асекурац. аґентів і т. п., що маючи більше образованя від звичайного селянина могли би спиндїлати з успіхом в трудї просьвітно-економічнім. На жаль однак ся верства людий за мало дїяльна в тім напрямі, хоч приміром економічна дїяльність дяків, писарів і т. д. могла би бути навіть помічною їм для полїпшеня їх долї. Як крамарі, касиери райфайзенок і т. п. могли би вони мати і деякі доходи, і тим прислужити ся і народови і помочи собі. — Крім того особлину увагу треба звернути на викорінєнє анальфабетизму. Шкіл в нашім краю ще за мало, неграмотних дуже богато. Тому належить при читальнях основувати курси анальфабетів. Отсе були би головні точки нашої просьвітної роботи“.

По пошановаию памяти померших членів слїдував найцїкавійший для нас реферат секретаря, який відчитав в заступстві неприсутного др. Левицкого п. Вол. Загайкевич. Дїяльність товариства, як се зазначив референт ґрупує ся в трох точках. Ними є видавництва, орґанїзация читальняна і економічна. Перейдїм же успіхи товариства на тих точках, щоб мати наглядний образ єго розвитку. 1. Видавництва. В рр. 1902 і 1903 видало тов. два календарі і 14 книжочок ріжнородного змісту, головно історичного в 170.000 примірників. Редакцию видань успішно веде др. К. Судиньский. Вартість видань 6 кор. 20 сот. — Крім сего постановив головний видїл видати твори наших давнїйших письменників, про що у нас була вже мова та друге популярне виданє

Із чужого поля.

An einen meines Namens nach meinem Tode.

(Детлева фон Лїленкрона).

Чи раз хоть гаснеш ти у сьвіт
Моїх пісень
Чи збудить він в грудех твоїх
Той жар — огень?

Може відеш ти з тих сторін
У чужину?
Бо я, що тут над морем зріс,
Тут смерть стріну.

У тих сторін тугу і сум
Я пісню вбрав
І звук той буде у души
Твоїй що грав.

Гей відзиш се в грудех твоїх
Зловіщий сьпів
Чом на дворець дїдівський впав
Твій жаль і гнів.

Чом на зїницї ти свої
Так бров нагнув?
Прости, прости, що дїдо твій
Поетом був!

Дощевий день.

(Дьонґеслльова).

Холодний день, сумний, увесь понурий, —
Йде дощ — невтомно шум заводить бурі...
Що виноград поповз на мур прихний,
Та рев вітрів стрясає лист сухий,
А день сумний — понурий.

В житю моїм дні зимні і похмурі,
Йде дощ, невтомно шум заводить бурі.
В минулий час летить думки мої,
Та в них падуть надії молоді —
А дні, сумні — понурі...

Серденько щить! скинь сум тяжкий болючий:
Зза хмар глядить вже ясні сонця лучі...
Твоя судьба така, як всїх тут нас,
В пождїську жизнь падуть дощі не раз
І дні сумні понурі.

З анґл. пер. *К. М.*

Умерли вже мої пісні...

Владислава Орнана.

I.

Умерли вже мої пісні —
із мертвих встать не в силї.
Що серцем чоловік сотворить,
Що видить й спить, що се не в снї —
Є лодкою з імли на зорі,
пінною в бистрій силї...

Майнули зжарені лїта,
цьвіт молодости стерли,
й такі в лиця здають ся нинї,
як сон десь з иньшого житя —
дарма за ними туга лише,
сьвіти мої умерли...

II.

Умерли вже мої пісні — мій згинув сьвіт,
що жило, згасло в мнї —
Загинувших отих сьвітів — минулих лїт
дарма й називати нинї.

Зайшли імлою, потонули,
як все, що завмирає —
а тут нове житє прибуло,
новий сьвіт отвирає...

З подільского перекладу *Сильв. Ярчевський.*

Сумерки.

(*Вол. Пожиньского*).

Котить ся важко сонце сонне
поза великі сині моря...
Сірим, сумним, пустим вже полем
ходить чернець з хрестом в долони,
йде та з землиї горне сьвітло...
Сірим, сумним, пустим вже полем
сходить вечірна, темна зоря...

Котить ся за великі моря
зжурена куля сонця гожа...
Тиняєсь смерть в садах старезних,
сварить ся дощ сльозаво в мраці,
псальму нудьги в одно сьпіває...
Тиняєсь смерть в садах старезних,
Кличе людий на роздорожа...

Котить ся важко сонце сонне
поза великі сині моря...
Сірим, сумним, пустим вже полем
ходить чернець з хрестом в долони,
йде та з землиї горне сьвітло...
Сірим, сумним, пустим вже полем
сходить вечірна, темна зоря...

Котить ся за великі моря
зжурена куля сонця гожа...
— — — „В замку закляттім спить царівна,
спить в домовинї хрустальній тихо,
мріє про лицаря в ясній збруї...
В замку закляттім спить царівна,
в сьвітлицях сяє ясність Божа“...

Котить ся за великі моря
зжурена куля сонця гожа...

З пол. пер. *Ар. Веселовський.*

Фіялки.

(Н. Рябова).

Гляди — фіялки розцвили
дрібні, запашні
під небом блїдо-голубим
на чарівній весні.

Їх жизнь — хвилина, мрія лиш,
їх жизнь — весняний сон,
та всем, вона і ясна мов
весняний небосклон.

Що осїнь їм, шум непогод
і мрака навісна?
В житю — їм сонця блиск, а там —
нехай і смерть сама!...

І ти будучину забудь,
все сном на миг зови.
Гляди — як сонечко блищить...
Живи... живи... живи!

З рос. пер. *Сильв. Ярчевський.*

* * *

(П. Кр. Яворова).

А ти мене не люби,
Даром огню не губи —
Як біглець ту проживаю,
Я заточник в чужім краю!

Дома — рідна мать мене
к собі пригорнуть прагне,
плаче тихо і вадихає,
тужно стрічи вижидає.

І при мнї лиш найде
щастє ясне — дорого —
і на моїй тілько груди
сльози, горе позабуде.

Бож на сьвітї я один —
Єї радість, єї син!
Хтож єї тодї догляне,
коли чорний день настане?

З болг. пер. *Сильв. Ярч.*

„Історії України Руси“ зладжене п. В. Ол. Барвіньским. Виділ товариства не лиш розсилав видання своїм членам, але також обдарував ними ріжні інституциї як чит. „Просьвіти“, „Січи“, „Народні Спілки“ чит. „Рускої Бесіди“ etc. Загалом обдарував в двох послідних роках 380 інституций 23.000 книжок.

2. Просьвітна діяльність товариства залежить безперечно від скількости его членів. В р. 1902 приступило до „Просьвіти“ 1.003, а 1903 1203 нових членів. Загальне число членів товариства від часу его заснованя 1865 р. до 1903 р. виносить **16.178**, та дійсно сповнюючих свої обовязки було лише 5.447, бо до каси вплинуло титулом вкладок лише 10.890 кор. Коли прирівнати число нових членів з р. 1903 до попередних років то видно поважний зріст о 200 хочби супроти рр. 1901 і 1902, але той приріст анї загальна скількість членів не може вдоволяти, коли его прирівняємо до просьвітних товариств иньших народів. Ось словіньске Družstvo sv. Mohora в Целїзци має понад 80 тис. членів, хоч Словінцїв є два рази меньше чим Русинів в Галичинї. Що до скількости членів „Просьвіта“ не може навіть рівнати ся з „Tow. Szkoły ludowej“, яке за кілька років має вже 18 тис. членів, хоч і се правда, що число тих членів вишрубувано штучно розжаруваними wszechpolsk-ими затїями. Байдужність руска повинна спинити ся бодай перед справою народної просьвіти.

Осередками, із яких має йти між селян просьвіта, се читальнї. В минулих двох роках оснувало товариство 295 нов. читалень, так що з кінцем 1903 р. було їх **1.339**, а розкинені они по 56 повітах. Число читалень — як видно із порівнуючих таблиць поміщених у звіті товариства, із якого беремо всї інформациї — стало зростає, хоч ще далеко до того, щоб кожда руска громада мала свою читальню. Рух по читальнях також нерівномірний. Богато читалень навіть не прислало звіту із своєї дїяльности. А що замітне — то те, що такі дрімаючі читальнї є по більшій части ті, які стоять — як підносить ся у звіті, — під проводом інтелїґентних одиниць себ-то сьвященників, бо в галицкім селї иньшої інтелїґенциї, яка-б головувала по читальнях, нема... Після надісланих звітів і приватних різвідувань мають всї чит. „Просьвіти“ до **66 тис. членів**. На кожду читальню припадає проте пересїчно 60 членів, а великий % того числа припадає на молодїж і жіноцтво. Бібліотека читалень виносить **100.000** книжочок, але що саме тон. „Просьвіта“ роздала їм понад 80.000 прим. то читальнї з власної ініцияти не дуже то коло справи бібліотек заходили ся, що на будуче повинно піти красшим шляхом.

Доволї читалень має свої власні доми, однак число їх ще незначне. При читальних орґанїзували ся хори і орхестри селяньскі а також і аматорскі кружки драматичні. Велика скількість читалень уладжувало нок.-муз. вечерки головно в Шевченкові роковини, а що найважнїйше устроювало курси для безграмотних.

(Конець буде).

Письма з краю.

Отворене „Січи“ в Юрківцях.

Січова орґанїзация на Буковинї збільшила ся знов одним кошем а то Юрківским який засновано дня 22. мая с. р. Се один із дальших доказів, що нарід пізнає вагу орґанїзациї, мирного труду і горнеть ся до просьвіти а заходи кирмишників, які — се треба тут виразно сказати — в средствах борби не перебирають, кінчать ся фиском інтриґантів.

На отворене „Січи“ в Юрківцях зібрало ся около пів тисяча місцевих і доохрестних селян, много учителїв і відпоручники „Кіцманьскої Січи“ і акад. тов. „Січ“.

Збори отворив тов. Князький. Повитавши нарід і поодиноких відпоручників, предложив на січового батька т. Томюка а на секретарів т. С. Забачиньского і акад. Калиновича, на що збори й згодили ся.

Статути тов-а „Січ“ обяснив акад. Весолоньский. В довшій промові натякнув бесїдник на давні часи, на часи славної „Запорожскої Січи“, на спомин якої закладаємо тепер „Січи“. Дальше обяснив велику вагу просьвіти і цїли січових товариств як ширене просьвіти між нарубежцтвом, ґімнастичні вправи, ратоване перед огнем, тої елементарної стихії, що тільки мілїонів шкоди наносить селяньскому населеню а кінци пересторігає перед ложними поголосками, які розсївають вороги проти „Січий“ та перед евентуальним невмістним поведенем „Січовиків“, яке могло би пошкодити цїлій Січовій орґанїзациї. Бесїдник з натиском зазначив, що „Січ“ не хоче і не може ширити думок ворожих проти иньших народів і віроісповідань і з окрема повитав представителїв місцевих жидів, що прибули на отворене „Січи“. Промову свою закінчив бесїдник деякими вказівками, як треба поводити ся з пожарними приладами та поученем, як бороти ся з огнем, коли „Січ“ не має ще сикавок і иньших доросших приладів. Відтак приступлено до вибору старшини, в склад котрої ввійшли: уч. Князький (як кошовий), Мацькулин (осавул), Ів. Гнатюк (писар), Бурик, Запоточний, Гудимка, Георгій Грималло (хорунжий), Пурич, Тимофійчук і Маєтейчук. Після пручення хоругви і торжественної присяги промовляли ще дел. тов. укр. студ. „Січ“ в Чернівцях акад. В. Калинович, Кошовий „Кіцманьскої Січи“ учит. Попович і осавул тоїж „Січи“ Т. Корійчук, желаючи „Юрківській Січи“ як найчрасшого розвою та остерігаючи перед кертичним трудом ворогів „Січи“.

А та робота „темних духів“ невспучна, єї висліди мож було побачити й на зборах „Січи“. Ось при інтерпеляциях виступило кільох мужнів із такими думками, що „Січ“ має зробити злагоду в справі робітничих відносин між двором а зарібниками, що до старшини „Січи“ прийшли сотки гроший, які має ся роздати бідним людям, з другої сторони що „Січовики“ мають брати платню, на яку мають складати мужики податки. Розуміє ся що селяни по вдоволяючих відповідях невмістність тих думок вповні зрозуміли, а також пізнали, до чого хотять їх довести ті, що такі вістки шируть. Хто саме ті вістки ширять годї сказати. Але справу пояснять те, що на збори прибуло доволї запитих Бажанюків а день перед зборами „подивав ся“ в Юрківцях — о. Драбик. Так цїла хрія кирмишників страшно не вдала ся, чого найлїпшим доказом, що до „Січи“ вступило пів сотки членів.

По зборах відбуло ся представлене комедиї „Сатана в бочці“, із якого можна було вивести правдиве зовсїм вдоволяюче, особливо уміло виконала свою ролю (куми „Феськи“) Олександра Лисецка, що відекламувала також з чутєм і зрозумінем поезию „Тополи“. Часть забавну закінчено „флайтером Войтовичом“ монольоґом д. Князького, при чім нарід доволї розсьміяв ся з невимушених дотепів. *(К. В.)*

Із розмов із селянськими інтелїґентами на Лївобережній Україні.

(Конець.)

Після того, як ґазети розписали ся про те, як відбулось у Полтаві сьвято Котляревського, селяни дуже жалкували, що нїхто з їх не поїхав туди. Я втїшав їх, обіцяючи повідомити їх, коли будуть сьвяткувати ювилей Лисенка і радив їм поїхати на се сьвято. Вони послухали мене, і справдї Коваленко[1]) приїхав у Київ і пробув там днїв зо два. Я познакомив його там з де-ким із моїх знакомих, які дуже зацїкавились, чи розібрав селянин промови Галичан, що говорить діялектом значно відмінним від лївобережного, особливо наголосами.

— Та розібрав пите через десяте. Звісно, мужик як овечка!

— Ну, що-ж саме вони говорили?

— Та вони всї одно говорили: „Дав вам Бог Шевченка, він до вас говорив, а ви, дурнї, його не зрозуміли. Дав вам Бог Лисенка, він вам 35 лїт співав, а ви все спите!“

Знайомі мої віки не сподївались, що неосьвічений селянин зробить таке резюме із промов галицьких гостий і були здивовані надзвичайно.

Свої враженя з сьвята Коваленко висловлював так: „Ото, як в Різдвяній ночи картина провеснилась, коли підняли завісу тару, як ятїр, то так менї тепер сьвіт провеснив ся. Ми думали, що ви може один такий, аж вас он скільки!“, сказав він показуючи на публику в театрі. „А все таки мало. От, як би вас було та стільки, як нас!“ т. є. як би сьвідомої інтелїґенциї було стільки, скільки несьвідомих селян.

Приїхавши до дому, він розказав селянам у найдрібнїйших подробицях про те, що він там бачив, що чув, як хто промовляв, як хто співав. Коли він розказував, як надзвичайно гарно співала Дейша-Сіонницька, то один старий селянин вставив увагу, що „оттак мабуть співала отта співачка, через яку наш пан і маєток перовів, даруючи їй подарунки в скілька тисяч“. На се Коваленко відповів: „Дурний! хиба він не знав, що в соловейка тільки голос такий гарний, а пірячко таке-ж сїренько, як і у воробця!“

* * *

Коли в ґазетах почали показуватись признаки війни з Японцями і селяни сполошились, то я їх заспокоював, кажучи, що до війни дїло не дійде, що тепер усї клопочуть ся, щоб не було війни на сьвітї. На се менї відповів Сновний, як і раз-у-раз гучно й енерґічно:

— Се ви говорите про гаґську конференцию. І ви їй вірите? Та се вони так тільки говорять. Знаєте, як Толстой каже? Як ріжуть теля, то нанї так гидує, так гидує, аж трусить ся, а як поставлять на стіл печене, то так його їсть, аж облизує ся. Оттак і се. Вони так не люблять війни, так не хотять її! А захопити лакомий шматочок, от як Манджурия, та що чужими головами, то вони ого! які ласї.

Як настала війна, то село наче прокинулось від віковічного сну: в чайній і по хатах народ збирає ся, читають ґазети; звичайно один читає в голос, а всї слухають, а потім балакають, балакають...

Недавно менї знов довелось побувати в компанії моїх знакомих селян. Звичайно зараз зайшла балачка про війну.

— От добро, що у нас є товариська прамничка, то ми двічі на тиждень, як приходять ґазети, збираємось собі своєю тїсною компанією, наче по дїлам товариства, виноровиємо самовар за самоваром та балакаємо про війну. Ви їздите скрізь, то може чуєте багато такого, чого і в ґазетах нема?

[1]) Коваленко. Чоловік середного віку, дуже розумний, говорить дуже лїтїчно при тім він незвичайно веселий тільки на лихо любить перед випити.

Антон Чехов.

Палата ч. 6.

Оповідане.

Переклав Маруся Полтавка.

(Далї.)

XI.

Ся розмова тягла ся ще коло години й, видно, зробила на Андрія Юхимовича глибоке враженє. Він почав заходити у відділ божевільних що дня. Ходив туди вранцї й після обіду й часто вечірна пітьма заставала його в розмові з Іваном Дмитровичем. З початку Іван Дмитрович боив ся його, підозрівав про злий намір і отверто висловлював свою неприязнь; потім привик до сього і своє різке поводжене перемінив на поблажливо-іронїчне.

Швидко по шпитали пішла чутка, що доктор Андрій Юхимович почав навідувати ся до палати ч. 6. Нїхто — анї фельчер, анї Микита, анї сидїлки не могли зрозуміти, чого він туди ходить, чого просиджує там цїлими годинами, про що говорить й чому не приписує лїків. Вчинки його видавали ся дивними. Михайло Аверянович, часто не заставав його дома, чого раннїйш нїколи не траплало ся й Одарка була дуже збентежена, бо-ж доктор пив тепер пиво не в певний час іноді спізнив ся на обід.

Якось, се було вже в кінці червня, доктор Хоботов прийшов в якійсь справі до Андрія Юхимовича, не заставши його дома, він пішов шукати його по двору, тут йому сказали, що старий доктор пішов до божевільних. Увійшовши у крило і спинивши ся в сїнях, Хоботов почув таку розмову:

— Ми нїколи не погодимо ся, і привернути мене до своєї віри вам не вдасть ся — говорив Іван Дмитрович роздратовано. — В дїйсности ви цїлком не знайомі з болем і нїколи не страждали, а лише, як та нявка годували ся чужими терпінями, а я страждав без перериву з роду й до тепер. Тому кажу отверто і я вважаю себе вищим і компетентнїйшим від вас під усїма зглядами! Не вам учити мене.

— Я цїлком не маю претенсиї привертати вас до своєї віри, — промовив Андрій Юхимович тихо, і жалуючи, що його не хочуть зрозуміти. І не в тім річ, друже мій. Річ не в тім, що ви страждали, а я нї. Страждання й радости — річ миноваюча. Лишім їх, Бог з ними. А річ в тім, що ми з вами думаємо; ми бачимо один в одному людий, які гідні мислити й розважати і се робить нас солїдарними, як би і ріжнили ся наші погляди. Колиб ви знали, друже мій, як мінї обридла загальна глупота й нездатність і з якою радістю я завше розмовляю з вами! Ви — розумний чоловік і я тїшу ся вами.

Хоботов відхилив трохи двері й заглянув в палату; Іван Дмитрович в колпаці й доктор Андрій Юхимович сидїли рядом на ліжку. Божевільний гримасничав, здригав ся й судорожно закутував ся в халат, а доктор сидїв нерухомо, схиливши голову, а обличя в нього було червоне, безпомічне, сумне. Хоботов здригнув плечима й переглянув ся з Микитою. Микита теж здвигнув плечима.

Другого дня Хоботов ходив у крило в купі з фельчером. Обидва стояли в сїнях і підслухали.

— А наш дїд, здасть ся, цїлком з глузду зсунув ся! — сказав Хоботов, виходячи з крила.

— Господи помилуй нас грішних! — зітхнув благолїпний Сергій Сергієвич, старанно обминаючи калюжі, щоб не покалити своїх ясно вичищених чобіт. Признатись, шановний Евгене Федоровичу, я давно вже сього сподївав ся!

(Далї буде).

— Ні, — відповідаю, — нешного нічого нема з війни, а про внутрішні діла, то де-що є такого, про що в ґазетах не пишуть. От чутка, що в Фінляндиї, в Польщі неспокійно та й на Кавказї, а то ще й у Сибірі Бурати незадоволені, посилали до царицї прохання, щоб не міняли їхніх давніх порядків.

— Та ми про Буратів читали в ґазетах, а чого-ж Кавказ бунтує?

— Те-ж добиваєть ся за свої права.

— Он, бач, — каже Клуня, — всї народи ворушать ся, а Україна спить!

— Не дуже й спить! — обізвавсь іронїчно усьміхаючись Коваленко. — Он, як прочитав у церкві піп маніфест про війну, то баби зараз почали журитись: „Сїльки то на нашого повстало — цар польський, цар казанський, цар астраханський та ще якийсь бутербродський, чи як там його![2]) І то-ж божий добиваєть ся за своє: той за батьківщину, той за дїдизну". Та вже Лаврін їх заспокоїв: „Дурні, каже, чо ви журитесь? та він в хатї сидїти-ме, там мужики головами накладати муть".

— Піп розказує в церкві, що се повстала війна християн супроти поганих язичників, — каже Сноповий, — а виходить, що язичники милосерднїйші за християн. Он у ґазетах пишуть, що після бою з нашими кораблями Японцї не дають нашим людям потанати, а виловлюють їх з води, лїчать у своїх шпиталях, а наші, як розказував тут один салдат, що був у китайську війну, потопили в Амурі сїльки тисяч китайських крамарів та робітників, як вигонили їх із Благовіщенська. От, про се в ґазетах і не писали!

— А нехай спробує яка ґазета правду сказати, то зараз закриють, — обізвавсь Клуня. — Он в можнім числї є звістки, що ту ґазету закрили на 6 місяцїв, ту на 8, а ту й зовсїм! от і боять ся, бо тепер саме жнива для ґазет.

— Тепер вони пишуть більше про те, — каже Ягідка, — як Куропаткіну в можнім городї дарують по іконї; не дурно для його самого вже два вагони їдуть, буде де складати!

— Ну, видне дїло, що тепер Японцї пропали, — глузує Сноповий, — бо нашому поможе як не сьв. Микола, то сьв. Пантелеймон, або сьв. Юрій.

— Гадайте, щоб не було йому так, не тому Ляхови, — сьміє ся Коваленко, — що не міг на коня вискочити та просив усїх сьвятих; „Сьвяти Антонї, помоги вискочити на коня!" та й не вискочив; „Сьвяти Францїшку, помоги сїсти!" — і так просив усїх по одному — не помогли! Тодї він крикнув: „Вниси́ця сьвяцї, поможіть!" — розігнавсь, та упав по той бік коня, тай каже: „Та не вниси́тесі-ж разом!" Побачимо, як наші на сухопутї воювати-муть, а на морі вони наловчились: тільки побачать Японця, зараз і вперне під воду, от як „Варяг" та „Кореєц", або — бах! — тай полетить за хмари, як „Спісей".

— Его, за те-ж їх і перебирають! — відповідає Клуня. — Старих вже нагнали, замість його Макарова прислали, а замість того дурного Стесселя їде якийсь Смірнов. Ну, й справдї дурний! чи ви читали, які він приказ пише? Знов оттого владивостоцького начальника фльоти, забув як його звуть, те-ж мабуть нагнали, а пишуть, що „по божьому" упольнив ся.

— Та й з Алексеєвим штуку вдрали! — знов озиваєть ся гуморист Коваленко. — Се так, як менї! Був я, значе, скільки год за татара, а се піп наносївсь, щоб нашого пана-капана обрати. Ну, на сходї й кажуть: „Нехай пан буде за татара, а ти, Коваленко, за помічника, бо пан не ходити-ме що служби до церкви." А я й кажу: „Що-ж се ви менї, люди добрі, хочете зробити так, як зробили Алексеєву з Куропаткіним?" Ну, й сьміха було!

— Шутки шутками, а справдї, як по нашому — чим війна скінчить ся?

— Хто його знає, — кажу. — Мабуть скінчить ся так, що до титула добавить ся ще — „цар манджурський".

— Або як наш дяк казав, що тепер наш уже величати-меть ся так: „Государь великій, малыя, бѣлыя и жовтыя Руси." Дяк, знаєте, наш теж штукар: ми якось розмовляли про те, що у нашого в Порт-Артурі нема вугля, нїчим пароходи топить, а через те вони й не виходять проти Японця, а дяк і каже, моргнувши вуком: „Ми й без вугля Японцїв побємо, у нас, каже, ладану багато, будемо моленя возносити о дарованє побіди над ворогом".

— Чи ми побємо, чи нас побють, а добра не жди, — завважив хтось із гурту. — Накладуть акциз на вересни, на сахар, на землю, то ми й поплатимо розходи.

— Ні, — обізвав ся Клуня, — як нас побють, то буде краще. Он у нашій ґазетї була перепечатка з ґазети „Новое Время" та з „Петербурських Вѣдомостей", що хтось каже, що після того, як нас побито під Севастополем, то дали волю, новий суд, напели школи; то коли побють тепер, то дадуть землю та може ще що.

— Та землї вони позвинні дати хоч тим, що покалїчено на війнї, чи убито, — промовив Ягідка. — Аж як чавунка або фабрика убє чи покалїчить кого, то дають пенсию; неодмінно і вони повинні дати, про се скрізь балачка йде; чи нас побють, чи ми побємо, а земля буде хоч салдатам.

— Як наші побють, то все зостанеть ся по старому, — зауважив Клуня, — а коли нас побють, то може великі переміни будуть. Аж як чоловікови невдача, то він радить ся, розпитує, що йому робить і слухає людий; а коли йому раз-у-раз везе, то він і слухати нїкого не хоче, ще й надає того, хто вмішаєть ся. Отак і в сьому дїлї. Я думаю, що як би нас там добре попобили, а тут скрізь щоб почались волненія (розрухи), волненія... от тодї було-б дїло! А коли тут скрізь буде тихо, то хоч нас там і побють, то все зостанеть ся, як було; тільки ще більше платитимемо. От, не знають, коли проклятиці розкидать! — з серцем вигукнув він та аж рукою махнув.

На се нїхто нїчого не промовив, усї сидїли мовчки, дивлячись в землю.

— Ні, — врешті обізвав ся Коваленко, — що не кажіть, а Японець таки „поварний"! Ну, що-б йому було послухать нашого, як він казав на ґаґський конференциї: — „Нехай буде вічний мир; я заберу Манжурию, Корею, Китай, а ви мовчіть, хай буде мир!". Ні, Японець таки не послухав — а „вѣроломно" напав на нашого.

[2]) Почнікова формула кождого маніфеста обовязково виглядає ось як:

Высочайшій манифестъ.

Божіею поспѣшествующею милостію Мы, Николай Второй, Императоръ и Самодержецъ Всероссійскій, Московскій, Кіевскій, Владимірскій, Новгородскій; Царь Казанскій, Царь Астраханскій, Царь Польскій, Царь Сибирскій, Царь Херсониса Таврическаго, Царь Грузинскій; Государь Псковскій и В. кн. Смоленскій, Литовскій, Волынскій, Подольскій и Финляндскій, Кн. Естляндскій, Лифляндскій, Курляндскій, Семигальскій, Самогитскій, Бѣлостокскій, Корельскій, Тверскій, Югорскій, Пермскій, Вятскій, Болгарскій; Государь и В. кн. Новгорода, Черниговскій, Рязанскій, Полотскій, Ростовскій, Ярославскій, Бѣлозерскій, Удорскій, Обдорскій, Кондійскій, Витебскій, Мстиславскій и всея Сѣверныя страны, Повелитель и Государь Иверскій, Картлинскій и Кабардинскій земли и области Армянскія: Черкасскихъ и Горскихъ князей и иныхъ Наслѣдный князь и Обладатель, Государь Туркестанскій, Наслѣдникъ Норвежскій, Герцогъ Шлезвигъ-Голштинскій, Дитмарсенскій и Ольденбургскій и прочая, и прочая, и прочая.

НОВИНКИ.

Загальні збори каси позичкової і щадничої для громади „Сґрізецкий-Кут", стоваришеня зареєстр. з необмеженою порукою відбудуть ся дня 7. червня 1904 рано о год. 10. по пол. в домі п. Фокія Тащука Порядок дневний: 1. Справоздане старшини за рік 1903. 2. Справоздане касове (білянс) за рік 1903. 3. Вальоосованє 2 членів з надзорчої ради і доповняючий вибір. 4. Вільні внесеня. — *Петро Тащук.*

Звичайні загальні збори каси позичкової і щадничої для громади Шипинцї стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою відбудуть ся дня 7. червня 1904 о 2-гій годинї пополудни з слїдуючим порядком дневним: 1. Перочитане протоколу попередних зборів. 2. Справоздане старшини про стан товариства. 3. Нарада в справі відсотків від пайн. 4. Розділ чистого зиску. 5. Доповняючий вибір двох членів старшини і двох членів ради надзорчої. 6. Вибір касиєра і установленє єму платнї. 7. Установленє, яку найвисшу і яку найменьшу суму можна визичити одному членови. 8. Висота позичок, які старшина має право затягнути в імени стоваришеня. 9. Вільні внесеня і запитаня. — *Пилип Андрюк* начальник.

Чорна пісня проявила ся в Галичинї, в повітї кольбушівскім.

Рідкий з'їзд. Дня 2. червня з'їдуть ся в Самборі абітурієнти, що складали матуру сорок лїт тому. Між живими є ще з Русинів: надсов. суд. Володимир Ясеницкий, надсов. суд. Тит Заячівский, сов. суд. Іполит Волянський, сов. суд. Іван Жеґестовский, оо. Антін Лаврівский, Кипріян Добраньский, Северин Турчиманович. Замітно, що всї они щирими народовцями, а й їх проф. Іван Брапіп звісний із своїх убіжденій, який їх учив класичних мов, пропаґував ще тодї фонетику. Tempora mutantur...

Арештованя в Росиї. Через Льондон перейшла в европейскі часописї вістка, що в послїдних тижнях арештовано в Одесї і Харкові 136 осіб а із того 91 студентів. В Одесї найдено пять тайних друкарень, в Николаєві три, в Єлисаветгородї 2. Мимо того тайна лїтература розширює ся успішно.

Атентат на царя. Віденьский дневник „Zeit" приніс вістку, що підчас побуту царя на Українї відкрито в пятницю перед самим містом Кременчуґом недостачу кільканайцяти шин на желїзничім шляху. Відкрито се таким робом, що пробний потяг, який пущено в рух перед царским, виходив ся і в той спосіб уратував Николай II. своє житє.

Др. Орловский, звісний польский мантій буде ставати за всї справки, яких допустив ся по ріжних місцях перед судовим трибуналом у Відни і то правдоподібно в осени. В приватнім листї дуже жалує ся др. Орловский на своїх „приятелїв", які не спромогли ся на те, щоби зложити за него кавцию.

Велика давнинця в Равенни мабуть незабаром розпаде ся. Через цїлу єї 30-метрову висоту пробігає тепер як доносять до „Berl. Tgb.", так значна пропукалина, що можна в неї встромити руку.

Проповідничка. З нагоди міжнародного жіночого конґресу, що буде відбувати ся в червни в Берлїнї, виголосить у тамошнім анґлїканьскім костолї першу жіночу проповідь п-а др. Анна Шав, яка здобула собі в Америцї через проповіди широку славу.

Бацилль дизентериї. „Daily Express" доносить з Кольомбо, що др. Кастелянї відкрив бацилля дизентериї.

Чахотка по вязницях. Міністерство справедливости видало просторий розпорядок в справі ізольованя вязнїв, що нездужають чахоткою. Такі розпорядки вислано до президентів судів краєвих і до надпрокураторий державних, а їх цїлию є успішне поборюванє чахотки по вязничних заведенях.

Напись на памятнику Карнеджія. Звісний мілїонер Карнеджія у промові до студентів єдинбурґского університету заявив, що на своїм гробі полишить таку напись: „Тут спочиває чоловік, що умів використувати мудрійших чим він сам.

Австрийскі держ. зелїзницї перевезли в цьвітни с. р. 3,732.900 осіб і 2,848.600 бочок тягару. Дохід з перевозу осіб виносив 5,158.600 кор., а з перевозу тягарів 14,000.700 кор., разом 19,159.300 с. є о 394.961 кор. більше, чим в цьвітни мин. року. На східних зелїзничих шляхах (Галичина і Буковина) виносив дохід з перевозу 897.700 подорожних 1,652.300 кор. Тягорові поїзди перевезли 548.900 бочок тягарів за цїну 3,733.900 кор. Особовий рух на східних шляхах був в цьвітни с. р. більший чим в тім самім місяци м. р. з причини погідного времени і значного еміґрацийного руху на зарібки до Німеччини.

Пригода з автомобілем. В Ніклсдорфі біля Лубна скочив ненадійно якийсь пес до автомобілю сов. суду краєвого дра Гогенбурґера, в наслїдок чого дізвала упосїджень верма й автомобіль злетївши на дерево, вивернув ся до рова. Всї три їздцї вилетїли із автомобілю і через доший час лежали безпритомні, потерпівши значні упосїджени тїлесні. Др. Гогенбурґер зломив праву ногу. Злощасних спортовцїв відвезено до шпиталю в Лубеї а відтак по першім заосмотреню до Ґрацу.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Хлопска полїтика том. IV. Накладом Вячеслава Будзиновского. З друкарнї народової. Львів. Зміст: Пересторога В. Будзиновского. Ст. 1—47. Новітні Революциї, його ж, стор. 83—93. Злодійска рука стор. 66—79.

Микола Дерлиця. **Композитор і иньші оповіданя.** Накладом українсько-руської видавничої спілки зар. сп. з обм. пор. у Львові 1904. З друкарнї Наукового товариства ім. Шевченка. Ст. 144 8-ви. Цїна примірника в оправі 2 кор.

М. Дерлиця се один із найновійших наших письменників. В перве поміщував свої оповіданя на сторінках Л. Н. Вістника і в фейлетонах „Дїла", а отсе вийшли вони й осібною збіркою. Оповіданя сї ріжнородні по своїм темам, не стоять також на однім уровени артистичної вартости. В „Композиторі" від якого назвав автор й цїлу збірку старає ся автор змалювати духовий процес нечайно пробудженої творчости, який і доводить до виснаженя молодого композитора Зенона, який лиш що покинувши школи, починає незвичайно пристрастно займати ся музикою аж паде жертвою розмягченя мозґу. Однак переведенє психольоґічного процесу й будова сего оповіданя доволї недоладні тим більше, коли згадати, що подібними проблемами занимав ся Сенкевич в „Іваси музицї" а Короленко в „Сліпім музицї". Банальним виходить також і послїдне в збірцї оповіданє „Доока". За те справжню вартість мають прочі твори збірки. „На чужім празнику" малює картину із відносин руского сьвященника до польского двора в часї повстаня, а що замітнїйше оповіданє „Народна школа" дає живий образок із доби заснованя народних шкіл в Галичинї на місце старих дяків. Дуже вдатно змальовані в нїм так дяк-учителя Павла Апостола і учителя із новими ідеями В. Сапоґівського, якому одная не судило ся учителювати в селї, в нїм найбільше причинив ся до приєднаня селян до школи. За те приходить до Окунцїв, бо так те село звало ся, міщух Тисло, який не могучи поєднати букви закона із мужицким способом думани, входить у прикрі конфлїкти із селянами. Коли вже зійшла мова на школу так згадатиб про Миколу Михайловича, що під впливом галицко панської науки забав „На вакациях" зажити раз бодай у батька селянина та швидко переконуєть ся, що годї йому дармувати в той час, як його рідня заливає ся горячим потом при працї на нивах. А та праця на золотоколосих нивах під жаром сонця в порозї, ломить женцїв, з'вялює їх всю силу так, що ледви можуть звести „Останнїй бій" із недужатим ще збіжом. Та даремний сей труд для вбогої жниці, для наймички Анни. „Нинька зробіть руки по лїктї, а нїчого не доробите ся". Она вибиває з сил, і хоч із ран від стерні попрпукало ся єї тїло струпами а очи вже сьвітить ся як прїзь поволоку то вона все таки робить не тому, щоб забогатїти але аби бодай віднести вінок господареви, але сей бій за вінок для неї також останнїй, вінок дають кому иньшому, бо Анна вже пішла в стовбір-постаріла ся. Се, по моєму найкрасше оповіданє в цїлій збірцї. Ціле видержане на однїй висотї, а до того ще визначуєть ся гарним мальованєм природи. А схопити образок з природи д. Дерлиця добре знає Тут згадатиб картину „Бузьки". А не меньш знаний авторова сьвіт дїточої уяви. Мужицькі дїти, що бавлять ся в „Вестле" і паньсві, що попиували забавки для мучени „Жонтодзюбик"-а сфотоґрафовані прямо незрівнано а до того ще із сердечним гумором. Ще остаєть ся одно оповіданє „Пташенята;" тут птиці земські й небесні роблять собі конкуренцию, видираючи одно другому окрушки хліба, які для спорту розсипав по міському городї п. бурмістр.

Загалом д. Дерлиця оповідач талановитий, що в хистом малює природу, а свої оповіданя закрашує невимушеним гумором. А й те треба сказати, що добір сюжетів у него доволї ріжноманїтний. М. Дерлиця почуває себе незвичайно добре серед нїж, нтапиї та дїточих душ, за те не знає певного шляху в нетрах зложених процесів духових. Колиб ходило о визначенє становища М. Дерлицї в письменьстві (хоч се зовсїм ще передчасно) то із за характеру своїх писань знайдеть ся він біля Т. Бордулака.

Олег Сотер.

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кільканазових уміщонях опускаєть ся на цїй процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головна-Енґенберга ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиирскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жиирової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольня від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних кравках, з мережками і гладких ріжної сорти і Latout-ras. — Парасольки для дївчат і дїтий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Клиєлюки соломині і фільцові, для пань, панів і дїтий. — Самостійна продаж клиєлюків з д. к. надвірних фабрик П. як також Посне Шкдер і Синове в Грацу. Найновійші продмети імпортові для пань, ріжних фасонах і модних кравках, прадїві Панами, альпрестиньові, клиєлюки для дїтий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis Склад рекет і куль Сзиннеґера і Дьондоу, Тонеда з Відня. Веліші прибори і убиорки до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в столиках із бронзу, годинники ґіґури, гарнітури до пишаи і до курени, шкіряні жіночки, тапки на листа і карти міжтові для пань і панів.

Краватки і рукавички найновійші, з тукрових як і заграничних шовків, фудерові, краватки до ноги, рукавички житні і з найлїпшої ярки.

Товари обувані, найлїпшої якости для пань, і панів, дївчат хлопців і дїтий із жиирової шкіри з ріжних красок, дрен, сїмкові, Boxcalf, сатинові і т. и. до шнурованя, на ґудзики з ґумою і и.

Сандали системи Дра Лемана і ис. Кайпа найлїпшої сорти перемиги Lawn-tennis для туристів в найбільшім наборі. Найлїпші натреказьскі ніжемки.

Мужеске біле, з ніж, зефірів, полотна, шевіоту і батисту, красно вишичено найлїпших фабрикатів від ґаранцією. Кошулки, нижнети, хусточки до носа, пашьоки для панів, пань і дїтий в найновійших кравках. Сорочки сїткові до колеса, осушуваші тїла від поту, хлїбоки системи Дра Лемана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, кучери до подорожи, торби ручні з замочками або без них, менцнарди, ніжи, пледи, порекінники, ремені, парасолї, етуї, кішки на біле, кошї на начиня найновійші нертнетки для пань і панів, коши до подорожи і пикника і т. и.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

є найлїпшим загально знаним біль **усмирюючим натиранєм**, а цїна від 80 сот., 140 пор. і 2 кор. до набутя у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оріґінальних фляшках з нашим охронним знаком **„якор“** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві. 29 (39—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня товариства „Рускої Ради“

має на складї

„контракт купна і продажи“

в рускім язицї.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Обезпечайте будинки, движимости, збіже і пашу

против огневих шкід

в одинокім руснім тов. асекурацийнім

„ДНЇСТЕР“ (—)

ТОВАРИСТВО ДНЇСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить **звертає членам** щорічну чисту надвижку. **Звороти виносили** за р. 1900, 1901 і 1902 **суму 219.332 кор. т. є 8 проц.**

Шкоди лїквідує ДНЇСТЕР скоро при участи місцевих членів і делеґатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНЇСТЕР відшкодовань на суму 4,161.669 кор.

ФОНДИ ДНЇСТРА з кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 кор.** і уміщені в пупілярних цїнних паперах.

ПОЛЇСИ ДНЇСТРА приймає при позичках Банк правний і наси ощадности.

АҐЕНЦИЇ ДНЇСТРА находять ся у всїх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента; ДНЇСТЕР **уділяє аґенций господарям**, де еще на більший округ нема аґенциї. **Аґенти заробили** вже **537.815 кор. провізиї.**

НА ЖИТЄ треба обезпечати ся через ДНЇСТЕР в товаристві краківскім; власну провізию від таких обезпечень **дає** ДНЇСТЕР **на рускі добродїйні цїли**; тому **на житє обезпечайте ся тільно через** ДНЇСТЕР.

Товариство взаїмних обезпечень Днїстер

у Львові, Ринок О. в домі „Просьвіти.“

Перша буковинська

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента найвисшого курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і направленого судного знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати н'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска 11, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгенїй Жуковский

директор школи рільничої на Буковинї і практичний рільник.

До набутя в друкарнї тов. „Рускої Ради“ Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належить посилати 30 с. на порто. (—)

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

П. Т.

Осмілюю ся заявити Вп. П. Т. Публицї, що я перебрав на себе довголїтну і загально знану

РОБІТНЮ ОБУВИ

Михайла Юхневича

і перенїс на улицю Руску під ч. 18.

Як давнїйше так і тепер, яко довголїтний управитель висше згаданої фірми, буду стреміти до того, аби під кождим взглядом Вп. П. Т. Публику вдоволити, і прошу о ласкаве довіре.

Принимаю всїлякі замовленя, для Всч. Духовеньства пп. урядників всїх урядів, пп. п. і н. офіцирів і т. д. — Всї замовленя виконують ся точно і солїдно.

Сталі клієнти котрі мають вже міру у фірми М. Юхневич, зволять зголошувати свої замовленя картною кореспонденцийною.

З поважанєм

Антін Бренґнер

робітня обуви

Улиця Руска ч. 18.

22 (3—6)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 59. Чернівцї, середа дня 19. мая (1. червня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Росия й Японїя.

І знов забагрила ся земля кровию тисячів людий, яких сучасний мілїтаризм переодяг в одновидний мундур, а в руки дав смертоносне оружє, аби в той спосіб відривити їх від людского загалу, який знає, що заповідь „Не убий!“ обовязує єго в повній силї...

Завзята, безпощадна борба в Кінчу, що наступила по кільканайцятьох днях на поли борби і по деяких неповодженях знов передала славу побіди і поводженя в японьскі руки, знов є рішучим доказом, що японьскі війска майстрами не лиш у „предательских повитках“ але не меньш хоробр) та витревалі у борбі сухопутній. Правда отся борба виказала й те, що російські радоні жовнїри не гірші від японьских за те російский провід війни і стратеґічні плани російских тактиків викликують в сьвітї мілїтарнім уваги зовсїм не прихильні.

Не треба забувати нїколи й на те, що при борбі велике значінє має і настрій духа війска, а Японцї всї сьвідомі горожани, російскі-ж війска йдуть у бій хиба з почутєм злоби на Японцїв, а не з тим чутєм, що боронить свободи рідного краю.

Росияни укріпили були Кінчу о скілько можна ни найсильнїйше, а єго цитаделю боронила одна російска дивізия під командою ґен. Фока. Японцї також лагодили ся до атаку на Кінчу від давна, бо по занятю сего міста, вони могли би приступити до облоги Порт-Артура. Вже в цьвітни приготовляли они пушки на сусїдних островах і артилерия японьска знов в сїй битві показала ся лїпшою від російскої та зробила не малу прислугу. Але остаточно побідила піхота, пустившись з баґнетами до приступу на цитаделю.

Твердиня Кінчу здобута завзятим боєм в днях 25. а вночи 26. мая а рівночасно здобута найвигіднїйша позиция, звідки Росияни боронили північного терену твердинї Порту-Артура. Із за сего справа здобутя сеї твердинї, о яку ведуть ся завзяті мощовання вже під кількох тижнїв зависма вже лиш від часу.

Урядові японьскі рапорти.

Ґенерал, що доводив японьскими війсками, які 26. с. м. ударили на Кінчу доносить: дня 21 с. м. стверджено при помочи наших обсерваций і неприятельских вистрілів, що Росияни мають на полудни від Кінчу на горбах Наушан чотири армати 15-центиметрові (стріляють на віддалене 8.500 м.) а також дві 12 цм. армати швидкострільні а також 10 фортів. У стіп тих горбів повели Росияни сїчастї дротяні плоти і позакладали міни. Дня 22. почали ми посувати ся на перед. День опісля ствердив донесенє, що праве крило неприятеля стоїть біля Гушанґтаю із восьми арматами спрямованими на море. Відтам ворожих кук сьвідчили, що Росияни мали армати 20 цм., короткі 15 цм. і швидкострільні. Ми добачили дрібні відділи піхоти і артилериї під Кінчу.

Дня 25 рано заатакували ми Кінчу і замішали в борбу ворожу артилерию. Дня 26-го розпочали ми обстрілюванє, яке тривало 5 годин. Рівночасно стріляли три японьскі кораблї воєнні (канонїрки) із заливу Кінчу. Російска канонїрка атакувала наше лїве крило з заливу Талїєнванського. Вкінци пішли ми приступом і заняли о год. 1/2 6-ої Кінчу, а по тяжкій боротьбі обсадили Наушан. Тепер гонимо за неприятелем.

Рапорт ґенерала Оку, який оповіщує Daily Telegraph звучить: Боротьба розпочала ся 25 мая о півночи серед дуже невгодних обставин, в нічній пітьмі і шаленій бурі. Наші кораблї прийшли на поміч аж о 6 год. рано. Росияни стріляли з тяжких армат на 7-ми кільометрове віддалене так сильно, що ударемнили огонь нашої артилериї, яка робила, що могла. Російска піхота боронила ся завзято і до 5-ої год. по пол. годї було переломити єї ряди. Наші амуніцийні засоби вичерпали ся і армати мусїли незабаром замовкнути, супроти того рішили ми випонати послїдне зусиля. Наші батериї ще раз утворили сильний огонь, а після того піхота першої дивізиї рушила з геройскою хоробростию до атаку, однак через убійчий огонь неприятельский зазнала важких страт і вигинула до ноги, нїм ще вспіла дійти до перших російских рядів. По черзї розпочали огонь наші кораблї і завдали ворожому лївому крилови значні втрати. Відтак V-та дивізия заатакувала з великим зусилям російске лїве крило і серед загального ентузиазму вдерла ся на вижини. Нова часть піхоти 1-ої дивізиї пішла до атаку по трупах своїх товаришів, аби заняти російські форти і греблї. Була се борба на смерть і житє, йшла она на шаблї, револьвери і баґнети. Остаточно прислували ми неприятеля до утечі в нерядї. Частина нашого війска переслїдувала дальше ворогів. Війско витало вислїд борби з великим ентузиазмом. Ніч провели ми на поли борби. Ми положили богато офіцирів і жовнїрів, крім сего здобули льокомобілї, 8 реляторів, динамо-електричну машину, 50 мін, богато оружия і великі амуніцийні засоби.

Тов. „Просьвіта“ в рр. 1902 і 1903.

(Конець.)

3. Економічну задачу сповняє тов. „Просьвіта“, заснувуючи крамницї, каси і шпіхлєрі. При читальнях „Просьвіти“ є понад 450 крамниць, понад 250 шпіхлїрів і поверх 200 кас позичкових. З безпроцентових позичок із краєвого гал. фонду призначеного для пособлювання краєвому промислови користало від 1898 р. лише 27 читалень на загальну суму 17.400 кор., а число се в прирівнаню до польских читалень, що з сего фонду користали прямо зникаючо мала — знов руска інерция. Крім сего посередничив головний видїл в дешевшім набуваню соли для читалень прямо із салїн або повіт. сільних експедиций, а також порозумівав ся з „Народною Торговлею“ в справі дешевшого набуваня товарів для крамниць. Позаяк веденє економічного труду потребує знаня льокальних обставин, тож успішно могли би єї повести філїї товариства, які творять головно повітові орґанїзациї читалень. За послїдні 2 роки основано нових філїй 9 так що загальне число їх просло на 30. Однак богато філїй не давало знаку житя, а за те розвинула ся найкрасше філїя Стрийска, яка може повеличати ся такими успіхами: 52 чит. 15 крам., 13 сторожий пожарних „Сокола“, 30 дїтий в школах серед. і промислових та рільничих 19 люстраций, 41 викладів, 2 просьв. вічи і 1710 книжочок між селяньством і міщанами.

Приходи товариства після звіту кас. п. П. Осоновского виносили: в роцї 1902 — 43.592·80 кор., (з чого 12.800 кор. позичка в „Краєв. Союзї кредитовім“ 12.000 кор., членьскі вкладки, а 15.000 кор. з продажи книжок), а в роцї 1903 — 28.915·69 кор., (з того 10.895 кор. членьскі вкладки 8.459 кор., з продажи книжок 6.000 кор. соймова запомога 1.000 кор., даток „Краєв. Союза кредитового“. Розходи виносили: в роцї 1902 — 45.031·24 кор. (з чого 26.320 кор. на видавництва, 10.959·52 кор, на адміністрациї, вандрівний учитель 840 кор.), належитість „Свободї“ 750 кор., членьскі грамоти 300 кор. і т. д.). — а в роцї 1903 — 28.518·15 кор. (з чого 8.965.25 кор., видавництва 9.569·82 кор. адміністрация 6.884 К. зворот довгу „Краєв. Союзови кред.“ і т. д.). З кінцем 1903-ого року лишило ся готівка касової 397·54 кор. — Стан майна товариства представляє ся так: В роцї 1902: Актива 285.227·38 кор. (з чого: дім 260.000 кор., маґазин 21.500 кор., і т. д.). — Пасива 176.698.37 кор., (з чого: довг на домі 158.708·65 кор., довг в „Союзї“ 12.800 кор.) — дїйсне майно: 108.529.01 кор., в роцї 1903: Актива 283.457·29 кор., (з чого:

Антон Чехов.

Палата ч. 6.

Оповіданє.

Перекладав Маруся Полтавка.

(Далї.)

XII.

Після сього Андрій Юхимович почав замічати довкола якусь таємність. Слуги, сидїлки й хорі, зустрівшись із ним, допитливо дивили ся на нього, а потім перешіптували ся. Дївчинка Маруся, дочка доглядача, яку він любив стрічати в шпитальнім садї, тепер, коли він з усьміхом підходив до неї, щоб погладити по головцї, чомусь тїкала від нього. Почтмайстер Михайло Аверянович, слухаючи його, вже не казав: „Цїлком справедливо“, а якось змішано мимрив „так, так, так“ і дивив ся на нього задумано й сумно; чомусь він почав радити своєму приятелеви покинути пити горілку й пива, але при тому, яко чоловік делїкатний говорив не просто, а натякав, розповідаючи то про одного баталїонного командира, чудову людину, то про полкового попа, доброго панного, які пили й захорїли, але покинувши пити, цїлком одужали. Двічи — тричи приходив до Андрія Юхимовича товариш Хоботов; він також радив покинути пити й без жадного приводу радив пити бромовий калїй.

В серпни Андрій Юхимович дістав від мійского голови лист, в якому той просив його прийти до нього в дуже важній справі. Прийшовши в назначений час в управу*) Андрій Юхимович застав там воїнского начальника, шпитального доглядача повітової школи, члена управи, Хоботова і ще якогось повного білявого пана, якого йому представлено, як доктора. Сей доктор, з польським назвищем, яке важко вимовити, жив верстів 30 від міста на кінському заводї й тепер був у містї переїздом.

— Тут ось справа, що обходить нас — звернув ся член управи до Андрія Юхимовича після того, як усї привитали ся й посїдали за стіл. — Ось Евген Федорович кажуть, що дитинї тїсненько в головнім будинку й що її треба-б перевести в котресь крило. Воно розуміє ся нїчого, перенести можна; але-ж головна причина — крило зажадає ремонту.

— Так, без ремонту не обійти ся — сказав Андрій Юхимович, подумавши. — Коли, наприклад те крило, що в кутку пригодити для аптики, то на се, я думаю, треба буде щонайменш карбованцїв 500. Видаток непродуктивний.

Трохи помовчали.

— Я вже мав честь доносити перед десятьма роками, що сей шпиталь — казав далї Андрій Юхимович в своїм сучаснім станї є для міста роскішю понад достатки. Будовано його в 40-х роках, алеж тодї були не ті достатки. Місто завадго багато видає на непотрібні будинки й зайві посади. Я думаю, що за ті гроші, при иньших порядках, можна-б утримувати два взірцеві шпиталї.

— Так ось і давайте заводити иньші порядки! — жваво сказав член управи.

— Я вже мав честь доносити: передайте медичний видїл в завідуванє земства.

— Еге-ж, передайте земству гроші, а воно украде — засьміяв ся білявий доктор.

— Се так водить ся — згодив ся член управи й також засьміяв ся.

Андрій Юхимович глянув на білявого доктора млявим і тьмяним поглядом і сказав:

— Треба бути справедливим.

Знову помовчали. Подано чай. Воїнський начальник, чомусь дуже змішаний, через стіл доторкнув ся до руки Андрія Юхимовича й сказав:

— Зовсїм ви нас позабули, пане докторе. А в тім ви чернець: в карти не граєте, жінок не любите. Скучно вам з нашим братом.

Усї забалакали про те, як скучно жити путньому чоловікови в сьому містї. Анї театра, анї музики, а на останнїх вечерницях було в касинї коло 20 пань і лише 2 кавалери. Молодїж не танцює, а цїлий час товпить ся коло буфета або грає в карти. Андрій Юхимович почав говорити поволи й тихо, нї на кого не дивлючись, про те, як жаль, як дуже жаль, що городяни тратить свою житєву енерґію, своє серце й розум на карти й сплїтки, а не вміють і не хочуть проводити час на розумній розмові на читаню, не хочуть користувати ся втїхами, які дає розум. Самий

*) маґістрат.

260.000 кор., дім 20.190 кор. маґазини). Пасива: 167.507·09 кор. (з чого: 152,316·40 кор. довг дому 6.396 кор. довг в „Союзі") — дійсне майно товариства: **115.950.20 корон**. Крім того оставали в заряді „Просьвіти" численні фундациї.

По звіті шконтр. комісиї і просторій дискусиї принято до відома звіт виділу і вибрано новий виділ, якого склад ми вже подали попереднім разом. Ось і перегляд діяльности тов. „Просьвіта", який дає наглядний доказ розвитку найбільшої руської просьвітної інституциї і може переконати кождого про наш самостійний труд над народною просьвітою. Колиб ще чого мож побажати в сїй справі то хиба сподїлання цїлого руского загалу.

НОВИНКИ.

Час Зелених Сьвят був справдїшним сьвятом для кождого, кого радує поступ нашого краю. Збори і віча, які відбували ся в часї тих сьвят перемінили ся прямо в величаві маніфестациї, що наглядно сьвідчили про те, що наш нарід живо займає ся публичними справами і розуміє, що его доля зависима від власного труду. Посольске справоздане здавав пос. др. Стеф. Смаль-Стоцкий в Рогізнї перед тисячами народу, який его витав прямо ентузиастично, ухвалюючи єму вотум довіря і просячи на дальше послухати. Із арангованої вирининками геци було лиш тільки слїду, що юноші от „Карпата" приїхали до Рогізної, але мабуть понюхавши письмо носом, благоразумно уступили ся, навіть не являючись на місце зборів. Рівночасно відбували ся в недїлю отворени „Січий" в Ставчанах і Лужанах. Лужанске січове сьвято, на якім зібрали ся всї „Січи" та поверх пять тисячий народа із усїх сторін Буковини а навіть Галичини відбуло ся під проводом пос. Пігулака як не моя красше. В понедїлок знова відбували ся в Чернівцях збори нашого просьвітного товариства „Руска Бесїда". Поки подамо докладні звіти із тих всїх зборів згадаємо тут, що до нового вид. тов. „Руска Бесїда" вибрано пп. А. Клима, А. Русиака, о. Е. Семаку, О. Поповича, Г. Кавулю, Р. Петрашука, дра Галїпа, дра Маковея, Льва Когута. Заст. вид. вибрано В. Сімовича, І. Мелєнку, Радомского, Іоспенка і дра Литвиновича. Головою тов. вибрано, по реченю ся о. Семаки, інсп. Омеляна Поповича.

Памятна суботa. Після богослуженя в катедрі пішли гр. прав. вірні величавою процесиєю враз із митр. Ропою на цвинтар, щоб відправити мольби за душі покійників. Цвинтар, се звичайно тихе царство смерти зароїло ся сотнями людий, що прийшли відвідїти своїх рідних, які пішли вже у иньші, незнані країни. На черновецкім цвинтарі є й такі могили, які дорогі не лиш поодиноким родинам але також всїй Буковиньскій Руси. Тут спочиває буковиньский кобзар Осип Федькович, а недавно перебрав ся туди й солодкий нашої землї, Данило Млака. Як рік річно так і тепер українська молодїж, а передовсїм укр. дївчата причепурила могилу нашого кобзаря і прибрала єї густо цьвітами, а з памятника знесли два вінцї один від „Кружка Українських дївчат" а другий від „Українців-семинаристів". На могилї зібрала ся головно молодїж шкіл середних і висших а також дехто із старшої нашої громади. По год. першій відправив в супроводї хору молодїжи о. Ем. Воробкевич на гробі Федьковича панахиду а після того о. Евг. Семака відправив єї на гробі о. Сид. Воробкевича. Жалібним „Вічная Память" попращали присутні своїх поетів, беручи із їх могил силу до дальшої утруди... Годї при сїй нагодї не згадати тут з жалем, що сїмя Смїґиновичів, в якої гробници спочив Данило Млака, не спромогла ся на тільки пошани для цїлковикової творчости поета, що на його нагробнику помістила лиш напись німецку під спільним для цїлої гробницї „Vecnica pomenire". Оттак тайні останки руского поета й будителя Буковиньскої Руси спочивають під німецко-волоским нагробником...

З тов. „Буковиньский Боян". Заповіджений на день 5. червня с. р. концерт в память 43. роковини смерти Т. Шевченка не відбуде ся головно через те, що в жаден спосіб не можна було дістати військової орхестри, без котрої наш концерт не можна устроїти. — Про найблизшу пробу сьпіву повідомить виділ членів товариства в свій час. Поки що приготовляє виділ виставу кількох драматичних творів. За виділ: *Орест Гандзюк.*

Личні вісти. Посол др. Стефан Смаль-Стоцкий і сов. буд. Ґреґор виїхали до Відня, щоби брати удїл в засїданях ради желїзниць державних.

Прогулька з танцями, яку устроюють тов. „Кружок укр. дївчат" і тов. руск. укр. студ. „Союз" в лїску на Горочій дня 2. червня відбуде ся в разї непогоди в суботу дня 4. червня.

Загальні збори читальнї Рускої Бесїди в Котул-Баїньскім відбудуть ся в недїлю дня 5. червня о год. 3-ій по полудни із звичайним порядком дневним в читальнім, найнятім льокалю. З огляду на те, що котул-баїньскі читальники переживають тепер хвилї борби із тутешним попотцем романізатором, проте підписаний просить доохресну інтелїґенцию а передовсїм учительство до численної участи в зборах читальнї, щоб читальників певно загріє до витревалости в добрім дїлї. За виділ читальнї: *Василь Бачаньский.*

Самоубійство. Слюсарский челядник Фрид. Байнґ, який перед кількома днями стріляв ся — в наслїдок відносних ран помер в краєвім шпитали.

Будова нового театру в Чернівцях. Надсов. будівельний Фельнер прибув в понедїлок до Черновець, щоби остаточно полагодити справу будівлї нового театру. На нарочно скликанім засїданю маґістрату предложив Фельнер нарис театру із поємностию для 813 видцїв. Льож назначено 35. Театральна будівля має стояти на значнім піднесеню, щоби могла значно, виступати над иньші будівлї. Плани зустріли ся з цїлковитим одобренем. Тогож таки дня удала ся депутация маґістрата до краєвого президента, щоби просити его о як найшвидше потверджене плянів, що він і приобіцяв. Театр має занимати 1130 m² площі і буде коштувати около 600.000 К. — Потверджене будівельного уряду краєвого правительства наспіло вже вчера по полудни, виготовлене подрібних плянів вимагати ще 4 тижнї, тож коли рада міска не буде спиняти ходу дїл то Фельнер зобовязує ся ще сеї осени вивести будівлю під дах. Нинї відбуває рада міска публично засїданя, на якім справу театру буде реферувати сам Фельнер.

Отворене читальнї „Рускої Бесїди" в Падиївцях відбуде ся в недїлю дня 5. червня о годинї 2-ій по пол.

Мясо подорожіло знов! Є в справі заосмотреня міста в ножину доволї іронії. Ось недавно робив маґістрат великі заходи, щоби поставити межу різницким забагам, а тут різники ще підвисшили цїну маса о 4 сот., так, що 1 кґ. коштує тепер 1 К 28 сот. Виходить на таке, що як лиш міска комісия запровізийна зробить одно засїдане в справі подешевленя мяса — то в ту мить цїна маса підскакує в гору. Наслїдки прямо протилежні забагам.

Сьвяточне відкрите товариства „Січ" в Оршівцях, що відбуде ся в недїлю дня 5. червня розпічнуть: Загальні збори тов-а о год. 12 в пол. на горішнім кутї „на сухім конборі", що будуть бідбувати ся з отсим порядком дневним: 1. Отворене зборів. 2. Вибір старшини. 3. Вручене відзнак. 4. Відкрите прапора. 5. Привітні промови і закінчене. По зборах відбуде ся народний фестин, в якого склад увійдуть: 1. хори і декламациї; 2. вправи із сикавкою; 3. вільні вправи: а) без топірців; б) з топірцями; 4. танцї і забави. Вступ на фестин для інтелїґенциї 50 сот., для селян 20 сот., для членів товариства муж. 10 сот. На сьвято отсе запрошують всїх наших патріотів. *Іван Чобан Василів*, кошовий; *Алексій Николайчук*, писар.

Статути для кас райфайзеньских вже вийшли з друку і продають ся в друкарни тов. „Рускої Ради" по цїнї 60 сотиків за примірників (з пересилкою почтовою 70 сотиків), за попереднім надісланем гроший. Марок почтових замість гроший не приймає ся.

Руска селяньска бурса. Урад громадский в Заставні уділив „руській селяньскій бурсї" запомогу в висотї 20 корон. На загальних зборах тов. „Руска Бесїда" жертвували на бурсу Вп. Пани: надуч. Зугаєвич 2 К, учитель Н. Синуя 1 К, надуч. Данилюк 1 К, проф. о. Евг. Семака 1 К, уч. Русиак 1 К, Лев Когут 1 К, уч. Іля Бойчук 1 К, уч. А. Зибачиньский 1 К, надуч. А. Барбір 1 К, купець Дмитро Ґрицук 1 К, Євг. Тотоєскул зап. 50 сот. Лаґадин 50 с, інспектор Стратийчук з Кіцманя 50 с, надуч. Іля Ілюк 20 с, надуч. Василь Арійчук 50 с, уч. Скакун 50 с, уч. Іван Прокопович 50 с, надуч. Михайло Краваліґа 20 сотиків. А 7 корон 72 сотиків скинули всечесні господарі, між ними господар Меленка з Рогізної сам 2 К. Зарад складає всїм щирим жертводавцям, а з осібна урядови громадскому в Заставні як найщирійшу подяку. *Помт Клим.*

Позір! На площі нини Буковини-Руси заїтає величавий дух „Січи". Іде сповати хати наші, вливати крицеву силу в жили наших тїл, спішить різьбити в душах нашого люду незломні характери — дарувати народови підойму тїлесного й духового відродженя на цїлій площі його житєвих потреб... І ми, Русини с. Чорторий, витаємо тоту „Січ" і засновуємо в пятницю, дня 3. червня н. ст. 1904 „Січовий пїш". Збори розпічнуть ся о 2-ій годинї по полудни під голим небом на толоцї над Черемошом, а в разї непогоди в стодолї чесного господаря Олекси Левицкого. Порядок зборів: 1. Отворене зборів. 2. Вибір січового батька і мами. 3. Поясненє статута. 4. Вибір старшини, вручене відзнак і прапора. 5. Установлене членьскої вкладки. 6. Привітні промови й закінчене. По зборах відбуде ся при звуках ґаницкої музики велика народна забава з таким порядком: 1. Отворене забави. 2. Сьпіви й декламациї. 3. Вправи з топірцями. 4. Вправи з сикавкою. 5. Народні танцї й забави. Фестин закінчить ся драмою Ів. Франка п. з. „Украдене щастє", яку відограють аматори міщаньскої читальнї в Снятинї. Вечером штучні огнї, бенґальске осьвітлене. Вступ від селян 10 сотиків, від інтелїґенциї 50 сотиків. — Прибувайте, дорогі гостї! Завитайте до нас і Ви, славні наші „Січи"! Гаразд! За тимчасову старшину: *Денис Русиак*, кошовий. *Тодор Левицкий*, учитель „Січи".

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Імператорскою бібліотекою в Петербурзї користувало ся в 1893 р. (се послїдний рік із якого зладжено вже звіт) 16.416 осіб за білетами, між ними було 3.127 жінок. В спільній сали було 137.171 читачів, яким видано 373.320 томів ріжних творів і 61.359 чисел журналів і часописий. Вже тих кілька чисел дає наглядний образ величи тої бібліотеки і великої користи, яку з неї має суспільність. У церковно-славяньскім відділї старопечатних книг допущено до занятя 40 осіб, їм видано 180 томів книг, яких із за їх цїнности не видає ся в спільну читальню; в відділї рукописий працювало 519 осіб, які користали із 1.436 том. Крім того визначив заряд бібліотеки за найвисшим дозволом 27 рукописів 5-ти російским і 6-ти заграничним інституциям. Оглядало бібліотеку в 1899 р. 2.008 осіб із поміж подорожних, які прибували із всїх кінців сьвіта. В названім роцї побільшила ся Імпер. публ. бібліотека 39.379 творами в 45.282 томах. Число рукописів збільшило ся о 4.086 чисел, остамків і фотоґрафій о 1.529, плянів о 56, нот о 881. Між набутками тими треба згадати Добромірове перґамінове четверо-евангелиє, українська лїтопись Григорія Грабянки (в 3 списках) і коротка укр. лїтопись „Новогородско-сїверска". (*Яв.*)

розум цїкавий і видатний, усе-ж иньше дрібне й низьке. Хоботов уважно слухав свого товариша і нараз спитав:

— Андрію Юхимовичу, котрого в нас сьогодня?

Дїставши відповідь, він і білявий доктор, тоном екзаміняторів, почуваючих свою неміліcть, почали питати в Андрія Юхимовича, який сьогодня день, кілько днїв має рік, і чи правда, що в палатї ч. 6. живе дивний пророк.

В відповідь на останне питане Андрій Юхимович почервонїв і сказав:

— Так, се хорий, але цїкавий молодик.

Більш в нього нїчо не питали. Коли він в прихожій надївав пальто, воїньский начальник положив йому руку на плече й сказав зітхнувши:

— Нам, старим, пора на спокій!

Вийшовши з управи Андрій Юхимович зрозумів, що се була комісия, назначена для провірення його умового стану. Він пригадав питаня, які йому ставлено, почервонїв і чомусь тепер в перше з роду йому стало страшенно жаль медицини.

— Боже мій — думав він — одже вони недавно слухали псіхіятрії, складали іспит, чомуж се абсолютне незнане? Вони-ж і поняття не мають про псіхіятрію!

І вперше зроду він почув себе ображеним і розгнїваним.

Тогож дня вечером був у нього Андрій Аверянович. Не здоровкаючи ся, почтмайстер підійшов до нього, узяв його за обидві руки й сказав схвильованим голосом:

Дорогий мій, друже мій, доведїть мінї, що ви вірите в мою щирість і вважаєте мене своїм другом... Друже мій! — і не даючи говорити Андрієві Юхимовичу, він продовжав хилюючись: — я люблю вас за осьвіченність і благородність душі. Слухайте мене, дорогий мій! Правила науки обовязують лїкарів ховати від вас правду, але я по жовнярски ріжу правду-матку: ви хорі! Вибачте мінї, мій любий, але се правда, се давно вже помітили усї довкола.

Нинї казав мінї доктор Евген Федорович, що для вашого здоровля вам конче треба спочити й розважити ся. Цїлком справедливо! Чудово! Сими днями я беру відпустку і їду понюхати иньшого повітря. Доведїть же мінї, що ви мінї друг — їдьмо в куші! Їдьмо, кинемо старістю об землю.

— Я почуваю себе цїлком здоровим, сказав Андрій Юхимович, помовчавши. — Їхати не можу. Дозвольте „мінї" як небудь инакше довести вам свою приязнь.

Їхати кудись, незнать чого, без книг, без Одарки без пива, ріжко нарушити лад житя, заведений через 20 років — така ідея в першій хвилї видала ся йому дикою й фантастичною. Але він пригадав розмову, яка була в управі й тяжкий настрій, якого він зазнав, повертаючи ся з управи до дому й думка — поїхати надовго з міста, де дурні люди вважають його божевільним, видала ся йому приємною.

— А ви куди власне, збираєте ся їхати? — спитав він.

— В Москву, в Петербург, в Варшаву... В Варшаві я прожив пять найщасливійших років мого житя. Що то за місто дивне! Їдьмо мій любий!

(Далї буде).

Видає товариство „Руска Рада" в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 60. Чернівцї, пятниця дня 21. мая (3. червня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Посол др. Стефан Смаль-Стоцкий перед своїми виборцями.

Посол др. Ст. Смаль-Стоцкий здавав дня 29. с. м. в Рогізнї справоздане із своєї посольскої дїяльности. Вже сама їзда до Рогізни виглядала мов триюмфальний вїзд, бо проти него виїхала роскішна бандерия аж до мосту на Прутї. При вїздї в триюмфальну браму посипались на посла цвіти й загомоїли моздїрні вистріли. Приватні доми поприкрашувано хоругвами и народних та краєвих красках. При входї до хати, де мало відбути ся справоздане, привитали виборцї дра Стоцкого хлїбом і солию. Площу в забудованих п. Реттера залягли тисячі народу. Ось і розпочав двр. банку п. І. Реттер збори, питаючи всїх зібраних, а після того повсяки п. Ґрещук мїсь зборів та згадав, що посол Стоцкий заступав щиро інтереси всїх народностий в повітї.

Потім забрав слово сам др. Стоцкий, повитаний зборами фенестичними оплесками. Бесїдник подякував сердечно зібраним за овациї, які для него зготовлено і перейшов до властивої теми. Посол підносить, що про успішну роботу в соймі серед теперішної хвилї годї й думати, мимо найлїпшої волї. Нарід до конституциї не приготований, его волюприлушує істнуюче право, виборче а більшість соймова використовує ситуацию задля своїх власних цїлий. Велика посїлість, що становить соймову більшість, не привесла народови нїякої полекші, навпаки при кождій нагодї старала ся ріжними способами обертати людові інтереси на свою власну користь. Опісля переходить др. Стоцкий до чисто економічних питань на Буковинї, до роботи краєвого видїлу в тім напрямі, щоби їх полагодити і малює картину великих кривд народа, що лучать ся ще із знесенем панщини, як вимкове становище дїдичів у громадї, несправедливий розділ тягарів і прав між дїдичів і громадяни по громадах, визвав народа і краю правом пропінацийним. Краєвий видїл, обовязком якого є опіка над усїма громадами, майже нїчого в тім напрямі не робив і бесїдник піддає его дїяльність (радше неробство) острій критицї.

Крім того є інституциї кредитові, які немов поклали собі за задачу висисати остатні животні сили з народа, як галицкий банк рустикальний. І підчас ревізиї ґрунтового катастру, яка відбуває ся що 15 лїт, дїє ся велика несправедливість при класифікованю піль мужицких і паньских. Проф. Стоцкий згадав тут широку боротьбу, яку вів він і его прихильники в обороні мужиків, далї завів річ про конечність утвореня дешевого кредиту, і вказав наконець на страшенні тягарі мужицкої посїлости та обмеженя прав громад при роздїлї тих тягарів на желїзницї. Він і его прихильники, вже від давна вели і все ще ведуть велику боротьбу із ворогами бідних, із визискувачами їх працї, із великою посїлістю, та мимо всїх его старань нїчого не можна було зробити. Представники панів завзяли ся не допустити до виборчої реформи і остатні подїї в соймі найлїпше виказали, чого хотять паньскі посли. Нові вибори до сойму мають рішати чи ввійде в житє нова виборча реформа, чи нї. Бесїдник з'ясовує проґраму „Вільнодумного Союза“, який стремить до утвореня виборчої реформи, знесеня обшарів двірских, заложеня краєвого банку і рівного роздїлу тягарів на удержане шкіл і инших громадских конечностий. Бесїдник кінчить свою промову згадкою про успішну дїяльність теперішного краєвого президента, про его безпартийність в виборчій акциї і завзиває присутних, щоб скористали з теперішної хвилї і показали при наступаючих виборах, що знають, хто їм прихильник а хто ворог.

Вкінци посол др. Стоцкий звернув ся з кінцевій промові до своїх виборців неруської народности, вказав ще раз на дїяльність „Вільнодумного Союза“, що поклав собі за задачу заступати ся за всїми покривдженими без огляду на віру і народність, та на перепони та колоди, які кидають єму під ноги пороги бідних: велика посїлість і єї прихильники, але треба лиш енерґії та роботи, то все те можна побороти. Все залежати буде від складу будучого сойму — треба одже, щоби всї, користуючи із вільних виборів на Буковинї, вибирали собі таких послів, що будуть заступати права бідних і покривджених. Подякувавши ще раз за так гостинно принятє, серед бурі оплесків посол Стоцкий зійшов із естради — а на нїй появив ся купець салїґурский і господар п. Ґрещук.

Бесїдник говорить про вагу теперішної хвилї. Всї нації поносять однакові тягарі — тому всїм їм належать ся однакові права. Всїм народам запоручила конституция право свобідного розвою і нам треба те право із паперу перенести і в дїйсність. Нарід має право сам собі становити закони і вибирає своїх заступників, що мають обовязок стояти на сторожи народних прав. Потім п. Ґрещук дякує зібраним за овациї для др. Стоцкого, які є доказом, як високо нарід цїнить і поважає свого депутата.

П. надуч. Влад із Ширінців підносить заслуги дра Стоцкого для робучого народа і вносить для него вотум довіря за его дотеперішну дїяльність, проголошуючи кандидатуру его і при слїдуючих виборах до сойму. Серед великого одушевленя збори приняли одноцушно оба внесеня.

Слїдуючий бесїдник проф. Антін Клим вказує на боротьбу темноти зі сьвітлом, яка ведеть ся від непамятних часів, і не закінчила ся до сеї пори. І тепер є ще богато темних духів, що проповідають ріжницї расові, та конфесийні, щоб таким чином заволотити чисту справу і легко вибити ся на верх. Але нарід не повинен слухати таких обскурантів. Для всїх людий знайде ся місце на землї і в нашій Буковинї місця для всїх досить. Всї житя зможуть річ лиш у тім, щоб один не жив коштом другого, щоб кождий шукав свого щастя в чесній роботї. Всї повинні працювати, але і всї повинні мати належні права і то однакові права. Посол др. Стоцкий належить до тих людий, що борять ся за рівні права для всїх, і за рівні тягарі. І се мета, до якої стремить „Вільнодумний Союз“. Правда мусить побідити. Коли-б було 25 таких послів, як др. Стоцкий, Ончул, Василько, Штраухер у соймі, то правда побідилаб неправду.

Селянин з Рогізної Ілїя Меленка розбирає, що біда не знає нї конфесийних, нї національних ріжниць; всї станы, всї народи повинні злучити ся з собою у боротьбі з бідою. Сам народ повинен і мусить виборoти собі права. Часи змінили ся. Колись вибирані мужиками заступники, пани, нїколи не показували ся перед народом нїколи за народ не дбали. Тепер „Вільнодумний Союз“ боре ся за народні права, за права бідних і покривджених. Посол др. Стоцкий цїле своє житє покладає для нашого добра, він видає родину, свої обовязки а лише до народа, з якого вийшов, і працює для него, як чорний віл. На внесене п. Меленки збори по раз другий удїлюють послови признане довіря.

П. Петро Ґелич із Топорівцїв завзиває зібраних, щоб при слїдуючих виборах як один муж постояли за свого дотеперішного посла.

Академик Клим підносить заслуги дра Стоцкого для Старої Жучки, вкінци бесїдник родом а в нїмецкій промові ще раз з'ясовує програму „Вільнодумного Союза“.

Селянин Юрчук із Рогізної говорить про користь з просьвіти і наказує народови іти за прикладом Жидів, що на кождім кроцї підносять вагу просьвіти.

Ще промовляв п. Ґрещук, а потім зібраний нарід окликами „Славно“ подякував п. Стоцкому за его дїяльність посольску в салїґурскім повітї і предсїдатель замкнув збори. Серед звуків народних гимнів: „Ще не вмерла“, „Не пора“, Гей там на горі Січ Іде“ нарід розійшов ся аж пізною порою із вічи.

Спільні Делеґациї.

В понедїлок відбула австрийска делеґация трете пленарне засїдане. На порядку деннім стояло військове ординориюм. Засїдане отворив пос. Яворский. Перший промовив contra дел. Пантучек, жалїючи на недостачу рівноуправненя національности в армії і надаючи реформи військової процедури карної. По нїм промовляли делеґати Герцоґ і Новак а відтак дел. Евг. Абрагамович, який домагав ся, аби при доставах до армії усувано посередників, беручи материяли відразу від продуцентів, та щоби військовий заряд лїпше платив за галицкі конї. Крім сего обговорював справу оцїнюваня шкід пільних і непокликуваня рільників до вправ військових підчас жнив. Дел. Цофрон жалїв ся на недостачу хорватских військових заведень наукових, а бар.

Антон Чехов.

Палата ч. 6.

Оповідане.

Переклала Маруся Полтавка.

(Далї.)

XIII.

За тиждень Андрієви Юхимовичу запропонували спочити, се-б то подати ся до димісиї, до чого він віднїс ся байдужно; а ще за тиждень він і Михайло Аверянович сидїли вже в почтовім тарантасї й їхали до найблизшої залїзничої станиї. Днї були не жаркі, ясні з голубим небом і прозорою далечінею. Двісті верст до стациї проїхали через дві доби й в дорозї двічи почували. Коли на почтових стациях подавали їм до чаю зле вимиті шклянки або довго запрягали конї, то Михайло Аверянович червонїв, тремтїв цїлим тїлом і кричав: — Цить! Не базїкати! — А сидячи в тарантасї він, не перестаючи анї на хвилю, розповідав про свої поїздки по Кавказу, по царстві Польському. Скілько було пригод! Які зустрічи! Він говорив голосно й при тому в нього були такі очі, що можна було подумати, що він бреше. До тогож розповідаючи він дихав в лице Андрієви Юхимовичу й реготав ся йому просто в вухо. Се заваджало докторови й не давало йому думати й з'осередити ся.

Зелїзницею вони їхали з економії в III. клясї в возї для некурячих. Публика була на половину „чиста“. Михайло Аверянович швидко з усїма познакомив ся й ходячи від одної лавки до другої голосно говорив, що не слїд їздити по сих обурюючих зелїзницях. Кругом шахрайство. Нема краще, як верхи: проїдеш в один день 100 верств і потім почуваєш себе здоровим і жвавим. А неврожаї в нас через те, що висушено паньскі болота. Взагалї — непорядки страшні. Він горячив ся, говорив голосно й не давав говорити й иньшим. Се безконечне базїкане перемішане з голосним реготом і різкими рухами утомили Андрія Юхимовича.

— Хто з нас двох божевільний? — думав він з досадою. — Чи я, що стараю ся нїчим незаважати пасажерам, чи сей егоїст, що він тут найрозумнїйший і найцїкавійший за всїх і тому не дає нїкому спокою?

В Москві Михайло Аверянович надїв військовий мундур без вагонів і штанів з червоними кантами. На улицї він ходив в військовій шапцї й шинели й жовнїри віддавали йому честь. Андрієви Юхимовичу тепер здавало ся, що се був чоловік, що з усього паньского, що колись мав, промарнував усе гарне й лишив собі лише погане. Він любив, щоб йому услугувано, навіть коли се було цїлком непотрібно. Сїрники лежали перед ним на столї і він їх бачив, а про те гукав на слугу, щоб той подав йому сїрники; при покоївцї він не встидав ся ходити в самому білю; льокаям усїм часто навіть старим казав „ти“ й розсердивши ся вазивав їх бовванами, дурнями. Се, як здавало ся Андрієви Юхимовичу, було по паньски, але гидко.

Насамперед Михайло Аверянович повів свого приятеля до Іверської (дуже поважаний в Москві й взагалї в Росиї образ Божої Матери). Він молив ся щиро, кланяючи ся до землї й з сльозами, і коли скінчив, тяжко зітхнув і сказав:

— Хоч і не віриш, але воно якось спокійнїйше як помолиш ся. Приложіть ся голубе.

Андрій Юхимович засоромив ся й приложив ся до образа, а Михайло Аверянович віддув губи й хитаючи головою, помолив ся пошепки, й знов у нього в очах закрутили ся сльози. Далї вони пішли у Кремль і подивили ся там на „царь-пушку“ і „царь-колокол“ і навіть пальцями їх поторкали, полюбували ся краєвидом замоскворечя, побували в Спасовському храмі і в Румянцевському музеї. Обідали в Тестова. Михайло Аверянович довго розглядав карту страв, розглядаючи бурцї й сказав тоном гурмана, що привик почувати себе в реставрациях, як дома.

— Подивимо ся, чим нас сьогодня нагодують, ангеле мій!

Юрій Василько, згадавши про вірно підданчі почування Румунів домагав ся побільшеня військових ґарнізонів по буковиньских містах а дальше заявив, що австрийські Румуни вступали ся все за удержанем великодержавної могучости Австриї і то не лише з патріотизму, що але й переконаня наколиб пропала австр. держава то пропав би би і румуньский народ. З тої причини буде голосувати за домаганем мін. війни. Дел. Длужаньский, якого відкомендерувало Польске коло до делеґациї як Parade-Ruthen-а, по признаних для військового заряду, повторив лише постуляти ставлені попередними бесідниками а також домагав ся поліпшеня аванзових відносин в центральних орґанах військових, що для Русинів, хиба вже зовсім безпредметовим бажанем. Відтак промавляв ще дел. Шнайдер, Пешка і Форшт а після них мін. Пітрайх, який зазначив, що новий закон військовий вже зредаґований в порозуміню з трема міністерствами військовими і відповідає справедливим бажаням населеня. Проект нової військової процедури карної був вже давно готовий, лише не було відповіди від угорского правительства. Відповідь надійшла перед кількома днями, так що тепер оба міністерства судівництва в порозуміню з військовими міністерствами доведуть справу до кінця. В справі достав бажаня населеня будуть по змозі увзглядненї.

По короткій промові референта дел. Веттерскірхнера принято військове ординариюм і буджет найвисшої Палати рахункової і спільного міністерства скарбу. — Крім сего повідомив на тімже засіданю пред. Яворский щоб на місце Шалька обняв мандат и дел. Пешке і ряд інтерпеляций а між ними дел. бар. Василька в справі підвисшеня тариф на дрова в сирім стані.

Передвчера радила австрийска делеґация над військовим екстраординариюм. По референтї Поповскім промовляв проти домагань військових дел. Фр. Гофман, а дел. Евенгох за ним, виказуючи рівночасно, що з виїмкою Турциї, Болгариї, Сербії, Румунії і Портуґалії у всіх державах є військові тягарі дра рази такі як в Австриї. Дел. Странски виступає проти військових предложень, які зовсім не є конечні а накладають на населене несподіваний 400-міліоновий тягар. Крім сего вступає ще проти членів палати панів, які все годять ся на все. Дел. Дулемба складає в імени Поляків заяву, чому они голосують за надзвичайними кредитами. Дел. Шустершіц, обговорюючи в довшій промові сумну політичну ситуацию Австриї, виступає проти того, щоб пожичка була покрита після квотової пропорциї, виказує недоладність порівнаня добре узброєного війска японьского з австрийским, бо у Японців є ще народний ентузиязм. Впрочім буде голосувати проти предлог. Відтак промовляли ще дел. Паріш, Бромберґ, Крамарж і Мадейский, мін. Пітрайх і дел. Поповский, після чого предложені кредити принято в звичайнім голосованю. Вчера полагодили делеґациї буджет країв окупованих і перейшли до буджету маринарки.

Росия й Японія.

Граф Кацура про „жовту небезпеку“.

В „Standard“-і поміщено текст розмови японьского премієра міністра ґр. із канадийским місіонарем про мару „жовтої небезпеки“ яку кольпортують европейські часописи. Ґр. Кацура висловив передовсім жаль із за того, що такі погодоски вступують, бо Японія стремить до поступу і релігійної свободи. При сім заявив він, що ті слова говорить він не як приватна особа а як премієр-міністер. Японія після думки міжнародних принимаючи західно-европейску цивілізацию звязала ся в своїх інтересах із европейскими народами. Чи Японія стане на чолї Сходу се ще не вияснило ся, але як би до сего і прийшло то сьвіт може бути певний, що она не пішла би назад але дорогою переконвиня старала би ся привести весь Схід до того, до чого дійшла вже сама.

Страти під Кінчу.

Так кровавої борби як під Кінчу в історії новітних часів не бувало. Обопільне завзяте а до того безпримірне геройство Японців, які вдирали ся по горбах серед густого огню, по масах трупів і ранених, перескакуючи всі перепони і зовсім не дбаючи про житє спричинила великі обопільні страти в людях. Підчас приступу на горби Кінчу кілька батальонів японьскої піхоти змели російські кулї до тла. З 17 батальону остало лише 21 людий. Росияни принципи японьску тактику стріляли головно до японьских офіцирів але й се не спинило побідного атаку Японців. Серед японьских відділів, які перші вдерли ся на російські окопи не було вже ні одного офіцира, так що коменду обняв один підофіцир, якого першим приказом було то, щоб здобуті армати назад виміряти на втікаючі російські війска... Кілько погибло по обох сторонах досі ще не знати. Спершу говорено про 30 тисяч погибших поки що маємо лиш офіциальний неточний комунікат японьского посольства в Льондонї, який говорить про 400 убитих Росиян а 3 тис. страт японьских. Трупами вкриті всі горби в округ Кінчу. Гребають їх в могилах. Росияни ховають Японці із всіми почестями військовими. Великим тягарем для армії є велика скількість ранених японьских і російских, яких переносить на кораблї транспортові.

Дрібнійші зустрічи.

Ген. Оку доносить, що Росияни опустили Сенвенну, Маґолїян і Сінсутун. Японьский відділ під проводом Накамури обсадив Талїенванї здобув 4 армати. Ген. Курові доносить, що в суботу заатакували Японці 2-тисячний російский відділ козацкий в Аханґшіян (коло Фенґванчену). По годинній борбі мусїли козаки втікати. Японці стратили 4 убитих і 28 ранених. Страти російскі незнані.

Пси на поли борби.

З огляду на то, що пси віддавали великі услуги корпусови „Червоного Хреста“ в часї анґльобурскої війни при вишукуваню ранених, проте російске товариство „Червоного Хреста“ звернуло ся до берлїньских властий о відступлене кількох таких псів. На цїсарске поручене дано три витресовані пси. Також і Японці постановили ужити псів до тої самої цїли.

Нове вбійче оружие.

Із днем 20. липня уплиає застережене гаґської конференциї, що у війнї не можна послугувати ся метанем торпед із бальонів. Значить із уплином того речинця будуть могли обі воюючі сторони уживати ще й сего страшного оружия.

Поміч салдатским сїмям в Харківщині.

Вістки про то, що харківскі резервісти забунтували і не хотїли йти на поле борби, доки бодай не одержуть якої забезпеки їх осталі сїмї видно правдиві, бо „Южний край“ поміщує таку вістку, що в міску харківску управу увійшло вже 49 подань від родин салдатів із просьбою о поміч. Є між ними 116 дрібних дїтий 49 материй, 6 старух і один старець. Запомоги виносять по 3 рублї на жінку і по 2 на кожду дитину в місяць. Крім письменних подань засипають управу салдатскі родини устними просьбами о поміч. В сїй справі зачало акцию також харківске земство, візвавши всї волостні управи, щоби зладили виказ матеріяльного положеня родин резервістів, щоби розділювали потребуючим запомоги із земства.

Занятє Дальнього.

Японьский відділ обсадив д. 29. Дальний. Понад 100 склепів, касарні, телеґрафічний уряд і дворець неушкоджені, около 200 ваґонів ще можна уживати. За те всї мости желїзниці в цїлій околици понїчечені. Дальний се найдальша точка великої сибірскої желїзниці, яка пособляє торговли на просторі 5 тисячів миль. За 4 р. вибудували Росияни в тім недавно ще пустім місци найкрасше місто далекого Сходу. Мільоновими коштами побудовано саме місто і величавий порт заслонений із боку моря штучним валом із каміня й цементу.

Російскі ревеляциї.

Російскі комунікати старають ся ослабити вражінє пораженя під Кінчу такими поясненями, що опір Росиян мав лише характер демонстрацийний та що армати забрані Японцями не великої вартости, бо хоч они з фабрики Круппа та їх забрали свого часу Росияни у Хінців.

Письма з краю.

Отворене „Січи“ в Лужанах.

„Січовий“ клич став тим ідеалом, що вливає в український народ новий жизненний рух, се той смолоскип, що запалює в душах одиниць посьвяту для загального добра.

Не треба бути пророком, щоб змірковати, які наслїдки може викликати „Січова орґанїзация“; се усуненє темряви, що мракою затемнює сьвідомість руського народа, влите в серця віру на красшу будучність, й піднесене народу на висший культурний уровень в ряді иньших европейских народів. Запорукою того є передовсім те, що січова орґанїзация не обмежує ся на висших верствах суспільних але обхоплює широкі мужицкі круги. Розуміє ся, що сповнене тих високих задач буде зависимо від того, як „Січи“ реальним трудом будуть сповнювати свої задачі.

Отворене лужаньского коша січового, яке відбуло ся в Зелену недїлю, зробило вражінє величаве. Понад пять тисяч селян (місцевих і доохрестних), звиш сотні інтелїґенциї, численні відпоручники усїх буковиньских і 6-ох галицких „Січий“, захоплених підвисшеним настроєм — надали торжеству справжню цїну всенародного сьвята.

Треба було бачити запал селян до „сьвятого“ дїла, загальний торжественний настрій, треба було почути невмовкаючі воскресні пісні, а справдї і слабодухи — індиференти набрали би бодрости і віри в невмирущу житєву силу нашого народа...

На двірци в Лужанах зібрав ся нарід повитати гостий, які прибули з Чернівців із послом Пігулком на чолї.

XIV.

Доктор ходив, дивив ся, їв, пив але чуте в нього було все теж саме: досада на Михайла Аверяновича. Йому хотїло ся спочити від приятеля, втекти від нього, сховати ся, а приятель вважав своїм обовязком не відпускати його від себе анї на крок і достарчати йому як найбільше розривок. Коли не було на що дивити ся, він розважав його розмовами. Два днї терпів Андрій Юхимович, але третього дня в ранцї сказав свому приятелеви, що він хорий і хоче лишити ся цїлий день дома. Приятель сказав, що в такім разї і він лишаєть ся. Справдїж бо треба спочити, а то й ніч настане. Андрій Юхимович лїг на софу лицем до спинки і сцїпивши зуби слухав свого приятеля, який палко впевняв його, що Франция рано чи пізно та конче переможе Німеччину, що в Москві дуже багато шахраїв і що по зверхньому виду коня, не можна судити про його прикмети. В доктора починало шуміти в ухах, а серце ставало бити ся, але попрохати приятеля піти геть, або помовчати він з ввічливости не зважував ся. На щастє Михайлови Аверяновичу обридло сидїти в нумері і він після обіду пішов на прохід.

Лишивши ся самотним Андрій Юхимович віддав ся спочинкови. Як приємно лежати на софі й розуміти, що ти сам у покою! Справжнє щастє неможливе без самоти. Думка: упавший ангел зрадив Бога мабуть тому, що зажадав самоти, якої не знають ангели. Андрій Юхимович хотїв думати про те, що бачив і чув останнїми днями, але Михайло Аверянович не сходив йому з думки.

А він же взяв відпустку і поїхав зо мною з приязни, з великодушности — думав доктор з досадою. Нема гірше як та приятельська опіка. Адже, здаєть ся він і добрий і великодушний і веселий, а скучний. Нестерпуче скучний. Такі саме бувають люди, що все говорять самі розумні й гарні слова, але чуєш, що вони — тупі люди.

В слїдуючі дни Андрій Юхимович вдавав хорого й не виходив з числа. Лежав лицем до спинки софи й нудив ся, коли приятель розважав його розмовами або спочивав, коли приятеля не було. Досадував на себе за те, що поїхав з приятелем, і на приятеля, який що дня ставав усе балакучійшим і роз'язнїйшим; настроїти свої думки на поважний піднеслий лад йому нїяк не вдавало ся.

Се мінї доскулює дїйсність, про яку говорив Іван Дмитрович — думав він, не сердячи ся на свою дрібничковість — а в тім, пусте... Приїду до дому й усе піде, як і раньше.

І в Петербурзї те-ж саме: він цїлими днями не виходив з нумера лежав на софі й уставав лише, щоб випити пива.

Михайло Аверянович цїлий час підговив їхати в Варшаву.

Дорогий мій, чого я туди поїду? — говорив благаючим голосом Андрій Юхимович. — Їдьте самі, а мінї дозвольте їхати до дому! Прошу вас!

— Нїяким робом — протестував Михайло Аверянович. — Се дивне місто. В ньому я прожив 5 найщасливійших років мого житя.

У Андрія Юхимовича не стало характеру зробити по свойому і він стиснувши серце поїхав в Варшаву. Тут він не виходив з нумера лежав на софі й злив ся на себе, на приятеля, на льокаїв, що уперто не хотїли розуміти по російськи; а Михайло Аверянович, як звичайно здоровий і бадьорий, від рана до вечера гуляв по місту й відшукував своїх давних знайомих. Кілька разів він не ночував дома. Після одної ночі, що був невідомо де, він прийшов до дому дуже збурений, червоний і не вчесаний. Він довго ходив з кутка в кутик, щось мимрячи собі під ніс, потім спинив ся й сказав:

— Честь передовсім!

Походивши ще трохи, він вхопив ся за голову й промовив траґічним голосом:

— Так, честь вища над усе! Будь проклята та хвилина, коли мінї вперше впало на думку їхати в сей Вавилон! Дорогий мій! — звернув ся він до доктора — тор-

Окликам „славно“ і сьпівам не було кінця... Січовики з поодиноких сіл під проводом старшини, молодїж, старцї, учителї, академики, панночки, панї — всї немов торжественним походом йшли на місце зборів. Нарід повитав посла Пігулака по старому руському звичаю хлїбом і солию, а відтак розпочало ся само торжественне сьвято. Промов і привітів було на зборах так много, що не всї відпоручники могли прийти до слова.

В сьвяточно видимами прибраній сали могла ледви десяти часть присутних помістити ся... Збори відчинив п. Ілюк, повитавши нарід і поодиноких відпоручників. На січового батька покликано посла Пігулака, на „матку“, справжню дбайливу матїр лужаньскої „Січи“ уч. К. Малицьку а на секретарів зборів академ. Калиновича і Ясеницького.

Перший промовив посол Пігулак. Повиснивши цїль товариства „Січ“ і велику вагу зорґанїзованої огневої сторожі, заявив, що заснуючи „Січи“ сповняємо властиво волю президента краю, — який вислав до всїх громад завізване, щоби по змозї заводили пожарні сторожі. Бесїдник навів наслїдування гідний примір веренчанських Січовиків, що з очайдушною відвагою виратували дитину з огню і боронили перед пожежою майно, не зважаючи, чи оно жидівське чи мужицьке, за що удостоїла ся „Веренчанська Січ“ похвали від жанд. оберпта Катаргі, на основі чого — обіцяв посол П-к вистаратись з краєвого сойму о запомоги для „Січий“.

Вкінци навів бесїдник всї прочі цїли „Січий“ і підніс квестию жіноцтва. Сьвідомість жіноцтва, його велике соціяльне призначене, змінило ся в протягу пятнайцяти лїт не до пізнани.

Гарну промову посла Пігулака нагородили нарід довготреваючими оплесками і грімкими окликами „Славно“!

Статути тов. обяснив адвокат др. Трильовський, ініциятор „Січий“.

Перейшовши важнїйші хвилї з нашої історії, а головно із часів козаччини, згадав бесїдник на зрозуміне важної теперішної хвилї. Представивши невідрадні обставини в сусїдній Галичинї, де ми „на своїй рідній землї наймитами“, а „мусимо стати панами“, підніс бесїдник велику вагу просьвіти. „Наші предки козаки боронили ся списами, арматами, самопалами, а наша теперішна девіза „зброя — науки і злуки“. Бесїдник своєю одушевляючою промовою заволодів серцями усїх присутних. Гарними цитатами із поезий наших письменників переплїтав свої виводи „що наш нарід має талан“ що „є у нашого народа міцний голос“, тільки темнота стає перепоною в еволюциї укр. народа.

Радісною хвилею треба вважати час, що вже йде до лїпшого, що навіть Гуцули скидають із себе ярмо пітьми — темноти.

„Гей вже й Гуцул не той стан,
Як червену ленту вбрав“.

Бесїдник заявив вкінци, що мусить прийти той слушний час, коли весь укр. нарід від Кубаня аж по Сян стане вольний! Навівши ще деякі сьвітлі сторони „Січий“, як тїлесні вправи, вправи в „еґзерцирці“ і плекане товариского духа, закінчив бесїдник свою промову.

Одушевлений нарід вислухав отсю промову з напруженою увагою й нагородив єї невмовкаючи оплесками.

Після того привитав ще „Січовий батько“ п. Пігулак насїлших жидів та заявив, що розсївані безглуздні поголоски будь би то Січовики „мали жидів різати“ є нїчим иньшим як нїкчемною клеветою наших ворогів-Ляхів і плачених аґентів з Петербурга. — Представитель жидів заявив, що Жиди не йдуть віри тим злобним підшептам, бо жиди ще не зазнають нїякої пакости від „Січовиків“. Противно, чим руский нарід просьвіченїйший, тим повинна бути безпечнїйша запорука Жидам! промовив поновно посол Пігулак. „Ми знаємо як кривда болить, бо самі терпимо вже віками кривду і нужду.

Відтак приступлено до вибору старшини, в склад котрої вийшли: уч. Ів. Бережан (кот.), Максимюк (ос.), П. Ілюк (справник), Ат. Заяць (кас.), Г. Мошук (хор.), Ів. Орелецкий (учит.) і четарі: Орелецкий, Михалюк, Паламарюк і Бажан.

По торжественнім врученю хоругви, виступили привітні промови делеґатів: селянин Сандулак, звісний і знаменитий речник селянської верстви, в ім. „Карлївської Січи“; сед. Іван Матеїк декламував огнисту поезию Устиановича „Купіль Соломаньская“ — воскресну поему відродженого Русина; акад. В. Калинович в імени акад. тов. „Січ“, акад. Міґуля в ім. акад. тов. „Союз“, дальше відпоручники-новові „Січий“ із Кіцманя, Веренчани, Шипинця, Юрївця, Дубівця, Клїводина, Вашковець, Єзуполя, Жабього і т. п.

На тім закінчила ся офіцияльна часть.

По тім відбули ся ґімнастичні вправи „Січовиків“ на толоцї під проводом дра Трильовського.

Руска команда, вправність „Січовиків“ ободрили чимало шеніру деяких песимістів.

Сьвято закінчило ся банкетом, на котрім виголошено много тоастів і відсьпівано много народних пісень.

Заслуга в тім великім дїлї припадає безсумнївно звісній патриотї п. Малицькій, як також учителям і тт. П. Ілюкови, Ів. Бережанови і Як. Максимюкови.

Прикро лиш вразила байдужність місцевого научителя Орая, котрий зволив відносить ся до „Січи“ дуже неприхильно.

В. К—ич.

НОВИНКИ.

Іменованя і перенесеня. Тит. совітника краєвого правительства Антона Табору в Вижници іменовано дїйсним сов. краєвого правительства, а тит. старосту краєвого правительства Івана Богосевича в Серетї дїйсним старостою. Краєвий през. іменував повітового ветеринаря Кароля Фавлента в Вижници старшим вет. повітовим в тім самім осїдку, відтак іменував асистента ветеринарії в ветер. департаментї бук. краєвого правит. Жиґмонта Гоєбайна ветеринарем повітовим в Х. кл. ранґи і приділив єго до староства в Вашківцях в. Ч. а вкінци перенїс ветеринаря повіт. М. Марчіяну з Вашківцїв в. Ч. до Сторожинця.

Із дирекциї дібр бук. гр. пр. фонду релїґійного в Чернівцях. Упнчених студентів рільничої академії у Відни: Вільгельма Вурста, Юліяна Черкаского, Михайла Якубовича і Григорія Бартля іменовано елевами лїсництва при названій дирекциї. — Студента гр. прав. богословія Оведина І. Брукера і студ. прав Івана Банческула іменовано рахунковими практикантами.

На засїданю ради шкільної краєвої із 27 мая по переведеню иньших ухвал іменовано: сталим надучителем в Добринівцях Альбіна Петрашка сталим учителем в Сучаві Александра Воєвідку, управителя нар. школи в Долїшних Синївцях; сталим підучителем в Вилавчу Константина Сермацюка. Надучителя Дмитра Галюса перенесено до нар. школи в Волоцї. Вкінци висловлено подяку о. Василю Яворскому пароху в Сергіях, управі фондациї бар. Гірша і громадській старшинї в Сергіях за датки на одяги для бідної дїтвори шкільної.

Устні іспити зрілости відбудуть ся с. р. після ухвали Ради шк. краєвої в отсїм порядку: а) в гр. пр. ґімназиї в Сучаві від 17—24 червня; б) в І ґімназиї держ. в Чернівцях від 4—16. червня. У всїх тих заведенях буде проводити іспитом зрілости краєвий інсп. шкільний др. Кароль Тумлїж. Іспити зрілости в гр. пр. школї реальній в Чернівцях будуть відбувати ся від 8—14 липня під проводом проф. унів. дра Альойзія Гандля. Речинець іспиту зрілости в черновецких семинариях учительских ще не означений.

Наукова прогулька. Минулої пятницї виїхало під проводом проф. Жуковского і Рідїґера 25 абсольвентів черновецкої школи рільничої на 8-денну прогульку наукову до Відни, щоби оглянути спіритусову виставу. З Відни поїдуть прогульковцї до Семерінґу і Ессаїґен.

Іспити приватистів. В І. ґімназиї держ. в Чернівцях відбудуть ся іспити приватистів за 2. піврік біж. р. шк. дня 23 і 24. червня. Зголошеня приймає дирекция заведеня дня 22. червня від год. 3—5 по пол.

Подяка. Підписана старшина міщаньскої Каси щадничої і ножичкової для руської громади в Чернівцях почуває ся до милого обовязку вложити Впов. Добродїєви Адріянови Соневицкому ц. к. нотареви в Чернівцях отсим прилюдну, щиру подяку за безінтересоване леґалїзоване всїх підписів старшини і виготовлене приписаних відписів з клявзулею достовірности. З повним признанем піднести мусим, що сей Вп. Добродїй все і при кождій нагодї підпирає щиро, морально і материяльно наші народні інституциї, за що зволїв Вп. Добродїю хоч у сїй дорозї принести щире Спасибіг! *М Коралевич*, голова; *Осип Захарієвич* і *Осип Мицак*, члени старшини.

Каса ножичкова і щадничa для руської і міщаньскої громади в Чернівцях оповіщує сим, що старшина сеї інституциї урядує кождого понедїлка і четверга від 6-ої до 7-ої години вечером що тиждня в домі братства св. Апостола Тадея ул. Кушнірска ч. 10. Просимо отже всїх інтересованих особі се затямити а тим, що наколиб в сих днях припадали сьвята, то урядоване буде відбувати ся в ті самі години слїдуючого робучого дня. *М. Коралевич*, голова старшини; *Йосиф Дудич* і *Йосиф Захарієвич*, члени старшини.

Черновецке тов. для огріналеня і добродїйности. Панї-основательки запрошують отсим уклінно всї панї і панів, які до названого в горі товариства вступили яко основателї або звичайні члени і означені вкладки вже вложили, до удїлу в основних головних зборах, які відбудуть ся в понедїлок, дня 6. червня о 4 год. попол. в сали соймовій з отсим порядком дневним: 1. приняте до відомости потвердженя статутів товариства краєвим правительством; 2. вибір 15 членів до видїлу і 3. вибір 4 рахункових контрольорів і 2 заступників.

Протижидівскі розрухи мали вибухнути в великих розмірах в Хотинї. Поверх тритисячна товпа із Росиян, Вірменів, Греків і Волохів зруйнувала вперед склепи і доми молитви а відтак рабувала склепи й приватні помешканя, бючи колами жидів без ріжницї полу. Кількох жидів винесено в Днїстер. Рабінам плювано в лице. Поліция поводила ся дуже повздержливо і підозрілю.

Незвичайна подія лучила ся коло Маґаної Сіті, Па. Іван Кушнір, майнер з Бівер Бруч, як пише амер. „Свобода“, пив і гулив без упину через кільканайцять днїв з ряду. Наслїдком сего занедужав на „delirium tremens“ (пінцка недуга) і, по по пару конвульсийних нарекцях, сконав. Покійника всаджено отже в домовину і відіслано на зелїзницю, щоби відвезти єго до родини. Показало ся одначе, що мнимий вмерлець не хоче ще гнити в сирій землї, бо на поїздї воскрес і почав розбивати домовину. Зелїзнича прислуга відчинила тодї віко домовини і видобула з неї живого, хоч дуже ослабленого, Кушнїра, котрий за кілька днїв пішов до роботи.

Нові міста. Цїсар зволив торговї місцевости Сторожинець і Вижницю віднести до ряду міст. През. краю вислав обом новим містам ґратуляциї. З сего приводу бурмістр др. Кац скликав сторожинецку раду міску на засїдане, на якім серед грімких оплесків іменовано принца Гогенльоге першим почесним горожанином Сторожинця.

Загальні збори тов. „Руска Школа“ відбудуть ся 5. н. ст. червня с. р. о 11. год. рано в сали „Руского Народного Дому“ з ось таким дневним порядком: 1. Прочитане і справджене протоколу з послїдних загальних зборів. 2. Справоздане центрального видїлу. 3. Внесеня видїлу. 4. Вибір нового видїлу. 5. Вільні внесеня. За центр. видїл тов. „Руска Школа“ *А. Клим* голова, *Юл. Кобилянський* секретар.

Страйк віденьских робітників будівельних. В вівторок відбуло ся у Відни кілька робітничих зборів. На переважній части їх рішено приняти умову уложену під проводом міністра торговлї з застереженем, що приймуть єї також майстри. А всї збори рішили не розпочинати роботи низше чим за 4 кор. денної платнї. Роботодавцї знова рішили не принимати робітників доти, доки они не вернуть до працї безусловно. Супроти того робітники рішили, аби молодші робітники виїхали з Відня а старші не підуть до роботи, доки їх бажаня не буде вволено. Доси виїхало з Відня вже 45 робітників. Сальцбурскі будівельні робітники мають також приступити до страйку.

Із желїзниць державних. Як попередними роками так і тепер видає ся в часї від 1. мая до 30. вересня абонаментові білети I, II і III кл. 315 і 30 денною стійностию для певних ґруп на буковиньских і галицких шляхах желїзниць державних по цїнї 55, 38 і 22 кор. За 15 денний а 82, 55 і 33 кор. За 30 денний абонамент для кождої ґрупи. Абонаментові білети виставляє ся на імя і назвище власника і управнюють до довільно частої подорожи всїми поїздами, що служать до перевозу осіб а також до перериваних подорожи без окремого зголошуваня. Такі самі білети абонаментові видає ся, також для перевозу клунків подорожних при максимальний вазї 30 кґ. а то по 6 кор. за 15 денною зглядно 9 кор. за 30 денною стійностию.

Через карти. В недїлю, дня 30. с. м. год. перед полуднем напав в Бережанах пекарский челядник занятий у пекарни Бурневича на парубка Курилця і завдав єму 8 так тяжких ран ножем, що поранений мимо безпроволочної помочи помер. Причиною сего страшного морду були 4 кор. які убійник програв у карти з Курильцем.

З отсим числом розсилаємо катальоґ книжок виданих Укр. Рус. Видавничою спілкою у Львові. Сподїємо ся що ним покористує ся наша громада, тим більше, що видання Рус. Вид. Спілки мож буде від тепер набувати в управі друкарнї „Руской Ради“.

дуйте мною: Я програв! Дайте мінї 500 карбованцїв.

Андрій Юхимович відчислив 500 карбованцїв і мовчки відсунув свому приятелеви. Той, усе ще червоний від сорому і гнїву промимрив якусь непотрібну клятву, надїв капелюх тай пішов. Повернувшись годин за дві, він повалив ся на крісло, голосно зітхнув і сказав:

— Честь уратовано! Їдьмо, друже мій. Нї одної хвилини не хочу мішати ся в сьому проклятому містї. Шахраї! Австрийські шпиґуни!

Коли приятелї приїхали назад в своє місто, був вже надолист і на улицях лежав глибокий снїг. Посаду Андрія Юхимовича займав доктор Хоботов; він мешкав ще на колишнім помешканю, чекаючи, поки приїде Андрій Юхимович і перенесеть ся з шпитального помешканя. Негарна жінка, яку він називав своєю куховаркою вже мешкала в одному із крил шпитальних будівель.

По містї вже ходили нові шпитальні сплїтки. Казали що негарна жінка поспарила ся з доглядачем і він би то повзав перед нею на колїнах, прохаючи пробачення.

Андрієви Юхимовичу в перший же день, як приїхав, прийшло ся шукати собі помешканя.

— Друже мій — сказав несьмілливо почтмайстер — вибачте, за нескромне питане: Якими средствами до житя ви розпоряджуєте?

Андрій Юхимович мовчки почислив свої гроші і сказав.

— Вісїмдесять шість карбованцїв.

— Я не про те вас питаю — промовив змішано Михайло Аверянович, не зрозумівши доктора. — Я питаю, які взагалї ваші достатки?

— Яж і кажу вам: вісїмдесять шість карбованцїв. Більш у мене нїчого нема.

Михайло Аверянович вважав доктора чоловіком чесним і благородним, а про те підозрівав що він має гроші, що найменьше тисяч двадцять. Тепер же довідавши ся що Андрій Юхимович — жебрак якому нї з чого жити, він чомусь нараз заплакав і обняв свого друга.

(Далї буде).

Належитість за Оголошеня за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в тональтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При більшеразових уміщенях опускаєть ся на ціні процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жиперової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки під сонце. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних красках, з мережками і гладких ріжної сорти і Entout cas. — Парасольки для дівчат і дітий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Кашелюхи соломяні і фільцові, для пань, панів і дітий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик П. Лидштетер і Сиповo, Гимрих Іта у Відни, як також Йосиф Шідер і Сиповe з Ґрацу. Найновійші продукти шпортові для дам, шапочки, найлїпші колоніові капелюхи в ріжних фасонах і модних красках, правдиві Панама, альоренгиньскі, капелюшки для дітий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis. Склад ракет і куль Сакцентера з Льондону, Тонда з Відни. Більші прибори і убиорки до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в столицях із бронзу, годинники, фіґури, гарнітури до пісьма і до куреня, шкіряні мошонки, тапки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички наймодійші, з тукрасних як і заграничних тонків, фуларові, краватки до прати, рукавички нитані і з найлїпшої шкіри.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дівчат і хлопців і дітий із жіпрової шкіри з ріжних красних, драп, сімскі, Вехеліґ, сатинові і т. п. до шнурованя, на ґудзики і ґумою і и.

Сандали системи Дра Лямана і ин. Кайпа найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американьскі цїжемки.

Мужеске біле, з піки, зефіра, полотна, шевону і батисту, красно вишивчане найлїпших фабрикатів під ґарантією. Коверлиня, мантети, хусточки до носа, панчохи для панів, пань і дітий в найновійших красках. Сорочки сїткові до колена, осушувачі тїла від поту, калїсони системи Дра Лямана і инші подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, куфри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, несесарія, міхи, пледи, порохівниці, ремені, парасолї, стуґі, мішки на біле, коші на кучине найновійші портмонетки для пань і панів, коци до подорожи і поводів і т. п.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітий.

Замовленя виготовляєть ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї вимагаєм, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

є найлїпшим загально знаним біль **усмирюючим натиранєм,** в цїнї від 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. до набутя у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оріґінальних фляшках з нашим охоронним знаком **„якор“** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві. 29 (40—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня товариства „Рускої Ради“

має на складї

„контракт купна і продажи“

в рускім язицї.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковинї і практичний рільник.

До набутя в друкарнї тов. „Рускої Ради“ Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належить посилати 50 с. на порто. (—)

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

П. Т.

Осмілюю ся заявити Вп. П. Т. Публицї, що я перебрав на себе довголїтну і загально знану

РОБІТНЮ ОБУВИ

Михайла Юхневича

і перенїс на улицю Руску під ч. 18.

Як давнїйше так і тепер, яко довголїтний управитель висше згаданої фірми, буду стреміти до того, аби під кождим зглядом Вп. П. Т. Публику вдоволити, і прошу о ласкаве довіре.

Приймаю всїдні замовленя, для Веч. Духовеньства пп. урядників всїх урядів, пп. п. і к. офіцирів і т. д. — Всї замовленя виконують ся точно і солїдно.

Сталі клієнти котрі мають вже міру у фірми М. Юхневич, зволять зголошувати свої замовленя карткою кореспонденцийною.

З поважанєм

Антін Бренґнер

робітня обуви

улиця Руска ч. 18.

22 (4—6)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * * „Ядвіга“ клавіньска кантата	—·24
Ів. Синюк. „Образки з природи“	—·20
О. П. „Хвощі садівники“	—·40
Онеслим Попович „Розмови“	—·40
Корнилї Н. Устиянович „Три цїкаві загадки“	—·40
В. Уміньский-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде єї конець.“	—.30
Проф. О. Ерешчук „Іван Сучавский“	—·40
Ів. Бажаньский. „Прощаєть“	—·20
Ф. Колосов. „Наша думка“	2·50
Гарнім. „Малярі“	—·20
* * * „Зерна“	—·20
* * * „Котвої по звезуї“	—·20
О. П. Конаньский. „В день сьвятої пасхи“	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурка“	—·20
Онеслим Попович. „Ластівка“ (старі роснини.)	2·—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка“	1.20
Ом. Попович. „Методика“ I часть	—.60
„ „ „Як бідні обогатїли“	1.—
„ „ „10 казок для дїточок“	—.20
„ „ „Збірка законів“	1.—
Ів. Синюк. „Образки з жизни“	—·20
Шпейнаровский Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи гімн.	2.80

Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Громада“	—·20
„Порадник“ як закладати каси	—·40
„Буковиньска Русь“	2·40
„Minoritätsvotum“ in der von k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie“	—·40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнирскі“	—.20
Франко Іван. „Русько-українська література“	—.20
Теодор Галїн. „Домашний лікар“	1·—
Шігуляк Єротей. „Перхованьскі загадки“	2.—
О. Шпитко. „Листи з неба“	—.20
Др. Теодор Галїн. Домашний лікар	1.—
Ир. Юлеф. Сенницарскі спомини	—.50

	К. с.
Евг. Жуковский: „Учебник рільництва“	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?“	1.20
Франчук: „Оферма“	—.20
Підеша: „Восток і захід“	2.—
С. Тихий: „Як робити тестамент?“	—.50
Марченко: „Власна хата“	—.20
Ярчевский: „Серце болить“	—·60

При замовленях книжок упрашає ся прислати на порто.

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДІЖИ,

є до набутя

в Друкарнї „Рускої Ради“ ул. Петровича 2

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(3—0)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 61. Чернівцї, недїля дня 23. мая (5. червня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодинока число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Надходить час...

Із хилею, як волоскі бояри відкинули пропозицию „Вільнодумних“ щоб полагодити мировою дорогою полїтичне заострене на Буковинї через порішенє в старім ще соймі зміни виборчої ординациї, доля старого сойму вже порішена. Не має для него вже нїякої рациї істнованя. Єго розпусканє а в слїд за тим розписанє нових виборів може наступити і в найблисших днях. Як догадують ся часописи вибори відбудуть ся вже в другій половинї липня. Розуміє ся, що те все поки що лиш комбінациї, аж доки не скаже своє рішаюче слово правительство. Що вибори вже не далеко, видно однак вже хочби й з того, що передвиборча аґітация в краю вже в руху, вже виринають нові кандидати; аби всї они увійшли до сойму, треба би хиба дуже широкої виборчої ординациї. І так богато панів, що займають ся полїтикою лиш відчас виборів, буде мусїло вдоволити ся лиш тим, що були кандидатами на послів. А ситуация посольских кандидатів тепер на Буковинї погіршила ся: місто того, щоб зробити пакт у краєвім правительстві треба здобути собі голоси у виборців. Се-ж будуть перші вільні вибори цїлої Буковини, де староста не будуть іменувати послів, хиба що не зможуть забути данного значаю, що однак повинно для них супроти поштованя закона із сторони краєвого президента вийти зовсїм не на добре.

Закипить горяча борба на всїй Буковинї. Та виборцям не важко буде пізнати стійність кандидатів. Справа виборчої реформи повинна станути для них пробним каменем для пізнаня якости кождого, хто схоче кандидувати на народного заступника. Під сим кличем і єднають ся два великі табори. За дотеперішною кривдою станули: бояри волоскі й польскі дїдичі запомагані консисторию і кацапами а против них стануть „Вільнодумні“ мабуть у спілцї із нїмецкими поступовцями І кождий, в кого є прихільність до поступу і свободи кривджених, повинен всїх сил доложити, аби допомогти до побіди приятелїв народу.

„Представителї суспільного ладу“ — і кривди не чують ся мабуть на силах, коли вже виринула поголоска, що краєвим капітаном в будучім соймі, буде барон Юрій Василько, про що його вже й інтерпельовано в Будапештї. Дотеперішний капітан краю Лупул, який стояв у так „близьких“ зносинах із своїми виборцями, що на вічу у Ґурагуморі нїхто із них із предложеного портрету не міг згадати, що то за особа, мабуть на кождий случай буде увільнений із теперішного такого уряду, якого надужинав на боярску користь.

Як видно час рішучої розправи виборчої вже надходить, тож інтелїґенция не може тратити безцїльно й хвилини часу а повинна невсипучо осьвідомлювати наш народ, щоб він своїм голосом причинив ся до рішучої поражки „благородних“ визискувачів і їх трабантів кривдників.

Полїтичний перегляд.

Із делеґаций.

Австрийскі делеґати ухвалили кредит окупацийний, і етат маринарки. Із дискусиї над маринарною найзамітнїйшою була промова бар. Шкавна, який висловив ся доволї песимістично про теперішний стан нашої маринарки, яка по більшій части складає ся із перестарілих кораблїв, що остають в службі на 25 або й 30 лїт. Користию теперішних кредитів є те, що маринарка протягом 4 лїт буде зреформована, що в инших обставинах тревало би 10 лїт. Досьвід російско-японьскої війни виказує конечну потребу збільшеня австро-угорских торпедовців і конечність забезпеченя побережа перед ворожим приходом. По ухваленю кредиту маринарки забирає ще годос бар. Василько, домагаючи ся, аби австрийске лїсництво і рільництво брало в доставах маринарки такий удїл в відношеню до угорскої, як се виказує процентово відношенє квот обох половин монархії.

Битва о Тибетї.

З Гіантсе телеґрафують, що анґлїйска виправа звела так чотирнайцятьгодинний бій із Тибетанцями, що билися з нечуваною відвагою. Анґлїйскому таборови грозило окруженє зі всїх боків із-за того, що ворог, який займав сильну позицию у майже недобутій кріпости, став скоро фортифікувати село по правім боцї табора на віддаленє 1000 метрів. Анґлїчани окружили перед сходом сонца село з трьох боків, а з одним із домів вибили великі отвори стрільною бавовною. Та село складало ся із цїлого ряду камінних хат, які треба було здобувати кожду з осібна. Боротьба протягала ся цїлими годинами. Нараз Тибетанцї зробили нечайно прогульку із кріпости спішучи з помічию своїм під заслоною муру, який ставлено до сего, але якого на просторонь 500 метрів ще не покінчено.

Огонь з пушок Максіма і піхоти змів усїх, що спішили на поміч, але і ті, що лишили ся без помочи, боронили ся до останка, не хотячи піддати ся. Страти Анґлїчан дуже великі.

Російский цар в боротьбі із внутрішним ворогом.

Петербурский апеляцийний суд по брановьски засудив знаного російского ученого і колишнього професора київского университету Анїчкова і визначну у петербурскій громадї даму, панно Борман, за тайне перепечатуванє орґану російских конституционалїстів: „Освобожденіе“, яке виходить у Штутґардї. Борманову засуджено на довголїтну вязницю а професора Анїчкова на каторгу і з утратою всїх горожаньских прав приділено єго до кари єго батальону. Додати треба, що „Освобожденіе“ — се невинний орґан лїбералів, — в виду чого кара визначних російских патріотів являє ся ще більш, чим драконьскою.

Росия й Японїя.

Хіньска заява.

Велика Рада в Пекінї — як телеграфують до Standard-у з Тієнтсіну — звернула ся до російского посла з нотою, в якій звертає єго увагу на те, щоби російскі війска, опускаючи центральні округи, не нівечили будинків, замешканих населенєм, бо з сего могли би виникнути поважні нарушеня постановнеутральности. Велика Рада писала також телеґраму до ґенерала Ма із інструкциєю, щоби про отсю заяву повідомити всїх російских офіцирів.

Рухи Японцїв.

Бюро Райтера доносить: Японцї висадили в Тенґіутце нові війска о 20 миль на полудневий схід від Такушану. Оповідають, що около 70 кораблїв перевозових, оскортованих воєнними, висадило там війска на сушу. Відтак доносить, що на північ від Талїєнвану причалили війска, які мають зміцнити армію облягаючу Порт-Артура.

Дрібні перепалки.

Відділ японьскої кінницї зустрів ся в понедїлок о 9 миль на пол. від Пулянтієн з російским відділом взоєнним з піхоти, кінницї і артилериї. Борба тревала 2 години. Японцї стратили убитих 25 жовнїрів і 1 офіцера а ранених 37, між тим 4 офіцерів. Російскі втрати незнані. Із руху російских війск мож виносити, неначеб они задумували йти з відсїчию Порт-Артурови.

Нові військові транспорти.

Берлїньска Post доносить, що воєнні корпуси російскі, змобілїзовані на Українї зможуть прибути на поле боротьби аж за 9—10 тижнїв, а прибувши там, будуть мусїли відпочивати із 14 днїв. Підчас подорожи панує така нечувана брудота, що вибухають хороби, яких жертвою падо майже половина салдатів. Найбільше лютує тиф.

НАШ АЛЬБОМ.

Остап Луцький.

Дрібнички.

I.

Прийде, вірю, днина, — хвили, —
І ми зійдемо ся знов...
Впаде зимний цьвіт з бадиля,
Защитє нам знов — любов!...

Горя збудемо ся й туги,
Жаль розвіє ся в простір, —
Тихо, любо, — щирі други
Злетимо до золотих зір!...

У безмежньому просторі
Забуте — наш рай найдем!
Мов дві фалї синїм морем —
Поплинем...

II.

По чистім небі хмари йдуть,
Сьвіт сонця закривають, —
Душа дрожить, — в далеку путь
Зірницї виглядають...

Глядать в далеку, сїру даль
За всїми шляхами...
Усюди смуток, глум і жаль,
Кроваві, — темні плями...

Розвіяли ся мрії — сни
І цьвіти всї зівяли,
Дороги терном заросли, —
Лиш спомини остали...

Одні що спомини живуть,
Живуть і не щезають...
Душа дрожить, — в далеку путь
Зірницї виглядають...

III.

Там де рожі цвисти мали —
Трави плїть повсихали...
З гір розбільна лине нута —
Незбагнута, незабута...
Сумовиті, сїрі скали —
А там — рожі цвисти мали...

IV.

(За Розенфельдом).

Далекий шлях, — коротний день —
І сонце погасає...
Шумить вода, — все в гору несе, —
Човен мій потапає!...

Тут всьо даремно! Вихор дме
І буря не втихає...
Безмежне море без кінця —
Човен мій потапає!...

Прощай, кохане сонечко,
Твій промінь знов зсове...
Та я... так страшно буря дме —
Човен мій — потапає!...

Богдан Лепкий.

В маю.

Чи не знаєш ти дївчино,
Хто менї поставив нинї
На мій стіл тоті левкої
І фіялки темно-синї?

Що на тих левкоях білих
Ранок сьвітить ся росою
А фіялки щось так дуже
Пахнуть щастєм і — тобою.

Соловію малий,
Перестань щебетати,
Бо не годен я в хатї своїй
Від твого сьпіву спати.

Бо той сьпів голосний,
То твоє щебетанє,
Повертає минулі лїта
І минуле конанє.

Ось, здаєть ся менї,
Ті лїта не минули,
Лиш втомивши ся жаром палким
На хвилину заснули.

І здаєть ся менї,
Що він місяць засьвітить,
Розцвитуть ся знову в души
Любови ярі квіти.

Зашумить в жилах кров,
Як потоки на весну.
Ах, бо має правдива любов
Якусь силу чудесну!

Запалять ся думки,
Як зьвіади на блакитї
І вірлом сизокрилим вони
Понесуть ся по сьвітї.

А між ними одна
Як рання зоря — мрія,
І як сонце велике, ярке
Розгорить ся надія.

І не буде менї
На всьому сьвітї вину.
Як наскучить болото землї,
То до неба полину.

А наскучить ся рай,
То знов на землю впаду,
І до тебе, найкрасша, прийду
На вечірню розраду.

І розкажу тобі,
Де бував я, що видів,
Що подобав собі, полюбив
А що я зненавидів.

Як квітистий килим
Кину думи під ноги
І на ньому на стрічу життя
Підемо без трівоги...

* * *

Соловію малий
Перестань щебетати,
Бо не годен я в хатї своїй
Від твого сьпіву спати.

Письма з краю.

Основане „Січи“ в Ставчанах.

29. с. м. в Зелену недїлю відбуло ся в Ставчанах, селї Кіцманецкого повіта, заснованє нового коша січового. Вже перед початком зборів, назначених на другу годину в полудне, заповнило обійстє і хату тамошної читальнї численне торжественно настроєне селяньство, так місцеве, як і з сусїдних сіл, між ним „Січ“ Гаврилївска, коли тимчасом всї делеґати і иньші гостї зібрали ся в помешканю пана уч. Руснака. Тудиж удали ся в пору Січовики ставчаньскі під проводом осаули Николая Мачушака, котрий прапортував насиплому дел. Сокола в Черн. п. Яричевскому, який прибув в супроводї бандериї, стан „Січи“ в Ставчанах, до якої до тепер приступило поки що вже 65 членів. Серед звуків січової пісні рушили всї на місце зборів, де п. Яричевского привитано хлїбом і солею. З огляду на численно зібраний нарід треба було конче відбувати збори на подвірю. Отворив їх п. надучитель Боцура, витаючи щирими словами в імени зборів пана проф. др. Маковея, делеґата Черновецкого Сокола п. Яричевского, відпоручників Черновецкого тов. укр. студ. „Січ“ п. Гошовского і Стратийчука, і всїх учителїв і иньших гостей і завізвав збори вибрати собі батька січового. На внесенє п. уч. Руснака вибирають на батька п. Яричевського. Сей покликавши на секрет. акад. Стратийчука, предкладає на Січову мати панну Марусю Бокшїну з Милятинець. Се принято. Відтак висловлює в коротких словах свою радість з причини заснованя сего товариства, яке так живо принимає ся між нашим руским селяньством, про що сьвідчить хочби те, що як раз нинї засновує ся єще і друге таке товариство в Лужанах. Заразом складає привіт „Січи“ Ставчаньскій від „Січи“ з Лужан. Кінчить щирим бажанем, щоби ся нова „Січ“ в Ставчанах жила, процвитала і розростала ся на щастє і славу для себе і для громади. Опісля забирає слово акад. Гошовский і пояснює статут товариства. Слїдує після сего вибір старшини, перед чим січовий батько поясняє наперед цїль товариства і подає заразом вказівки, якою дорогою мають Січовики прямувати, щоби принести правдиву користь своїм братам і бажає, щоби той цїлий 30 мілїоновий руский нарід злучив ся в одну таку „Січ“ для виборення лучшої долї.

До старшини увійшли: п. учит. Атанасій Руснак кошовим, Николай Макутин осаулом, Андрей Руснак писарем, Митро Скутар учит., Ґеорґій Суходольский скарбником, Дмитро Шимчук першим, Ахтемій Курилюк другим, Василь Курилюк третим, Василь Липка четвертим читарем, Теодор Гаврилюк хорунжим. Всї они складають в руки Січового батька присягу, що посьвятять всї свої сили для добра товариства, по котрій принимає їм Січова мати п-на Бокшї відзнаки. Відтак на внесенє хорунжого Теодора Гаврилюка ухвалено висоту вкладки по коронї на рік.

Привіти для ново заснованого коша поскладали проф. Яричевский в імени черновецкого „Сокола“ і від своїх приятелїв, академик Гошовский від товариства укр. студ. „Січ“ в Чернівцях, що по своїй промові подарував він від свого товариства для ставчаньскої „Січи“ 10 книжочок: Науки і Розваги. Витали ще ново товариство „Січ“ гаврилївска, „Січ“ Кайводиньска і Лужаньска. При точцї вільних внесень і запитань попросив п. уч. Боцура в імени зборів проф. Яричевського, щоби зложив поздоров Пігулянкови, котрий не міг прибути на се сьвято з тої лише причини, що поїхав на отворенє „Січи“ в Лужанах привіт і подяку за його труд при обороні справ руського народа в Кіцманщинї.

По вичерпаню дневного порядку слїдувала часть забавна, але з причини непогоди, яка тимчасом настала, нарід по відсьпіваню пісень „Ще не умерла“ і „Не пора“ розійшов ся домів.

НОВИНКИ.

На засїданю Ради шкільної краєвої переведено ще отсї ухвали: Розширено із роком шкільним 1905/6 народну школу в Бернїшештї із 2- на 3-класову, народну в Чорнавцї із 3- на 4-класову. — Систематизовано провізорично отворені класи із роком шк. 1904/5: четверту клясу нар. школи в Приватних Ленкінцях, пяту клясу нар. школи в Новоселицях і в Молодії центрум V-ту клясу враз із трома рівнорядними відділами. Із тим самим речинцем правосильности засновано народну школу в Молодії Оконах а шкільну експозитуру в Молодії Францталь замінено на самостійну одноклясову школу. Із правосильностию від р. шк. 1905/6 замінено пятиклясову школу в Веренчанцї на чотирокласову мужеску, а пяту клясу задержано як мішаний відділ. Рівночасно систематизовано там 4-клясову школу дївочу.

Весняна сесия державної ради желїзничої розпочала ся в пятницю під проводом мінїстра Віттека.

Самоубійство. Николай Кедовец в приступі божевіля повісив ся в Мерецкій д. 27. мая.

Черновецка кухня людова видала в маю 6507 порций потрав, 7152 порций хлїба. За час той спотребовано 487 кґ. мяса.

Самоубийство старця. В заведеню ім. сьв. Лазаря у Львові відобрав собі вчера рано житє 73 лїтний старець Севастиян Жук. Самоубийства допустив ся Жук з жалю по утратї жінки, котра померла дня 31. мая.

Самоубийство студентки. Студентка фільозофії в Туринї Ольга Кремонесі вистрілила до себе по вислуханю викладу професора археольоґії Геррера. Стан єї безнадійний.

Страйк будівельних робітників у Відни є тепер в такій стадиї, що роботодавцї порозуміли ся остаточно із делеґатами робітників в тім напрямі, що робота зачне ся на ново вже від понедїлка при платни 3 К 80 сот. денно а від 1. серпня підвисшуть єї на 4 кор. Вибрано також спільний комітет для полагоджуваня евентуальних дальших квестий.

Страшне убийство. В Кракові зайшов страшний случай душегубства, довершеного служницею на своїй пани. Від п. Анни Боґуцкої, жінки ґімназияльного професора, хотїла відійти зі служби 19-лїтна Анна Бартківна. Коли службодателька не хотїла на те згодити ся, Бартківна кинула ся на неї з тяжким сїкачем, поранила їй руки і завдала тяжку рану в чоло а дві в карк. П. Боґуцка зімлїла і упала. Тодї служниця забрала свої манатки, замкнула мешканє і утекла. Аж по двох годинах вернув зі школи 10-лїтний син п. Боґуцкої і дїставшись до мешканя через вибиту шибу, побачив матїр в калюжи крови. П. Боґуцка померла о 4-ій годинї по полудни. Утїкшої служницї, родом з Велички, поліция доси не відшукала.

Бурливі вірні. Около тисячу маніфестантів вдерло ся передвчера до одного з тульоньских монастирів і знівечило вінтар і церковні уряджени. Причиною сего було те, що парох того костела не хотїв запричащати дїтий, які з нагоди якогось сьвята сьпівали міжнародні гимни. Поліция й жандармерия привернула супокій.

Проста сатисфакция. Дивізіонований офіцер гузарів Орлов-Давидов побив буком на улици петербурского мінїстра др. Ленсдорфа, який ішов в товаристві кн. Оболеньского. В поліцийнім бюрі заявив, що хотїв зневажити Ленсдорфа за єго заграничну політику, яка компромітує Росию. На дїлї хотїв Орлов-Давидов пімстити ся за те, що єго прогнано з війска за ріжні „здалї“.

В наслїдок ран понесених підчас упадку із руштованя при будівли, яку ставить ся на ул. Амброзія ч. 6 помер робітник Осип Чічайчук.

Пожар вибух 31. мая в Волоских Тереблєнтах і помимо енерґічного ратованя серетскої сторожи пожарної знїсчив три селяньскі забудованя.

Якийсь многонадїйний 16-лїтний мабуть хлопчина хотїв продати перекупцеви на головній ул. пачку кухонних ножів за дуже низьку цїну. Коли перекупець, догадуючись, що має перед собою молодого злодія, хотїв хлопця задержати, він вирвав ся і пропав. Властитель ножів поки що не зголосив ся.

Для реклями. Французкий дневник „Matin“ уладив дистансовий марш, якого жертвою упало 4 жовнїрів, які погибли; кільканадесять знов лежить важко хорих по шпиталях. Позаяк цїлий марш уладжено лиш в тій цїли, щоби часописи зробити рекламу, проте дов. Русет напав остро франц. мін. війни Андрего, який на сей марш дозволив. Мінїстер у відповіди висловив лише жаль із за сеї подїї та обіцянку, що щось подібного на будуче вже не стане ся.

Іменнопане. Цїсар надав акцийному совітникови мінїстерства справ внутрішних титул і характер мінїстерияльного совітника з увільненем від такси.

НАУКА, ШТУКА, ЛЇТЕРАТУРА.

Промінь, число 11, з дня 1. червня 1904, рік I. Зміст. Віче всего руского учительства австрийскої держави. — З Лисенкового сьвята. — Темні сторони народного шкільництва в Галичинї. — Значіня прогульок для науки і вихованя. — Всесьвітна історія. — Всячина. — Переписка редакциї і адміністрациї.

Ruthenische Revue Nr. 10. містить: Des Zarentums grösstes Kulturwerk. Von Roman Sembratowycz. — Virtuosen des Macchiavellismus. Von Reichsratsabgeordneten Basil R. v. Jaworskyj. — Die Lage der ruthenisch-ukrainischen Kolonisten in Amerika. Von W. Kuschnir. — Aus der Universität in Lemberg. Von Universitätsdozent Dr. M. Zobkow. — Valse melancolique. Novelle von O. Kobylanska. — Die ruthenisch-ukrainische Presse.

Антон Чехов.

Палата ч. 6.

Оповіданє.

Перекладала Маруся Подтяжка.

(Дальш.)

XV.

Андрій Юхимович мешкав у домику з трьома вікнами міщанки Белової. В сьому домику було тілько три покої крім кухнї. Два з них з вікнами до вулицї займав доктор, а в третім і в кухнї мешкає Одарка й міщанка з трьома дїтьми. Іноді до господинї приходив почувати полюбовник, пяний мужик, який у ночі збивав бучу й жахав Одарку і дїтий. Коли він приходив і розсїдшись у кухнї починав вимагати горілки, усїм робило ся тїсно і доктор з жалости брав до себе плачучі дїти й клав їх спати у себе до ліжка і се робило йому велику приємність.

Уставав він як раннїй о восьмій рано і після чаю сїдав читати свої старі книги і журнали. На нові не мав вже гроший. Чи то тому, що книги були старі чи то від переміни обстанови, читанє вже не захоплювало його дуже й утомляло. Щоб не тратити марно часу він укладав докладний катальоґ своїм книгам, наліплював на спинки їх білетики й ся механїчна марудна праця видавала ся йому цїкавійшою ніж читанє. Одноманїтна марудна праця якимсь невідомим чином заколисувала його думки, він нї про що не думав і час минав швидко. Навіть сидїти в кухнї й чистити з Одаркою картоплю або вибирати сьміте з гречаних круп здавало ся йому цїкавим. У соботу й у недїлю ходив він до церкви. Стоячи коло стїни й прижмуривши очи слухав сьпіву й думав про батька, про матїр, про унїверсітет про релїґії, йому було спокійно, сумно й потім, коли йшов з церкви жалував, що служба скінчила ся так швидко.

Він двічи ходив у шпиталь до Івана Дмитровича, щоб поговорити з ним. Але обидва рази Іван Дмитрович був незвичайно збурений і злий; він прохав дати йому спокій, бо йому давно вже обридло пусте балїканє й говорив, що в проклятих, підлих людий він за всї свої муки просить лише однїєї нагороди — самітного ув'язненя. Невже-ж йому й сего відмовляють. Коли Андрій Юхимович прощав ся з ним і казав йому добраніч, то він огрізав ся й казав: „к чорту“.

І тепер Андрій Юхимович не знав, чи піти йому в третє чи нї. А піти хотїло ся.

Раннїй Андрій Юхимович після обіду ходив по покоях й думав; тепер же він від обіду до вечірнього чаю лежав на софі й віддавав ся маловартним думкам, яких нїяк не міг перемогти. Його ображало, що за його двайцятилїтню службу йому не дано анї пенсиї анї одноразової запомоги. Гроший у нього вже зовсїм не було. Йому було соромно проходити по біля склепу й дивити ся на господиню. За пиво винен він уже 32 карбованцї. Міщанцї Белової теж винні. Одарка потай продає стару одежу книги й бреше господини, що доктор незабаром дістане дуже багато гроший.

Він сердив ся на себе що стратив на подорож тисячу карбованцїв, які в нього були зібрані. Як би тепер придалась та тисячка! Йому було досадно, що люди не дають йому спокою. Хоботов вважав своїм обов'язком інколи відвідувати свого хорого товариша. Усе в ньому було неприємне Андрієви Юхимовичу: і гладке обличе й кепський поблажливий тон і слово: „Товарищ“ й високі чоботи; найнедоладнїше-ж було те, що він вважав своїм обовязком лїчити Андрія Юхимовича і думав, що й справдї лїчить. Кождий раз він приносив з собою слоїк з бромовим калїєм і пігулки решіню.

І Михайло Аверипович також вважав своїм обовязком відвідувати свого друга й розважати його. Кождий раз він увіходив до Андрія Юхимовича з удаваною розвагою, вимушено реготав ся і починав запевняти його, що він сьогодня чудово виглядає й що дїла, слава Богу йдуть на лїпше. Із сього можна було догадувати ся, що становиско свого приятеля він вважає безнадійним. Він не сплатив ще свого варшавського довгу і йому було дуже соромно, він почував якесь напруженє й тому старав ся реготати ся голоснїйше і розповідати, як найчуднїйше. Його анекдоти й оповіданя здавали ся тепер безконечними й мучили і Андрія Юхимовича і його самого.

В присутности його, Андрій Юхимович лягав звичайно на софу, лицем до стїни й слухав, сцїпивши зуби; на душу його верствами лягала нудьга і після кождої візити приятеля він почував, що нудьга ся стає все вище й немов підступає під глотку.

(Далї буде).

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 62. Чернівцї, середа дня 26. мая (8. червня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Буковиньский сойм розвязаний!

„Wiener Zeitung“ із 5 червня оповіщує отсей цїсарский патент із датою 3 червня: „Сойм Воєводства Буковини розвязуємо і заряджуємо переведенє нових виборів до того сойму“.

Краєве правительство поробило вже потрібні зарядженя, щоби перевести як найшвидше нові вибори. Оповіщенєм, яке видав д. 6 червня Є. С. кр. президент кн. Гогенльоге визначено отсї речинцї до нових виборів: **Вибори із громад сїльских будуть відбувати ся дня 22 липня, із міст (Чернівцї, Радівцї, Серет, Сучава) та палат торговельних і промислових дня 26 липня, а з великої посїлости (I і II ґрупа вибор.) дня 28 червня.**

Те, що ми в попереднім числї припускали вже звершило ся. З думок, комбінаций і припущень перейшло розвязанє старого сойму і розписанє нових виборів в сферу доконаних фактів.

Розпочинає ся передвиборчий час; хоч его й кілька недїль та він промине швидкою лискавицею, тож годї терати марно хочби одну хвилину.

Вислїд нових вільних виборів рішить, чи сотки тисяч буковиньского населеня мають дальше лишити ся в ярмі кількадесяти упривілейованих одиниць, чи мають піти шляхом поступу і свобідного розвитку.

Не меньше важні они й для нашого народу, тож не диво що проти нам повстало все, що дише злобою і зрадою проти долї рідної землї.

Тож позір! Патріотичною саможертвою і кріпкою незломностию і єдностию покажемо, що свого права не дамо видерти нїкому, хоч яких би там поганих средств і не добирали темні духи. Тож ще раз кличемо: до працї, до невсипучого труду!

Загальні збори тов. „Руска Бесїда“ в Чернівцях.

В Зелений понедїлок перед полуднем зібрало ся в сали „Народного дому“ поверх двіста семьи і селянок і сьвітскої інтелїґенциї, щоб вислухати звіту найстаршої нашої просьвітної інституциї.

Збори отворив о год. пів 11 привітною промовою голова товариства о. проф. Евг. Семака, згадуючи в загальних нарисах про дїяльність товариства два послїдні роки, яко не жалїло нї коштів нї труду, де ходило о справу широкої просьвіти на Буковиньскій Руси. Добутком сеї працї со значно простягнуло число читалень і економічних інституций. На поли видавничім записали ся два послїдні роки 9-ти видавними, бо число членів товариства було так незначне, що на більше видань годї було рішити ся. Та і в сім напрямі прислужить ся „Руска Бесїда“ Буковиньскій Руси, бо она вже незабаром приступить до печатани творів Наума Шрама (Гр. Воробкевича) приладжених до друку др. Ос. Маковеєм. Замічуючи, що присутні почують докладнїйші дані про розвиток товариства із звіту поодиноких функціонарів кінчить голова свою промову жалібною згадкою про велику втрату, яку понесло товариство в послїдних часах через смерть свого визначного члена бл. п. Сидора Воробкевича і взиває присутних, щоби в доказ пошани для памяти Покійника повстали із своїх місць, що й зроблено.

З черги слїдувало відчитанє протоколу з послїдних загальних зборів, який збори приняли до відомости а відтак секретарске справозданє п. Пант Клиня. В послїдних роках товариство „Руска Бесїда“ значно розвинуло свою дїяльність, а найнагляднїйше виявляє ся се, коли порівнаємо дїяльність товариства рр. 1902/3 з 1901/2. Для скороченя будемо називати період часу за рр. 1901/2 пер. I. а за 1902/3 — пер. II. Отже живійшу дїяльність видїлу видно хочби по скількости его засїдань. В I. пер. було їх лише 6 а в II-гім 12; значить ся, число їх прямо подвоїло ся. Та зріст дїяльности тов-а в II. пер. проявив ся також і на зверх. З кінцем I. пер. мало товариство за кількадесять лїт своєї дїяльности около 80 читалень а тепер вже має їх 103 а до того заводять ся ще й нові. За весь час старало ся товариство відповіти читальнї, які не проявляли живійшої дїяльности а також піддержувати рух в нових читальнях, висилаючи до них своїх делеґатів із викладами. В делеґациях брали удїл Вп. проф. др. Ст. Смаль-Стоцкий, А. Клим, О. Бурачиньский, В. Стиович, П. Клим, Т. Гриців, О. Могильницкий і инш.; виїздили они, не обмежуючи ся виключно лише на подїї в читальнях „Рускої Бесїди“. А особливу увагу звертано ще й на те, щоб прийти з економічною помочею для наших селян, беручи під розвагу надзвичайне задовженє селяньскої посїлости на Буковинї. Праця ся, якої львину часть зробив пос. др. Стоцкий, який впрочім стояв поза видїлом, може тепер повеличати ся таким успіхом, що коли з кінцем I. пер. було руских кас Райфайзенських 30 то нинї є їх вже 78 і віддають селянам не малу послугу. В основуваню кас брали удїл крім пос. др. Стоцкого ще проф. Клим, п. Ом. Могильницкий і п. Лев Когут.

Рух просьвітний ширило товариство виданнєм популярних книжочок, яких число дійшло вже до 172. В I пер. видало товариство всего 4 книжки а в II-гім пер. 9, доводи як на народні видавництва доволї обемистих. За час від року 1902—1903 видало товариство отсї книжки: 1. Ахтемій, опов. І. Карбулицького, 2) Ілюстрований календар на рік 1903, 3. Житє св. Івана Сучавского о. проф. Д. Єремійчука, 4. Як повстала наша земля? розв. Умінського-Коралевского, 5. Три цікаві загадки, Кор. Устиновича, 6. Два Старцї, Л. Толстого, 7. Хрестонос. опов. Дніпрової Чайки, 8. Православний календар на рік 1904, 9. Сорочиньский Ярмарок, М. Гоголя. — Товариство „Руска Бесїда“ перенило на себе також той обовязок, що розповсюднювало твори Юрія Федьковича, якого рукописи відступило для видання Науковому товариству імени Шевченка у Львові.

Стан маєткови товариства змалював у своїм справозданю касиєр товариства пр. Агрін Клим ось так: З переносу остало в касї 19.74 К, за видавництва получено в II пер. 1709·60 К, із членьских вкладок 149 К і соймових субвенций за рр. 1902—4 1800 К., разом виносили приходи 3678.24 К. На розходи вложили ся кошти видавництва (друк та переплет і впрочім незначні ремунерациї) 1315.80 К, кошта делеґаций 134 К 75 с., чинш за помешканє за II пер. 240 К. Удїл в похоронах Воробкевича і ювилею Лисенка 138 К 60 сот., інвентар 60 К і пожичка удїлена „Нар. Домови“ 500 К. разом 2482.77 Кор. В касї остає отже 1195.47 сот., які зложено на двох книжочках удїлових „Рускої Каси“. На одну з них виносує ся виключно дохід із розпродажи Федьковичевих писань, щоб підтак основати якусь фондацию ім. Федьковича. Так представляло би ся майно товариства льоковане в грошах, але до него треба би ще причислити й видання товариства. Їх скількість та рух у видавництві можна досїдити із звіту адміністратора тов. п. Онанаса Русняка. В II. пер. видало товариство 3.200 прим. книжочок, не вчисляючи в те календарів. На складї з попередних років було 2607 примірн. отже разом було 5807 примірників. Із сего розпродано 454 книжочок, роздаровано читальням 608 книжочок, розіслано членам 280 книжочок, шкільним дїтям на св. Николая подаровано 79 книж. а крім сего розіслано 60 книж. обовязкових; разом 1481 так, що на складї остає ся 4326 книжочок. Календарів видало тов. 4000 прим. а по розіслаию їх членам решту накладу продано гуртом. Крім того має товариство на складї твори Ос. Федьковича в 333

Антон Чехов.

Палата ч. 6.

Оповіданє.

Переклала Маруся Полтавка.

(Далї.)

Щоб задавити дрібничкові почуваня спішив він думати про те, що й він сам і Хоботов і Михайло Аверянович мусять рано чи пізно загинути, не лишивши в природї навіть відбитку. Коли уявити собі, що за міліон років понад земскою кулею пролетить в просторі який небудь дух, то він побачить саму глину й голі скелї. Усе — й культура й моральний закон — пропаде й навіть лопухом не поросте. Щож значить сором перед крамаркою, нікчемний Хоботов і тяжке приятельованє Михайла Аверяновича? — Се все дурницї й дрібницї.

Але такі гадки вже не помагали. Скоро він уявляв земську кулю за міліон років, як зза голої скелї зявляв ся Хоботов в високих чоботах, або напружено регочучи Михайло Аверянович і навіть вчував ся соромливий тенор: „а варшавский довг, серденько, я поверну сими днями... Конечно...“

XVI

Якось Михайло Аверянович прийшов після обіду, коли Андрій Юхимович лежав на софі. Трапило ся так, що саме тодї прийшов і Хоботов з бромовим калїєм. Андрій Юхимович нехотя підвів ся, сїв і спер ся обома руками об софу.

— А сього дня, дорогий мій — почав Михайло Аверянович, — у вас пера, обличе значно кращі, ніж учора. Та ви молодець! Вігме молодець!

— Пора, пора видужувати, товаришу — сказав Хоботов позїхаючи! — Десь вам самим обридла ся канїтель.

— І видужаємо! — весело сказав Михайло Аверянович — ще сто лїт проживем! Так — то!

— Сто — не сто, а на двадцять ще стане — потїшав Хоботов... — Нїчого, нїчого, товаришу не гризїть ся... Годї вам тїнь наводити.

Ми ще покажемо себе! — зареготав ся Михайло Аверянович і поклепав приятеля по колїну. — Ми ще покажемо! На те лїто, дасть Біг, махнемо на Кавказ і його цїлого верхом обїдемо — гоп! гоп! гоп! А з Кавказу повернемо ся, то ще може і на весїлю погуляємо. — Михайло Аверянович лукаво підморгнув оком. — Женимо вас, голубчику... женимо.

Андрій Юхимович нараз почув, що нагип підступає до глотки; йому дуже забило ся серце.

— Се скрійно! — сказав він схоплюючись і підходячи до вікна. Невже ви не розумієте, що говорите скрійности?

Він хотїв продовжати лагідно і ввічливо, але мимо волї, стис нараз кулаки і підняв їх понад головою.

— Лишіть мене! крикнув він несамовито, червонїючи й тремтячи на цїлому тїлї. — Геть! Гетьте обидва!

Михайло Аверянович і Хоботов устали й витріщили ся на нього попереду здивовано а далї злякано.

— Гетьже обидва! кричав Андрій Юхимович. — Тупі люди! Дурні люди! Не треба менї анї приятелювання, анї твоїх лїків, тупий чоловіче! Скрійність! Гидота!

Хоботов і Михайло Аверянович змішано переглядаючись, подали ся до дверий і вийшли в сїни. Андрій Юхимович вхопив слоїк з бромовим калїєм і пошпурив ним услїд за ними; слоїк з дзвенькотом розбив ся об поріг.

— Гетьте к чорту! — крикнув він плачучим голосом, вибігаючи в сїни — к чорту!

Коли гостї пішли, Андрій Юхимович тремтючи мов у пропасници, лїг на софу й довго ще повтаряв: „Тупі люди! Дурні люди!“

Коли він заспокоїв ся то насамперед здумало ся йому, що бідному Михайлови Аверяновичу тепер мабуть страшенно соромно й тяжко на души і що се все страшенно кепсько. Нїколи раньше не лучило ся щось подібного. Деж розум? Де тактовність? Де зрозуміня річий і фільозофічна байдужність?

Доктор цїлу ніч не міг заснути від сорому й досади на себе, а вранцї о годинї десятій пішов в почтову контору і перепросив почтмайстра.

— Не згадуймо того, що стало ся — сказав зітхнувши зворушений Михайло Аверянович, кріпко стискаючи йому руку. — Хто старого забути не може — тому най геть вилїзуть очи. Любаники! нараз крикнув він так голосно, що всї листоноші і публика кинули ся. — подай дзиґлик! А ти підожди! крикнув він на жінку, що простягала йому крізь ґрату рекомандований лист. — Хиба не бачиш, що я за-

прим., (вже розпродано 118 примірників) і 40 прим. рухомої азбуки. Доволі слабий рух видавничий має свою причину головно в тім, що до тов-а належить дуже мало членів. З кінцем І. пер. було їх 75, а при сегорічнох зборах є їх 86.

Звіт усїх функціонарів принято до відомости а тепер слїдували поодинокі реферати в просьвітно-економічних справах. Згадуємо ще тут і те, що підчас звіту функціонарів прибув на збори наступник прав. ком. Кнуль, який голова тов. представив зборам.

Перший реферат в справі читалень виголосив проф. Антін Клим, констатуючи факт, що наші читальнї розвивають ся, не так як слїд, а нарід місто хапати ся до просьвіти не жалує своїх видатків на цїли, які вівечуть єго ще й під взглядом моральним. Відтак у довшій промові подав способи, якби мож розрухати читальнї, які повинні подбати над розширенєм своїх бібліотек, заведенєм читальняних хорів і орхестр, улаштованєм забав, а головно над викорінєнєм анальфабетизму. Відтак загрівав читальників до будованя власних хат, удержуваня приязних відносин між видїлом а членами читальнї та до успішного труду, а вкінци звертає їхну увагу на те, щоб читальнї старали ся о запомоги від урядів громадских і сойму краєвого (оплески). Відтак слїдував реферат п. Ярослава Весоловского про „Січ“, Бесїдник обговоривши розвиток запорожскої „Січи“ згадав на відмінні обставини, серед яких живемо та на те, що найуспішнїйшим оружем тепер для нас се меч просьвіти і єдности а відтак перейшов всї цїли „Січових“ товариств та користи, які із них зможе мати наш нарід. Серед них не треба легковажити між иньшим і того, що піклованя вправами тїлесними значно зменьшило би смертність між нашим народом, як се видно вже із статистичних обчислень смертности в поодиноких державах. В Анґлії, Швециї й Норвеґії, де підсоне вирочім зовсїм не ідеальне але де широкі верстви населеня займають ся всякого рода спортом виносить смертність 16·7—16·9 pro mille а в Австриї і Росиї, де тїлесні вправи між народом майже зовсїм не розвинені виносить смертність 27·8 взглядно 35·5. Згадавши відтак про ворожі затїї, аби „Січ“ конче запутати в конфлїкт із иньшим народами і віроісповіданями пізнав присутних до ширеня січової гадки на зеленій Буковинї, де вже й доси є 15 пошів, щоб на даний знак весь наш народ зорґанізований і карний умів постояти за свої права. (Оплески).

Про каси Райфайзенєвскі реферував, принятий грімкими оплесками проф. др. Стефан Смаль-Стоцкий. З огляду на спізнену пору обмежив ся референт лиш на загальних замітках про каси та остереженю, щоб селяни через каси не занедбували читалень. Відтак подає раду, щоб читальнї, передавши свій нарід у руки видїлу, вибирали з поміж себе комісиї, якіб дбали про економічне піднесенє членів читальнї через читанє господарских часописий, книжок та через полїпшуванє дотеперішного господарованя і хову худоби, що далоби ся легко перевести через удержуванє зносин із Радою культури краєвої, яка радо і обильно запомогає селян в їхних господарских потребах. Вкінци взиває присутних, щоб єднали ся в повітові господарчі товариства, бо селяньский стан має свої власні потреби, тому мусить сам про себе орґанізувати ся і самопомочию ратувати ся від загибелї.

Після порядку дневного приступлено до вибору видїлу. На внесенє дир. Арій-чуна рішено вибирати через акламацию а на внесенє надуч. Войновского принято лїсту видїлових, яку вже ми давнїйше подали із тою лише зміною, що на місце проектованого п. Сидора Радика, який поки що не є ще членом тов-а вибрано заст. нид. др. О. Литвиновича. Головою товариства після того, як о. проф. Семака застеріг ся, що дальшого вибору задля своїх великих занять не прийме вибрано серед оплесків п. інсп. Омеляна Поповича, який і обняв зараз провід зборів. Дякуючи за вибір просить всїх прихильників народної просьвіти до спільної працї та заявляє, що в найблизшім часї видїл „Рускої Бесїди“ буде старати ся о се, щоб оживити всї читальнї, які всї повинни брати удїл в зборах товариства через своїх делеґатів та о се, щоб перевести орґанізацию філїй товариства.

При точцї інтерпеляций і внесень промавляли: куп. п. Ґрищук з Салдґури, домагаючи ся частїйших люстраций читалень (ухвалено) та заводжуваня склепів і товариств консумцийних (ухвалено). За сим промавляли також надуч. Зибачиньский і Краваліх, що домагали ся заснованя гуртового склепу в Чернівцях. П. надуч. Ілюк жадав, щоб на відчити по селах висилати спосібних людий, якіб могли слухачів справдї загрівати та щоб видїли тов-а висилати читальням (ухвалено). Госп. Меленка із Рогізної взиває всїх до згоди і спільної працї, підносить заслуги народних провідників передовсїм із поміж учителїв, хоч і поміж ними є одиниці, що не дбають про нарід так само, як майже всї наші пан-отцї із малими виїмками. Госп. Юрчук, виказує, що нашій темнотї винні головно ми самі. Бесїдник сам навчив ся читати й писати в пізнім віцї, але нинї на просьвіту не пожалує нї часу нї гроший, бо лиш у вій наш ратунок. Виказує в кінци великі заслуги „Рускої Бесїди“ около народної просьвіти. Госп. Патрацан виказує здобутки науки в области садівництва і рільництва. Надуч. Іван Прокопович виказує причини пишного розвитку нашої просьвіти, припоручає заводити „Січи“, які будуть ратувати нарубіж перед попаданєм в анальфабетизм а також радить заводити жіночі просьвітні товариства. Відтак промовляли ще за крамиками госп. Тпачук а госп. Фока Филипчак звертав увагу на те, що часті заміни видїлових перериваютъ успішний розвиток читальнї.

По вичерпаню порядку дневного замкнув пізно по полудни наради п. інсп. Ом. Попович, загріваючи селян горячо до просьвіти окликом на честь цїсаря, який присутні й тричи повторили. Збори закінчено відсьпіванєм наших національних гимнів: „Ще не вмерла“ і „Не пора“.

Росия й Японїя.

Хотять знати правду.

Petit Parisien оголошує знаменну статю, в якій домагають ся, щоб надальше не закривати правди перед Росиєю. Японїя здивувала цїлий сьвіт. Заявляє, що Японцї відіпруть російску армію до Харбіну і їх моральний вплив буде дуже великий. Коли Куропатківу не доведеть ся віднести побіду, то наслїдки невдачі будуть мати незвичайно велике значінє для Европи. „Daily Express“ оголошує знов ось який телеґрам з Петербурга via Ейдткуненс: „Цар завізвав до себе чотирьох міністрів, з ними конферував дуже довго. Тепер вже певно цар має докладні вісти про битву під Кінчоу. Ті вісти доходять до широкої публики і виливають велику пригнобленє. Що раз сьмілїйше підносять ся голоси, що домагають ся відкликаня Куропаткіна і Алексеєва. Навіть на Скрипдова негодують, що єму досї не довело ся віднести побіди.

Ще про битву під Кінчоу.

Бюро Рейтера доносить, що загальні страти Японцїв у битві під Кінчов виносять: 31 офіцирів і 713 жовнїрів забитих, а 100 офіцирів і 3460 жовнїрів ранених. Ґенерал поручник Ґізінский про саму битву під Кінчов так телеґрафує міністрови війни: „Штоссель прислав 28. мая такий звіт: 26. мая вечером вели я після завзятої боротьби, що тривала два днї, опорожнити позициї коло Кінчов, бо проти нас стали що найменьше три японьскі дивізиї із 128 пушками. Ворожий огонь, головно чотирох канон і 6 торпедовців, знищив зовсїм наші батериї коло Кінчов. Пятий полк, що стояв під Кінчов, завзято опирав ся ворогови. Так само наші батериї і канона „Бобр“ завдали Японцям великі страти. Ми стратили між полеглими і раненими 30 офіцирів і около 800 жовнїрів. Найгорячійша боротьба зачала ся 26. мая о годинї 6 рано і скінчила ся вечером; потім я наказав войску завертати ся поволи з позиций. Настрій у війску піднесений.

Дикарі на виставі в С.-Люї.

На всесьвітній американьскій виставі в С. Люї є богато всїлякого диза та мабуть одним із найцїкавійших відділів є той, до фіґурують представителї ріжних диких племен нашого сьвіта. Є там і Ескімоси полярних околиць, Патаґонцї, Филипинцї, мурини-нїґрі із Африки і т. д. Тоті дикі народи живуть також і на виставі своїм звичайним житєм, не міняючи єго анї на дрібку, а в часї відпочинку віддають ся своїм національним забавам.

Найбільша кольонїя Филипинцїв, є їх понад 200. Живуть в селї, яке самі збудували на площі вистави. Для цивілїзованого гостя виставового дуже цїкаво оглядати бамбусові хати, палати з прутя і фльотилю лодок в їх первісній грубій конструциї. Цивілїзациї їх взагалї зовсїм не засягнула. Мешкали стоїть, а спосіб їхного житя не улягає нїякій зміні. В їх духовім сьвітї анї сила фізична, анї умова, анї богацтво не викликують гордовитого почуваня власної чести. За те той, що зуміє убити свого ворога і принести єго, може певно надїяти ся загального поважаня; хто принесе кільканайцять голов того зачисляють вже до безсмертних. Що до жінки, то єї положенє як загалом у всїх диких народів дуже низьке. Жінка се абсолютна власність мужа. Вона має служити єму з безусловною покірностию, вдоволяти всї єго примхи а що найзамітнїйше, що сама жінка мусить старати ся о те, щоб роздобути для цїлої сїмї щоденний прожиток. Смерть і похорони сьвяткує ся у них з такою величавостию як весїля. — В племени найбільшого поважаня зазивають найчисленнїйші сїмї. Із сеї причини окружують ся богаті люди великою скількостию жінок, бо поліґамія є у Филипинцїв зовсїм звичайною повсю. Весїля не попереджують нїякі любовні вступи: найти жінку се значить у Филипинцїв рівно, що довершити добре якийсь купецкий інтерес. Хто хоче женити ся йде до начальника племени і обявляє єму своє бажанє. Тодї збирають ся жінки із цїлого племени, а жених вибирає собі із них дївчину, яка єму припала найбільш до вподоби і платить за неї певну грошеву суму. На весїльнім пирі занимає між потравами перше місце собача печеня. Їду поливають горівкою робленою із рижу. У них також можна набувати ріжнородні вироби промислу дикарів.

Незвичайно цїкаві під взглядом антропольоґічним Айни, які в числї трох родин приїхали із о. Моккайдо із північної Японії. У Айнів проявляє ся доволї розвита інтелектуальність, а продукти їх ручної працї є наглядним доказом їхної зручности і здібности до промислового розвитку. Цїле їхнє тїло покриває волосє. На голові заплїтають волосє в косу. Татуованє є також у них що в повній силї і то татуують ся на всїх частинах тїла, а сей шпорт управляють передовсїм жінки, яких вже з малку розрисовують по цїлім тїлї. Одїж Айнів ріжнить ся від японьскої дуже мало.

питий? — Не згадуймо минулого, продовжав він ніжно, звертаючи ся до Андрія Юхимовича. — Сїдайте, будь ласка, мій дорогий.

Він якусь хвилину мовчки гладив свої колїна, а далї сказав:

— У мене й в думцї не було ображати ся на вас. Хороба — не свій брат, я розумію. Ваш припадок налякав вчера нас з доктором і ми довго потім говорили про вас. Дорогий мій і чому ви не хочете як слїд полїчити ся? Хибаж так можна? Вибачте, за дружну отвертість — почав казати пошепки Михайло Аверянович — ви живете в найбільше непригожих обставинах: тїснота, бруд, догляду за вами не має, лїчити ся не має за що... Дорогий мій друже, ми з доктором благаємо вас від щирого серця, послухайте нашої ради: лягайте в шпиталь! там і їжа добра, і догляд і лїченє. Евген Федорович, хоч — між нами кажучи — і мовчун але знающий — на нього можна цїлком покласти ся. Він дав мінї слово, що зверне на вас увагу.

Андрій Юхимович був зворушений щирим спочутєм і сльозами, які нараз забиснели на щоках в почтмайстра.

— Добродїю, не вірте! — зашептав він, прикладаючи руку до серця. — Не вірте! Се брехня! Хороба моя тілько в тому, що через 20 лїт я знайшов у цїлому містї одного розумного чоловіка, та й той божевільний. Хороби не має нїякої, а просто я попав у зачароване колесо, з якого не має виходу. Мінї усе одно, я на все згоджую ся.

— Лягайте в шпиталь, дорогий мій.

— Мінї усе одно, хоч і в яму.

— Дайте, серденько, слово, що ви в усьому слухати мете Евгена Федоровича.

— Про мене, даю слово. Але ще раз, кажу, добродїю, я попав в зачароване колесо! Тепер усе, навіть щира участь друзїв, хилить ся до одного — до моєї загибелї. Я гину й маю відвагу визнавати се.

— Голубчику, ви одужаєте.

— Навіщо се казати? сказав Андрій Юхимович роздратовано. — Рідко хто з людий не відчуває при кінцї житя того самого, що й я. Коли вам скажуть, що в вас нервовий хорі, або серце побільшене, то що, й ви почнете лїчити ся, або скажуть, що божевільний або злочинець, одно слово, коли люди нараз звернуть на вас свою увагу, то знайте, що ви попали в зачароване коло, з якого вже не вийдете. Ви будете старати ся та ще дужче заблукаєте. Піддавайтесь, бо вже жадні людські зусилля не вратують вас. Так мінї здаєть ся.

Тимчасом коло ґратів товпила ся публика. Андрій Юхимович, щоб не ставати на завадї, устав і почав прощати ся. Михайло Аверянович ще раз узяв у нього слово чести й провів його до надвірних дверий

Тогож дня над вечір до Андрія Юхимовича несподївано прийшов Хоботов в кожусї й високих чоботах і сказав таким тоном, немов учора нїчого не стало ся:

— А я до вас по дїлу, товаришу! Прийшов запрошувати вас: чи не хочете зо мною на консиліюм, га?

Думаючи, що Хоботов хоче розважити його проходом або й справдї дати йому заробити, Андрій Юхимович убрав ся й вийшов з ним на вулицю. Він радїв з нагоди, що зможе загладити вчорашню провину і погодити ся і в души дякував Хоботови, який анї словом не згадав про вчорашнє й видимо жалїв його. Від сього некультурного чоловіка трудно було сподївати ся такої делїкатности.

— А деж ваш хорий — спитав Андрій Юхимович.

— У мене в шпиталї. Мінї давно вже хотїлось показати вам. — Дуже цїкавий случай.

Увійшли у шпитальне подвіря і обійшовши головний будинок пішли до крила, де були божевільні. І все чомусь мовчки. Коли увійшли в крило Микита, як звичайно, схопив ся і випростував ся — тут, в одного скомбінований недуг легких — сказав пів голосом Евген Федорович, входячи разом з Андрієм Юхимовичем в палату. — Ви почекайте тут, а я зараз, піду лише по стетоскоп.

І вийшов.

Еснімоси — низького росту; краска тіла темна. До лютого підсоня полярних країн приноровили ся они знаменито. На голову й шию вбирають шапки; проча одіж складає ся з мішків. На виставі живуть серед свого природного окруженя, яке тут приладжено для них штучним способом — серед леду і снігів.

Великі Патаґонці і африканьскі карлики творять не аби який контраст. Патаґонець — колосального росту і великої сили, а африканьский карлик то чистий окрушок чорної барви, який повен шляхетної рівнодушности. Предоставатели обох племен на виставі всего двох. Виставлений Патаґонець являє ся для культурного чоловіка великою рідкістю: досі не було ще й одного случаю, щоб Патаґонець покинув свій рідний край і вибрав ся у далеку дорогу. Мурашьских карликів висилено на виставу двох та один помер на пароході ним ще доїхав до американьских берегів. *„С. Пб. В.“*

НОВИНКИ.

Іменованя. Послідну новинку про іменованя поміщену в попереднім числі доповняємо тим, що секцийним совітником при міністерстві внутрішних іменовано теперішного секретаря Іванєвича.

Тов. „Руска Бесіда“ уконституовало ся дня 29. мая с. р. ось як: голова: інспектор О. Попович, заступник гол.: о. проф. Евг. Семака, писар: академик Пант. Клим, касиєр: проф. Антін Клим, економ: уч. Юрий Кавуля, бібліотекар: учитель Опанас Русиан, редактор видань.: проф. др. Маковей, контрольор: правник Лев Когут. *Виділ* рішив між иньшим: 1) видати твори Наума Шрама, відтак популярні книжочки відповідні теперішним потребам, як: „Історию Буковини“, „Про Січ“, „Право зборів“, „Календар“ і и.; 2) постарати ся, щоби кожда читальня була платним членом товариства; 3) з'орґанізувати філії тов. „Руска Бесіда“ так, щоби провадили сельскі читальні; 4) заснувати кілька читалень в передмістях чернівецких; внести нове подане до маґістрату, з просьбою, щоби улицю „Blumengasse“, названо „улицею Федьковича,“ а иньшу „улицею Сидора Воробкевича“; 6) приняти читальню в Плоскі в члени; 7) спомочи заложеня читальні в Лужани-Майдані і в Паньскій Долині. *Ом. Попович*, голова. *Пант. Клим*, писар.

Вдовиці по учителях можуть діставати трафіки, про що повідомила дирекция скарбу краєву раду шкільну письмом з 4. мая с. р. ч. 11.931, яке оголошено в VI. випуску вістника для шкіл народних із с. р.

Помешканя управителів народних шкіл мають уряди податкові на будуче обчисляти до виміру особисто-доходового податку після дійсної вартости.

Німецкий „Schulverein“, як се виходить із его звіту за 1903 рік мав 442.686 кор. доходу а 3,339.121 кор. розходу. За сї гроші удержував „Schulverein“ 16 приватних шкіл із 29 клясами. Із них приналежало на Чехи 5, на Моравію 3, на Шлеск 1, на Галичину 1, на Стирию 3 а на Країну 2. Крім того утримував „Schulverein“ 34 дітячі городи, яких майже половина приналежала на Чехи. Крім того допомагав „Schulverein“ школам товариским або удержуваним приватними особами або иньшими товариствами. Таких шкіл, що користали із его запомог було до 57, а з того в самих Чехах 21. Взаєних будинків шкільних має „Schulverein“ понад 50. Свою жвавість розвинув „Schulverein“ головно на території замешканій Славянами. В ратованю німецких дітий від славянізациї вішов „Schulverein“ так далеко, що в найбільш загрожених місцях виплачував учителям публичних шкіл ще надзвичайні премії, яких число досягнуло сотні. Однак анї імен учителів анї поодиноких сум виплачених у звіті із зрозумілих причин не виказано. Сей факт став ідеалом для Поляків, які недавно на зборах Tow. szkoły ludowej домагали ся аби такі „Zulagen“ виплачувало назване товариство. Полякам учителям ані на kresach Галичини успішно допомагають руські діти. Отгак то дають иньші народи за свої школи, нераз аж переступаючи етичні межі, а ми?..

Конкурси. В VI. випуску вістника розпорядків для бук. шкіл народних оголошені конкурси на слідуючі сталі посади з рускою викладовою мовою, і то на місця надучителів при 2кл. школі в Лужаници (чернівецкого повіту), при 4кл. школі в Оршівцях, при 2кл. в Самушині (кіцманьского повіту) і в Нових Брошківцях (сторожинецкого повіту); далі на місця управителів одноклясових шкіл в Білі (чернівецкого повіту), в Синівцях долішних (серетского повіту), в Конятині, Розтоках і Стебних (вижницкого повіту); відтак на місця учителів при більше клясових школах в Чорнавці, Добриниці, Кучурові великім (4 посади), Лужаници (2), Раранчу (2), Ґемеї, Рогізні (2), Садаґурі, Стрілецкім Кутї, Шарівцях, Шубранци (2), Топорівцях, Васловівцях, Старій Жучці і Новій Жучці (чернівецкого повіту); в Бріджу, Чункові, Дорошівцях, Дубівцях, Горошівцях (2), Юрківцях, Кадобівцях (3), Киселені, Кліводині, Кучурові малім (2), Вікні, Оршівцях, Погорилівці, Ставчанах, Суховерхові, Шипинцях, Товтрах, Валяві і Верончаці (кіцманьского повіту); в Глибоці, Камениці і Вовчинцях (серецкого повіту); в Нових Бросківцях і Панці (сторожинецкого повіту); в Іпотештах сучавского повіту; в Рускім Банилові, Драчинцях (3), Ганинци, Костинцях і Замістю (вашківского повіту); в Бергонеї над Серетом (2), Чорногузах, Іспасї і Милієві (вижницкого повіту); надто розписано 110 місць підучителів з рускою викладовою мовою у всїх повітах; з того 37 в кіцманьскім, 20 в чернівецкім, 19 у вашківскім, 13 у вижницкім, 8 в серецкім а 6 в сторожинецкім; решта в прочих повітах. Подани вносити по конець червня с. р. до дотичної повітової ради шкільної в приписаній дорозї.

„Січ“ при огни. Дня 3. с. м. о годині пів до 1 по полудни запалила ся у Веренчанці дірєка шопа із складом пива, власність М. Корна. При огни явила ся безпровозочого веренчаньска „Січ“ і єї заходам вдало ся зльокалізувати огень, щоб він не розширив ся на сусідні хати, головно жидів. Успішність ратованя спинювало до певного степеня те, що громадска сикавка не в порядку а також нема громадских бочок з водою.

Звичайні загальні збори касси пожичкової і щадничої тов. зар. з необмеженою порукою для громади Ю ж н и в е ц ь відбудуть ся дня 16. Червня 1904 рано о 11. год. з сим дневним порядком. 1. Справоздане старшини про стан товариства і діяльність старшини. 2. Предложене замкненя рахунків і білянсу за р. 1903. 3. Установлене платнї для касиєра. 4. Вибір членів ради надзорчої і 5. Вільні внесеня. — *Василь Бачинський* касиєр, *Семен Бойчук* начальник.

На фонд стипендийний Мена п. п. інспектора народних шкіл п. Григорія Никоровича зложили: Вп. пп. і п-ні: Антін Синюк 10 кор., Василь Лінерда 5 кор., Олександер Левицький 10 кор., Іля Храпко 10 кор., Юрій Зота 10 кор., Теодор Малик 10 кор., Антін Шпайґер 5 кор., Юрій Гнідий 10 кор., Іван Брага 10 кор., Антін Мандрик 10 кор., Каролїна Данилюк 10 кор., Корнило Данилюк 10 кор., Василь Завадюк 10 кор., Павлїна Ауґенблїк 10 кор., Ольга Балошескул 10 кор., Мінодора Брага 2 кор., Юрій Гордийчук 5 кор., Михайло Данчук 10 кор., Л. Ауґенблїк 10 кор., Мік. Брага 10 кор., Янів Заяць 10 кор. Разом **197** корон. На стипендийний фонд зібрано дня 19. мая 6 кор. 50 сотиків то є: Вп. п. Ґрубер 2 кор. 8 с, К. Данилюк 1 кор 50 сот., А. Дольницкий 1 кор. 80 сот., О. Лучиньский 60 с, і Г. Никорович 52 сот. — По повітовій конференциї на 27. мая с. р. зібрав О. Лучиньский на фонд стипендийний 28 кор. 80 сот. Імена жертводавців: Вп. пп.: С. Годованьский 2 кор., М. Данчук 1 К, Г. Никорович 1 кор., Пет. Шлемко 1 К, М. Брага 4 кор., О. Брандзь 1 кор., О. Лучиньский 1 кор., К. Данилюк 1 корон, п-ні Олїм. Брандзь 1 кор., Анна Балошескул 1 кор., Севастиян Балошескул 1 кор., п-ні Оля Балошескул 1 кор., Н. Гаїбка 1 кор., Ан. Мандрик 1 кор., В. Лїнерда 1 кор., В. Корнилюк 1 кор., М. Дашкевич 1 кор., К. Янович 1 кор., Т. Малик 1 кор., І. Шевчик 1 кор., О. Стремповский 1 кор., А. Дольницкий 1 кор., С. де Зота 1 кор., із гри ітн. 80 с. З томболї вилило на фонд стипендийний 20 кор. Разом: **252** корон 30 сотиків. Комітет фонду стипендийного висказує всїм жертводавцям як найщирійшу подяку. *Осип Лучиньский*, касиєр.

Відгомін желїзничого страйку на Угорщині. В Будапешті розпочав ся 4. н. ст. червня процес проти 13 провідників желїзничого страйку. На лавці оборонців засїло 13 адвокатів, в тім тім числї 6 опозицийних послів. По відчитаню акту обжалуваня предсїдатель звернув ся до оборонців, взиваючи їх, щоби із судової салї виключили всяку політику. Внесеня що до візваня бувшого міністра торговлї Лянґа, притомного Ґіронїмія трибунал відкинув. Обжаловані заявили, що не почувають ся до вини, бо уважали себе не державними урядниками, але приватними офіциялістами державного підприємства, в виду чого визнають судову акцию варточеню їм незаконною. По полудни переслухувано решту обжалованих. Ті заперечили, немовби вони підбурювали до страйку і відказали ся від всяких відповідий що до обрад і розпорядків страйкового комітету.

Російске правительство — милостиве для Литовців. Як відомо над литовским народом від сорока літ тяжів заказ писати і видавати в російскій державі твори литовских письменників латиньскою азбукою. Досї лиш незначна часть Литовців (всего 500.000), прусских горожан, користувала ся латиньским письмом, та найбільша часть литовского народа (2,000.000), живучого в Росиї, мала після царских розпорядків, почавши з року 1864, писати граждянкою. Наслїдки таких розпорядків були такі, що литовскі видавництва перенесли ся до Прус, поза границю російскої держави, до Тільзиту, Мемля, Бітен, Прекуля, підносила ся нелеґальна литовска праса, а разом з тим політична і національна сьвідомість Литовців. Зачало ся громадне перепечковане литовских книжок, друкованих латиньскою азбукою. Всякі змаганя правительства в тім напрямі, щоби завести урядову російску правопись для литовского народа, не доводили до нїчого. Нарід литовских книжок друкованих граждянкою не купував і не читав, — то так вони пропадали по книгарнях через що правительство російске, яке видавало ті книжки, понесло тільки страти. Правительство думало, що заведенем офіциальної правописи російскої для Литовців, знищить в литовскім народї традициї колишньої злуки політичної з Польщею. І правда, Литовці зрозуміли, що політична злука з Польщею була гробом для їх національного розвою — але й не забули того, що все, що виходить для них від російского правительства, нищить їх національний орґанізм. По сороках літ оттої пасивної боротьби російске правительство царским розпорядком з дня 24. цьвітня ст. ст. о атмену всех прежде сделанных ограничительных постановлений и распоряжений о атмашеніі латгольской і жмудской письменности“ — позволило на: „употребленіе в произведеніях оной, сверх русскаго также латінскаго іли иного начертанія.“ Тепер ми-б спитали ся, коли знесуть ганебний указ з 1876 року що до українскої літератури?

Письменники на полї війни. Знаний російский письменник Антін Чехов, подав ся — як доносять з Петербурга — в характері резервового лїкаря на поле російско-японьскої війни. Чехов дав досї у своїх мистецких оповіданях чи одну характеристичну та займаву картину з салдатского житя, то й тепер можна надїяти ся, що російска література збогатить ся знов неодним гарним твором з нагоди побуту Чехова на далекім Сходї. Також польский письменник Генрик Сенкевіч вибирає ся на поле війни і збирає материял до цїлої серії оповідань. Кажуть, що Сенкевіч подав ся до Петербурга, щоби одержати в міністерстві війни припорученя, потрібні до подорожі на далекий Схід.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Юлїй Заєр. **Леґенди.** З передмовою Юрія Карасєка. Переклав Михайло Мочульский. Накладом Українскої Русьскої Видавничої спілки. У Львові 1904. Зміст: Передмова Юрія Карасєка ст. III—XVII. а від пять оповідань: Король Кофетуа ст. 1, Зрада в домі Ган ст. 19, El Christo de la Luz ст. 57, Щасте в саді цвитучих бресков ст. 89 і Іштар. стор. 135—148. Твори Заєра, що став предтечою новітних напрямків чеської літератури, якої пїхою нервова романтика характеризує Юр. Карасєк у передмові ось так: „Заєр за надто піднесений, за надто субєктивний, аби вийшов із свойого твору, з його зачарованого круга, аби був сьвідомий цїлої гри, аби провірив студеним мозком механізм руху. В його творах есть делїкатність блискучих і тремтючих тїний та сьвітла скупаних у рожевій і голубій веселці. В них есть лагідна, мов найделїкатнїйша осенцая розпилена та мрійність, що колишеть ся в чарі його дикциї, немов на дорогоцїнних запонах вишиті, до лету розпластані крила птахів. В них є вся екзотичність, весь наплив неуковеної туги — аж поза межі можливого. В них є гордий сум, меланхолїя, яка вражає прихним і проминаючим попабом красних бібльотів, монотонією звучного і плинного ритму, золотих і сьвітлих слів, летючими лїніями і виблїдами красками, широкими сьвітлами і розпливчатими пахощами...

Сим одначе не роблю поетови закиду „квітчастої порожнечі“. Анї не вичерпую його імени з творчости тому, що його твори так мало ідейні, а так дуже субєктивні, піднеслі, навіяні тугою і богаті лише декоративно. В творчости як у людстві є ріжні раси й ріжні племена. Вилучувати з неї сю або иньшу расу тому, що вона не така, як иньша раса, се прямо абсурд. — Цїна книжки 2 К. 40 сот.

XVII.

Вже смеркало ся. Іван Дмитрович лежав на своїм ліжку, повернувшись лицем до подушки. Паралїтик сидїв нерухомо, тихо плакав і ворушив губами. Товстий мужик і колишний сортовщик спали. Було тихо.

Андрій Юхимович сидїв на ліжку Івана Дмитровича й чекав. Але минуло з пів години й намість Хоботова увійшов в палату Микита, держучи під пахвою халат, чиєсь біле й черевики.

— Ходїть вбирати ся паноньку — сказав він тихо. Ось ваше ліжко, ходїть сюди — додав він показуючи на порожне, видимо недавно принесене ліжко. Нїчого, дасть Біг, одужаєте.

Андрій Юхимович усе зрозумів. Не кажучи слова, він перейшов до ліжка, на яке показав Микита і сїв; бачучи, що Микита стоїть і чекає, він роздягає ся до гола, й йому стало соромно. Потім надїв шпитальне біле, *сподні були за короткі*, сорочка за довга а халат воняв здохлою рибою.

— Одужаєте, дасть Біг — повторив Микита.

Він забрав під паху одежу Андрія Юхимовича, вийшов і причинив за собою двері.

— Все одно — думав Андрій Юхимович, соромливо закутуючи ся халатом і почуваючи, що в своїм новім убраню він похожий на арештанта. — Усе одно, чи фрак, чи мундур, чи сей халат.

Але як же то, а годинник? А памятна книжка в бічній кишени? А циґара? Куди Микита заніс одежу? Тепер, може, до самої смерти вже не прийдеть ся надягати штанів, камізельки й чобіт. Як се все дивно й навіть незрозуміло в перший час. Андрій Юхимович і тепер був переконаним, що між домом міщанки Белової і палатою ч. 6. не має жадної ріжниці, що все на сїм сьвітї пусте і суєта суєт, а прецінь в нього трусили ся руки і ноги холонули, а думка, що незабаром Іван Дмитрович встане і побачить його в халатї, жахнула його. Він устав перейшов ся і знов сїв.

(Конець буде).

Належитість за Оголошення за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічки) по 4 сотики за верш. — При кількаразових уміщенях опускаєть ся на цїлий процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головна-Енцеберґа ч. 9.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жидрової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних кравках, з мережками і гладких ріжної сорти і Entout cas. — Парасольки для дївчат і дїтий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Кашелюхи соломині і фільцові, для пань, панів і дїтий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик П. Ладнетеґер і Сиповс, Ґюрик Іта у Відни, як також Йосиф Пікер і Сиповс з Ґрацу. Наймодернїйші предмети ширтові для дам, шапочки, найлїпші сезонові капелюхи з ріжних фасонах і модних кравках, правдиві Панами, альоретинські, капелюшки для дїтий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis. Склад ракет і куль Слазенґера з Льондону, Тенеда з Відня. Всїлякі прибори і убиєрки до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в стальлиці із бронзу, годинники вігури, гарнітури до писаня і до куреня, шкіряні мешочки, ташки на ложки і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найнеодїйнїйші, з гуцрасових як і заграничних шовків, фулярові, краватки до праня, рукавички витані і з найлїпшої ярки.

Товари обувані, найлїпшої якости для пань, і панів, дївчат хлопців і дїтий із жіровної шкіри в ріжних кравках, дран, сїмскі, Boxcalf, сатинованї і т. п. до шнурованя, на ґудзики з ґумою і ж.

Сандали системи Дра Ламаня і ц. к. Кивайна найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американьскі цїжемки.

Мужеске біле, з пїка, зефірів, полотна, шовку і батисту, красно вишиване найлїпших фабрикатів під ґарантиєю. Коширики, мантети, хусточки до носа, шаличоки для панів, пань і дїтий в найновійших кравках. Сорочки сїткові до кошеня, осушуючі тїла від поту, калїсони системи Дра Ламаня і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, хуфри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, нецесарія, віяла, шкапи, парасолї, стуї, жінки на біле, коші на начиня найновійші вертмонетки для пань і панів, коши до подорожи і пикника і т. п.

Перша бужовиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесленного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска 11, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Канцелярия

друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 години рано.

Друкарня товариства „Рускої Ради“

має на складї

„контракт купна і продажи“

в руснім язицї.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковинї і практичний рільник.

До набутя в друкарнї тов. „Рускої Ради“ Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належить посилати 50 с. на порто. (—)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * * „Ядоха“ пловіньска казка	—·24
Ів. Синюк. „Образки з природи“	—·20
О. П. „Хлопцї сьвіжини“	—·40
Омелян Попович „Розмови“	—·40
Корнилї П. Устиянович „Три кітаї загадки“	—·40
В. Умінський-Ф. Корлєвський „Як повстала земля і який буде єї конець.“	—·30
Проф. О. Єремічук „Іван Сучавский“	—·40
Ів. Бажаньский. „Пропасть“	—·20
Ф. Колесов. „Наша думи“	2·50
Гарнїк. „Малярі“	—·20
* * * „Зерна“	—·20
* * * „Котюжі по заслузї“	—·20
О. П. Кожельник. „В день гнївної волї“	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурка“	—·20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі річники.)	2·—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка“	1.20
Ом. Попович. „Методика“ I часть	—.60
„ „ „Як бідні обогатїли“	1.—
„ „ „10 казок для дїточок“	—.20
„ „ „Збірка казок“	1.—
Ів. Синюк. „Образки з житя“	—·20
Шпойкаровский Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи ґімн.	2.80
Др. Стоє. Сказь-Стоцкий. „Гренадя“	—·20
„ „Порадник“ як закладати пасіки	—·40
„ „Буковиньска Руса“	2·40
„ „Minoritätsvotum“ in der von k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“	—·40
Ю. О. Федькович. „Шевґ жовнирскі“	—.20
Франко Іван. „Русько-українська лїтература“	—.20
Теодот Галїп. „Домашний лікар“	1·—
Шгулик Єротей. „Верховиньскі згадки“	2.—
О. Шпитко. „Дяста з пекла“	—.20
Др. Теодор Галїп. Домашний лікар	1.—
Яр. Юзеф. Сежнарскі спомини	—.50

	К. с.
Евг. Жуковский: „Учебник рільництва“	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?“	1.20
Франчук: „Оферка“	—.20
Підепа: „Восток і запад“	2.—
С. Тихий: „Як робити тестаменти?“	—.30
Марченко: „Власна хата“	—.20
Ядиченский: „Серце моєнта“	—·60

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДЇЖИ,

є до набутя

в Друкарнї „Рускої Ради“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

П. Т.

Осьмілюю ся звернути Вп. П. Т. Публику, що я перебрав на себе довголїтну і загально знану

РОБІТНЮ ОБУВИ

Михайла Юхневича

і перенїс на улицю Руску під ч. 18.

Як давнїйше так і тепер, яко довголїтний управитель вищо згаданої фірми, буду стреміти до того, аби під кождим зглядом Вп. П. Т. Публику вдоволити, і прошу о ласкаве довіре.

Приймаю всїлякі замовленя, для Всч. Духовеньства пп. урядників всїх урядів, пп. ц. і к. офіцирів і т. д. — Всї замовленя виконують ся точно і солїдно.

Сталі клієнти котрі мають вже міру у фірми М. Юхневич, зволять зголошувати свої замовленя карткою кореспонденцийною.

З поважанєм

Антін Бренгнер

робітня обуви

улиця Руска ч. 18.

22 (5—6)

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(9—0)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 63. Чернівцї, пятниця дня 28. мая (10. червня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

„Щоб усї Славяни стали добрими братами“.

(по) Є богато кличів, що будучи лиш відгомоном прогомонїлих віків і понять, все таки бодай силою одїдичени захоплюють людий, які місто поводити ся розумом хотїлиб у столїтю електрики, мілїтаризму etc. руководити ся сентиментами. До таких прожитих кличів належить і накликуванє до борби за всїлякі спільні все-расові і все-ніроісповідні інтереси. Та й вони поволи сходять вже до історії. Коли настала доба „свободи“, свобідної конкуренциї людскої одиницї то тим більше мусить дбати сама про себе кожда племінна одиниця. Кождий народ а передовсїм той, із якого кривди живуть другі та ще й „братні“ народи, мусить тямити про те, що доля его лежить тільки у власних его руках, що не надїяти ся ему на нїкого лиш на свої власні сили. Коли ж хто із „братних“ народів закликає его до якого труду в імя інтересів цїлого племени, то се лиш знак, що він ідентифікуючи ся із фіктивними інтересами цїлого племени хотїлиби, щоб другі народи реально потрудили ся на его власну користь.

Оттаке вийшло і з всеславяньским з'їздом студентів, що відбував ся у Празї підчас Зелених сьвят, яке завдяки молодоческим руссофілам дало передсмак всеславяньского раю для народів, що не признають „єдїной неделїмой Русї“. Правда, правдивих Росиян на вічу не було, але удавали їх австрийскі Москалики а то заступники запрошених „Буковіна“-и, „Друг“-а і нашого таки „Карпат“-а. Ось і від імени їх промовив юноша Глушкевіч зі Львова, домагаючись дрібнички: заведения російскої мови по всїх галицких школах і заведени катедр російскої мови і „общерусской“ лїтератури у Львові, Відни і Чернівцях!! і то рівночасно о тим, як комітет скликуючий віче унеможливив Русинам-академікам брати удїл в его нарадах і постановити резолюциї в справі культурних постулятів нашого народу.

Що більше, „славянолюбива“ президия того віча не дала навіть голосу нашому акад. Струкови, щоби запротестувати проти руссофільских затїй наших кацапиків. І лише завдяки тому, що президия віча удїлила слова віденьскому медикови Ґрабовскому (Поляковн), не знаючи, якого він напрямку, міг бути виголошений на тім вічу протест проти цїлій хрії. Терор і не толеранция президиї супроти Русинів довела до сварки і замішани а вкінци до того, що віче розбило ся без ухваленя резолюций. — Оттак виглядають на дїлї славянолюбцї, що хотїлиби, аби всї славяньскі ріки злили ся у московскім мори, по якім би плавав вигідно брат Москаль із кнутом деспотизму... Та замітний не лиш перебіг віча але і его епільоґ у празї. Між иньшим Др. Святитскій, який нераз говорить слово правди під адресом москвофільскої молодїжи, що пише звіт із сего віча в „Ґалїчанїнѣ“, заявляє несподївано, що „благовѣйное преклоненіе предъ культурой заставило бы навѣрно, какъ славяньскихъ „руссофиловъ“, такъ и галицкихъ „москвофиловъ“, не только не протестовать противъ послѣдовательнаго и естественнаго требованія украинской молодежи получить малорусскій университетъ во Львовѣ, а на оборотъ оно заставило бы однихъ и другихъ искренне поддержать это требованіе“. Ба, коли їм ще далеко до справдїшної культури! — Або чи не замітний голос польского офіцийоза на нїмецкій мові „Schwarz-Gelb-a“, який спершу, не зорієнтувавши ся в ситуациї і думаючи, що на вічу висвистали Чехи польских студентів, як сі протестували проти основаню руского університету у Львові, оповіщує „urbi et orbi“, що „den Ruthenen gegenüber dürfen die Polen (роз. в Галичинї) ihre Position nicht aufgeben“...

Нема то як щирі брати — Славяни.

Загальні збори тов. „Руска Школа“

відбули ся при участи поверх 100 осіб у недїлю, дня 5. червня б. р. в сали „Народного Дому“ в Чернівцях із слїдуючим дневним порядком: 1) Прочитанє протоколу із остатних загаль. зборів; 2) Справозданє дїяльности Видїлу; 3) Внесеня Видїлу; 4) Вибір нового Видїлу; 5) Вільні внесеня.

Збори відкрив голова товариства проф. Антін Клим горячою промовою, бажаючи успіху в нарадах. Проф. Клим пояснив зборам, чому сего року так пізно скликано загальний збір — а іменно тому, що черновецка Русь думала сьвятнувати 5. червня память Шевченка і тим способом дати замісцевому учительству спроможність одним заходом бути на зборах і на концертї; одначе лучили ся перешкоди із яких і концерт не міг відбути ся. Бесїдник загріває учительство до згоди, порозуміня і одної думи, щоби не впасти ворогови в руки. Він просить, щоби все учительство горнуло ся довкола „Рускої Школи“ та щоби ми брали собі примір від Чехів і Нїмцїв. Опісля спімнув теплим словом нашого незабутного буковиньско-руского кобзаря Ізидора Воробкевича, а цїлий збір пошанував его память повстанєм із місць.

Приступлено до 1. точки дневного порядку.

На внесеня надуч. Арійчука протоколу з попередних зборів не читано. При 2 точцї дневного порядку здавали рахунки: гол. проф. Клим — про дїяльність Видїлу, проф. Шпойнаровский — про стан каси, а проф. Іоценко про стан видавництва товариства.

Із уст проф. Клима довідуємось ось що:

„Попередні загальні збори товариства, що відбули ся 9. марта 1903 р. вибрали до головного видїлу отсих панів: дра Ст. Сгоцкого, Ом. Поповича, Серґ. Шпойнаровского, Ник. Іоценка, дра Ос. Маковея, О. Русиака, А. Клима Із. Карбулицкого, Ол. Поповича, Вол. Ясеницкого і Юл. Кобилянського, а на заступників: Михайла Дашкевича, Івана Гарасимовича й Омелина Кукелку. Новообраний видїл уконституував ся так, що головою став А. Клим, І. заступником п. Олександер Русиак, II. заступником п. В. Ясеницкий, секретарем Олександер Попович, касиєром Сергій Шпойнаровский, контрольором др. Маковей, редактором видавництва п. Ом. Поповича, адміністратором Ник. Іоценко. Пізнїйше на місце п. Ол. Поповича, що вступив одноречний охотник до військової служби, вибрано секретарем п. Юл. Кобилянського. Головний видїл радив на своїх засїданях, а дуже часто, без формального засїданя майже щоденно на своїх сходинах в „Народнім Домі“ над всякими шкільними справами, домагаючи ся чи то петициями чи устами своїх членів, котрі мають голос або в краєвій радї шкільній або в соймі чи в радї державній, приналежних рускому народови прав на поли шкільництва. Особливші заслуги має др. Ст. Сгоцкий, що все і всюди обстає не лише за загальними потребами школи й учительства, але навіть і за оправданими особистими інтересами членів нашого то-

---

Антон Чехов.

Палата ч. 6.

Оповіданє.

Переклали Маруся Полтавка.

(Конець).

Він просидїв вже пів години, годину і йому надокучило тут нестерпуче; неже тут можна прожити день, тиждень і навіть роки, як отсї люди? Ну ось він сидїв, перейшов ся і знова сїв; можна піти й подивити ся у вікно і знову перейти ся з кутика в кутик. А далї що? так і сидїти цїлий час, як колода й думати? Нї се навряд чи можливе.

Андрій Юхимович зїг, але зараз таки й устав, витер рукавом з лоба зимний піт і почув, що цїле его обличя запахло здохлою рибою. Він знову перейшов ся.

— Се якесь непорозуміне. — промовив він розводячи руками. — Треба порозуміти ся, тут непорозуміне.

В тій хвилї проснув ся Іван Дмитрович. Сїв і підпер щоки кулаками. Сплюнув. Потім лїниво глянув на доктора і видимо в першій хвилї нїчого не зрозумів; але швидко его обличя стало злим і насьмішкуватим.

— Ага, й вас засаджено сюди, голубе! — промовив він хрипким голосом, зажмуривши одно око. — Дуже радий. То ви пили з людий кров, а тепер з вас пити муть. Чудово!

— Се якесь непорозуміне. — промовив Андрій Юхимович, ликаючи ся слів Івана Дмитровича; він здвигнув плечима і повторив: — непорозуміне якесь.

Іван Дмитрович знову сплюнув і зїг.

— Проклятє житє! — пробурмотав він. І що саме прикро й образливо — так се, що житє кінчить ся не нагородою за муки, не апотеозою, як в опері, а смертю; прийдуть слуги і поволочуть мерця за руки й за ноги у склеп. Бррр! Ну, та дарма. За те на тім сьвітї буде нам сьвято. Я з того сьвіту являти мусь сюди тїню й ликати му гадини, я їх посивіти змушу.

Навернув ся Мусїйко й, побачивши доктора, простяг руку: — Дай копієчку! — сказав він.

XVIII.

Андрій Юхимович відійшов до вікна і подивив ся в поле. Вже робило ся темно й на обрію з правого боку сходив зимний, червоний місяць. Недалеко від шпитального паркану, сяжоїв за сто — не більше, стояв високий білий дім, обгороджений камінним муром. Се була тюрма.

— Ось вона — дїйсність! подумав Андрій Юхимович і йому стало страшно.

Були страшні і місяць і тюрма і цьвяхи на парканї і далеке полуме на костопальнім заводї. З заду почуло ся зітхане. Андрій Юхимович озирнув ся і побачив чоловіка з ордерами на грудях, який всьміхав ся і лукаво підморгував оком. І се здало ся страшним.

Андрій Юхимович запевнив себе, що в місяци і тюрмі нема нїчого незвичайного і що психічно здорові люди носять ордери, і що все се з часом згине й повернеть ся в глину; але нараз обхопила його розпука, він ухопив ся обома руками за ґрати й із усїєї сили струсив їх. Міцні ґрати не піддали ся.

Потім, щоб було не так страшно, він пішов до ліжка Івана Дмитровича й сїв.

— Я упав на дусї, дорогий мій пробормотав він тремтючи й витираючи зимний піт. — Підупав на дусї.

— А ви пофільозофуйте — сказав глумливо Іван Дмитрович.

— Боже мій, Боже мій. — Так, так... Ви якось зволили казати, що в Росиї немає фільозофії, але фільозофує навіть дрібнота. Але-ж, від фільозофуваня дрібноти нїкому нема шкоди, — сказав Андрій Юхимович таким тоном, немов хотїв заплакати й розжалобити. — Навіщож дорогий мій сей злорадний сьміх? І як же не фільозофувати сїй дрібноті, коли вона незадоволена? Розумному, осьвіченому, гордому вільнодумному чоловікови, подобі Божій не має иньшого виходу, як іти лїкарем в брудне, дурне місточко й цїле житє ставити пиявки, баньки й гірчичники! Шарлатанство, вузкість! скрійність! О Боже мій!

— Ви плещете дурницї. Коли в лїкарі гидко, йшлиб в мінїстри.

— Нїкуди, нїкуди не можна. Слабі ми, друже. — Був я байдужний, бадьорий і здорово розважав, а досить було житю брутально торкнути мене і я упав на дусї... прострация... Слабі ми, дрантиві. І ви також, мій дорогий. Ви розумні,

вариства. Що до другої рускої ґімназиї в краю, якої добивають ся буковиньскі Русини вже під більше як 30 літ, то можна сего року вже певно сказати, що ґімназия отворить ся 1. вересня с. р. в Кіцмани. Що до реорґанізациї семинариї учительскої, то головний видїл через своїх членів послів старає ся всїма силами, аби тоту справу залагоджено в користь руского народа. Ся справа тепер в міністерстві, а наші посли дбають, щоби єї порішено чимскорше, бо от примірем сего року знов відбудуть ся вступні іспити до I. року жіночої семинариї, до до тепер не вимагають знани рускої мови при таких іспитах. Маємо повну надію, що петицию нашого товариства, щоби в німецко-руских паралельках II. ґімназиї в Чернівцях, науку рускої мови трактовано на рівнї з німецкою мовою, отже щоби число годин руских не меньше було від числа годин німецких, полагодить міністерство в нашу користь. Що до „Малого Катехизму“, який вийшов був свого часу накладом нашого товариства яко перший релїґійний учебник новою шкільною правописею, чим спонукало ся нашу православну консисторию до згоди на нову шкільну правопись, то православна консистория заинтересовала нам право видавання сеї книжки. Посол Пігулак вніс в соймі звісну інтерпеляцию до президента краю, а успіхи були такі, що вийшов вже „Малий Катехизм“ в ц. к. накладї шкільних книжок і то ще в лїпшім видї, ніж перше, бо консистория згодила ся на поміщене молитов в народній мові і шкільній правописи поприч молитви в церковно-словеньскій мові. Головний видїл товариства переспрашував з ц. к. накладом шкільних книжок в справі відступлення єму II. читанки С. Шпейнаровского з фінансових причин, та переспрашування не дійшли ще до бажаного кінця. Що до видавництва, то в послїднім роцї вийшли: „Читаночки“ Вол. Кукелки, „Пів сотні повісток“ Ом. Поповича, „Учебник рільництва“ дир. Жуковского і Вступ до „Методики науки природописної“ Гавращука. Колиб товариство розпоряджало більшими матеріяльними средствами, то булоб виявило тут ширшу дїяльність, бо неодна рукопись лежить готова, прим. повістки Ярошиньскої, Кукелки диктати гражатчані і т. д. Небавом вийдуть також всї учебники релїґії для середних шкіл, а то за особлившим старанем ґімназияльного катехита о. Євг. Семаки.

Домагани нашого товариства, щоб не дїлити вакаций, полагодили шкільні власти корисно для учительства. Справу одноразової науки трактувала ц. к. краєва Рада шкільна при уложеню нового шкільного й наукового порядку і поручила єї міністерству просьвіти до порішення в той спосіб, щоб можна було заводити і одноразову науку, особливо коли сего вимагають місцеві обставини.

Головний видїл застанавляв ся над впровадженем в житє людового університета, та покищо не вспів зачати сего хосенного дїла задля спішеної пори року і задля иньших праць, яких не можна було відложити. В похоронах бл. п. Сидора Воробкевича, нашого довголїтного члена, важно й наше товариство участь, видавши посмертні картки, положивши вінець на могилу й попращавши дорогого покійника устами п. посла Єр. Пігулака. Наше товариство причинило ся також до уряджена сьвята нашого славного музика Лисенка і було заступлене через проф. др. Кордубу і в Полтаві на торжественнім відкритю памятника на вічну память Котляревского. Наше товариство обходило 13. січня ср. сьвяточно 10річницю істнованя фонетичної правописи в буковиньских школах, висказуючи подяку найбільше заслуженому около того дїла др. Ст. Стоцкому тим способом, що передало єму альбом заповнений автоґрафами всего буковиньско-руского учительства. Головний видїл обдарував минувшого року в день св. Николая найлїпших учеників з низших ґімназияльних клас книжками і то кільком примірниками своїх видавництв і закупленими книжками за суму 22 К 34 сот. Також допомогли ми кільком ученикам, заплативши за них шкільну оплату. До сойму внесли ми три петициї о відношеня учительскої платнї, що й наступило по части, бо платню підвисшено о 25 процент, о субвенцию для товариства, яка мала такий успіх що товариство дістало 600 К на 1903 а 600 К на 1904 р. і петицию в звісній справі пашалїй, та сю справу полагодить вже аж новий сойм, котрий може буде прихильнїйший для наших жадань.

(Далї буде).

Спільні Делеґациї.

Угорска делеґация приняла 6. червня військовий буджет разом із військовими кредитами а д. 7. також і кредит окупацийний. Підчас відповіди на інтерпеляциї виговорив ся ґен. Ексельфальоші, що заступав угор. мін. війни із такою потїхою для австр. горожан, що незабаром виступить військо із бажаним побільшенем рекрутів. Угорска квотова депутация ухвалила удержати теперішні відносини квотові 65·6 : 34·4. — Вчера відбуло ся кінцеве засїдане делеґациї угорскої а також австрийскої. По узасадненю кількох петиций і поставленю внесеня делеґатами Кіцманом, Дулембою і Поповским відповідали на інтерпеляциї мін. війни Пітрайх, адм. Шпаки і спільний міністер скарбу Буран. Між иньшими відповів міністер Пітрайх і на інтерпеляцию дел. Василька, прихильнїсь до єго бажань що до скількости достав із Австриї і Угорщини. Відтак мін. справ заграничних ґр. Голуховский схарактеризувавши обопільну згідність делеґаций, подякував з Найвисшого поручення делеґатам за патріотичну дїяльність. Відтак ще промавляли бар. Хлюмецкий і предс. Яворский, який повічив свою мову трикратним окликом в честь цїсаря. На сім засїдане і делеґацийну сесию замкнено.

Делеґати, обтяжнїйші податників новими мілітарними тягарами, розійшли ся з легким серцем в свояси.

Із виборчого руху.

Розвязане старого сойму не наступило несподївано, тож передвиборча аґітация вже в повнім руху. Із дневникарского обовязку будемо тут нотувати всїлякі вісти із передвиборчого руху, яких є вже доволї.

*

В Заставнї відбули ся дня 7 мая збори зложені майже із 300 учасників всякої народности, між ними були і пос. Стоцкий і Василько, які рішили одноголосно на заставницкий округ виборчий кандидатуру сов. суду др. Кадитовского. Ширший звіт із сих зборів подамо в слїдуючім числї.

*

„Галичанин“ заповідає, що проти народних кандидатам будуть поставлені всюди пацанскі контркандидати. Супроти сего кождий, кому дорогий дальший розвиток нашого народу, повинен єдинити ся під народний прапор. Лиш в єдности наша сила.

*

Проти дра Штранхера, якого вибір певний, виставлено незадоволені контркандидата в особі дра Г. Кізлера.

*

В черновецкім сїльскім окрузї буде кандидувати сов. Фльор. Люпу на місце дотеперішного пос. Маріна.

*

Дотеперішний вімполюєский посол Бальмош обнимає із 15. червня свій чин в сучавскім монастири і більше кандидувати не буде. Кандидує там др. Крикелевич канд. волос. „нар. партиї“. Кандидатом „Uni ro-i“ буде мабуть др. Копаренко.

Росия й Японія.

Японьский порох „шімозе“.

В часї йдучої боротьби між Японією а Росиєю підношено вже нераз, що Японцї послугують ся порохом і вибухованими материялами, які мають зовсїм відмінні прикмети і яких склад і спосіб виробу держить ся у великій таємници. Се ствердила й послїдна сухопутна борба. Французкі фахові часописи вже з початку війни донесли, що Японцї фабрикують материї вибухові в лабораториях, яких порогів ще нога Европейця не переступила. Сила їх прямо страшенна. Се потверджують також вісти з Вашінґтону, за то деякі знатоки подають те все в сумнїв, бо Японцї свою амуницию спроваджують переважно з Анґлїї враз з арматами.

Серед пустинї Ґобі.

Пустиню перерізану сибірскою желїзницею змальовує Вас. Немирович Данченко ось такими мальовничими словами: Який похмурий край! як в на шкільній лавцї вивчуваш ся сухі до уміни імени не промовлячі назви „Ґобі або Шамо“ и старав ся представити собі тоті степи. Вони являли ся менї все таки не так страшні як сї безплодні, плоскі сальончакаваті простори, що розпочинають ся в Даврії і пропадають в Монґолії. Зараз за гарною Іґодою розпочинають ся вони, пустинні з ріжучими очи зеркалами сїльних озер із марною тогорічною ростинностю, яку видирає вихор і несе попереду себе. Цїлі хмари перекотиполя мчать ся рядом із потягом то оббігаючи його то застряваючи в річках... Якісь позривані ще тогідь із спалених стебелин сухі звізди, сухі клуби побганих билин... А по всїм тім безмежнім просторі мчить ся божевільний вихор — позаду нашого потягу вже й реве щось злобно і дико немов хотїлоби перепричатити свисти отетерілого машиніста, вириває клубами сїль і закутує нею наляканий потяг, зриває із вирваних пісок і немов бичами підганяє єго сунїлні, розпилені, сивкі стїни... Кругом нема й деревини. Часом лиш виринають із поза тих піскова-сїльних заграв, що хвилюють вперед і назад повільні, поважні верхоблюди... Витягаючи, як слїд, свої довгі шиї, вони проводять наш потяг і пропадають десь в глубокій, Богом проклятій пустини. Онде юрта; із неї навіть не вийшов нїхто, щоб глянути на нас. Не вже і там померли люди а може лякає їх блеск і вихор тої пустинї. Тут літом долом все жовте а верхом темно-синє. Налякана фантазия мусїла тут бачити не сьвітлих ангелів, але злобних змиїв із завитими хвостами і розраченими пікти ними цїлих, страшних жаб. Гадючі язики із ядовитим огнем пащ... Палаючі ненавистною злобою очи. Змеи мабуть родили ся тут і монґольскою пустинею перейшов у Хіни... Три доби їхали ми через сю страшну країну. Виходячи на перестанках, ми падали від вітру. Точнісько так, немов чиїсь здоровенні долонї спирали ся нам на груди і перевертали нас горілиць. І все кругом стогнало, вило, плакало грозило, — Вальпурґієва ніч серед солончакуватої рівнини. Ґобі або Шамо переходить незамітно в так само невідрадну Манджурию. Серед безперервної пустинї затерла ся і стация „Манджуриї,“ що придбала собі недавно таку сумну славу.

Із поля борби.

На царский приказ машерує на відсїч Порту-Артура Куропаткін із цїлою армією. Єго випереджує із своїм корпусом ґен. Штакельберґ. — Найнїші телеґрами доносять на основі вісток із хіньских уст, що від чотирох днів йде в десятимилевім обводї Порту-Артура завзятий бій на суші і на мори. Всї форти потерпіли значні ушкодженя. Хо-

---

благородні, з матїрним молоком висмоктали гарні порини, але скоро вступили в житє, так втомили ся і заслабли. Слабі, слабі!

Щось ще невідоме, крім страху й почутя образи гнїтило Андрія Юхимовича цїлий час, коли настав вечір. Нарештї догадав ся, він, що се йому хочеть ся пити й курити.

— Я вийду звідси, дорогий мій, — сказав він. — Скажу, щоб сюди дали сьвітла... не можу таким чи, не в станї.

Андрій Юхимович пішов до дверий і відчинив їх, але в тій хвили Микита схопив ся й заступив йому дорогу.

— Куди ви? Не можна, не можна! — сказав він. — Пора спати.

— Та я ж тілько на хвилю, по двору перейти ся! отетерів Андрій Юхимович.

— Не можна, не можна! не вільно! Самі знаєте. Микита зачинив двері й приперт їх плечима.

— Та-ж коли я вийду звідси, що кому станеть ся? — спитав Андрій Юхимович, стискаючи плечима. — Не розумію! Микито, я мушу вийти! Сказав він тремтячим голосом. — Мінї треба.

— Не заводьте непорядків, не гарно! — сказав навчаючо Микита.

— А чорт зна, що таке! — скрикнув нараз Іван Дмитрович і схопив ся. — Яке він має право не пускати? Як вони сьміють тримати нас тут. В законї, здаєть ся ясно сказано, що нїкого не можна позбавити свободи без суду. Се насильство! се самовільство!

— Розуміє ся самовільство! сказав Андрій Юхимович, підбадьорований криком Івана Дмитровича мінї треба, я мушу вийти! Він не має права. Випусти, тобі кажеть ся!

— Чуєш ти, тупа скотино? крикнув Іван Дмитрович і постукав кулаком в двері. Відчини, а то я двері виламаю! Гицлю!

— Відчини! крикнув Андрій Юхимович, тремтячи на цїлому тїлї, я жадаю сього!

— Поговори ще! крикнув за дверима Микита. — Поговори!

— Принаймнї, піди поклич Евгена Федоровича! скажи, що я прошу його прийти... на хвилину!

— Завтра вони сами прийдуть.

— Нїколи нас не випустять! казав знов Іван Дмитрович — згноять нас тут! О, Господи, та невжеж справдї на тім сьвітї нема пекла і сим негідникам простять ся се? Де-ж справедливість? Відчини, негідник, я задихаюсь! — крикнув він хрипким голосом і налїг на двері — я розпалю собі голову! Убийці!

Микита швидко відчинив двері, грубо, обома руками й колїном відштовхнув Андрія Юхимовича, потім розмахнув ся й вдарив його кулаком в лице. Андрієви Юхимовичу видало ся, що величезна солона хвиля накрила його з головою і потягла до ліжка; справдї в ротї було солоно: мабуть з носа пішла кров. Він, немов бажаючи випливти, замахав руками і вхопив ся за чиєсь ліжко і в тій хвилї почув, як Микита двічи вдарив його в спину.

Голосно скрикнув Іван Дмитрович. Мабуть і його бито.

Далї все стихло. Слабе місячне сьвітло сьвітило крізь ґрати, на підлозї лежала тїнь, похожа на сїтку. Було страшно. Андрій Юхимович лїг і затаїв духа; він з жалем чекав, що його вдарить ще раз.

Неначе хто взяв серце, встромив в нього й кілька разів навернув у грудях і кишках. Від болю він вкусив подушку і сцїпив зуби і нараз в голові його, серед хаосу, ясно мелькнула страшна, нестерпуча гадка, що такий самий біль мусїли терпіти цїлі роки день у день сї люди, що при місячнім сьвітлї були похожі та чорні тїни. Як то могло стати ся, щоб більше ніж через двайцять років він не знав і не хотїв знати сього? Він не знав, не розумів, що то значить біль, отже він не винуватий а прецїнь сумлїнне, таке саме неумовне й грубе, як Микита, змусило його похолонути з голови до пят. Він хопив ся, хотїв крикнути з усїєї сили й бігти швидче, щоб вбити Микиту, потім Хоботова, доглядача й фельчера, потім себе, але з його грудий не вийшло жадного звуку, й ноги не слухали ся; задихаючись, звинув він на грудях халат і сорочку, порвав і зомлїлий упав на ліжко.

дить чутка, сей перший атак відперли Росиани, завдаючи Японцям великі страти на суши і на мори. Знова із Льондону телеґрафують, що Порт Артура по страшнім бою вже упав.

Начальний вожд японьский Ямаґата.

Князя Ямаґату мікадо іменував головним командантом усїх японьских військ на азийскім континентї і віцеворолем занятих в Манджуриї країн.

Князь Ямаґата, вернувши перед 30 роками з Европи, переорґанізував японьску армію на европейский лад. Протягом двох десятиліть з безладних середновічних кун японьскої міліциї сотворив велику знаменито вишколену і здисциплїновану новочасну армію, а потім сам як єї командант, перевів з нею тріюмфальний іспит в китайско-японьскій війнї, в котрій здобув собі славу не тілько знаменитого орґанїзатора, але й первородного стратеґа, а своїй армії подив і похвали знатоків мілїтарних усеї Европи. Тож іменованє сего, в своїй вітчинї так популярного і майже обожаного вожда, головним командантом на воєнім терені, а бодай в найголовнїйшій его точцї — під Портом Артура, в цїлій Японії, а головно в японьских бойових рядах, викликало новий прилив одушевленя і енерґії. Радість Японцїв по причинї іменованя Ямаґати має своє жерело ще і в тім, що саме ґенерал Ямаґата був тим, що вже раз здобув той сам Порт-Артура, котрий чим раз тїснїйшим перстенем обступаєть Японцї. Він-то в китайско-японьскій війнї взяв приступом сухопутним сю сильну і, вже тодї по европейски улаштовану, катийску кріпость, взяв одним на те, щоби та кріпость, окуплена японьскою кровю, дістала ся в руки Росиї. Три держави: Німеччина, Франция і Росия, не бажаючи скріплення Японії на азийскім континентї, приневолили Японцїв випустити тодї з рук їхню добичу і звернути Китаєви Порт Артура на се, щоби небавом потім Росия могла „виарендувати“ сю кріпость на „сто років“ від Китаю. З тяжким серцем, з почутєм кривди, Японцї опустили тодї Лєотун на се, щоби зачати ся зброїти до кріпкої відплати північному соперникови. Нинї прийшов сей час реваншу. Японцї стоять під Порт-Артуром, в якім замкнули ся Москалї, а японьский штурм на сю кріпость веде той сам славний Ямаґата.

Руска міщ. читальня в Чернівцях.

Загальні збори Товариства „Руска міщаньска читальня“ в Чернівцях, відбули ся в сали „Народного Дому“, дня 22 мая о годинї 3-тій по полудни, при значнім числї членів.

Цїлими зборами проводив Вп. секр. суду М. Кораленич в слїдуючім порядку. По прочитаню протоколу з послїдних загальних зборів, справозданю прочих видїлових і касиєра, які збори приняли до відомости, приступлено до вибору нового видїлу в склад якого увійшли: п. Йосиф Мицик, головою; Т. Бобчук, заступником голови; К. Малиновский, касиєром; М. Гундич, бібліотекарем; І. Ясеницкий, секретарем; І. Руцкий, контрольором; Т. Сковрońский господарем. Заступниками видїлових членів вибрано: Д. Пшиходного, Н. Дуба і К. Термену. До комісиї ревізийної увійшли: пп. Н. Костецкий яко голова і І. Робачек, К. Гайбович, М. Гурняк і Н. Мишковский яко члени, а яко їх заступники. пп. Н. Остафійчук і І. Уфиньский. При вільних внесенях за спонукою п. Бобчука іменовано п. Власюка і п. Созаньского почетними членами читальнї за їх заслуги около Товариства. П. Кораленич ставить внесенє, щоби з чистого доходу уділити для міщаньского хору 100 кор. на закупно нот. Се ухвалено одноголосно. П. В. Гундич в імени міщаньского хору дякує щиро так предсїдателеви, як і поважаним зборам за одноголосну ухвалу так значної запомоги. Відтак промовив п. Кораленич виявляючи новий видїл, щоби він не віддавав ся бездїлю а занимав ся більше просьвітою, запренумерував поучаючі ґазети і зниженя для читальнї згадано єї членів, щоби зняли ся впровадженєм постійного курсу для анальфабетів, та щоби розділив помiж своїх сьвітлїйших членів сю працю, причім він сам приобіцяв одну ґрупу відчитів. По тім забрав голос п. Ясеницкий, підпираючи се внесенє а загальний збір з великим одушевленєм приняв его одноголосно і поручив его виконаню новому видїлови. По вичерпаню порядку денного відсьпівано Многолїтствіє в честь нашого монарха а відтак зложив предсїдатель свою гізність в руки новообраного голови, який подякувавши зібраним за честь і довіре заявив їх, що буде старати ся совістно виповнити задачу на него вложену. На тім збори закінчено о годинї 6-тій вечером.*)

Йосиф Мицик, голова. *Іван Ясеницкий*, секретар.

НОВИНКИ.

Із унїверситету. Вибір ректора на слїдуючий семестер відбуде ся на тут. унїв. в суботу дня 25. червня.

Заподові каси хорих в Чернівцях, яких є 10 мають бути розвязані, а їх члени вписані до тутешної повітової каси хорих.

Черновецкий трамвай мав в місяци маю 1904 доходу 15.291 кор. 4 с. супроти 13.130 кор. 40 сот., які вплинули до каси попередного місяця.

*) Поміщуючи отсе справозданє, звертаємо увагу пишучих, що для ширшої руки громади будеб цїкавим знати по при зміст дискусиї також і вістки про дїяльність читальнї в такім роцї, про стан касовий, про скількість єї членів і т. д. (Прим. Ред.)

Утоплене. В Ревиї утопив ся дня 31. мая 47-лїтний Дмитро Ковалюк, переходячи вечером через Прут в підохоченім станї, вертаючи із ярмарку в Лужанах.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Хлївище, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою відбудуть ся в недїлю дня 19. червня с. р. о год. 1 пополудни в шкільнім будинку з отсим порядком нарад: 1. Установленє стану паїв, вкладок і пожичок, найбільшої і найменьшої суми, яку позволяє ся одному чоловікови зложити до щадничої каси, установленє речинця виповідженя для вкладок щадничих і речинця платности відсотків від вкладок щадничих; установленє найбільшої пожички, яку можна одному членови дати; установленє стопи процентової для вкладок щадничих і для пожичок (§§. 52 в—е, 59, 63, 63). 2. Ухваленє, що робити з лишками в касї грішми і як роздобути потрібних для каси гроший. 3. Ухвала в справі запомоги краєвої. 4. Ухвала, чи приступати до Сельаньскої каси в Чернівцях. 5. Вибір касиєра і назначенє платнї для него (§§. 29, 51, 52 ж). 6. Ухвала, кілько має бути членів в радї надзорчій і вибір ради надзорчої (§§. 32, 40. 51). — *Тит Тимінський*, начальник каси.

Черновецке товариство для огрівалень і добродїйности уконституовало ся в понедїлок, вибираючи предсїдательною Є. С. кн. п. Франціїшку Гогенльоге Шілїнґсфірст, першою містопредсїдательною п. Олену Поповичену а другою містопр. п. Фанні Райс. До рахункової комісиї вибрано прел. торгов. палати пром. сов. Лянґенгана, сов. Наталїго Тіттенґера, проф. унїв. дра Ом. Воюцкого і Кароля Вітковского. Їхними заступниками вибрано В. Бодіна і Венцла Фонтіна.

Сьвяточне отворенє „Січи“ в Берлометї н. С. відбуде ся дня 12-го червня с. р. під голим небом на „Вічнім“ зі звичайним дневним порядком. По зборах відограють Іспаські аматори театрально преставленє „Арендар“. Прибувайте дорогі брати Русини і сестри Русинки, щоб звеличати перше січове сьвято в нашім повітї, — так щоб велитень-Стіжок почув грімкі звуки воскресної пісні і заніс їх на своїх ребрах в наші дрімучі верхи. — За тимчасову старшину: *Іван Вужор*, кошовий.

Із желїзниць державних. До кінця вересня 1904 буде можна в Чернівцях кождої суботи і в переддень кождого рим.-кат., гр.-кат. і гр.-ор. сьвята набувати білєти для туристів із тридневою важностию до Дори, Яремча, Микуличина, Тартарова і Ворохти via Коломия, Делятин на потяг ч. 318. Повертати можна котрим небудь потягом особовим в часї стійности білєту, якої евентуально заходячі подїлї і сьвята не продовжують. Потягів поспішних можна уживати лише по заплаченю повної ріжницї між заплаченою зниженою цїною білєту а оплатою за їзду поспішним потягом.

Новий буковиньский шлях зелїзничий. Пос. др. Стоцкий і сов будів. Ґреґор повернули вже із засїдань австрийскої ради зелїзничої. Їхнє внесенє, щоби получити Серет із Синївцями льокальною желїзницею приняла рада до одобряючої відомости.

Уконституованє жид. ніроісповідної громади наступило передвчера вечером. Серед овацій вибрано єї предсїдателем Дра Штравхера, а его заступником Сам. Люттінґера jun. по застереженю В. Тіттінґера, що він того уряду приняти не може.

Пелягра на Буковинї. Супроти того, що пошесть пелягри, якої причиною є споживанє зіпсованої кукурудзяної муки, стала виступати і на Буковинї видало краєве правительство „популярну ризвідку про пелягру“, в якій позвено причини і обяви сеї недуги та способи протидїлани. Замітно, що пелягра навіщує передовсїм людий, що вживають алькоголїчних напитків. Пелягру завезли наші люди з Румунії, де їх годовано на роботї зіпсованою кукурудзою.

Професорка лондоньского унїверситету. На опорожнену катедру історії економії покликав сенат лондоньского унїверситету у перше жінку, міс Лїзи Томи. Вона студиювала у Кембрідж, у Girton College, історию і науки правничі, і з обох предметів здала іспит зі степенем „вищща сит laude“. З разу посьвятила ся історії права, працюючи під проводом знаного правника, сер Фрідріха Польока. Але постепенно чим раз більше стала займати єї політична економія; вона стала асистенткою професора Кунніґгема у Кембрідж, беручи участь в его працях: „Історя західної культури“ і „Зріст анґлїйскої торговлї і промислу“; опісля в лондоньскій школї економії виголошувала викладн про referendum, яке обібрала собі за специяльну мету своїх студий і небавом придбала собі ширшу славу так з огляду на глибокі свої відомости, як і з огляду на незвичайно займавий спосіб викладу.

Посуха. З Харкова пишуть до часописи „Русь“, що від місяця нї в тамошній, нї в сусїдних губерніях курскій, воронїжскій і чернїгівскій нема дощів. Посуха, що розпочала ся вчасною весною, страшно загрожує засївам. Збіже, ярина, а навіть цьвіти овочевих дерев марнїють. Страшна спека, немов у лютни, так висушила поля, що земля пересїчує ся, поначе попіл. Озимина, трава на лугах, конюшина — все починає жовтїти. Коли не впаде дощ — всїм грозить голод і нужда.

Ученість „Słow-a Polsk-ого. „Воєнний кореспондент“ орґана ваєхпольского „вдосконїна з под Ґрудка“ назвав в однім з послїдних чисел тієї часописи увазний бальон, Fesellbalon (balon captil) по польски „balon Fessla“. Горою учені коресподенти Полтєскої „сломи“!

Подяка зі Снятина. На забаві у аптикаря в Вашківцях Вп. п. Вільнера зложили жертви на бурсу в Снятинї на руки Вп. др. Льва Петровского отсї Добродїї: Вилов. Кобиданьский 80 сот., Шваб 45 сот., Торосевич 25 сот., Мошора 35 сот., Вільнер 35 сот. і Вп. Клар 30 сот. Всїм тим добродїям складає Видїл горячу подяку і поручає свою молоденьку інституцию дальшій ласкавій памяти. — За видїл товариства „Шкільна поміч“ в Снятинї: *о. Филимон Онокевский* голова, *Ілія Федорчук* секретар.

Сїльский хор П. Демуцкого. В Селї Охматові, київскої ґубернії, основав перед 15 лїтами заможний поміщик Порфирий Демуцкий сельаньский хор, зложений з около 180 осіб переважно дїтий, дївчат і хлопців. Хор не сьпіває з нот лише з памяти, а репертуар его складає ся з українських пісень релїґійного, історичного і побутового змісту. В половинї мая с. р. охматівский хор дав два концерти в Київі. Перший концерт був в сали „Народного дому київского товариства грамотности“ і призначений був для інтелїґенциї. Публики було не богато. За те на другім популярнім концертї в театральній сали названого товариства, призначенім для міщан і селян, було повно публики. Хорами управляв сам Демуцкий, а публика була вельми одушевлена сьпівом. (За „Кіевск-ою Старин-ою“).

Звідки взяла ся скала в термометрі Фаренгайта? Як відомо, точка замерзаня води (яка в термометрах Цельзия та Реоміра є 0°) має в термометрі Ф. знак 32°, а точка кипіня води 212° (отже від точки замерзаня до точки кипіня води є 180°). Звідки взяла ся та подїлка? Скала того термометра походить від Нютона, що в р. 1701 приняв температуру крови за точку вихідну своєї скалї; его термометер був рурковою скалиною, наповненою олїйом льняним, найнизшою его точкою була точка замерзаня води. Точка, відповідаюча температурі крови, мала число 12 після уживаного тодї системи; відступ між точкою замерзаня а точкою температури крови був подїлений на 12 частий, так що точка кипіня води випадала при 30 степенях. Опісля Фаренгайт, побачивши, що степені Нютона стоять за далеко від себе, подїлив кождий з них на дві части, так що температура крови виносила 24°. Опісля взяв він озяблаючу мішанину соли і леду, якої температура лежала після его скалї 8° під точкою замерзаня води. Від сеї точки до точки температури крови подїлив скалю на 24 частий, так що точка замерзаня мала 8°, точка кипіня води 53°. Колиж і ті степені були за великі, Ф. подїлив кождий з них на чотири части, так що точка замерзаня води випала $4 \times 8 = 32°$, точка температури крови $4 \times 24 = 96°$, а точка кипіня води $4 \times 53 = 212°$.

XIX.

На другий день в ранцї в нього боліла голова, гуло в ухах і цїлий він почував ся слабим. Згадувати про вчорашню свою слабість йому було соромно. Він учора був малодушний, бояв ся навіть місяця й щиро висловлював чути і думки, яких раньше і не підозрівав в себе. Наприклад, думки про незадоволеність фільозофічної дрібноти. Але тепер йому було все одно. Він не їв, не пив, лежав нерухомо й мовчав. „Мінї одинаково — думав він коли його питано. — Невідповідати му... Мінї все одно“.

Після обіду прийшов Михайло Аверянович і приніс чверть фунта чаю й фунт мармоляди. Одарка також приходила й цїлу годину стояла коло ліжка з виразом тупої журби на обличу. Навідав ся до нього з доктор Хоботов. Він приніс слоїк й бромоним калїєм і приказав Микитї покадити чим небудь в палатї.

Над вечір Андрій Юхимович умер від апоплектичного удару. Попереду його страшенно поразило й занудило; щось гидке, похоже, як здавало ся на гнило-квасну капусту й гнилі яйця, проникаючи в цїле тїло, навіть в пальцї, потягло від шлунку до голови й залило очи й вуха. Позеленїло в очах. Андрій Юхимович зрозумів, що прийшов йому кінець, і згадав, що Михайло Аверянович і мілїони людий вірять в безсмертє. А що, як воно є? Але безсмертя йому нехотїло ся і він думав про нього лише мент. Стадо антильоп, незвичайно гарних і знаних, про яких він учора читав, пробігло біля нього; потім баба простягла йому руку з рекомендованим листом. Сказав щось Михайло Аверянович. Потім все щезло й Андрій Юхимович заснув на віки.

Прийшли слуги, узяли його за руки й за ноги і піднесли в каплицю. Там він лежав на столї з розплющеними очими й місяць в ночи осьвічував його. Вранцї прийшов Сергій Сергієвич, побожно помолив ся до Росиня й закрив своєму колишньому зверхникови очі.

За день Андрія Юхимовича ховали. На похороні були тілько Михайло Аверянович і Одарка

Належитість за Оголошеня за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторона через ціду ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При більшаразових уміщенях опускаєть ся на ціні процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жирової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних кравках, з мережками і гладких ріжної сорти і Knirt сам. — Парасольки для дівчат і дітий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Кашелюхи соломині і фільцові, для пань, панів і дітий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик П. Ляндштетер і Сиповс, Гинрик Іта у Відни, як також Йосиф Шідер і Сиповс в Грацу. Наймодерніші предмети шнуртові для дам, шапочки, найлїпші соломині капелюхи в ріжних фасонах і модних кравках, правдиві Панами, фльорентинські, капелюшки для дітий (Matrosenhüte), і инші новости.

Артикули Lawn-tennis Склад ракет і куль Сланенгера з Льондону, Тенеда з Відня. Бельгійні прибори і убеворки до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкірині і бронзові на подарунки. Новости в сталинах із бронзу, годинники, фігури, гарнітури до писаня і до курева, шкіряні мошонки, ташки на дамсти і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички наймодерніші, з кураєвих як і заграничних шовків, фуляровi, краватки до прання, рукавички шкіряні і з найлїпшої ярки.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дівчат хлопців і дітий із жіпрової шкіри з ріжних кравків, драп, сьвинсї, Боксаїї, сатинованї і т. з. до шнурованя, на ґудзики з ґумою і п.

Сандали системи Дра Лямана і ис. Кавіна найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім наборі. Найлїпші американьскі пінєнки.

Мужеске біле, з ліна, зефірів, полотна, шіфону і батисту, кравно найлїпших фабрикатів під ґаранцією. Кавидинки, манжети, хусточки до носа, пашмоди для панів, пань і дітий в найновійших кравках. Сорочки сїтані до колеса, осушувачі тїла від поту, калїсони системи Дра Лямана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, кувери до подорожи, торби ручні з замочками або без них, нецесарів, міхи, плиди, порєтінники, ремені, парасолї, етуї, мішки на біле, ковдрі на ночлєг найновійші нортвенетки для пань і панів, коци до подорожи і повозів і т. п.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска 11, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Канцелярия

друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена

в неділю і сьвята від ½10 до 11 години рано.

Друкарня товариства „Рускої Ради“

має на складі

„контракт купна і продажи“

в руськім язицї.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковині і практичний рільник.

До набутя в друкарні тов. „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належить посилати 30 с. на порто. (—)

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

П. Т.

Осьмілюю ся заявити Вп. П. Т. Публицї, що я перебрав на себе довголїтну і загально знану

РОБІТНЮ ОБУВИ

Михайла Юхневича

і перенїс на улицю Руску під ч. 18.

Як давнїйше так і тепер, яко довголїтний управитель висше згаданої фірми, буду стреміти до того, аби під кождим взглядом Вп. П. Т. Публику вдоволити, і прошу о ласкаве допіре.

Приймаю всїлякі замовленя, для Веч. Духовеньства пп. урядників всїх урядів, пп. п. і п. офіцирів і т. д. — Всї замовленя виконують ся точно і солїдно.

Сталі клієнти котрі мають вже міру у фірми М. Юхневич, зволять зголошувати свої замовленя картною кореспонденцийною.

З поважанєм

Антін Бренґнер

робітня обуви

улиця Руска ч. 18.

22 (6—6)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * * „Недоля“ ілюстрована повна	—·24
Ів. Сянюк. „Образки з природи“	—·20
О. П. „Хлопці оклїнники“	—·40
Омелян Попович „Розмови“	—·40
Корнель П. Устиянович „Три кіпані нагадки“	—·40
В. Умінський-Ф. Корозовський „Як повстала земля і який буде єї конець“	—·30
Проф. О. Ерешчук „Іван Сучасний“	—·40
Ів. Пежанський. „Пропасть“	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума“	2·50
Ганжин. „Малярі“	—·20
* * * „Зерна“	—·20
* * * „Котлет по заслузі“	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурка“	—·20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речинки.)	2·—

Видання тов. „Руска Школа“.

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка“	1.20
Ом. Попович. „Методика“ І часть	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли“	1.—
„ „ „10 казок для дїточок“	—.20
„ „ „Збірка замовлянь“	1.—
Ів. Сянюк. „Образки з житя“	—·20
Шпейнаровский Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи гімн.	2.80

Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Граматика“	—·20
„ „Передмови“ на закладати книги	—·40
„ „Буковиньска Русь“	2·40
„ „Mitcritikvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie“	—·40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярскі“	—.20
Франко Іван. „Русько-українська література“	—.20
Теодот Галїн. „Домашний лекар“	1·—
Шгуляк Єротей. „Вороняньскі згадки“	2.—
О. Шпитко. „Лекта з пекла“	—.30
Др. Теодор Галїн. Домашний лекар	1.—
Др. Юлеф. Сеняжкевї епоминк	—.50

	К. с.
Евг. Жуковский: „Учебник рільництва“	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?“	1.20
Франчук: „Оперка“	—.30
Підпа: „Восток і запад“	2.—
С. Тихий: „Як робити тестамент?“	—.30
Марченко: „Ідеєна хата“	—.30
Ярчевский: „Серце жовнїр“	—·60

При замовленях книжок упрашає ся прислати на порто.

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДІЖИ,

є до набутя

в Друкарні „Рускої Ради“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 64. Чернівцї, недїля дня 30. мая (12. червня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Галицкі доповняючі вибори.

Вже сего вівтірка приступлять рускі виборцї 10 галицких повітів до поповного вибору своїх 10 послів, що не могучи погодити із честию руского народа дальше своє пробуванє в шляхотско-польскім соймі, кинули его. Вся чесна руска суспільність уважає точкою народної солїдарности, щоб усї бувші посли були вибрані на ново. Се однак не відносить ся до кацапів, які зєдинили ся з польскою шляхтою для зломани рускої солїдарности! З поміж руских послів будуть мати контркандидатів Старух в Лїску, Мазикевич в Рави Могильницкий в Рогатинї, Богачев в Долинї і Барвіньский в Бродах і то в особі кацапского атца Ефрфиновича, — з роду Полика. Внаслїдку виборів нинї годї провидїти, буде він однак мабуть для Русинів добрий, як в Галичинї при звісних виборчих обманьствах мож взагалї робити якісь комбінациї з приводу виборів. На всякий случай однак виказують сї вибори ще раз, що кацапскі керманики, се люди без всякої національної чести, які не можуть здобути ся на що иньшого, як на те, що відграють ролю нужденних зрадників — Ефіяльтів власного народу.

Із виборчого руху.

Збори, скликані вільнодумним виборчим комітетом в Заставнії, відбули ся, як ми вже писали при удїлї майже 300 найповажнїйших участників в домі власт. більш. пос. п. Жиг. Вайєгляса. По сьвяточнім привітї гостий послів Василька, Стоцкого та сов. Калитовского, якого ще з окрема привитали селяни в сали зборів хлїбом-солею отворив наради о. Драчиньский, дякуючи присутним за удїл та вказуючи на велике значінє, яке має теперішна доба вільних виборів в полїтичнім житю Буковини. Після того вибрано предсїдателя зборів в особі сов. Межвіньского, що серед оплесків приймає вибір і удїлює слова проф. др. Ст. Смаль-Стоцкому. Бесїдник, подякувавши за запросини, звертає увагу зібраних не еволюцию полїтичних відносин на Буковинї, яка за управи кн. Гогенльоге дійшла вже до того, що маємо вільні вибори не лиш на папери але і на дїлї (Оклики: Славно!) Давно вибирано у нас послів після старостиньских приказів, через що і сойм не відповідав воли народу. Вибрано до сойму 3—4 мужиків, а відтак загорнули всї мандати дїдичі, аж в недавних часах увійшло до сойму кількох послів розумієчих і заступаючих інтереси широких, покривджених мас народних. Тож і тепер, коли на порядку дневнім є визначенє посольского кандидата для заставнецкого повіта треба вибрати на него такого чоловіка, який би не лиш розумів народні потреби але аби також ішов рука в руку з иньшими демократичними послами, які старають ся о культурно-економічне піднесенє населеня не лиш в соймі але і по за его мурами із власної ініциятиви. Таким кандидатом, що розуміє народні потреби і із усїх сил буде їх боронити є як раз сов. Калитовский. (Бурливі оплески: Славно!) З окрема звернув ся бесїдник ще до сов. Межвіньского з просьбою, аби через приязнь до др. Гакмана, якого він тамтого року так дуже підпирав, не помнив інтересів населеня свого судового округа, якому такого посла, що йде рука в рука з его ворогами хиба не треба, щоби отже при новых виборах захован цїлковиту центральність. Другим бесїдником був дїдич, Жиг. Вайєгляс. В гарній рускій промові виказує він, як др. Гакман, якого він попереднім разом так попирав, завів его надії і не додержав обіцянки, що буде в рівній мірі заступати як Русинів так і Жидів, що найлїпше показало ся, коли пос. Гакман не хотїв підписати інтерпеляциї проти антисемітским часописним статям. Із сеї причини із повним переконанєм перейшов бесїдник яко Жид із приятелюваня з Гакманом до сполуки із народними рускими послами. Жиди мусять іти в борбі за рівні права разом з Русинами. Сїльскі убогі жиди так само полїтично покривджені як і селяни, спільний інтерес сдває їх. Просьвіта поступає що раз дальше і доказує що кождий чесний мужик може бути добрим другом чесного жида і що оба мусять тримати ся разом в борбі за економічне і полїтичне визволенє. Лиш союз, що основує ся на рівноуправненю, може сповнити свою високу цїль. Бесїдник просить ще о вияснене сїчового руху та про причини ворожих єму поголосок. В кінци приходить до цїли нинїшних зборів і як горожанин і виборець із Заставнеччини уважає враз із „Вільнодумними“ найвідповіднїйшим кандидатом для Заставної сов. Калитовского, се впрочім рішать самі збори. (Грімкі оплески. Славно). Такої самої думки про особу кандидата є також парох о. Драчиньский. Нїхто не зможе красше заступати заставнецкий повіт як его довголїтний приятель, сов. Калитовский. Єго справедливість і любов народа без національної і віроісп. ріжницї остають у кождого в живій памяти. (Оклики славно!) Кождий знає скілько він поміг народови, спішучи кождому в потребі із радою і помочию. Оттому просить бесїдник сов. Калитовского в імени всїх присутних, щоб приняв кандидатуру і заступав в соймі із рівною справедливостию Русинів і Жидів. (Грімкі оплески). — На се забрав слово сов. Калитовский, виказуючи в довшій промові причини, які спонукують его до приняття кандидатури. Знаючи, що головною причиною політ. і економічн. занепаду руского народу є незгода, вірить, що лиш єдність всїх Русинів зможе їм добути належне становище в Австриї. І ради удержаня тої єдности приймає він кандидатуру з кличем, що всї повинні мати рівне право, що один народ не сьміє угнїтати другий. (Признаня передовсїм у Жидів). Своєї задачі він вповнї сьвідомий, а що до програми своєї то він вповнї згоджує ся із „Вільнодумними“. На будуче як і досї буде рівно заступати і Жидів і Русинів, тутже взиває наших селян, щоб брали собі із Жидів примір, як треба дбати о свою просьвіту, яка запевнює чоловікови добробит навіть під найгіршим гнетом. Промову свою приняту з великим одушевленєм, кінчить він запевненєм вірної служби для свого повіту. — Надуч. Радик пригадує послам, щоб внесли в соймі рівномірне розділене шкільних тягарів на громади і двори. На се заявляє пос. Василько, що про те дбали „Вільнодумні“ і коли в соймі здобудуть більшість то се сповнять мимо дїдичівского опору. Відтак як парляментарний посол із заставнецкого повіту звертає ся до зборів, згадуючи „подвиги Гакмана і поручає кандидатуру сов. Калитовского. При сїй нагодї вислоняють збори

НАШ АЛЬБОМ.

Олекса Коваленко.

Чари кохання.

Вона йому на груди вся схилилась,
Здавала ся весела і сумна
І ніжно в очі так йому дивилась,
немов там щасте бачила вона.
Я добре знав — вона його кохала
Несла йому у жертву все своє житя
І ласки в його теж собі прохала —
Відкляну ждала на свої чутя!

В ту мить й мінї бажало ся кохати
І щасте з щирою душею взнати —
Дарунку кращого в житї вкусить,

Бажало ся до серця пригорнути
І все на сьвітї чисто геть забути,
Пожити в щастю хоч єдину мить.

Франц Михайлів.

Душа мовить.

(Із циклю: „З сїр“).

(Моєму вчителеви, Евгр. Лепкому присвячую).

I.

До великої церкви іду я в трівозї
(душа моя говорить безсильна, зболїла),
бо не знаю напевно, чи в дорозї
не спинить що, не зломить утомлені крила.

Я не знаю напевно, чи мінї не стане
на дорозї ворожа, невмолима сила,
але йду я, бо тутка усихаю, вяну,
бо розпука би чорна ту мене зломила.

Не приходжу рыдати: „Я є нещаслива“,
нї ратунку для себе цїлком не бажаю,
я приходжу поглянуть, як хвиля щаслива
і як царство спокою, тиші виглядає.

24./IV.

II.

Нехай за мною піде, хто сльозами
гіркими плакав на нещасну долю,
нехай за мною піде, хто в безтями
хвилї не вірив у царство спокою...

Тутка розпука у серце не впє ся
йому, а царство спокою у груди
мов струя чиста, широка розлє ся
і в його груди вічний спокій буде...

Нехай за мною піде, хто сльозами
гіркими плакав на нещасну долю,
хто у хвилини розпуки, безтями
не вірив в царство щасти і спокою...

23./V.

III.

Спокій для того, хто піде за мною
у синї гори з рідної чужини,
спокій для того, хто аж тут за мною
на крилах духа свойого прилине...

Тут кожда скала тихенько розкаже,
як в житю свому добитись спокою —
спокій для того, хто піде за мною
й йти мо так довго, аж трупом не ляже...

Спокій для того, хто піде за мною
у синї гори з рідної чужини,
спокій для того, хто в дорозї згине,
але йти буде хоч хвилю за мною.

24./IV.

Сильвестер Яричевський.

До * * *

Весна на личеньку твойому,
мельодий повеи в Тебе голос —
чомуж то над чолом погідним
посивів в Тебе чорний волос?

Відай в заранї горе й болї
пятно на Тебі полишили,
хоть серця не могли убити
нї весняного чару й сили.

Оттак на майські рожі-цьвіти
паде часом сніжна пасмуга
і хоть весна проміннам сяйо —
глядить крізь нього жаль і туга.

Чортория, 5./VI. 1904.

Сильвестер Яричевський.

Сумна палата.

На зеленім горбку,
у цьвітистім вінку —
там пишаєсь чудова палата,
хоч довкола весна,
то палата сумна
й тишина в нїй царює заклята.

Лиш часом на весні —
в ясні, тихії дні
пани і панї виходять у парі —
мов би двоє пташат,
сивих тих голубят —
подивитись на сонячні чари.

Паде мовчки їх зір
на ланцух синїх гір,
На гаї, на левади розлогі —
а жах тїлом страсе
як поглянуть лише
на мужицькі хатини убогі.

І трівога в них їсть
бідне серце і кість —
ворогів так багато, багато!
І крізава мара
їх спокій пожира
і вертають у пишну палату.

А палата день — ніч
суспокій гонить прич
і голосить страшную оповість,
що за кривди людий
у нїй ворог тяжкий
поселив ся: Нечистая совість...

Чортория, 4./VI. 1904.

пос. Василькови одноду-шну заяву довіря. Відтак промовив ант. Шехт, радіючи, що на зборах є разом Жиди і Русини, яких спільний інтерес єднає що раз більше а потім просить інформаций про „Січи“. Уділює єму їх пос. Василько, висловлюючи всї їх задачі і цїли та безпощадно демаскуючи тих обманців, що хотїлиб поголосками приписати „Січам“ антисемітскі аспірациї, яких вони зовсїм не мають. На ту тему говорив також проф. др. См. Стоцкий. Повну горожаньских почувань промову виголосив ще суд. секр. Цурковский, остерігаючи виборців, щоб не дали ся нїкому терориэувати. Нїхто не сьміє казати, що суд, почта, або штайрамт хоче, аби той або той мусїв бути вибраний, бо се річ протизаконна. Се впрочім булаб і неправда, бо на такий терориэм нїякий урад собі позволити не може. Воля виборців має бути вільна, послом мають они вибрати собі того, хто буде найлїпше заступати їх інтереси. Відтак промавляли надуч. Радомский, Зибачиньский і уч. Омельский, який поставив внесенє, щоб збори ухвалили кандидатуру Калитовского, що сї одноголосно рішили По доповненю виборчого комітету замкнув предсїдатель збори окликом в честь цїсаря, а зібрані розійшли ся повні надії, що при сих виборах, доложивши працї, положать конець сумної памяти Гакманівщинї! і виберуть собі посла, який з'уміє заступати їх а не танцювати за паньскою дуткою а таким послом буде як раз пос. Калитовский.

В вижницкім окрузї виборчім висувають кандидати проти пос. Василька пос. сов. Ганїцкого. Видно і єму забагає ся бути бодай кандидатом посольским. І то будуть приємні мрії, шкода лиш, що їх вибори — певно розвіють. — У Вижници відбудуть ся у вівторок допрочні наради передвиборчі, скликані „Вільнодумними“.

*

В Садагурщинї проти пос. др. Ст. Стоцкого пови що нїхто не рішив ся на те, щоб бути Zahlkandidat-ом.

*

В недїлю відбудуть ся предвиборчі збори „Unite-I“ в маґістратскій сали в Чернівцях. Реферувати буде др. Люпу, а рівночасно будуть відбувати ся збори в Кімполюнґу під проводом А. Онгула.

*

„Нїмецкі“ Нїмцї скликають на недїлю збори виборців і своїх мужів довіря, що будуть відбувати ся в „Deutsches Haus“ на кругольни.

*

Із Черновець поруч дра Штрайхера, проти якого спрагають ся всї темні сили, буде кандидувати дир. маґ. Відман в місце бар. Кохановского, який каже, що він вправдї не кандидує, але евентуальний мандат приймиби.

*

Нинї вечером відбуде ся спільна конференция „Вільнодумних“ із нїмецкими поступовцями, щоби скристалїзувати справу обопільних відносин при наступаючих виборах.

Росия й Японїя.

Росийска інтендантура.

Росийска інтендантура дуже лихо зорґанїзована а до того єї функціонарі зовсїм не сумлїнні. На далекім Сходї навіть нема, як пише в Русско-м Слов-і В. Немирович Данченко, біля для хорих. „Наші інтенданти, пише він, робили чуда вже в часї росийско-турецкої війни. На лїто роздали салдатам кожухи а на зиму позабирали їх до маґазинів. Цїла Европа мала тодї нагоду переконати ся про витревалість росийского жовнїра, який лютою зимою переходив Балкан в однїй подертій мантли. Один такий чудотворець із поміж інтендантів заявив отверто: Я числив на могучість Росиї і се не завело мене. Я знав, що росийский жовнїр нїчого не потребує і для того не дав я єму нїчого“. — Також і запровіянтованє війска полишає богато до бажаня. Мясна пожива, яку дістає війско не пригожа. Варшавскій Дневникъ заявляє що консерви виробу петербурского не смачні й не розварені, а булїону прямо годї їсти. Ржевскі консерви такі самі. Консерви спроваджувані з за границї добрі але хиба для людий здорових. По шпиталях годї їх вживати, бо мають в собі надто богато корінних приправ і лою.

Нужда в Кореї.

Кілька місяців війни лягло незвичайним тягаром на економічнім розвитку Кореї. Після вісток, які походять із Сеулю, ширить ся там страшна нужда. Паперові гроші втратили всяку вартість. Житє подорожіло незвичайно. Всї средства поживи подорожіли в двоє. Мясо, риж і дичину можна дістати з трудом хиба за дорогі гроші. Нужда і голод моглиб бути залагоджені, якби торговельні кораблї могли обслугувати Чемульпо, як давно. Вина і засобів вугля там дуже мало, а бараболь, що становлять головну частину поживи Кореанців, сего року нема совсїм.

Із поля борби.

Передвчорашні вістки про розбитє Японців а відтак знова про здобутє Порту Артура оказали ся „хіньскою блїгою“ хоч наробили чи мало шуму у сьвітї. Дб Порту Артура Японцям ще більше як 50 км. дороги, заставленої великими фортами, мінами і иньшими укріпленями, які Японцї будуть мусїли здобувати одну по другій. Якийсь росийский фаховець пише в Новом Времен-ї, що після теоретичних обчислень до здобутя властивої кріпости буде треба найменьше 120 днїв, знова „Echo de Paris“ доносить, що адмірал Віндгефт повідомив царя тайною депешою, що грозить небезпека упадку Порту Артура. Із Петербурга via Париж розійшла ся поголоска, що адмірал Скридлов, вже в Портї Артура. Однак в се хиба годї повірити. — Із Льондону і Риму доносять що Того безвинну непокоїть росийску залогу в Портї Артура та що недавно знов вислав на звіди японьскі канонїрки, які підплили аж в гирло Порту-Артура, аж сильний огонь із росийских фортів приневолив їх вертати ся.

Пляни Куропаткіна.

Фаховцї уважають, що похід Куропаткіна на Порт Артура між армії Курокі, Оку, Ноджу і хіньского ґенерала Ма бунби прямим безглуздєм; супроти того уважають росийскі вісти, ширені про мнимий царский розказ, аби йти на полудне а також і подвиги Штакельберґа чистою фінтою, яка має обманути Японцїв, що до плянів Куропаткіна, який із головним війском і пожиною вертає за Тієлинґ, аби там в укріпленім таборі між Шанту і Кай-тун перебути надходячу дощеву пору.

Загалні Збори тов. „Руска Школа“.

(Далї.)

Про дїяльність філїй довідають ся сьвітлі збори із важнїйших точок, які виймаємо з надісланих справоздань. Філїя черновецка мала в минуршім роцї 49 членів, 2 загальні збори, 3 видїлові засїдани. Відчит мав п. Іл. Карбулицкий на тему: „Чому вістались Русини по задї в культурі“. Філїя видавала „Крейцарову бібліотеку“ під редакциєю Іл. Карбулицкого, вийшло 7 чисел в 13.500 примірниках. Кіцманьска філїя мала 66 членів, з котрих мали відчит п. В. Кузелка: „Про вартість молодежи поза школою“ і п. Ів. Никорак: „Плекане товариского житя“. Видїл задумує отворити бурсу для учеників ґімназиї, яку мають отворити з 1. вересня с. р. Члени сеї філїї урадили в Кіцмани і по деяких громадах кіцманьского повіту приготовляючі курси для хлопців, що хотять вступити до ґімназиї. Видїл закупив 200 примірників I. і II. числа „Крейцарової бібліотеки“ і роздало даром дїтям тих шкіл, котрих учителї є членами товариства, вніс петицию до сойму о підвисшенє платнї учительскої і устроїв пращальний комерс в честь інспектора Н. Синиуха. Ся філїя також запомагала бурси селяньску і дївочу в Чернівцях. В справі стипендиї імени Ом. Поповича уложено фундацийну грамоту, і є надія, що згадана стипендия упійде в короткім часї в житє.

Вижницка філїя числить 62 членів, були 2 видїлові засїдани, уряджено 2 вечерки з танцями, одни у Вижници, другий у Вашківцях п. Чер. Філїя ширила видавництва товариства. П. Іван Гарасимович мав відчит: „Про конечність заведени південної передполудневої науки“ а п. Осип Безпалко: „Народна осьвіта і народний добробит“.

Путилївска філїя мала 3 засїдани видїлові і три загальні збори в ріжних гірских місцевостях. Відчитів було 2. Пан Гайбка: „Учім і виховуймо молодїж морально“. П. Гордийчук: „Як переробляти повістку у народній школї“. Введено в житє орхестру, відбуло ся кілька проб. Панї виготовили ручні роботи на томболю. Члени дбали о те, щоби всї писали квіти по руски.

Філїї виявляли впрочім свою дїяльність не лиш відчитами і сходинами, але й, як се само собою розуміє ся, нарадами над всякими иньшими справами школи й свого стану, котрі предкладали головному видїлови, згадано предложать нинїшним зборам. Взагалї наше бук. русве учительство, порозумівши вже добре вагу свого становища серед рускої суспільности розвиває в філїях то-

---

Іван Вачиньский.

Птички в господарстві.

Чи повірить хто, що модистки в наших часах причиняють ся до піднесени цїн хлїба? А оно дїйсно так. Глянемо тілько на моду. Мода наших днїв вимагає того, щоби капелюшок кождої дами був прикрашений трупом птички, бо се належить до доброго тону. Капелюшки дам із сфер родової і грошевої аристократиї прикрашені трупами дорогих еґзотичних птичок сьпівучих; дами широких верств суспільних вдоволяють ся прикрасами з наших домородних крилатих сьпівачів, а навіть служницї, котрі днесь не хотять в модї уступати своїм паням, чванять ся одна перед другою, що на своїм капелюшку мають одно або два крильця з голуба, забарвлені на ріжні способи! А кілько то таких капелюшків з їх прикрасами минає ся в однім сезонї? Мілїони. А враз і з ними гинуть великі мілїони крилатих сьпівачів для догодженя однїй лиш амбициї женщин!

Вже сам закон природи наказує уважати птички пожиточними в господарстві. Они нищать шкідливі для рільництва хробаки і комарі, що підгризають коріне та пустошать насїнє; через се масове нищенє птичок множать ся чим раз більше хробачки та всякого рода комарі і тим способом зменьшає ся продуктивність посїву хлїба а в наслїдок того відтак і хлїб дорожіє.

Тим способом мода несьвідомо впливає досить значно на уклад цїн збіжа, причиняючись не меньше до більшого убожества найнизшої верстви населеня; одним словом прикраса дамских капелюшків трупами крилатих сьпівачів викликує фатальні наслїдки не тілько в природї але і для суспільности. Що так а не інакше дїсть, доказали се вже давнїйше аґрономи і статистики. В полудневих краях єсть той стан еще гірший. Хотя там меньше уживають таких капелюшків, але натомість населенє, особливо низших верств, поступає взглядом птичок справдї в варварский спосіб. В часї перелету птиць на весні до країв північних і на оборот в осени на полудне мілїони і мілїони тих птиць ловлять там на всякі ріжні способи і убивають для поживи.

Чи не впало нїкому на селї в очи, що від якогось часу ластівок є чим раз меньше? Коли давнїйше ластівячих гнїзд можна було бачити під стріхою кільканайцять і в кождім з них виводились молоді, то днесь більша частина старих гнїзд полишилась порожними, а нових дуже мало повстає. А ластівка іменно є птичкою, котра пожерає найбільше комах та хробаків таких, що нищать засїв збіжа, а самого зерна не ткне. Як великою шкодою для рільника є утрата одної ластівки, най послужить факт, що вага з'їджених нею шкідників, рівнає ся єї вазї. Для того охорона птиць для рільництва є неоцїнена.

Звісно загально, що по наших селах дїти для одної лиш забавки, не маючи сьвідомости о хосенности птичок для рільництва, нищать їх гнїзда, особливо коли вних є молоді. Булоби отже порадно, щоби родичі, учителї, зверхности громадскі і взагалї всї сьвідомі люди звертали на то більше уваги та поучували дїти о їх для рільничої господарки шкідливій роботї, караючи строго непоправних.

Не знаю, чи всїм звісно, що держави: Франция, Нїмеччина, Австрия, Швеция, Іспанїя і Портуґалїя заключили 19 марта 1902 р. інтернаціональну конвенцию що до охорони птиць. Від сеї конвенциї усунув ся як раз край, котрого населенє мілїони і мілїони нищить пожиточних птичок. Тим краєм є клясична Італїя, що мотивувала своє неприступленє до міжнародної конвенциї тим, що її бідна верства уживає тих птиць на поживу.

На основі згаданої конвенциї і ми повинніб вже мати відповідну устану, але на жаль, наш парлямент по причині національних і партийних борб не має часу сим дїлом заняти ся. На великий случай булоби вказаним, щоби котрийсь з наших послів заінтерпелював мінїстра рільництва, для чого доси не предложено подібної устави?

З „Економіста“.

варства чим раз живійшу і успішнійшу діяльність в користь просьвіти і осьвідомленя руского народа на Буковині. Бажатиб лиш можна, щоб сей рух не уставав, а чим раз більше змагав ся і ширшав та обняв вкінци не лише ще й ті одиниці помежи учительством, що до справи народної відносять ся ще байдужно, але й всю прочу руску інтелігенцию.

Ось вам сьвітлі збори — кінчив проф. Клим — справоздане із діяльности головного виділу і філій товариства, котре отсе піддаємо під ваш ласкавий осуд, передаючи заразом наші уряди у ваші руки".

Опісля здав справу проф. Шпойнаровский про стан каси.

Приходи були слідуючі:

1. Чистий гріш із року 1902 К	291·73
2. Із розпродажі видань товариства . . . . „	326·32
3. Соймові субвенциї за рік 1903 і 1904 à 600 К . . „	1200·00
4. Вкладни філій (Черн., Кіцм., Вижн. і Стан.) . . . „	159·84
5. Членські вкладки . . „	25·00
Разом всїх доходів було К	2002·89

Розходи були слідуючі:

1. Друкарни за друкованє видань товариства . . К	1219·60
2. Видатки з нагоди ювілею 1. десятиліття запровадженя фонет. правописи в школї і уряді . . . . „	192·86
3. Видатки з нагоди участи в сьвяточнім принятю Миколи Лисенка . . . „	89·60
4. Запомоги ученикам . . „	75·34
5. Чинш „Народному Домови" за рік 1904 . . . „	120·00
6. Вінець на могилу Ізидора Воробкевича . . . „	24·00
7. Видатки з нагоди подорожі відпоручника руских товариств до Полтави на сьвяткованє відкритя памятника Котляревского . . . „	12·00
8. Адміністрация . . . „	10·36
9. Дрібнійші видатки . . „	2·16
Разом всїх видатків було К	1745·92

Чистого гроша за рік 1903 зістає ся в касї 256 кор. 97 сот.

Адміністратор товариства проф. Ісопенко здає слідуючий рахунок із видань товариства.

		перебр.	роз.	ост.
1 Образки, Синюка	à —·20	292	1	291
2 Методика І., Поповича . . .	à —·60	128	20	108
3 Десять казок — Поповича . . .	à —·20	450	17	433
4 Руска читанка — Шпойнаровского	à 2·80	692	8	684
5 Педаґоґіка, Барановского . .	à 1·20	748	12	736
6 Методика II., Гавращука . . .	à 2·—	290	10	280
7 Як бідні збогатіли	à 1·—	379	4	375
8 Збірка розпоряд.	à 1·—	180	14	166
9 Пів сотні повісток, Поповича .	à —·60	100	30	70
„ „ .	à —·50	400	15	385
„ „ .	à —·40	500	8	492
Разом .		4159	139	4020

Контрольор проф. др. Маковей подає зборам до відомости, що всї рахунки в найлучшім порядку.

На внесенє надуч. Іві Ілюка висказують збори уступаючому виділови абсолюторию.

Інсп. Пихоронич забирає слово і апелює до загалу учительства, щоби кождий учитель чи учителька були членами „Рускої Школи".

В справі реширеня ферий в народній школї промовляють: уч. Дудинский, уч. Гарасимович, уч. Карбулицкий і проф. др. Стоцкий.

Проф. др. Стоцкий забирає слово і дякує сердечно русову учительству за овацию, яку єму зроблено з нагоди сьвяткованя 10 лїтного юбилею істнованя фонетичної правописи.

До 3 точки забрав проф. Клим слово і між иньшим сказав ось що:

„Межи провідниками руского народу, що докладають всїх сил, аби здобути красшу долю свому народови, займає дуже визначне місце посол Николай Василько. Він має також великі заслуги около нашого шкільництва, бо розуміючи дуже добре вагу народної осьвіти для культурного піднесеня народу, старає ся він з прочими нашими послами піднести наше шкільництво до висоти культурних народів. Єго могучому впливови вдало ся не одно придбати, що принесе велику користь нашій народній справі. Пригадую лиш справу обсадженя директури при II. ґімназиї в Чернівцях, а тепер причинив ся він своїм великим голосом значно до того, що ми вже з 1. вересня напевно маємо ґімназию в Кіцмани. Задля сих великих заслуг ухвалили головний виділ, предложити Вам, сьвітлі збори, внесок, щоби головні збори іменували посла Николая Василька почесним членом товариства".

Сей внесок приняли збори з великим одушевленем і одноголосно ухвалили — іменувати Николая Василька почесним членом „Рускої Школи".

До пос. Н. Василька вислав голова товариства телеґраму слідуючого змісту:

„Мило менї донести Вам, що головні збори „Рускої Школи" іменували Вас сегодня за Ваші великі заслуги поле руского шкільництва почесним членом. — Проф. Клим".

НОВИНКИ.

Іменованя. Правительственні концепісти Михайло Ромашкан і Ромуальд бар. Шимонович іменовані ц. к. правит. комісарами в Чернівцях, а ц. к. конц. при намісництві в Лїнцу Бруно Герберт Люттінґер і конц. практ. Олександер Кобзаньский правительственними концепістами перший в Чернівцях, другий в Вашківцях а ц. к. ком. правит. Моріц Лайцнер приділений до мін. справ внутрішних.

Із гр. прав. висшої школи реальної. З огляду на те, що устні іспити зрілости розпічнуть ся дня 8 липня, скінчить ся шкільний рік вже в середу д. 6. липня. Іспити приватистів будуть відбувати ся д. 4 і 5 липня. Внесені приватисти мають явити ся в канцеляриї директора д. 3. VII. о год. 10 рано із посьвідоюю сплати чесного і таксою в сумі 24 кор.

Будівля нового університету. Нариси нової будівлї університетової в Чернівцях вже висиляли із міністерства. Новий будинок має находити ся біля господарскої школи. По розглядженю і одобреню нарисів підуть они назад до Відни, щоб на їх основі поробити остаточні плани.

Звичайні загальні збори каси для ощадности і пожичок стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Ставчани, відбудуть ся дня 19. червня с. р. о 2 год. попол. з отсим порядком дневним: 1. Прочитанє протоколу послїдних заг. зборів. 2. Справоздане старшини про стан тов. 3. Нарада в справі відсотків. 4. Розділ чистого зиску. 5. Доповняючий вибір 2-х членів старшини і 2 надз. ради. 6. Вибір касиєра і установленє для него платнї. 7. Опредїленє найвисшої і найнизшої суми пожичкової. 8. Опредїленє висоти позички, якуб могла затягнути старшини ім. стоваришеня. 9. Вільні внесеня і запитаня. *Іван Остерак*, начальник.

Із фінансової дирекциї. Має бути вже річию певною, що гофрат Шедль із свого дотеперішного становища уступає.

Подяка. Кружок укр. дївчат складає п. др. Климови щиру подяку за дар 10 кор., котрий він зволив жертвувати на се товариство. — За виділ пружна укр. дївчат: *О. Шкурпатова, Н. Підлипецка.*

Руска селяньска бурса: На звичайних зборах „Рускої Школи" в Чернівцях дня 4. червня жертвували на бурсу отсї Вп. Панї і Панове: проф. Др Стоцкий 2 кор., надучит. Давчуз 2 кор., надучит. Торошанко 2 кор., надучит. Мартинюк 2 кор. По 1 К: Вп. Панї: N. N. К. Малицка, Евгенія Ярошиньска, Евг. Качковска, Ольга Жураківска, Стефанія Пйотровска і Анеля Бабюк, — і Вп. Панове: Андрій Зибачиньский, Леонтій. П. Тонущак, І. Стиньґач, Денис Русняк, Іван Будавра, Олекс. Перч, Николя Инців, Іван Шадновский, Кунчанко, Конст. Цуркановнч, Дм. Марянчук. Ю. Шлемко, Радин, Ярошиньский, Ел. Лазар, Николай Гарас, М. Попич, Василь Стефюк, Е. Мінтич, Ом. Куколка, Чаховский Василь, Н. Синиуа, Петро Пелич, Романовский, Зугаевич, Ф. Черницкий, Войновский. Дальше жертвували: Пан інспектор Стратичук 40 с., Вп. надучит. і учителї: Лупуленко 50 сот., Николай Тевтул 40 с., Василь Арійчук 50 сот., М. Крапаліа 20 с., І. Бережан 20 сот., І. Никорак 20 сот., Іван Ілюк 40 сот., Теодор Городиньский 45 сот., Ґадза 50 сот., Стеф. Семенюк 60 сот., Ісак Герман 50 сот., Дм. Альбота 40 сот., Томоруг 60 сот., Петро Ілюк 30 сот., Барбір Алекс. 70 сот., Іван Арторій 40 сот., Важаньский 10 сот., Евг. Стефанюк 50 сот., Юрій Ґраматович 50 сот., Томоруг 20 сот., Щербановский 40 с., Вертигора 20 с. Разом = **52 К 95** с.

Зарід селяньскої бурси чує ся обовязаний висказати при сїй нагоді нашому Всеч. учительству за єго щиру підпору селяньскої бурси як найщирійшу подяку. Учительство склало на своїх трьох послїдних зборах до 150 К для селяньскої бурси і зменшило єї істнованє. Слава за то борцям в народній справі. Управ. Пант. Клим, дентист др. Конст. Клим, і ц. к. проф. ґімн. Николай Ісопенко, Куратори.

Пригода підчас ґімнастики. Підчас ґімнастичних вправ на кружелї упав в четвер уч III а кл. висш. реаль. школи Евг. Альбота так нещасно, що через довший час лежав без притомности. Наспілий лїкар сконстатував сильне потрясенє перве.

Сповнити свій обовязок се на думку російских бюрократів неблагородна річ. Ось, як переїздили „герої з під Чемульпо" через Харків ґімназияльний учитель Сахаров розсиланий учени, що в поступі кан. Руднева не було нїчо такого геройского лише сповненє свого обовязку. За се повисенє приказало начальство подати ся Сахарову до димісиї.

Учителем всюди вітер віє в очи, а ще гірше єму там, де просьвіти нїхто не цїнить, де просьвічений чоловік робить ся одиницею небезпечною для суспільного ладу, який як на те опирає ся на темноті і визиску покривджених, як се дїє ся в Росиї. Ось в селї Вуклім Вітебскої ґубернії уживала тамошна учителька кусник землї більше чим через 20 лїт, який обернула своїм трудом в гарний город, та сільский писар прийшов до сеї думки, що се „непорядок". Під напором всяких сільских „чинів" рішив мужицкий „сходь" землю учительці відобрати і передати єї... писареви! Проти сего запротестували учителька до висшої інстанциї. Тоді писар заявив із урядовою міною, що він остаточно й відступить учительці огород, але най она прийде у волостне правленіє а най поклонить ся єму перед мужиками 38 разів! Коментарі тут хиба злишні.

На міжнародній спіритусовій виставі у Відни відбула ся тої суботи сьвяточна роздача надгород. Першу нагороду себто золотий медаль із почетним дипльомом одержала між иньшим збірка виставa буковиньских горалень.

Із пожарної хроніки. Дня 8. с. м. згоріли в Заставній хата і стайнї Михайла Пазюка враз із возом. Шкода не обезпечена. — Тогож таки дня вглядно в ночи із 7. на 8. згоріли стайнї господаря Агапія Ткача в Бурлї із возом. Шкода 1200 кор. — необезпечена.

Необережний циклїст. Ученик господарчої школи Дмитро М. через необережність переїхав на улиці паньскій І. Печа, уч. шкіл народних.

Дешеву а добру забаву задусобі мав уладити передтамтої ночи Юзеф Югаш в однїй із кантин при ул. Ратушевій. Через довший час казав собі подавати трунки, але як прийшло платити виказало ся, що він голий як сьвятий турецкий. Та замість до турецкого неба пішов Югаш поки що до мійских арештів.

Забувають. Недавно сказала ся в Москві подія, що сьвідчить про те, що російска суспільність забуває дуже часто про своїх визначних мужів і то надто швидко. Ось на поминальнім богослуженю по славі російского народу, Верещаґіні, яку наняла єго вдова в церкві на Данїловском кладовищи в преславутій, побожній, білокаменній Москві нани ся крім сїмї покійного лиш один одинїсінький єго товариш! Другі і приятелї пок. Верещаґіна виправдували ся тим, що до церкви тої доволі далеко, теж просили вдову, аби на слїдуюче богослуженє вибрати якийсь близший храм. І ось в сороковедневну річницю смерти незабутного артиста церков Вознесенія, яка лежить майже в самім центрі міста близько консерваториї і університету, і в якій відбувала ся панахида в друге — була зовсїм пуста. Крім сїмї, трох товаришів покійного і двох ґазетних репортерів — не прийшов знов нїхто.

Як би не те, що деякі слабші поети придержують ся строго календаря і строго заховують у своїх маєвих віршах маєву погоду то й не булоб нїякої признаки, що сего року був май та що має бути тепле лїто. Оттака непривітна погода держить ся і на Україні. Із Волиньскої ґубернії пишуть, що вечерами і в ночи панують там справдїшні приморозки, а днями перепадають дощі із студеними вітрами. Ярі і озимі засїви лихі, сади, що спершу були так гарно зацвили, не виказують тепер нїякої надії на урожай. Городи також в оплаканім станї.

Воюк російский і японьский. Дотеперішні успіхи Японцїв та цїлу їх незвичайну второпність підчас війни треба приписати великим заходам японьского правительства в послїдних десятках лїт около двигненя народного образованя. На 100 російских воїнів перечно 96 не вміє ані читати ані писати, у Японцїв лише 5 на 100. Тим то і поясненє ся по части японьска висшість на війні, бо чейже не можливо, щоби російскі воїни думали за себе і поводили ся подібно як образовані Японцї, коли опинять ся в критичнім положеню. Те саме відносить ся до російских офіцирів. Здібнійших, настроєних вільнодумно заслано на Сибір, а для тих, що проявили трохи висшу інтелїґенцию опором або притиною бюрократиї, всяка карьера неможлива. Яван дає тепер примір впливу умової сили на історию народів.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Еміль Ферріер. **Дарвінїзм.** Переклад із французького. Накладом укр.-руськ. Видавничої Спілки. С. наук. бібльот. ч. 12. стор. V. + 137. Цїна без оправи 1·30 К, в оправі 1·70 К.

Отся книжка подає в короткий та ясний спосіб головну суть теориї анґлїйського природника К. Дарвіна і єї пристосованє на поли фільольоґії і антропольоґії. В першій частині представлено теорию еволюциї, після якої всї нинїшні ґатунки зьвірят і ростин повставали постепенно один з другого, розвивали ся поволи більш совершенні від менш совершенних. Сей повільний процес постепенного розвитку підлягає сталим природним правилам. Причини чисто механїчної натури, дїлаючи стало, через десятки мілїонів лїт, дають нам нинї сей ріжноманїтний, прямо, чудовий образ зьвіринного та ростинного сьвіта. Головною причиною повставаня нових родів є природний добір з законом спадщовости. Знов-же природним добором кермує борба о істнованє, яка проявляє ся в борбі о задержанє власного житя, даного осібника, — себ-то борба о поживу, борба з підсонем і ворогами, — то знов в борбі о задержанє даного роду на будучність, себ-то борба о самицю, т. з. о можливість розмножуваня ся. В тій части подано много цїкавих фактів зі всїх царин наук природничих, які дадуть поясняти ся лишень теориєю еволюциї. Друга частина розвідки, що обіймає приложенє теориї еволюциї до мов, подає зміни а також причини зміни та добору в мовах, а далї і наслїдки того добору. В третій частині, займає ся автор головно чоловіком, яко одною частиною орґанїчного сьвіта, і визначує єму властиве місце в природі з точки погляду теориї Дарвіна. Книжка, як бачимо змістом дуже цїкава, тому вартаби кождому з него познакомити ся, тим більше, що книжка подає названу теорию основно та обєктивно і є вільна від всяких ненаукових сьльокубрацій.

І. Г.

Проектований з'їзд українських арт. драм. З огляду на те, що справа української сцени розвиває ся з кождим роком що раз ширше, пособляючи розвиткови численних поменьших труп, які передовсїм лїтною порою розлїзть ся по ріжних місцях, проте положенє артистів тих труп вимагає уреґульованя їх прав і відносин до антрепренерів. Як зачуває „Кіевская Старина" в великий піст р. 1905. відбуде ся в Харкові з'їзд у українських арт. драм. для внесеня їх потреб і установлени звісних норм в їх правнім положеню.

Саломея Крушельницка сьпіває тепер в Брешиї в опері Пучінїго „Madame Butterfly".

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кільканазових уміщенях опускаєть ся на цїлї процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головна-Енцендберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жидерової обуви Антона Чопека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних кравках, з вережками і гладких ріжної сорти і Ентоні сяв. — Парасольки для дїчат і дїтий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Капелюхи соломяні і фільцові, для пань, панів і дїтий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик П. Дидштетер і Синове, Гинрик Іеґер у Відни, як також Йосиф Шідер і Синове в Ґраду. Наймодерніші предмети шпортові для дам, шапочки, найлїпші солянкові капелюхи з ріжних фаненних і модних красних, прадивні Панама, фльорентиньскі, капелюшки для дїтий (Matrosenhüte), і инші новости.

Артикули Latz-іеннів Склад ракет і куль Славенґера з Льондону, Тонеда з Відни. Великі прибори і уніформи до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в отелинах із бронзу, годинники фігури, гарнітури до пасиня і до курева, шкіряні женочки, тяшки на ляєси і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички наймодерніші, з тукрасних як і заграничних шовків, фулярові, краватки до праці, рукавички питані і з найлїпшої ярки.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дїчат хлопців і дїтий із жіпрової шкіри в ріжних красках, драп, ґімнаї, Боксаїї, сатинованї і т. п. до шнурованя, на ґуцики з ґумою і п.

Сандали системи Дра Лиманя і ц. к. Кнайпа найлїпшої сорти черевики Latz-іеннів для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американьскі ґімнастики.

Мужеске біле, з ніяк, зефірів, полотна, шіфону і батисту, красне вишивчене найлїпших фабрикатів під ґаранцією. Кошулї, жилєти, хусточки до носа, пальцохи для панів, пань і дїтий в найновійших красках. Сорочки сїткові до колеса, неушувачі тїла від поту, калїсони системи Дра Лиманя і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, куфри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, несесарів, ніяк, пледи, порохівники, рекеї, парасолї, етуї, мішки на біле, коші на вичисне найновійші портмонетки для пань і панів, коші до подорожи і новости і т. п.

Справоздане Товариства обезпечень і взаїмного кредиту „Днїстер“

за місяць Цьвітень і Май

В товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“

видано в маю с. р. 15557 важних полїс з премією 147.626 кор. і 39 сот; разом від 1. січня с. р. до 31. мая с. р. було 55.634 важних полїс з премією 555.174 кор. 41 сот. Попередного року за той сам час було 46.012 важних полїс з премією 451.741 кор. 39 сот.; сего року отже о 8.722 полїс і 83.433 кор. 02 сот. премій більше.

Шкід в маю зголошено 237 (Більші пожари були: в Убини 9 шкід, в Брянцах церк. 10 шкід, в Річици 21 шкід, в Висиніцях 16 шкід, в Радчу 9 шкід, в Михаленичах 8 шкід, в Серникрах 12 шкід, в Витковї нов. 15 шкід, в Розджалові 6 шкід).

Разом від 1. січня по конець мая було 620 шкід, з котрих 584 вже виплачено, 23 находить ся в лїквідациї, а виплату 13 шкід (в сумі 7.441 кор.), з причин правних на разї вдержано.

Сума всїх 620 шкід разом з коштами лїквідациї виносить загально 369.324 кор. 22 сот., з чого по потрученю части реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 174.993 кор. 86 сот.

Фонд Товариства виносить з кінцем мая 1,070.068 кор. 84 сот.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ у Львові

за час від 1. січня до 31. мая 1904. (Сотики пропущено).

I. Вкладки щадничі:

вложило	931 сторін	к.	469,747.—	(241 нов. книж.)
виняло	499 „	к.	215,591·—	(141 сплач. цїлком)
Стан з кінцем мая 1904	— „	к.	1,698·746·—	(1659 книж.)

II. Позички на скрипти і векелї:

удїлено 364 нових позичок в сумі	к.	258.960.—
сплачено 174 цїлковито і рати	к.	186.309.—
Стан з кінцем мая у 2695 довжник.	к.	1,403.472·—

III. Удїли членьскі вплачені від 3001 членів к. 115,947.—

IV. Фонд резервовий і резерва на страти „ „ 23.522·—

разом фонд власний . . . . . кор. 139,469.—

V. Цїнні папери, вкладки в банках і Товариствах, готівка на рах. біжучих і в касї, виносить 31/5 1904 кор. 506.994.—

Можемо удїляти навіть більші позички на пр. на купно землї при парцеляциях великих обшарів; рата амортизаційна ½ річна при сплати 15 лїтний виносить 5·18 від 100 кор.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНЇСТЕР“

Стоваришене зареєстроване в обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки **обезпечені тревало** в „ДНЇСТРІ“ від огню. Членьский удїл 50 корон можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затягати **позички на 6 ½ %** за предложенєм відповідної гіпотеки або поруки; сплату більших позичок розкладає **ся на 10 лїт.**

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і иньшім **купнї** землї нехай купуючі **звертають ся за позичками до „ДНЇСТРА“.**

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени **дивіденту** від удїлів а часть зиску призначує ся **на добродійні цїли;** до тепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. п. **18.385.— корон.**

(—)

Стан 31. мая 1904:

Вкладки	1,698.786 К.	Позички	1,403.472 К.
Удїли	115.947 К.	Цїнні папери, льок. в банках і на рах. біжучий	506.994 К.
Фонди резервові .	23.522 К.		

Канцелярия

друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена

в недїлю і сьвята від ½10 до 11 години рано.

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковині і практичний рільник.

До набутя в друкарнї тов. „Рускої Ради“ Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях поштою, належить посилати 50 с. на порто. (—)

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї посилаємо, або прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска II, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 65. Чернівцї, середа дня 2. червня (15. червня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.
Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Партийні наради „Вільнодумного Союза“.

Коли по иньших краях лютує національна вожнеча, в Буковинї чим раз ширші круги обхоплює думка, що успішний розвиток народів, яким доля судила жити поруч себе, лежить з одного боку у взаїмнім признаню національних прав і міжвіроісповідній толеранциї а з другого боку в загальній лучбі під спільним прапором борби за економічне віддвигненє і здобутє політичних прав для широких а покривджених мас народних.

Отсе як раз найбільше лякає упривілейованих ворогів народного управненя і їх майнитів, які не могучи надїятись на поверте з гори помимо того, що завертають в той бік свої очи (се дотичить головно наших домородних кириників) гуртують ся, щоб спільно клеветами й поклепами затуманювати і юдити нарід, аби він пішов проти власного інтересу. Чи нарід до такого самоубіства наклонити ся дасть се що велика квестия, але всїм прихильникам розвитку Буковини каже те все вближувати ся і також єднати і свої сили, щоб вільні вибори наглядно виказали, що шовінїзмови, реакциї, і конфесийному фанатизмови на Буковинї місця — нема.

Сими думками безперечно поводив ся збір визначних мужів, що зібрав ся на запросини дра Авр. Овчула в суботу дня 11. в сали Центрального готелю на спільні наради. Прибули на них б. посли соймові Др Ст. Смаль-Стоцкий, Єр. Пігулик, Николай Василько, Тод. Левицкий, Др. Бено Штравхер, Лиґенган, др. Скедль, де Льож, парл. посол др. Люпу, сов. пал. торг. Тіттінсер і Рудіх, маґ. дир. Відман, проф. унів. др. Валс, надінж. зел. Тит Овчул, вл. більш. пос. Жигм. Вайсгляс, сов. суд. кр. Калитовский, Малик і Сімиґінович а також ред. В. Штекель. По рефератї др-а А. Овчула і основних нарадах рішили зібрані, що на случай їхного вибору до сойму при захованю своїх національних клюбів руского, волоского й нїмецкого єднають ся всї в один вільнодумний звязок, якого спільну проґраму будуть творити: 1) виборча реформа 2) розвиток усуспільненя кредиту, 3) підвисшенє учительскої платнї і основанє шкіл для нац. меньшостий 4) управильненє громадских відносин через реформу громадских законів і виборчої ординациї громадскої 5) санация краєвих фінансів через добутє нових жерел доходу. Рівночасно признали себе зібрані комітетом вільнодумних партий на Буковинї, що має вільнодумних Русинів, Румунів, Нїмців і Жидів лучити і на ниї заступати. Отсей виконавчий комітет остає під проводом президиї, в якої склад входять проф. унів. др. Скедль, адв. др. Штравхер, проф. унів. др. Ст. Смаль-Стоцкий і ґен. дир. др. Андрель Овчул, що рівночасно уконституовали ся як єго екзекутива.

Будова руского театру у Львові.

Виказ жертв на будову сьвятинї народної штуки у Львові виказує за час від 1. мая 1904 до 30. мая 1904 82.000·14 кор. доходів, на які крім жертв зложених на вкладкову книжочку Краєвого союза кредитового у Львові Ч. 800 зложили ся квоти зібрані повітовими комітетами в Тернополи, Самборі і Стрию. Від початку виносить сума загальна жертв 106.555·20 кор. Взиваючи руский загал о дальші щедрі датки, які мають покрити надходячі значні розходи, подає комітет будови руского театру у Львові отсю ґенезу будови театру, цїкаву і для ширших кругів руского народу:

З початком 1886 року, Головний Видїл Товариства „Просьвіта“ ухвалив, на однім із своїх засїдань, будову „Дому Просьвіти“ враз з салею театральною, і ухвалу сю подав до загальної відомости, завзиваючи теплим словом суспільність до щедрих датків на згадану цїль. — Вже в тім часї декотрі Добродїї, присилаючи свої зепти, призначували їх специяльно на будову салї театральної, а взглядно на будову руского народного театру. Колиж в часї вакаций 1889 року „Дванайцятка“ наших академіків сьпіваків своїми концертами, уряджуваними по більших містах Галичини на річ фонду будови театру, розбудила між нашою суспільностию живійший рух в тій справі, почали датки пливати майже виключно на будову руского народного театру. З уваги на те уважав Головний Видїл Товариства „Просьвіта“ за вказане віддїлити „фонд будови театру“ від фонду на „Дім Просьвіти“, і поручив ухвалою з дня 29. падолиста 1889 тогдїшному своєму касиєрови Вп. п. Петрови Огоновскому розслїдити, скілько гроша вплинуло на „будову театру“, а кілько на „Дім Просьвіти“. Виконуючи ухвалу Головного Видїлу, порівнав згаданий касиєр книгу касову з протоколом подавчим і з книгою юкетовою і дослїдив, що з загальної квоти датків 1019 зл. і 14 кр. а в. з кінцем 1889 року припадає на фонд будови „руского народного театру“ 582 зл. і 62 кр., а на „Дім Просьвіти“ 436 зл. і 52 кр., о чім здав справу на засїданю Головного Видїлу Товариства „Просьвіта“ дня 11. червня 1890. З того часу заведено окрему книгу касову на фонд будови „руского народного театру“, кромі того в 1903 р. завязав ся осібний комітет будови театру за ініциятивою бл. п. Теофіля Мандичевского, емеритованого радника намісництва, бл. п. о. Василя Ільницкого, члена Ради шкільної краєвої, бл. п. Теофіля Бережницкого, радника висшого суду краєвого, і бл. п. о. Алексея Тороньского, руского катехети академічної ґімназиї у Львові, а прибравши до себе еще кількох людий з громади львівских Русинів, почав збирати датки по цїлім краю на будову руского народного театру. Згаданий комітет зібрав по потрученю конечних видатків по день 31. грудня 1898 21·197 кор. і 11 сот. і порішив передати товариству „Просьвіта“ 20·450 кор., а остальну квоту 747 кор. і 11 сот. полишив на дальше в своїм зарядї.

В роцї 1901. справа будови театру так сказати поступила о один крок на перед. Іменно п. Василь Нагірний усильно дораджував купити дім при улици Підвале Ч. 7. уважаючи се місце за єдиню мож-

Поезиї Григорія Воробкевича.

Дума про руску землю[1]).

Мученице мила, сьвята земле руска!
Довго ти терпіла за час довгих віків[2])
від рурицких князїв та Татар плю-
[гавства,
від буйности Лахів та Москви безправ-
[ства!
Терпілась, миленька мученице руска!
Терпиш і сегодне, така твоя доля!
Але памятай же слово золотеньке,
слово осьвящене, слово то гарненьке,
що каже: „В терпінню стяжіть душі
[ваші!“

У терпіню, милі брати,
сиві рускі соколята,
загоріть душі ваші
і всю решту сили —
і силу і волю
до купи, — вас молю,
сердешне вас молю!

Ніч і мрака очи заслонюють,
оченька мої сьвіта не видають!
Не видають сьвіта, не видають правди,
не видають волї, свобідної волї...
А менї казали[3]), що сьвіт божий красний,
красний та широкий, широкий та ясний.
А менї казали, що всякі народи
жиють на сїм сьвітї,
одні у розвитку, другі у процьвітї.

А менї казали,
що і руский нарід
хоче ся розвити,
на сїм божім сьвітї
як і другі жити.

А менї казали,
що десь то давно ще
руская слава
Днїпром шуміла,
морем гуляла —
і заніміла...
Ой грай, море, грай!
Рускую славу на беріг кидай!

А менї казали,
що в борбах страшенних
рускії серця кровцю пролили
і боронили
процьвітні народи
від власти півлуни,
від ночи хранили...
Ой грай, земле, грай!
Рускую кровцю на верха кидай!
Але ніч і мрака очи заслонюють,
мої оченька сьвіта не видають!

Руского сьвіта
та рускої правди,
та рускої волї,
свобідної волї!

Все заслонила,
все заспітила,
все задушила
та ніч страшенна,
проклятая доля —
московска неволя!

А менї казали,
що сильні народи
божу правду люблять
і єї сердешна
до себе голублять.

А менї казали,
що чим нарід дужчий,
до себе притулить
слабого щиро
й сердешне го чулить.

А менї казали,
що і рускі жертви,
кроваві жертви,
котрі руский нарід
приніс правдї, вірі,
розважуть ся в мірі,
справедливій мірі,
як важити будуть
народнії жертви
для міра свободи —
і Русь не забудуть.

Але ніч і мрака очи заслонають,
мої оченька правди не видають,
рускої правди
та рускої волї,
свобідної волї.
Все заслонила,
все затопила,
все задушила
та ніч страшенна,
проклятая доля —
московска неволя!

А менї казали,
що вольні народи
на сїм божім сьвітї
ци еще в розвитку,
ци уже в процьвітї.

А менї казали,
що і Русь свобідна
бо заробила,
бо працювала,
за віру і волю
кров проливала...

Але ніч і мрака очи заслонюють,
мої оченька волї не видають!

Не видають волї,
не видають правди
та руского сьвіта,
миленького сьвіта!
Бо все заслонила,
все затопила,
все задушила
та ніч страшенна,
проклятая доля, —
московска неволя.

Написане в Горешицях, 5. (11.) марта, 1866.

До . . .

В нічних снах явить ся твій образ,
милий і любий, як завжди бував.
На него ся дивлю, він ся сьміє, —
на мене схилившись ми цїлував.

Віла голубко, горлице моя,
ци ти не вмерла, ци ти живеш?
Ой, поцїлуй же, ой, поворкуй же,
чей мої тоски ти перервеш!

„І поцїлую і поворкую
і твої тоски я перерву;
і тебе в моїм земляним краю
до мого серденька я притулю.

Буду тулити, не перестану,
в темній хатинї во віки віков,
при боцї моїм забудеш ти тоски,
будеш щасливий во віки зі мною.

[1]) В оригінали заголовка нема.
[2]) В оригінали: Довго терпіла-сь в князу довгих віків.
[3]) Поводи: „А менї казали“. —

ливе під будову театру, а головний Виділ Товариства „Просьвіта“, в так важній справі не хотів сам рішати, то заступник Голови „Просьвіти“, Др. Кость Левицкий скликав ширшу громаду львівских Русинів, виразив річ основно і також радив купити згадану реальність. Се остаточно довершено в місяци червню 1901 за ціну 90.000. К. В роцї 1903. за ініциятивою п. Дра Евгена Олесницкого стала справа будови театру живійшою і актуальнійшою. Він будучи за границею, порішив справу будови театру і з тою своєю незмінною гадкою віднїс ся до п. Володомира Шухевича з прошенем, щоби скликав ширшу громаду львівских Русинів на нараду. Запрошені явили ся і вислухавши річ порушену листовно Дром Евгеном Олесницким, дуже одушевились его гадкою. Зараз зложили Комітет, покликуючи до него по двох виділових з Товариств Івана Котляревского, „Просьвіта“, Руска Бесїда, що справою будови театру найбільше до тепер занимали ся. Той Комітет прибрав ще кількох людий, а то: п. Івана Левиньского, професора політехніки, п. Гавриткевича, радника будівництва Намістництва і п. Василя Нагірного. За дорадою п. Левиньского Комітет приступив до закупна площі при улици Сикстуській ч. 47 і дня 31. липня 1903 закупив згадану реальність за 283·500 К. та зінтабулював її на разї на Товариство „Просьвіта“ у Львові. В тім часї Головний Виділ Товариства „Просьвіта“ ухвалив весь фонд им від 1886. року враз з підсотками зібраний в сумі 46.997 К. і 62 сот., прихід з дому Підвале ч. 7 квоту 3.373·72 та зібрані Комітетом датки з року 1893 в квоті: 21.497·52 передати теперішному Комітетови будови театру. З того виплатив Комітет на цїли купна 71.215·38 К. а решту в квоті: 653.48 К. має в ефектах, а то: льос сербский на 100 К., три уділи „Ризниці“ на 30 К.; 130 К. 72 с. в почтовій щадници; 216·80 К., на книжочці вкладковій ч. 516 Краєвого Союза кредитового у Львові.

Се коротка ґенеза будови руского народного театру враз з точним звітом касовим виплинів під 1886 року.

Із виборчого руху.

В недїлю д. 12 червня відбули ся збори „Unirei“ при удїлї 1500 осіб. На зборах реферував Фр. Люну, розвиваючи програму „Вільнодумних“ а відтак поручуючи черновецким виборцам голосувати на кандидатів Відмана і многозаслуженого др. Штравхера, проти якого тепер народні вороги так завзято воюють.

*

На недїльних передвиборчих зборах в Кімполюнґу одноголосно проголошено кандидатуру дра Авр. Ончула.

*

Кирилики прямо від глядів відходять, каючучи устно і в своїх „орґанах“ народних послів а що замітне в послїднім (13 і 14) ч. „Царославної“ виступають в обороні rodaka Своранковского і старостів Річа, Штронера, бущім тому, що они, удержують „пока-что австрійский задъ“. Ґаспода! пусті ваші залицяники — тепер будуть вибирати послів — виборці а не хто иньши й.

*

В недїлю дня 19. червня с. р. буде посол до ради держ. Др. Фльорян Луну відбувати збори виборців в громадах Камена і Михальче; в Каменій о год. 11 пер. пол. а в Михальчу о 2 год. по полудни.

Загальні Збори тов. „Руска Школа“.

(Конець).

Опісля приступлено до 4. точки дневного порядку, значить до вибору нового Виділу.

Голосоване відбуло ся картками, а всїх голосуючих було 77. Серутаторами назначено надуч. Мартанюка, уч. Гарасимовича і уч. Петращука. До нового Виділу увійшли: проф. др. Ст. Смаль-Стоцкий, інсп. Ом. Попович, проф. Шпойнаровский, проф. Ал. Кадм, уч. Он. Руснак, уч. Іл. Карбулицкий, уч. Юр. Кавуля, уч. Іван Радомский і Кар. Петращук. Першим заступником виділовим вибрано уч. Ник. Гараса другим надуч. Ілю Ілюка а третим уч. Івана Гарасимовича.

При послїдній точцї — вільні внесеня — забирає надуч. Іля Ілюк слово і ставить внесок, щоби центр. Виділ постарав ся о те, щоби члени „Рускої Школи“ могли діставати від Виділу безплатно правну поміч. (Принято.) При сїм внеску — а особливо по виводах надуч. Ілї Ілюка, в яких бесїдник звертає ся до тих Русинів, що наступають інтереси народної школи і єї учительства в законодатних тїлах, щоби вони при кождій нагоді завзято боронили тих учителїв, що терплять часом переслїдування ріжних ворогів не лише шкільництва але й руского народу взагалї. Проф. др. Стоцкий відповів, що він яко член краєвої ради шкільної по совісти заступає ся за учителїв, одначе бувають випадки, що годї помочи. Опісля забрав слово уч. Карбулицкий і звернув увагу на те, що деякі старости видають на власну руку ріжні розпорядки і навіть не предложують такий розпорядок повітовій радї шкільній. Він навів лише славний черновецкий „Schuldienerorlass“ і вашківский указ дотично відпусток учительских сил в недїлї і сьвята, зазначивши, що таке поступованє поодиноких старостів, що спихають часто вину на інспекторів — а сї знов на старостів, є зовсїм безосновне — а навіть противаконне. Дальше спімнув бесїдник, що годї жадати від одного чоловіка, що засїдає в краєвій радї шкільній, щоби він інтересував ся кождою дрібницею і кождим учителем. Коли поповнить староста чи інспектор якусь нетактовність, то на то має учительство своїх заступників в повіт. радї шкільній, що можуть проти того протестувати, аж наколи то не помогає, а вони чують ся в праві, подати навіть своє „Serpraat voiam“ до висших властий. Та на жаль засїдають у пов. рад. шк. звичайно такі учителї, що до всего кажуть „так“ і рідко коли проти чогось протестують. Проф. др. Стоцкий признає слушність виводам уч. Карбулицкого і натякнувши на вашківский розпорядок сказав, що він рішучо є проти такого дрантьского обмеженя особистої вільности та що він вже в краєвій радї шкільній єго зганяв і є певна надія, що краєва рада шкільна той розпорядок спасує. При сїй точцї забирали слово ще: інсп. Никорович, надуч. Іля Ілюк і інсп. Ом. Попович. Послїдний збиває послушні завиди, що коли небудь в руских школах дано учителям-помічникам першеньство супроти іспитованого або що кому з учителїв стала ся кривда ізза єго працї в користь народу. Бесїдник вказує на персональний статус, з якого видно, що учителї авансують по старшинї. Підніс незвичайні заслуги проф. др. Стоцкого як заступника руского шкільництва й учительства в краєвій радї шкільній та совістну працю інспекторів-Русинів, кінчить бажанем, щоб руско шкільництво й учительство не мало нїколи гірших опікунів як теперішні, щирійших певно не буде. (Оплески).

Надучитель Влад Іполїт порушив справу навшалїй, але що цїла річ вже в роботї, то нових внесків не ставлено, лише відновлено старе домаганє.

Уч. Гарасимович спімнув про з'їзд народних учителїв у Львові, що відбуде ся сих вакаций. Бесїдник апелює до всего буковиньского учительства, щоби воно як в найбільшім числї взяло на тім з'їздї участь, а „Руска Школа“, щоби окремо післала своїх відпоручників. (Принято).

Уч. Петращук порушив справу стабілїзациї пов. шк. інспекторів і поставив внесенє, щоби центральний Виділ „Рускої Школи“ подбав о те, щоб рускі посли того не домагали ся. (Одноголосно принято).

Також принято внесок надуч. Мих. Кравалїї, щоби цент. Виділ постарав ся, аби в висших клясах ґімназиї вчили математики по руски. (Принято).

Голова замкнув збори, подякувавши всїм за численну участь, і по відспіваню патріотичних пісень учасники розійшли ся.

Письма з краю.

Отворенє „Січи“ в Чорторию.

Зруйнувала вража сила наше славне Запороже та ми его у друге відбудуем і всї станем у новім коши „січовім“, щоб єдностию, братолюбієм і просьвітою добувати собі красну долю.

Ось 3. червня зявили ся у Чорториї над бистрим Черемошем вже чотирнайцятий з черги на Буковинї віт „Січовий“.

Вже передполуднем стали надходити стройними лавами другі буковиньскі „Січи“, (а між ними і „Січ“ Юрківска, що зробила того дня 7-мо мнлеву дорогу), із прапором на чолї, із січовою піснею на устах. Напроти кождої з них виходили Чорторийцї, що під проводом свого тимчасового кошового вже також добре відучали ся січової муштри. З полудня замаїв ся майдан над Черемошом тисячами людий із усїх усюдів, яких обняла незвичайно простора огорода зладжена із кільнадесяти мережаних скорців. Посеред огороджена прибраного неочислимими прапорами винесено замаєну трибуну для бесїдників, що відтак то служила і за сцену для амат. представленя.

Загреміли моздїри і розпочали ся збори. Орґанїзатор чарторийскої Січи, надуч. Д. Руснак витає представителїв всїх Січий, піцманьскої, дубівскої, шипиньскої, вашківскої, лужаньскої, юрківскої, черновецкої-академічної і черновецкого „Сокола“, що загостили в так великім числї на збори (згодом прибули ще галицкі Січи із Завали і Карлова) і просять, щоб збори вибрали собі січових батька й матїр. Збори одноголосно вибирають січовим батьком Сильв. Яричевского а матерю пани добр. Руснакову. Після того покликує січовий батько на секре-

---

Аж як затрубять ангели божі,
встанем ми разом на страшний суд
і славу предвічну Бога увидим,
во віки забудем наш земский блуд“.

Так говорила і замислила.
З радости-страху я ся збудив.
Не можу забути сон той предивний:
ангел до мене в снї говорив.

Горошинці, 4. липня 1866.

До . . .

В вечер то було,
солодкий співав —
я по першім разу
та поцїлував.

І туливем щиро
до серця тебе —
а все округ мене
най лихо бере!

А лихо розумне —
воно тебе взяло,
до себе на віки
віків привязало.

То лихо чортівске —
се лихий твій вік
то лихо розсудне —
то твій чоловік.

Горошинці, 4. липня 1866.

До М.

Вечером дивлюсь в зірницю
і часи давно забуті,
гадки гірко — солодкі
знов прибувають
знов приливають
в память мою.

Зіронька ясна
так само сияла,
як я з тобою в гаю ходив
і розмовляв
і цїлував
оченька милі,
рученьки білі
щиренько стискав.

Все ся минуло!
Лиш зіронька ясна
все так сияє
і промовляє
злотою мовою:
„І я ся мину!“ — —

Із темного гроба
ще буду дивитись
на зіроньку ясну.
І встану раз з всїми
і буду благати
єдиної заплати
у Творця мого:
в гаю ходити,
на зірку-сь дивити,
з тобою розмовляти
і цїлувати
оченька милі,
рученьки білі
щиро стискати
во віки віков.

Горошинці, Май 1866.

Даремні змаганя.

Жаль ми спімнути ті хвилї милі,[1])
Як ми-сь любов обіцяла
і присягала:
„Любити буду
і не за буду,
мій голубе сизий!“

А твій голуб сизий марнотравив літа,
літа молодії
і волотії,
и земли ся хилить
і рвене кидить
над твою любов.[2])

Горлице моя, голубице біла,
ци памятаєш,
ци споминаєш,
щось обіцяла,
щось присягала
твому милому?

З гробу, де скоро[3]) лежати буду
буду кричати
і розбуджати
память твою,
любов мою
на віки віков.

А встануть мертві, то і я з ними
із гробу встану,
пійду к Пану,
Творцю моєму
і твому
і присягу нашому.

Горошинці, грудня, 1866. — В оригіналї заголовок: Fruchtlose Versuche. — [1]) Тих хвилїв милих.

[2]) К земли ся хилить і все ся квілить твою любов.

[3]) в кратцї.

Самотність.

(Елеґія).

В ночах моїх безсонних гадаю і гадаю...
Чомуж я сам на сьвітї, як скала в морю
серед лоску фалїв, безкрайних водів
сама стоїть? — —
Сам, ах сам і я стою, люди наокруг [мене
гомонять і лоскотять, як ті фалї морскі,
а я серед шмеру — самотно думаю.
Надлїтають птахи морскі на скалу сїдають
і з нею розмовляють;
то спочинуть трохи і далї летять,
знов серед моря скалу оставляють...
І я знавав вільна хвилини щасти,
они злоті ся сияли.
Та тільки спочили та знов ся здоймили,
мене серед шмеру на сьвітї лишили.
Фалї лоскотять і гомонять у вічнім [морю,
з громом ся ломлять на самотній скалї
і рік за роком, они і підмивають
і на віки самотну водами укривають.
Люди вкруг мене плачуть, сьміють ся,
своїми страстями серце[1]) волотать,
а рік за роком — самотний я упаду,
Голову безщасну в землю я покладу.

Горошинці, Лютий 1867.

[1]) В оригіналї у скобках: ум мій.

(Далї буде).

тарів зборів пну Аґлаю Цуркановичівну і Яр. Весоловского і уділює послідному слова до поясненя статутів товариства.

У доншій промові пилазує бесідник історию козаччини, занапащеної московскими царами а відтак новочасне пробудженє народу під стягом розуміня власних інтересів і самопомочи а відтак переходить поодинокі цїли, до яких стремлять „Січи“, а яких єдиною цїлию є культурне піддванганє нашого селяньства, борба з пожарами та вихованє сильного й здорового мужицкого поколїня, яке буде одною з головних запорук нашої красної будучности і дасть селяньству спромогу скинути з своїх плечий важкий тягар полїтичних і економічних кривд. Отсе й поясненє причини клевет ворогів на „Січи“. Їх як-раз найбільше болить те, коли нарід руский проснїчує ся й поступає наперед.

Саме підчас сеї промови сиґналїзовано пожар у Вашківцях, тож вашківска „Січ“ безпроволочно помашерувала домів.

Відтак промовив січовий батько С. Яричевский, радїючи по причині поновного свого вибору та перейшов права й обовязки старшини і перовів сї вибір, в якої склад увійшли через акламацию науч. Денис Руснак кошовим, Николай Гунька осавулою, уч. Аґлая Цуркановичівна писарем, посол Тодер Левицкий учителем, Василь Левицкий Тод. скарбником, Ґеорґій Ісарюк хорунжим, Дмитро Опарик, Ґеорґій Мельничук Мих, Панчук Василь, Ісарюк Николай четарями. Тут наступило справдї торжественє роздаванє відзнак і відобранє обіту від нової старшини, витаної ґрімкими оплесками та гуком моздїрів. З окрема треба піднести сьвяточне передаванє січовим батьком прапору новому хорунжому, який має носити его високо на славу свого пошка.

Відтак слїдували промови представителїв поодиноких товариств. Рад їх розпочав п. С. Яричевский як делеґат „Сокола“, влучно парафразуючи евангельский вислов про те, що все завязане апостолами буде завязане й на небі, яке в приміненю до наших обставин виглядає так: що розвяжете в Галичинї завяжемо на Буковинї. Бо нинїшна „Січ“ є ви раз чотирнайцята з черги у нас, а саме таке число „Січий“ розвязано завдяки несмакотному шляхотсько-польскому режимови в недалекій від нас Гуцульщинї. Живого народу, що боре ся за свої права, не зможе задавити ніяка сила. Відтак промовляли ще ак. Стрийский ім. ак. тов. „Січ“ в Чернівцях, т. Попович ім. „Січи“ віцманьскої, т. Безпалко ім. Січи вашківскої, т. Кизький ім. „Січи“ Юрківскої, т. Арсенич ім. „Січи“ дубівскої, т. Скапун ім. „Січи“ шипиньскої та знісний селяньский письменник і бесїдник Іван Сандулик Лукина ім. „Січи“ карлївскої з Галичини. Крім сего витали нове товариство ще п. Д. Ґрещук з Садаґури, Д. Кизький із Каранчева, Петро Венґриник з Дубівця, Шпитко із Іспаса й Тимофій Корічук із Кіцманя, заохочуючи зібраних по самопомочи, єдности й витревалости. По залагодженю внесости членскої вкладки серед ґрімкого відсьпіванє народних гимнів „Не пора“ і „Ще не вмерла“ та січової пісні покінчили ся збори та що не покінчило ся січове торжество. Розпочав ся фестин. По переробленю оборотів і походів виравляла ся вашківска „Січ“, яка тимчасом вернула від огню, із топірцями і без них, даючи наглядний доказ свого вишколеня і зручности. Відтак переробили подвійні шістки ріжних „Січий“ під проводом т. Я. Весоловского вправи із сокирою. Розуміє ся, що по одинокі вправи відмежували довші перерви, в яких гомонїли по майданї пісні і звуки галицкої музики, при яких живо гуляли „Січовики“ й „Січовички“. На час фестину припало таком роздаванє відзнак рідовим чарторийскої „Січи“, що відбуло ся при відповідних промовах: Яр. Весоловского і І. Сандулика. Вже й темний вечір наступав, а жива забава не сходила із січового майдану... Деякі пізнїйші „Січи“ величаво пращали стали й розходитись а всї остали мали ще нагоду приглянути ся аматорам карлївскої „Січи“, що справдї гарно відограли „Першого горальника“, після чого зложили їм присутні доволї значну лепту на будову їхного Народного дому. Ще продерли небо ракети і штучні огнї, ще раз прогомонїли сильні побідні звуки народних пісень і вже темною ночию став великий збір народу розходити ся домів.

Не хочемо широко розписувати ся й попадати в пересаду, але се конче треба признати, що чарторийске „Січове сьвято“ випало на причуд гарно. Мило вражали тут передовсїм незвичайно поважний перебіг самих зборів і та жажда тисячного народу, з якою він слухав промов, великий лад, який заховував сей великаньский збір людий підчас фестину а вкінци те, що на фестинї можна було переконати ся, що наші „Січи“ не дармують, вчучують ся муштри, перерабляють вправи, беруть ся до вожарництва а що найважнїйше що раз більше зростають як членами із парубцтва так із поміж дївчат.

Яр. В—ий

НОВИНКИ.

В нашім фейлетонї починаємо сегодня друкувати поезиї Григорія Воробкевича (Наума Шрама), котрий помер перед двацяти роками. З сих поезий більша часть не була друкована. Др. О. Маковей, котрий сї поезиї упорядкував і віддав нам до друку, подасть ще при кінци житєпись і оцїнку дїяльности Гр. Воробкевича. Ми певні, що робимо милу несподїванку нашим читачам, познакомлюючи їх з дїяльностию заслуженого та на жаль так скоро забутого Буковинця.

Віче руских учителїв Галичини і Буковини мало-б відбути ся 18. липня. Сей речинець для нас вельми невідповідний, тому що 22. липня вибори до сойму. Отже конечно відложити віче хоч до 24. липня, інакше з Буковини не буде на нїм — нїкого, бо учителї-Русини не сьміють видати виборчу справу в найпритичнїйшій хвилї. Таку ухвалу повзяв вже й головний видїл „Рускої школи“ в Чернівцях і надїємо ся, що аранжери віча признають слушність домаганям буковиньского учительства й відложать віче.

Бар. Юрій Василько — Серетский іменований відручним письмом Є. В. цїсаря із дня 10. червня досмертним членом австрийскої палати вельмож. Отся вістка викликала в цїлій Буковинї щиру радість так як номінат тїшить ся загальним поважанєм ізза чесности свого характеру і якости своїх полїтичних переконань, за що на него із такими завзятєм накинули ся лицарі із під прапора отороженецкого горох. Передовсїм-же уралувало се іменованє такі бергомітских громадян, які свому начальникови громади й дїдичови післали сердечні ґратуляциї.

Перенесеня. Президент мінїстрів, яко управитель мін. справедливости переніс повітових судиїв Ілію Семаку із Солки до Кіцманя а др. Юрія Тарнавского з Кіцманя до Солки.

В недїлю дня 5. с. м. відбуло ся перше засїданє Видїлу Р. Школи, який уконстатував ся так: Голова проф. А. Клим, 1. заст. голови проф. др. Маковей, 2. заст. голови уч. А. Руснак, скарбник проф. Шпойнаровский, писар уч. Іл. Карбулицкий, редактор інсп. Ом. Попович, адмінїстратор проф. Ісопенко, а контрольор уч. Петращук.

Із ц. к. II. держ. ґімназиї в Чернівцях. Іспити приватистів із II. кляси почнуть ся біжучого року шкільного будуть відбувати ся дня 6 і 7 червня. Зголошувати ся треба в канцеляриї директора заведеня д. 5 червня між год. 10 а 12 рано і від 3 до 6 по пол. При зголошеню треба зложити таксу іспитову (24 К.) і виказати ся посьвідкою заплаченого чесного за II. півріч. Іспит розпічне ся о год. 8 рано. Льокаль іспитовий подасть ся до відомости при виписах.

Від комітету першого віча народних учителїв: На фонд вічевий с. ч. на видатки получені з урядженєм віча, друкованєм і висилкою запрошень і оголошень прислала доси одна конференция учительска 20 К а 5 учителїв на загальну суму 9 К 60 с. Разом вплинуло доси на сей фонд 29 К 60 с. Поки-же ся квота еще дуже мала і ледви чи покриє третину видатків, тому упрашає Комітет Вооп. учителїв і учительки о надсиланє датків на сю цїль на адресу Руского Товариства педаґоґічного. За комітет: дир. *О. Борковский* в. р., сов. о. *А. Стефанович* в. р., *Олекс. Дукович* в. р.

Оповіщенє. До ц. к. кадетскої школи для піхоти у Львові будуть приняті з початком слїдуючого року шкільного (вересень 1904) і то на перший рік аспіранти в числї около 50. Принятє аспірантів на II. або на III. рік послїдує лиш виїмково. Услівя принятя на перший рік суть слїдуючі: а) австрийске, загально угорске або босн.-герцеґовиньске горожаньство. б) фізичне уздібненє до войскового вихованя; в) він що найменьше 14 лїт і не переступаючий лїт 17. (1 вересня в роцї принятя); г) укінчене що найменьше з достаточним поступом чотирох низших клас школи реальної або ґімназиї, причім не зважає ся на недостаточний поступ в язиках латиньскім і грецкім. Абсольвенти, котрі що найменьше з вдоволяючим (добрим) поступом укінчили на підставі розпорядженя ц. к. мінїстерства просьвіти з дня 26. червня 1903 року Ч. 22.503, оснований і зі школами виділовими получений, курс науковий, на котрім язики німецкий і француский, а також альґебра суть предметами обовязковими можуть бути виїмково приняті до іспиту вступного на перший рік. Крім сего мусять аспіранти зложити з кадетскій школї вступний іспит. д) Зложенє оплати шкільної а то: 24 корон річно за синів офіцирів в чинній службі і на пенсиї, войскових душпастирів евангелицкого, греко-католицкого і греко-всхідного віроісповіданя, в кінци войскових урядників; 160 корон річно за синів ґажистів в резерві, цивільних урядників державних і урядників ц. і к. двора, відтак державних слуг і слуг ц. і к. двора: 300 корон річно за синів всїх инших горожан. Оплату шкільну належить зложити в двох ратах з гори; та оплата обіймає всї кошта за харч, одежу, науку і шкільні підручники. е) вдоволяюче обичайне поведенє. Просьби о принятє до кадетскої школи після взірця поміщеного в „Aufnahms-Bedingungen“ (услівя принятя), мають своєки аспірантів внести просто до команди кадетскої школи найпізнїйше до 15. серпня (найлїпше по укінченю шкільного року в школах середних). Друковані потрібні услівя принятя (Aufnahms-Bedingungen) в німецкім, польскім або в рускім язицї можна дістати в команди кадетскої школи за цїну 40 сотиків від штуки.

Марко Твен в костелї. В однім новойорскім костелї говорив раз проповідник дуже горячу проповідь про злощасні наслїдки довгів. Між слухачами находив ся також М. Твен. На кінци проповіди сказав бесїдник: „Тепер просьби я, щоби всї котрі поплатили свої довги, підняли ся із своїх місць“. І сейчас схопила ся на рівні ноги цїла громада мужчин, жінок і дїтий, лиш одна особа сидїла дальше а се М. Твен. Проповідник подивив ся по присутних тай каже: „А тепер буду просити, щоби повставали ті, що своїх довгів не поплатили!“ Тепер підняв ся М. Твен і глянув сьміло проповідникови в очи. „Чомуж се так дїє ся — говорив сьвященик дальше — що ви єдиний чоловік у цїлім сїм зборі, який не може виповнити своїх зобовязань?“ „Отче, — відповів М. Твен жалісним голосом — я видавав часопись а ті всї мої, побожні братя, що тепер вставали, були „передплатниками“ моєї часописї“... Більше сказати М. Твен не міг, бо сьвященик заінтонував кінцеву молитву...

І. Г.

Де-що про радій.

Здавалоби ся, що природничі науки, а головно основи тих наук як фізики та хемії, стверджені безчисленними доказами і що дня провірювані є вже сталими, безошибочними. Здавалоби ся, що нема такого явища, якеб не підлягало основним правилам природи, а іменно правилам заховання материї і енерґії. І справдї всї нові відкритя минулого і теперішного столїтя, лишень потверджували правдивість тих правил, яким не хоче тепер підлягати один радій.

І анї відкрите лучів Рентґена, нї відкрите телеґрафу без дроту, нї антідифтерийне серум не зацїкавило так учених людий, як відкрите радія, а то тому, що жадне з них не має того загального значіня, яке придбав собі радій при першій появі на сьвіт. І чим дальше тим більше розширює ся его значінє.

Се все завдячує радій своїм природним свійствам, які не дадуть ся підвести під доси звісні правила фізики та хемії. І чим більше відкриває ся сьвітло лучів радія, тим більш стає він самостійним. Наглядним того доказом могуть служити відкритя і дослїди, які недавно переводив анґлїйский фізик Рамзаєм в области явищ радія.

Ми учили ся, що тїла природи являють ся нам в трех видах, т. є. твердім або сталім, плинним і ґазовім і про те, щоб істнував ще четвертий вид, нас не учили. І коли виступили такі люди як пр. учений Круке, що учили про четвертий вид, то тих людий прямо висьміяли. Та поквою своєю радій цїлковито ствердив погляди Крукса і нинї вже не підлягає се нїякому сумнїву, що тїла природи — і то по всякій віроятности всї тїла природи — могуть істнувати і в видї дрібно-атомової струї. В тім видї тїло розпадає ся на дрібонькі частиночки, що відорвавшись від атому з безперервною сталостию і надзвичайною бистротою і скоростию улїтають в прямих лучах в безконечні простори. Той сталий рух вперед, по прямих лїниях частиць атому є цїхою четвертого виду тїл. І от знова приходимо до нового понятя частиць атому. До тепер знали ми всї, що дїлячи якесь тїло на що раз меньші части, дійдемо до таких частий, які вже не піддадуть ся дальшому дїленю, будь-то фізичному — будь хемічному, ми доходимо до неподїльних елементів, так названих атомів. Атом по грецьки, значить часть, яка вже більше не дасть подїлити ся. Одним словом, ми були сьвято переконані про те, що атом є неподїльною одиницею материї, а тут показує ся, що при переходї материї в четвертий вид, від єї атомів відривають ся дрібонькі частицї, які після фізичних доказів 2.000 раз меньші від атому водня (Hydrogenium). Так отже атоми, що до недавного часу уважали ся неподїльними частинами материї, тепер, завдяки відкритю радія показали ся зложеними елементами. Однак се не значить, мов-би-то атоми виросли в наших очах, лишень незвичайно дрібні що до своєї величини атоми, представляють ся великими, в порівнаню з тими частицями що могуть від них відірвати ся і самостійно істнувати. Ті частицї названо основними себ-то начальними атомами. І хто знає, чи в будуччинї не відкриють еще дрібнїйших елементів від основних атомів.

Про фізичну та хемічну природу лучів радія писано в послїдних часах дуже много, і все те, що поміщено в тих довших та коротших розвідках, є так дивним, що виглядає так, якби то було обчислене лишень на сензацию. Радій без перерви гріє і не холоднїє, сьвітить і не померкає, висилає частицї атомів і не гине. Всякі зусиля, щоб пояснити отсї цїкаві явища, підвести їх під якісь закони, оказали ся безуспішними.

(Дальше буде).

Належитість за Оголошеня за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При більшеразових уміщенях опускаєть ся на ціні процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жиєрової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних красках, з мережками і гладких ріжної сорти і Extra cas. — Парасольки для дівчат і дітий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Капелюхи соломині і фільцові, для пань, панів і дітий. — Самостійна продаж капелюхів з п. к. надвірних фабрик П. Ладштетер і Сиповс, Гинрих Іта у Відни, як також Йосиф Пікер і Сиповс в Ґрацу. Найновійші предмети шпортові для дам, шапочки, найлїпші соломині капелюхи в ріжних фасонах і модних красках, прославі Панами, фльорентиньскі, капелюшки для дітий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis Склад ракет і куль Сандеґера з Льондону, Тонеда з Відня. Всякі прибори і убиорки до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в столиках із бронзу, годинники ві-гури, гарнітури до писаня і до курева, шкіряні жіночки, ташки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найновійші, з украсних як і заграничних шовків, фулярові, краватки до праня, рукавички витані і з найлїпшої ярки.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дівчат хлопців і дітий із жіярової шкіри в ріжних красках, драп, еґіпет, Boxcalf, сатинівані і т. п. до шнурованя, на гудзики з гумою і и.

Сандали системи Дра Лямана і ин. Кидпи найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американьскі цїжемки.

Мужеске біле, з ніка, зефіра, полотна, шевіоту і батисту, красно вишивчене найлїпших фабрикатів під ґарантиєю. Ковнирики, нашнети, хусточки до носа, шальчики для панів, пань і дітий в найновійших красках. Сорочки сїткові до полеса, осгуцувані тїла від поту, калїсони системи Дра Лямана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, куфри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, несесарів, міхи, плядя, порохівники, ремені, парасолї, етуї, міхи на біле, коші на кочане найновійші вортинетки для пань і панів, коши до подорожи і новеаїв і т. ж.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тілько обезпечені тревало в „ДНІСТРІ“ від огню. Членьский уділ 50 корон можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затягати позички на 6 ½ % за предложенем відповідної гіпотеки або поруки; спляту більших позичок розкладає ся на 10 літ.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і иньшім купні землї незалежно купуючі звертають ся за позичками до „ДНІСТРА“.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденту від уділів а часть зиску призначує ся на добродійні цїли; до тепер уділено на церкви, бурси, школи і т. п. 18.385.— корон.

(—)

Стан 31. мая 1904:

Вкладки	1.698.786 К.	Позички	1.403.472 К.
Уділи	115.947 К.	Цінні папери, льок. в банках і на рах. біжучий	506.994 К.
Фонди резервові	23.522 К.		

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковині і практичний рільник.

До набутя в друкарні тов. „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належить посилати 50 с. на порто. (—)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнїтон

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	к. с.
* * * „Надоях“ елевінська казка	—·24
Ів. Синюк. „Образи з природи“	—·20
О. П. „Хлопцї сидїнники“	—·40
Омелян Попович „Розмови“	—·40
Корнель П. Устиянович „Три цїкаві загадки“	—·40
В. Умінський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде єї конець.“	—.30
Проф. О. Єремійчук „Іван Сучанський“	—.40
Ів. Бажанський. „Пропасть“	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума“	2·50
Гаршин. „Малярі“	—·20
* * * „Берка“	—·20
* * * „Котвиї по наволзї“	—·20
О. П. Кенесський. „В день сьвятої волї“	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурня“	—·20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речинки.)	2·—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка“	1.20
Ом. Попович. „Методика“ I часть	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли“	1.—
„ „ „19 казок для дїточок“	—.20
„ „ „Збірка пакоміє“	1.—
Ів. Синюк. „Образи з житя“	—·20
Шпейнаровский Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи гім.	2.80

Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Граматика“	—·20
„ „Порадник“ як закладати пасіки	—·40
„ „Буковинська Русь“	2·40
„ „Minoritätsvotum“ in der von k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie“	—·40
Ю. О. Федькович. „Шепіт жовнярскі“	—.20
Франко Іван. „Русько-українська література“	—.20
Теодот Галїп. „Домашний лікар“	1·—
Шухевич Еротей. „Верховинські загадки“	2.—
О. Шпитко. „Ласта з пекла“	—.30
Др. Теодор Галїп. Домашний лікар	1.—
Ир. Юдов. Семінарські спомини	—.50

	К. с.
Євг. Жуковский: „Учебник рільництва“	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?“	1.20
Франчук: „Оферма“	—.20
Підеша: „Бостон і напад“	2.—
С. Тихий: „Як робити тестамент?“	—.80
Марченко: „Власна хата“	—.20
Ярчевський: „Серце мовить“	—·60
Смаль. Ярчевський: „На Филих житя“	—.40

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДЇЖИ,

є до набутя

в Друкарні „Рускої Ради“ ул. Петровича 2.

І коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Канцелярия

друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена

в недїлю і сьвята від ½10 до 11 години рано.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музею у Відни, і наприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 66. Чернівцї, пятниця дня 4. червня (17. червня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Побіда галицких послів-сецесіоністів.

Доповняючі галицкі вибори, що відбули ся у вівторок помимо запятої ворожої аґітациї, помимо того, що вся польска тоніністична преса пенгавала в крику проти сецесіоністів: горлаючи, роспни, роспни їх! дали ось такий вислїд: В Стрию на 150 голосуючих упали всї голоси крім одного, який упевнажнено таки на дотеперішного посла др. Енг. Олесницкого; — в Богородчанах на 118 голосуючих вибрано одноголосно дотеп. пос. О. Барабаша; — в Жовкві на 188 голосуючих дістав Ем. Обертинський 61 гол. а дотеп. пос. др. Мих. Король, який став на ново вибраний, 127 голосів; — в Рогатині на 218 голосуючих вибраний дотеп. пос. др. Андроник Могильницкий 143 голосами проти Ал. Кшечуновича, що дістав 74 голосів; — в Долинї на 139 голосуючих вибраний 130 голосами дотеп. пос. о. Т. Богачевский, 9 голосів упало на Дм. Николина; — в Рані рускій на 209 голосуючих вибрано 119 голосами дотеп. пос. о. Маликевича проти 91 гол., що впали на Влад. Ґурку; — в Збаражи на 139 голосуючих вибраний дотеп. пос. Останчук, одержавши 93 голоси, Франц Соболяк із 45 гол. і Павло Ткач із 1 гол. перепали; — в Ліску на 221 гол. вибраний 144 голосами дотеп. пос. Ант. Старух проти др. Ром. Ленартовича, який перепав із 87 голосами; — в Станиславові вибраний також дотеп. пос. Гурик, згуртувавши на себе 117 голосів проти 86, що їх одержав Волод. Мандичевский; 6 голосів розстрілених. При виборах перепав лише задля ріжних причин особистої і льокальної натури пос. Ол. Барвіньский в Бродах із 43 голосами проти москвоф.-польскому кандидат. отцу Еффіновичу, на якого упало 185 голосів.

Отсей вислїд виборів дав наглядний доказ, що руский нарід в Галичинї із сецесиєю своїх послів вповнї зсолїдаризував ся, та що, колиб і при иньших виборах не було крайно брутальних надужить польских урядників, то із усїх руских повітів виходилиб послами мимо всеї шляхотскої контраґітациї кандидати рускі. Вкінци показали ті вибори в повнім блеску кацапско-польску злуку, яка причинила ся передовсїм до упадку пос. Барвіньского. Із кацапскими кирпичниками йдуть тепер в Галичинї всї партиї крім людової (Курер Льв.) і социялїстичної (Напшуд). Вороги селяньства, і загалом усїх низших, покривджених верств суспільних єднають ся разом, щоб не допустити до народного культурно-політичного визволеня, але оно мимо їх кертичного труду скорше чи пізнїйше наступити мусить.

Із виборчого руху.

Як ми вже заповідали, відбули ся у вівторок дня 14 с. м. передвиборчі збори в Вижници і, як се мож було надїяти ся, дали наглядний доказ, що населене вижницкого округа виборчого вповнї годить ся на програму „Вільнодумних“ а з окрема як найживійшими симпатиями окружує свого посла Николая Василька, його орґанїзатори зборів, що найвизначнїйші мужі із вижницкого округа на нараду також запросили. Вже на двірци повитали пос. Василька представителї духовеньства оо. архипресв. Семанюк і Кантимір, представителї міста Вижниці під проводом бурм. Йос. Лювіша, предсїдатель „Zion-у“ др. Целлермаєр, предс. жид. вір. гр. А. Давбер і заступники селяньства. Знаменно, що на час приїзду нашого посла уся желїзнича прислуга одягла ся в сьвяточні убори. Вїзд посла через триумфальну браму оповістили містови моздїрні сальви.

Ось розпочали ся збори просторою промовою патріярха вижницкого повіту, о. Кантеміра із Ростів, якого й вибрали вібрані предсїдателем зборів. Згадавши про сумної памяти розвязаний сойм, в якім годї було пробити що добро для широких мас народних, звертає увагу присутних на вагу теперішної хвилї, в якій цїла Буковина має, завдяки великому почутю законности у начальника краю, спромогу вільними голосами без террору з гори вибрати таких заступників, якіб сьміло із усїх сил заступали важнїйші інтереси населеня повіта без огляду на ріжниці національні і віроісповідні і якіб тоті інтереси розуміли. Відтак жаває бесїдник над тим, що наше селяньство ще не вповнї розуміє велику стійність виборчого права. Тому то наглядно показує єї численно присутним селянам та замічує, що в борбі за свої права, за своє економічне піддвигнене має селяньство конче заховати єдність, яку також мусить пропаґувати і духовеньство, коли оно справдї дбає о добро свого народу. Остаточно доходить попаж. бесїдник до визначеня кандидата посольского і заявляє серед загальних признань і оплесків, що про красного посла як Ник. Василько вижницкому повітови годї й думати, а відтак просить пос. Н. Василька, щоб він зложив звіт із своєї дотеперішної дїяльности.

Звизно але рівно змалював посол Ник. Василько минуле шестилїтє сойму і причини єго розвязаня. На 31 послів було в соймі всего лише 6 правдивих заступників народу, але їм ніяк було зробити що доброго для народу, бо всякому такому починови ставала на перешкодї соймова більшість. Отсе невідрадне положене вказало значної зміни із хвилею, як управу краю обняв новий президент кн. Гогенльоге (живі оплески і оклики славно). Се перший президент нашого краю, що забаг пізнати справдїшну волю народу і вже вибори сучасні, де справдї не було терору з гори анї із сторони урядників політичних анї иньших показали, що нарід хоче иньших заступників, ніж ті, що мали доси патент єдиного заступництва селян. Сучасні виборці вибирають послом не боярина, але мужа повітових думок, д-ра Апр. Ончула. Він порозумівши ся із черновецким послом Штраухером, жидом, у якого не один християнин міг би навчити ся чесноти і справедливости, довів до заключеня „Вільнодумного Союза“, в якім получили ся справдї народні посли для добра усїх без огляду на національні і конфесийні ріжниці. Мимо найщирішої волї не могли доси „Вільнодумні“ зробити богато головно із-за своєї нечисельности. Тепер треба о се подбати, щоб більшість будучого сойму була прихильна народови, щоб вона довершила задумане дїло великих реформ дотеперішних перестарілих відносин а передовсїм реформу виборчої ординациї, яка єдино лише зможе дати народови спромогу вірно висловити свою волю. Виборча реформа конечна для рівномірного роздїлу тягарів і прав між цїлим населенем, якому не може противити ся також і справедливе правительство. Та на жаль хоч як справедливо було бажане виборчої реформи то соймова більшість рішила не допустити до неї за всяку цїну, розуміючи добре, що свою силу завдячує она як раз дотеперішній несправедливій виборчій ординациї. Запяте і ворожість соймової більшости, яка вже й перед тим тільки й знала дїла, що кидала народним послам під ноги колоди, зросла із хвилею Ончулового вибору до крайних меж. Виборча реформа не прийшла під обради сойму, із за чого стало „Вільнодумним“ зовсїм ясно,

---

І. Г... 2)

Де-що про радій.

Не могли ще дослїдники радія справити ся з тими питанями, коли несподївано появила ся нова, дивна прикмета радія. Іменно при кінцї минулого року учені Рамзаєм і Содді викрили, що ґаз, який постоянно віддїлює ся від радія, так зв. емаканция з часом зщезає в замкненім начиню, даючи почин другому ґазови, який вже добре нам знаний а іменно — гелїй. Се відкрите — коли в него вірити — є незвичайно важне. Повставане гелїя в посудї, де була замкнена емаканция, переносить вашу думку геть в ту епоху історії землї, віддїлену від нас сотками мілїонів лїт, коли то з хаоса первісної, — мабуть — одноцїльної материї, видїляли ся перші нитки, з яких ткала ся вселенна. Перед очима дослїдника являє ся повставане материї гелїя, но в який спосіб оно переводить ся, він сего не бачить і поки-що не знає способу дивити ся, щоби сей процес бачити і слїдити.

Скоро лишень відкрито радій, то дослїдники зараз запримітили, що лучі, які він висилає, не є однородними. А дальші дослїди і подрібна аналїза виказали, що між ними можна замітити лучі трох родів, що різко у всяких обставинах ріжнять ся від себе т. зн. мають ріжні прикмети. Ті лучі названо α, β, γ лучами. Не без справедливости надано тим лучам назви перших букв грецкої азбуки, бо відкрите поки що лишень трех родів лучів, давало надію на відкрите четвертого, пятого рода і т. д. І дїйсно не минуло року а відкрито знов два нові роди.

Тут требаби де що запримітити що до самої назви „лучів“. Се понятє є тут свого рода неправильним. Під сею назвою ми понимаємо фалисте розходжене ся стеру. Луч сьвітла, безогляду на се, чи він походить від сонця, лямпи, сьвічки, не є новою материєю, яку в воздушний простір вносить дане жерело сьвітла, лишень новим станом енерґії. З тої точки погляду лучі радія, не суть лучами. Радій вносить в окружаючий осередок не тільки зміну енерґії, но і нову материю, що розходить ся промінисто на всї сторони. Радій безперервно висилає дрібонькі частицї на всї сторони, які названо електронами, частицї ті посїдають невіроятну скорість 250.000 км. на секунду.

Коли частинку радія положити між бігунами сильного маґнесу, тодї α, β і γ лучі роздїляють ся. Перші з них похиляють ся на лїво, другі на право а треті т. є. γ лучі задержують свій напрям, не підлягаючи впливови маґнесу. При тім β лучі розщіплюють ся і кождий з них творить дугу о не однаково сильнім нахилї. Се походить з відси, що не всї они складають ся з однакових частиць, і ті нахиляють ся сильнїйше, які мають дрібнїйші частицї. Так отже виходить, що β лучі ріжнять ся ще між собою величиною частиць.

А, β і γ лучі ріжнять ся також між собою свійствами електричними і силою проникання ріжних предметів. Кожда частиця, що входить в склад α лучів є позитивно електрична (+), частицї β лучів суть неґативно електричні (—), зновож γ лучі є позбавлені всякої електричности. Найменьш спосібними під взглядом проникаля предметів є α лучі, більш спосібними, β, а найвисшу власність під тим взглядом мають γ лучі, і коли для тих послїдних — можна сказати — нема жадної перешкоди, то α-лучі пр. не могуть перейти крізь тонку шклянну плитку. Всї ті роди лучів радія є темними, невидимими для нашого ока в звичайних обставинах. Доперва тодї, коли ті лучі падають на специяльні тїла стають ся для нас видимими. Іменно єствують соли, як пр. обмалка цинкова які сьвітить, коли падають на них лучі радія. Сьвітло то є слабе і щоби єго побачити, треба доконче усунути всяке иньше осьвітлене, щоби не глушило сьвітла радія, т. зн. що досьвід треба робити в темній кімнатї і чим вона темнїйша тим лучше. Досьвідченями доказано, що деякі соли сьвітять лишень в α иньші в β, а деякі знов лишень γ лучах.

Не меньш цїкавою прикметою радія є витворюване тепла. Ми знаємо, що металї проводять, побирають і відбивають тепло, та щоби металь самостійно висилав тепло, творив з нїчого енерґію, те поки що не містило ся в рамках нашого погляду.

(Далї буде).

що дотеперішна більшість соймова на користь народних мас не поступить і одним кроком. Ось наступили і нові вибори і то вибори свобідні. На їх хід краєвий президент не буде зовсім впливати. (Оклики: Славно! Браво!) Німецкі поступовці відуть із „Вільнодумним“ в політично-економічних справах рука в руку. При їхній помочи зможемо хоч і по важкій борбі здобути при надходячих борбах більшість. Обовязком виборців є подбати, щоб в кождім виборчім окрузі вийшли лиш такі посли, що будуть іти за кличами „Вільнодумних“, яких першим домаганем є виборча реформа а відтак основане краєвого банку. Проти сего банку, що заномір би селяньство велика посліпсь так ворогує, що кн. Гогенльоге 700.000 кор., які у своїй благородности добув у міністерстві скарбу на цїли краєвого банку, мусїв назад відсилати до Відня. (Оклики: славно для президента і pereat під адресом соймової більшости). Відтак обговорює посол Василько анахронізм двірских обшарів і вагу їхнього знесеня. Опісля звертає ся він до своїх виборців, пояснюючи їм причини їзда яких годї було поки що вистарати для Вижницкого окружного суду і ґімназию, а також просить їх, щоб отверто підносили евентуальні закиди, які єму мають вчинити, а він радо дасть їм всякі поясненя. Як дотепер так і на будуче буде він вволювати волю своїх виборців, одначе колиб они були іншими переконані як „Вільнодумні“ тодїб він волїв радше зрезиґнувати із свого мандату як із дотеперішної програми.

По промові гром. секр. Юл. Гіршгорна, який клав пос. Василькови на серце основане окруж. суду в Вижници ухвалено єму одноголосно заяву довіря і знова поріщено єго кандидатуру. П. Бачиньский побіч висловлених постулатів домагає ся ще стациї хону худоби у Вижници. Архепресв. Соманюк підносить заслуги пос. Василька і розказує хід справи вижницкої ґімназиї, а голова вижн. „Zion-у“ др. Целлермаєр інтерпелює про кольпортований антисемітизм Січий. В сїй ж раз справі промовив др. Блавкопф, обговорюючи із незвичайним знанем річи „Січові“ цїли та згадуючи, що всї клеветливі поголоски про „Січ“ нарочно розширюють польскі часописи лиш на те, щоб вбити клин між Русинів а Жидів, та щоби ними терорізувати Жидів при виборах. Найлїпшим доказом ложности тих верший є дружне пожите вашківскої „Січи“ і „Zion-у“. По сїм інтерпелює пос. Василька надуч. Данчул в справі дороги з Яблениці до Устя-Путили, якаб мала стати дорогою повітовою. Промавляли ще сьвящ. Мановієвич, підносячи заслуги пос. Василька около прав. церкви і нач. гром. Чернотуги Фочук, дякуючи послови за опіку селян і просячи знов кандидувати а Дниець з Іспаса обговорюючи справу „Січий“. По відповіди пос. Василька на всї інтерпеляциї рішили зібрані серед голосних овациий поновну кандидатуру пос. Ник. Василька і вибрали виборчий комітет, що має сю ухвалу перевести в дїло.

Із тов. „Руска Школа“.

Засїдане центрального Видїлу сего товариства відбуло ся дня 11. червня 1904 із слїдуючим дневним порядком: I. Нарада над ухвалами послїдних загальних зборів і II. Вільні внесеня. Присутні: Голова проф. Клим, інсп. Попович, проф. Шпойнаровский, проф. Ісопенко, уч. Русин, уч. Кавуля і секретар уч. Карбулицкий.

Голова повідомляє видїл, що одержав від посла Николая Василька телеґраму, в якій п. посол висказує свою подяку за оказану єму честь іменованем єго почесним членом „Рускої Школи“.

Дальше повідомляє голова видїл, що дав печатати 300 примірників статуту для товариства цїлого а 1000 прим. для філїй. — (Принято до відомости). Приступлено до 1. точки дневного порядку.

1. Ухвала загального збору дотично безплатного удїлення правної помочи членам товариства. Центр. видїл згодив ся вибрати до сего окрему комісию, в яку найшли проф. др. Стоцкий і інсп. Ом. Попович, а голова проф. Клим взяв на себе обовязок попросити до тої комісиї одного правника.

2. Ухвала загальн. збору дотично учительского віча у Львові.

Центр. видїл радо витає думку скликаня віча всего руского учительства Галичини й Буковини, якщо своїх відпоручників, піднесе ся до всїх філїй, щоби й вони з осібна висилали своїх відпоручників і постарає ся о відозву до буковиньско-руского учительства, щоби воно як найчисленнїйше взяло в тім вічу участь. Одначе рішив видїл „Рускої Школи“ віднести ся до львівского „Педаґоґічного Товариства“ з прошенем, щоби тото віче відбуло ся аж по 23. липню с. р. а то з двох важних причин. 1. Що відбуде ся 17. і 18. липня загальний збір буковиньского „Landeslehrerverein-у“, а 2. що найважнїйше, то вибори до бук. сойму, які відбудуть ся 22-го липня с. р.

Видїл вибрав своїми відпоручниками проф. А. Клима і уч. Карбулицкого.

3. Ухвалу головного збору, щоби стабілїзациї пов. інспекторів не домагати ся, принято до відомости.

4. Дотично ухвали гол. збору, щоби в висших клясах другої ґімназиї вчено математики по руски, поручено проф. Ісопенкови виготовити дотичний проект петициї.

Дальше приняв центр. видїл слїдуючі вільні внески:

1. Внесок проф. Шпойнаровского, щоби видїл відніс ся до „ц. к. Накладу шкільних книжок“ у Відни о рішучу відповідь — дотично закупна рускої „Читанки для шкіл середних“ проф. Шпойнаровского, яка вийшла свого часу накладом „Рускої Школи“.

2. Внесок інсп. Поповича, щоби „Руска Школа“ видала своїм накладом п. Др. Кордубою зладжений і „Рускій Школї“ безплатно відступлений переклад учебника ґеоґрафії для першої кляси ґімназияльної з нїмецкої мови на нашу, та щоби та книжка була друкована в 1000 примірниках.

3. Внесок інсп. Поповича, щоби Методика природописної історії ч. II. Миколи Гаврищука була друкована в протязї сего року.

4. Внесок інсп. Поповича, аби завізвати філїї, щоби они дбали о розвій товариства та о придбане численних членів як учителїв так і неучителїв.

5. Внесок уч. Карбулицкого, щоби завізвати руских учителїв, аби вони домагали ся від пов. рад шкільних закупна деяких видань „Рускої Школи“ і „Рускої Бесїди“ що найменше по 5 примірників для шкільних бібліотек для молодїжи.

6. Внесок уч. Карбулицкого, щоби „Руска Школа“ занимала ся при відповідних нагодах устроєнем томболї. (Справу передано до обдумання проф. Ісопенкови і уч. Карбулицкому.

7. Внесок уч. Карбулицкого, щоби при кінци кождого року був розісланий друкований звіт про дїяльність „Рускої Школи“ як також спис членів всїм членам товариства. *Гаврій Карбулицкий* секретар.

Письма з краю.

Основане „Січи“ в Оршівцях.

Дня 5 с. м. заснувано ґімнастичне і пожарне товариство „Січ“ в Оршівцях. На вітворене Січи прибув посол Е. Пігулак з місцевим сьвященником Козарищуком, і ем. надучителем Поповичом. Прийшла цїла Січ з Гаврилївцїв, Чортория і Завали, відтак представителї Січи лужаньскої, корнівскої, дубівскої, вашківскої, суховерхівскої і академічн. тов., „Січ“ в Чернівцях, місцевий збір учительский учит. Стьович, п-на Трусевичівна і п-на Данчулївна, надучитель з Непоколївцїв Лупул, і крім того богато народа так селян з Оршівцїв як і поблизьких сїл. Майже тисячна народу зібрала ся на огородженій площі. Хоругви з верхів високих перб повівали, начеб кликали прохожих на се сьвято. Коли вже всї зібрали ся, привитав почтенний Іван Чабан зібраних і попросив за згодою зборів на батька сїчового посла Пігулака, а на сїчову матку місцеву учительку п-ну В. Трусевич.

Після того забрав слово посол Пігулак. В своїй промові пояснив він, що се така була Січ запорожска і звідки єї назва, а відтак чому ми даємо нашому товариству назву „Січ“. Вказав дальше на значінє й мету товариства, на конечність такого поважного товариства, а відтак звернув ся до присутних на зборах жидів упевняючи їх, що наше товариство не має на цїли різнї жидів, як се наші вороги говорять. Сї вороги, приклонники російского царату, того самого, що зруйнував Січ запорожску, боять ся і ненавидять навіть і саму назву „Січ“ і тому видають на нас клевети, розширюючи поголоски, що „Січи“ мають на цїли бунти та різню панів і жидів. Хай жиди не стають перепон розвиткови нашої нациї то і їм буде красше жити ся між культурним і економічно сильним русним народом. Звертаючи ся знова до оршівских Січовиків взивав їх до єдности, кріпости і витревалости в начатому дїлї.

Відтак в довшій промові пояснив кошовий вашківскої „Січи“ п. Безпалко статути товариства. Бесїдник вияснив, які задачі і обовязки мають члени товариства. Першою задачею є ратоване житя і добра всїх ближних в часї огню. Поучаючи, як Січовики мають свої функциї сповняти застановив ся бесїдник докладнїйше над § 12 статута товариства. Притім подав кілька практичних вказівок, як приміром радити собі, коли товариство ще не має сикавки (гашенє при помочи душениць). Та товариство має кромі борби проти огню, ще й инші дві задачі: просьвітити своїх членів і подати їм нагоду до забав, та не поганих пішцких, які кінчать ся синцями попід очима та вимиканем волося, але таких, якіб лицювали культурній суспільности, як вокально-декламаторскі вечерниці або театральні вистави. Підчас промови бесїдника наспіла телеґрама до п. Пігулака, котрою запросили його громадяни Пидиківскі і з Березця до себе. Бесїдник перервав тут промову, а оршівскі молодці з музикою відпровадили свого посла і заступника п. Пігулака до воза. На уряд Січового батька вибрано тепер п. Поповича. Коли т. Безпалко скінчив промову, приступлено до вибору старшини. До неї увійшли: Іван Чабан, кошовий; Дмитро Николайчук, осаул; Танасій Николайчук, писар; Григорій Чабан, касиєр; Косма Горкун, учитель; Олександер Галїцкий, перший читар; Никифор Чабан, другий читар; Николай Маланчук, третий читар; Михайло Климчук, четвертий читар.

По врученю відзнак старшині слїдувала промова тільки що прибувшого з чортория-ского „Січею“ д. С. Яричевского до прапора, в котрій горячими словами взивав до того, щоби всї вступали в товариство, щоби горнулись під один прапор, бо вся Русь Україна повинна під одним прапором йти до одної спільної мети. Невидний синьо жовтий прапор най буде видимим знаком нашої сили та енерґії. Під одним прапором будемо борити ся за наші права, нездомні і неподатливі анї на брутальне гноблене зі сторони ворогів, анї на підло і зрадливе поступоване таки домашних ворогів кацапских запроданців.

Наконець слїдували привіти: Від „Січи“ з Кіцманя промовляв тамошний кошовий уч. Попович, від „Січи“ з Юрківцїв кошовий Книжний, від „Січи“ з Дубівцїв осаул уч. Арсенич, від „Січи“ з Чортория осаул Гуцька; від ак. тов. „Січ“ в Чернівцях акад. Д. Джердж, від Сокола в Чернівцях д. С. Яричевский.

Замітний також був привіт від Снятиньскої „Січи“, що його виголосив сьвященик М. Крилинець. В красних, річевих словах загрівав бесїдник Оршівчан до праці, до орґанїзациї і коли на Буковині можна свобідно дїлати, то треба використати нагоду. Най само мужицтво орґанїзує ся, не ждучи аби аж їх до того приневолював хтось із інтелїґенциї, бо се може робити й сам мужик також. Коли ж мужики покажуть свою вартість і силу то й вся інтелїґенция навіть та, якій народні справи тепер на жаль байдужні, буде з ними числитись і сама до них радо пригорне ся. Лучім ся всї разом, не чекаймо на чиєю поміч, то певно збудуємо Русь-Україну, — закінчив бесїдник.

По сїм збори по відсьпіваню народних гимнів замкнено, а по них слїдували людовий фестин з танцями, що тревав до пізного вечера серед жвавої забави, сьпівів і декламаций. *Учасник.*

НОВИНКИ.

Личні вісти. Кн. Гогенльоге вже повернув із своєї подорожі до Відня.

Ческий сойм з огляду на обструкцию вїмецких послів нинї відрочено.

Перенесеня. Ґустава Шедля сек. двору і нач. дир. скарбу в Чернівцях перенесено до Інсбруку.

Іспити зрілости в сучавскій гр. пр. ґімназиї, що спершу мали відбувати ся вже 17 с. м. розпічнуть ся аж дня 20 червня.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Хлївище, стов. зареєстр. з необм. порукою заповіджені спершу на 19. с. м. відбудуть ся аж в недїлю дня 26. с. м. із тим самим порядком дневним, який заповіджено в 63 ч. „Буковини“. — *Тит Тимінський.*

З научного кружка тов. україн. студ. „Січ“. В суботу дня 18. с. м. відбуде ся о год. 6. вечером в льокали товариства відчит д-ра Дениса Лукіяновича на тему „Огнї горять“ М. Яцкова. Вступ вільний. — За видїл научного кружка *Іван Галущинський*, голова.

Загальні збори Каси пожичкової і щадничої для громади Шипинці, стов. зареєст. з необм. порукою відбудуть ся в недїлю дня 26 червня с. р. год. 1 пополудни в домі Івана Міхальчука з отсим порядком дневним: 1 Контроля касових книжок 2. Побільшене платнї касиєра 3. Місце поміщени каси, 4. Вільні внесеня. Іван Міхальчук, начальник каси, Николай Дячук, касиєр.

Відзначене. Цїсар надїлив Ром. Козловского, ведучого книги ґрунтові в Сучаві з нагоди власновільного переходу в стан супочинку титулом канцелярийного директора.

Тяжка страта навістила ред. часописи Bukow. Post. М. Штекля через смерть єго 75 лїтного батька Мешулїма. Як раз вівторок мав покійний сьвяткувати золоте весїлє із своєю жоною та волею Провидїня заміняв ся той день у сумні похорони. За домовиною правого покійника ступала вельми численна ріжномовна громада із усїх верств суспільних, між якою замітили ми послів дра Стоцкого і дра Штравхера. Покійник полишив вдову, дочку і двох синів, із яких один лїкарює у Відни а другий веде „Buk. Post.,“ яка щиро заступає інтереси нашого народу.

Пожар навістив дня 7. с. м. будинок Г. Мелзера в Сторонци Путилові і обернув єго в попіл враз з будинками С. Раухверґера і А. Ельтеса. В домі Ельтеса находив ся карний відділ повіт. суду в Сторонци-Путилові, одначе акти в час уратовано. Загальна шкода, яка була обозначена лише на 6.800 кор. виносить 19.300 корон.

Перша часопись на мори. На кораблї „Сатрапіа“ лїнії Кунард вийшло вже перше число часописи „Cunard Daily Bulletin“, до якої пересилати по винахідник бездротного телеграфу, Марконї що дня по сто слів. І ось таким робом проблем кождочасного і безпроволочного порозуміваня кораблї серед моря із сушею — вже рішений.

Убитий електричною струєю. З Якобен пишуть: Михайло Гайн, ученик народної школи, переходячи в дорозї до школи через тор електричної зелїзницї попхнув ся та, щоби не впасти вхопив ся дроту електричного проводу. Перепливаюча електрична струя убила нещасного хлопчину на місци.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 67. Чернівцї, недїля дня 6. червня (19. червня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Буковиньскі виборцї!

В переконаню, що дотеперішна система обопільних невгодин не доведе нї до чого, рішили ся провідники вільнодумних Нїмцїв, Жидів, Румунів, і Русинів до однодушної працї на отсих основах:

I. Вибрані на основі отсеї проґрами соймові посли Нїмцїв, Жидів і Румунів мають з'єднати ся в „Вільнодумний Звязок“.

II. Задачою „Вільдумного звязку“ буде бережене всїх полїтичних, культурних і економічних інтересів заробкучих і працюючих верств буковиньского населеня. Передовсїм задумує звязок:

а) *Виборче відповідаючої виборчої часу виборчої реформи;*

б) *орґанїзацию усусїльнення кредиту через основане краєвого банку і філїяльних заведень;*

в) *виобразуване шкільництва народного через утворене шкіл для мнш. меньшостий.*

г) *управильнене устрою громадского і знесене двірских обшарів;*

д) *добуте, нових, не придавлюючих податників, доходів, в цїли оздоровлення краєвих фінансів а передовсїм для управильнення учительскої платнї.*

III. Поза межі дїяльности „Вільнодумного звязку“ виключають ся всї національні справи. Національними вважають ся ті справи, які признають такими більшість послів дотичного народу. *Але також і національні справи годить ся полагоджувати із звичайним у сожитнїє обопільним довірєм і прямодушностию.*

IV. *Рішеня „Вільнодумного звязку“ в справах звязку (Арт. II.) переводять ся на спільних нарадах всїх єго членів;* в тих справах виступає звязок на вні передовсїм супроти сойму і печати як одноцїльне тїло; для національних справ групує ся звязок в клюбах нїмецкім, румуньскім і руснім, а кождий з них поступає зовсїм самостійно.

V. „Вільнодумним звязком“ керує заряд, в якого склад входить по одному предсїдателеви вибраному із клюбу, нїмецкого, румуньского і руского. Для кождого голови треба визначити також і місто-голову.

На отсїй основі уконституовав ся єзекутивний комітет вільнодумних елементів на Буковинї. Із єго прапорученя ради добра нашого улюбленого а важно випробуваного краю звертаємо ся до Вас Виборцї із отсим усильним зазивом: Здїйснїть отсю проґраму і після неї вибирайте!

Чернівцї, в червни 1904.

Зарад Вільнодумного Звязку:

Др. Артур Скедль. Др. Аврель Ончул.
Др. Б. Штравхер. Др. Смаль-Стоцкий.

Розвязанє буковиньского сойму краєвого.

Під такою написею помістив наш посол до ради державної Николай Василько в 14.299 ч. „N. Fr. Presse“ отсю статю:

Буковина помимо того, що належить до Австриї вже більше чим 125 лїт ще й до нинї задержала під социяльним та полїтичним взглядом свій орієнтальний характер; а сему послїдному не в малій частинї пособляла австрийска управа, що стало із запопадливістю запевнювала шляхтї передове становище в краю. При тім не добачувала вона на жаль того, що та спорну орієнтальна, греко-волоска шляхта буде у власнім інтересї ставити пасивний опір всїм державним змаганям обмірковним на піднесенє економічних відносин і просьвітного уровеня населеня і то в тій цїли, щоби задержати в сїльскім мужицтві невибагливу а дешеву робітничу масу.

Отся боярска могучість основувала ся на соймовій ординациї виборчій, немов так і скроєній до боярского тїла, тому можна сьміло називати єї найбільш ретроградною із усїх державних провінций. На 31 послів соймових припадає на дїдичів 10 мандатів; із 12 мандатів із куриї сїльскої давано їм при помочи старостів і жандармів прямо до розпорядимости ще 6 мандатів. Квестиї мандатів порішувано в бюрі кождочасного шефа краю а вже краєве правительство розтелеґрафовувало імена кандидатів старостам. Вірильним голосом митрополита розпоряджували бояри вже хочби тому, що митрополитою іменовано лише особу милу боярам. Оттак опанували они сойм, більшість краєвого видїлу і одержували стало й краєвого капітана із поміж більшости.

Відповідно до сего уложила ся також соймова праця. Із енерґією будовано на Буковинї лиш одні зелїзницї, бо се лежало в інтересї лїсних просторів властителїв більшої посїлости; всякий иньший поступ чи то в культурнім чи економічнім напрямі випливав із інїциятиви поодиноких краєвих шефів і так в 70 рр. през. Піна а відтак бр. Пачого. Кождий поступ треба було на більшости прямо здобувати.

А однак, як довго боярию репрезентувала первісна румуньска шляхта, то тиснене єї руки, що прилягла так важко весь край, не було так доймане як в послїдних роках, коли в наслїдок зміни власности побільшило ся число вірменьских і польских обшарників, що виходячи із галицкої школи, імпортували до Буковини галицкі погляди та найшли в гуртку осталої ще румуньскої шляхти по більшій части понятних учеників. Передовсїм зросли з того ненавидженє і переслїдуванє Русинів із боку румуньских вельмож. Із сеї причини були в часї послїдної сесиї соймової нечисленні рускі посли — числом пять — перші, що робили поважну опозицию проти соймової більшости, краєвого видїлу і слїпо їх підпираючого, місцевого правительства.

Від року резидує в Чернівцях новий шеф краю, кн. Гогенльоге. Незабаром по розпочатю єго урядованя опорожнив ся через смерть попередного посла мандат соймовий із сїльскої куриї в румуньскім повітї Сучаві і з нагоди доповняючих виборів показало ся, що кн. Гогенльоге зірвав із традициями своїх попередників, та що остаточно також і на Буковинї має населенє без впливу полїтичних властий і жандармериї приступати до виборчої урни. Се перший раз мало волоске мужицтво нагоду свобідно виразити свою волю і полїтичні переконаня і вибрало — демократичного Румуна дра Авреля Ончула, найбільше знаного ворога боярщини. Між ними та вільнодумним послом із Чернівцїв др. Штравхером і руским клюбом найдено швидко спільний мотив до сполуки: борбу проти дотеперішних властидержцїв за добутєм виборчої реформи і економічну програму із полишенєм на боцї усїх національних противеньств.

Із цїпкою енерґією заходив ся в минувшій сесиї соймовій „Вільнодумний Союз“ около того, щоби бодай в части сповнити свою проґраму, але соймова більшість, щоби не допустити до обрад над готовим вже проектом виборчої ре-

Поезиї Григорія Воробкевича.

* * *

Хотів би я вічне
дивитись в твої очи
в тії то темні
чарівничі ночи.

Придивлятись вічне
твому білу личку,
як дивлюсь раненько
на ясну денничку.[1])

І видїти вічне
уста твої красні,
як розі з росою,
пахучі і ясні.

В тій ночи во віки
хотїв би заснути,
на все моє горе
і лихо забути.

А в снах моїх вічних
денницю видати,
до неї молитись
і її цїлувати.

І рожу ту красну
во вік цїлувати
і з неї на ново
сон висвсати.

Горошівцї, март, 1867.

* * *

Встаю разом з зорев
іду в гай темненький,
най нїхто не чує
голос мій сумненький,
як він в моїх піснях
сумно ся розводить
і жар мого серця
на хвилю холодить.

Ой, жар мого серця
нїхто з людий не знає,
мене сиротину
весь сьвіт вже минає.

Але в темнім гаю
птички мя чувають,
мій жаль в своїх піснях
вітрам посилають.

Вітри мя під небо
жаль мій сильно носять
і від Бога ласки
для сироти просять...

Виписано з листу Із. Воробкевича до братів Барвіньских з дня 13 (25) липня 1867.

Спомини.

Вставай з гробу твого, памяти нещасна! Приведи мя знов лїта дитинні, дни щасливі і злоті юности моєї! Приведи їх, украси їх, най ще раз в житю моїм осьміхнуть ся серцю мому!

Дивлюсь, — як вчера хлопцем пустий бігав по полях і долах, пакости творив сусїдам в хатах і в садах — і нераз чуприна ся мала в сусїдских руках. Нїчо не здїлало ся, забувало ся, як дістало ся.

А дїдик, — як сегодня вижу — з сивов бородов, кивав головою і сказав: „Післати до школи! забуде свавоїї!“ І післали. Гірки-ж то трудні були в школї з азбуков! Та все читати та писати та рахувати та мовчати — анї чичирк!..

Минула азбука, прийшла латина і грека. Ті еретики і зїсти не дали кавалок хлїба, не то гулати по полях і долах. По полях і долах, не гуляло ся, не хотїло ся гулати, але тихо-тихенько зачало ся дївчину кохати, — дївчину єдину, як зорю прекрасну. Бувайте здорові, латина і грека! З вами я квасну і гасну, а з дївчиною єдиною до неба лїтаю.

Богине моя! з'яви ми ся ще раз, послїдний раз, з красою твоєв небесной, та може збудиш ще раз слези та піснї, дремлючі в серцї моїм.

Любилим ся щире і обоєм знали, а не признали ся одно другому. Нам досить було в очи вдивлятись, здоймати ся над землю, над море, на небо і за небо. То було плятоньске кохане. Було, нераз ся дивлю в очи, ясні як небо, глїбокі як море, забувши на все; утопаю в море то красне та небо то ясне — і разом знаходю ся в палацах кристальних.

Дивлюсь: о чудо! Богинї з богами, що украшали Олїмп старий, ту ся зібрали, ту ся сховали, в морю глубокім, від буль пасских... Смутні сидїли, як скаменїли, Олїмпскі боги. Станем разом в ряду з ними, бо кохане з дївчиною до неба мене здоймило і богом вчинило, хоть і погаким.

А разом ясно, ясніїше стало в кристальних палатах і на лицях богів смутних. Вступила княгиня, ясна як сонце, — богиня краси. Она блудила довго по сьвітї, як вже від давна боги ті другі в морю ся скрили; блудила, шукала кохання щирого ума до краси[2]) і, не найшовши, й вона ся скрила в море глїбоке, назад ся вернула до богів старих.

Дивлю ся я бливче на постать небесну — о чудо! богиня — то моя дївчина! І встали музи, ті чудні дївицї, і заспівали небесним хором о красї, о любві і о богинї моїй...

Збудив мя той спів і дивлюсь я знову в дївочі оченята, в небо то ясне, в море глїбоке...

Плятоньске кохане! На тім то і стало. Минуло ся скоро, як вода в рицї. Прийшов хлопак, гожий і красний, — той не по плятоньски дївчину любив, а з нею ся оженив. Не довго втїшав ся долев своєв, — она умерла. Він поховав.

Так то і зо мною ся стало. Як в темну осїнь часом вкрадуть ся красні дни межи морозні і смутні, так ся збудила у мене любва для другої долї. Я її узнав і в коротнім часї поховав у глїбокім гробі...

О, Боже мій милий! Ти лише ще знаєш серце моє і чувства мої! Чувства? Нема їх в менї! Порожне серденько, як жаль ми сказати! Утїху і болїнь то серце несе. Ци легко, ци тяжко — то все го несе. Але пущу в серци ховати і мовчати, нїчо не казати, — то тяжко, ах! тяжче, як всї иньші муки, що люди терплять...

Вставай з гробу твого, памяти нещасна! Приспіть ся ще раз, сни золо-

[1]) В оригіналї: біду лицу — денницу.

[2]) В оригіналї у скобках: Schönheitssinn.

форми запутала „Вільнодумний Союз“ в особисті афери а остаточно навіть поминула его в соймі самого, коли побачила, що „Вільнодумним“ йдуть на поміч німецкі поступовці — більшість довершила зміснений exodus! Усі заходи, а навіть інтервенция князя Гогенльоге, щоби примерауги спосібність до праці краєного сойму, розбили ся об те, що соймова більшість не хотіла допустити до обрад над виборчою реформою. Се довело до розпизани сойму перед уніченем правного шестилїти.

Ось і стоїмо перед новими виборами. В сільскій курії станут до боротьби по одній стороні вільнодумні Румуни, Русини і Німці а по другій бояри з москвофілами і греко-православна консисторія, яка послїдну партию взяла під специяльну опіку.

Однак „Вільнодумні“ помимо того, що нині видїя красний остає в руках старого режіму, надїють ся, що як тамтого року сільске населене повіту сучавского так і сего року все селяньство зробить ужиток із вільного права виборів, забезпеченого князем Гогенльоге, на користь вільнодумних кандидатів, не звертаючи уваги на чинники залежні від краєного видїлу, консисторії і обшарників.

Неясним поки що є становище частини мійских Німців, що згуртували ся в товаристві „Християньских Німців“ ради поборювання партії Дра Штранхера. Поминувши сю фракцию треба признати, що буковиньскі Німці, задля проворного поведеня в національних і конфесийних питанях мають незвичайну і доси нїким не оспорювану національну позицию, хоч вони остають і в меньшости супроти иньших народностий в краю.

Німецка мова панує в урядї і в житю товариским; усї середні школи крім двох ґімназий, що мають рускі й полоскі класи, є німецкі; при урядах по полоских і руских повітах урядують німецкі урядники із західних провінций; коротко кажучи, кождий чужинець, що подорожує по Буковині, чує ся немов у провінциї із німецким характером. Находячі соймові вибори а передовсїм становище вибраних німецких послів в новім соймі рішать, чи той стан посїдання Німців має оставати ненарушений.

Гладко повинні піти вибори із торговельної палати, якої заступники, узглядняючи безперечно вільнодумні переконаня купців і промисловців, прилучать ся також до „Вільнодумних“.

Рішаючу борбу за будучий сойм, се є за сповнене головної точки програми „Вільнодумних“ т. є. виборчої реформи зведе ся в великій посїлости. Тут стоять різко проти себе дві партиї: стара боярщина і розважні елементи, що відпали від неї разом із жидівскими дїдичами, які творять майже третину цїлої більшої власности Буковини, а яких бажань в наслїдок пакту всїх християньских дїдичів досї не узглядновано. Борба у великій посїлости рішить ся двома трома голосами, а позаяк без згоди послів із сеї курії не можна порішити виборчої реформи, тож рішаючий бій у великій посїлости мабуть порішить також справу виборчої реформи, а може також і — довготу новообраного сойму.

Полїтичний перегляд.

Розвязане державної ради?

По численних проектах санацийних дотеперішного парляменту приходить з черги і оклики безсиля. Ось Correspondenz Corresp. доносить, що кабінет д-ра Кербера задумує розвязати державну раду і то навіть не скликуючи єї ще раз в осени, щоби ствердити неможливість правильних нарад. Вже тепер можна предвидїти, що державна рада в осени не буде функціонувати правильно. Правительство має ще засягнути інформаций у провідників більших сторонництв, чи на случай, коли би устала ческа обструкция, не знайшла би ся в радї більшість в цїли ухвалення воєнних видатків, апробованих вже в делеґациях. Коли правительство переконає ся, що на таку більшість не може числити, розважне державну раду без єї попередного скликаня. Заразом має бути розвязаний і чеський сойм, який при своїм дотеперішнім складї не дає нїяких вигадів на нормальну працю, як се впрочім показало ся і підчас послїдної соймової сесиї, яка так скоропостижно покінчила ся.

Атентат на ґен. ґуб. Фінляндиї.

Ґен. ґубер. Фінляндиї Бобріков, який з ненадлежним завзятєм переводив руссифікацию Фінляндиї, нївечучи безпощадно давні свободи тої країни, скончав передвчера із рук, заданих єму Евгенїєм Шауманом. Шауман, син бувшого фінляндского сенатора був сам спершу сенатором а відтак урядником заряду шкільного в Фінляндиї. Щоби пімстити кривди рідної землї вистрілив він перед вчера в Гельсінґфорсї на Бобрікова три рази. Перша куля застрягла в шиї, друга відскочила від ордеру а третя заздала важку рану в жолудку. Раненого перевезено до помешканя, де переведено зараз операцию, однак помимо винятя куль Бобріков помер. Шауман по довершеню свого дїла відобрав собі сам житє на місци.

Росия й Японїя.

Поражка Росиян під Вафонкон.

Передні сторожі Росиян і Японців стирали ся на суші без перерви аж ось розіграла ся кільканадцята більша борба під Вафонкон. Після звіту Куропаткіна погибло вже д. 14. в бою 300 рядових а 20 офіцирів а між ними кілька членів ґен. штабу і командант 1 и. сибірских стрільців. Росияни боронили ся завзято але по великих стратах мусїли уступити трома дорогами на північ. Ґен. Штакельберґ сам телеграфує, що повних страт із д. 15 ще не знає, але й так вже трета і четверта бриґада рос. артилєриї знищена Японцями до тла. Тринайцять армат (усїх було 16) знищено і лишено їх на поли борби.

На мори.

Скридлов із владивостоцкою ескадрою виїхав на певне море мабуть в тій цїли щоби получити ся із росийскою в Порт Артурі. Поки що владивостоцка ескадра захопила і затопила два перевозові японьскі кораблї: „Мітасімару“ і „Гадомару“. Коло острова Іку мало прийти до борби між фльотами японьскою і росийскою. Вислїд єї ще певно незвісний. Одні телеґрами доносять, що адмірал Камімура полонив всї 3 воєнні рос. кораблї а другі, що лише один, два-ж другі мали втечи.

Воєнний словар.

Якийсь гумористи фільольоґ уложив воєнний словар з нагоди росийско-японьскої війни. Для ширшого круга подаємо тут кілька винятків з того цїкавого хоч дуже дикого словаря:

Noli me tangere = підводна міна.

Per aspera ad astra = корабель висаджений у воздух.

Semper idem = стереотипно „гимнун один козак“ з росс. урядових рапортів.

Orator = росийский ґенерал.

Mundus vult decipi = росийска телеґрафічна агенция.

Hannibal ante portas = Того перед Портом Артура.

Nihil admirari = росийска інтендантура.

Non possumus = фльота чорноморска.

Quieta non movere = Ретвізан.

Із виборчого руху.

Нема то як виборцям і кандидатам із великої посїлости. Пятнайцять або двайцять панів при добрім снїданю вже становлять передвиборчі збори, а відтак посла, який має в загородатнім тїлї такий самий голос, як посол, що вийшовши із IV. курії заступає десятки тисяч людий (у нас на Буковині пересїчно 50.000 населеня) але правда не шахотних а таких таки простих, що не знають нї полюнинька, нї перегонів а про Монако, де за одну нічку мож кілька сїл пустити, може навіть і не чули. Про висшу культуру ті простаки прямо поняти не мають, от тілько з них лише порвати, що добувають своїм трудом хлїб насущний, дають воєна та платять податки із всїми додатками...

Оттому то й пише орґан вірменопольских дїдичів, що в відносинах партий більшої посїлости „нема дотепер причини до предвиджування змін в роздїлї мандатів“. А може... не то що може, але після нашого відома зайдуть там мабуть певно деякі зміни. А впрочім, поживемо, побачимо...

*

Саме тепер оголосила „Czernowitzer Ztg.“ повну лїсту виборців із II курії. Всїх тих щасливців є разом 154. Вірмено-Поляки розпоряджають около 54 голосами, Румуни 46, Жиди 34; решта припадає між иньші народности. Русини мають тут всего 2—3 голоси.

*

Щось важного задумують дїдичі. Ось в понедїлок д. 20. с. м. відбуде ся засїдання „кола польского“ на Буковині

тії! Збудите, може, елеги мої і пісні дрімаючі в серці моїм...

Горошівці, липень, 1867.

* * *

Хотів би я квітков
хоть на добу стати,
у твоїм городци
тебе привитати.
Зірваний рукою твоєю
на твоїй груди
хоть хвильку спочати,
духом твоїм жить,
або, зігнутий
твоєм ніжком білов,
віяти, сконати
на віки забутий.

Хотів би я пташков
хоть на добу стати,
в клїтцї золотій
тебе оглядати;
з уст твоїх солодких,
із рузових губів
солодість пити,
нев ся упити — —
або, здавлений
ручков твоєм білов,
зітхнути, сконати
тобою пещений.

Хотів би я сонцем
хоть на добу стати
і на чистім небі
тебе огрівати.
Ой, грівбим непрестанно
на твоє біле личко,
чорне бим зробив,
би нїмт не любив,
цїлував, обіймав,
тілько я єдиний
на гарнім твоїм лонї
здрімав і сконав.

Хотів бим зимою
хоть на добу стати
і твоє серденько,
тебе охолодити.
Тріскучим морозом
твоє серденько
обвіяв бим, холодив
і ледом зробив,
аби застигло
для всїх на сьвітї, —
мене лиш тільки
щиро любило.

Горошівці, 6. серпня 1867.

* * *

Серце моє боличе,
спочинь хоть трохи!
Не обжнуй море кипяче,
море слезів і жалю!

Почуло темної ночи
крик мій серце моє,
виснли до ранку мої очи
і серце, як завжди, ся било.
Дивлю ся очами сухими
в сьвіт великий і красний, —
нїчого не видку ними,
лиш мого щастя руїни.

Дїс той з сухими верхами
був гаєм зеленим,
з високими берегами
ріка річков ся зробила.
Нераз з милов проходжав
гаєм тим зеленим,
з нев ся в чайцї колисав
ріков тов широков.
Руїни тільки лишились
та море слезів та жалів...
Бодай ще раз присниться
хвилї щастя мого.
Збуру я море кипуче,
слезами річку напою,
а пісні жалю співучи
ліс гаєм створю.

Буде як давно шуміти
гай зелененький;
Як давно буде гомонїти
ріка широка.
Тільки сонце їм не сяє,
оно давно вже зайшло,
темна могила вкриває
его — їм і менї.

Серце моє боличе,
дай повій руїнам твоїм!
Бо збудиш море кипяче,
море слезів та жалю.

Горошівці, 6. серпня 1867.

Сон.

Здрімались ми на бенкетї
в вельможних палатах
і приснив ся сон пречудний
о народних латах,
котрими ся[1]) покриває
нарід наш бідненький
від Карпатів до Порогів —
нарід наш рідненький.

І здавалось, що ті лати
ясно пурпурові,
а ми в мирі були в морю
гірких слїз і крові.
І збудившись я поглянув:
всї ще бенкетують
і народнов праньов, кровйов
всї ще гаварджують.
Va banque! кричу з всеї сили
в моїм тихім болю;
ставлю против праці, крови
і славу і волю.[2])

Va banque! va banque! нами кричать.
Поблїдли небоги,
ожидають нас зі мною
нічними тревоги.

На тім боцї кров і праця,[2])
на сїм честь і воли — —
Почекаймо, руські брати,
усьміхнеть ся доля!

* * *

Із сна ся здрігну нераз і питаюсь себе: де щастє моє? Ніч і тихо, як в гробі... Нема отвіту. В недалекім гаю лиш вітер гуде... Ци не пішло ти, щастє моє, з вітрами, гаями, лугами, ци не зблудило ти?... І так, блудивши обоє, не найдемо ся нїгде.

Ніч і тихо, як в гробі... Нема отвіту... Тільки в долинї близкій ріки шемрачуть... Ци не поплилось, щастє моє, з ріками, ярами і долами, — ци не зблудило ти?...

Доленько моя, згублений ти раю, де ти найду? Ци в борах широких, ци в морях глїбоких, ци в серцю моїм?

І вітер гуде і річка шумить і серце ся бє, а щастєчко моє зблудило, мене лишило...

І, зблудивши обоє, не найдем ся нїгде во віки віков...

Горошівці, липень, 1868.

Написане в Горошівцях в грудни 1867. — Друковане в Правдї 1867, стор. 265. — Поправки у Правдї: [1]) ще нами ся.

[1]) Ставлю против сїл і крови правду і сьвету волю.

[2]) Кров і сьвет.

(Далї буде).

віз проводом віце-презеса п. К. Абрагамовича. У запрошених взиває ся всїх членів до найчисленнїйшої участи, бо на порядку дневнім є важна справа, якої проволїканє рівнялоби ся „уневозможливленю нечувано важної чинности“. Видно, на приміті є якась добра „ідея“...

Божевільні на престолї.

На другий рік мають обходити Баварії соту річницю основаня своєї королївскої сїмї та обставини складають ся так, що сьвято се мало би припасти як раз на час, коли на баварскім престолї засїдає божевільний король, Отто. Вже від 1886 р. виконує за него резенцию его вуйко Люїтпольд. Тому то підносять ся тепер в Баварії голоси, щоб Оттона формально здетронїзувати а королївску корону вложити на Люїтпольдове чоло. В тій справі забрав голос також і знаменитий монахійский професор права Діроф, заявляючи, що детронїзация короля хорого на умі є зовсїм легальною і конституцийною. За те противлять ся детронїзациї володарі меньших нїмецких країн, лякаючись евентуальних немилих консеквенций того, раз одобреного кроку.

Братом Оттона був Людвик II., що полишив своїм підданим крім фінансових і династичних заводів також і чудові палати, що побудовані із незвичайним вкусом поглотили незчисленні суми гроша. Однак ті плати й доси остають приманою для подорожуючих по Баварії. Оттона обхопила також манїя великости але она не полишить потомкам нїякого архитпору, а своїм довголїтним триванєм перемінила прегарного колись молодця в апатичного, тупого старця. Божевільного короля береже в похмурім замку Фіретенрід експеленция Редвіц незвичайно строго. Про хорого, якого королївским почотом є тепер догадлачі хорих та лїкарі, йдуть у сьвіт лиш поголоски, бо власними очима мало хто его бачить. Цїлими днями мовчить Оттон, навіть не відзиваючись до нїкого. Часами лише питає служби, „кілько часу потребує люд, щоб бути щасливим під его скипетром“. Та й ті питаня стають що раз рідші. Они его замрачені, він покидає вже навіть свої давнїйші плани, щоб скинути брата з престолу і пропорно володїти всею країною... Вибухи фурії припадають хиба на час негоди і тоді сипле король на окруженє послїдними прізвищами.

Нинї король так апатичний що навіть не хоче перейти ся по городї, окруженім мурами із закратованими брамами. Звичайно від ранку до вечера сидить в своїх кімнатах на вигідним фотелю, вилаштя очи в небо і стежить хід небесних облаків. Тепер земске окруженє для него загалом обоятне. Перше смакував їду та любив добрі напіроси, а нинї для него і се зовсїм байдуже. Розвязком сего траґіому може бути лише смерть, що перериваби житє сего тїла, із якого дух сьвідомости вже давно полинув.

НОВИНКИ.

Іменованя. Сов. скарбового Лефлера в Чернівцях іменував цїсар надсовітником.

Опорожнена стипендия. Wiener Ztg. оповіщує, що з 1904/5 р. шк. є вільна основана цїсарем на тут. університетї золота стипендия Франц-Йосифа і Елисавети в сумі 600 кор. в золотї.

Дводенна апелацийна розправа против руских академіків за знїсу аферу з кс. Фалком покінчила ся передвчера у Львові. О год. 6 по полудни президент апел. сов. Сопотницкий відчитав вирок, засуджуючий Франца Йосифа Марисова на 7 дїб арешту з заміною на грошену кару 35 К, Николу Бабина на 10 дїб арешту з заміною на 50 К грошевої кари; Альфреда Словіпного на підставі § 314 на 5 днїв арешту з заміною на кару грошену 20 К, Йосифа Насельского на 5 дїб арешту з заміною на кару грошену 25 К. Що-до иньших апелацийний суд не увзглядняв відклику прокуратора. Так отже підносшено всїм засудженим на тамтій розправі не лише час вязниці але і кару грошеву, а крім сего засуджено Йос. Насельского, котрого при попередній розправі цїлком увільнено. Кошти карного постуновання мають покрити обжаловані.

Звичайні загальні збори каси позичк. і щади, стов. зареєстр. з необм. порукою для громади Ставчани заповіджені спершу на д. 19. с. м. відбудуть ся в недїлю дня 26. с. м. з тим самим порядком дневним, як се було заповіджено в 64. ч. „Буковини“. — *Іван Обстрник* начальник каси.

Із научного кружка тов. укр. студ. „Січ“. Ві второк дня 21. с. м. відбуде ся в льокали товариства о год. 6 вечером відчит т. М. Стратийчука на тему „Психольоґія мужчини а жінок“. Вступ вільний. *Іван Гольущинський*, голова науч. кружка.

Затрата білявок. Один анґлїйский фізиольоґ доходить на основі статистичних даних до висновку, що в недалекім часї не стане білявок. Чому? Він доказує, що у всїх дорослих волосє значно темніє, у жінок більше як у мужчин, а до того число дїтий з білими волосєм постепенно зменьшує ся. Як причину сего явища наводить він ту обставину, що чорнявки у більшій мірі находять собі мужів як білявки. На 100 білявок виходить замїж пересічно 55, а на 100 чорнявок 79. Учений пан уважає себе отже в праві думати, що за них 70 лїт особливо в Анґлії, Італії та взагалї полудневих країх не стане білявок. А шкода...

Страшна статистика. Після уряових звітів полїко на російских зелїзницях в 1903 р. 321 подорожних а 333 зелїзничої послуги крім сего було тяжко або легко ранених 6.973 подорожних а 34.004 зелїзничої послуги. Загалом отже впало жертвою російских зелїзниць за один рік 3.544 убитих і 45.977 ранених!

Із Сторонця Путилова. Сим запрашає ся членів філії „Руска Школа“ в Путилові на загальні збори, котрі відбудуть ся дня 3. липня 1904 н. с. о годині 2 по полудни в школї в Киселицях з отсим дневним порядком: 1. Відчитанє протоколу зі зборів в Устю-Путилові. 2. Відчит п. Ю. Гордийчука на тему „Яке становище повинен заняти учитель супроти читальнї на селї“. 3. Назначенє терміну, в котрім би Вп. панї вічили роботи жіночі ручні і передали їх виділови в цїли урядженя томболї. 4. Вільні внесеня. 5. Проби орхестри. В надії на численні і оживлені збори кличемо до милого побаченя! За виділ філії товариства „Руска Школа“ в Путилові: *Юрій Гордийчук*, голова. *Николай Глїбка*, секретар.

Подяка. Отсею дорогою складаємо Вп. п. Евгенії Ярошиньскій щиру подяку за дар 10 кор., який вона зволила ласкаво жертвувати на цїли нашого товариства. — За виділ тов. укр. студ. „Січ“ в Червівцях. *Іван Гошовский* голова, *Яків Голото* писар.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Вакацийні курси. Заходом Товариства прихильників українсько лїтератури, науки і штуки відбудуть ся в днях 23. червня до 20. липня систематичні курси наукові у Львові, в великій сали готелю Belle vue. Перша се проба у нас таких систематичних курсів на ширшу скалю, приватної висшої школи. Супроти того, що орґанїзация університетских курсів займала нашу суспільність в останніх роках дуже живо, повинні сї курси здобути живе зацїкавленє у нас, о скільки — розуміє ся, серіозне і щире було то зацїкавленє висшою національною осьвітою. З сього погляду успіх сих курсів може бути фактом дуже знаменитим для нашого культурного житя, як доказ дозрілости справи національної висшої школи, не кажучи вже, що успіх сеї першої проби буде певно тільки початком орґанїзациї дальших і ширших курсів того рода. В кождім разї Товариство прихильників українсько лїтератури, науки і штуки, винаймивши для сих курсів одну з лїпших сал у Львові, постаравши ся о ріжнородну й інтересну програму курсів і стягнувши до них кілька найбільших наших наукових сил зробило все, що залежало в данім разї від него. — Програма: Проф. Грушевский буде викладати огляд історії України-Руси, Др. І. Франко огляд історії української лїтератури від найдавнїйших часів до кінця XIX. в., Др. Ф. Вовк українську етноґрафію, проф. Студинський прочитає серию викладів про культурний рух у Галичинї від виступу М. Шашкевича до 1860 р., Мих. Ганкевич серию викладів з новійшої історії західної Европи, проф. Томашівский про угорску Русь, проф. Раковский про онтоґенезіє чоловіка. Иньші курси будуть оголошені пізнїйше. Виклади будуть читати ся від 8 до 11 або 12 години рано що дня, з виїмком недїль. Вступ за запросинами. Зголошувати ся по них можна до члена комітету, що займає ся урядженєм сих викладів, д. Волод. Гнатюка, в канцеляриї Н. Товариства ім. Шевченка в днях 20, 21 і 22 с. м., від год. 9 до 11, пізнїйше також до иньших комітетових (Комітет: М. Грушевский, М. Грушевска, І. Франко, В. Гнатюк). (Адрес Товариства прихильників української лїтератури, науки і штуки — Понїньского 6. — Старшина: М. Грушевский голова, І. Франко містоголова, В. Гнатюк секретар, М. Грушевска скарбник).

І. Г... 3)

Де-що про радій.

Ту прикмету посїдає нинї радій. Він є всегда теплїйшим від окружаючого осередка. Коли приміром до посудини вложимо термометер а коло него шклянну рурочку з радієм, то термометер буде показувати о два степенї більше тепла, чим термометер, вложений до другої посудини, де знаходить ся якийсь иньший металь. Так отже радій безнастанно витворює тепло, яке можна експльоатувати. Обчислено, що один ґрам радія, видїлює всегда таку скількість тепла, яка вистарчає нинї, щоби температуру одного кубічного сантіметра води підняти до температури кипятку. Ту енерґію тепла можна — як відомо — перетворити в енерґію механїчну і тим способом, маючи майже безконечне жерело тепла, мали би сьмо майже безконечне жерело енерґії механїчної, себ-то працї.

Звідкиж бере радій то тепло?

Першою відповідию, яка приходить на думку є, що радій бере тепло з окружаючого осередка. Однак сему перечать досьвіди. Знаємо, що плинний воздух має дуже низьку теплоту іменно — 269° С, значить недостає 4°, щоби осягнути температуру абсолютного зера, то є температуру вічного супокою.

Тут однак показує ся, що радій в плинним воздусї, то є в температурі — 269° С видїлює тепло і то в більшій скількости, чим в нормальній температурі. Так отже відповідь мовби то радій брав тепло з вкїшного сьвіта не є вдоволяючою і поки-що на се питанє рішучої відповіди нема; поки-що лишає ся для нас загадкою ся прикмета радія, як і цїлий радій.

Так отже бачимо, що радій є о 2° теплїйший від окружаючого осередка. Щоби удержати ту теплоту, мусить радій видїляти чималу скількість тепла і обчислено, що радій розтопить в одну хвилину брилу леду — рівну єму масою. В протязї 80 годин видїлює радій тільки тепла, кілько в однїй годинї дає тепла горіючий вугль тої самої ваги. І так, наколиб ми мали в своїй розпорядимости 120 фунтів радія, то булоб у нас майже вічне жерело тепла, якеб в кожду хвилину давало его тільки, кілько видавалоби груба, в якій горілоби денно 25 фунтів вугля. Обчислено навіть з точних математичних формул, що наведена скількість радія в протягу тисячу міліонів лїт зменьшилаби ся всего о одну міліонову частину своєї маси. З того виходилоби, що те жерело тепла малоб вистарчити на тисячу міліярдів лїт. Скількість сьвітла уступає скількости тепла но все таки загальна сила его напруженя величезна з огляду на час. Півтретя фунта радія осьвітилоби сьвітлом мягким і приятним для нашого ока простір 6 m². Та годї одержати стільки радія, бо на само випродуковане его потреба би 40 міліонів корон. Радій добувають з відкидів ческої смолиної руди, з тих відкидів, з якими не знати, що робити. Та і тепер ті відпадки не стали ся дорожшими, за те дуже дорогою є сама продукция радія. Щоби удержати при 1. gr. радія потреба зужити 120.000 фунтів руди. Так, що колиб ми схотїли обчислити скількість радія, яку до тепер видобуто, то миб одержали ледви 3—4 gr.

Ефекти тепла і сьвітла не є самою працею радія але вислїдом тої працї. Механїзм самої роботи не є ще знаний, він поки-ще скритий перед очима дослїдників. Найбільш правдоподібним видає ся те, що праця радія дасть ся знести до безнастанного розділюваня его атомів на електрони. Внутрішно-атомова нестійкість, внутрішно-атомовий рух — характеристичними свійствами радія — тим і ріжнить ся він від иньших металїв. Та щоби, безнастанно відбував ся сей внутрішно-атомовий рух, що полягає на розділюваню атомів на електрони, конечно мусить бути в радію увязнена величезна скількість енерґії. В тій цїли роблено дослїди, щоби обчислити скількість тої увязненої енерґії. З дослїдів роблених авторитетнїйшими учеными, вийшла сума незвичайно велика. Одноразове зужитє тої енерґії викликалоби невіроятні наслїдки. Іменно виходить, що в одному ґрамови радія, коли сему мож вірити, увязнено тільки енерґії, якаб вповні вистарчила на підняте анґлїйскої фльоти на вершину Альп, або инакше один ґрам радія може увільнити тільки енерґії, яка би вистарчила на обвезенє 4 рази доокола землї тягарового поїзду, що складав би ся з наладованих 40 возів. Для такої працї потребаби спалити 6.800.000 фунтів вугля т. з. що в однім ґрамі радія увязнено тільки енерґії, скілько в 6,800.000 фунтів вугля. Коли ту енерґію перевести в тепло, то одержимо, що один ґрам радія є в силї видати міліярд одиниць тепла.

(Далї буде).

Належитість за Оголошеня за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнаната сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При більшаразових уміщенях опускаєть ся на ціні процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жиривної обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних красках, з мереживами і гладких ріжної сорти і Ентоі сак. — Парасольки для дівчат і дітий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Населюхи соломяні і фільцові, для пань, панів і дітий. — Самостійна продаж населюків з ц. к. надвірних фабрик П. Ледлитетер і Синове, Гаврих Іта у Відни, як також Поспи Штілер і Синове з Ґрацу. Найновійші предмети ширтові для дам, шапочки, найлїпші соломяні капелюхи в ріжних фасонах і модних красках, правдиві Панами, ельсреєтиньові, наклюшки для дітий (Матроненгіте), і иньші новости.

Атикули Лаун-тенніс Склад ракет і куль Сакмеґера з Льондону, Тонда з Відни. Неблахі прибори і убаворки до тої гри. — Біло для туристів.

Товари ширіні і бронзові на подарунки. Новости в стоящих із бронзу, годинники фігури, гарнітурм до письма і до курсви, шкіряні кошелки, ташки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найновійші, з ґукраєвих як і заграничних шовків, фулярові, краватки до прати, рукавички нитяні і з найлїпшої ярки.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дівчат хлопців і дітий із жіривої шкіри в ріжних красках, драп, еґмеґ, Боксаїф, сатинові і т. и. до шнурованя, на ґудзики з ґумою і и.

Сандали системи Дра Лямана і ес. Кнайпа найлїпшої сорти черевики Лаун-тенніс для туристів в найбільшім ковбері. Найлїпші американьскі цїжинки.

Мужеске біле, з ніяк, зефірів, полотна, шифону і батисту, красно вишівчене найлїпших фабрикатів від ґаранцією. Коснирики, мишети, хусточки до носа, шапочки для панів, пань і дітий в найновійших красках. Сорочки сітчасті до колеса, осушуючі тїла від поту, калїсони системи Дра Лямана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, кофри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, несесерів, міхи, шкіри, порохівниці, ремені, парасолї, етуї, кишки на біле, коші на пачки найновійші чортмонетки для пань і панів, коци до подорожи і покривала і т. и.

Задля більшого обороту знижаю ціну

СТАРОГО МЕДУ ДО ПИТЯ

домового виробу (Билїньского)

1 літрова фляшка 1 кор. 80 с., ¾ літрова 1 кор. 50 с., на дрібну продаж 1 кор. 92 сот.

Сей мід чистий, сичений з чистого меду. — Помічний напиток для недокровних (здоровший як малягa з желїзом) і реконвалесцентів.

Маю на складі **медовий оцет** дуже сильний, — бо приймає еще багато води. Здоровий до ужитку в кухні, особливо до салати; 1 літр 60 с. **Товари корінні і віктуальні** що зиме потрібно для кухні і дому. **Напитки** і пр. **Вина столові і заграничні** білі і червоні. — **Коняк курацийний**, французский. — **Розолїси** і пр. **Чай російский** К. С. Попова і Василія Перлова з Москви, від 49 сот. **Чай порошковий**, висїяний з найлучших чаїв, дуже видатний, кілько 8 кор.

Поручаю ся ласкавій памяти руснїй інтелїґенциї котра призабула за мою фірму.

З глубоким поважанєм

Гнат Власюк

ул. Паньска ч. 35.

23 (1—2)

Перша букованьска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і напрасженого судового пиатова

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

Пошукую **Хлопця до практики,** котрий скінчив найменше чотири клясы народної школи. Ученики з I-ої і II-ої клясы ґімназияльної мають першеньство. Час проби трває чотири недїлї.

24 (1—2) **ГНАТ ВЛАСЮК** купець, улиця Паньска ч. 35.

Друкарня тов. „Рускої Ради"

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда":

	К. с.
* * * „Ядроха" словіньска казка . .	—·24
Ів. Синюк. „Образки з природи" . .	—·20
О. П. „Хлопці садівники"	—·40
Омелян Попович „Розмови"	—·40
Корнил П. Устиянович „Три цікаві загадки"	—·40
В. Уміньский-Ф. Королевський „На повстала земля і який буде єї конець." . .	—·30
Проф. О. Ерємічук „Іван Сучавский" .	—·40
Ів. Бажаньский. „Пропасть"	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума"	2·50
Гарнюк. „Малярі"	—·20
* * * „Верба"	—·20
* * * „Котлої по заслузї"	—·20
О. П. Кониський. „В день святої волї"	—·20
Ю. О. Федькович. „Проклятиця" . .	—·20
Омелян Попович. „Ластівка" (старі речинки.)	2·—

Видання тов. Руска „Шкільна".

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка" .	1.20
Ом. Попович. „Методика" I часть . .	—.60
. . „Як бідні збогатїли" . .	1.—
. . „10 казок для дїточок" .	—.20
. . „Збірка законів" . . .	1.—
Ів. Синюк. „Образки з житя" . . .	—·20
Шпойнаровский Сергій. „Руска Читанка" для II. класи ґімн.	2.80

Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Ґрамада" .	—·20
. „Порадник як закладати каси	—·40
. „Буковиньска Русь" . . .	2·40
. „Minoritätsvotum" in der ruth. k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie"	—·40
Ю. О. Федькович. „Пісні живописні" .	—.20
Франко Іван. „Гуцько-українська література"	—.20
Теодот Галїп. „Домашний лекар" . .	1·—
Шгулак Єротей. „Верховиньскі згадки" .	2.—
О. Шпитко. „Листи з пекла" . . .	—.30
Др. Теодор Галїп. Домашний лекар . .	1.—
Яр. Юлян. Семинарені спомини . . .	—.50

	К. с.
Сиг. Жуковский: „Учебник рільництва" .	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?" . . .	1.20
Франчук: „Оферма"	—.20
Шідена: „Восток і запад"	2—.
С. Тихий: „Як робити тестамент?" . . .	—.30
Марченко: „Казена хата"	—.20
Яричевський: „Серце жовнїр"	—·60
Смаль. Яричевський: „На Фалах житя" .	—.40

При замовленях книжок упрашає ся прислати на порто.

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівці,

ул. Руска ч. 6.

8 (—)

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгенїй Жуковский

директор школи рільничої на Буковині і практичний рільник.

До набутя в друкарні тов. „Рускої Ради" Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належить посилати 30 с. на порто. (—)

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР"

Львів, Ринок число 10, (дім „Просьвіти".)

одиноке руске товариство асекурацийне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат розділяє межи членів яко зворот; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 11 лїт виплатив 7807 відшкодовань в сумі 4,161.668.— К.

ДНІСТРА полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпеках на житє в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на **руські** добродійні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через „Дністер".

ДНІСТРА Фонди з кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 к.** і всї уміщені в цїнних нап. пупілярних.

ДНІСТЕР уділяє аґенциї **селянам** особливо там, де еще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА аґенти заробили вже 537.815.— корон провізиї.

(—)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДІЖИ,

є до набутя

в Друкарні „Рускої Ради" ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарні товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 68. Чернівцї, середа дня 9. червня (22. червня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

В справі вашківскої кандидатури.

Недїльні збори, що відбували ся у Вашківцях і покінчили ся одноголосним проголошенєм кандидатури дотеперішного посла, селянина Тод. Левицкого се подїя, яку годї збувати лаконїчним зареєстрованєм поміж довершені факти. Ті збори дали наглядний доказ, що наш інтелїґентний загал а тут головно наше патріотичне учительство розуміє, що секрет нашої сили се пожертвованє особистих а то й станових інтересів в користь народного загалу і бережанє національної єдности і карности. Резиґнация учительства із первісно намірюваного піддержуваня становоі кандидатури і уступленє самого кандидата п. А. Барбіра, які в даних обставинах послужилиби ворогам як таран до розбиваня національної єдности, при помочи якого зросталиби шанси кандидата наших ренеґатів приносять честь уступившим і сьвідчать про їхнє розуміне народних інтересів. На стовпцях нашої часописї не входили ми подрібно нї раз в дотеперішну історию вашківскої кандидатури, маючи повну надію, що ту справу полагодить розважно само руске учительство для добра цїлого народу. І надїя нас не завела. Так само маємо певність, що наше патріотичне учительство не спочине й тепер і піде раз обібраною дорогою дальше і горячою аґітациєю причинить ся до поборення кацапско-обшарницко-консисторского кандидата о. Богатирця, якого „любязність“ до учительства вже надто добре знана, так що з урни воборчої вийде кандидат цїлого народу п. Тод. Левицкий.

Дотеперішний доробок „Ruthenische Revue“

Відень, 14. червня 1904.

Коли перед двома роками порушено у нас справу виданя українського журналу на німецькій мові, руководив ся загал пересьвідченєм, що найважнїйшим услівем еманципациї нашого народа під теперішню добу, коли сей нарід оставив вже за собою дитинячі лїта розвитку, є познакомити цивілізований сьвіт з нашими культурними добутками, а бодай хоч із самим фактом істнованя української нациї і зробити його нашим союзником в борбі з ворогами. Овочем дискусиї, яка тодї вела ся довгі широко по наших краєвих дневниках, було заснованє двотижневника „Ruthenische Revue“, якого дотеперішнє однорічне істнованє без сумніву мусить вдоволити і найбільшого песеміста.

Зі сього, що в Европі живе висше трийцятимілїоновий, культурний нарід, що при своїм важнім ґеоґрафічнім і політичнім положеню є головною підпорою російського паризму, а в купі з тим і його ворогом, потрясла цивілїзованим сьвітом. „Від коли я лїкав ся про істнованє Вашої нациї, моє житє стало богатїйше, моя надїя в людскість невпинна. Я слїджу за кождим вашим словом. Се навіває чим-то новим, сьвіжим, справедливим, відважним, ся чаруе“. Отсе слова европейського сьвіточа Бернстерна Бернзона в письмі до редакциї „Ruthenische Revue“. Зі всїх сторін Европи, ба і з Америки шлють учені, письменники, професори і публїцисти письма в редакцию з заявами симпатий, з негодованєм на наших гнобителїв, з прошенями о поясненя, з прошенєм о часопись в заміну і т. д.

Безперечно, в тім заслуга передовсїм редактора д. Сембратовича, що трудячись довший час на поли европейської публїцистики, зумів добором статий придбати для „Ruthenische Revue“ правдиво европейську читаючу публику. Французька „La raison“ пише, порушуючи українську квестию, що головною прикметою „Ruth. Revue“ є се, що редакция уміє добирати такий материял, щоби сей журнал читав ся з інтересом, без скуки. Замічаючи від себе, що в „Ruthenische Revue“ будь що будь здали би ся попри статї з кадраскою політичною і інформацийні, також статї наукові, які цікавили би. В. Бі[illegible] пишуть, важливих характеру і обминаючи в браку таких статий наших учених мусимо згодити ся на писка „La raison“, тим більше, що згаданий орґан той писка арґументує. Аналоґічна нашому двотижневникови, виданим в Берлїнї „Finnländische Rundschau“ упала по кількох місяцях істнованя, не могучи заінтересувати Европи, мимо того, що чейже про Фінляндиїв кождий відає, а надто так симпатизують з ними Німцї та Скандинавцї. Така сама доля чекає і часопись „Pro Armenia“, що виходить в Парижи. Оперуючи великими фондами, розсилає вона даром 5000 чисел, однакожеж мусить годити ся з тим, що европейська праса полишає її мовчки.

Певна річ, головна задача видавництва сього рода лежить в тім, щоби ними заінтересувались в першій мірі праса і мужі науки, які описи порушували-б дані справи у себе дома і робили їх так популярними. З тої задачі виказала ся „Ruthenische Revue“ як найудачнїйше. Досить навести важнїйші европейські часописї, які давали у себе місце українським справам, поміщуючи передруки, або екстракти статий „Ruthenische Revue“, або і самостійні статї. Сюди належать з німецьких: „Frankfurter Zeitung“, „Politisch-antropologische Revue“, „Das freie Wort“, „Gegenwart“, „Nation“, „Zukunft“, „Chicagoer freie Presse“, „Westen und Daheim“ (обі остатні в Америцї) і т. д. і т. д.; з французьких: „Le Revue“ (revue des revues), „La Raison“, „L'Europeen“, „L'axiome“, „La cris de Paris“ і инші; шведські: „Stockholms Dagblad“, „Ugens Nyheter“, „Sjöfartstindung“ і т. д.: російські: „Ст. Петербургскія Ведомости“, „Сѣверный Край“, „Кіевская Газета“, „Образованіе“ і инші. Крім сього поміщували статї і вісти про українські справи: норвеґський „Kristiania Dagblad“, данська „Politiken“, італїйська „Nuestro Tiempo“, італїйські „Avanti“ і „La vita internazionale“. Як читачам наших краєвих часописий звісно, писали про українське питанє також деякі японські часописї. В послїднїй названій італїйській часописи поміщена проф. університету в Римі М. Серджі (Sergi) статю п. н. „L'oppressione dei Ruteni“ а передпослїдне число „L'Europeen“, яке видає між иньшими Бернзон принесло вступну статю „Les Ruthenes“. Обі сї статї присьвячені відносинам на Українї і обі подають дословний переклад указу з р. 1876. Про сей указ подало далї загалом шість французьких, вісїм скандинавських і велике число німецьких і иньших часописий будьто дословні, будь скорочені переклади з „Ruthenische Revue“.

З поодиноких учених заінтересувались справою поміж многими иньшими такі знаменитости, як пок. Момзен, Чемберлен, Брандес, що помістив кілька широких статий про політичний і лїтературний рух серед Українцїв в данських і шведських часописах на основі материялу поданого в „Ruthenische Revue“. Далї належить згадати славного анґлїйського ученого Вельса, а передовсїм посла Ґедіна, нестора шведського парляменту. Є се 70-ти лїтний старик, що здавна цікавив ся славянськими, а українськими відносинами спеціально, про що сьвідчить його статя в послїднім числї (11) Ruthenische Revue“. Його то заходом в шведськім парляментї заснована на упсальськім університетї катедру славянських мов і лїтератур, з якої в сїм роцї читає лекциї української лїтератури проф. Люндель. Пос. Ґедін, що надто своїм впливом отворив для наших справ доми двох столичних шведських

Поезиї Григорія Воробкевича.

Розвили ся цвіти — квіти
по горах і долах,
тільки моя не розвилась —
щастя мого квітка.

Шукаю її, блукаючи,
нїгде не нахожу.
А деж она подїла ся? —
скажіть, сестри — квіти.

А то кажуть: кілько людий,
тілько цвітів — квітів;
кілько людий умирає,
тілько цвітів усихає.

А я жию ци не жию,
нїхто ми не скаже.
Здаєть ся ми, що лиш марев
по світї блукаю.

Горошівці, вересня 1868.

* * *

На що дав-есь, Боже, жити,
а щастя не дав-есь?
Лїпше було не пустити
на сей світ родитись.

Любуєть ся земля — мати
небом диво — синїм:
кілько в неї цвіток — дїтов,
тілько зірок в небі.

Умирає хто на світї,
єго зірка гасне,
єго квітка увядає —
житє — долї квітка.

Ци я жию, ци не жию,
нїхто ми не скаже.
Квітка зникла, зірка згасла,
я марев блукаю...

Мої думи.

Розпустив я мої думи
по світї блукати,
ни не найдуть правди — волї,[1])
назад повертати.

Пішли лїта за лїтами,
всї ся повернули,
просят в мене притулочку,
всї мня[2]) обгорнули.

„Ой, пусти нас, милий батьку,
знов до твої хати,
будем Бога небесного
за тебе[3]) благати.

Бо на світї дивно[4]) стало,
волї нїчевая,[5])
а про думи сердешнї
нїхто не дбає.

Бо на світї чудно[6]) стало,
правда зледанїла,
а народна пісня — дума
во нїк заниміла.“

Пустив же я моїх дїтов
до бідної хати,
притулив їх до серденька,
як дитину мати,

І тїшу ся знову ними,
не пущу нїколи,
хиба лїжду хоть на старість
і правди і волї.

Львів, 4 червня 1868. — Друк. у Правдї 1868, ст. 307. — Зміни у передруку: [1]) а не найдуть правди й волї.
[2]) мене.
[3]) про тебе.
[4]) дивно.
[5]) волєньки нїтає.
[6]) дивно.

Моя дума.

Вийду я на гори[1]), на, Бескид високий,
погляну далеко, на край наш широкий,
спімку нашу славу, славу незабуту
і волєньку нашу, волю неокуту.

Засумую, заспіваю смутну думу,
котру найду в серцї, в уму,
котру мати мя навчила,
нею своє горе прогонила[2]).

Розвесели ся дивно мої думи,
мов ті в лїсах[3]) бурні шуми;
відбились від скалів високих,
заглїбились[4]) в нетрах глїбоких.

А нераз то слава[5]) через верх гуляла,
а волєньки наша через верх бунла,
та тому-ж то славу спати[6]) поклали,
а волєньку нашу тяжко окували.[7])

І здаєт ся, мої думи чари розвивали,
пану славу розбудили, волю розкували.
Серце моє звеселїло, ясно стало уму,
а від того, щом заспівав чаровную[8]) думу.

Снують ся перед очима чаровнїї мари,
мов у ясно-злотім світлї і грають комари,
і здаєть ся, старий Днїпр золотом сяє,
а закитих громадонька берегом гуляє.

І здаєт ся, святий Кіев столицею зро-
[див ся,
християньский мир з усюди вольно
[зходив[9]) ся,
би[10]) по правдї Бога-творця щиро
[восхвалати[11]),
а у славних руских дїтий[12]) волї по-
[шукати

Братерскої волї-правди, що рівним
[спитає
котре племя, усїх людий[13]) до купи
[згортає
в одно море великоє, а з вольних на-
[родів[14])
в одно поле широкоє справедливих
[плодів.

Львів, 4. липня, 1868. — Друк. в Правдї. 1868, ст. 344. Зміни у передруку: [1]) на гору.
[2]) Засьпівав смутну думу,
котру найду в серцї єму,
що мати мене навчила,
журбу мою прогонила.
[3]) Моя у лїсї.
[4]) Згубились.
[5]) слава наша.
[6]) спаньки.
[7]) А народню волю тяжко окували.
[8]) чарівничу.
[9]) І здаєть ся, святий Київ столицею
[став ся,
де Славяньский мир із вежди вольно
[собирає ся.
[10]) щоб,
[11]) вихвалити.
[12]) дїтий руських.
[13]) людей усїх,
[14]) море великих свобідних народів.

ських дневників „Dagens Nyheter“ і „Oftenbladet“, подав між иньшим дуже гарну гадку, а то устроєня в „Ruthenische Revue“ міжнародної анкети в справі указу з 1876 року. Певна річ, що вождий Українець повинен сьому проектови тільки приплескувати. Чейже раз вже надійшла пора знити борбу з варварським законом, що сціпив рот нашим закордонним братам, тим більше, що маємо за собою такого союзника, як европейський цивілізований сьвіт. Се вже другий примір, як безінтересовні Европейці чинно вступають ся за нашою „malheureux people“. Перший виступив з дійсно далекоідучим предложенем член міжнародної ліґи, французкий посол Гіббар. Як звісно, радив він виволічи українську справу перед форум Европи, перед гаґську конференцию, який-то факт задокументувавби офіціяльно наше національне становиско. Гіббар обіцяв ся навіть сам стати речником України проти Москалів і Поляків, обовязуючись внести відповідний меморял перед мирову конференцию. Що за ґеніяльна ідея! Аранжер конференциї, миродюбивий батюшка ставби перед нею в характері обжалуваного! Та ба! наш загал надто занятий дрібничковою політикою, щоби схотіти, або міг зрозуміти значінє такої боротьби, щоби схотів піднести в тім напрямі яку акцию, та не відкидав руки, яку йому дружно подає Европа.

Реасумуючи висше сказане, мусимо набрати переконання, що „Ruthenische Revue“ не то сповнило кладені на неї надії, а радше їх перейшло. Даймо тут голос безсторонному чоловікови, редакторови „Das freie Wort“, проф. Гоннінґови, який пише: „Вносячи по стані річей і по значіню, яке европейська преса придає „Ruthenische Revue“, Ви зробили прямо неімовірний успіх, яким можете бути вповні вдоволені, який Вас може виповнити, що „Ruthenische Revue“ віддає українській справі неоцінимо прислугу“.

Міжнародний жіночий конґрес в Берлїнї.

Вчера покінчив міжнар. конґрес в Берлїнї свої кількаденні наради, скликані міжнародним жіночим звязком. Звязок сей оснувано 1886 року. Кілька визначнїйших жінок, що стояли на чолї жіночого руху в Америцї скликали тодї в Вашінґтонї конституюючі збори, на які були запрошені представительки Анґлії, Франциї, Фінляндиї, Данії і т. д. Другим кроком вперед в тім напрямі було скликане міжнародного конґресу на всесьвітній виставі в Чікаґо. Слїдуючого року оснувано звязок нїмецких жіночих товариств. Через пять років після того стали основувати ся такі звязки і по других країнах. На спільнім з'їздї міжнародного звязку були 1899 р. в Льондонї представительки 9-ти держав, а тепер з'їхали ся були в Берлїнї заступницї жіночих звязків із 19 держав. Загальне число членів тих звязків доходить до 7 мілїонів. Теперішний конґрес мав на цїли обговорити силу питань, що відносять ся до положеня женщини, не надаючи своїм нарадам нїякої полїтичної закраски.

З'їзд відбував свої засїданя що дня а в кождій секциї, які видїлив із поміж себе з'їзд, читано що дня по десять рефератів. В першій секциї обговорювано справу жіночого образованя у всїх фазах. На порядку дневнім були тут: домашне виховане дїтий матерню, дїточі городи, початкові школи дївочі, ґімназияльне і унїверзитетске виховане дївчат. В сїй секциї був між иньшим прочитаний дуже інтересний реферат славного професора Гарнака, що обставав за спільними ґімназиями для дївчат і хлопців. Та не лиш ученики але й учительский збір повинен складати ся із обох полів. Гарнак противить ся окремішним жіночим школам, злякаючись, що в них заведуть ся такі погані звичаї, як на виключно мужеских. Впрочім звернув свою увагу референт на те, що жінка по своїй природї більш спосібна до заховуваня здобутків науки, як до їх розширюваня, хоч і те правда, що й поміж мужчинами нема надто великої сили винаходчиків та відкривачів. В другій секциї звернено подрібно увагу на становище жінки в сїльскім господарстві, домашній службі, фабрицї і в урядї, а також жінки, що буває сидїлкою, сестрою милосердия і лїкаркою, що займає артистичною і науковою дїяльностию. Із рефератів виголошених тут годить ся згадати, що, як се виказала п. М. Ляпґ, обговорюючи орґанїзацию австрийских робітниць, є у нашій державі після вислїду конскрипциї із 1900 р. 4 міл. робітниць рільних а 1 міл. промислових. Із послїдних найбільшу орґанїзацию мають тютюнні робітницї, що числять 3.400 членів. Трета секция прослїджувала питаня, що відносять ся до социяльного положеня женщини і єї ідеалів як: охорона дїтий малолїтних, піднесене моральности ітд. Послїдна секция посьвятила була свою працю питаням законного положеня жінки, тут обговорювано квестию подружи, опіки, оборони жіночої працї а вкінци полїтичні права жінки. До сеї справи відносить ся реферат п. Нарер із Австралії, виголошений на публичнім вічу, що відбувало ся підчас конґресу, про наслїдки признаня виборчого права для жінок. Із 7890 управнених до голосованя жінок зажадало підчас послїдних виборів до австр. парляменту втягненя до лїст виборчих 78% а 85% вписаних виконало своє право, через те й законодавство австралїйске угляднило вже богато бажань жіноцтва, а що найзамітнїйше — ізза того, що жінки одержали право голосованя причинили ся до того, що до парляменту увійшла більшість послів поборюючих алькоголїзм.

Із виборчого руху.

На запросини виборчого комітету в Кіцмани зійшли ся минувшої недїлї, 19 с. м. найчільнїйші виборцї зі всїх сїл кіцманьского повіту до Кіцмани. Були там сьвященники, учителї, резеші і хлїбороби, поверх 200 осіб. На зборах був також окремо запрошений бувший посол сего повіту п. Пігуляк. Наради розпочали ся около першої години по полудни. Посол Пігуляк зложив справи з своєї дїяльности в соймі і описав щирше відносини між широкою масою народною а дїдичами в краю так під взглядом полїтичним як матеріяльним. В соймі заступлено 150 дїдичів десятьома дїдичівскими послами а 730.000 селяньства, міщан і купців лиш девятьнадцятьома своїми послами. До того знали дїдичі в сїльских повітах ще дальших дїдичів кандидати, так що в соймі дїдичі мали завсїгди перевагу. Се потягнуло за собою великий вимск робітного народу Не досить, що тих 150 дїдичів разом з церковним фундушом займили дві третинї цїлого краю у свої руки, а на нижнене 730.000 душ народу остала ся лиш одна третина краю; не досить що той на посїданю землї так вкорочений нарід сплачує дїдичам панщину і пропінацию; але крім того звалили дїдичі на нарід всї, або більшу частину видатків на громадскі потреби, на шпиталї за бідних, на школи, на дороги і т. д.

Від теперішних виборів буде залежати чи такий лад, а лїпше нелад і визискуване народу має й на далї остати ся, чи має наступити справедливїйший розклад тягарів на всї верстви суспільности в краю. Будучими першими задачами нового сойму було би: звести ті всї закони, що хоронять дїдичів від рівної оплати на загальні потреби громадскі від лева цїсарского податку, знести дотеперішний несправедливий закон виборчий а впровадити новий справедливий закон виборчий, основане краєвого банку, упорядковане фінансів краєвих, та дати можність взагалї культурного розвитку широкому населеню краю. Праця посла Пігуляка і єго тїснїйших товаришів була через чотирнайцять років звернена головно на приготовляючу роботу до того, щоби витворити положене в краю, перед яким як раз при теперішних виборах стоїмо. Що по виборах наступить, се буде залежати від того чи вислїд виборів випаде в користь інтересу широкої маси народу. Тому будуть мати теперішні вибори для Буковини на будуче рішаюче значінє.

Бесїду посла приняли збори з великим одушевленем і подякою за єго дотеперішну працю тай окликали єго однодушно кандидатом на посла до сойму з кіцманьского повіту.

Помимо відстрашуючих пророкувань зі сторони ворогів народу, що зірвуть над зборами стріху з будинку, що наступлять підчас зборів в Кіцмани подїї, яких в краю ще не видано, відбули ся збори

Іван Богун*).

Очутилась славна Польща
від кровавих ранів,
нанесених козаками
і властними панами.

Луканії лицеміри
ті пани вельможні, —
свого пана покидали,
з Шведом Польщу руйнували.

Очутилась, бо найшла ся
щира людска душа;
рицарсько непоганий,
рабим поом названий.

Розпудив він вражу силу
Шведів та вельможних,
мов ті квіти повивали,
милости благали.

Навернув він свою силу
на Вкраїну вольну,
слави собі добувати,
козаків топтати.

Львів, липень 1868.

На вкраїньских чистих полях
у козацкій крови
огнем-мечем пес лютує,
шаблюку гартує.

Затрусилась Україна
од краю до краю,
дїти, жени заридали,
а молодцї повтїкали.

Із місточок, із городів
геть у степ далеко,
не хотїли го спинити,
волю свою боронити.

Ганьба тобі, Україно,
із такими синами!
щоб ся били, умирали,
они в степи утїкали.

Тілько один козак щирий
на всю Україну
устав волю ратувати,
Чарнецкого воювати.

То полковник був брацлавский,
Богун незабутний.
Здолав врагів зупиняти,
Ляхів лиха набавляти.

Надибав го Чарнецкий
в місті Маннстирцї,
зачав сильно натирати,
міста того добувати.

А Богун наш незвичайно
став ся боронити,
стан на Ляхів нападати,
врагів лиха набавляти.

Посипались градом кулї.
В перед Богунова.
Ох, ся лиха наробила,
з ноги кровцї наточила

Чарнецкому воєводї!
Минула охота
слави собі добувати,
козаків топтати.

Повернув він знов до Польщі
з своєв лютов ордов.
Легко рабів проганяти, —
тяжко вільних воювати.

Слава тобі, Богуночку,
щось не дав рабому,
Україну побідити,
соромом покрити.

Як би був тебе послухав
за вчасу Хмельницкий,
до тепер бим ся пишали,
козаками називали.

А нас Богдан нерозважно
Москалям запродав,
а они нас висьміваюсь
і хахлами називають.

* * *

Спомніть мене, брати мої,
в громадонцї вашій,
як будете горя свої
нинї споминати.

Занная лиха я немало
од катів вельможних
і дивуюсь, що ми стало
терпливого духа.

Знущавши ся, обсьміяли,
як самі хотїли,
ще до того обсуждали
мене перед сьвітом.

Юродиві недолюди
запитувати хтїли.
закривати свої бруди
неправдов та лихом.

Не буду вивек я мовчати,
чортовії дїти!
Буду враз на-враз співати
про недолю людску.

Мої пісні вас будити
о півночи будуть,
непрестанно говорити
о неправдах ваших.

Навіть в гріб ваш мармуровий
прохід собі найдуть
і спочинок ваш віковий
не лишуть спокійний.

Спомніть мене, брати мої,
в громадонцї вашій,
як будете горя свої
нинї споминати.

Львів, липень 1868.

(Далї буде).

---

[15]) вже,
[16]) бо їх гуляи-сльоза сьвіта насьвітлюють.
(* В рукописи без титулу.

як найспокійнїйше без найменьших перешкод.

* * *

Рівночасно із зборами в Кіцмани відбули ся передвиборчі збори в Вашківцях, які попередили наради около пінсотні учителїв вашківского повіту. По двогодинних обрадах рішили зібрані одноголосно покинути первісну думку, що до учительскої кандидатури а за те підпирати кандидатуру п. Тод. Левицкого. Іменем „Вільнодумного Союза“ запевнив зібраним пос. Н. Василько сповнене отсих постулятів: 1) Усїми силами змагати до звершеня виборчої реформи. 2) Із усею енерґією дбати о урегульоване учительскої платнї. 3) Недопустити до стабілїзациї шкільних інспекторів. 4) Поставити і підпирати при найблизших виборах учительску кандидатуру. 5) Подбати о те, щоб краєвий закон шкільний, після якого кари за опускане школи мають бути полишені кругови дїланя ради шкільн. пов., був також і виконуваний. Відтак висловлено пос. Васильконя одноголосно заяву довіря за енерґічну оборону учительских інтересів.

Після того відбули ся передвиборчі збори при удїлї пів тисячки народа під проводом нотаря п. Ів. Стрийского. Секретарювали апт. Вільнер і учитель Гарасимович. По прояснению полїтичної ситуациї в краю п. Стрийским, виголосив пос. Н. Василько своє вичерпуюче посольске справоздане, яке присутні приняли до відомости, ухвалюючи єму на внесене апт. Вільнера вотум довіря. В справі визначеня особи кандидата заявив п. надуч. Понич іменем усего учительства, що оно рішило підпирати кандидатуру дотеп. пос. Левицкого. В сїй справі промавляв ще сел. Князький, др. Ем. Фльондор, п. Вільнер, сел. Цюпало і нот. Стрийский, радїючи по причині однодушности зібраних, по чім ухвалено кандидатуру п. Тод. Левицкого, який і виголосив свої полїтичні погляди, які кажуть єму йти все разом із „Вільнодумними“ і звіт із дотеперішної дїяльности, яку збори одобрили, ухвалюючи єму на внесене учит. Гарасимовича заяву довіря. Окликами в честь цїсаря і краєвого президента закінчено збори, а опісля того уконституовав ся виборчий комітет під президиєю п. нот. Стрийского.

* * *

Друкарский чортик се один із найстарших й неустрашимих потомків чортівского роду дарма, що его називають дрібненьке „чортиком“ — мабуть тому, щоб добути у него ласки, а то устроїть він таку пакість, що аж заплачеш. Від него нї відмолити ся нї відхрестити ся — всюди влїзе. Оттак загостив сей „добродїй“ до 4701 ч. орґану християньских Німців „Bukowiner Nachrichten“ і то до найінтереснїйшого в теперішнім часї віддїлу часописи: до передвиборчих вістов. І читаємо там, що проти др-а Штранхера вибрало ся віче „zahlreicher Wühler aus den Kreisen der angesehenen Judenschaft“. Нїби оно й перше було відомо, що проти др-а Штранхера виступають Wühler-и себто, сказавши делїкатно виринники, але все-таки добре, що орґан христ. Німців назвав своїх пупілїв наложним словом. Та хоч як труждають ся Wühler-и, нападуючи др. Штранхерови такі злочини як борбу з боярами і виступи проти румунїзаторскої консисториї то Wühler-и у слушний час сповнить свій обовязок але не так як би се бажало ся Wühler-ам.

* * *

Рицар Янку втїкає! Янку Фльондор заявив президиї волоскої партиї (боярскої) письмом надрукованим в „Deşteptarі“, що з огляду на невгоду у волоскім таборі і апатию боярскої партиї супроти небезпечности з боку „Вільнодумного Союзу“ зрікає ся проводу народної партиї і виступає також із лїдичівского комітету і не прийме нїяк вибору до сойму. Видно, лихо стоїть справа боярска, коли їх найбільший дух спасає ся бігством.

Росия й Японїя.

Під Вафанку.

Немає Росия щастя у теперішній війнї. Як раз на суші, де мала відомстити на Японцях свої втрати на морю, йде одна поражка за другою. По борбі над Ялю і під Кінчу прийшов ще один погром Росиї коло Вафанку. По довгоденній страшній борбі покинули російскі недобитки поле борби, покрите тисячами своїх ранених і убитих, не ратуючи навіть армат. Полки ґен. Штакельберґа, що мали йти на відсїч Порту Артура і заатакувати з заду армію ґен. Оку в розсипці вертають ся назад, щоб получити ся з наступаючим корпусом війска Куропаткіна, які трохи не звершивши своєї задачі. Ґен. Оку рапортує про сю битву ось так: Дня 14 с. м. головний японьский корпус вирушив здовж зелїзничої лїнії двома колюмнами на північ і зігнав Росиян з позиций на схід від Вафанку. О годинї 5 пополудни начало ся бомбардоване російских позиций між Люнванлїо а Тафаншеном. По дво-годинній борбі артилериї занято вечером лїсїю Фантінгтун-Тінопан. Одна японьска колюмна непокоїла праве крило російске, котре мало також кріпити рухи решти армії. Коло Люнванлїо було сконцентрованих 2 і пів дивізиї Росиян. Дня 15 над ранком приступлено до атаку. Головна сила японьскої армії посунала ся в двох колюмнах. О 6 рано лїва колюмна зійшлась з головною армією, а в полудне получила ся з кінотою. В той спосіб Росиян окружено коло Телїчаю і о 3-ій пополудни вони мусїли утїкати на північ. Японьскі страти не доходять до 1000. О скілько доси обчислено то Японцї здобули хоругви і 14-пять скорострільних гармат. Полонено 300 Росиян з комендантом 4 полку стрільців. На боєвищи знайдемо більше нїж 500 убитих і ранених. Стверджено, що в часї битви Росияни послугували ся японьскими хоругвами, що баламутило японьску артилерию, так що она кілька разів здержувала пальбу на російскі позициї.

Кореспондент „Таймса“ доносить, що цїлий корпус Штакельберґа разом з резервами в силї 25.000 людий брав участь в битві. В середу рано Японцї заатакували з трех сторін. Японьска артилерия з двох позиций прамляла Росиян. Тимчасом японьске лїве крило виконало зворот, котрим загрожено Росиянам лїнію відвороту. Росияни побачили, що їх окружено з трех сторін. О годинї 3 пополудни російскі лїнії начали хитати ся і за хвилю розпочав ся на цїлій лїнії відворот з безладній розсипці.

Спершу була розійшла ся вістка, що під Вафанку втратили Росияни аж 14 тис. війска. Се одначе число відразу виглядало пересадним. Після послїдних вістов бюра Вольфа прибуло до Лєонну 1100 ранених і під Вафанку між ними 55 офіцирів. Загальні страти Росиян виносилиб проте в тій борбі 2000 тис. людий. Всї льондоньскі часописи уважають згідно борбу під Вафанку тяжкою поражкою Росиї і то ще тим більше дїймавою, що нївечить останну можливість освобоженя Порту Артура, яка остала так кровавo окуплена. Поражка під Вафанку се один із дальших ударів в непобідимість російскої сили мілїтарної, що поруч із бюрократизмом удержує своїм нїмбом детеперішний російский деспотизм.

Ескадра Скрилова.

Нинїшна офіцияльна депеша російска доносить, що адм. Скрилов враз із своєю ескадрою повернув вже до Владивостоцкої пристани, не втративши анї одного мужа анї не зазнавши нїякого ушкодженя кораблїв. Значить ся, отсей его випад повів ся, бо за той час затопив він три японьскі кораблї перевозові майже із усїм набором і японьскою залогою, яка воліла радше згинути чим піддати ся, а швидкість его кораблїв і мрака дали єму спромогу утечи перед японьскою погонею. Тепер мабуть будуть Японцї берегти і Владивостока, не знати лиш чи рішать ся на се, бо в такім случаю мусїлиби ослабити свою позицию під Портом Артура.

Доля православія в Японїї.

Помимо війни уживає православна місия в Японїї таких прав як давнїйше. Як пише епископ Николай — православної місиї стереже днем і ночию осібний полїцийний відділ а крім сего видав мікадо для цїлої держави одвіти, запевнюючі християнам свободу і безпеченьство.

Катеґориї ранених.

Після приписів права про ранених дїлять ся они на три класи: 1) До першої належать ті, що ізза дуже важких і невилїчимих ран не лиш не можуть повнити служби але також не можуть обходити ся без опіки. 2) До другої належать ті, що при своїх важких невилїчимих ранах потребують опіки лиш виїмково. 3) До третої належать ті, яким остали недостачі і уникодженя, що утруднюють їм володїне лиш деякими частинами тїла.

До сего урядового подїлу треба би ще дочислити хорих душевно через війну. Капітан II кл. уратований із потопаючого „Петропавловска“, вмер лише ізза зворушень психічних, а один моряк, який бачив гибель сего корабля із берега, попав у невилїчиму меланхолію. Загалом кажуть лїкарі, що душевні терпіня звязані із війною вельми важні і переходять дуже часто в ідіотизм, проґресивний паралїж, або своєрідну невростенію.

НОВИНКИ.

Інтронїзация станиславівского гр. кат. епископа о. дра Гр. Хомишина відбула ся в недїлю дня 19 см. в Станиславові дуже величаво при удїлї прямо величезного здвигу народу. В торжестві взяли удїл гал. нам. ґр. А. Потоцкий, гал. марш. кр. ґр. Ст. Бадені і много инших достойників. Чину посьвячени доконав митроп. ґр. Андр. Шептицкий в асист. лат. архиєп. о. Й. Більчевского і перем. еп. Конст. Чеховича. Крім того взяли удїл в тім сьвятї вірм. митр. о. Теодорович і архиєп. Вебер. Із церкви відведено нового Владику в торжественнім походї до его палати, з балькону якої удїлив він вірним свого архипастирского благословеня. О год. 1½ представили ся Преосьвященному представителї духовенства, урядів і корпорациї, відтак о год. 4. відбув ся концерт в его честь, а год. 7 веч. відбув ся у епископских кімнатах обід для запрошених достойників. Між иньшими бесїдниками повитав нового Владику ім. бук. Русинів пос. Стоцкий, надїючись, що по довгім лихолїтю, яке пережинила в малою перервою стан. епархія настане бодай тепер красша пора, тим більше, що на владичім престолї засїв син народа — кість із его кости.

Личні вісти. В понедїлок виїхав пп. Гогенльоге на візитацию до Вижниці, через те відкли вчерашні приняти.

Із унїверзитету. На р. ш. 1904/5 вибрано на тут. унїв. деканом видїлу правничого др. Ф. Клайнвехтера а дек. видїлу теоль. Ева. Поповича.

Адвокатска тоґа. Всьо дістає мундур. Ось міністерским розпорядком упормовано і стрій для адвокатів. Буде він складати ся із тоґи і барету, тож буде зовсїм похожий на одяг судиїв і прокураторів, тільки буде мати чорні випустки. Барет вбирає ся підчас читаня присуду і відбираню присяги.

Інавґураційний концерт упр. товариства „Кіцманьский Боян“ відбуде ся в пятницю дня 24. червня с. р. в сали пасиновій міста Кіцмани з отсею програмою: 1. В. Матюк: Син. сокіл, хор міш., 2. Колеса: Вазанка, хор міш., 3. М. Конко: Де Син пливе, хор муж., 4. Скриповий дует в супроводї фортепяну, 7. І. Воробкевич: Чом красна Буковино, хор муж. По концертї відограє ся одно а евентуально 2 представленя. Початок точно о 8 год. вечером. Вступ на салю 1 К, крісло 2 К, для селян 20 сот. По представленю комерс. Молодє товариство доложило всїх старань, щоби концерт випав як найлучше. Тож надїємо ся, що вся місцева як і доокрестна інтелїґенция прибуде д. 24. VI. до Кіцманя як один муж і по береги виповнить концертову салю. Осібних запрошень не розсилає ся. За видїл: *Стратечук* голова, *Наталка Окунєвська* писар.

Концерт. Черновецка філїя тов. „Руска Школа“ задумує відсьвяткувати при помочи хору питомців учительскої семинариї 30-лїтну річницю лїтературної дїяльности нашого славного поета і письменника Др. Івана Франка. — Концертом получеим із декламациями і підчитом. Концерт відбуде ся 14. липня 1904 (підчас конференциї учительскої черновецкого повіту) в сали „Народного Дому“ в Чернівцях. Проґраму подамо пізнїйше.

Жертви. На товариство черновецких пожарних охотників жертував пп. Гогенльоге 500 кор.

Страшне нещасте лучило ся сеї недїлї по пол. в Чернівцях на ул. желїзничій, Машиніст Каздевский із припорученя задубрівского дїдича Сокоди перевозив чіркою льокомобілю із варстатів репарацийних Канюка. По дорозї зіскочила гальма із колеса льокомобілї, яка із страшним розгоном, якого не могли спинити і лихо запряжені конї, погнала долїв улицею і так нещасливо захопила своїми важними колесами підводу ч. 12. на якій крім візника Вайзера їхав колюмийский купець Ґедалї Шауер, чер. куп. Ґрауер і ученик І. реальної І. Рубін, що двох перших розтерла на смерть, а Рубіна зміг Ґрауер, який завчасу із фіри зіскочив, уратувати перед смертию, хоч і так поніс він важкі рани. На місци нещастя перевела полїцийно-судова комісия слїдство, а тїла убитих перенесено до вістниці на цвинтар. Каздевский буде відповідати перед судом, бо як зізнали знатоки, льокомобіля була зле загальмована, а конї недобре запряжені. Річ природна, що на місци нещастя зібрав ся незчисленний гурт людий, який помимо слоти затамував уличний рух, який назад привернув аж сильний віддїл полїциї.

Огнї в Луканци горішім. Недавно погорів тутешний молодий господар Василь Осовский Амвросїй, не бувши заасекурованим, а в ночи з 17. на 18. червня навістило то нещасте тутешного маючого господара Дмитра Одотюка Федорового. Шкода сего виносить около 3000 К., а він був обезпечений лиш на 1000 К. — Огонь мабуть був підложений. Тож в вождім селї здало би ся пожарне тов. „Січ“.

Загальні збори Читальнї Рускої Бесїди в *Стасчамах* відбудуть ся в недїлю дня 26. червня 1904 о 10. годинї перед полуднем в комнатї Народного Дому з таким порядком дневним: 1. Отворене зборів, 2. Справоздане з дїяльности видїлу, 3. Справоздане касове 4. Абсолюториї і вибір нового видїлу. 5. Вільні внесеня. *Юсик Кадмащук*, голова.

Звичайні загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади *Мамаївцї-Нові* стов. заровст. з необм. порукою відбудуть ся дня 29. червня 1904 р. о 3-тій годинї пополудни в домі Дьордія Мануляньского, із слїдуючим порядком нарад: 1. Справоздане старшини про стан товариства і дїяльність старшини, 2. Вильосоване двох членів старшини і вибір на місце вильосованих. Іван Якубович, начальник.

З данного будинку театрального, який жалують зовсїм руйнувати задля великої материяльної шкоди, зробить мабуть галю для продажи мяса і риби. Такий проект поставив сов. будів. Ґреґор. Після него сцена зрівнана з партером буде становити одну галю, а на місце льож поробить ся ятки і маґазини. Поки що плян сей вповні ще не виготовлений і міска рада не перевела в сїй справі що нїякого рішеня. А треба згадати, що рівночасно виринув другий проект, щоб з давної „сьвятинї штуки“ зробити, торговлю лахміти. Sic transit gloria mundi!...

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Промінь, суспільно-науковий орґан руско-українського учительства ч. 12 містить: З сучасної хвилї. — Вибори до бук. сойму розписані. — Темні сторони народного шкільництва в Галичинї. — Герберт Спенцер. — Реформа виховання. — Всячина. (Адреса редакциї: Вашківцї н. Ч. на Буковинї).

Належитість за Оголошеня за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічки) по 4 сотики за верш. — При більшеразових уміщенях опускаєть ся на пів процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жирової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший набір парасольок у чорних і в різних модних кольорах, з перешками і гладких різної сорти і Entout cas. — Парасольки для дівчат і дітий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Капелюхи соломині і фільцові, для пань, панів і дітий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надірних фабрик П. Ладштетер і Симонс, Гаврих Іта у Відни, як також Йосиф Пізлер і Симонс в Ґрацу. Найновійші предмети шнуртові для дам, шапочки, найлїпші соломині капелюхи в ріжних фасонах і модних красках, правдиві Панама, альпентиньскі, капелюшки для дітий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis Склад ракет і куль Слиннґера з Льондону, Тонеда з Відня. Бібліні прибори і уміборки до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в столиках із бронзу, годинники вігури, гарнітури до писаня і до куреня, шкіряні мошонки, тяшки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найнеодїйніші, з українських як і заграничних шовків, фулярові, краватки до прання, рукавички нитяні і з найлїпшої шкіри.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дівчат хлопців і дітий із жирової шкіри в ріжних красках, зрав, сімсеї, Возвалї, сиґнованї і т. п. до шнурованя, на ґудзики з ґумою і п.

Сандали системи Дра Лемана і ц. Кнайпа найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім наборі. Найлїпші американьскі дїжевики.

Жіноче біле, з пікі, зефірів, полотна, шефону і батисту, красно вишичене найлїпших фабрикатів під гарантиєю. Комбінеки, мантелети, хусточки до носа, панчохи для панів, пань і дітий в найновійших красках. Сорочки дїтові до колєс, осушуючі тїла від поту, калїсони системи Дра Лемана і инші подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, кувфи до подорожи, торби ручні з замочками або без них, несесарів, міхи, пледи, порохівниці, ремені, парасолї, етуї, мішки на біле, коші на вичини найновійші портмонетки для пань і панів, коци до подорожи і покоїв і т. п.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента найстерпшого курсу ц. к. технольоґічного ремесняного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітий.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Пошукую **Хлопця до практики,** котрий скінчив в Д. ж е н ь ш е четири класи народної школи. Ученики з I-ої і II-ої класи ґімназияльної мають першеньство. Час проби тревае четири недїлї. 24 (2—2) **ГНАТ ВЛАСЮК** купець, улиця Панька ч. 35.

Задля більшого обороту знижаю цїну

СТАРОГО МЕДУ ДО ПИТЯ

домового виробу (Билїньского)

1 літрова єлиця 1 кор. 80 с., ½ літрова 1 кор. 50 с., на дрібну продаж 1 кор. 92 сот.

Сей мід чистий, свечений з чистого меду. — Поличний напиток для недокровних (здоровший як малаґа з желїзом) і реконвалесцентів.

Маю на складї **медовий оцет** дуже сильний, — бо приймає еще багато води. Здоровий до ужитку в кухнї, особливо до салати; 1 літр 60 с. **Товари корінні і віктуальні** що лише потрібно для кухнї і дому. **Напитки** і пр. **Вина столові і заграничні** білі і червоні. — **Коняк курацийний,** французкий. — **Розоліси** і пр. **Чай російский** К. С. Попова і Василія Перлова з Москви, від 40 сот. **Чай порошковий,** висїнки з найлучших чаїв, дуже видатний, кільо 8 кор.

Поручаю ся ласкавій памяти рускій інтелїґенциї котра призабула за мою фірму.

З глубоким поважанєм

Гнат Власюк

ул. Панька ч. 35.

28 (2—2)

Канцелярия

друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена

в недїлю і сьвята від ½10 до 11 години рано.

Друкарня товариства „Рускої Ради“

має на складї

„контракт купна і продажи“

в рускім мовї.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 6.

8 (—)

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгенїй Жуковский

директор школи рільничої на Буковинї і практичний рільник.

До набутя в друкарнї тов. „Рускої Ради“ Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належать висилати 30 с. на порто. (—)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * * „Ядвіґа“ клопіньска пьєса	—·24
Ів. Симюк. „Образки з природи“	—·20
О. П. „Хлопцї сьвідомки“	—·40
Омелян Попович „Розмови“	—·40
Корнилї П. Устиянович „Три кінні нагадки“	—·40
П. Гуцільский-Ф. Коросевський „Як повстала земля і який буде єї конець.“	—·30
Проф. О. Ерємійчук „Іван Сучанский“	—·40
Ів. Бажаньский. „Прощаєть“	—·20
Ф. Колосов. „Наша душа“	2·50
Гаврих „Малярі“	—·20
* * * „Верба“	—·20
* * * „Котюгї по шелугї“	—·20
О. П. Кенесьский. „В день сьвятої води“	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурка“	—·20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речинки.)	2·—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка“	1.20
Ом. Попович. „Методика“ I часть	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли“	1.—
„ „ „10 казок для дїточок“	—.20
„ „ „Збірка канонів“	1.—
Ів. Симюк. „Образки з житя“	—·20
Шепайкаровский Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи ґімн.	2.80
Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Ґромада“	—·20
„ „Порадник“ як закладати каси	—·40
„ „Буковиньска Русь“	2·40
„ „Mißerlitätsvotum“ in der vom k. k. Bukowiner Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie“	—·40
Ю. О. Федькович. „Пісні моширеві“	—.20
Франко Іван. „Русько-українська література“	—.20
Теодот Галїп. „Домашний писар“	1·—
Шухевич Евгеній. „Верховиньскі згадки“	2.—
О. Шпитко. „Листи з пекла“	—.90
Др. Теодор Галїп. Домашний писар	1.—
Яр. Юлян. Семинарскі спомини	—.50

	К. с.
Евг. Жуковский: „Учебник рільництва“	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?“	1.20
Франчук: „Офіра“	—.20
Підпа: „Восток і запад“	2——
С. Тихий: „Як робити тостамент?“	—.30
Марченко: „Власна хата“	—.20
Ярчевський: „Серце мовить“	—·60
Сміла. Ярчевський: „На Филах житя“	—.40

При замовленях книжок упрашає ся прислати на порто.

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДІЖИ,

є до набутя

в Друкарнї „Рускої Ради“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молотвенників той дістане 10 проц. рабату.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 69. Чернівцї, пятниця дня 11. червня (24. червня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Iustitia regnorum fundamentum!

Пишучи про віче славяньских студентів, згадали ми при тій нагоді про „любов“, яку виявив заступаючий інтереси Поляків „Schwarz-Gelb“ в відношеню до Русинів. Schwarz-Gelb-они не подобав ся титул польского офіціоза в німецкій мові, яким ми его назвали і ось він помістив під нашою адресою в 101 ч. вступну статю п. з. „Polen und Kleinrussen“, в якій розводить свої погляди на польско-руску справу, які ще раз доказують, що Поляки хотїлиб вічно держати руский нарід під кураделею та що они мимо упливу сотень лїт нїчого не забули і нїчого не навчили ся.

Schwarz-Gelb відхрещує ся від титулу польского офіціоза а каже, що він заступає ся за Поляків лиш ради справедливости, щоб боронити їх перед варварством московским. Тож і Русини — мовляв — не мають чого ставати по стороні польских гнобителїв, вопиж повинні тямити, що „красші часи проживала Русь за Польщі, коли єї лицарский меч геройский тримав московскі горди в руках. Найкрасші листки рускої історії походять з того часу (чи „Sch. G.“ має на думцї борби козачини з польскою шляхтою? Ред.). Колиж польска зоря поблїдла а московске варварство, яке перше спинювала сильна польска рука залило польскі землї, з того часу став руский нарід підніжком Москви. Як Галичина, де управа спочиває в руках Поляків не є тепер єдиним (?!) місцем, де Русини без перешкоди (?) можуть плекати свою мову і народність (?) Се є доказом, що Русини не мають причини дати ся поривати до ворогованя против Поляків і що наймудрійше (??) зробили би, колиби щиро і льояльно піддали ся (!!) польскому проводови, котрий і в минувших віках виходив їм лише (?) на користь. Австрийска (але не польска! Ред.) полїтика лежить в справедливости для всїх народів. Цїсарскі слова, що ясніють золотими буквами на брамі віденьского бурґу: Iustitia regnorum fundamentum се душа ествованя австрийскої держави“. І як раз ради тої справедливости заступає ся „Sch. G.“ за польскими інтересами, уважаючи їх за одно з культурними інтересами Европи. — На отсї виводи одержав віденьский Michel в чорножовтій конфедератцї від галицких Русинів належну відправу в „Дїлї“. Від себе лиш додамо, що Schwarz-Gelb-они, коли він виходить у Відни, повинно бути відомо, що Русини живуть, ще й на Буковинї і тут їм далеко краще жити, чим у Галичинї, де „польска господарка“ здобула собі сумну славу вже в цїлій Европі. Покликаючись на писках про справедливість, який поки що ясніє лиш на воротах бурґу а не в житю австрийских народів чейже не повинен „Sch. G.“ говорити про те, щоб Русини йшли під провід Поляків, бо и Австриї мають бути всї народи рівноуправнені і свобідні від геґемонії других народів. „Sch. G.“ заступає ся за культурними інтересами Поляків, ні є ідентичні з інтересами Европи, чи під се можна підтягнути й оборону ріжних Вільків і Валевских, яку свого часу вів „справедливий“ „Sch. G?“ Чи їх подвиги се обяви польскої культури? Sch. G. закликає нас до борби із російским диспотизмом, алеж із сим повинен він звернути ся передовсїм до своїх „trójlojalnych“ патронів, що ведуть в Росиї полїтику „ugodow-y“ а підпирають москвофільску кирию в Буковинї і Галичинї, де при послїдних виборах причинили ся до поваленя ґкгаїїса Барвіньского на користь starorusina Єффиновича. — Так, так, мої панове, як писав Ґоголь, Александер Македоньский був великий чоловік, але на що ломити стільцї?!

ФІНЛЯНДИЯ.

Убійство генерал ґубернатора Бобрікова у Гельзінґсфорсї має велике значінє для Росиї. Є се видним знаком протесту свобідного народа проти репресалїй російского правительства, якому союю в оцї була заприсяжена царями фінляндска конституция. Як відомо, в 1807 р. велике князївство фінляндске добровільно, на основі укладу, піддало ся Росиї. Але російске правительство своєю відомою девізою „divide et impera“, якою знищило автономію України, Польщі і Кавказу, з'уміло ріжними штучками знищити і фінляндску конституцию. Зразу сама Росия видвигнула т. зв. фінляндске питанє у Фінляндиї; шведске населенє великого князївства „попало в неласку“ правительства, здаєть ся тому, що перше до злуки із Швецією, з якою її звала історична традиция — правительство особлившою опікою огорнуло „знищену культурно Шведами“ фінляндску націю, стало випирати зі шкіл і урядів шведску мову а заводити фінляндску і т. д. Але девіза „divide et impera“ сим разом завела російске правительство. Шведи і Фінляндиї, з'єднані ідеалами братерства і свободи, погодили ся самі на фінляндскім ґрунтї так, що обі мови мали бути всюди урівноуправнені а на університетї в Гельзінґсфорсї викладало ся і по шведски і по фінляндски. Додати треба, що мешканцї Фінляндиї зовсїм були вдоволені з російского правлїня; вони мали свої марки почтові, власні гроші, їх сини не мали обовязку служити у війску поза границями Фінляндиї і т. д. Отсе-ж автономію була не на руку борусїтельним орґанам і вони за всяку ціну рішили ся закопати її в „русском море“. Із шпальт часописий „Новое Время“, „Свет“ „Московскія Ведомости“ і т. д. посипали ся доноси на Фінляндию; зачали ся нарікання і спори на виїмкове становище Фінляндиї, а рівно з тим недвозначні домагання до правительства, щоби „обобщиї“ становище Фінляндиї. І зачала ся русифікаторска робота в Фінляндиї, яка від пяти лїт страшенний зробила поступ. Від часу, як ґенерал-ґубернатором став забитий недавно Бобріков з року на рік стали появляти ся з нові виїмкові закони для Фінляндиї. Знаний закон військовий із смирного Фінляндця, зробив нараз завзятого противника Росиї і революціонера. Нарід став зразу пасивно протестувати проти укороченя свободи, виандровуючи то до Швециї, то до Америки, опісляж пізнавши непористь такої роботи став явно до боротьби. Зачали ся демонстрациї, перевози нелеґальних брошур із Швециї, протести і т. д. Але сили були нерівні. Нарід бачучи, що в боротьбі серед таких обставин не устоїть ся, тим більше, що стали появляти все нові і нові закони, кинув ся до розпучної боротьби російских революціонерів з часів „Народної Волї“ — і ось останні події, здаєть ся — будуть найяскравійшим доказом зміни революцийного поступованя мешканців Фінляндиї. Вистріл Шаумана — се гасло, яким фінляндске населе-

---

Мирослав Ворон.

ДЛЯ СИНА.

(Дорогому батькови — син).

Снїжний понурий день... Вітер несе на своїх легоньких крилах великі платки снїгу. На дворі студінь. По хатах теж не весело...

В однїй з них стоїть біля дверий пядесятьлїтний мужчина, вібраний в дорогу. Руку тримає на клямцї, а очи пиерчує на свою жінку, сухорляву, знидїлу, але ще доволї милу женщину. „Чи не переважеш що до Івася?“ — спитав. — „Скажи, най там старає ся, най учить ся, може бодай єму буде лепше жити на сьвітї, от видить, яка в нас біда. Най молить ся тай просить Бога о поміч, а певно не згине!“ На сї слова мужчина вийшов, перехрестив ся і підпираючи ся палицею, потиг скорою ходою селом. Ішов до міста — до сина. Єго Івась, найстарший син учив ся в ґімназиї. Був в пятій клясї. Наука йшла єму добре.

Тепер стягнув ся батько на кілька левів, та йде до міста, щоби заплатити за станцию.

Вийшов за село і побачив, що полем прямо годї було перейти, так залуло снїгом. Холодний вітер пронизує єго лиху кожушину та драгтяві чоботи. Став їм приглядати ся і побачив, що ледви чи зайде в них до міста. Ба, не було иншої ради, тож перехрестив ся і почав машинально шептати молитву... Думками вже був в містї. Згадав сина, згадав клопоти, які перебув задля него, дорогу, яку він вже із сто разів сюди перейшов і в голові наминуло ся єму питанє, по що він сї труди поносив, коли міг би був лишити сина в дома, а тодї мав був вже помічника в господарстві. — От богачі — думав, які, а жалному не прийде охота пустити ся на сю дорогу. — Згадав, як в селї жалували єго, що він так трудить ся для сина. — „Та най, — відкапував звичайно — може з него що буде“. От тепер вже по трохи заратовує ся женщинами... Може що колись згадає мої труди, згадає, що другі дїти кривджу, а єму даю, може відплатить ся. Щож би він був робив на тім клаптику поля, як би я був хотїв єму уділити. Яка то господарка на такім кусику, хиба йти на паньске... От най вчить ся, а скінчить своє, то може ще й менї поможе. Але Пан Біг знає, чи дожию! — Такі думки шибали єму в голові, а на дворі чим раз густїйше падали мокрі платки снїгу. Сині, оловяні хмари налягли небо і якось сонно посували ся з вітром. Увійшов шмат дороги і думав: — Можеби то якось кінці сходили ся до купи, якби то сила була до роботи. Та де, десь подїла ся, як не було... Абож то я не напрацював ся, та пожитку з того нема нїякого. Працював, та не для себе... А то войско, що то воно сили з'їло, ой, тії обрахтунки репрутів збавили менї грудий... Ох груди, груди. Як би не то, то чоловік якось би інакше рухав ся, а так перейдеш гони тай вже й змучив ся... Коби так до якого дохтора... але де я вже не був, як не лїчив ся... і не помогло. От чоловік вже понсована машина, колись іно ноги стягне. — Коби хоть не так скоро, коби доченати вигодувати дїтий. От найстарший за кілька лїт тай вже свого доченає ся.

Приставув і числив на пальцях.

— Пята... шеста... сема... осьма, чотири роки в семинариї... вісїм лїт... шмат часу... чи доченаю? Ет! — махнув рукою — якось то буде, може ще й голову стисне. — На згадку, як то син стане убраний в попівских ризах перед престолом, аж усьміхнув ся. — Може буде хоть кому згадати перед Богом мою душу. — З роз'яснеником лицем йшов дальше і мріяв про будучину своїх дїтий. — От дочка, коби здорова, мусить тяжко гарувати за него, тай меньші дїти не дармують, а який з сего хосен?... Вийти на двір не мають в чім, а до церкви тим більше.

Як би так від небіщика тата був більше дістав, може би був доробив ся..., а так кругом пустка, голод, біда... Туже дві ратї в банку затягнені, щоби хоч перед дванацятою зайти до міста, просив бим, щоби почекали, домів вже кореспондентка прийшла, щоби платити. Господи-батеньку! що я ту білий нараджу. Всюда довги — і треба було клопоту на здорову голову?... Мав кілька наваль чиків чистого поля, було дораблати ся... Та десь чорт підмовив переписувати забанковане поле на себе... Думав ґаздою станеш, не піде батьківщина в чужі руки, та що з того?... піти мусить.

Йшов дальше і обтирав піт з чола. Думки роїли ся в єго голові, сунули ся неначе нетлї до сьвітла — докучували. Поглядів перед себе і побачив себе самісїньким на польовій дорозї. Снїг переставав вже падати, а за те потягнав що раз лютїйший мороз. Якось сумно і тяжко зробило ся старому на серцю. — Щоби хоть скорше зайти до того міста.

Йшов дальше задуманий. — От, як би так чоловік виплатив довг, виховав дїти, то й легко було би вмирати, а так лишай на жінку таке горе... Хтїв би чоловік вмерти, так не годен, бо лихо не пускає, а вмирати хоче ся, бо жити тяжко. Може на тамтім сьвітї лекше чоловікови буде? Хто єго знає...

Мороз докучав єму і він приспішив кроку, хоч в грудях важко ставало. Віддихав що раз тяжше, і віддих був короткий... змучав ся... Що кілька кроків приставав, щоби відітхнути. — От мороз, а ту чоловікови йти тяжко, коби то до якої хати, відпочав би, видихав ся, загрів перемерзлі кости тай дальше... Біда то старому пішки ходити. Як чоловік був молодший то не так ішов. Що то молоді ноги, за годину був би в містї, а тепер йдеш і йдеш аж змучиш ся і недалеко зайшов... Бувало на екзерцицї, які ми марші робили і чоловік не змучив ся... А як зі Станїславова в полудне до дому відпустили, то на північ вже в хатї був... Та бо то я йшов, йшов, ніг не чув. Як найскорше хотїв довідати ся, що робить ся дома. Ет! не ті часи були. Чоловік був молодий, працював,

не дає сьнітови знати, що розпочинає розпучливу боротьбу із гнобителями політичної свободи фінляндского народу — се знак, що струна терпеливости Фінляндиця вже увірвала ся. Додати ще треба одну характеристичну річ. У листі Шавмана до царя, який найдено при нїм, Шавман запевняє царя о вірноподданчих почутях а свій проп називає тілько національним обовязком і додає, що пробив его не з рамени якоїсь орґанізациї, а із власної ініциятиви. Мимо того всего якоїсь полекші для Фінляндиї серед теперішних обставин годї сподївати ся. Російскі консервативні часописи кинули ся на Фінляндию за останню подїю враз із закликами до репресалїй. А лиш „Петербурскія Ведомости“ остерігають перед насильними мірами правительства що до Фінляндиї, яка не може відповідати за поступок одного чоловіка.

Із виборчого руху.

Сидженє на двох стільцях швидше чи пізнїйше кінчить ся тим, чим скінчив... др. Янку Фльондор свою політичну карієру, а бодай єї першу фазу. Осмуван „народну партию“, якої був є і з і повів єї на службу... боярам. Отсей „народний“ провідник відносив ся ворожо до всїх народних потреб. Такий народний посол се ніщо в своїм роді. Та всему приходить край. З одної сторони члени власної партиї а з другої бояри і вірмено-польскі дїдичі притиснули сего зуха, щоб рішучо заявив, що він є. Ну вийти на чистий шлях рац. Янкови було важко, він же все крутими стежками ходив, вигризав людий, інтриґував, аж вигриз себе. Побачив, що серед мирного труду в краю, на який заносить ся, нема для него місця і уступив, даючи нагадний доказ, що анї талановитість, нї жертволюбивість на цїли своєї партиї не можуть заступити характорности і позитивної працї...

* * *

Папір терпеливий, а чорнило друкарске справдї чорне, тож деякі людї вживають его лиш на те, щоб чорнити ним неміцних собі кандидатів. От і одна черзов. часопись каже собі писати із Кіцмани що нос. Пігулки довше чим від 10 лїт steht bei den Juden seines Wahlbezirkes im Geruche des Antisemitismus. Розуміє ся що се наше не хто инший як... gemeine Lügen-Zeitung, яка вже своєю отвкою і правдомовностию здобула собі надто добру славу, щоб єї нові брехнї треба опровидати.

* * *

Серетский повіт має всякі вигляди на те, що в будучім соймі заступати его буде не боярин Т. Фльондор але народний кандидат п. Артур Малик, начальник суду в Серетї, який своєю обєктивністю і характерностию здобув собі загальну симпатию в цїлім населеню без ріжницї націй і конфесий. Доказом сего хочби передвиборчі збори, що відбули ся в Серетї д. 17. с. м. під проводом адв. дра Кона. По промові кандидата, в якій розвинув проґраму „Вільнодумних“, приняли збори его кандидатуру одноголосно, а поручали єї зібраним о. Длужаньский і п. Преда у мові волоскій, сел. Мелничук і адв. др. Блавштайн в мові руській а надуч. Мольнар в мові мадярскій.

* * *

В подїлю відбували ся передвиборчі збори в Радівцях, на яких одноголосно принято кандидатуру сов. Сімоновича, який старає ся о радовецкий мандат, що став тепер опорожнений через перенесенє сов. Іх. Ончула до Львова на місце сов. висш. суду краєвого.

* * *

В Сторожинци кандидує із сільских громад бар. Юрій Василько. І не улягає сумнївови, що помимо боярсної партиї сей мандат добуде, бо має за собою селянство, а недавно заявило ся за его кандидатурою також і учительство.

Росия й Японїя.

Страти Росиян під Вафанку.

Ґен. Куропаткін доносить до царя: По дводневній борбі і двох томлячих маршах через гористий терен войско наше відночило. Дух у войску знаменитий. Не можна ще подати докладних дат о наших стратах під Вафанку. Що до слїдуючих войск страти суть такі: З полку І-ої всхідно-сибірскої бриґади стрільців 15 офіцирів убитих, 49 ранених, осталось на поли битви убитих або ранених (рапорт не каже виразно про взятих до неволї) 12. (Разом 76 офіцирів). Дальше 381 вояків убитих і 992 ранених; крім того осталось на поли битви убитих або ранених 568. (Разом 1946 вояків). З 3-го, 33-го, 35-го і 36-го полку 1 офіцир і 29 вояків убитих а 19 офіцирів і 604 вояків ранених; на поли битви осталось убитих або ранених 96. (Разом 20 офіцирів і 720 вояків). В першій бриґадї артилериї погибло 10 офіцирів і 103 вояків, в IX-ій 1 офіцир і 25 вояків. (Разом 11 офіцирів і 128 вояків). З полку тобольского 1 офіцир, 2 вояки убиті, 1 офіцир і 40 вояків ранених а 3 вояків бракує. (Разом 2 офіцири і 45 вояків). З маршаньского полку 6 офіцирів ранених, 1 вояк убитий, 131 офіцирів ранених, 8 вояків бракує. (Разом 6 офіцирів і 140 вояків).

Після сего одного рапорту, котрий, як сам Куропаткін каже, єсть недокладний, стратили Росияни 115 офіцирів і 2979 вояків або разом 3094 мужа. До сего треба ще дочислити 900 мужа взятих Японцями до неволї і тих 1526, котрих похоронили Японцї; під сего послїдного числа треба однакож відшибнути тих 687, котрих рапорт Куропаткіна зачислює до оставших на поли битви або десь пропавших, а тодї все ще остане ся 749 погибших, або всего разом 4743 мужа. Вчера знов наспіла в Нючвану вість, що туди перевезено в послїдних 24 годинах з Дашіцао 2500 ранених, отже очевидно пізнїйші транспорти, бо о попередних була вже давнїйше звістка. Виходило би з того, що страти Росиян в послїдній битві виносять, о скілько они звістні, 8243 або що не докладнім обчисленю дійдуть напевно до 10.000.

З поля борби.

Із поміж ріжних вістох, які доходять з поля борби годить ся згадати передовсїм про те, що Японцї заняли д. 21. Ляоян. Що дїє ся із відділом Штакельберґа нїчо певного не знати. Не знати також, в якім положеню находить ся центрум росс. війска.

Князї японьскі і російскі.

В японьских рядах — як пише Русское Слово — борють ся і японьскі міністри. В послїдних борбах стояли в перших рядах Японцїв князї із цїсарскої родини. Бороли ся они також і під Кінчу, де сестрінок мікада одержав дуже важку рану. Легкою кавалериєю доводив один із близьких свояків мікада — а за те ки. Кирило понюхавши японьский порох вже давно потїшує ся в Петербрзї в обіймах княжої розвідки, із якою покидав єму побратись цар Микола II.

НОВИНКИ.

Із ц. к. університету Франц Йосифа. Деканом фільозофічного факультету на р. ш. 1904/5. вибрано звич. професора рускої мови і лїтератури Дра Стефана Смаль-Стоцкого. Др. Ст. Смаль-Стоцкий родив ся 8 січня 1859 р. в Немилові (в Галичинї), науки кінчив в академічній і II-гій висший ґімназиї у Львові та університетї в Чернівцях і Відни, а 15 січня 1884. промував ся у Відни на доктора фільософії. Р. 1884 габілїтував ся у Відни як приватний доцент для порівнуючої словиньскої фільольоґії а 1885 іменовано его надзвичайним а 8. жовтня 1893 звичайним професором рускої мови й лїтератури на університетї чернівецкім. Він є також членом наукового тов. ім. Шевченка у Львові а р. 1894/5 був вже раз деканом фільозофічного факультету. Р. 1893 і 1899 вибирано его до сойму, належить також до Видїлу краєвого, до Ради культуру краєвої, до Ради шкільної краєвої і до державної Ради зелїзничої.

На засїданю Ради шкільної краєвої із дня 17. VI. основано при народній школї в Непозовицях одну клясу з нїмецкою мовою викладовою із 1904/5 р. шк., а від 1. січня 1905 системізовано при народній школї в Радівцях посаду учителя рим. кат. релїґії.

Іменовано Альойзія Ернеста сталим учителем при мужескій школї в Чернівцях (ул. Семигородска) а надучителя в Долїшнім Городнику Василя Мігалескула переносено в сталий стан супочинку.

Мійскому лїкареви в Серетї др-у Яковови Бенкендорфови висловлено похвалу і признане за многолїтнє безкорисне сповнюванє лїкарских обовязків в серетскій ґімназиї.

Кароль Штремаєр б. міністер просьвіти а також і справедливости а остаточно см. президент найвисшого трибуналу помер вчера в Потчах.

„Карпатъ“ вже не скаржить! Дня 21. явили ся „Карпатяни“ у правного заступника дир. Козака адв. др. Райша із заявою, що свою жалобу неважности відкликують, що також дали до відомости судови. Апеляцийна розправа в тій справі, яка покінчила ся цїлковитою блимажею юношей, отже не відбуде ся.

Із ц. к. II. ґімназиї в Чернівцях. Вступні іспити до I кл. ґімн. будуть відбувати ся дня 15 і 16 липня, в речинци лїтнім та 1 і 2 вересня, в речинци осїннім. Кандидати до того іспиту мають зголосити ся в однім із тих днїв між 8 а 10 год. перед полуд. в директоровій канцеляриї в товаристві родичий або їх уповномочених заступників і показати метриною хресту або уродженя, що 10 р. житя вже покінчили або покінчать его в біжучім роцї календаровім, а коли они учащали до публичних шкіл народних — то мають принести з собою сьвідоцтво фреквентацийне або шкільне повідомленє бодай за четвертий рік шк. Повідомленя шкільні мають заключати оцїнку поступу ученика в мові викла-

---

журби не знав, дорабляв ся свого, а тепер...?!? — Тяжко зітхнув. Став згадувати тихі, веселі хвилї молодости, веселе хлопяче житє в свого заможного батька і в друге важко зітхнув, як би жалував за минувшиною.

Коби то вернуло ся, а так чоловік не нажив ся, а намучив ся. Як би не мачоха, не було би так.

Батько не був би розлив ся, не розтратив би маєтку, тай не потяг би в чуже село, чужі кути витирати. Не було кому й очий замкнути...

Сонність путала его ноги але він, опирав ся що сили. Образи з'являли ся і зникали з перед его очий, а він йшов і йшов. Очевидно спішив ся... Думки ставали невні, мішали ся одна з другою, творили разом якусь невну масу, якийсь хаос... Ступав поволи, хистким кроком, ноги ставали що раз тяжші і тілько гадка, що спізнить ся до міста трохи їх прискорювала. Йшов добру хвилю і став змучений...

Чув якесь миле тепло на тїлї і був би з охотою положив ся на білім снїгу.

Нагадав собі, що чув, що як чоловік має замерзати то єму дуже спати хочо ся. Здрігнув ся, протер очи і майже на силу поволи ся дальше... Почув з віддали якийсь дзвінок. Хтось над'їхав... Пристанув і очікував... Сани зблизили ся і стали... Чув тілько, як хтось посадив'го на сани...

— — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — —

Стояв під будинком ґімназияльним і ждав на сина...

Бер. 10. V. 1904.

І. Г... 5)

Де-що про радій.

(Конець).

Роблено проби, щоби означити свійства та прикмети радія і ясно поставити те, що его відділяє і ставить в окреме становище від иньших нам добре знаних металїв. І як завсїгди, так і тепер появило ся множество теорий, але всї они є лишень теориями і нї одна з них не може уходити за єдину, вірну та правдиву. Найбільше правдоподібним являєть ся погляд, що в радї повставання основних сьвітових елементів радій являєть ся наймолодшим, що йно повстаючим. Тому то він так непостійний, рухливий, змінчивий. В нїм ще не покінчив ся — так сказати — процес повставання. Сей погляд найбільше достовірний предсказує вже наперед будучність радія. Іменно, коли той процес устане, радій згине. Радій пародить ся в щось нове, стале, звичайне, і займе властиве єму місце між иньшими звичайними тїлами мертвої природи:

* * *

Ось так представляла би ся фізична та хемічна природа радія, дивна і незрозуміла в своїх явищах, та остаєть ся нам еще сказати дещо про его вплив на живі єства на орґанізми. Можна напевно сподївати ся, що і тут наслїдки, які радій викликує є так само цїкавими, як і его природа.

Начнемо від найнизших орґанізмів, т. є. ростин, перейдемо опісля до форм посередних між ростинами а звірятами а відтак до висших животин і чоловіка. При дослїдах показало ся, що сила впливу радія на животини зовсїм не залежить від степеня їхнього розвитку. Під впливом лучів радія слїдують значні заворушеня в житєвім процесї як ростин, так і звірят і самого чоловіка. Наведу тут кілька примірів, із яких буде можна пізнати сей вплив радія. Возьмім троха якого насїня пр. фасолї і розділивши єї на половину піддаймо одну часть дїланю лучів радія, а другу лишімо в супокою, то, засадивши собі насїня, побачимо, що ті насїня, на які якийсь час дїлав радій, не випустять нїяких паростий, або дуже марні, а другі, що не підлягали впливови радія розвинуть ся нормально. Колиж возьмемо шкляну рурку з радієм і повісимо проти зеленого листка на дві три годинї, то на разї не запримітимо нїчого надзвичайного, як і в слїдуючих двох, трех днях. Доперва по упливі кільканайцяти днїв, побачимо зміну в тім місци листка, проти якого як раз висїла рурка з радієм. Іменно місце те буде мати вигляд спаленя а та спаленина буде розширювати ся чим раз дужше, аж вкінци, — як рурка з радієм висїла довший час — цїла розтина загине. Се цїкаве явище можна пояснити лишень тим одним, що хльорофіль в зелени листка під лучами радія замінює ся і розпадає ся змінюючи при тім свою зелену барву на буру. Подібно дїє ся і з бактериями (прутиками). Нема такого рода бакциля, який би не погиб під впливом лучів радія. Бакциї тифу, холери, чахотки і иньших недуг гинуть під довшим, або коротшим дїланем тих лучів цїлковито. Навіть так витревалі на всякі неприязні условини, як спори бактерий, що легко переносять температуру 100° С не можуть перенести дїланя радія. Колиж тепер собі пригадаємо, що для его лучів майже нема перепони, то піймемо, яке велике значінє мав би радій для дезинфекциї, колиб не був так рідким та так дорогим.

Колиж знова положемо рурку з радієм на скіру, то по якімсь часї виступить на нїй цїлий ряд хара-

довій в одній ноті а крім того мають бути заосмотрені приміткою: „закінчив свій перехід до школи середної.“ Колиб не доставало навіть лише одної з наведених условин, то пропущене до вступного іспиту не моглоб ніяк наступити. Повторюване вступного іспиту до I. кл. є взагалі не допущене. Такса іспитова виносить 7 кор. 20 сот. яку треба заплатити враз із 1 кор. доплатою на письменні прибори. Вступний іспит зроблений на основі фальшиних інформаций потягає за собою виключене ученика із заведеня.

Людовий театр в Чернівцях. Альфред Маврер, старший режісер давного черн. міского театру одержав концесию на уладжуване театральних представлень в „новій палаті“, яка буде відповідно до тої цїли основно перебудована. Людовий театр буде функціонувати до того часу, аж вибудують новий міский театр.

Із скарбової дирекциї. Цїсар іменував Артура Кайпфера надсовітника скарбового в фінансовій дирекциї в Триестї надїленого титулом і характером радника двору радником двору і скарбовим директором в Чернівцях.

„Freie Lehrerzeitung“ баламутить і водить учительство брехнями, які належить спростувати. П. Барбіра не запрошено на збори „Вільнодумного Союза“, бо на сї збори прошено кандидатів тільки з тих повітів, з яких доси не був послом член „Вільнодумного Союза“. З редакторів запрошено лише редактора „Buk. Post.“ бо лиш ся ґазета є офіцийним орґаном „Вільнодумного Союза“. Не правда також, що посол Василько вислав когонебудь аґітувати против п. Барбіра. Не правда і то, що рускі посли поступили собі нерідно супроти учительскої кандидатури а правда, що додержали вповні приречене, яке дав голова „Руского клюбу“ учительскій депутациї, що рішене над справою кандидатури в Станїлескім повітї полишають мужам довіря повіту, що й стало ся минувшої недїлї. Доти нїхто з руских послів не мішав справі а противно сказано обом кандидатам, щоби старали ся самі о себе. Чи рускі посли, як пише „F. L.“ справдї нїчогісько не зробили в соймі в користь учительства, се знає і осудить найкрасше саме учительство і пізнає з того, о що махерам з „Fr. L.“ ходить і чи заслугують вони на віру і послух руского учительства.

Дбайливість о чистоту. Краєве правительство розіслало до підчинених собі урядів обіжник, в нїм покликуючись на одвітні §§ законів громадских і санїтарних приписів, поручає догляд над захованєм чистоти по публичних площах, улицях і людских житлах а передовсїм в корчмах, пливучих водах і гостинницях.

Із Путилова. Підписаний повідомляє членів філії тов. „Руск. Шк.“ в Путилові, що збори єї відбудуть ся доперва в часї вакаций, про що в відповіднім часї членів повідомить ся. *Ю. Гордийчук*, голова.

Пригода в лїсї. 16. с. м. ударила відомана галуза в зрубах лопушаньских коло Бергомету н. С. 27 лїтного Михайла Томюка так нещасливо, що убила его на місци.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Дихтинцї ст. з. з н. п. відбудуть ся в недїлю 3. липня с. р. в шкільнім будинку о 1 год. по обідї з слїдуючим дневним порядком: 1. Справоздане старшини і касиєра про дїяльність в роцї 1903 і до 30. червня с. р. 2. Ухвала в справі річного обрахунку і про ужиток зиску. 3. Вибір касиєра і призначене платнї для него. 4. Вильосоване двох членів ради надзорчої і вибір нових членів. 5. Вільні внесеня, наради і ухвали. З конечности повідомляє ся, що колиб в призначеній годинї не з'явило ся приписане число членів, відбудуть ся збори о 2-ій годинї того дня з присутними. Дихтинець, 20. червня 1904. За старшину: *Павло Маковецкий*, начальник.

Вигляди на жнива в Австриї, що спершу дуже гарно заповідали ся через довгу посуху значно погіршили ся. Через довго треваючу посуху озимини зазнали великих шкід а сесе грозить і ярим засївам.

Берненьска рада шкільна повітова видала до підчинених собі зарядів шкіл дївочих розпорядок, в якім обмежує свободу учительок що до ношеня модних суконь о стілько, що не буде їм вільно носити суконь із довгими шлепами, які збивають у класї пороху так дуже шкідливі для грудий молодих школярок. Отсей розпорядок повинні би повторити й инші ради шкільні, що вийшлоби лише з користию і для шкільної молодїжи і для самих учительок, які преці також потребують до віддиханя чистого воздуху.

Злощасна маїнка. Тамтого тижня лучила ся в Новім Йорку страшна катастрофа. Дїти тамошної лютеранської школи вибрало ся на прогульку кораблем „General Sloeum“, який упав серед моря жертвою полумінний і спричинив смерть тисячу людских жить. Пастор Гає, який зміг уратувати ся із сеї катастрофи, втративши жінку і дві дочки, описує єї ось так: Пожар повстав в кораблевій кухни на передї корабля. Кинучий товщ вилив ся на блиху і почав горіти, а кухонна служба місто гасити огонь, утїкла. В кількох хвилях огонь розширив ся так дуже, що ратунок був неможливий. Поломінь добула ся на поміст корабля і толї розпочали ся дантейскі сцени. Женщини з криком ловили свої дїти, а рівночасно настала така метушня, що богато осіб погибло таки під ногами перестрашених. Поруче злоскило ся і богато людий пішло на дно моря. Пастор упав разом з другим до води. Довго боров ся з филями, аж вкінци дістав ся на ратунковий човен. На кораблю було 2.500 осіб, переважно дїтий. Коли на однім кінци корабля йшла ще весела забава, на другім вже всї божеволїли з розпуки. Матери скакали з дїтьми на руках в море; инші кидали дїти до води, в надії, що човна їх виратують. Многі бігали безрадно по помостї, не знаючи, як ратувати ся. З берега бачили женщини дїтий, як в смертельній тревозї чіпляли ся корабельних стїн. Мужчини списали ся дуже погано, бо розтручували і доптали женщин та дїтий, думаючи лише про свій ратунок. А вже найгірше поводила ся корабельна залога, котра місто кинути ся за ратунковими човнами, перша утекла з корабля, не дбаючи зовсїм про подорожних. Коли корабель причалив вкінци до берега, горів дальше. Тимчасом з міста наспіла поміч. Змобілїзовано кількасот поліцаитів і детективів, около 200 шкільних і поліцийних лїкарів. Цїлу фльотилю човнів і лодок вислано до горючого корабля. Героєм дня був властитель приватного човна, якийсь Овен, котрий сам виратував поверх 20 осіб. Поліциянт Коні скакав дванайцять разів до води і видобував тонучих. За тринайцятим разом сам утонув. Вкінци корабель перегорів і пішов під воду. Розпочалась робота нурків, котрі добували вітаїлі трупи. Тотожність осіб можна було ствердити лише по перстенях, годинниках і т. п. При трупах найдено поверх мілїон корон. Число погибших переходить на всякий случай тисячку. В многих родинах лише отець лишив ся при житю. В одній родинї погибло 17 осіб. Стверджено також в одній школї, що 100 дїтий згинуло а 60 є страшно покалїчених. Катастрофу побільшила, як показало ся, корупция нью-йорских урядників. Помпи і вужі підчас ратунку не функціонували, а ратункові човна, зладжені з лихого материялу, пукали по кількох хвилях. В цїлій справі заряджено строге слїдство.

Скандальне подруже. В кругах віденьскої високої бюрократиї звертає увагу незвичайний скандал, що мав місце перед кількома днями. Вельми спосібний урядник міністерства просьвіти, Гервай, став іменований перед двома роками старостою в Мірцушхаґ (біля Семерінґу) причім помінено богато старших урядників. Перед роком сей Гервай оженив ся з ґрафинею Лїгнов. Тепер показало ся, що ся ґрафиня була звичайною уличною дївчиною, котра підробила документи. Гервай мав правдоподібно вже в хвили, коли женив ся з нею, знати о всїм. Поведене сеї мнимої ґрафинї в Мірцушхаґ мало бути так скандальне, що перед кількома тижнями зявили громадно урядники старостства, що не будуть працювати спільно зі своїм товаришем. Гервай не звертав спершу уваги, але скандал став так голосний, що намісництво усунуло Гервая, а вслїд за тим Гервайова хотїла собі відобрати житє та під закидом ріжних обманьств повандрувала до вязниці.

Іменовани і перенесеня в судівництві. Президент міністрів яко управитель міністерства судівництва переніс судових секретарів Юліяна Цуркановского із Заставної до Черновець, Симеона Видинівского із Дорни до Сучави, Жиґмонта Біналеса із Вижниці до Заставної і д-ра Корнеля Ґеорґіяна із Ґурагумори до Черновець. Крім сего іменував ще він судовими секретарями суд. адюнктів Александра Поповича в Радівцях для Дорни, Франца Гашлера в Серетї для Вижниці і Фридриха Драха в Черновцях для Ґурагумори.

Опорожнені місця. В висшій дївочій гр. пр. школї ждуть обсади два місця учительок; одно із викладовою мовою румуньскою і німецкою, друге із рускою і німецкою. Із сими місцями лучить ся платня 1800 К, яка по кождім із двох десятилїть служби збільшує ся о 100 кор., а крім того о додатки річні по стабілїзациї. Належно заосмотрені подання треба вносити до б. липня до краєвого правительства.

Із кігтів російского орла вирвала ся А. В. Борман, котру, як се ми свого часу писали, за перевід „Освобождения“ засуджено на тижні пари. Як доносить послїдний „Листовъ Освобожденія“ А. В. Борман утекла з Росиї і щасливо переступила границю.

Фотоґрафію представляючу ґрупу „Січий“ із січового сьвята в Луканах, можна набути у фотоґрафа А. Кіблера в Коломиї (ул. Валова) по цїнї 2 К 20 сот. за примірник з почтовою пересилкою.

Заряд друкарнї тов. „Рускої Ради“ упрашає Всїх Вп. Панів учителїв замавляючих друки почтою, аби зволили ласкаво присилати (крім належної квоти на друки) і на порто. Марок почтових замість гроший не приймає ся.

ктеристичних змін, яких сила буде записана від довготи часу, скількости радія і якости препарату. Відповідно до того скіра лишень почорнїє, або покриє ся бомблями, або вкінци виступлять на нїй рани і струпи. Кожде з тих явищ лучить ся необходимо з болем, пухлиною і місцевою горячкою. Як вже висше сказано, наслїдки дїланя радія, як на ростини так і на скіру звірят та людий не виступають анї підчас досьвітченя анї зараз по нїм, лишень по упливі довшого часу. Часом мине два-три тижнї нїм чоловік або животина почує біль в місци дїланя лучів радія.

Здасть ся многим є звісна природа дра Бекерелього, що їдучи з Парижа до Льондону, де его запрошено читати лекциї про радій і его свійства, вложив рурку з радієм в кишеню камізельки. Вернувши з Льондону по двох тижнях почув одного красного дня біль скіри на грудях, як раз против кишенї камізельки, де колись був радій. Біль з початку малий, ставав з кождим днем чим раз сильнїйшим і більшим і в кінци в тім місци повстала широка рана, яку не без труду удало ся вилїчити. Тревба би тут запримітити, що проф. др. Бекерелї є як раз тим французьким фізиком, що справедливо може називати ся вітцем радія. Не будь Бекерелього не булоби обоїх Кюрі, які перші видїлили радій з руди, добуваної в ческих горах. Так отже виновник відкритя радія перший потерпів від него, а і не охоронили ся від того і инші дослїдники, що занимали ся тим дивним естом, тому три всїляких дослїдах з радієм всегда потреба предпринимати всякі можливі средства охоронні.

Що до впливу радія на нервний систем то показало ся, що радій нищить головно ті нерви, які кермують орґанами віддиху. Именно роблено дослїди з мишами, першим наслїдком того були обави якби болю голови, далї тратили миши притомність і гинули з причини паралїжу тої части мозґу, що висилає нерви до легких; миши гинули через задушене. Цїкавим є вплив лучів радія на око. Щоб досьвідченя вийшли добрими, треба їх робити в темнім покою. Тодї, коли вже око добре віднїчне а приближаємо рурочку з радієм до ока на яких 15—25 цм. то наперед в самім оцї получимо вражінє сьвітла, відтак перед нашими очима немов відкриє ся сьвітляний простір. Се дїєть ся тому, що в сїтцї нашого ока знаходять ся такі хемічні полученя, які сьвітять, коли на них падають лучі радія, подібно, як в тих самих обставинах, то є темнім покою, в лучах радія сьвітять правдиві брилянти. Вражінє сьвітла в нашім оцї одержимо навіть і тодї, коли навіть руками закриємо наші очи.

Так отже бачимо, що в фізіольоґії орґанїзмів радій займає місце не аби-яке. З попередних досьвідів виходить, що дїланє его є переважно неґативне т. з. що лучі радія нищуть тканки сеть орґанїчних а навіть спричинюють смерть. Та чоловік, як і иньшими небезпечними средствами так і тими дивними лучами з'умів заволодїти і повернути собі їх в користь. Именно маю тут на гадцї примінене радія в лїчництві. Щоб однак зрозуміти, до чого дасть ся ужити радій, треба наперед подати кілька заміток. Як відомо всї болї можемо подїлити на дві части. Перша се ті болї, які повстають через те, що певні орґани чим раз більш зиродніюють ся, себ-то зменьшують ся, тратять на масї, — другаж частина болїв походить знов з побільшуваня орґанів. Найбільш неприємним з ведуг се старість, она являєть ся в тім, що всї орґани зменьшують ся в своїх розмірах — наступає т. зв. атрофія орґанів. Коли при старости слїдує атрофія всїх орґанів, то бувають болї, при яких наступає атрофія лишень одного або кількох орґанів. Противно дїє ся в другій части болїв. Тут тканки не гинуть, але прибувають нові. До сеї катеґориї болїв належать всякі нарости, як пр. рак, вовк, взагалї болї скірні. До тих то послїдних болїв примінено лїчене лучами радія і се лїчене в своїх наслїдках виказало ся надзвичайно удачним. Головнож удало ся вилїчити рака у всїх его породах, навіть породу так трудну до вилїченя, як рак проводу пармового, що майже всегда спричинював смерть голодову. Далї зискано тут много і на часї, бо коли перед тим таке лїчене після методи Фінзена було дороге, утруджаюче і тревало 2—3 роки, так тепер курация ограничує ся на протяг кількох місяцїв, а сам спосіб показує ся так догідним та удачним, що є надія, що завдяки радієви буде одного нещастя на земли менше.

(Зі „Нивою“ IV. 1904.)

Належитість за Оголошеня за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількаразових уміщенях опускаєть ся на цінї процент після свідомости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енцеєнберга ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жидровскої обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних красках, з черешками і гладких ріжної сорти і Енгіші сяк. — Парасольки для дівчат і дітий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також шпички до проходу для пань і панів. — Новости.

Кашелюхи соломині і фільцові, для пань, панів і дітий. — Самостійна продаж капелюхів з п. к. надвірних фабрик П. Лидштетер і Синове, Гаврих Іта у Відни, як також Йосиф Шізер і Синове в Ґрацу. Наймодніїші предмети шпортові для дам, шапочки, найлїпші соломині капелюхи в ріжних фасонах і модних красках, правдиві Панами, альпенгиньові, шапелюшки для дітий (Matrosenhüte), і инші новости.

Артикули Lawn-tennis. Склад ракет і куль Сальцшеґера з Льондону. Тенеда з Відня. Бельгійні прибори і уніформи до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в сталках із бронзу, годинники ві-гури, гарнітури до пивами і до курени, шкіряні шкапки, ташки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найновійші, з тукрайових як і заграничних шовків, фулярові, краватки до прати, рукавички питові і з найлїпшої ярки.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дівчат хлопців і дітий із зі-рової шкіри в ріжних красках, хром, сімсеї, Возелї, сатинові і т. п. до шнурованя, на ґудзики з ґумою і п.

Сандали системи Дра Ламаня і ин. Кваїка найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американьскі зіжки.

Мужеске біле, з ліна, зефірів, полотна, шифону і батисту, красно вишивчено найлїпших фабрикатів під ґарантією. Коншрики, жилети, хусточки до носа, шкарпетки для панів, пань і дітий в найновійших красках. Сорочки сітані до купаня, осушувачі тїла від поту, калїсони системи Дра Ламаня і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, куфри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, нецесарія, міхи, плащі, порохівниці, ремені, парасолї, взуї, шинки на біле, ковдри на ліжка найновійші портманетки для пань і панів, вещи до подорожи і пересїлї і т. п.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу п. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітий.

Замовлени виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на віру.

Чернівці

ул. Руска II, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

Пошукую **Хлопця до практики,** котрий скінчив п. к. меньше чотири класи народної школи. Ученики з I-ої і II-ої класи ґімназияльної мають першеньство. Час проби тревае чотири недїль. 24 (2—2) **ГНАТ ВЛАСЮК** купець, улиця Пиньска ч. 33.

Задля більшого обороту знижаю цїну

СТАРОГО МЕДУ ДО ПИТЯ

домового виробу (Билїньского)

1 літрова фляшка 1 кор. 80 с., ¾ літрова 1 кор. 50 с., на дрібну продаж 1 кор. 92 сот.

Сей мід чистий, сичений з чистого меду. — Помічний напиток для недокровних (здоровший як малїґа з желїзом) і реконвалесцентів.

Маю на складї **медовий оцет** дуже сильний, — бо приймає еще багато води. Здоровий до ужитку в кухнї, особливо до салати; 1 літр 60 с. **Товари корінні і вінтуальні** що лише потрібно для кухнї і дому. **Напитки** і пр. **Вина стелові і заграничні** білі і червоні. — **Коняк курацийний,** француский. — **Розолїси** і пр. **Чай російский** К. С. Попова і Василія Перлова з Москви, від 40 сот. **Чай порошковий,** висїяни з найлучших чаїв, дуже видатний, кільо 8 кор.

Поручаю ся заскавій памяти рускій Інтелїґенциї котра призабула за мою фірму.

З глубоким поважанєм

Гнат Власюк

ул. Пиньска ч. 33.

23 (2—2)

Канцелярия

друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена

в недїлю і сьвята від ½10 до 11 години рано.

Друкарня товариства „Рускої Ради"

має на складї

„контракт купна і продажи"

в рускім язицї.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Друкарня тов. „Рускої Ради"

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда":

	К. с.
* * * „Ядохи" елементарна книжка	—·24
Ів. Синяк. „Образки з природи"	—·20
О. П. „Хлопцї селянинки"	—·40
Омелян Попович „Розмови"	—·40
Кирилл Н. Устиянович „Три шкільні загадки"	—·40
Б. Умінський-Ф. Городовський „Як повстала земля і який буде її конець."	—.30
Проф. О. Бреднічук „Іван Сучавский"	—·40
Ів. Бажанський. „Процвет"	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума"	2·50
Гарнеш. „Малярі"	—·20
* * * „Зерна"	—·20
* * * „Котюгі по заслузї"	—·20
О. П. Кониський. „В день сьвятої волї"	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурка"	—·20
Омелян Попович. „Ластівка" (старі рочники.)	2·—

Видана тов. Руска „Школа".

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка"	1.20
Ом. Попович. „Методика" I часть	—.60
„ „ „Як білі збогатїли"	1.—
„ „ „10 казок для дїточок"	—.20
„ „ „Збірка пакоши"	1.—
Ів. Синяк. „Образки з житя"	—·20
Шпайнаровский Сергій. „Руска Читанка" для II. класи ґімн.	2.80

Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Ґрамада"	—·20
„ „Порадник" як закладати каси	—·40
„ „Буковиньска Русь"	2·40
„ „Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinner Landesschulrathe beliebten Regelung der ruthenischen Schulorthographie"	—·40
Ю. О. Федькович. „Шесть жовнирскі"	—.20
Франко Іван. „Русько-українська лїтература"	—.20
Теодор Галїп. „Домашний пасар"	1·—
Шухевич Сергій. „Церковнославянські вправи"	2.—
О. Шпитко. „Ласти з пекла"	—.30
Др. Теодор Галїп. Домашний пасар	1.—
Яр. Юзек. Семинарскі спомини	—.50

	К. с.
Евг. Жуковский: „Учебник рільництва"	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?"	1.20
Франчук: „Оперни"	—.20
Шідеша: „Восток і запад"	2.—
С. Тихий: „Як робити тостаниці?"	—.30
Марчонко: „Власна хата"	—.20
Ярчевський: „Серце молить"	—·60
Сильв. Ярчевський: „На Филах житя"	—.40

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковині і практичний рільник.

До набутя в друкарнї тов. „Рускої Ради" Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належить посилати 50 с. на порто. (—)

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради"

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДЇЖИ,

є до набутя

в Друкарнї „Рускої Ради" ул. Петровича 2

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 70. Чернівцї, недїля дня 13. червня (26. червня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Правибори на Буковинї.

Завтра починають ся в нашім краю правибори до сойму. Повнаше подаємо спис речинців, коли в руских громадах поодиноких повітів відбудуть ся вибори виборців, і завзиваємо руску інтелїґенцию, прильнувати тих виборців, щоби виборцями з їх села вийшли люди честні і вірні, які за нїякі обіцянки а навіть і за нїякі гроші не запродадуть свій голос, а віддадуть его на вільно-думного кандидата.

Вибирайте на виборців людий, котрих чесність і вірність тверда як скала, як криця, бо особливо при сих виборах посипають ся грубі гроші на підкупства з боку боярів-дїдичів, котрим нїяка сума не буде за велика, щоби послами вийшли їх послушники, через котрих вони відтак здерут із шкіри мужицкої всї видатки з лихварским процентом. Вже тепер жертвують вороги впливовим особам сотки ба й тисячі, аби аґітували при правиборах, щож то будуть платити відтак виборцям за голоси, які будуть їм потрібні до переваги над народними кандидатами.

Тому до працї, шановні братя, до дїла! Не жалуйте нїякого труду, а коли треба буде, то й жертви, щоби виборцями вийшли люди незломного характеру! Памятайте, що сї вибори небувалої доси ваги, що від них залежить, чи й дальше панувати ме в краю старий лад, що виганяє наш нарід за море, що впорочує народні права, що годує ненаситних потом-кровію народних мас!

Тямте, що сї вибори особливо важні для нас Русинів, бо від їх вислїду залежить, чи кацапскі кирилики щезнуть на віки, чи силою посольских мандатів стануть баламутити нарід ще гірше.

Теперішна хвиля то кріза, якої не переживав ще руский нарід на Буковинї, перебуде він єї щасливо то й жити буде, а нї, то пропаде марно.

Знайте, що долю руского народу на Буковинї віддаєте в руки виборців, тож вибирайте патріотів, яким доля народна дорожша над всяку мамону!

Вся Русь-Україна, глядить на буковиньских сьвідомих Русинів і надїє ся, що вони сповнять свій патріотичний обовязок.

* * *

Правибори будуть відбувати ся:

27. червня в: Остриця, Салаґурі, Ширівцях гор., Ширівцях дол., Цурилї і Новій Жучцї пов. Чернівцї; Ардеалї, Брязї, Руській Молдавици і Садовій пов. Кімполюнґ; Крищатику, Лужанах, Веренчанцї, Заставній і Давиничи пов. Кіцмань; Мушиници, Роґожештах, Синівцях гор. пов. Серет; Камарівцях і Жадові пов. Сторожинець; Гатнї і Мерецях пов. Сучава; Банилові-Слободї, Гаинци, Рускім Банилові, Вашківцях пов. Вашківцї н. Ч.; Мареничах, Михїєві, Петрашах і Пвосцї пов. Вижниця;

28. червня в: Білій, Чернавцї, Добринівцях, Рогізні, Стрілецкім кутї і Старій Жучцї пов. Чернівцї; Русепбоулї пов. Кімполюнґ; Кадобінцях, Кулївцях, Погорилівцї, Призичу, Репужинцях, Шипинцях і Товтрах пов. Кіцмань; Шипотї камеральнім пов. Радівцї; Банилові волоскім, Панцї і Слоб-Комарівцях пов. Сторожинець; Драчинцях пов. Вашківцї н. Ч.; Іспасї, Підзахарячу, Розтоках, Серґіях і Сторонци-Путилові пов. Вижниця;

29. червня в: Старих Мамаївцях, Будї, Лукавици, Маморници і Реннїй пов. Чернівцї; Милиївцях і Селетинї пов. Радівцї;

1. липня в: Ґеґотинї, Кичерї, Легученах, Лежківцях камеральних, Раранчу, Слоб. Раранчу, Возоцї Задубрівцї пов. Чернівцї: Борівцях, Брідку, Дорошівцях, Юрківцях, Киселеві, Пидпивцях, Ревавівцях і Вербівцях пов. Кіцмань; Балківцях, Ботушаници, Глїбоцї, Каменцї, Слободцї, Терешенах пов. Серет; Калинівцях, Костинцях, Станівцях горішних, Вилавчу і Замістю пов. Вашківцї н. Ч.; Багнї, Дихтинцях, Медвї, Мігові, Рівнї і Устю-Путилові пов. Вижниця:

2. липня в: Кучурові вел., Людї-Горочі, Шубраци і Васловівцях, Южиця, Кучурові мал., Митнові, Мосорівцї, Неполовівцях, Шипинцях, Валяві і Зелевені пов. Кіцмань; Мігучевах і Шербівцях пов. Серет; Острій, Станівцях долїшних і Висоцї пов. Вашківцї н. Ч.; Бергометї н. С., Довгополи, Стебнах і Виженцї пов. Вижниця.

4. липня в: Чагрі пов. Чернівцї; Джевинах пов. Кімполюнґ; Гавриївцях, Лашківцї, Малятинцях, Онутї, Оршівцях, Самушинї, Ставчанах і Витилівцї пов. Кіцмань; Калинештах пов. Сучава; Яблоници, Ковитинї і Шипотї прип. пов Вижниця; —

5. липня в: Каменї і Михальчу пов. Чернівцї; Хлївищу, Чорнім Потоцї, Давидівцях, Кліводинї, Вінї і Суховерхові пов. Кіцмань. —

6. липня в: Іванківцях і Ошихлїбах пов. Кіцмань і Виженци пов. Вижниця.

Просимо всїх наших патріотів, щоб вислїд правиборів враз із докладною характеристикою виборців висилали безпроволочно під адресою голови руского клюбу соймового проф. дра Ст. Смаль-Стоцького (Чернівцї ул. Новий сьвіт ч. 37.)

Полїтичний перегляд.

Мілїони Картузів.

„Мілїони Картузів“ наробили тепер в сьвітї великого гомону. Справу сю роздула до небувалого значіня націоналїстично-клерикальна праса француска, хотячи нею повалити ненавистного презид. мін. Комба, який йде консеквентно до відділеня церкви від держави а в першій лїнії до висвободженя публичного вихованя від клерикального впливу. І справдї „мілїони картузів“ тамтого тижня мало не причинили ся до упадку Комба, против якого виступив також ех-социяліст Мілеран, якому вже навкучило ся ждати на міністерску теку. Історія „мілїонів Картузів“ вяже ся із добою, коли то із Франциї вигонювано монахів, котрі не одержали авторизациї. Отже вже від довшого часу ходила чутка, що якийсь посередник монастиря Картузів, де виробляють славну на весь сьвіт горівку „шартрез“, натякував, що правительство мало би до розпорядимости два мілїони, як би президент міністрів хотїв в парляментї підпирати внесене, щоби сей монастир не касовано. В кругах парляментарних лиш пошептували то собі, але нїхто не відзивав ся з тим голоснїйше. Аж ось прийшла нарада над зміною належитостий адвокатских і підчас тої якийсь бесїдник згадав і про ту чутку. Тодї президент міністрів Комб признав, що дїйстно ходить така чутка, що сї вижуть з особою єго сина Едґара, котрому роблено дїйсно таке

Сильвестер Ярчевський.

Девята симфонїя.

Немов так і бачу його: з буйним розвійним волосєм, з лицем палаючим горячкою, з очима вдивленими в темнее небо — серед бурі грізної, блискавок, громів, що кидають столїтні дуби мов слабу солому на землю — іде він самотний. І не перестрахає його шалїнє могутної стихії. Він і сам як демон шалїючої тієї стихії. Не знайде супокою і тому так невтомно гонить по лїсах, гаях і левадах довкола пишного Відня.

Тривить його — мучить його горячка творчости...

А потому спішить до тамірного міста, до спокійної, затишної комнати десь на третому поверсї, до комнати, яку винайшли йому добрі приятелї — засїдає до фортепяна і серед бурливої ночи грає довго, довго.

З завиваючим погуком і зойком бурі, що увихаєть ся навоздушними скоками понад верхи сьвятинь і палат наддунайскої „Віндобони смутних“ — зливає ся могутна музика хмарного генїя. Під сильними ударами в клавіші мало не розсипаєть ся фортепян. Могутні, голосні, серце волнюючі і потрясаючі серцем акорди летять крізь відчинене вікно на стрічу гордам чорних, тяжких, суворих хмар.

Очи хмарного ґенїя-композитора вдивлені в клавіші фортепяна. На лиці його праця думки — душі, що творить. Так неначе і видно, що не слухом він мірить могутну мову і величаву красу своєї пісні, не слухом а душею...

У його не має слуху, се глухий творець пісні над піснями — се Бетховен!

А та пісня висьпівана душею, се безсмертна девята симфонїя*) — — — — — — — — —

Утїха в наші серця завитала, взяла нас за руки і повела на свої сьвяті оболоня. Загальна спільна радість виполола з нашого поля бурян ненависти і зависти, гнїву й з'обиди, ввела нас в свою божеску сьвятиню невинности і чистоти серця.

Як любо, як солодко жити на сьвітї!

Обнїміть ся мілїони,
Най цїлуєсь мир цїлий!
Люди всї — братами стануть
На твій поклик чарівний!

На твій поклик — велика, сьвята, загальна радости братами стануть!?

То вони еще й не брати були до тепер, а чужі собі?

А великі кличі білих пророків побратаня й любови розплили ся як гомін по широкому сьвіту?

Обнїміть ся мілїони! — кличе могутним звуком симфонїя і на зворотних єї крилах пливуть-налїтають немов тихі мари якісь постатї величаві, божескі...

Конфутсе, Будга, Христос...

Вони-ж кликали: обнїміть ся мілїони!

Вони дивлять ся сумно-жалібно на людий, на сьвіт, якому післали тиху, чаруючу Радість. Але сьвіт єї не хотїв приняти і сотворив собі свою Радість грішну — сплямлену взаїмною кровію...

Она ходить в плащи з дріжучих закрівавлених сердець —

Она ступає по спинїлих мозках мілїонів —

Она напуває ся чарою, сповненою нужденним істнованєм бездушних мас...

Она — одна велика оргія на стипі брата...

А над нею гомонить звуком чарівного срібного дзвону могутна симфонїя — кличе:

Обнїміть ся, мілїони,
Най цїлуєсь мир цїлий!...

— — — — — — — —

Христос війшов ізнову межи людий і — плаче.

Плаче сльозами пісень ґенїяльних творців, сльозами-каскадами симфонїй. Плаче — накликає...

„Мілїони“ дають ся поривати звукови. Та не змістови...

Звук они чують, змісту не розуміють. Не слухають душами.

Душі в них глухі.

А ти, великий Бетховене, чув слухав душею... Коли вони так почують?...

Люди всї тодї братами стануть.

Коли? чи далеко той час?

Коли сповнить ся заповітний голос великої девятої симфонїї?...

Чернівцї 27. XI. 1903.

---

*) Людвик Бетховен кінчив свою славнозвістну девату симфонїю будучи цїлковито глухим в р. 1822. Чув єї не ухом, а душею. Славний Ришард Ваґнер почувши єї — став мучником. (Вим. автора.)

предложене, яке Едґар з обуренєм відкинув, але імени посередника він поки що зі наглядів висших політичних інтересів сказати не може. В сей спосіб вийшла цїла справа на верх і стала ся предметом розслїдів парляментарної комісиї. При виборі тої комісиї стала ся велика несподїванка: до неї вибрано більшість завзятих противників президента міністрів і они мали розсуджувати его справу. Комісия дійшла остаточно до того, що тоту чутку пустив якийсь дневникар Бессон з Ґренобля. Комісия переслухувала его оногди і він казав, що дїлав в інтересї свого департаменту, щоби Картузи дістали авторизацию. В марті минуншого року був з послом Пішотом, архітектом Картузів у якогось Ґерра і там зійшов ся з адвокатом Мазе, а той адвокат сказав ему, що Едґар є проданий. На питане, хто той Едґар, Мазе сказав ему, що то Едґар Комб, син міністра і що его посередником есть журналїст Ферворт. Комісия випитувала на всї способи того Бессона, чи і як він може доказати, що Мазе і Ферворт були дїйсно посередниками Едґара, але Бессон відповідав на все: Я маю докази на то, але їх не покажу; не буду говорити хиба перед судом присяжних. — Після того переслухано през. ґаб. Комба мін. торговлї Труільота і Мілєрана. На другий день переслухано деп. з Ґренобля Пішота, котрий заявив, що справдї 4 члени парляменту пертрактували з ігуменом в справі датку 2 мілл. за признане авторизациї; імена їх подасть переслуханий аж по одержаню дозволу від ігумена. Відтак переслухано ще ґен. прокуратора Бульота, який зазначив, що в цїлій справі не йде о підкуп але о полїтичну акцию. Комісия ухвалила кільком Картузам видати желїзні листи, щоб явили ся перед комісиєю.

Роздїл між социялїстами.

Социялїзм рівночасно з тим як захоплює що раз більше прихильників дізнає також не малих стрясень. Социялїстичні теоретики, переходячи із буреня старого устрою суспільного до позитивної працї вже не всї годять ся на непомильність і сьвятість Мерксових тез. В віруючім социялїстичнім храмі родять ся критики, що резиґнують із борби кляс, домагаючись місто неї саме згоди усїх верств суспільних, резиґнують із социялїстичного революционїзму, добачуючи розвязку суспільної квестиї в поступнім переводженю постепенних реформ. І ось в Німеччинї стають проти ортодоксів ревізионїсти під проводом Фальмара і Бернштайна у і Франциї социялїсти міністеріяльні під проводом Жореза проти революцийних під проводом Ґеде (Guesde'a). Отсей розлам захопив і социяльну демократию італїйску. Тураті і Бісолаті утворили відлам реформістів, а навіть стали творити осібні автономічні орґанїзациї. А коли їхну роботу больоньский конґрес партиї осудив, вони із социялїстичної партиї зовсїм виступили враз із своїм дневником Н. Тетро. Такий вислїд справи треба головно приписати недостаточній дисциплїнї в італїйскій социяльній демократиї, і горячому італїйскому темпераментови, бо прм. нїмецкі ревізионїсти помимо що ведуть безпинну борбу з ортодоксами єдности партийної зовсїм ломлять.

Із виборчого руху.

Москвофільскі кльовни, переробивши по время оно перші вправи своєї акробатики в Заставні, виступили недавно із ґенеральним описом на сторінках 14 і 15 „Царословної", розбиваючи украйнофильских зайдовъ, котрі сьміють виступати против консисторским румунїзаторам і паньскому визискови. Видно панам попо найминтів подобав ся, бо перепечатали статю „Царославної" в Gazeti Polsk-ій. Кацапско-польска спілка метала жребієм на'мужицкі мандати. Гаспада — не шкодаж то часу на такий Rechnung ohne Wirt?

* * *

До чого то не приневолять пани найминтів. Ось сов. Ганицкій, вислугуючи ся боярско-консисторско-польсній клїкї мусить на старі лїта кандидувати против пос. Ник. Василька, щоб відтак гримнути. Цікаво знати, що сов. Ганицкого спонукало до такого „подвигу", — коли він знає, що населене вижницкого повіту стоїть всею душею при многозаслуженім пос. Н. Васильку.

Народне передвиборче віче, на нїм буде реферувати пос. Н. Василько, відбуде ся в Устю-Путилові в недїлю дня 26. с. м. під голим небом.

* * *

Із заставнецкого суду аґітує за др. Ґакменем лише, „першер майстер" Бреттшнайдер. Се вінка припадковість. Таж він робить в своїм добре зрозумілім інтересї. Ґакман робить економні старання, щоб мужики за школу сидїли по сїльских арештах а не в м і с т і, чиж се не буде полекша для першермайстра? Тож не диво, що він аґітує за кандидатом, який так опікує ся — кримінальними і їх льокаторами...

* * *

Атец Касіян Богатирец хоче конче вдерти ся по мужицких карках до сойму у Вашківскім повітї і повалити народного кандидата Тодора Левицкого. А щож нехай собі хоче... Се не пошкодить нїкому хиба кишеням тих, що спинуть на его вибір гроші. Та все таки тут мусимо записати один із вицьвітів тої чвечини тїла, яку о. Касіян носить на тім місци, де у людий голова. Ось недавно заявив він у глинницкім касинї, що руска, хлопска мова має всего 150 слів, тому принятиб нам конче мову московску. Крім сего заявив о. Касіян, що як его виберуть послом (нема о те страху о. Касіяне!) то що дня буде з'їдати по одному Українцеви. Рускі виборцї отже, щоби не спричинити передчасного скону о. Касіяна через удушене із чистої гуманности не можуть допустити его до сойму а з огляду на его язиковословні заяви порадимо від себе отцу Касіянови, щоб свій науковий степень „др." писав усе повним словом „доктор" а то готові его люди читати трохи інакше і більш зближено до правди...

* * *

Тяжко привикати до нового ладу, який запанував на Буковинї — екс. капітанови краєвому, ексцеленциї Лупулови. Треба поїхати показати ся виборцям в Ґураґуморі бодай раз на 12 років, але ексцеленция на се не може зважити ся, бо боїть ся, щоб виборцї не робили „бурливих сцен", неоцїнюючи тих заслуг, які починила дотепер ексцеленция около — себе. Ексцеленция отже ще надїє ся, що блеск его титулу і пару тисячок зробить своє; а нуж проба не вдасть ся?!

* * *

Фльондор redivivus! Нїби не сам Яну, але его брат Ніно, дїдич із Новоселиці думає відобрати мандат др. Смаль-Стоцкому. Але зачнім від кінця. В начаї трактували над-кирилицкими тою контркандидатурою судию Томоруґа, відтак прийшов на чергу бар. Мустаца, по нїм сов. Оробок, відтак судия Ілєсієвич, відтак субституг прокур. др. Іоновескул, відтак мужик Дорош аж вкінци дав ся взяти на... кандидатуру новоселицкий Фльондор, мабуть тому, щоб покінчити свою політ. карієру зараз після свого брата. На щож має бути в родї заздрість?

* * *

Із траґічного до сьмішного — лиш один крок і зробив его др. Ґакман, якого на своє нещастє мала в попередній соймовій каденциї своїм послом Заставнеччина. Отсей то господинчик, остаючи ще в блеску давного посольства, вибрав ся недавно в Садаґурщину на аґітацию против С. Смаль-Стоцкого а за бар. Мустацою, та як на те обірвав і то з сторони жидівскої таку лекцию руского патріотизму, що мабуть довго буде тямити, що „на нада" пхати свого носа, хочби він був і „благородного" кольору, до чужого проса.

Дефравдация на Ягайлоньскім університетї в Кракові.

Нова дефравдация і то між найінтелїґентнїйшими кругами, бо між університетскими професорами вийшла на верх у Кракові. Про всї пише комунїкат кореспонд. бюра владженний на основі інформаций удїлених ректоратом краківского університету так: Комісия виделеґована академічним сенатом отворивши по смерти університетского секретаря бл. п. проф. Леона Цифровича сенатску касу, опечатану позабаром по его смерти, найшла недостачу в квотї **22,000 кор.** Ректор донїс про те зараз намістництву і просив о присланє рахункового урядника для переведеня шконтра. Намістництво прислало урядника Марковского. Основне шконтрум, покінчене вчера виказало далеко більші недостачі в сумі майже **62 тис. корон** на шкоду держави і оборотового капіталу ріжних фундаций а також недостачу квот **4003 кор.** на шкоду „Bratn-ої-Pomoc-и" студентів Ягайлоньского унїв. При тій нагоді вийшло на яву, що дефравдацию поповнив лише секр. проф. Цифрович, який виключно провалив касу сенату. Доперва тепер викрило ся, що секр. Цифрович допустив ся вже 1896 р. такої самої дефравдациї на суму **72.000 кор.** Тодї дефіцит покрила родина і касове шконтрум із 1896 найшло все в порядку. Після довершених доходжень стипендийні фонди ненарушені.

Передвчера відбуло ся засїданє академічного сенату і збору запрошених професорів університету в справі покритя здефравдованої квоти. Ухвалено

ОМЕЛЯН ПОПОВИЧ.

ОСИП ФЕДЬКОВИЧ

шкільним інспектором.

В спілцї з д. інспектором Григорієм Нижровичом у Вижници роздобув я з актів повітової шкільної ради у Вижници і краєвої шкільної ради в Чернівцях богатий материял про дїяльність Осипа Федьковича з часів, коли він був шкільним інспектором в повітї Вижницкім. За дозволом президиї краю хочу з добутого материялу, який товариство імени Шевченка у Львові намірає подати в послїднім томі творів Федьковича в повній основі, начеркнути ось тут в загальних рисах образ інспекторскої дїяльности Федьковича, котра виставляє нашому славному земляковi і на сїм поли як найкрасше сьвідоцтво.

Року 1869 відбуло ся дня 10. липня перше засїданє буковиньскої краєвої ради шкільної під проводом тодїшного президента краю Франца рицаря Мірбаха фон Райнфельда. Присутні були правительственний радник Юрій Вацль, краєвий шкільний інспектор др. Осип Марек, відпоручники краєвого видїлу посли Вільгельм Альт і Евген Стирча, православний архимандрит Теофіль Бендела і почесний радник консисторский Константин Попович, римо-кат. парох др. Ігнатій Корніцкий, еванґ. пастор Іван Еннер, заступник міста Чернівцїв адвокат др. Осип Фехнер та представителї учительства; ґімназияльний директор Стефан Вольф і ґімназияльний проф. Дмитро Іоновескул. Всї вони нинї вже покійні крім Вацля, що власне обходив своє 80. уродини. Він був тодї шкільним референтом і як раз на сїм першім засїданю предложив кандидатів на повітових інспекторів шкільних для всїх повітів. Але в дотичній табелї писаній і підписаній ним самим не находимо імени Федьковича, бо на інспектора Вижницкого предложив иньших трох кандидатів. Та, як видно з протоколу, змінено его предложене на самім засїданю і сю зміну зазначив він сам на табелї, дописавши олївцем імя: Josef Fedkowicz Horodynski. Отже ухвалено на чийсь внесок взяти в терно I-mo loco Осипа Федьковича на інспектора у Вижницкім повітї. Тому що тодї не засїдав у краєвій радї шкільній нї один Русин а й нема актів, з котрих би виходило, що Вацль робив свої внесени на підставі предложень старостів, треба припустити, що хтось із членів ради звернув увагу на Федьковича. Ледви чи зробив се інспектор Марек, бо хоч як Чех-Словянин був прихильний до Русинів, то не вже-ж Вацль ставив внесени, не порозуміївши ся вперед з Мареком, котрий красше всїх міг знати учительство. Остає проте здогад, що хтось иньший із членів ради, знаючи голосне вже тодї імя Федьковича, поставив его кандидатом як одного з виднїйших інтелїґентів у Вижницкім повітї, де Федькович власне був громадским начальником в Путилові.

В справозданю до міністерства сказано про него дословно: „Daß der für den Schulbezirk Wiznitz an erster Stelle vorgeschlagene Johann (!) Fedkowicz von Horodynski ein intelligenter strebsamer Mann ist, der bei den Gemeinden des Wiznitzer Bezirkes ein großes Ansehen genießt, und auch den guten Willen haben wird Ersprießliches für das Volksschulwesen zu leisten. Sein Interesse für das Volksschulwesen hat er dadurch betätigt, daß er wie auch bei Ew. Exc. aus einem anderen Anlasse zur Sprache gebracht worden ist, sich anbeischig machte Lehrbücher in die hierlands gebräuchliche ruthenische Sprache zu übertragen".

На підставі внесків краєвої ради шкільної тодїшний міністер віроісповідань і просьвіти Ґазнер заіменував розпорядком з дня 31. серпня 1869 під ч. 6334 громадского начальника в Сторонци-Путилові Осипа Федьковича шкільним інспектором на Вижницкий повіт. Заразом іменовано шкільними інспекторами на повіти: Чернівцї-місто консисторского радника Василя Ілєсієвича; в Кіцмани: ґімн. проф. Івана Лїмберґера; в Сторожинци: проф. теольоґії Евзевія Поповича; в Радівцях: директора школи Серетової Івана Забачиньского; в Сучаві: директора тамошної школи Івана Митковича; в Кимполунгу: управителя гути (!) в Айзенаві Альберта Ракнича; в Серетї: проф. школи реальної Черновецкої Генрика Клиузера а на Черновецкий замісний повіт: директора православної препарандиї Івана Дроґлї.

Отже Федькович був попри Ракнича одинокий позаховий інспектор шкільний. (На дїти призначено для него шкільну річну суму 200 зр. а відводи мали давати всїм інспекторам дотичні громади, аж розпорядком міністерства з дня 9. лютого 1870 ч. 658 назначено Федьковичови подорожне річних 70 зр., котре відтак розпорядком з дня 28. серпня 1871 ч. 9713 підвисшено на 120 зр.) Всї інспектори провадили сей урад попри своїх прочі обовязки. Декрети виставлено всїм новоіменованим інспекторам розпорядком краєвої ради шкільної з дня 8. вересня 1869 р. під ч. 348. Федькович зложив після справозданя Вижницкого старости Гурбіха з дня 1. жовтня 1869 ч. 2520 приписаний обіт дня 22. вересня і з тим днем розпочав свою інспекторску дїяльність. Та вона не тривала довго, бо лише до 20. червня 1872 р., котрого то дня він вніс письмо до повітової ради шкільної у Вижници, в нїм пише, що зрікає ся посади інспектора тому, що „ся посада не дає бечпечної екзистенциї і він приневолений шукати собі иньшої". Але властивою причиною резиґнациї був донос про его приватне житє, на підставі котрого спонував его новий Вижницкий староста Цувер уступити. В своїм справозданю про резиґнацию Федьковича пише староста, що Федькович „не має доброї слави, бо сторонить все від лїпшого товариства а має хоробливий нахіл до тїсних зносин з найпростїйшою голотою". На місце Федьковича повірило міністерство розпорядком з дня 16. жовтня 1872 ч. 12.737 тимчасово інспекцию шкіл Вижницкого повіту православному парохови в Розтоках Теодозиеви Айвеліґови.

покрити страту власними силами. Професори зрікають ся еґзамінацийних такс на час так довгий, як зібрана квота покриє страту, яку потерпіли університет, держава і „Bratnia Pomoc“. Покрите може наступити в однім році. — Тілько урядовий комунікат. Від себе скажемо, що отся доферавдация видає незвичайно сумне сьвітло на відносини в Галичині і принесе єй немалу страту моральну, бо в десяте, або й соте виказує недостачу контролї над публичними фондами і недостачу пошановання чужої власности, яка виступає тут ще в яркійших красках, коли подумаємо, що професор, опікун молодїжи здефравдував фонди, призначені на запомоги убогих студентів. Справдї не добре дїє ся із суспільностию, в котрій доферавдациї увійшли в невеличкому недугу. А галицко-польскі власти, які чують навіть і те, як трава росте на руській земли, які такі „sprężyści“ в вишукуваню і давленю руских najdamaszczystr-и повинні радше вернути свою увагу на те, щоб ріжні і то визначні „круги“ не розкрадали публичних фондів.

Бурлива учительска конференция.

(Дописъ із Вашківцїв).

Староста вашківского повіту Штронер не тїшить ся великими симпатиями учительства, бо як з часописий відомо допускав ся він не лише неправностий супротив учителїв а займав також неприхильне становище для Русинів в їх народних справах, як прим. в справі „Січий“ і близьких виборів до сойму. Тому учительство було перед початком учительскої повітової конференциї одної гадки, щоб показати старостї Штроперови своє невдоволене з його урядованя. Вже як питав п. інспектор Синнуа старосту, коли той явив ся на конференцию, запанувала велика тишина в салї і нїхто з учителїв не оказав своєї згоди з тим привитанем. По сїм привитаню забрав голос староста Штронер і заявив, що він завсїгди буде готовий з помочию для учителїв в їх тяжкій працї. Підчас його бесїди і по нїй панувала також цїлковита тишина і кождий відчував, що в повітрю висить щось тяжкого і чекає лише незначного аґенса, щоби з громом упасти на землю. По бесїдї старости зголошує ся учит. Ґаджа до слова і вносить, щоби над промовою старости розвести дискусию. Наступило поіменне голосоване над сим внеском і він перейшов. Перший зголошує ся до слова учит. Безнаско і починає обговорювати поступоване старости в справі учительскій та народній. Та в тім підносить ся староста і взиває предсїдателя п. інсп. Синнуа, щоби той відобрав голос бесїдникови, бо він не позволяє, щоби критикувати його урядові зарядженя. Бесїдник покликує ся на законне призволене обговорювати на конференциї внутрішну орґанїзацию шкільну а відтак і на дозвіл конференциї дискутувати над бесїдою старости, а нїй були також порушені його зарядженя. Тут знову перебиває бесїдника староста Штронер і не позволяє обговорювати його урядов. поступовання. Тодї заявляє учит. Безнаско, що про поступоване старости і не потрібно говорити, бо все знане зібранням а радить перейти над бесїдою старости до порядку дневного і висказати йому недовіріє учительства дотично провадженя шкільних аґенд. Відтак встає учит. Гунайко, щоби зголосити внески дотично переобсїдника, та тут староста встає і трясучись від злости, заявляє іще раз, що він не позволить говорити про його поступоване і виходить з салї під гучними оплесками і загальним криком учительства. По його відходї ухвалює конференция оба внески учит. Гунайка, себ то внесок, щоби перейти над бесїдою старости до порядку дневного, і другий, щоби не виражати поляки старостї за його дотеперішну дїяльність яко предсїдателя шкільної ради.

Участник.

Росия й Японїя.

З поля борби.

Що дїєть ся тепер на сухопутю рішучо годї згадати із суперечних вістов. Кружать поголоски, що Японцї розбили відділ рос. ґен. Кондратовича, що спішив на поміч Шакельберґови а також, що під Гайчен змірили ся Японцї із самим Куропаткіном. При подїї на морі приносить нинїшний телеґраф рапорт Тоґа про морску боротьбу під Портом Артура, в якій затоплено росс. воєнний корабель типу Просвет, а воєнні кораблї типу Себастополь і Двіна вчинено неспосібним до бою. Японьскі кораблї не зазнали нїякого значного ушкодженя.

Урядовий виказ російских страт.

Часопись „Русь“ подає отсей виказ воєнних страт російских в людях по день 8 червня. Офіцирів і урядників: згинуло в фльотї 44, в армії 36, разом 80; получило рани: в фльотї 13, в армії 103, разом 116; до неволї взято в армії 20. Рядових згинуло в фльотї 920, в армії 980 разом 1900; ранено в фльотї 220, в армії 2080, разом 2300; полонено в фльотї 4, в армії 696; разом 700. Загалом отже убуло 216 з [висших степенїв і 2900 рядових. Однак сї числа є подані лише в приближеню тай то треба тямити, що в сїм виказї не обчислені ще важні страти Росиян від Вафанку, які би наведене число подвоїли.

НОВИНКИ.

Ратувати Русь і Славянщину вибрав ся, а ну вгадайте хто? Не хто меньший як віденьский кореспондент „Słow-a polsko-ro“, яке без вину неґує тотожність всеславянских інтересів перше стало пропаґувати на галицкім ґрунтї крайний шовінїзм осьвічений „народовим еґоїзмом, який дозволяє орґанови włościanina z pod Gródka вічно тровити на Русинів, видумуючи в своїй, хорій на всепольске божевіля, голові немислимі казки про руські замисли. Отже добродїєм з під вшех-польского прапора не подобала ся послїдна статя пос. Н. Василька про розвязане буковиньского сойму, яка проявила подвиги польскої шляхти на Буковинї, ось імпутують они пос. Васильови, що він хоч Русин і Славянин zachwyca się postępami ґерманїзациї на Буковинї, хоч з чогось подібного в статї нема й слїду, а уступ его статї звернений до Нїмцїв як раз звертає їх увагу на те, щоб они поступали розважно а не дались захопити аґресивности Deutch-Deutch-ів. А що найзнаменитше то те, що wszechpolsk-ий „Русиноман“ заявляє, що галицкі Русини як би не „wysiłki bohaterskie społeczeństwa polskiego“ булиб потонули в мори ґерманїзму і не мали би анї руских катедр нї ґімназий etc!! Як підпирають bohaterski Поляки руські домаганя про се найлїпше свідчить станиславівска ґімназия та те, що они хотять конче зробити з Галичини kraj polski завівши на місци мови урядової нїмецкої — польску. Замітно що вшехпольскі теперені перепечатали тутешна „Gazeta polska“; не могучи мабуть власними силами здобути ся на такий концепт як wszechpolak-и, яких „Monitor“ має без обмежків wszechlajdak-ами.

Цїсар на військовій ревії. Цїсар удав ся вчера рано до Брук над Литавою на перегляд військ, в нїм брали удїл також архк. Франц-Фердинанд і Леопольд Сальватор, мін. війни Потрайк, шеф ґабінету Бек і заграничні військові attachés.

Звичайні загальні збори тов. „Шкільна Поміч“ відбудуть ся дня 29-го н. ст. червня 1904 о год. 4-ій по полудни в комнатах "Народного Дому" з отсим порядком дневним: 1. Справоздане уступаючого видїлу, 2. Внесене видїлу в справі інституту і бурси. 3. Вибір нового видїлу. 4. Вільні внесени. о. К. Костецкий, голова. Др М. Кордуба секретар.

Рільничо-промислову виставу в Косові, на якій згуртовано вироби нашого гуцульского промислу звидїла також през. Гогенльоге враз з проф. др. Ерлїхом, випитуючи ся докладно о подробицї та не жалїючи похвал для справдї гарних експонованих предметів. Із нагоди сеї виставки проявила ся знов любязність братнього словяньского народу до Русинів. Помимо того, що виставу уладжено в місті рускім, помимо того, що на виставі були головно вироби гуцульскі так наші serdeczni — не запросили до комітету нї одного Русина, а навіть оповістки про виставу виточатали в мові польскій червоними красками на білім папері — в narodowych kolor-ах. Ой біда! Вже й на нашу Чорногору застромлюють на старість конфедератку.

Краєва рада шкільна ухвалила на засїданю з дня 17. с. м. висказати признане повітовому шкільному інспекторови в Вижници Григорієви Виноровичови за значний поступ шкільництва і підносене садівництва в повітї а парохови в Довгополи Олександрови Палїєвичови за довголїтну працю на користь тамошної школи. Далї висказано вдоволене надучителям Олександрови Купчанови в Горішних Станівцях, Василеви Чаховскому в Вилавчу і Юрієви Гордийчукови за визначні успіхи в школї і за плекане садівництва а надучителеви Денисови Руснакови в Чорторії, учительцї Евфрозинї Жуковскій в Кіцманї і учителеви Олександрови Фрундї у Вилавчу за визначні успіхи в науцї.

„В обороні чести“. Букарештеньский банкир Баронеску заскаржив двох румуньских капітанів Дуко і Белїана перед суд за довги. Підчас розправи висловив ся банкир про своїх неплатичих довжників так, що они почули ся тим обиджені, тож Белїан упімнув Баронеску, щоб він „мірнував ся“, а коли сей візваня не послухав, тодї добув своєї шаблї і в обороні своєї офіцерскої чести порубав банкирову голову. Се викликало в судовій сали велику паніку. Судия хотїв партиї розборонити, але місто того ще й сам обірвав добре по голові...

Живі шахи. Американьский міліонер Джордж Ґульд уряди недавно в своїй віли Лексгульд (Ню-Джерсей) гру в живі шахи, якою нормували знатоки Ліддаї і Розер. Шахові фіґури представляло 32 хлопців в одягах із XV столїтя, а вежі заступали хлопці в повнім лицарскім одїню. Початок гри звістили герольди трубленем в срібні сурми. Коли яку фіґуру взято, то той, що єї представляв, сїдав собі біля площі, на якій грано. Побіджена партия впала на лїжи перед побідником на полїна, який їй ласкаво позволив встати на ново.

Довкола північного бігуна. Французи уложили новий плян експедициї до північного бігуна. Справу обговорювано в Парижи, в палатї князя Монако. Президент океаноґрафічного товариства Ґасконьского заливу, предложив проект виправи обчисленої на три роки. Як найлїпший порт до виїзду вказав Бернард Тромзе. Перезимувати має Бернард на однім з островів Ліякофа або острові Бенетта. Виправа має складати ся з двох кораблїв сполучених телеґрафічно. Кошти виносили би $1^1/_2$ міліона франків. Проект має характер приватний.

Малий фейлєтон.

Любов подругів.

(Із Ґ. Е. Лессінґа.)

Ґеня померла; в піврік як раз
І муж єї на віки заповав;
Єго душа крильцятьми злетїла —
З землї у небо стрілою полетїла.
„Пустїть Петруню, під милий Біг!“
„Хто там?“ — „Побожний христи-
[нин!“
„*Який побожний христянин?*“
„Що, як лиш занеміг,
Ніч неодну на постели не спав,
В страху й молитві чував... дрожав...
Гей відчиніть! І забрячав ланцух.
„*Ала! Ґеню подруг!*
Друже! — Петро рік — *прошу дуже,*
Тут є небі є й Ваше подруже!
„Що? жінка моя тут?
Ви приняли єї в небесную палату?
Будьте здорові! Спасибіг Вам за
[труд!
Я рад-би десь в *віддільную* комнату!“

Чернівцї 23/6 1904.

З нїмецкого переклав *Андрій Паращак.*

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Bukowiner Schule. Zeitschrift für das Volksschulwesen. Unter Mitwirkung von Fachmännern redigiert von Maximilian Kaidl, Oberlehrer in Czernowitz. Зміст 2. випуску за II. квартал 1904 р.: Die Sprechübungen in der deutshen Sprache an Volksschulen mit anderer Unterrichtssprache. Von Dr. Karl Tumlirz (Fortsetzung), Despre insemnătatea invățămên tului geografic. Von Ioan Cuparencu, Осип Федькович шкільним інспектором. Von Emilian Popowicz, Zur Entwicklungsgeschichte des Volksschulwesens in der Bukowina. Von Prof. Josef Wotta (Fortsetzung). Час і розклад науки на підставі досьвідів психометричних. Von Iohann Harasymowicz, Valoarea desemnului la invățămênt. Von Ioan Nuța (Forsetzung), Erziehunsfragen. Von Demeter Taleaga, Lectura școlarilor. Un cuvênt cătră invățătorimea română. Von Nicu Tarasievici, Über die Notwendigkeit eines Vorbereitungskurses an den Volksschulen. Von Johann Bender, Das Czernowitzer Volksschulwesen. Von Maximilian Kaindl, Bücherschau, Allerlei. „Bak. Schule“ виходить квартальними випусками в обемі 4 зошитів. В отсїм випуску, як се вже видно із змісту, находимо розвідку п. Ос. Поповича про дїяльність Федьковича на урядї шкільного інспектора. Позаяк „Buk. Schule“ як орґан чисто фаховий для ширших верств недоступний, а названа розвідка осьвітлює нам дуже гарно стать буковиньского поборця на незнанім доси полю, проте перепечатуємо єї у нашім фейлєтонї. (ос.)

Помимо того, що Федькович був інспектором всего неповна три роки, то єго дїяльність на тім поли під той час представляє ся нам і нинї дуже визначною, бо він не тільки доганяв бистрим оком всїлані недостатки тодїшного шкільництва і вказував на них зі всею отвертостию але й старав ся енерґічно не тільки о їх усуненє в підчиненім єму повітї а й о те, щоби положити нові підвалини до красшої будови руского шкільництва в цїлім краю, як се побачимо із слїдуючого.

Як Федькович обняв інспекторат, то в Вижницкім повітї було тодї всего на всего сїм народних шкіл а то а: Путилові, Дихтинци, Розтоках, Іспасї, Берометї, Лужани і Мігові. Підчас єго інспекторства отворено школу в Вижници а в наслїдок нового подїлу шкільних повітів прибули до Вижницкого ще народні школи в Рускім Банилові, дві в Вашківцях, відтак Карапчівска, Заміска і Вилавецка.

Федьковичевих інспекцийних справоздань маємо три, одно з дня 30. липня 1870, друге з дня 4. липня 1871 а трете з дня 18. липня 1871 року. В першім справозданю Федькович каже, що враженє, яке школи роблять, дуже сумне, хоч успіхи учителїв по найбільше вдоволяючі, але дїти ходять до школи неправильно, а тому вина, що не виконують примусу шкільного, а: „Wenn der Bauer nicht muß, so rührt er weder Hand noch Fuß“. Далї нарікає на місцеві ради шкільні і місцевих інспекторів, що несьвідомі законів і своїх обовязків тай недбалї. Федькович жадає задля браку місця, щоби записувано до школи лише 7—11 лїтних дїтий, щоби неквалїфіковані учителї здавали іспит і щоби недбалих учителїв нагнати. Далї пише про конечну потребу поліпшеня мізерної учительскої плати, на котру надто мусять ждати нераз місяцями. Відтак жадає злученя обох конфесийних шкіл у Вашківцях в одну, бо непорадно, аби істнували такі школи „із сепаратистичними тенденциями“. Про наукові прибори заповідає Федькович осібні внески на учительскій конференциї, для котрої предкладає такий дневний порядок:

1. Чи учебники приписані для руских шкіл відповідні, чи були би пожадані инші, які і чому?

2. Чи й о скілько повинен народний учитель впливати на релїґійне чувство народу і шкільної молодїжи?

3. Чи народну школу належить уважати приготованем до середних шкіл чи лише до господарства?

4. Чи, як і о скілько сьміє і може учитель впливати на поведенє шкільної молодїжи поза школою?

5. Чи і як треба навчити шкільну молодїж уживати календар, та чи пожадане і відповідне уложенє осібного календаря для шкільної молодїжи?

(Далї буде).

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнаста сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічки) по 4 сотики за верш. — При більшеразових уміщенях опускаєть ся на пиї процент після свільности уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енцемберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жиброної обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних красках, з мережками і гладких ріжної сорти і Entout-cas. — Парасольки для дївчат і дїтий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Кашелюхи соломяні і фільцові, для пань, панів і дїтий. — Самостійна продаж капелюхів з п. к. надвірних фабрик П. Лаздштетер і Синове, Гаврик Іта у Відни, як також Йосиф Шкдер і Синове в Ґраку. Найновійші предмети шпортові для дам, шапочки, найлїпші соломяні капелюхи з ріжних фасонах і модних красках, прадїні Панами, фльорентиньскі, капелюшки для дїтий (Matrosenhüte), і инші новости.

Артикули Lawn-tennis Склад ракет і куль Сланцеґера з Льондону. Тонеда з Відни. Бігаші прибори і уніформи до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в столиках із бронзу, годинники фігури, гарнітури до писали і до курева, шкіряні мошонки, ташки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички наймоднїйші, з тукрових як і заграничних шовків, фулярові, краватки до прати, рукавички витані і з найлїпшої ирки.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дївчат хлопців і дїтий із жиброної шкіри в ріжних красках, драп, сїмскі, Boxcalf, сатинованї і т. и. до шнурованя, на ґуднях з ґумою і и.

Сандали системи Дра Лямана і ин. Ковайна найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американьскі пішоки.

Мужеске біле, з пїки, зефірів, полотна, шіфону і батисту, красно викінчене найлїпших фабрикатів під ґарантиєю. Кашкети, каппети, хусточки до носа, пацьохи для панів, пань і дїтий в найновійших красках. Сорочки сїтові до молеся, неушкуваючі тїла від поту, калїсони системи Дра Лямана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, кофри до подорожи, торби ручні з палочками або без них, нецесарів, міх, пледи, порозїнники, ремені, парасолї, стуї, мішки на біле, коші на пачкне найновійші портмонетки для пань і панів, коши до подорожи і посовів і т. и.

Зміна льокалю.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику, що дня 15. червня с. р. переніс я свій від 25 лїт істнуючий при ул. Паньскій ч. 5

Сальон фризиєрский

для дам і панів,

на ту саму улицю (Паньску) повисше, до ново вибудованого в сецесийнім стилю дому, пана Вельта, під ч. 18.

Як до тепер так і на дальше стреміти буду до того, аби Вп. П. Т. Публику в кождім напрямі в цїлій повнї вдоволити, заразом заявляю, що і **на дальше удержую в своїм Сальонї** кромі ріжнородних артикулів косметичних і тоалетових, **всїлякі средства до скріпленя поросту волося,** як також ріжнородні **краски на волосе.** Приймаю всїлякі замовленя на **перуки** дамскі і мужескі і виконую їх солїдно.

Дякуючи Вп. П. Т. Публицї за дотеперішне 25 лїтне довіре, маю повну надію, що Вп. П. Т. Публика буде відвідувати мене на дальше в новім льокалю, і пишу ся з вглубоким поважанем

26 (1—5) **Едвард Шварц**

заклад фризиєрский, ул. Паньска ч. 18.

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу п. к. технольоґічного ремесельного музеи у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати м'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска II, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня товариства „Рускої Ради“

має на складї

„контракт купна і продажи“

в рускім мовї.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНЇСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тілько обезпечені тревало в „ДНЇСТРІ“ від огню. Членьский удїл 50 корон можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затягати позички на 6 ½ % за предложенем відповідної гіпотеки або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 лїт.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і иньшім купнї землї нехай купуючі звертають ся за позичками до „ДНЇСТРА“.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденту від удїлів а часть зиску призначує ся на добродїйні цїли; до тепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. и. 18.385.— корон.

(—)

Стан 31. мая 1904:

Вкладки	1,698.786 К.	Позички	1,403.472 К.
Удїли	115.947 К.	Цїнні папери, льок. в банках і на рах. бімучий	506.994 К.
Фонди резервові	23.522 К.		

Філїя в ЧЕРНІВЦЯХ

ул. Ратушева ч. 17. 25 (1—10)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 71. Чернівцї, середа дня 16. червня (29. червня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Командант народної просьвіти в Росиї.

Перо і меч якіж се супротилежні понятя! В них прямо заключає ся основна ріжниця двох епох; в однїй має перевагу сила фізична, а в другій знане, просьвіта, культура. А однак в Росиї під теперішну пору на чоло міністерства просьвіти посадили знов ґенерала Глазова, який що лиш недавно був начальником Академії ґенерального штабу. Які наслїдки мати ме сей „напад“ салдатщини на народну просьвіту в Росиї, яка й так вже находить ся на незвичайно низькім степени, не важко вгадати. Згадатиб тут лиш про те, що послїдне десятилїтє зійшло в Росиї на майже безперервній боротьбі студентства з новим режімом правительственним, який обмежував постепенно свободу висших шкіл і то як учительского збору так і верстви студентскої. Боротьба та звела студентів в одну спілку із усїми, хто незадоволений теперішними крайно осоружними відносинами російскими, де реакция підняла знов свою голову — хоч вже мабуть не на довго...

Вислїдом сеї боротьби були прямо десятьки тисячів студентских ексклюзий, арештів а навіть примусове придїлюване вельоальних студентів в салдатскі роти. Се мало лиш такий вислїд, що дух несупокою, „крамоли“ узійшов між салдатскі роти враз із студентами, що обурене захопило ще глубше російску суспільність, а вислїдом того заостреного роздїлу між суспільностию а урядом був вистріл Карповича, що вбив міністра Боґолепова. Сей вистріл своїм гуком заворушив усю Росию і дав сиґнал до терористичної борби із російским абсолютизмом, коли в нїм народна воля не може на зверх виявити ся, коли з нею нїхто не числить ся. І пішли в рух страшні репресалїї....

Російский абсолютизм державний, хотячи задавити крамолу через прогонюване „неспокійних студентів“ із висших шкіл, у яких крило ся ядро опозициї завдав сам собі важку рану. Єго борба з просьвітою се була самоубійча акция, бо число студентів, що кінчили унїверситети, зійшло ad minimum помимо, що число місць навіть і в урядах стало збільшує ся.. А „крамоли“ се не вбило помимо того, що правительство ввело деморалїзацию і в студентскі круги, бо причина тої „крамоли“ не в студентах а в нестерпимім суспільнім ладї. Та росс. абсолютизм думає йти непохитно своїм шляхом, як що єго не зломить нарід, до чого підсипає тепер огню невдала російско-японьска війна... Ось після Зенґера, стає міністром просьвіти ґенерал Глазов. Яким шляхом хоче він повести дїло народної просьвіти в Росиї вже відомо. Цїлий плян сеї акциї зладив найбільший реакціонер російский кн. Мещерский — ходить в нїм о те що й перше: о зменшене числа студентів, о здавлене просьвіти. Головні точки пляну того атаку на народну просьвіту ось такі:

а) зменшене числа студентів,

б) введене шестиклясових ґімназий,

в) передача шкіл під власть духовеньства.

Історія, як бачимо, дуже проста, число ґімназий зменьшуть ad minimum а вступ до них обмежуть лиш для упривілейованих. Заведене шестиклясових ґімназий, яких покінчене дасть абсольвентам кусень хлїба а враз із тим замкне їм раз на все вступ на унїверситет, се нїчо иньшого, як думка страшного обниженя духового уровеня російских інтелїґентів. Передача-ж шкіл під власть темного російского духовеньства має дїло довершити.

До помочи прибрав собі ґен. Глазов ґен. Золотерева, який є рос. націоналїстом в найгіршім значіню того слова. Рівночасно висилає Глазов за границю одного члена „савета“, який славить ся своєю глупотою, щоби студиював там релїґійно-моральне виховане. Команда народної просьвіти не зла; а не треба забувати на те, що в нарадах сего штабу буде мати великий голос і — поліция.

Ось і докази російскої дбайливости про просьвіту!

Отсе поясняє рівночасно, чого московскі наймити відносять ся ворожо до народної просьвіти і на Буковинї і в Галичинї, бо знають, що з хвилею, як народ стане осьвідомлений, скінчуть ся успіхи їх ретроградної і деморалїзуючої нарід роботи.

Чи визиск робучої сили є лихвою?

Найвисший трибунал видав сими днями оречене незвичайно далекосягле із за своїх консеквенций, бо оно кладе значно ширші межі для приміненя закона про лихву. Дїдича Р.... Шміля засудив орікаючий суд за лихву після висшого виміру карного, позаяк він використував прикре положене численних рільних робітників в той спосіб, що давав їм грошені завдатки а відтак покликав їх до відробку гроший в поли або у дворі, обчисляючи їм платню найбільше по **26 сот.** денно. Засуджений вніс проти присудови жалобу неважности до найвисшого трибуналу судового, зауважуючи, що в сїм случаю не може бути мови про лихву, бо будуче уморене задатків мало наступити не через гроші але через роботизни та що з тої причини годї тут примітити понятє чинности кредитової в змислї закона про лихву. Визиск сили робучої треба безперечно із етичного зглядy осудити, лучає ся він всюди, та не був він ще нїколи судово караний. Касацийний трибунал однак не прихилив ся до сих виводів і жалобу неважности, яко безпідставну відкинув, а в узасадненю підніс: Закон про лихву, виходячи єдино із економічної точки заднилюваня, хоче щоби була караною кожда чинність хоч вона виходить далеко поза рамки звичайної лихви пожичкової (грошевої), наколи при нїй навіть в посереднім або замаскованім видї виявляє ся на будуче взаїмне діла-

ОМЕЛЯН ПОПОВИЧ.

ОСИП ФЕДЬКОВИЧ

шкільним інспектором.

(Далї.)

В другім справозданю про інспекцию шкіл, яку Федькович відбував від 30. січня аж до 17. лютого 1871 нарікає від знов на слабе посїщене шкіл, що в наслїдок розпоряджень пов. шкільної ради лише дуже мало поліпшило ся. І знов приписує Федькович вину місцевим радам шкільним, що не дбають про книжки і н. запомоги для бідних дїтий і про піднесене фреквенциї тай не наглядають учителїв. Далї підносить Федькович, що сьвященники не удїляють науки релїґії і догадує ся, що се дїє ся з висшого наказу. Про місцевих інспекторів каже, що ними є 6 сьвященників, 3 писарі, 1 дяк і 1 господар. Про перших споминає за якесь письмо, яким один із них відкинув тричи іменоване на інспектора, чим „найкрасше здемаскував себе і своїх товаришів“. Тому Федькович радить, вибирати місцевих інспекторів з поза місцевої ради шкільної, або що ще лїпше, „здати учителїв на їх власну честність чи амбицию“.

Про записи і увільнена дїтий каже Федькович, що місцеві ради шкільні не роблять списів або записують і увільняють, кого хотять; хвалить заходи учителїв, щоби направити се диво, а про селян каже, що вони не то що не справляють дїтом одежі а стягнули-б з них навіть шіґру, аби тільки бідну дитину „Нїмцї не мучили“.

Про учителїв каже, що лише два відповідають вимогам, прочим треба конче дальшого образованя в осібних курсах і доброї бібліотеки. Найголовнїйшу причину слабих успіхів учителїв бачить Федькович в їх нужденній платнї, задля чого вони мусять займати ся всїм, що могло би поліпшити їх незавидну долю, якої „навіть зарібник не знає“. Успіхи не вдоволяють Федьковича, а за причину признає брак наукових приборів.

Про економічний стан шкільництва заповідає Федькович осібне справоздане і кінчить свою релацию 12-ма внесками а то, щоби наглядати як найточнїйше дїяльність місцевих рад шкільних зглядом записуваня і увільнюваня дїтий, придбаня наукових приборів, надзорованя учителїв і шкільних будинків; донести краєвій радї, що не удїляє ся науки релїґії: назначити нових місцевих інспекторів шкільних; завізвати учителїв до совістного виконуваня обовязків під загрозою вкорочуваня платнї: просити краєву раду о піднесене платнї учительскої; наказати учителям, щоби точно провадили урядову канцелярию і видати їм потрібні до того формулярі; скликати двічи на рік повітові учительскі конференциї; подбати о шкільні будинки; заборонити уживане неапробованих шкільних книжок; дати одному учителеви нагану за побите дїтий.

В третім інспекцийнім справозданю Федькович здає подрібно справу про стан 10 шкіл. Із них видно що посїщене школи дуже слабе, бо з 1300 обовязаних було записаних лише 294 а з тих було в школї ледво 100 дїтий, з того найбільше в Лужавци (25) а найменьше в Вашківскій православній школї, бо всего на всего було двоє! В 3 школах були успіхи вдоволяючі а в прочих дуже слабі або й нїякі. І знов Федькович стаде на засїданю повітової ради шкільної, на котрім були крім него староста Цунор, дїдич Айнас, протоєрей Іван Гнїцкий і учитель Кость Шербановский, 7 внесків, з межи них найважнїйші, щоби учителї предкладали що тижня вказки про посїщене школи і щоби 3 нездібних учителїв усунути. Внесок, щоби всї члени пов. ради шкільної заходили принагідно до шкіл і тим чином обільшив ся догляд над школами, не принято.

Із сих справоздань видно, що Федькович добачив добре хиби й ворогів шкільництва, котрі й нинї — по 30 роках — все що спиняють єго розвій. Средства, подані ним тодї, треба й нинї признати раціональними. Тодїшна краєва рада шкільна годила ся на них вповні й зарядженя їх виконуване, але від зарядженя до виконаня усе далека дорога...

Цїкавий і стиль, яким Федькович написав свої справоздання і взагалї всї реферати, се не сухий бюрократичний а дотепний, нераз саркастичний, котрим висказував без обиняків свої думки. Найзнаменитшим доказом того промова, яку Федькович виголосив 30. марта 1871 на закінчене повітової учительскої конференциї. Ся власною рукою Федьковича написана промова, знайшла ся в новій основі і сьвідчить як найкрасше про велику вагу, яку Федькович приписує народній осьвітї а тим то й народній школї, про єго одушевлене для сеї справи, про єго відразу до гасителїв сьвітла і до недбалих учителїв, котрим висказує в терпких словах всю гірку правду, завзиваючи їх до совісної невтомимої працї.

Виходячи із засади, що яка праця така й плата, Федькович каже в своїм справозданю, в котрім промовляє за піднесенем учительскої платнї, виразно: „Я можу висказати ся лише за піднесенем плати для тих учителїв, що в учительскім заводї дїйсно успішно працюють; наколи учителї, що збувають час по храмах, ярмарках і т. п. подорожах, по моїй думцї негідні узглядненя навіть тодї, коли-б їх матеріяльний стан був справдї нужденний“.

А про ворожих школї священників Федькович виражає ся в згаданій промові, що вони по утратї надзору над шкільництвом працюють над єго упадком, щоби показати сьвітови, що без них школа неможлива. Про ту борбу сьвідчить крім иньшого внесок Федьковича, щоби зажадати від протоєрейства протоколу соборчина, на нїм мали запасти „вельми ворожі школї ухвали“.

Крім інспекцийних справоздань Федьковича пїшла ще й повітова учительска конференция, що відбула ся під єго проводом 28.—30. марта 1871 р. у Вижници в громадскій канцеляриї, на котрій то конференциї Федькович порушив кілька

не якости під взглядом економічної погубної та, як тото зобовязане виконує ся. Те, що взаїмне діланє опреділене не в грошевій сумі але в відбуваню роботи (роботилиї) не відбирає зовсїм тій чинности правній прикмет чинности кредитової. Коли потребуючому гроший за працю, яку має виконати в будуччинї, запевнює ся задатково пинагороджене, яке стоїть далеко низше від звичайної нормальної платнї, і якого нерозмірність до цїнности в реальних зносинах дїлових наглядно виходить на яву, тодї маємо до дїла з лихварским визнеском робітничого відношеня, якого економічна погубність може обявити ся в далеко більшій мірі як приміром при чистій лихві грошевій.

Отся інтерпретация закону про лихву повинна найти своє примінене в оцїнюваню відносин між нашими рільними робітниками, а їх несумлїнними роботодавцями, котрі через задатки допускають ся дуже часто найзвичайнїйшої, протизаконної лихви. -§-

Із виборчого руху.

Щасливий початок зробив у правиборчій акциї Сторожинець, давши виборцїв, які будуть голосувати лиш на кандидата „Вільнодумних“. Так само йдуть добре правибори й по инших місцевостях. Населенє бере в правиборах живу участь прм. в Лужанах на 230 управ. стало до правиборів 200 і розуміє ся вибрали виборцїв, що дадуть голос на Є. Пігулака... Певне при правиборах іде борба завзята, відвічний ворог мужицтва із кацапскими наймитами не жалїє нї гроша нї трупів, щоб лиш ввести нарід на бездорожє, але невсипуча запопадлива праця наших патріотів побідить всї ворожі захиї.

* * *

Кацапскі вирвиники на совітї нечистивих себто на засїданю гончества „Народної ниви“ д. 1/14 рішили під проводом о. Драбика „пока что“ ставити кандидатури: в Заставнї дра Ґамана, в Кіцмани „начальника мѣста і мужика хлїбороба“ в одній особі Д. Бажана, в Станівцях „доктора“ Касіяна Богатиря а в Вижници сов. Ганицкого. Salutamus morituros!

Вот удальци наші кацапи: кричать ґвалт на „жандарские штыки“ а рівночасно у „Царославній“ зітхає якийсь Ґаманчук до правительства, щоб оно на бідолашного Ґакмана поглянуло милосерним оком, бо показало ся за рік его пословання, „что „кацапъ“ есть больше лояльнымъ чѣмъ украинецъ, ибо онъ въ соймѣ не дѣлалъ комедій“... Та ба! дармо ронити ти покори сльози, із них мандат не зійде...

* * *

Нема то, як чоловік із витертим чолом удає встидливого так, як „Царославна“ місто того, щоб написати виразно, що кацапскі вирвники нужденно зрадили руске селяньство, пішовши у найми наших ворогів і попираючи (бодай язиком і „Царославною“) чужих кандидатів проти руских, лише пише прм. „выбиратели изъ округа Садыгора — Бояны призвали Николая Флондора, чтобы онъ знающій хорошо обстоятельства въ названомъ округѣ поставилъ свою кандидатуру“ — проти др. Ст. Стоцкого. „Царославна“ впевнює навіть, що кандидатура Фльондора „будетъ имѣти безсомнѣнный успѣхъ“. Алеже сумніваємо ся, що Фльондор сяд разом із кацапскими вирвниками із рівним успіхом але не в соймі а на — леду.

* * *

Тверда голова нїяк не пійме навіть того, що зовсїм зрозуміле. Ось якийсь „крупный“ кацап пише, що Ганицкий Алеко учить ся грати „Ще не умерла“ і „Не пора“, щоб провитати сов. Калитовского по виборі. Кацапському писаці дивно, що він вчить ся рівночасно грати і Trauermarsch-а. Алеж господиничку! Так треба буде по виборах з нарадою відправити панахиду по кацапскій вирвни. Без музики не обійде ся!

Полїтичний перегляд.

Македоньскі реформи.

Переведенє македоньских реформ іде як з каменя. Турция робить сїй справі що раз нові перепони. Ось Хілїм паша, який заступає турецке правительство, в наслїдок поручень із Константинополя не допускає до того, щоб европейскі офіцири порозумівали ся безпосередно із турецким населенем, хоч сего в інтересї ладу конче треба. В удачу македоньских реформ на основі мірцштеґскої програми не вірять вже навіть в офіцияльних російских кругах. Причиною сего є недовіре і незгода великих европейских держав і опір Турциї, яка користаючи тепер із заанґажованя Росиї в війнї із Японією зовсїм не думає слухати приказів пацифікацийних держав. Заносить ся отже на таке, що в Македониї готова знов вибухнути революция, яка не дасть ся задавити, аж Македониї одержуть бодай таку автономію, як Кретийцї.

Сили мореких держав.

Щорічно о сїм часї представляють анґлїйскі адмірали парляментови порівнуючий перегляд сил всїх морских держав Европи і Сполучених Держав. Сего року виказ сей відзначає ся більшою точностию, бо зазначено в нїм не лише готові вже кораблї, але і сї, котрі находять ся в будові. І так Велика Британя має до розпорядимости 445 кораблїв, Франция 339, Росия 280, Нїмеччина 213, Італїя 204, Сполучені Держави 111. Вчислено також сего року і Японїю з 148 кораблями. В корабельних робітнях приготовляє Анґлїя 104 нових кораблїв, Франция 172, Росия 42, Нїмеччина 24, Сполучені Держави 27, Італїя 14 а Японїя 7. Всї кораблї подїлено в сїм виказї на лїнїєві, кружівники, канонїрки, торпедові і підводні судна. Взагалї всї держави мають до розпорядимости 1.800 кораблїв, в тім 171 панцирників.

Балканьский союз?

У відносинах межи Сербією, Чорногорою а Болгариєю лагодять ся очевидно якісь важні зміни і длятого певно не без причини білградска „Самоуправа“ (орґан правительственний) висказує у вступній статї з 23 с. м., що тепер прийшла вже пора на утворенє балканьского союза. Що між згаданими трома державами настало вже якесь зближенє се річ певна, а тепер оно ще лиш поглубляє ся. По гостинї болгарских студентів в Сербії і по стрічах короля Петра з кн. Фердинандом прийшла черга на Чорногору. Під конець сего місяця знов вибирає ся із Сербії яких 50 студентів разом з кількома сербскими учеными і лїтератами в дорогу по цїлій Чорногорі.

Із Ватикану.

На „index librorum prohibitorum“ вписано знов два твори і то такі, що їх написали католицкі сьвященики. Осуджено твір о. Гутена про „американїзм“ і розвідку каринтийского пароха Воґрінца про сумне положенє кат. церкви, про причини его і средства, якими би мож сему запобічи. Воґрінец незвичайно строго осудив теперішні відносини в кат. церкві, домагаючи ся переведеня многих реформ а між ними знесеня целїбату.

Росия й Японїя.

Під Портом Артура.

Того рапортує, що о 11 годинї в ночи патролююча канонїрка донесла бездротним телеґрафом, що російска ескадра з Пересвета, 7 инших воєнних кораблїв і 9 протиторпедовцїв, ладять ся вийти з порту. Одержавши сю вість, я посунув ся з цїлою фльотою наперед, полишаючи лише кораблї, котрі були призначені до иншої служби. Коли ми підплили під порт, російска фльота збільшила ся і складала ся з 6 воєнних кораблїв (панцирників), 5 кружляків і 14 протиторпедовцїв. Видко було, що російска фльота хотїла продерти ся через лїнїю японьскої фльоти і пустивши ся на полудне, утечи. Однак Японцї надїхали завчасу і унеможливили виконати сей плян. Супротив сего російска фльота задержала ся перед портом. В ночи Того вислав фльотилю протиторпедовцїв, котрі нагло заатакували російску фльоту. Напад скінчив ся так, що один панцирник подібний до Пересвета пішов на дно, а одного панцирника подібного до Севастополя і одного кружляка подібного до Дїяни ушкоджено так, що вони стались неспосібними до бою. Оба сї кораблї затягнено в пятницю рано до порту. Японцї не мали великих страт. На протиторпедовцеви Сіракумо знищено офіцирску каюту, при чім убито 3 людий а 3 ранено. Протиторпедовця Хідорі також ушкоджено, але з людий не страчено нїкого. Легко пошкоджено торпедовцї ч. ч. 64 і 66. З рапорту Того довідуємо ся, що російска фльота, котра виплила на повне море, мала аж 6 панцирників і 5 кружляків. Се значило би, що всї, в попередних битвах ушкоджені більші кораблї, вже направлені. В такім случаю порт-артурска фльота могла мірити ся з фльотою Того, а що найменше могла пробувати щастя, аби пробитити ся через японьскі лїнїї, дістати ся на повне море і втечи. Проти 11-ти російских

важних для шкільництва справ, як се видно з дотичного протоколу. В конференциї взяло участь 12 учителїв, з них в службі нинї ще лише один д. Кость Шербановский, надучитель в Лужани, що був тодї заступником предсїдателя, писарем назначено учителя Юрія Віцеґу.

На тій конференциї ухвалено, щоби шкільних дїтий дїлити на 8 відділів, себто після років шкільних, котрих було тодї й на Буковинї що 8.

Другою справою було уложенє наукового плану для одноклясових шкіл. Начерк сего плану находить ся в актах і цїкавий з неодного боку. Передусїм ставляє він далеко більші вимоги як теперішний, хоч зазначує, що се є найвисші вимоги, до яких учитель яко „честний чоловік“ повинен стреміти а хто би не мав кваліфікациї до якого з предметів, мусить просити о увільненє від обовязку викладати дотичний предмет. Для всїх предметів плян приносує методу синтетичну (індуктивну) прім писани, якого належить учити після методи аналїтично-синтетичної писани і читаня. Годї тут подавати всї нельми цїкаві подробицї сего плану, котрий у всїм краджує докладне знанє новочасних раціональних дидактичних засад і практичні погляди у Федьковича. Згадаємо тільки, що Федькович жадає також „історії Русинів“ і науки церковно-славянскої мови, котра починає ся читанєм і зрозумінєм молитов, які є в букварі, відтак жадає читаня всїх скорочень, читаня і переводу з молитвенника і псалтирі, вибраних евангелій, апостолів, акафистів і мінеї,“ ся мова, кажа Федькович, „мусить мати місце в народній школї вже тому, що вона лїтурґічна, поминувши єї классичність і богатство форм; але в народній школї належить єї трактувати лише христоматично“.

Дальшою точкою дневного порядку повітової конференциї була нарада над статутами товариства повітової учительскої бібліотеки, яку Федькович задумав заложити як конечне средство до дальшого образованя учительства. Сї статути краєва рада шкільна завернула повітовій, вказуючи на приписи закона о товариствах, котрим треба відповісти, і поручає „піддержати по змозї се пожиточне дїло“; але зараз потім появив ся міністерський розпорядок про повітові учительскі бібліотеки, в наслїдок чого віднала потреба сего статуту. Мимо того Федькович остав при тім, щоби кождий учитель уплатив на повітову бібліотеку по 5 зр., які субскрибував, бо датки $^1/_3$% від платнї, який приносила розпорядок, Федькович уважав зовсїм слушно за малий, щоби справу довести скоро до пожаданого кінця, чого Федькович бажав, бо вже на нов. конференциї мав готовий спис книжок для бібліотеки.

І шкільні бібліотеки займали Федьковича, як се бачимо з его справоздання на засїданю пов. ради шкільної з дня 31. січня 1872 р. в котрім він на вступі цитує статю ґазети „Freie pädagogische Blätter“ про сю справу. Федькович хвалить трафні виводи статї, ганить тільки „безперестанні напади на духовеньство“ і каже далї: „Тим більше треба жалувати, що заложенє бібліотек при народних школах не можливе, бо руских творів, які були-б на то придатні, майже зовсїм нема“. Тому Федькович предкладає просити краєву раду шкільну, щоби подбала наперед о відповідні твори у рускій народній мові, а місцеві ради шкільні завізвати, щоби запренумерували хоч руский тижневник: Русская Рада“ (очевидно з Коломиї), що „дуже придатний для бібліотек народних шкіл а особливо цїкавий для селян“.

Повітова конференция ухвалила дальше, виготовити до нового шкільного року методичні працї, відтак виробила подїли годин. Далї запали ухвали, що управильнюють записи дїтий до школи, придбанє наукових приборів, а застановленє „надмірних вимог місцевих сьвященників взглядом т. зв. релїґійних вправ“ і петицию о підвисшенє платнї учителїв,

На остаток розбирала конференция питанє, яке Федькович поставив а то: „Чи т. зв. стімологічна правопись шкільна має вже управнене і о скілько можна єї вживати в народній школї, а на випадок заперечення: вибір комісиї, що би виробила пропамятне письмо до краєвої ради шкільної“. Про сю справу стоїть в протоколї конференциї: „Виготовлений п. ц. к. повітовим інспектором шкільним Федьковичом проєкт справленя руских шкільних книжок взглядом писовнї конференция приняла радо і провіривши докладно проєкт, вибрала одноцушно п. Федьковича, щоби в імя конференциї відніс ся, куди треба“.

Сей проєкт відослала пов. рада шкільна зараз дня 31. марта 1871 під ч. 69 до краєвої ради, котра віддала его дня 27. цвітня 1871 в оригіналї тодїшному учителеви рускої мови при Черновецкій ґімназиї Іванови Ґалбовицкому, у котрого він і пропав по нинїшний день. Відпис сего проєкту має находити ся у унів. проф. д-ра Колесси у Львові.

І в другій не меньше важній справі Федькович подав начерк, котрий, коли-б був принятий, справив би був руске шкільництво вже 35 лїт тому на праву і добру дорогу. Ото ще в маю 1869 р. одержав Федькович від старостства з висшого наказу завізванє, предложити проєкт взглядом язикової і правописної перерібки тодїшних руских книжок шкільних. На те відповідає Федькович письмом з дня 5. червня, що „завізванє до перекладу взглядно перерібки руских читанок наповнило не лиш мене але й цїлу руску партию народну, котрій я доніс про се високе поручене як про радістну новину, сердешною і щирою вдячностию для п. правительства і для особи Є. Е. п. міністра осьвіти“. Але тому що послїдний уступ розпорядку треба розуміти так, що его вирів буде принятий тільки услівно себто залежно від принятя з боку видавництва книжок шкільних а Федькович „переконаний тільки о благосклонности міністерства осьвіти, але нїяк о прихильности і здібности цензора“, тому предкладає на пробу один оригінальний уступ зі свого букваря і один переклад з надісланої читанки.

великих кораблїв і 14 торпедовцїв, стала фльота Тоґа знижена що найбільше з 6, або й лише 5 панцирників, 8 кружляків, 20 торпедовцїв і 18 инших суден. Як бачимо, сили майже рівні та нами російскій; який би він і не був, сим разом не поміг ся.

Хто винен?

При однім російсім капітанї положенім подо Фенґвангчен, найдено, як доносить із Токіо до „Vossische Ztg“, лист до родичів, в якім находить ся між иншим такі розвазиці: Є три причини нашої тяжкої поражки над рікою Ялю: Висшість артилєриї „малп“ (роз. японьскої) від нашої, слабий розсудок нашого ґенерального штабу в головній кватирі і незгода між нашими вождами. В ґенеральнім штабі надїяли ся, що Японцї перейдуть Ялю повисше Антунгу і пороблено всякі приготовленя до витревалої і успішної оборони сеї точки; ворог однак вибрав до атаку лїве крило“. От і біда, якби Японцї слухали російских панів вже булиб давно побіджені, але щож „малпи“ не послушні і поки що бють „людий“.

Побожні бажаня.

Якийсь „русский“ патріот розписав ся „Новостях“ незвичайно цікаво про наслїдки росс.-японьскої війни, яка після него, скінчить ся— побідою Росиї. Ось Манджурия вже занята. Подивімсяж як виглядати ме після погляднів пурсного „помещика“ та культурна місия, яку сповнюють Москалї на сходї. Отже тодї „все русскіе і дворяне і мужікі, станут помещіками а работать на нїх будут кітайцы...“ Він вже обчислив навіть! за яку ціну буде російске пр. християньске правительство продавати хіньскі сїмї робітничі... Тодї буде чистий рай в Росиї. „Русскому человеку только і остается отаживіватся на лежанке (тапчан) да покрикивать на кітайца“! От тодї стане „русский человек“ культивировать себе для висших целий і вироботает із себе ідеал человека.“ Ой справдї повинен русский человек культивировать себе, як у него ідеалом поневолене других і таке, що після погляду сего добродїя а хінцї мають служити Москалям за поней, ними має ся орати, возити дрова і воду! Оттакі то солодкі мрії снують російскі ретроґради та дїеність розбиває їхні мрії номер той Малянчин ябанок молока, за який мали собі розвести величезне господарство.

НОВИНКИ.

Тов. „Буковиньский Боян“ і тов. укр. акад. „Січ“ устроюють в суботу, дня 2. липня с. р. в великій сали „Народного Дому“ аматорске представленє; буде відограна наперед комедия в 2. актах „Лови на мужа“ а відтак гумореска в 1. акті „По дорозї“. Початок точно о год. 8. вечером. Цїни місць разом з податком від карти: Крісло I. рядне 2 К, Крісло II. рядне 1 К. 54 сот. Вступ на салю 88 сот. для учеників 22 сот. Обі штуки дуже забавні, тож кождий, хто лише схоче один вечір справдї приємно провести, нехай прийде в суботу до „Нар. Дому“ а певно не пожалує. За видїл товариства: *Ор. Гандик, І. Гошовский.*

Отворене „Січи“ в Бергометї н. Пр. відбуде ся в недїлю дня 3. липня о год 2. по пол. в домі Костя Лупула із отсим порядком дневним: 1) отворене зборів, 2) вибір Січових батька й матери, 3) поясненя статутів, 4) вибір нового видїлу, 5) установлене висоти вкладки, 6) вільні внесеня. По зборах ґімнастичні вправи Січий. Просимо всїх прихильників „Січової“ справи прибути на сї збори як найчисленнїйше, щоб дати доказ нашої єдности і сили! Прибувайте! За тимчасову старшину *Петро Келей.*

Віче буковиньских учителїв заповіджене на 8 с. м. з огляду на передвиборчий час відложив екзекутивний комітет учительский на необмежений час.

Ректором черновецкого унїверситету вибрано на рік шкільний 1904/5 проф. практ. богословія др. Теодора Тарнавского.

Жертва Прута. Четирнайцятьлїтний Василь Іванескул уч. народної школи в Чернівцях утопив ся підчас купелї в Прутї д. 21. с. м.

Самоубійство старости. Часописи доносять, що староста Горнай фон Кірхберґ з Мірщушлягу, про якого сумної слави женитьбу ми не давно писали — попоивив самоубійство.

Снїг в черни впав в чеських горах біля Кеніґрецу.

Поверхові ваґони. З огляду на те, що на терен японьскої війни треба висилати що раз нові відділи війска, то в російскім міністерстві війни працюють над сконструованєм поверхових ваґонів, якіб в тім самім часї могли перевозити подвійну скількість війска і тягарів.

Добра будівля. Як дуже недбало переводять тепер будівлї по великих містах про то най посьвідчить отся подія. В Варшаві завалила ся сими днями триповерхова каменица при ул. Длуській, призначена на фабрику. Будівля вже була майже готова і за кілька недїль мала її віддати до ужитку. Та стїни партеру були у нїй за тонкі, а склепіня роблено так по попартацки, що сама будівля розсипала ся в порох по самі пивниці. На щасте із людий не потерпів нїхто ушкоджень, бо столярі, які там працювали завчасу втекли.

Катастрофа на „ґенералї Сльокум“. Перші похорони жертв катастрофи на кораблї „Ґенераль Сльокум“ викликали потрясаюче враженє своєю величною тишиною. Помимо незмірної товпи народа, не відізвав ся анї один оклик. Всї вікна в дїлянци дїткненій катастрофою, були закриті чорним полотном. В трупарни відбували ся прямо страшні сцени, — родичі стояли по більшій части непритомні, не могучи розпізнати жертв. Один отець пинув весь свій маєток, гроші і вартісні папери до домовини своїх дїтий і кликав, ридаючи, що їх тепер нїщо не потрібує, иньший вибрав собі жите. Одная взагалї мож було завважати мовчаливе зневірене посеред останних. Гробане жертв поступає поволи. Комітет помочи одержав в протягу одної години 10.000 долярів. Заряджене слїдство виказало, що огонь повстав при улици 87. Дивним одная є, чому капітан плив з кораблем в полумінях ще три милї дальше, минаючи місця, принагідні до причалення; здаєть ся, що навіть не пробував гасити огню. Нурки видобувають з кадовба кораблї ще дальше нові жертви.

Пчоли спинили рух. Тамтої пятниці пополудни появив ся на улици Андрашого в Будапештї рій пчіл. Візники вдержали коні, боячи ся нападу пчіл і так устав нечайно всякий рух на тій дуже оживленій улици. В одній хвили утворила ся величезна купа возів, а публика, стоячи на хідниках, висьміювала візників. Вкінци поліциянт, хотячи привернути лад, добув шаблї і став махати нею між пчолами. Одная пчола не убояли ся так низької власти, кинули ся на него і в одній хвили змінило ся его лице в набрякну масу. Доперва робітник, поливаючий улицю, звернув струю води на рій і нею розбив їх на прах. Пчоли відлетїли чим скорше, а рух піднято знову по довгій перерві.

Про передсмертні хвилї робить др. Неке ось такі замітки: Зі всїх змислів найдовше служить умираючому слух і навіть тодї, коли сьвідомість його опустила, можна добути від него відповідь кивенем голови, безсловним рухом губ, ба навіть якимсь урваним словом, коли тілько голосно до него заговорить ся. Зір гасне звичайно скорше. Що доторкає ся загальної притомности духа — то вона анї не зникає так скоро, як се люде думають, анї не є з другої сторони така повна і сьліпа. Духовий стан конаючого є дуже нерівний, повен борби останків сил сьвідомости з наступаючою ночею, повен споків, блесків і вагань. Сьвідомість гасне і знов на кілька секунд вертає ся, деколи навіть дуже ясна і глубока — тодї то з уст умираючого чуємо часом коротні речени, незвичайно розумні і повні змісту, деколи нїби пророчі. О якімсь постійнім правилї в тім взглядї нема й бесїди і остатні передсмертні слова найбільших людий бувають звичайно зовсїм марні. Твердженє, мовби то вождий великий дух мав перед сконом ще раз обвити ся в цїлій своїй силї, не має нїякої основи, так само як то оповідане, що конаючий бачить в останних хвилях свою минувшину і всї спомини молодости.

Смерть, як відомо, випогоджує звичайно лице умерлого: се повеселює ся передсмертним успокоєнєм думки і душі, між тим як воно є в самій річи є лише звільненєм мушкулів, котрі перед сконом в наслїдок болю або страху корчать лице. Страх перед смертею стрічає ся лише у людий хоч трохи культурних — бо у зьвірят і людий диких его нема; вони сходять з сего сьвіта зовсїм рівнодушно. Цивілїзация і релїґія змінюють духове відношенє до жита і позагробових тайн; ми з одного боку привязуємо більшу вагу до нашого жити, а вдругого має страх перед судьбою, яка нас жде поза гробом. Одно і друге в купі з видоснованєм почувань загальнолюдских, суспільних та родинних чинить розстане з тим усїм, що маємо на земли, безмірно тяжким і проймаючим жахом. Чи скін є болючий? І на се питанє відповідають ріжно. Очевидно конаючий терпить нераз до самого кінця, але будь що-будь его нерви і сьвідомість є вже так притуплені, що він мало відчуває біль. Треба припустити, що більшість конаючих сходить зі світа без невеликої муки.

Зарад друкарнї тов. „Рускої Ради“ упрашає Всїх Вп. Панів учителїв замавляючих друки почтою, аби зволили ласкаво присилати (крім належної вноти на друки) і на порто. Марок почтових замість гроший не приймає ся.

Малий фейлетон.

Пояснив...

Перший раз мазур у місті;
всему приглядаєсь —
каздрів дроти електричні,
й другого питаєсь:

„Мацек! як то тен телеґроф?
пи єго кто уци?...
нїц не відаць тилько друти,
а в нїх посїк гуци?...“

Другий, глянув на ряд дротів,
що сказать, не знає;
цмокнув, сплюнув, стис плечами
І так пояснює:

„То єст так, як „ґалетрика“,
що ґала до плека...
Так, як станес псу на оґон,
зараз морда сцека“.

Іван Захарко.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Лїтературно-Науковий Вістник. Том XXVI. книжка VI. 7-го річника (за червень 1904) містить а) в части белетристичній: Сергій Бердяєв: Мій віночок, П. Шелест: Із поезій, С. Мартос: Із поезій, А. Кащенко: Три шляхи, П. Рабошапка: Із поезій, Денис Лукіянович: Не бачив квітів, Грицько Коваленко: Зрада, драма, Кирило Безхлїбник: На заробітках, Зельма Лаґерлеф: Чуда Антихриста, роман (Далї). б) в части науковій: Іван Кревецький: „Не было, нѣтъ и быть не можетъ! (Кон. буде), М. Лозиньский: Три з'їзди.(Конець), Ів. Франко: Шевченко і Єремія, В. Гнатюк: Поетичний талант між бачванськими Русинами, Хроніка і бібліоґрафія. В рубрицї „Від Редакциї“ поміщена отся просьба етноґрафічної комісиї Наукового Товариства імени Шевченка у Львові, яку поручаємо увазї нашого читаючого загалу:

Етноґрафічна Комісия Наукового Товариства ім. Шевченка задумала видати збірку коломийок та збірку колядок і щедрівок — окремими томами. Знаючи що між сільскою інтелїґенциєю, особливо духовеньством та учительством, трафляють ся збірки ріжних пісень, нераз записуваних іще дїдами або батьками теперішних дїячів, вона звертає ся отсим із просьбою до властителїв таких збірок, щоби їх надіслали тепер для використаня і евентуального опублїкованя в задуманім виданю. Рівночасно просить комісия всїх, кому се можливо, записувати що тепер від селян колоднйки та колядки і присилати їх комісиї. Добре було би, щоб записувачі писали лиш на однім боцї паперу і заховували при тім, на скільки можна, всї прикмети місцевих говорів. Імена записувачів і селян, від яких записувано, будуть подані в виданю, надто кождий записувач дістане відповідний том збірки даром. Усї матеріяли належить надсилати на адресу: Наукове Товариство ім. Шевченка, Львів, ул. Чарнецького, 26. Для Етноґрафічної Комісиї.

При зміні кварталу просимо відновити передплату і вирівнати давні залеглости. В противнім случаю будемо безуслівно приневолені перервати дальшу висилку часописи.

Адміністрация „Буковини“.

„Bukowinaer Post“,

одиноку німецку ґазету на Буковинї, що справедливо відносить ся до Русинів, повинен спирати кождий інтелїґентний Русин; ґазета виходить що недїлї, вівтірка і четверга та коштує чвертьрічно 5 кор., місячно 1 к. 70 с.

Федькович кінчить своє письмо так: „Коли я і руска народна партия будуть мати щастє, що мою пробну роботу признають відповідною, то виконаю безпроволочно приказ, а коли поручать менї написати всї учебники, то міністерство не пожалує, що повірило менї сю справу“.

Предложені уступи були „Школа“ (з наглядної науки) і повісточка „Будь господарний!“ Мова в них чиста народна з деякими гуцульскими виразами, правопись фонетична, хоч задержано знак ъ і самостійно ѣ.

Крім сего проєкту Федьковича були ще два а то тодїшного кандидата учительского Льва Кириловича і третий православної консисториї в Чернівцях. Міністерство переслало сї три проєкти перерібки руских читанок, краєвій радї шкільній розпорядком з дня 15. липня 1869 ч. 3708 з котрім каже, що консисторія жадає, аби „задержати по можности згідність з формами церковно-славяньскими“, Кирилович підняв ся „зближити мову читанок до буковиньского нарічия“ а Федькович хоче, як видно з проб, „запровадити народний диалект не тільки що до форм і вибору слів але й у правопись“. Міністерство жадає, щоби краєва рада шкільна висказала ся на підставі фахового осуду за одним із сих трох начерків.

Справу віддано Глїбовицкому і той поручив, розуміє ся, „взичіє“ Кириловича, жадаючи, щоби воно в дечім було ще твердше. На тій підставі й поручено перерібку читанок Кириловичови а які вони вийшли, звістно всїм, хто вчив ся після „Букваря, Перво-і і Второ-і Читанки“, що були в уживаню перед теперішними читанками. Так то погребано на чверть століття спасення для нашого шкільництва і для загальної осьвіти народу дїло, яке намірив Федькович а яке сповнило ся ледво 10 лїт тому...

Невдача з читанками не зпосохотила Федьковича, бо він предкладає зараз по одержаню відповіди письмом з дня 18. падолиста 1869. свій „Співанник дїла господарских дїточок“ надрукований, як каже, Віденьским товариством для осьвіти руского народу, з просьбою, щоби его допущено до шкільного ужитку.

Професор Сидір Воробкевич поручає в своїм справозданю з дня 20. грудня 1869 сей сьпіванник як відповідний, при чім зазначує, що дві пісні є народні а прочі 6 „набуть оріґінальні“. Глїбовицкому поручено тепер тільки переложити слова пісень на німецку мову, з чого вийшло, що вони релїґійно-морального змісту. Цікаве, що імен. Марек написав був у своїм рефератї письма до Глїбовицкого, щоби зробив переклад „без нїякої оцїнки естетичної“, котрі слова апробант одная скреслив. Таким чином вийшло, що „Сьпіванник“ апробовано для народних шкіл. Один примірник сеї книжки має д. Никорович.

(Конець буде).

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 80 К. — Одна третя сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 8 К. 75 с. — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтковій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількаразових уміщенях опускаєть ся на цїй процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головна-Енценберґа ч. 9.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жирової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки під сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних красках, з мережками і гладких ріжної сорти і Entout cas. — Парасольки для дївчат і дїтий. —Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Каселюхи соломяні і фільцові, для пань, панів і дїтий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик П. Ладштетер і Сиповс, Гинрих Іта у Відни, як також Йосиф Шазер і Сиповс в Ґрацу. Найновійші предмети шортові для дам, шапочки, найлїпші соломинові капелюхи в ріжних фасонах і модних красках, прадивні Панама, альпеременьскі, капелюшки для дїтий (Matrosenhüte), і инші новости.

Артикули Lawn-tennis Склад ракет і мяч Слаценґера з Лоцдону, Тонеда з Відня. Белянні прибори і уніформи до тої гри. — Білє для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в столових із бронзу, годинники вітґури, ґарнітури до винами і до курени, шкіряні мешенки, ташки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички наймодернїйші, з тукрових як і заграничних шовків, фулярові, краватки до прани, рукавички нитяні і з найлїпшої кози.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дївчат хлопців і дїтий із жіжрової шкіри в ріжних красках, драп, сбіжеї, Boxcalf, сатинованї і т. и. до шнурованя, на ґудзики з ґумою і и.

Сандали системи Дра Ламана і ко. Кнайпа найлїпшої сорти червоний Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американьскі шіжонки.

Мужеске білє, з пїки, зефіра, полотна, шіфону і батисту, красно вишивчене найлїпших фабрикатів під ґаранциєю. Коняриєни, жилєти, хусточки до носа, навлочки для панів, пань і дїтий в найновійших красках. Сорочки сїтові до колеса, осушувачі тїла від поту, калїсони системи Дра Ламана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, пуфи до подорожи, торби ручні з замочками або без них, несесарія, зіти, пледи, порохівники, ремені, парасолї, стуї, мішки на білє, копі на начиня найновійші портмонетки для пань і панів, коши до подорожи і новости і т. и.

Зміна льокалю.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику, що **дня 15. червня с. р.** переніс я свій від 25 лїт істнуючий при ул. Паньскій ч. 5

Сальон фризиєрский

для дам і панів,

на ту саму улицю (Паньску) поновсше, до ново вибудованого в сецесийнім стилю дому, пана Вельта, під ч. 18.

Як до тепер так і на дальше стреміти буду до того, аби Вп. П. Т. Публику в кождім напрямі в цїлій повнї вдоволяти, заразом заявляю, що і **на дальше удержую в своїм Сальонї** кромі ріжнородних артикулів косметичних і тоалетових, **всїлякі средства до скріпленя поросту волося,** як також ріжнородні **краски на волосє.** Принимаю всїлякі замовленя на **перуки** дамскі і мужескі і виконую їх солїдно.

Дякуючи Вп. П. Т. Публицї за дотеперішнє 25 лїтнє довіре, маю повну надію, що Вп. П. Т. Публика буде відвідувати мене на дальше в новім льокалю, і пишу ся з вглубоким поважанєм

26 (2—?) **Едвард Шварц**

закład фризиєрский, ул. Паньска ч. 18.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляєть ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска 11, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

Друкарня товариства „Рускої Ради"

має на складї

„контракт купна і продажи"

в рускім язицї

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Канцелярия

друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 години рано.

Філїя в ЧЕРНІВЦЯХ

ул. Ратушева ч. 17.

25 (2—10)

Друкарня тов. „Рускої Ради"

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда":

	К. с.
* * * „Яндоха" словіньска пьєса	—·24
Ів. Сенюк. „Образки з природи"	—·20
О. П. „Хлопцї сьвідомки"	—·40
Омелян Попович „Ростова"	—·40
Корнилъ Н. Устиянович „Три цїкаві загадки"	—·40
В. Умінський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде єї конець."	—.30
Проф. О. Єремійчук „Іван Сучавский"	—·40
Ів. Панчишин. „Провість"	—·20
Ф. Колесса. „Наша думка"	2·50
Гаршин. „Малярі"	—·20
* * * „Зерна"	—·20
* * * „Котиці по шалуші"	—·20
О. П. Кониський. „В день святої волї"	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурня"	—·20
Омелян Попович. „Листівка" (старі речинки.)	2·—

Видання тов. Руска „Пчола".

Вераневский Мечислав. „Педаґоґіка"	1.20
Ом. Попович. „Методика" 1 часть	—.60
„ „ „На бідні збогатїм"	1.—
„ „ „10 казок для дїточок"	—.20
„ „ „Збірка заповіди"	1.—
Ів. Сенюк. „Образки з житя"	—·20
Шпейманровский Сергій. „Руска Читанка" для II. клясы ґімн.	2.80

Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Громада" —·20
„ „Порадники" як складати пьєси —·40
„ „Буковиньска Русь" 2·40
„ „Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie" —·40
Ю. О. Федькович. „Шепіт жовнярскі" —.20
Франко Іван. „Руско-українська література" —.20
Теодот Галїп. „Домашний писар" 1·—
Шгулик Єротей. „Верховиньскі загадки" 2.—
О. Шпитко. „Листи з пекла" —.30
Др. Теодор Галїп. Домашний писар 1.—
Яр. Юзев. Семинарскі спомини —.50

К. с.

Свят. Жуковский: „Учебник різьництва" 4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?" 1.20
Франчук: „Оферма" —.20
Підопа: „Восток і запад" 2.—
С. Тахий: „Як робити тестамент?" —.30
Марченко: „Взьска хата" —.20
Яричевський: „Серце жовнїр" —·60
Сильв. Яричевський: „На Фалах житя" —.40

При замовленях книжок упрашає ся прислати на порто.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 72. Чернівцї, пятниця дня 18. червня (1. липня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Із виборчого руху.

Правибори випали доси майже у всїх громадах в користь наших народних кандидатів. Доси є на кільнадесять голосів ледво кільох не зовсїм певних.

* * *

Русько-народні кандидати запопадливо осьвідомляють нарід про вагу теперішної важної хвилї, і всюди відносить ся нарід до них із сердечностию, на яку їхня праця заслугує, не зважаючи на ворожу аґітацию. Галичмо хочби на округ вижницкий. Там форсують румунїзаторскі консисторияни сов. Ганицкого, а тим часом відбув вже між вищим в Стебних, Довгополю, Кожитині і Яблонци, а збори в Устю Путилоні просили прямо до кольосальних розмірів. Взяло в них удїл поверх 5 тисячів Гуцулів, Жидів і інтелїґенциї, яка прибула в значнім числї із Сторожинця Путилова. По численних промовах ухвалено п. М. Васильови сиґнїзуючу заяву довіря а відтак в супроводї бандериї відвезено єго до Плоскої, де знов єго рівно величаво витано, ну а сов. Ганицкий кандидує собі далї. Як би так у наших румунїзаторских консисторинків і їх кацапских послушників було тільки они, що схоти то бував біда; ну та добре, що що на щастє у них руки в тій справі за короткі — мандату не досягнуть.

* * *

Ганкан грозить, що як не виборуть єго, Богатирця і Бажана, то кирилики — кацапи підтягнуть ся зовсїм від полїтики. Надїємо ся, що всї сьвідомі Русини доложать всїх сил, аби здїйснити сю грозьбу на добро руского народу.

* * *

„Desteptarea“ подає у вчерашнім числї заяву попів Беранів і Бежана, що зараз волосної партиї і головний волосний виборчий комітет не ставляють нїяких кандидатів а позивають се повітовим комітетам. Отсе бодрскі махери — сконституювали зовсїм перед вільнодумними Волохами: нема проте сумнїву, що волосними послами із сїльских громад вийдуть самі вільнодумні кандидати. Остають проте тільки кацапскі кирилики, котрих дїдичі і консисторияни підпирають, та є надїя, що і з них не вийде нї один, як всї сьвідомі Русини попрацюють і дальше над правиборами щиро.

* * *

Козаєв прогнав Христоє торгашів бичами із церкви, а тут ті, що малиб єго наслїдувати, робить у церкві торг народною правдою. Ось кацапскі попи дають собі по церквах „дуга“. В своїй широкій руській натурі наповнюють храм Божі такою лайкою, що аж весь нарід виходить із церкви, як се стало ся в Шипинцях, підчас „проповіди“ рогізнаньского кирилика. Але нарід все вміє себе пошанувати, тож всю кирилицку братію сьвячену й не сьвячену вправ із чорними й червоними повсами со Ґакмани і Карпатани прогнав із села так, що прожогом з него втїкали, забираючи намінні памятники народної симпатиї.

* * *

„Цареславна“ виводить, що „украиноманьскія зайды“ (ой займли они клином у кацапию, від якого они певно розлетить ся!) уживають до полїтичних цїлий навіть такі „спасительныя и совсѣмъ не политическія институціи какъ райффайзенскія касы“. А хтож хоче „политикою“, коли так можна звати кацапску кирилику, підкопати селяньский кредит, як не наші москвофули, що по десятилїтних безділя почайно перед самими виборами беруть ся закладати читальні а навіть райффайзенські каси в сих місцевостях, де они вже є?! Ну але думаємо, що прим. в таких Шипинцях побрали від мужиків належитий процент від капіталу своєї кирили. А що гірше, бо даремні були усї з'усилля кирилики і правибори зовсїм завели.

* * *

Про правибори в Шипинцях, що відбули ся у вівторок дня 22 с. м. пишуть нам: Сеалїцована виборча лїста виказувала 280 правиборців. Писар громадский вложив ту лїсту так, що повпихав у ню дїдичівских слуг і жидів, котрі нїчо не мають і податку не платять і що не входили нїколи при жадних виборах в рахубу; за то повпускав багато таких ґвадів, що завсїди голосували в другій клясї а навіть людий з першої класи. Цїлу ніч ганяли присяжні людий до так званої „православної“ читальнї до, Бажан запивав їх. Але помимо того, що за Бажаном упихали ся слуги і попихачі дїдича Мордка Борна та дїдички, навіть помимо проклинаня місцевого попа Минитовича, помимо шпендаря всїх шипиньских коршмарів що звозили жертви до виборів, помимо грубо сфальшованої лїсти виборчої — не могли Бажанови паньско-кацапскому кандидатови більше голосів нагнати як 55, а на виборців, що будуть голосувати за народним кандидатом Пігулавом вийшло 98 голосів!

Вибори тревали від осьмої рано до пятої години пополудню.

Як проголосив комісар щасливий вибір, то пролились сльози втїхи з очий народу і обнимали ся та цїлували зворушені люди, що побідили паньско-кацапску кирилику. Шипиньских виборців є сїм.

* * *

Правиборча акция кацапских кирилик при помочи „кас“ взяла в Шипинцях рішучо в лоб. Горі бачимо вивішені такошних правиборів. А згадаємо ще „гостину“ кирилик в Шипинцях то зрозуміємо „благородне“ обурене „Цареславної“ на шипиньских громадян, які так дїймаво а наглядно виявили свої думки про кацапию. Ось і лебедить якийсь кацап мабуть по контузиї, що Шипинчани „сорвали черно-жолтее знамя й совершили даже словесное оскорбленіе Величества“. Не знати, чи автор тої доноси, який очевидно що при єї писаню зовсїм не прийшов до себе „по Шипинцах“, такий наївний, чи нерозумний, коли хоче, щоб хтось і то мабуть в горі вірив в єго брехливі денунциациї та в австрийский патриотизм руссофілів, яких аґітация доводить до того, що — як виказав недавний процес Карпата, — один хлопчина „воспитаный въ русскомъ духѣ“ ведо другого до присяги на вірність — р о с с и й с к о м у ц а р е в и.

* * *

Ще не давно тому відбуло „Коло польске“ на Буковинї своє засїдане, якого висліцом було основане краєвого комітету виборчого, що має на цїли зеолїдаризувати всю буковиньску Польщию під приказ того комітету. Не давно ще запевнювали із того табору, що Поляки не відносять ся ворожо до кацапої народности, а ось послїдне число „Gaz. Pol.“ приносить донесь з Кіцманя, звернену проти руского учительства, що воно не попирає Ґакмана, хоч за ним є не лиш кацапи але й Поляки. То польского шляґуна обиґль тим більше, що ті учителї ще сьміють сьпівати **по** учит. конф. „Не пора, не пора Москалеви й Ляхови с л у ж и т ь“, за що „Gaz. Pol.“ денунциює інсп. Стратичука. Радаб она також, щоб учителям відобрати горожаньскі права і зробити їх таким бездушним урудїм, як се зробили polskie rząd-и в Галичинї. Ну дарма! Шкода на се робити собі смак на Буковинї. U nas inaczej panie dobrodzieju!

* * *

С п и с и в и б о р ц і в, просимо ще раз присилати на руки п. дра Стоцкого або до нашої редакциї таки т е л е ґ р а ф і ч н о. Кошта звернемо з подякою.

Полїтичний перегляд.

Подорож д-ра Кербера.

До краківского Czas-у доносять з Відня, що президент кабінету др. Кербер наміряє у вересни вибрати ся на інспекцийну подорож по Галичинї. Після дотеперішної диспозициї др. Кербер перебуде довший час в Кракові і Львові, звідки ще поїде до Черновець. Др. Кербер яко управитель мінїстерства справедливости буде передовсїм люстру-

Оміпрон.

Осьвіта у Японців.

Японьско-російска війна і несподївані успіхи Японців звернули увагу цїлого цивілїзованого сьвіта на сей інтересний нарід. Протягом кількох місяців повстала цїла лїтература, що осьвітлює ріжні сторони житя тих „Анґлїйців сходу“ і виказує, як ошибочні були погляди европейскої інтелїґенциї про стан культури, державний устрій і умовні спосібности Японців, і взагалї як мало ми знали про рух, який між ними розвинув ся за кільканадесять послїдних лїт. Власне тепер появила ся книжка Ф р и д р и х а Ш т а к е л ь б е р ґ а про сю справу і ми подаєм за нею до відома читачів кілька замітнїйших дат.

Японьске образоване, говорить Штакельберґ, починає ся під Фреблївских шкіл (Kindergarten) і кінчить ся унїверзитетом. В середину сего входять елементарні школи перше- і друго-рядні, заклади для слїпих, глухих і нїмих та школи технїчні і заводові.

Від 1880 р. с п а у к а о б о в я з к о в а; елементарні школи находять ся на цїлій териториї цїсарства.

Зразу установлено дві катеґориї елементарних шкіл: одну для дїтий від 6—9 лїт, другу для старших від 9—13 лїт. Відтак подїлено кожду катеґорию на вісїм степенїв; кождий степень занимає 6 місяців часу і через се продовжено час елементарної науки на в і с ї м л ї т, від 6—14 року.

Після шкільного закона з 1890 р. міста і місточка обовязані будувати школи з ґімнастичною салею. Шкільні будинки мусять бути такі просторі, щоби могли помістити всїх дїтий у шкільнім віцї. Кошта будови і удержаня покривають з шкільного податку. Коли населене не може платити сего податку грішми, складає єго в натуралїях або роботою при державних предприємствах.

Нїпон так справедливо названий „краєм сходячого сонця“ зумів через напружене волї рішучо безпримірне в історяї, за меньше як пів столїтя зрівнати ся з передовими народами західної Европи і досягнути найвисших шпилїв сучасної цивілїзациї. Се також дуже замітне, що перша новина, що прийшла до Европи з далекого сходу, від часу проголошеня війни, донесла про відкрите нової планети японьским астрономом Гірама в токійскій обсерваториї...

Щоби пособити тій небуденній системі публичного образованя, Японїя по побідї над Хінцами п о с ь в и т и л а ц ї л е в о е н н е в і д ш к о д о в а н е, себто 250 мілїонів корон на науку і будову шкіл.

В 1874 р. ходило в Японїї лише 1,700.000 дїтий до публичних шкіл. Число се піднесло ся в 1901 р. на 4,600.000 і перевисшає сегодня п я т ь м і л ї о н і в. В Австро-Угорщинї, при такім самім населеню є $5^1/_2$ мілїона шкільних дїтий, отже ті обі держави стоять меньш-більш на рівній висотї. Про Росию нїчого й згадувати!

Число учителїв виносило в 1875 р. 17.000: в роцї 1901 було 92.000 а тепер доходить до 100.000. І знова стоїть тут Австро-Угорщина з 108.000 учителями на рівній висотї.

В 1874 р. видало центральне правительство на публичне образоване 8 мілїонів корон, в 1901 р. 75 мілїонів а в сїм роцї більше як 100 мілїонів корон. В нашій держані видано мало-що більше, бо 144 мілїонів.

Але до росходів на осьвіту в Японїї треба додати ще 67 мілїонів корон, які платять міста, округи і префектури.

Так дбає „варварска держава“ про публичне образоване.

Правда, що до нинїшної хвилї має Японїя лише два унїверзитети: в Токіо, оснований в р. 1887 і в Кіото від р. 1897. Але-ж не забуваймо, що не число унїверзитетів робить населене образованим а якраз елементарні і фахові школи, яких там повно.

На взір унїверзитетів північної Америки, має токійский свій ботанїчний город, свої лябораториї, свої рільничі музеї, ветеринарний шпи-

вати власти політичні і судові. Се річ очевидна, що подорож д-ра Кербера має передовсім значінє політичне. Колиб она справді не проминула лише на принятях, обідах і тоастах то булиб з неї значні користи, якби керманич австрийскої політики приглянув ся з близька галицким відносинам. Та галицкі верховоди вже заздалегідь реклямують сю подорож як обяв примиреня др. Кербера з Поляками. Меньше більше в тім самім дусі пише і иньшна „N. Fr. Pr.“, надіючись, що др. Кербер концесиями з'єднає Поляків для свого кабінету, не могучи прийти до ладу з Чехами. Удача сеї подорожи має на думку „N. Fr. Pr.“ своїм наслідком мати ізоляцию Чехів.

Ватикан і Квіринал.

Ватиканьскі органи рішучо заперечують часописні поголоски, немов би мало наступити примиренє папского престола з італійским королївством, що повстало на руїнах сьвітскої власти папи. Ватиканьский кореспондент Politische Corresp. заявляє категорично, що папа не хоче зривати традиций своїх попередників. Особисто відносить ся він до сьвітскої Італії із щирим співчутєм та прихильностию, про що сьвідчить стріча кардинала Свампи із королем Віктором Емануїлом, яка слїдувала за папским дозволом; також і італійске правительство піклує до папского престолу дружні почуваня. Але булоб річию зовсім безосновною припускати, що папство і італійске правительство уступлять із основних принципів і зважуть ся яким небудь договором. Можна лише надіяти ся, що завдяки умірковану папи й італійского правительства буде можна установити між обома сторонами якийсь modus vivendi.

З'їзд в Кіль.

В німецкім воєнним порті з'їхали ся начальники наймолодшої і найстаршої европейскої фльоти: король Вільгельм II. і Едвард VII. Хоч ся зустріч має місце між двома близькими сьвояками, однак до неї привязують немало значінє політичне. Поза відносинами між правительством німецким і анґлійским піде під обради монархів відай і справа інтервенциї в російско-японьскій війні.

Відправа Viitoriul-ови.

На днях зачали румуньскі сьвящ. видавати часопись, що відносить ся дуже ворожо до Русинів. Я був приневолений звернути 1. число тої часописи післане мені на показ зі слїд. замітною:

Хвальна редакциє!

Позаяк хв. редакция займає становище неприхильне Русинам, — як то висловлено на стороні 2. — то я яко щирий Русин приневолений, Вашу часопись на жаль звернути. Я тримаю ся, засад: „Sunt cuique! і „Своє любити, а чужо поважати“. Тож я руске люблю, а румуньске поважаю. Доказом того, хочби се що я є передплатником румуньскої часописи „Voinţa poporului.“ Я єї дуже радо читаю, бо вона ніколи не виступає проти Русинів.

Наколи і Ви перестанете ворожо відносити ся до Русинів, то я і много иньших Русинів будемо дуже радо побирати Вашу часопись, а то тим більше, що видаваєте сьвященичої часописи тепер дуже на часї, но обовязком такої часописи є засада, яку Ви виражаєте на иньшім місци, себто: „Preotul are să vestească pace, nu desbinare“.

Тепер як раз заносить ся на згоду між Русинами і Румунами, — що залежить від наступаючих виборів, — а Ви притримуєте ся давної злощасної політики, виступаючи проти рішоуправнення Русинів в православній церкві.

Покиньте, Вир. отці румуньскої народности, Вашу дотеперішну політику ворожу Русинам, а мир і гаразд загостить в нашу Буковину. З глуб. поважанєм *Ст. Маланчук*, парох.

Із американьскої Руси.

Від 30. мая до 2. червня відбула ся в місті Щамокіні в Пенсільванії осьма головна конвенция „Руского Народного Союза“, заснованого тому десять літ, який став осередком, в якім згуртували ся всї національні і який обнимає, що раз ширші круги американьских Русинів мимо москвофульскої кирині. Прм. за послїдні два роки зріс о 2.600 нових членів. Сьвяткованє ювилею „Союза“ розпочала редакция „Свободи“, видаючи величаве ювилейне число, прикрашене многими портретами. В числї тім помістило свої твори богато письменників українських, галицких і буковиньских а також і американьских. Сама конвенция випала дуже величаво так, що заімпонувала й Анґлїйцям. Як пише ам. „Свобода“ прегарно випав передовсім похід руских братств з прапорами, та орхестрами через місто при участи около 6000 людий. На переді кождого братства їхала старшина на кони, за ним прапорщик а позаду ступала орхестра. За братствами їхали в повозках делеґати. По богослуженю в рускій церкві посьвячено новий прапор Союза, причім о. Студиньский виголосив гарну промову, загріваючи всїх до єдности і працї над своїм народом. Відтак удали ся делеґати та урядники поодиноких братств до конвенцийної галї на наради в справах Союза. Наради тревали три дни. По конвенциї дня 2. червня вечером відбув ся в театральній сали ювилейний концерт, на котрий прийшло також богато Анґлїйців, щоби почути нашу пісню. Гарна була промова д-ра Ардана, виголошена по анґлїйски, щоби дати Американцам бодай слабе понятє про більше як 30-міліоновий руский народ, котрого одна частина сьвяткує отсе 10-лїтний ювилей своєї орґанїзациї на американьскій земли. Потім наступили продукциї хору, зложеного з 70 осіб, що випали незвичайно удачно. Чудесною була „Молитва“, котру відсьпівав гурток малих дїтий на чотири голоса. Маленькі дїти молять своїми тоненькими голосами Бога, щоби спас Русь-Україну... Аж сльози ставали в очах на вид тої дрібноти, що може й не була в старім краю, а все таки тягне її там, де наша нїчина, де Русь-Україна. Велике враженє зробила „Вулиця“, що викликувала не одному найкрасші спомини з рідного села. По инших точках програми, зложених із сьпівів хоральних та сольових, гри на фортепянї і декламаций, відсьпівано „Ще не вмерла Україна“, при чім всї гості підносили ся з місць, щоби віддати честь нашому народному імнови. По концертї відбув ся комерс. Американьскі анґлїйскі часописи відозвались дуже симпатично про сей концерт. Руска музика була для них прямо відкритєм, її глубина чутя і мелянхолїйний настрій видали ся для Американцїв чимсь зовсїм оригінальним, отже не диво, що критики висказали свій подив на вид руского музичного таланту. Замітити треба, що для ужитку Американцїв були зладжені програми в анґлїйскім язицї, котрі містили також переклади поодиноких руских пісень, що улекшувало Американцям слїдити духа рускої пісні та видати про неї свій суд.

Росия й Японія.

Із поля борби.

Хоч вже минуло чи мало часу від хвилї, як Росияни потерпіли нову поражку під Портом Артура то ще й доси не маємо урядового звіту Алексеєва про ту борбу. Замітно, що навіть „Новое Время“ робить свої комбінациї про ту боротьбу лиш на основі японьских рапортів. Та певна річ, що через опізненє рапорту велич росс. поражения зовсїм не буде меньша. Як би там і не було всеж таки знов виказала ся висшість японьскої маринарки, яка знов своєю чуйностию не дозволила російскій ескадрі виконати свій намір хоч борба обопільна була горяча, а часами зближали ся ворожі кораблї аж на 1.400 м. В'їзд до Порту Артура вже вільний, отже Росияни вже позитягали затоплені брандери із єго гирла, се одначе не є неуспіхом Японцїв. Затоплені брандери свою службу сповняли як не мож красше, пригвоздивши до Порту Артура так сильну росс. ескадру, якаб вік не дозволила Японцям перевести війска до Кореї, що вже тепер майже довершене. — На суші йдуть безперервним ланцухом дрібні зустрічи, про які маємо численні рапорти ґен. Сахарова, але они без значіня супроти рішучого бою між обома арміями, на який жде ся вже від довшого часу. Маршалок Ояма їде з ґенерал-майором Кодама до Манджуриї аж 6. липня, тож мабуть до того часу до тої боротьби не прийде, тим більше, що ухиляє ся від неї і Куропаткін, ждучи прибутя нових північних війск із европейскої Росиї. Поки що японьскі ґенерали окружують безвинно з одної сторони Порт Артура а з другої Куропаткіна, що держить ся зелїзничої лінії Кайчу-Ляоян, якого здобуте оголошене свого часу було лиш дневникарскою качкою.

Російска мобілїзация.

Поклин російских резрвістів під прапори обхопив, як пишуть до L'Europeen-а, тисячі душ розпукою. Годї вірити кореспондентам, котрі говорять, що все робить ся з доброго серця, що населенє

таль, свої сади, 2000 гектарів лїса і ин. В унїверситетї в Кіото є фабрика електрики.

В якій европейскій державі є подібні урядженя!

Т. зв. „специяльні школи“ не уступають в нїчім унїверситетам. Ми назвемо лише дві найславнїйші: Сенмона і Кейо-Ґідфаку, де вчать лїтератури, права і політики. Кейо, основатель школи що має єго імя, зложив таку проґраму для свого закладу:

„Наша система вченя основує „ся на тім, щоби звернути найбільшу увагу на західні модерні науки. Клясичні науки Японії і Хіна „не мають нїчо такого, що заслугувало би на особливу увагу. Причиною незвичайного значіня західного знаня є, що воно опирає ся „на природї і поясняє причини і „наслїдки річий, що кидає ясний „спів сьвітла на людство і що дає „житю напрям позитивний, точний „і зрозумілий“.

ОМЕЛЯН ПОПОВИЧ.

ОСИП ФЕДЬКОВИЧ

шкільним інспектором.

(Конець).

Чотири дні по предложеню „Сьпіванника“ вислав Федькович вищу книжочку до апробати з то „календарик“. В своїм письмі каже Федькович, що мужик противний школї, а тому винна школа, бо доси не зближено мужика до школи а властиво школу до мужика. Се конче зробити а то в такий спосіб, щоби школа подавала дїтем а через дїтий народови те, чого він жадає і що єго цїкавить. Такій потребі має відповісти єго календар. Краєва рада шкільна відкинула апробату сего нового „учебника“, вказуючи на те, що учитель має й так доста нагоди познакомити дїтий із календарем. Рукопись звернено Федьковичови і не знати, чи вона де є. Про всї инше Федькович в своїм поданю, що в тім календари були й „історичні дані з всемірної і специяльної історії, щоби заставити мужика до думаня а вчителя до науки історії, конечної задля вияснення тих дат“.

Найцїкавійший однак кінцевий уступ Федьковичового письма в сїй справі, який звучить дословно: „Dass ich mich nicht der etymologisch sein wollenden sondern der ukrainischen, als der legischesten aller slavischen Schreibarten, bedient habe, wird gewiss kienem Anstand unterliegen, da besagte Schreibart immer mehr Raum gewinnt, und es die höchste Zeit wäre, mit den mittelalterlichen Scholasterien gründlich aufräumen“.

Із сего реченя можна собі уявити, як звучав єго проект управильненя рускої правописи й чому він загинув по нинїшний день у того самого рецензента, що разом із своїми спільниками що 25 лїт пізнїйше боров ся проти упорядкованя рускої правописи...

Другу конференцию, яку Федькович скликав був на 8., 9. і 10. жовтня 1872 відрочено задля єго резиґнациї, яка наступила між тим. Дневний порядок сеї конференциї сьвідчить також про єго хосенні для шкільництва заміри. Конференция мала радити про бібліотеки, повітову і місцеві, особливо як би можна запобічи браковн відповідних для них книжок „руских“, про поділ години для південної науки в школах з рускою і з німецкою мовою викладовою, про те, чи учебники і читанки відповідно уряджені, та як би їх поліпшити або новими виступити; про перепони, які стоять на заваді розвоєви шкільництва в повітї, далї як би погодити домашне і шкільне виховане, про засади шкільної карности, відтак практичні лекциї з ґеоґрафії, з читаня і писаня за помочию рухомої азбуки, уживане машини рахункової а на остатоє вільні виклади.

Під конець згадати-б ще дещо. Ото Львівска „Просьвіта“ іменувала в той час Федьковича своїм почесним членом і він виказує ся таким скрупулятним, що посилає диплом до краєвої ради шкільної із запитанєм, чи сьміє єго приняти. Краєва рада запитує галицко намісництво, що то за товариство і чи має право іменувати почесних членів а одержавши притакуючу відповідь, відсилає Федьковичови диплом з дозволом приняти єго.

Один із живих ще учителїв, що служали під Федьковичом д. К., оповідає мені, що Федькович носив ся вже тодї по гуцульски і їздив все із своїм „льокаєм“. Федькович був у службі строгим з учителями а дуже приязним із дїтьми. Найшовши раз в школї гикавого хлопця, сказав до уч. К., чи годен він усунути гикавку, а коли се уч. К. дійстно вдало ся, Федькович не міг єго нахвалити ся.

Учитель С. в Б. перестрашив ся був інсп. Федьковича так, що яко бувший вояк став перед ним „habt Acht“ і не міг за весь час добути з себе і слова. Федьковичови не остало нїчо, як відїхати з постановою, усунути страхополоха зі служби. Товаришови К. удало ся випросити у Федьковича відрочення постанови до слїдуючої інспекциї, котра й випала вдоволяючо заздрим заходам уч. К., що тимчасом навчив свого топа-

навіть із ентуз'язмом покидає свої сім'ї і занятя, щоби дати себе убити на війні, бо дійстність зовсім не відповідає тій оптимістичній картині. Про се можна дуже легко переконати ся, обсервуючи потрясаючі сцени, що кождої днини реґіраютъ ся в передних кімнатах конскрипцийних канцелярий, в позицийних „участках", де відбуває ся записуване резервістів. Там воздух роздирають судорожні плачі, гістеричні оклики і стогони... Можна думати, що се плачуть над мертвими. В містах, де оголошено мобілізацию прямо не мож пізнати давних улиць. Місто людий, що звичайно йшли супокійно за своїми орудиями та місто мирних прохожих бачим немов лише зажурені і захмарені постаті. Стіни покриті чорними афішами, що оголошують порядок мобілізациї.

Приспішеною ходою проходять улицями кождої хвилини відділи салдатів. На двірцях желізниць, тисне ся численна товпа до відходячих потягів а там також розіграють ся сцени надмірного болю й роздають ся роздираючі крики... Посеред тих картин сліз і терпіня часто зустрінеш веселі постаті: се резервісти, що шукали чабуть в винї. Воно й на дїлї так, що по тих містах, де мала бути мобілізация, зросло споживане горівки незвичайно. Не зважаючи на видані прозорими властями приказы, заказуючі торговлю горівкою в часї мобілізациї (так в самарскій губ. були замкнені на 2 тижні всї винні торговлї), пють горівку більше чим коли инше; се пиє із розпуки.

Але розпука отся проявляє ся не в однім розпучливім пиятстві. Із усіх усюдів доходять до нас вісти про акти розпуки. Один резервіст, батько численної сїмї привів до записної канцеляриї всї свої дїти, де заявив, що піде на службу лиш під тим услівєм, як власти обезпечуть істнованє его рідні. Другий покінчив своє житє сам, не могучи перенести розпучливої думки, що его сім'я буде приневолена вмирати з голоду. Загалом користують ся резервісти кождою нагодою, щоби увільнити ся від служби. Богато з поміж них воліє навіть тікати за границю.

ВІДОЗВА.

Родимцї!

Акция в справі так актуальній, як справа основаня українського унїверзитету у Львові, на якийсь час заснерла. Суспільність, що боре ся за своє національне істнованє, відвернула нараз увагу від сеї, для еволюциї українського народа преважної справи.

А справа ся не повинна затихати. Вона повинна стати голосним кличем до завзятої боротьби.

Тим то українська академічна молодїж в Чернівцях, сьвідома ваги сеї справи, устроює віче на підставі § 2, яке відбуде ся за запрошеними в недїлю, т. є. 3. липня точно о год. пів до 2-ої по пол. в сали ратушевій.

Маємо повну надію, що Вп. Родимцї підіпруть нас в наших змаганях численною участию.

За комітет укр. акад. молодїжи:
Василь Стефанович, Роман Цельський
Ем. Стратичук.

НОВИНКИ.

Аматорска вистава, яку уряджує тов. „Буковиньский Боян" і драмат. кружок укр. акад. тов. „Січ" *відбуде ся* не в суботу а *в недїлю* в великий сали „Народного Дому". Аматори, розумів ся до вистави вже знаменито підготовані, відограють дво-актову комедию „*Ловцы на мужа*" і 1 акт. фарсу Ґавалєвича „*По дорозї*", які із за свого гумору мають на галицких сценах велике поводженє. Цїни місць: Крісло I. ряду 2 К., крісло II. ряду 1 К. 10 сот. Вступ на салю: 74 сот. для учеників 22 сот. Початок точно о год. 8 веч. За видїла: Ор. Гандзик, Ів. Гошовский.

В Юрківцях увійде 1. липня 1904 в житє новий уряд почтовий із звичайним кругом дїлання. Рівночасно буде знесена тамошна складниця почтова. Місцевий круг доручень нового уряду почтового буде становити громада і обшар двірский Юрківцї, громади Боянчук і Вербівцї, а також обшар двірский в Боянчуку. Складниця почтова в Боянчуку буде рівночасно придїлена до нового уряду почтового. Посаду експедиента почтового в Юрківцях надала дирекция почт і телеґрафів панні Елисаветї Драчиньскій помічничій урядничцї почтовій в Заставні.

Із ц. к. унїверзитету. Міністер просьвіти і віроісповідань іменував скриптора унїверзитетскої бібліотеки у Відни кустосом а практиканта дра Евгена Гарантуда аманунезом унїв. бібліотеки — обох в Чернівцях. — Проф. тут. унїв. дра Франца Ганке покликав професорский збір інсбруцкого унїверзитету на тамошну опорожнену катедру адміністрациї.

Іменованя і перенесеня. Міністер просьвіти іменував провізоричного учителя ц. к. II. ґімн. дра Мирона Кордубу дійсним учителем при тім самім заведеню, прев. голов. учит. п. Петра Кумановского дійсним учителем при ц. к. II. ґімн., а заступника учит. при тут. ґімназиї п. Ореста Гандзика дійсним учителем в рускій ґімназиї в Тернополи.

Юбилей 50 лїтної служби військової сьвяткував д. 27 лип. капітан 22. п. п. Іван Мінкуш. Мінкуш брав удїл у двох воєнних кампаниях. Юбилятови вручив ґенерал-майор Т. Горнїв медаль за 50 лїтну вірну службу, а після того передефілював перед ним цїлий полк.

Вільний вибір лїкарів при касах хорих. З огляду на надумане влучення всїх естуючих в Чернівцях кас хорих до повітової каси хорих рішили чернівецкі лїкарі розпочати акцию, щоб виборола вільний вибір лїкарів. Справою тою має заняти ся виконавчий комітет, до якого вибрано дрів Филиповича, Митевича, Рудіха, Стефановича і Шіхтера. Сей комітет має в першій мірі зладити відповідне пропаматне письмо і вручити его князеви Гогенльоге.

Конкурс на придане. Третого вересня пильоує ся 5 400-коронових він із фундациї Клавдія Ісїньского. Убігати ся можуть о них дївчата без ріжницї народности і віроісповіданя, наколи они приналежні до Буковини, є кругими сиротами або бодай не мають батька а покінчили вже 15 р. житя, не дійшовши ще однак до трицятки. Відповідно заосмотрені подання треба вносити до 31. липня до краєвого правительства.

Обіцював женити ся майже кождій дївчині а тим часом натягав їх на більші або меньші тронені суми з сопіо посагу. Таким попитом жив тутешний „фацет" Іларіон Яворский, не маючи крім сего ніякого занятя. Та прийшов конець і его щастю. Ось Анна К. із Клювічки заведена в своїх надіях донесла про все поліциї, а ся забрала Яворского на публичне удержанє — в мійских арештах.

Нова маґніфіценция. Цїсар надав кождочасному ректорови рільничої академії у Відни право уживати титулу маґніфіценциї.

Нагніток причиною смерти. Якась пані Латвен з Ню-Йорку пробувала ножом ширізати собі нагніток і затроїла собі кров. В наслїдок сего треба було з разу відрізати єї стопу, опісля цїлу ногу, але і се не помогло нїчого, бо отруя перейшла цїле тїло і спричинила смерть.

В мужескім семинари учительскім в Чернівцях скінчив ся рік шкільний з огляду на те, що іспити зрілости, розпічнуть ся дня 1 липня, вже 30 червня. По сьвяточнім богослуженю наступила роздача сьвідоцтв. Іспит зрілости буде відбувати ся тут під проводом проф. унїв. о. Др. Тарнавского, а в семинари жіночім під проводом проф. унїв. сов. двору Др. Ф. Цїглавера.

Признане на смертельній постели. З Градца доносять: В тутешнім шпиталі лїжав перед смертию ремаркский робітник Кароль Коль, що в червни 1901 року в товаристві якогось Альойзия Брачка, сльсарского помічника, убили і обрабували на дорозї до Сан Ґалєн одного подорожного, чужинця, котрому несли его річи. Жандармерия віднайшла і арештувала Брачка, котрий одначе запирає ся всякої вини.

Відрізали язик лїкарі почтарцї в Норфук, Конн. Почтарка мала звичай сливити коверти язиком, заки їх залїпила. Одного разу при сливеню коверти скалїчила собі язик в наслїдок чого наступило затроєнє крови а лїкарі, щоби спасти житє мусїли вирізати її язик.

Юру Соломійчука, якого, як вже звісно, арештовано свого часу за „бунт" в Гуцульщинї — випущено дня 22 на волю із коломийскої вязницї. Вість ся розійшла ся по горах блискавицею і ось дня 23 в четвер зібрали ся Гуцули із Жаби, Криворівни і Ясеня горішного та инших сїл о 8 кільометрів від Жабього, щоби повитати повертаючого із тюрми. Коло 1-ої години пополудни, як пишуть до „Дїла", надійшов Юра Соломійчук, ідучи пішки з Коломиї та нїчого не надїючи ся. В тім несподївано почув грімкі оклики радісного повитаня. Єго повитав був осавула розвязаної жабівскої „Січи" короткою промовою, в котрій зазначив, що зазнані пригоди не пригнобили людий, а противно скріпили їх духа і сили. Соломійчук подякував за щирий несподїваний привіт. Потому посадили его з жінкою на віз, прикрашений зеленими смерічками і цьвітами та рушили всї наперед поважно і спокійно, а радість малювала ся на лици кождого. Перший раз так радісно і величаво витали Гуцули Гуцула, незвичайний той похід замикали два жандарми, поступаючи за ним крок в крок аж до Жаби майже під сам дім Соломійчука. Жабівска жандармерия, довіданши ся в остатній хвили про поворот Соломійчука, вислала фірою двох жандармів єму на зустрічу. В Криворівни стрінулись вони з походом, і відти був Соломійчук уже цїлком безпечний... Криворівчани запросили его по дорозї до своєї крамницї і там гостили его колачами та пивом. Треба знати, що колач се найкрасший у Гуцулів гостинець; колач мусить бути в кождій хатї на сьвята, колач приносять весїльні гостї молодим в дарунку. В Жабю Слупейцї привитав Соломійчука в читальни „Просьвіти" М. Ганчук, заступник голови; вийшовши з хлїбом-солию на поріг, висказав радість читальників, що він, член читальнї, здоров вертає до дому. І тут угощено его колачами і пивом, а відти відпроваджено его аж до дому. Коли всї розпрощались і розійшли ся, жандарми й собі вернули до станциї. По дорозї чути було радісні оклики працюючих по горбах людий.

Загальні збори каси пожичкової і щадницї для громади Рогожешти ст. з. з. н. н. відбудуть ся в недїлю 10. липня с. р. в громадскій канцеляриї з слїдуючим дневним порядком: 1) Справоздане старшини і касиера про дїяльність в роцї 1903. 2) Ухвала в справі річного обрахунку і про ужиток висну. 3) Вибір касиера і призначенє платнї для него. 4) Вильосованє трех членів ради надзорчої і вибір нових членів. 5) Вільні внесеня, наради і ухвали. Рогожешти, 26 червня 1904. За старшину: *Ґеорґій Шендрук*, голова *Артемідор Продан*, касиер.

Надзвичайні поїзди для перевозу подорожних на празник сьв. Івана в Сучаві. В цїли перевозу осіб удаючих ся на празник сьв. Івана в Сучаві будуть на днях 5. і 6. липня 1904 переходити поїзди надзвичайні Нр. 353 і 357 з Снятина до Іцкан, і поїзд надзвичайний Нр. 357 з Коломиї до Іцкан, для повороту же на дни 7. липня 1904 поїзди надзвичайні Нр. 356 і 358 з Іцкан до Снятина і поїзди надзвичайні Нр. 352, 354 і 360 з Іцкан до Коломиї. До сих поїздів як також до поїздів особових буковиньских шляхів побічних доходячих, до повисше згаданих поїздів (з виїмкою шляху Іцкани-Сучава буковиньских зелїзниць) видаватись буде в всїх стациях, через котрі наведені поїзди переходити будуть, білети поворотні по знижених цїнах важні на 5 днів.

Із Панки Забагни пишуть нам: Повітове товариство господарске в Сторожинци не було в силї сего року дати безплатно шкільним управам насїня для дїтий. — Щоби однако не дати відпасти раз в житє введеній акциї між селяньством для піднесеня огородництва і різьництва, рішив ся директор школи фахової в Стор. Вп. Іваницкий сю задачу перебрати на себе. — Се, чого цїле товариство пов. не було в силї сповнити, довершив сам п. І. і обдарував кожду школу в повітї насїнням і дїлєнною добірних барабольь. Насїнє для кождої школи вартости 15 К., поділене було на 11. пакетів, з котрих кождий містив в собі 8 родів всїлякого насїня. Один такий пакет був призначений для школи, а 10 для найпильнїйших дїтий найвисшого року науки. Щоби кошт і труд, які поніс жертволюбивий патріот не пійшов на марне відмірив я обдарованим ученикам по одному арови огорода і дав пани, після котрого всї огородчики заложено. З великою радостию і охотою взяли ся дїти до роботи, а щоб показати ся гідним такого дарунку, обробили свої огородчики як слїд. Із старанности, з якою школярі ходять коло своєї працї можна пізнати, що благородне дїло п. Іваницкого принесе не лиш для нашої громади але й для цїлого повіту, пожаданий хосен, за що іменем моїх учеників і їх родичів складаю щедрому добродїєви щиру подяку. Ів. Кошка, упр. школи.

Подяка. Отсим складаємо Вп. П. Марусї Бугоєї із Малятинець щиру подяку за дар 6 пинков і 2 кор. на наше товариство. За видїл товариства укр. студ. „Січ" в Чернівцях, І. Гошовський, голова. Янів Голота, писар.

Малий фейлетон.

Взорець подружного житя.

(Із Ґ. Е. Лессінґа).

Рідний примір скажу, народи,
Здивуєсь всїх смертельних лиц:
Подружє — кажуть — *ключ незгоди!* —
Щоб' по тій правдї сих каяв!

Подружє я зустрів учера
Погідне тихе, як в лїтї ніч.
Щоб' то не бачив сей тепера,
Що все брехнею мою річ!

Нї ангели вони, нї духи,
Жадно з них сьвято, не жиє;
Обоє мають свої „мухи" —
Бо хтож без „них" сегодня є?

Сли вчений штудер кричне миру:
Як мож *згідливо* жити так?
Йому я скажу правду щиру:
Жінка — *слїпуля*, — муж — *глухман!*

Чернівцї, 28/6. 1904.

З німецкого переклав *Андрій Паращук.*

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнаста сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтковій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кільканразових уміщеня опускаєть ся на цїнї процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головка-Енцеберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жирової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних красках, з мереживами і гладких ріжної сорти і Епіоні сна. — Парасольки для дївчат і дїтий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також пальчики до проходу для пань і панів. — Новости.

Капелюхи соломяні і фільцові, для пань, панів і дїтий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надворних фабрик П. Лаудштетер і Сиповс, Гиярик Іта у Відни, Йосеф Пехмер і Сиповс в Ґрацу. Наймодаїйші предмети шпортові для дам, шапочки, найлїпші соломяні капелюхи в ріжних фасонах і модних красках, прекрасні Панами, флорентиньскі, капелюшки для дїтий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis Склад ракет і куль Сланенґера в Льондону, Тонеда з Відня. Всїлякі прибори і уніформи до тої гри. — Білє для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в стальних із бронзу, годинники, фіґури, гарнітури до писаня і до куреня, шкіряні мошонки, тапки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найновейші, з тукрових як і заграничних шовків, фулярові, краватки до крами, рукавички витині і з найлїпшої ярки.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дївчат хлопців і дїтий із жирової шкіри в ріжних красках, драп, еїмскі, Boxcalf, ентиновані і т. и. до шнурованя, на ґудзики з ґумою і и.

Сандали системи Дра Лямана і ко. Knaipa найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американьскі цїнники.

Шмеске біле, з ніяк, серпіля, полотна, шифону і батисту, красно вишивчене найлїпших фабрикатів під ґаранцією. Ковнярики, мішечки, хусточки до носа, пацьчоки для панів, пань і дїтий в найновейших красках. Сорочки еїтові до колсен, осушувачі тїла від поту, капелюси системи Дра Лямана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, кофри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, несесарія, ніжи, шкеди, порозїнки, ремені, парасолї, ґуґу, ніжки на біле, ноші на ночне найновейші портмонетки для пань і панів, коци до подорожи і пледи і т. и.

Зміна льокалю.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику, що дня 15. червня с. р. переніс я свій від 25 лїт істнуючий при ул. Паньскій ч. 5

Сальон фризиєрский

для дам і панів,

на ту саму улицю (Паньску) повисше, до ново вибудованого в сецесийнім стилю дому, пана Вельта, під ч. 18.

Як до тепер так і на дальше стреміти буду до того, аби Вп. П. Т. Публику в кождім напрямі в цїлій повнї вдоволити, заразом заявляю, що і **на дальше удержую в своїм Сальонї** кромі ріжнородних артикулів косметичних і тоалетових, **всїлякі средства до скріпленя поросту волося,** як також ріжнородні **краски на волосе.** Принимаю всїлякі замовленя на **перуки** дамскі і мужескі і виконую їх солїдно.

Дякуючи Вп. П. Т. Публицї за дотеперішне 25 лїтне довірє, маю повну надію, що Вп. П. Т. Публика буде відвідувати мене на дальше в новім льокалю, і пишу ся з зглубоким поважанєм

26 (3—7)

Едвард Шварц
заклад фризиєрский, ул. Паньска ч. 18.

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремеслєдного музея у Відни, і направленного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновейшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляєть ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска 11, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

Друкарня товариства „Рускої Ради"

має на складї

„контракт купна і продажи"

в рускім мовцї.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Канцелярия

друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 години рано.

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради"

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—9)

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Друкарня тов. „Рускої Ради"

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда":

	К. с.
* * * „Надхи" елементарна казка	—·24
Ів. Синяк. „Образки з природи"	—·20
О. П. „Хлопцї садівники"	—·40
Онелян Попович „Розмови"	—·40
Корнилї П. Устиянович „Три цїкаві загадки"	—·40
Б. Умінський-Ф. Короленковий „Як повстали земля і який буде єї кінець"	—.50
Проф. О. Ерешчук „Іван Сучавский"	—·40
Ів. Бажаньский. „Провідець"	—·20
Ф. Колесса. „Наша думка"	2·50
Гарасим „Малярі"	—·20
* * * „Зерна"	—·20
* * * „Котюжі по заслузї"	—·20
О. П. Кониський. „В день сьвятої жнї"	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурна"	—·20
Онелян Попович. „Листівка" (старі рочники.)	2·—

Видання тов. Руска „Школа".

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка"	1.20
Ом. Попович. „Методика" I часть	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли"	1.—
„ „ „10 казок для дїточок"	—.20
„ „ „Збірка законів"	1.—
Ів. Синяк. „Образки з житя"	—·20
Шпойнаровский Сергій. „Руска Читанка" для II. класи гімн.	2.80

Др. Стеф. Смаль-Сенцкий. „Громада"	—·20
„ „Порадник" як закладати касу	—·40
„ „Буковиньска Русь"	2·40
„ „Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinner Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie"	—·40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнирскі"	—.20
Франко Іван. „Русько-українська література"	—.20
Теодот Галїп. „Домашний писар"	1·—
Шеулюк Евстей. „Верховиньскі загадки"	2.—
О. Шпитко. „Листа з школа"	—.20
Др. Теодор Галїп. Домашний писар	1.—
Яр. Юлеш. Семинарскі спомини	—.50

К. с.

Євг. Жуковский: „Учебник рільництва"	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?"	1.20
Франчук: „Оперка"	—.20
Підгора: „Восток і запад"	2.—
С. Тихий: „Як робити тостинент?"	—.30
Марченко: „Плесна хата"	—.20
Ярчевський: „Серце мовить"	—·60
Смаль. Ярчевський: „На Филах житя"	—.40

При замовленях книжок упрашає ся присилати на перто.

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

ДЛЯ МОЛОДІЖИ,

є до набутя

в Друкарнї „Рускої Ради" ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молотвенників той дістане 10 проц. рабату.

Учебник рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковинї і практичний рільник.

До набутя в друкарнї тов. „Рускої Ради" Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях почтою, належать посилати 30 с. на перто.

(—)

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 73. Чернівцї, недїля дня 20. червня (.3 липня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Росия і демократия.

Росия втратила тепер не лиш симпатию, але також і пошану, яку звичайно віддаємо сильним. Ну, але треба порозуміти ся; як я пишу про Росию, то маю на думцї російске правительство, і то таке, що основуєть ся на цензурі, св. Синодї, на всемогучости божественного права і армії ікон.

Правлячі круги всїх країн незвичайно пораженї тим кольосальним упадком, який зовсїм неожиданим був хиба для них одних. Круги підданих не відчувають анї того здивовання анї зворушеня. Вони понимають ясно або й змішано — се записане вже під степеня їх розвитку — що партия, яка розіграєть ся на далекім Сходї, переходить межі поля борби, та що в дїйсности йде дїло о їх будучність.

Французскі маси обманутї глупою або продажною пресою могли собі колись робити прикрости, щоби лиш побачити царя і его моряків. Та всї запавіси упали, всї ілюзиї розвіяні; навіть передмійский робітник, що ходить із кокардою, бачить, що російскі пораженя служать ідеї загальної свободи і суспільної емаципациї.

Пролетарият Анґлії, Бельгії і Швайцариї, який пізнав лиходїйства царскої автократиї, єї постидні заходи около задавленя людскої думки, єї вічні проекти проти визволени волї і голов, оплескує із своїх селитьб успіхи Японцїв, які незвичайно плодотворно хоч і несьвідомо роблять ся труженниками перевороту.

Щож відносить ся до пролетариїв нїмецких, то его робітничі пропагандисти вже від довгих лїт вказували на те, чого їм лякати ся із боку Росиї. Від Маркса до Каутского, від Лисаля до Лїбкнехта, всї, хто яким небудь робом помагав до розвитку робітничої партиї, говорили про славаньску небезпеку. Також і в дебатах періодичних конґресів так і теперішних як і найдавнїйших все роздавали ся пропоновідання, в яких царат правильно грав свою ролю.

Як демократиї могуть лише із радістним дрожанем читати гибіль Куропаткінової армії, то се лиш тому, бо вони знають, чого можуть надїяти ся від Петербурга. Колись великим огнищем европейскої реакциї був Відень. Відти походили слова ладу і приказы, які треба було виконувати; там збирали ся в акорд правительства, щоби перепинити всї національні і лїберальні змагання. Та із того часу, як система Метерніха упала — укріпила ся столиця терроризму з гори на берегах Неви. Двір Романових став тим мрачним житлом, відки виходить всї заговори і ініциятиви проти свободи.

Представте собі, що Росию скріпила борба на далекім Сходї, що єї побіди і підбої запевнили їй політичне і военне першеньство в старім сьвітї — чиж можете собі уявити тягар того ярма, яке придавить всї народи? Царат ликуючий в Кореї і Манджуриї пішов би на чолї походу проти поступу, він подав би помічну руку і всїм тим престолам, які нинї хотячи-нехотячи мусять толерувати зріст суспільної сьвідомости і солїдарности угнїтаних лоси верств суспільних. Побіда Росиї значилаб тілько, що відрочене суспільної і економічної емаципациї людства на довгі лїта...

Хтож зможе твердити, що російска побіда на Далекім Сходї не булаби для поступу одним з найтяжших пораженьь? Хтож вкінци із тих людий, кого не осліплює лож і які не дають ся затуманити неправдивими розвірковуваннями, дивив би ся без лику на апотеозу гнобителя Фінляндцїв, Українцїв *), Жидів і Вірмен — і людскости?

Колиж московске пораженє буде глибоке і загальне, коли хиби російскої адміністрациї, інтендантури і команди виявлять ся в поражаючих чертах, тодї упаде самодержавіє під тягаром власних ошибок, власних проступків, власного безсили. А осущить в Петербурзї переворот під якою небудь формою і під проводом якої небудь партиї, якеж потрасене наступить у сьвітї, які далекосяглі наслїдки потягне він за собою?

Дотеперішний лад в Нїмеччинї і Австриї доволї захитаний у своїх основах. У Франциї люди, що були оруднем реакциї, тратять первісну хоробрість і втїкають із поля боротьби в той сам час, як зростають у значіне поступові партиї, які погорджують франко-російским союзом і відрікають ся пут самодержавного царату.

Міжнародна полїция, якої центром кабінет Плевого, пропадає вже через відкрите виток, які спонукують єї до дїла, а рівночасно вертають старій Европі тисячі інтелїґентних образованих, пронятих героїзмом людий, що досї страдали на сибірскому заточеню всю суму своєї умової і моральної енерґії, якої хотїли єї лишити 2 послїдні Романові.

І так находимо ся ми мабуть на порозї великих подій, що будуть мати незвичайно далекосяглє значіне і тому то дрожать усї демократиї. Вони ждуть, що наступить щось важного, що затрясе основами давної Росиї, що розібє в пух єї кадри і зрівнає російский змонголїзований нарід із народом французким, американьским або й швайцарским.

Відки піде той новий рух, чи розпічнуть его мужики, для яких прегарні царскі реформи були лиш обманом, чи ініциятива піде із верств робітничих, котрі єднаючись, зрозуміли своє спільне поневоленє — чи відродженє буде дїлом інтелїґентних верств, яким не дають навіть читати европейских журналів — чи може сила Росиї обновить ся лїбералами висших верств, що подадуть руку нїгілїстам армії і фльоти — се майже рівнодушне. На порядку дневнім тепер не будова

*) У франц. орґ. „des Ruthènes“.

Ярослав Весоловський.

Стефан Баторий а Русини *).

Над Вісла стражь,
Над Прутом (!) страж
І одно єго пляне:
Не дами нам о краю наш;
Тна вольновольц ни тягінє.

Такими словами кінчить ся відозва комітету всїх польських товариств у руськім місті Снятинї, що закликає „родакуф“ до удїлу в відслоненю памятника польского короля Стефана Баторого, який заприсяг там „боронити преславної річи посполитої, єї пілости, границь“ і шляхетських свобід...

Нїяк не хочуть зрезиґнувати з історичних традиций. Польща мусить воскреснути від „моржа до моржа в давних границях“. Десятки лїт еволюциї народів, що належали колись до Польщі, проминули для польських шовіністів безслїдно. Вони їх не добачують!.. Га, хто в день не бачить — не далеко зайде своїм шляхом...

Замітний і сам памятник. На зломі скал стоять ме орел із розпростертими крилами — немов до лету на... Буковину, бо із того місци розпростирає ся як раз чудовий вид на нашу зелену країну...

І ось знов будуть сьвяткувати на нашій земли чужий ювилей. І кілько то тих так болїсних для нас ювилеїв пройшло вже досї! Згадаймо лиш 200 роковини основаня Петербурга, посьвячене памятника гнобителя українського народу Вл. Ягайла в Городку, а там і роковини переяславської угоди, а тепер знов ставлять памятник Баторому.

Вже хочби з того ягляду злоби ся пригадати ширшому загалови, як відносив ся Стефан Баторий до нашого народу, тим більше, що „традиция“ так часто безосновна, окружила постать Баторого ореолею орґанїзатора і прихильника козаччини, оттого вицьвіту нашого народу.

Козаччина вже була тодї значно розвила ся. Завдяки довголїтній приналежности до литовського князївства не зазнавало козацтво в своїй еволюциї нїяких перепон і колиб не люблинська Унїя (1569 р.), то Україна булаб мабуть стала незабаром селянською оружною державою під протекторатом Литви. Та на жаль наступає названа унїя, що в інтересї польської державної ідеї змагає до того, щоб у новоприлучених країнах заводити одноцїльний лад із королївством польським, щоб нївечити всякі автономні, независимі орґанїзациї. Із сего приводу мусїло прийти конче до конфлїкту між українським козацтвом а польським устроем суспільним, який поза шляхтою і вже тодї закріпощеними селянами не мав місця для такого вільного стану, як козацтво, де гуртували ся люди із усїх усюдів, що не хотїли зносити нїчиєї власти і суспільно-економічного гнету. Та польска держава задля браку центральної власти, не могла здавити кріпкої вже тодї орґанїзациї козацької, яка впрочім творила й корисне заборало для Польщі перед Турками й Татарами, тож витворив ся певний рід компромісу. Ось король Жигмонт Август II. затягає їх три сотнї на жолд, так як чужих наемників, а що важнїйше устанавляє для них осібного судию, роблячи їх таким робом независимими від польсько-шляхотських судів сеймикових і старостинських.

Після смерти добросердного та мало енерґічного Жигмонта Августа II. († 1572) і утечі Генрика Вальоа (1574) вибрано польським королем семигородського воєводу Стефана Баторого, який вже тодї здобув собі немалу славу ізза своєї смкости й хоробрости.

Баторий зустрів ся із козаками вже таки підчас свого в'їзду до Польщі, що відбув ся в маю 1576 р. Проти него виїхали козацькі депутати Іван Сїверний, Федір Захвостний, Семеон Поховський і Марко Винницький і зложили йому як новому королеви поклін від козацтва. Депутатів відправив він на око ласкаво, виасиґнувавши кождому із них по 15 злр. loco expeditionis і по 6 ліктів лїонського сукна, але в души був до козаків незвичайно неприхильним. В своїй кореспонденциї зове їх „łotry, hultajstwo, stałych siedzib nie mające, zbieranina najrozmaitszych narodów“ і рівночасно обіцює кримському ханови прогнати їх з правого боку Днїпра а то й зовсїм вигубити.

Похід на Ґданьск, який не хотїв признати Баторого, дав йому нагоду заанґажувати на свою службу козаків і пізнати їхну хоробрість. У него навіть повстає думка орґанїзувати козаків, але незабаром виринає на полїтичнім небосклонї Польщі війна з Москвою.

(Конець буде).

*) За цїнні замітки, які мені послужили при писаню отсих стрічок, складаю на отсїм місци признану подяку Вп. проф. д-ру В. Мильковичеви. — *Н. В.*

нового ладу, а завалене єствуючого, нестерпимого абсолютизму.

Суспільна справедливість родить ся сама від себе через знівечене несправедливости. Свободи не робить ся; вона сама освободжує ся із своїх пут.

Можливо навіть, що антинарский рух обхопить усї російскі верстви без ріжниці, як се було в часї усїх революций, бо усї они мають причину бути незадоволені теперішним ладом.

Та годї тут ставляти теориї; подїї бувають від них далеко сильнїйші, бо треба тямити, що Росия находить ся під всїми зглядами о два-три столїтя поза европейскими народами.

Памятаймо про се, що капіталїзм який пустив там глубоке коріне, не дав буржоазиї нїякої власти, згадаймо велич російскої териториї і розбіжність тамошних інтересів, які повинні з'єдинити ся, недостача образованя, могучість релїгійности а радше мужицкої забобонности; отсе все робить рішене будучности Росиї незвичайно складним.

Се однак певно, що стара Росия умерла, що автократичний царат гонить останками свого блеску, що его орґанїзация розбита, що приготовлює ся революция й що всї нациї солїдарно з російским народом можуть і повинні радувати ся збуренєм старинного і постидного стану. Війна інтересує тепер не лиш військових фахонців та згіршує анархістів, але робить ся сторінкою історії людства, вона заповідає одну із найважнїйших кріз сучасної історії.

Після L'EUROPEENA.

Із виборчого руху.

Спрацьовані конини підтьонують як можуть а простий мужицкий віз підскакує на перенчаньскій дорозї із каменя на камінь і немилосердно трясе посольского кандидата, старенького сов. Калитовского. Ой має того каміня на своїм шляху народний кандидат доволї... Со одна фіра. А он на шляху копітхмарою здіймає ся, басні возї летять мов змиї, повіз чужинского дїдича Лїсовацкого ледви землї дотикає ся, а на повозї двірські льокаї і... молоденький др. Ґакман Фіра зустріли ся й минули ся... Оттак і розминули ся шляхи обох кандидатів і того, що хоче боронити нарід і того що радби захопити в свої руки мужицкий мандат, їдячи вже тепер на паньскім віночку, щоб і відтак сьпівати в однім хорі... з паньскими льокаями. Для виборців вибір між обома кандидатами зовсїм не тяжкий, і вони в ситуациї дуже добре орієнтують ся, ось і вчерашні правибори дали у всїх трех селах виборців, що віддадуть свої голоси на сов. Калитовского.

* * *

Дїдичі радіби приблизити нашого мужика до культури. Ось не могли наші селяни їхати на спіритусову виставу до Відня, де наші ґоральники дістали таке високо відзначене то, дїдичі через своїх послушників трактують своїми виробами селян до схочу... Ніби самі сего не роблять, бо мають до тих послуг каканів, але се справи не змінює. І льлють ся і пиво і горівка... та що з того, на ню нїхто не довить ся. Правибори випадають лиш на користь народних кандидатів... Отже пішли в курс і більш переконуючі арґументи — звучні і блискучі; до кишенї запотиляби ся легко. Та і то безуспішно, як се стало ся сими днями паньскому послушникови у Кіцманьщинї, коли хотів двох чесних господарів такими арґументами звести на одинї стежки, по яких вже сам ходить від давна.

* * *

Махт зіх ґройсе редактор чернівецкої.... gemeine Lügen Zeitung. Він всьо знає, має точні інформациї із усїх усюдів і то такі вірні як про заложене неістнуючої „Січи" в Заставні, про що пишемо на иньшім місци. Він прямо держить у своїх руках нитки цїлої буковиньскої полїтики, шкода лиш, що нечемна дїйсність дуже часто рве їх зовсїм без женади. Ось і довідуємо ся із... gemeine Lügen Zeitung, що шанси Ніки Фльондора ростуть (nb. у Менчла — видно, що они затїснили свої обопільні зносини бодай на час виборчий) тимчасом на кільнадесять доси вибраних виборців мусить пан на Новоселици вповолити ся голосами, яких скільність може почислити на пальцях одної руки. Що більше... gemeine Lügen Zeitung потїшає себе і своїх покровителїв, що Русини певні програної в Садаґурі (ого!) вже думають ратувати проф. др. С. Стоцкого кандидатурою в чернівецкім повітї, де як звісно кандидує др. Фльори Луну. І вчистила, аж пальцї знати. Мабуть не треба й згадувати, що то все „gemein-a" неправда, на яку може здобути ся лиш Менчель & cons.

На тім дїлї є хиба тільки правди що в однім селї сказали якомусь волоскому аґітаторови наші селяни, яким вже румунїзаторскі консисторники дали ся нахто добре в знаки, що вони потребують свого посла др. Ст. Стоцкого. Се однак сьвідчить лише про те, що пос. Ст. Стоцкий виробив собі своїм трудом такі симпатиї у руского народу, що его вибір буде запевнений так само в пов. чернівецкім як і садаґурскім або і в якім иньшім у руській Буковинї. Русини однак знаючи вагу теперішної ситуациї в краю нарочно відступили свій мандат волоскому але вільнодумному кандидатови др. Фльор. Луну, щоби рішучо побороти боярску кліку. Та кліка і єї послушники самі собі затемлять се раз на все, що клика між „Вільнодумних" своїми нїчемними видумками вбити не зможуть і не покоштують при сих виборах мужицких мандатів хочби се їх мало і тілько коштувати, що тепер пана на Новоселици..

* * *

Між великою посїлостию заносить ся на скристалїзоване нової партиї. Диктаторство і консекветне виступоване проти народних інтересів боярско-дїдичівскої кліки стало осоружним навіть многим дїдичам, які утворять партию посередину між „Вільнодумними" а бобоярскою кліки. До сої партиї приступить бар. Жорж Василько і Жиди, яких інтереси по знадохили доси в заступництві більшої посїлости нїякого узглядненя.

Полїтичний перегляд.

Австрийскі торговельні договори.

Найважнїйшим із теперішних питань австрийскої заграничної полїтики, се заключеня торговельних договорів із Німеччиною і Італїєю і як раз сїй справі стають на дорозї важні перепони. Німецкі аґрарники, надзвичайно невдоволені із послїдного договору, жадають тепер таких уступок, на які Австрия так не може згодити ся, тим більше що Австрия не зазнала нїяких уступок у Німеччини. Протекцийна тарифа для вивозу худоби через довільне толковане німецким правительством ветеринарийного закона стала ся ілюзоричною. І як раз через отою „Grenzsperre" вийшов і тепер у Берлинї конфлїкт між австрийскими а німецкими делеґатами, що мали підготовити справу заключеня торговельного договору із Німеччиною, а що найгірше то те, що мабуть важко буде найти тут якийсь компроміс між австрийскими а німецкими аґрарниками, які волїли-би митову війну чим договори. Недобре представляє ся також справа договору торговельного із Італїєю, яка рада-би виборoти далеко ідучі концесиї для свого вина. Зновав Австрия помимо того, що остає з тими обома державами в однім полїтичнім союзї, не може для полїтичних цїлий жертвувати свої найживотнїйших економічних інтересів.

Реформи у військових заведенях.

Pester Loyd довідує ся із автентичного жерела, що реформи, які мають бути переведені з початком слїдуючого року у військових школах, є вже зовсїм виготовлені. Головною основою тих реформ буде то, що на Угорщинї і в Хорватиї буде ся викладати усякі предмети в мовах угорскій і хорватній. В школах австрийских остає викладовою мовою німецка, а за те рівночасно звернє ся більшу увагу на мови не німецкі.

Росия й Японія.

Під Портом Артура.

Із Токіо наспіла була вість, що Японцям удало ся заняти форти коло Порт Артура. Після тої вісти мали Японцї здобути форти Цінваншан, Цітоншан і Сончошан. Здобутє фортів попередила борба, що тревала цїлий день. Насамперед розпочала борбу з обох сторін артилерия. З японьскої сторони взяли участь в борбі всї роди оружия. Насамперед здобули Японцї форт Сончошан а зараз опісля і оба другі. Росияни уступили ся в західнім напрямі, лишаючи 40 убитих. Число російских ранених не звістне. Японцї стратили 3 офіцирів і 100 вояків в забитих і ранених. Японцї здобули дві російскі пушки і муніцию.

Потверджена вісти о занятю трох фортів під Порт Артуром, анї з російскої, анї з японьскої сторони ще нема; але то має бути певною річию, що вже в слїдуючім тижни розпічне ся головний атак на сю кріпость. Поки що сполучені японьскі армії форсують перехід через гірскі передолини і обступають армію ґен. Куропатнїна.

Мусять уходити за варварів.

Російскі власти войскові зачали робити Японцям докори, що они в спосіб варварский збитнують ся над російскими раненими і погибшими, хоч самі Росияни ще недавно тому самі признавали, що Японцї незвичайно людяно обходили ся з ними. З японьскої сторони протестують тепер против того докору і доказують, що докладне слїдство виказало неправду російских закидів. Деяким російским кругам ходить очевидно о то, щоби розширити в Европі погляд, що Росияне мусять вести війну з варварским народом, та й се нїхто не хоче вірити.

Поезиї Григорія Воробкевича.

Переяславський трактат.

Клав ся Богдан, проклинав ся[1]
на божії рани:
„Буду Ляхів воювати,
поки духа стане!"

Як зачали го вельможні[2]
словами благати,
забув гетман присягоньку,
мусів трактувати.

Як зачав го[3]) воєвода
київский[4]) просити,
мусів гетман вражим Ляхам[5])
волю уволити.

Як зачали від короля
листи приносити,
мусів гетман для ворогів
місце призначити.

З'їхали ся всї вельможні
в Переславі містї
та чекали нетерпливо
від гетмана вісти.

З'їхали ся полковники,
козаки знатнії,
та не знали небожата,
відки вітер віє.

Та не знали, що їх гетман
словом ублагав ся,
королївский ласцї-слову
на підмову дав ся.

Та зачали ті вельможні
тайно трактувати,
тілько сорок тисяч хлопців
в реєстри[6]) писати.

„Ци[7]) ти, славний Богданочку,
вином упив ся,
що ти на вельможних слово,
на все соглашав ся[8]).

Ци забув ти, Богданочку,
українську славу,
що ти кинув у болота
золоту булаву?

Ци забув ти, кілько разом
з тобов воювали,
за Вкраїну і за волю
кровцю проливали[9])?

Ци не лїпше[9]) двіста тисяч
в реєстр записати[10]),
ніж та мала Україна[11])
во[12]) вік проклинати?

А тогди то-б Україна
славов ся пишала,
з всего сьвіта утомлених
до волї взивала!

А тогди то-б все тиранство
з міру ізчезало...
Та ци-ж тобі тої слави
було ще замало?

А може ти, Богданочку,
шляхетства бажав-есь
та вічемні ті трактати
властю підписав-есь?

А не лїпше[13]) то шляхетство
вольним називатись,
народної правди-волї
батіком величатись?...

Розїхались з Переслава
польскі воєводи,
та лишили Богданови
скарби та негоди[14]).

Зворушелось козачество[15])
все переєстрове,
та розказав пан Хмельницкий
наточити крови

Із козацких сердець вольних[16]),
як звірюка дикий...
Ганьба тобі, Богданочку,
на весь сьвіт великий!

Заплямив-есь[17]) твою славу,
набуту поволи!
не умиєш ї во віки[18])!
нїколи, нїколи!

До мого брата О. Б.

Гадка гадку гонить,
спочинку нїколи...
Бідна-ж моя головонько,
ти моя недоле!

Прийде ніч холодна,
все кругом почиє,
тілько в моїм серцю
огонь невгасний тліє

Днями гадки буйні
его накладають,
ночев сни прекрасні
его піддувають.

А моє серденько
ватров ся вчинило...
Твоє слово, брате,
то все начинило.

Слово о русалках,
Славутї, могилї,
Запорожскій Січи,
Українї милій.

Росиш і маєтки
готов змарнувати,
би ся міг і брат твій
співав руский звати...

З листу до Александра Барвіньского, писаного 7. серпня 1868.

Львів, серпня 1868. — Друк. у Правду, 1868, стор. 455. — Зміни у передруку:
[1]) Заклинав ся.
[2]) Як начали вельможні.
[3]) Стан його.
[4]) Києзь.
[5]) Панам Лєхам.
[6]) В реєстр.
[7]) Всюди чи зам. и в.
[8]) Згоджував ся.
[9]) Сїлїцко — вовнано — пролївано.
[10]) Лучче.
[11]) В реєстр вписати.
[12]) Як мала тебе Вкраїна.
[13]) По.
[14]) Лучче.
[15]) Невгоди.
[16]) Зворушило ся козацтво.
[17]) Вольних сердець.
[18]) Та.
[19]) Її в віки.

НОВИНКИ.

Подорож д-ра Кербера. Доси ще не наспіло до краєвого правительства офіцияльне повідомлене про приїзд през. мін. дра Кербера на Буковину. Наспіє оно мабуть аж пізнїйше, бо час приїзду означений аж на місяць вересень.

Іменованя. Президент краю іменував рахункового офіцияла extra statum Еріха Ґаєра і рахункових практикантів Михайла Кучака і Йосифа Дмитрюка сталими асистентами рахунковими.

Із ц. к. унїверзитету. Передвчера промовано на тутешнім унїверзитетї на степень доктора фільозофії п. Остапа Макарушку ґімназияльного професора в Коломиї. Урад промотора повняв проф. др. Гільберґ.

Віче в справі укр. унїверзитету, що відбуде ся в недїлю в ратушевій сали на основі §. 2, розпічне ся точно о год. $^{1}/_{2}$2, бо салю віддано на цїлу віча днів на обмежений час. Просимо ще раз о точність і численну участь в так важній справі. Комітет.

Конкурс на 3 стипендиї по 1200 К задля піврічної науки фахової для будучих вандрівних учителїв господарки виписав буковиньский видїл краєвий. Убігати ся можуть о сї стипендиї до 15 липня с. р. такі, що мають 24—40 років віку, що здорові, знають руску, волоску або нїмецку мову докладно, що окінчили рільничу академію, або хоч середну господарску школу і зробили кваліфікацийний испит на учителїв рільничих шкіл або зробять его в часї, який назначить краєвий видїл, далї, що мають хоч рік практики господарскої і що обзнакомлені з господарскими обставинами і потребами буковиньских хлїборобів.

Начальництво суду в Кіцмани обняв у пятницю п. судия Іля Семака, щирий Русин, від якого Кіцманьщина дїждає напевно ревної працї для народу.

Вільний вибір лїкарів в касах хорих. Вибраний комітет лїкарский, якого склад подали ми в попер. числї, вручив вже пропамятне письмо в тій справі пп. Гогендьоге, який заповів скликане анкети в тій справі. Пропамятне письмо підписали всї черновецкі лїкарі, крім пятьох, які є тепер занятї по касах хорих.

Заява. Акад. тов. „Союз“ заявляє сим, що віче скликане на недїлю 3. с. м. устроює частина укр. акад. молодїжи без співудїлу тов. „Союз“. За видїл. *Ясеницкий* голова, *Пл. Мігуля* писар.

Устні іспити зрілости відбували ся в висшій ґімназиї в Радівцях під проводом краєвого інспектора дра Тумліка д. 27 і 28 червня. Із 13 аґітурієнтів признано 9 дозрілими а одного дозрілим із відзначенєм, двом позволено поступ в однім предметї поправити по вакациях, а одного репробовано.

Барона Мустацу, який лежить безнадїйно хорий, іменувала рада мійска на внесенє звісного р. *Вальштайна* почетним горожанином Черновець.

На 2-ім з'їздї делеґатів австрийских нас хорих, що відбував ся тепер у Відни промавляв і делеґат буковиньский п. Іван *Вітюк*, підносячи енерґію князя Гогенльоге, із якого розвязан слабосилі каси заводові, злучуючи їх до одної повітової каси хорих.

Іменованя в школах середних. Мінїстер просьвіти і віроісповідань надав голов. учителеви семин. в Чернівцях Іванови Кунаренкови посаду при філії І. ґімн. в Чернівцях, дальше іменував о. Жиґмонта Шимоновича сталим катехетою при ґімн. в Сереті, а суплентів М. Бабору з Серету і учит. канд. Г. Барбаша з Відня дїйсними учителями в Сереті, а суплента при грекo-прав. висшій школї реальній в Чернівцях, Омеляна Ільницкого, дїйсним учителем при тім самім заводеню.

Із Застави подають черновецкі часописи вістку, що там засновано д. 26 с. м. тов. „Січ“, та що отворене те з огляду на передвиборчий час випало „sang und klanglos“ і не так сьвяточно, як се звичайно дїє ся. Отсю вістку проступемо о стільки, що „величаво“ відбувати ся збори заставницкої „Січи“ не могли, бо там взагалї „Січи“ нема і нїхто єї не основав. За те відбули ся в той час у Заставі перші загальні збори читальнї „Рускої Бесїди“, яка повинна стати ся огнищем, відки будуть розходити ся по Заставі лучі правдивої народної просьвіти і самосьвідомости.

Мійска хроніка. Дня 27. заарештувала тутешна полїция вола, який ходив без властителя по Austria-platzu. — Мабуть скажений пес покусав в Рошоши свого господаря Михайла Шубрановича. Рана скантеризовано в мійскім фізикатї, а пса віддано під ветеринарийну обсервацию. Шубрановичвиав жертвою власної легкодушности, бо хоч знав, що єго пса якусь свого часу инший скажений пес, то помимо того не повідомив об сїм ветеринарийно полїцийних орґанів.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої дім громади Ревна, стоваришеня зареєстрованою з необмеженою порукою, відбудуть ся дня 10. липня 1904 о 10-ій годинї перед полуднем з слїдуючим дневним порядком: 1. Справоздане старшини за рік 1903. 2. Вибір одного заступника до ради надворчої. 3. Вільні внесеня. — Старшина.

Огнї. Д. 23. спалив огонь забудованя господарскі і 2 корови Івана Міґалескули в Мардзинї. Шкода, яка виносить 1200 кор., була необезпечена. Д. 25. займив ся огонь у Андрія Данилька в Милешівцях горішних і спалив будинки господарскі і одного вола. Шкода, яка виносить 1170 кор, була обезпечена на 600 кор.

Личні вісти. Дня 1. липня одержали сов. суду краєвого Антон Новечожіль урльоп 6-ти тижневий сов. с. кр. Корнель Лукасевич, Юрій Іссечеснуа, Теодор Ґрібовский і суд. секр. Михайло Коралевич урльоп 4-и тижневий.

Загальні збори Наукового товариства ім. Шевченка у Львові відбули ся дня 29. з. червня при участи понад 60 членів і дванайцяти повновластий. Збори повитав проф. М. Грушевский, а по відчитаню протоколу з попередних загальних зборів та звітів з дїяльности видїлу, секций і касового, видїлови ухвалено одноголосно абсолюторию. До нового видїлу війшли: голова, проф. Грушевский, видїлові: др. Гарматій, п. Гнатюк, др. Макух, п. Кость Паньківский, др. Студиньский, п. Ів. Ясеницкий і заст. видїлових: др. Ярослав Грушевич, п. Мочульский і п. Мудрак. До контрольної комісиї вибрано через аклямацию: проф. Петра Огоновского, Андр. Січиньского і проф. Кокорудза. По короткій дискусиї ухвалено проект нового статуту враз із дрібними поправками, без яких проект не міг одержати апробати властий.

Кровава пригода на зелїзничім дворци. Лучила ся перед вчера вечером на дворци Північної зелїзницї у Відни. Поїздом з Кракова приїхав до Відня властитель більшої посїлости з Росиї, ґр. Іґн. Мілевский, звістний у всїх европейских столицях яко галлабурдник і дивак. В пакунковій гали приступив до него якийсь молодий чоловік в товаристві хорошої женщини. З розмови зачули присутні, що молодий чоловік жадав від ґр. Мілевского видачи якогось листу. По хвили Мілевский підвисшим голосом крикнув. „Sie sind ein Narr!“ на що молодець ударив єго в лице. Ґр. Мілевский з блискавичною скоростию добув револьвера, вистрілив і поцїлив напастника в плечі. Присутні в гали подорожні кинули ся на ґрафа і відобрали єму револьвер, а відтак заопікувала ся ним полїция. Рано по переслуханю відставлено ґр. Мілевского під закидом тяжного ушкодженя тїла до суду карного. Раненого тяжко, але не небезпечно, молодця відвезено до шпиталю. Він називає ся Бруно Барбер, має 26 лїт і єсть сином померлого тамтого року властителя більшої посїлости з Сучави, гуляки, званого на Буковинї „льордом“ Барбером. Отець з мілїонового майна полишив синови яких 200.000, котрі син тратив від року по віденьских кавярнях. Женщина, що з ним була, називає ся Владимирска, походить з Кракова і вийшла за муж за учителя музики Володимирского, а котрим по кількалїтнім пожитю розійшла ся і поселила ся у Відни. Там пізнала она ґр. Мілевского, о котрім відтак оповідала, що він єсть єї природним вітцем, що відвідував єї часто, робив подарунки і возив до Парижа. Коли відтак розійшла ся з ґр. Мілевским, він зложив для мнимої дочки 25.000 корон. Пізнїйше Владимирска процесувала ґр. Мілевского і писала до него листи. На основі такого одного листу хотїв ґр. Мілевский обжалувати Владимирску о вимушенє і длятого приїхав до Відня. Владимирска знала о тім і постановила при помочи Барбера відобрати від Мілевского той лист. — Ґр. Мілевский був по вистрілї мов божевільний і тому не відставлено єго від разу на полїцию, але полишено під сторожою в готели, звідки рано відставлено єго до суду.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Антін Чехов. Зморa. Оповіданя. Переклала Марія Грушевська. Накладом Р. У. Видавничої спілки у Львові 1904. Ст. XIV+200 16 кн. Імя Чехова вже надто добре відоме нашій публицї а передовсїм нашим читачам, бо на сторонцях нашої часописї поміщувано чи мало переводів із сего письменника, що враз із Толстим і Горким творить трійцю корифеїв російскої лїтератури, якою захоплюють ся вся Европа. Коли Толстой здобув собі признанє головно завдяки етичним поглядом, які проповідує, а Горкий завдяки сензацийному середовищу босяків, яких „відкрив“ Европі, то Чехов завдячує своє поводженє передовсїм незвичайно широкому полеви обсервацийному. У його творах переходять перед нашими очима представники всїх верств суспільних із усїма ранґами й дивастериями у преріжних ситуациях, змальовані звизко, майже лаконїчно і з незвичайним знанем психольоґії, питомої кождій людинї. А не треба забувати й на те, що більша частина його творів се гуморески а радше сатири на сучасне всеросийське житє. В „Зморі“, яка саме являєть в 25 роковини лїтературної дїяльности Чехова подано переводом 18 коротших і одно довше (Въ оврагѣ) оповідань Чехова враз із портретом, житєписю і лїтературною сильветкою Чехова. Деякі образки появляють ся тут в перве, инші се передруки із Л. Н. В. Книжка ся (коштує в оправі всего 2 К 40 сот.) повинна найти як найширші круги читачів а передовсїм купцїв. У виданю разить лише зовсїм злишна обильність друкарских ошибок. (кз)

Калинонько, будь жичлива!

Калинонько, будь жичлива!
Дай ягідок рвати!
Буде ними чорнобрива
личко малювати.

Личко своє біленьке,
устечка блїдії...
Дївче моє блїденьке,
чом ти без надії?

А я тебе доглядаю,
моя вельможну краляю;
неба тобі нахиляю,
блїдий ти мій раю.

А ти все о нїм гадаєш
і про єго зради;
мене, мила, моя не пиваєш
і не хочеш знати.

Хтїв би-м жару добувати
із неба самого,
твоє серце огрівати,
студеня небого.

Хтїв би-м цьвітів доставати,
дївчино любенька,
доріженьку устелити
до мого серденька.

А ти, квітко над квітками,
головку схилила,
безбожними голосами
собі смерть просила.

Позволь тілько цїлувати
губки ті блїдії,
будеш знову процьвітати
в любі і надії.

Забудь того зрадливого —
і я любить знаю, —
здїлай мене щасливого,
ти блїденький раю.

Дай личенько малювати
рожевов калинов,
Та не будуть люди знати,
що ти нещасливов.

А — я барву калинову
з часом обцїлую,
личко твоє любе знову
Красою замалюю.

Калинонько, будь жичлива,
дай ягідок рвати,
буде ними чорнобрива
личко малювати.

Львів, серпень, 1903.

Молитва.

Оттак, друже, знудивши домом,
хтїлось нераз все покидати,
сьвітом блукати,
в чужій сторонцї долї шукати,
та сталось иначе,
иначе, иначе!
серденько заплаче,
згадавши то лихо минувше...

Та лихо минуло, а горе настало,
сердечне до мене ся привязало
на кроп від мене не відступає,
у снах найпрасших мене страхає.

Минувшеє лихо, верни ся знову
до мене в гості!
Буду пестити,
до себе тулити
і Бога молити, —
Він ласканий для мене буде,
менї го лишить, — подїть нїкуди,

А тогди ся снило, снувало
долїа щасливих чимало
в головцї моїй —
і твердо я вірив
в народную долю,
сьвятую волю, — —
рицарі встануть, борота ся будуть,
словом-волїзом її роздобудуть.

Чувшись слабим на тоє рицарство,
зівяли сили, знудив я домом,
хотїв нераз все покидати,
сьвітом блукати,
в чужій стороні долї шукати.

Тепер склонивши на груди
нераз голову бідну,
питаюсь, чи буде
воля і правда колись
і слава Вкраїнї моїй.

Дивлюсь, — чужі її втомлюють,
а власні сини її ся зрікають,
мову порочать і оскверняють,
пропащов на віки її називають.

Нїчемні сини, недолюдки скверні!
Матерні сльози на землю не впадуть,
на душі нечисті тяжко они лягуть,
на ваші душі, відродки непевні!

А я, безсилен, матїр не покину!
Буду щиро ся братати
з щирими синами,
буду волї ожидати,
ожидаючи молити,
від неслави боронити
до останку сили, —
будем щиро ся молити
такими словами;

Збуди, Боже милостивий,
Богдана з могили,
удїли му, Всемогущий,
сьвященької сили!

Та одїй го в багряницю,
дай му, скиптр-булаву, —
чей розбудить враз із нами
українську славу.

А не дай багряницї,
одїй го в свитину
пошарпану, полатану
народну пилину,

і вмочи її в щиру кровцю!
ми її пожертвуєм,
для Вкраїни і для волї
ми і не скупуєм.

А тогди то разом з батьком
козаки воспреснуть,
затрусять ся вороженьки,
побїднуть, і зчезнуть,

Львів, 12. червня, 1903.

(Далї буде).

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При більшаразових уміщенях опускаєть ся на пїв процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головна-Енденберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жидрової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних красках, з мережками і гладких ріжної сорти і Katoni-ева. — Парасольки для дївчат і дїтий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як тяжки палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Капелюхи соломні і фільцові, для пань, панів і дїтий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надворних фабрик П. Ландштетер і Сиповс, Гинрик Іта у Відни, як також Йоганн Шідер і Синове в Ґрацу. Наймодернїйші предмети шпортові для дам, шапочки, найлїпші соломові капелюхи в ріжних фасонах і модних красках, правдиві Панама, альпентинські, капелюшки для дїтий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis Склад ракет і куль Слазенґера и Льондону, Тонеда з Відни. Всїлякі прибори і убиори до тої гри. — Білє для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в столових із бронзу, годинники, фіґури, гарнїтури до писаня і до куреня, шкіряні мешонки, ташки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички наймодернїйші, з тукрасних як і заграничних шовків, фуляреві, краватки до прання, рукавички витані і з найлїпшої ярки.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дївчат хлопців і дїтий із жіґрової шкіри в ріжних красках, драп, сїмскі, Boxcalf, сатинові і т. и. до шнурованя, на ґулянки з ґумою і и.

Сандали системи Др. Лаппа. і ц. Кнайпа найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американські ніжемки.

Мужеске білє, з ніки, зефірів, полотна, шовку і батисту, красно вишичене найлїпших фабрикатів від ґраванцове. Кальсонки, маєшети, хусточки до носа, пальчики для панів, пань і дїтий в найновійших красках. Сорочки сїтові до тенісу, остуживі тїла від поту, калїсони системи Др. Лаппа і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, куфри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, мешкаєрія, ніки, пледи, порозіємки, ремені, парасолї, етуї, пішки на білє, всякі на начинє найновійші портмонетки для пань і панів, кошки до подорожи і покоїв і т. и.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і випробованого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого краю для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При виновлених з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска 11, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня товариства „Рускої Ради“

має на складї

„контракт купна і продажи“

в руских мовах.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Львів, Ринок число 10, (дім „Просьвіти“.)

єдиноке руске товариство асекурацийне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огненних, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат розділює межи членів яко звороти; в послїдних трох лїтах виносив зворот 8%.

ДНЇСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 11 лїт виплатив 7807 відшкодовань в сумі 4,161.668.— К.

ДНЇСТРА полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНЇСТЕР посередничить при обезпеках на житє в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на руські добродїйні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через „Днїстер“.

ДНЇСТРА Фонди з кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 к.** і всї уміщені в пїнних цап. пупілярних.

ДНЇСТЕР уділює аґенциї селянам особливо там, де еще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНЇСТРА аґенти заробили вже 537.815.— корон провізиї.

(—)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * * „Ядохъ“ словіньска казка . .	—·24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . .	—·20
О. П. „Хлопці задіпяка“	—·40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—·40
Кериль Н. Устиянович „Три цїкаві загадки“	—·40
В. Уніньский-Ф. Королевський „Їх повстала земля і який буде єї конець.“ . .	—.30
Проф. О. Ерешчук „Іван Сучавський“ .	—·40
Ів. Бажаньский. „Пропасть“ . . .	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума“	2·50
Гаршин. „Малярі“	—·20
* * * „Зерна“	—·20
* * * „Котюсї по каплуні“ . . .	—·20
О. П. Кониський. „В день сьвятої волї“	—·20
Ю. О. Федькович. „Проскурка“ . .	—·20
Омелян Попович. „Дзетінка“ (штирі рочники.)	2·—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка“ .	1.20
Ож. Попович. „Методика“ І часть . .	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли“ . .	1.—
„ „ „10 казок для дїточок“ .	—.20
„ „ „Збірка канонів“ . . .	.1—
Ів. Синюк. „Образки з житя“	—·20
Шпойнаровский Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи ґімн.	2.80

Др. Стеф. Сиаль-Стоцкий. „Громада“ .	—·20
„ „Порадник“ як закладати каси	—·40
„ „Буковиньска Русь“	2·40
„ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie“	—·40
Ю. О. Федькович. „Шесть мелодиярскі“ .	—.20
Франко Іван. „Русько-українська лїтература“	—.20
Теодот Галїп. „Домашний лекар“ . .	1·—
Шухевич Єротей. „Церковиньскі загадки“ .	2.—
О. Шпитко. „Дзета з пенза“ . . .	—.30
Др. Теодор Галїп. Домашний лекар . .	1.—
Яр. Юлев. Семинарскі спомини . . .	—.50

К.

Олг. Жуковский: „Учебник рільництва“ .	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?“ . . .	1.20
Франчук: „Оперна“	—.20
Підеша: „Восток і запад“	2.—
С. Тихий: „Як робити тестамент?“ . . .	—.30
Марченко: „Взаєна хата“	—.20
Ярчевський: „Серце мовить“	—·60
Сказ. Ярчевський: „На Филих житя“ .	—.40

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

Філїя в ЧЕРНІВЦЯХ

ул. Ратушева ч. 17.

25 (3—10)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 74. Чернівцї, середа дня 23. червня (.6 липня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Відозва

до Впов. Товаришів учителїв Русинів (Русинок) в Галичинї і Буковинї!

Хто з нас не знає сумної долї народного учителя Русина в Галичинї? Чи не всї між нами відчувають на собі ту тяжку руку, що давить нас за те тільки, що ми Русинами-Українцями і як такі хочемо служити свому рідному народови? Чи не відчуваємо, що нїчим наша вужденна платня та гірш драконьского дисциплїнарний закон супроти усеї мерзоти національного гнету?

Се певно відчувають усї дуже добре і цїла руска суспільність, но на жаль відпір з нашого боку за слабий, бо є між нами за богато слабодухів, що всьо те, правда, гірко відчувають, та однак вважають, що положенє наше є безвихідне.

Та чи дїйсно безвихідне? чи дїйсно мусимо лишень мовчки дивитись, як нас та наших товаришів за сповненє сьвятих обовязків переслїдують?

Ні! і сто раз нї!

Адже нас тисячі! А тисячі, то сила, з котрою і ворог, хоть сильний, мусить числити ся — єли ті тисячі з'організовані! Тож організациї, організациї доконче нам потреба, єсли не маємо гельотами, але вільними горожанами жити і вмирати!

В днях 16. і 17. липня відбудесь, як звісно, у Львові загальне віче всїх учителїв, а іменно: справа реорганїзациї платнї, зміна закона дисциплїнарного та закон емеритальний. Та не буде там протесту проти гнету учителїв Русинів (Русинок) за їх патріотичну роботу, котрий то гнет, як сказано, більше давить, чим усї кривдачі нас закони!

Тому підписаний комітет запрошує всїх учителїв Русинів (Русинок) з Галичини і Буковини на день 18. липня на довірочні збори (за запросинами) до Львова — година і льокаль зборів оголосить ся пізнїйше. Збори ті мають дати почин до економічної і духової орґанїзациї всїх учительских руских сил з Галичини і Буковини, а через відповідний мемориял до найвисших інстанций будуть грімким протестом супроти пануючої системи.

В цїли виготовленя потрібних рефератів просить ся присилати до підписаного комітету, а то найдальше до 20. червня на руки Впов. дир. О. Борковского (Львів, ул. Баторого ч. 24) точні і основні матеріяли дотично а) гнету і покривдженя руского учительства з огляду національного б) замітки що до видаваня станової часописи учительскої для Галичини і Буковини в) гадки що до заснованя учительского товариства, котре мало би з'єдинити учителїв Русинів (Русинок) з Галичини і Буковини в одну велику непобідиму громаду, яка подаючи членам поміч моральну і материяльну у всїх невідрадних обставинах житя, скріпилаби їх значінє і зробила би їх більше независимими. Комітет буде старати ся примістити по можности всїх вічників Русинів (Русинок), а то в днях 16., 17. і 18. липня, тому просить заздалегідь о зголошеня, щоби знав, на кілько осіб булоб пожадане приміщенє, та як велику салю треба буде на віче замовляти.

За комітет першого віча руского учительства:

А. Борковский, А. Стефанович.
Олекс. Духович, Антін Клим,
Партемій Данчуа.

Віче українскої молодїжи акад. в Чернівцях.

Українська академічна молодїж в Чернівцях скликала в недїлю, д. 3. липня в ратушевій сали довірочне віче в справі основаня самостійного українского університету у Львові. Пекуче бажанє рідного університету зняло пів тисячи вічових учасників. Крім академічної молодїжи, місцевої інтелїґенциї обох полів зняло ся богато гостий з провінциї так з Галичини як і Буковини. Як відрадний факт треба піднести се, що у вічу взяло численну участь чернівецке міщаньство та наші славні „Січи“, між котрими „Січ“ з Юрівців прибула корпоративно. Се дає доказ, що справа українского університету займає живо всї верстви нашої суспільности.

Віче відбуло ся величаво серед справдї піднесеного настрою. Наради отворив член комітету, акад. Цегельский, а опісля на внесенє акад. Сабата вибрано одноголосно головою віча канд. фільоз. т. В. Сімовича, який покликав на почетних голов голову академічного тов. „Зофіра“ п. Лещера і осавулу Юрівскої Січи т. Мацуляка, а на секретарів студ. фільоз. т. Н. Підлашецку і студ. фільоз. В. Павлюка. Голова зборів привитавши зібраних гостий, пояснив причину, чому віче скликано тепер, коли припав у нашім краю горячий передвиборчий час та недавно пражке віче і поставлені там москофільскі резолюциї вимагають конче відповідної заяви упр. студентства. Після того удїлив слова референтови університетової справи студ. філь. тов. Галущиньскому. Бесїдник подає історию львівского університету. Сю найвисшу школу заложив Йосиф II. при кінци XVIII в. для культурних потреб Українців. Основанем пяти катедр з укр. викладовою мовою у 1848 р., заявило правительство виразно замір зробити львівский університет українським. Та сей прихильний вітер не довго віяв. Правительство пішло позабаром на вислуги сильнїйшим, укр. суспільність не постояла за своїми правами і львівский університет став нїби утраквістичним, а на дїлї польским. Відносини що раз гіршали, молодїж на кождім кроцї бачила топтанє своїх прав. Університетска власть змусила молодїж своїм крайно шовіністичним поступованем до сецесиї. Але сецесия крім сего, що заінтересувала цїлу культурну Европу, не принесла позитивних користий. Правительство не спішило ся вдоволити певучого домаганя університету, що укр. народови правно після конституциї належить ся, а відіслало його до найбільшого ворога, до галицкого сойму. Та ся несправедливість не минула борби.

Справа основаня українского університету стала культурною конечностию цїлої української суспільности без огляду на кордони. Весь нарід станув до борби за свою сьвятиню наук і не спічне, доки сего ідеалу не осягне. І референт ставить отсї резолюциї: Українська академ. молодїж в Чернівцях зібрана на довірочнім вічу дня 3. липня

Ярослав Весолоцький.

Стефан Баторий а Русини.

(Конець).

Баторий потребуючи забезпеки від Татарин виступає проти козаків із усею енерґією, він би рад їх знївечити, як би в него була потрібна до сего дїла сила. Ось поручує воєводї київському, кн. Острожському йти на козаків, а рівночасно заохочує до сего дїла хана, щоби взяти Запорожців у два огнї. Жертвою сеї репресийної акциї паде голова Ів. Підкови, що скотила ся у Львові 1578 р. на очах ханового посла. Крім сего висилає ще Баторий Острожського враз із люблинським воєводою, Тарлом, на Запороже, як комісарів, щоби перевели там слїдство, а евентуально покарали непокірних, аби в той спосіб дати ханови доказ своєї неприхильности до розвитку козаччини.

Та хоч як був неприхильний Баторий до козаків і хоч з одної сторони хотів їх згнобити, то знова з другої радби був мати з козаків здисциплїноване і послушне собі військо. Ось і входить він через Оришевського і Беґіра у нові переговори із козаками, заступленими Лиханським, Подолишним, Дїдичом, Клюком і Колорушом. Із за сих переговорів витворила ся й леґенда про обильні дарованя, якими надїлив Баторий козаків, а то гетьмана Якова Богданка і кошового Павлюка дані грамотою із 30/VIII. 1575, силою якої даровано козакам Трехтимирів, Чигрин і Самару і богато иньших земель, прав і вольностий. За те мовили, що, козаки „гордое ихъ (т. е. бісурман) прагненє на кровъ христіянскую до конця затлумили и пащеку на корону польскую и на народъ благочестивый украинскій рикающую, замкнули и исходъ въ Польщу и Украину заступили“...

Грамота сеї даровизни мала бути за Хмельницкого, як звісно, у Д. Барабаша і містить ся в універсалї X-го із 1655 р. але не була она цїлим иньшим як козацьким фальзифікатом хочби й тому, що Баторого вибрано королем аж р. 1576, отже 75 р. дарованя чинити не міг і то на прм. Чигрин, який основано 1589, або Самара, яку основано ще пізнїйше за Жигмонта III. І як раз отся підроблена грамота, що впрочім у ті часи було річию зовсїм звичайною, дала привід до повстани у несьвідомих справи тої думки, що Баторий у своїй любови і прихильности до козаччини вивінував єї названими добрами, даючи їй через те основи будучої еґзистенциї. На дїлїж точки умови козаків із королївськими комісарями були такі, що козаки мали признати своїм начальником, якому мали зложити присягу на вірність короні польській, черкаського старосту Мих. Вишневецького, що мали під присягою зобовязати ся, не безпокоїти без дозволу сусїдних країн, а за те мали доносити всякі вістки про Татар, та що 500 мужа з між них піде на війну з Москвою за жолдом, який буде їм признаний і на будуче, як на се собі заслужать. Загалом отже вступило їх у службу 500 а відтак ще трийцять під командою Оришевського з титулом „superintendens“, у козаків „атаман“. Всї тоті козаки були списані в реєстрі. Рівночасно оснував в Трехтимирівськім монастири шпиталь для ранених у війнї козаків, не надаючи їм однак для Трехтимирова більшого права як се, впрочім пригадують пізнїйше козакам королївські комісарі 1617 року. Жолд одержували козаки лиш в часї війни і ось, коли війна з Москвою покінчила ся миром 1582 р., в якім Іван Грозний перехитрив і Баторого а навіть і Єзуїту Поссевіна, перериває ся виплата козачої платнї. Рівночасно однак зростає сила козацтва, хоч саме тодї виступив Баторий знов проти него за похід у Молдавію й заказав старостам давати козакам амуницию. Зріст сей пішов через те, що до козаків стала приставати маса наємних жовнїрів, які по укінченю війни з Москвою не знали, що з собою починати.

Та ось Баторий дає наклонити ся Поссевінови до хрестового походу проти бісурман, до якого мала приступити вся християнська Европа і знов мусить він звертати ся до козаків і зареєстровує їх на свою службу **600**, але не **6000** як сего хоче леґендарна традиция; та коли решта козаків, не ждучи на проголошенє війни напало на Волощину, Баторий знов уживає супроти козаччини репресалїй. Самуїл Зборовський і 30 козаків, яких піймано, знов кладуть свої голови на львівськім ринку а зглядно в Кракові, де стято Зборовського. Се рішучо вже обурило козаків і то до сеї степени, що убивають королївського комісаря Ґлембоцького. Того досї нїколи не бувало. Виноватих справдї спіймано, але атам. Ружинський побоював ся козацтва, тож і передав вязнїв у вязницю київського воєводи Воронїнського; сей

1904, стоячи на тому становиску, що основане самостійного українського університету є культурною конечностию українського народу, який в своїм просьвітнім розвою дійшов вже до того степеня, де заложене національного університету конечно наступити мусить:

1. Взиває п. к. австрийське правительство, щоб воно сповнило вже раз те оправдане домагане українського народу і приступило до основаня самостійного українського університету у Львові і то як найскорше, виповнюючи тим свої заворучоня дані в XIX. артикулї основних постанов конституцийних, яких до тепер нагадом українського народу, на жаль, не виповнило.

2. Надїєть ся, що парляментарні репрезентанти українського народу підопруть усильно не домагане українського студентства а заразом і цїлої суспільности.

По головнім рефериті забрав слово акад. т. Веселовський і нагадуючи до недавно відбутого всеславяньского віча в Празї, доказує, що всеславяньскі а радше панславістичні мрії не мають для нас найменьшого значіня, а навпаки є супротивні нашим національним змаганям. Український нарід не може, як се находить із фактів, надїяти ся нїчого від своїх братів із над Неви і Висли і Вектави, але рівночасно мусить найти ся разом із тими суспільностями, що беруть ся за вселюдский поступ. З окрема осьвітила поставу ролю москвофільскої молодїжи в справі університетскій і теперішні єї замагання висловлені в Празї, які є очевидно лише замахом на права нашої мови. Промову свою закінчив бесїдник поставленем отсих резолюций:

1) Довірочне віче української молодїжи, зібране на дню 3. липня 1903 в Чернівцях не признаючи нїяких всеславяньских аспірацій, є певні сьвідоме того, що в борбі за свої права за емаципацию свого народу, є вона здана виключно на свої сили.

2) Висловлює обурене т. зв. словянофільскій частині чеської молодїжи, яка недопустила на своїм вічу у Празї українського речника, а рівночасно і свій привіт єї поступовій части, яка супроти такого поведеня запротестувала.

3) Протестує з обуренем проти москвофільских жадань російских катедр на черновецкім і львівскім університетї та російскої мови викладової в галицких школах середних, уважаючи се за замах на права української мови і перепону в осущеню укр. університету.

В слїд за сим повесив акад. Калинович в німецкій промові змагання нашого народу а особенно цїль сего віча студентам жидівскої народности, що прибули на него в значнім числї. Акад. Горишт ай и висказує симпатиї для змагань укр. молодїжи ім. акад. тов. „Зевіра“ і висловлює свою горячу віру в здійсненє справедливого домаганя о кроване укр. університету. Від акад. товариства „Січ“ складає щирий привіт акад. Рожка.

В дискусиї над резолюциями забрали слово міщани К. Ясеницкий а відтак п. І. Созаньский. Замітна промова передовсім першого, який вказував на те, що укр. нарід в борбі за свої права не повинен оглядати ся за помочию у нещирих братів та „куйнів“ з поміж Славян. Міщани одушевлені вічом і готові всякими способами поперти справу університету. Промовляли еще кошовий київскої „Січи“ Князький і один член сего товариства. Они болїли над тим, що з укр. народом обходить ся правительство, як мачоха з нерідною дитиною. За тягарі, які ми поносимо для держави, не можемо навіть образувати єї в рідній мові.

Тепер піддав предсїдатель під голосоване резолюциї, які одноголосно серед одушевленя збори приймили.

Після сего голова зборів повідомив зібраних, що пос. Н. Василько заявив свою повну солїдарність з ухвалами віча, хоч із за передвиборчих занять особистого удїлу в нїм не бере. (Грімкі оклески). Відтак що заявив іменем комітету скликуючого віче, що віче нинїшне не скликувала частина укр. акад. молодїжи, але вся укр. акад. в Чернівцях, бо комітет скликуючий віче вибрала одноголосно вся ин укр. молодїж черновецка. Наради, які знов виявили під розвагу жиненну потребу українського народу, покінчено просьпіванем наших народних гимнів. В. Р.

Із виборчого руху.

„. . . gemeine Lügen Zeitung“ що дихне, то нашиє якусь — „сензацию“. Недавно згадувала про переговори п. Жержа Василька із др. Вольчиньским, які взагалї не істнували, а ось нинїшнє, що правибори відбувають при слабім удїлї людий. Отже най говорять числа із послїдних днів! В Кучорові вел. голосувало до 300 правиборців, а ось в Оршівцях 158. Висказ нашої правдолюбиц. хиба треба розуміти так, що при правиборах слабий удїл паньских послушників, бо ось Оршівцях перейшла наша лїста більшостию 145 голосів, а в таких Юрківцях дістав надуч. Войновский 153, а Ґакманівець о. Бурак лиш 4. гол. Се є на всякий случай schwach, але — для кривинців.

* * *

Кандидат о. „доктор“ Богатирець, що перед виборцями нїколи не являв ся, нїколи не заявляв, якою дорогою буде поступати, хоч се вже всїм надто добре звісно, „рушив ся“, зате тепер, як вибрано виборців і хоче їх притьмом перевести на свою сторону. О. „доктор“ ганяє всюди за виборцями, нападає їх де може, і просить, жебрає, грозить, обіцює — щоби лише вилурити від них голос. Помагає єму „камрад“ о. Волошенко з Замістя і о. Осташек з Віженки — і всї вони так взїдані, що люди утїкають перед ними. Ходить чутка, що о. Богатирець має на свої вибори 5.0000 зол., та дивіть ся! За такий гарний гріш, коли єго ужити до купованя голосів можна однак, місто до сойму — пайти до — Іванової хати!...

Отець „доктор“ Богатирець „належащий до староруської (?) консервативної партиї“ (Русини крім нужди не мають хиба нїчо консервувати) — вибран собі, як бачимо, таку роботу, що хвалить ним лише „гіршу часть“. Коли Тод. Левицкий представляв ся народови, то він їздить по двірниках, панах, панотцях, і просить, щоби они „зробили“ так, аби він був послом. Тобі було нашому о. „докторови“ добре в Галичинї там „bracia“ вже о те „постарали би ся“. Нарід у нашого о. „др-а“ — се ворона, котру доїш, або ріжеш — але не пигаєш, чи она так хоче! Так роблять „прихильники народа з староруської консервативної партиї?!“ Сворня.

* * *

Пропаґатори народної зради не спочивають. Ось такий рогізнаньский проповідник, як отець Козарищук аж розбивав ся за Ніком Фльондором, який хоче виступити... правду перед мужиками. Та щож мужики нарід не вдячний, не хочуть нї Фльондора, нї єго аґітаторів, яких питають і працюють досить нечемно як ось в Раранчу. З Петрового дня пішло й атцу Козарищукови. Підчас правиборів був за своє поведене приведений піти поза пороги (nb. і дворі) виборчого льокалю, а коли й тут не спочивав в своїй аґітациї за Фльондоровими кандидатами на виборців то із селяньскої громади долинуло до него питане, чи він не бажає собі в Рогізнї „шпиньских паляниць“ — і питане со влучно в слабу сторону єго... плечий. Відти мабуть розійшов ся по єго тїлї спомин працяня, яке єму уладили недавно Шпиньскі громадяни і тямлячи добре, що шпиньскі паляниці є тани твердші чим він — устранив ся. Злишно хиба буде згадувати, що Фльондорова лїста при сих правиборах провалила ся із меньшостию сотнї голосів.

* * *

До Бобінців приїхав на правибори секретар пашківского староства Шармаревич а з ним Богатирець. Перший в характері комісаря, а другий в нїм?! Зібрали ся люди до голосованя а п. Шармаревич забрав ся в перед до аґітациї. І зовсїм явно нагадували людям кого мають вибирати. Ось єго слова: „Памятайте люди, маєте менї голосувати на нач-отця, на... (і ту вказав місцевого панотця і трох єго послушників ровно преданих о Богатирцю)“. Один з людий сказав, що они ще порадить ся а він повторив ще раз: „Но, но, радьте ся і памятайте виберіть тих, котрих я казав“. І місто стояти на сторожи запоручених виборцям прав, сей комісар топче їх. Зовсїм явно нехтує розпорядки найвисших краєвих властий!

П. Штронер, який управляє пашківским староством радби, консеквентно заводити у нас галицко-польскі порядки, але дарма — ґрунт вибрав собі зовсїм не пригожий. Ось і бобінські правиборці не послухали „настановлений“, комісаря і як раз вибрали виборців, що дадуть свої голоси на Тод. Левицкого, але сей факт комісаревої аґітациї в Бобінцях в часї, коли маємо „вільні вибори“, коли політичним урядникам до них невільно мішати ся — мабуть не потребує нїяких коментарів. Всьо має свої межі, яких не вільно переступати і п. Штронерови, який хоче бути старостою, хочби в єго польскім серци палала і як горяча любов до кацапского кандидата отця „доктора“, який хоче бути послом...

Також війна.

Російска праса підчинена надзвичайно строгій цензурі. Які клопоти виходить із сего редакциї, що живо під вічним страхом закрити часописи, а рівночасно кождого дня мусить віддавати на потягу цензорового олївця скілька статий, а ними він безпощадно вовое, те можна найкрасше зрозуміти із отсеї картини, яку берем з „Восточного Обозрѣнія“. У нїй поза голим описом факту нема нїяких замітов та їх не важко самому передумати.

Входові двері скрипнули. Увійшов худерлявий нетрамнаж*) із необходимою папіросою в губах, якою — як говорять в редакциї — „продимив всю свою індивідуальність“ а також бороду, вуса а навіть і ту нижку, в якій записує ся побрані за дня часописні статї...

— Ну і що? вало й серіозно запитує ся його редактор...

*) Нетрамнаж — складач, що ломить часопись.

знов не хотїв їх приняти, не почуваючи за собою до того права і передав вазиїв київскому маґістратови, але сей теж не похочував їх стерегти, а в наслїдок того всї пійманї втекли. Факт сей може служити наглядним сьвідоцтвом тої могучости, яку козацтво тодї мало, коли супроти него власти не важили ся поступити із більшою рішучостию. Отсе, а також і вістка, що козаки уходить в умову з кримським ханом про здачу під його власть, а відтак, що знов самовільно знищили Очаків, були послїдні вісти, які получив Баторий перед своєю смертию (1586). Хоч він цїлию свого панованя поклав здавлене козаччини, то те йому не удало ся мимо його найщирійшої волї задля специяльної полїтичної ситуациї.

Отсей нарис відносин Батория до козаків був би неповний, колиб ми не згадали ще про його реформи в области судівництва. Вже Жиґмонт Авґуст установив був для козаків окремого судию, та Стефан Баторий підчинює їх назад черкаському старості, а зглядно хоче всяку власть над козаками згуртувати в своїй руцї. І то получив навіть соймову ухвалу 1579 р., яка впрочім не довго була правосильна, але причина сего лежала вже в самім устрою польської держави в тім часї, де шляхта не хотїла допускати до того, щоб король мав в своїх руках взагалї яку небудь власть, бо се вийшло би після їх думки на шкоду „золотої вільности шляхетської“.

Отсе будиб відносини специяльно до козаччини, а чиж треба ще згадувати про постепенне поневолене селян у тоті часи, які становили ґро української нациї.

Та Баторий зробив ще одно дїло, якого злощасні наслїдки записали ся в українській історії незатертими буквами. Він іменно спроваджує до Польщі Єзуїтів, що численними колеґіями вщіплюють у шляхетські серця нетолерацию до православної віри. Єзуїтска пропаґанда погіршує що раз більше віроісповідні противеньства, а Берестейска Унїя (1595) справи не то що не полїпшує, але навіть єї погіршує. Угнїтане православної церкви доходить відтак до тої степени, що прм. 1595 р. (як се сьвідчать урядові документи) не дозваляли прав. священикам йти у Львові містом в ризах з дарами до хорих, відправляти процесиї, а навіть дзвонити.

Отсей момент захоплює й козаччину і незабаром запалає пожар козацких бунтів, що із усею силою вибух революциєю Хмельницкого р. 1648, а основи сего розламу поклав як раз Ст. Баторий...

А й се треба тямити, що отсю ситуацию знаменито використовувала для себе Росия, виховавши ся за Ів. Грізного із польських рук. Вона робить ся покровителькою угнїтаних православних Русинів і безустанно інтриґує між козацтвом проти Польщі, чим кладе консеквентно що раз твердші основи під переяславську угоду (1654), де непрозорне козацтво загомонїло волимо під царя восточного...

* * *

І нам сьвяткувати тих чужих ювилеїв, що рівнозначні з роковинами нашого лихолїтя, що являють ся не щирим пошанованем власних героїв, але будованем на нашій земли давної Польщі, від якої наш нарід хиба не зазнав нїчо доброго, тож мусить отті всї ювилеї і памятники уважати провокацию українського народу.

Чернівцї, д. 9. VII. 1904.

Поезиї Григорія Воробкевича.

Дума.

Лугом блукаю, вода чурчить,
лїсом прохожу, листь шумить,
всюди весело, всюди живенько,
тілько у менї моя в гробі сум-
[ненько,
мертво, темненько...
А колись то огневій страсти
сильно серденьком кидали!
Всї повмирали чувства і страсти,
мя покидали...

Тихо, мій друже, мертвому жити,
серцем замерлим на сьвіт сей ди-
[витись,
на божий рай...
Все ся минуло, що потїшало
колись серденько, сироту бідну
сьвятим огнем розполомляло,
з Богом рівняло,
і здібним дїлало —
кобзарем і борцем
і народним жерцем —
нарід руский розбудити,
піснею краснов розчулити,
мечем єго боронити,
власну кровцю приносити
в жертву...

Минуло, минуло.

Все осквернене і задушене
нечистим братом,
лукавим катом!
Благими словами він нас благав,
братів вольнов нас називав —

— А щож нічо, відповідає він і поправляючи окуляри, кладе книжку на стіл...

— Богато у нас ранених? говорить дальше редактор попередним тоном.

— Та є трохи... Воєнний час. Без того не обійдеш ся.

Метрамнаж розвертає коректурні відбитки і починає їх листувати, вказуючи пальцем на береги складу поперечеркувані на хрест червоним атраментом...

— Убитий фейлетон... легко ранена вступна стаття... тяжко — заграничні вісти... В полон взяли три волоски і чверть „Благонамерених (доброжелательних) разнощеній кухушіна“ а без вісти пропала кореспонденция із Харбіна...

Почувши сей „рапорт“ редактор усьміхнув ся...

— Разом — пропало чотирнайцять колюмн — продовжає свій рахунок незбентежений Ментор.

— І з чимже ми рушимо ся тепер вперед? — вже глухо питає редактор.

Метрамнаж знов розпочав листувати листки коректи...

— А щож треба буде оголосити мобілізацию. В заграничній хроніці є сімдесять стрічок „шпеку“...[3]) Фейлетон „про пропащений язик“ переіначили — пішов тепер. А є ще в ополченю три замітки, і „всячина“. Є ще допись із Іркутска — невеличка.

— Ну і щож буде? — інформував ся редактор, дивлячись на свого співрозмовника. Метрамнаж трохи задумав ся...

— Буде не буде, а число треба верстати[4]) — казав він зітхнувши, як не стане на другу колюмну треба буде пусте місце затикати „пігулками пінка“, або „Сантальміді“ або „пароходство Мельникова“[4]).

— А як не вистане? знова впевнює ся осторожний редактор.

— Се вже не ваше діло, — відгризає ся вкінци метрамнаж. Ось позначіть ви красне, те, що є — а чого нема, того у сусідів не пожичимо — ось маєте олівець.

Редактор зітхнувши, опустив голову і почав робити олівцем на берегах коректи якісь гієроглифічні знаки.

Метрамнаж знов запалив погаслий папірос і мовчки із незвичайно серіозним та захмареним видом сів оподалік від редактора.

[3]) готовий склад, що остав попередного числа.
[4]) ин. укладати в стовпці.
[4]) лінії знаків.

НОВИНКИ.

Личні вісти. Фельдцайґмайстер Арх. Райнер приїхав нині вечірним потягом на інспекцию тутешної залоги.

Безкарність, яку зазнають попи — румунізатори впливає дуже сильно і на проче духовеньство волоске, яке чим раз більше забуває на те, як воно повинно поводити ся із своїми вірними. Конфлікти між громадами а панотцями множуть ся що раз більше і то навіть у зносинах між волоскими вірними а їх панотцями, отже про якусь руску інтригу нема там що й думати. Нині прм. були ми сьвідком, як 70 громадян із Молодієва йшло до Митрополита, щоб увільнив їх від дотеперішного душпастира Шкіти Тонзока, який через своє нетактовне поведене уневозможнивши свій побут у своїм селі; замітно що селяни вибрали ся в депутациї із власної спонуки і як говорили діла свого не покинуть, аж намір свій сповнять. Селяни все ще ждуть справедливости із митрополичої палати, і мабуть не знають, що консисторники місто того, щоб завести лад у дієцезії із брутальними панотцями „роблять“ тимчасом вибори, хоч се до них зовсім не належить.

Концерт, який уряджує черновецка філія тов. „Руска Школа“ з помочию питомців учительскої семинариї в честь нашого славного поета і письменника Д-ра Івана Франка з нагоди его 30 літної літературної діяльности, відбуде ся д. 14. липня б. р. в салі „Народного Дому“ в Черновцях. Програма: 1. Федькович-Нижанковский: „Нова Січ“ — хор муж. в супроводі фортепяна. 2. Відчит — учителя п. Ілярія Карбулицкого. 3. Франко-Січиньский: „Даремне пісне“ — хор. муж. 4. Keller-Beła: „Угорска фантазия“ Стов. виконає на фортепяні проф. п. Ю. Йозефович. 5. Шевченко-Білиновский: „Гамалїя“ — витозоситъ учитель п. Ленцкий в супров. фортепяна. 6. Beriot: „Konzert IX.“ виконає на скрипці учитель п. Осип Маґас в супров. фортепяна. 7. Франко: „Наймит“ — декламация абітурієнтки панї Тарновецкої. 8. Шевченко-Лисенко: „Іван Гус“ — хор муж. в супров. фортепяна. 9. Франко: „Великі роковини“ — декламация учителя п. Володимира Пігуляка. 10. Франко-Карбулицкий: „Каменярі“ — хор муж. в супров. змішаної орхестри і фортепяна. Хорами управляє абітурієнт, п. Кость Томоруґ. Супровід фортепяновий виконає проф. і знаний композитор п. Ю. Йозефович. По концерті відбуде ся в „Бельві“ спільний комерс. Початок точно в 8. год. вечером. Ціни місць: 1. крісло 3 К. 2. крісло 2 К. 3. крісло 1 К. 60 сот. вступ на салю 80 сот.; для членів філії: 1 крісло 2. К. 2 крісло 1 К 80 сот. 3 крісло 1 К, вступ на салю 50 сот. для школярів, міщан і селян вступ на салю 50 сот. Позаз окремих запрошень не розсилає ся нікому, то просимо в сій дорозї — всю місцеву і замісцеву руску Громаду до численної участи. Часть чистого доходу призначена на селяньску бурсу.

Іспити зрілости в дівочім ліцею відбували ся під проводом краєвого інспектора д-ра Тумлїрка. Із 19 абітурієнток признано дозрілими 14, між ними дві з відзначенем. Дві кандидатки репробовано, а три одержали поправку.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“ подає до відомости своїх членів, що від визначених в цїлости удїлів виплачує дивіденду за 1903 р. в висоті 6% від 1. липня с. р. Дивіденди за р. 1902 непідняті до кінця липня с. р. будуть дописані до удїлів.

Др. Теодор Герцель, провідник жидівского сіонізму, автор твору „Judenstaat“, визначний фейлетоніст N. Fr. Presse, помер передвчера в Ерлах в 45 роцї житя на серцеву недугу, на яку вже з давна терпів.

Утопив ся Козьма Пецей із Плавів ad Яблоница, скакавши на Черемоши ботуки для акцийного товариства.

В камеральних Ленківцях убили сеї суботи два брати Пушуки Ілію Гемана, що був сторожем в лозах і приловивши їх обох свого часу на крадїжи спричинив їх судове покаране. Вбійства довершили на дорозї в ночи, як Геман вертав із шинку. Помимо, що Геман клинав о поміч, не мож его було виратувати, бо вбійники до сего не допустили. Жандармерия вже арештувала виноватих.

Затоплений корабель. Із Льондону наспіла телеграфічна вістка, що даньский паровець Norgen із 80-ти людьми залоги і 700 норвежских, даньских і фінляндских еміґрантів розбив ся коло Рокальріф на захід від гебридских островів. Уратувало ся лише 27 пасажирів.

Експлозия в Кронштадї. Російска аґенция телеграфічна доносить із Кронштаду, що після урядового справоздання вибухла пожежа в наслїдок пропускании парової рури. Огонь знищив маґазин торпедників і 5 або 6 незадалих човнів торпедових. Бюро Райтера заявляє знова, що огонь, який був мабуть підложений, знищив частину арсеналу і хемічну лябораторию.

Великий оркан з градом бушував недавно в околицях Москви і поперевертав богато фабричних комиїн, повалив кілька домів і церковних копул. До год. 10 зголосило ся до шпитали 85 осіб до осмотрена ран. Доси стверджено, що в самій Москві утратило житє три особи, а в єї околици поверх 180.

Конкурс. Видїл товариства „Шкільна Поміч“ в Черновцях розписує сим конкурс на приняте до свого інституту учеників середних шкіл. Родичі, а зглядно опікуни мають надіслати свої подання до кінця липня с. р. до видїлу „Шкільної Помочи“ на руки голови, о. крил. К. Костецкого, гр. кат. пароха в Черновцях. До подання треба долучити сьвідоцтво шкільне з послїдного півроку і заяву, що батько, чи там опікун зобовязують ся платити за петента 40 кор. місячно. Бувші питомці інститута мають при рівних условинах першеньство. Приняті до інституту мають заплатити на зужите інвентария 2 К. вкладку членьску 2 К. 40 сот. і на праве 12 К. (1 К. місячно). До подання долучити марки на відповідь. Від видїлу тов. „Шкільна Поміч“ в Черновцях. *О. К. Костецкий*, голова. *Др. М. Кордуба*, писар.

Малий фейлетон.

Смерть.

(Із Ґ. Е. Лессінґа).

Вчера, брати, сталось диво:
Попиваю, бачте, пиво,
(Ой! то наука була!)
Смерть до мене підійшла,

Грізно махнула косою
Над моєю головою:
„Вибирай ся, Бахків син!
Доста витягнув фляшин!“

„Смерти!“ — молю я з слезою —
„Чи-ж то тужно так за мною?
Глянь! Ось кубок ту готов!
Випий! Зглянь ся надімнов!“

Засьміялась; і на диво
Хап! за спорий кубок з пивом:
„Най же нам батько джум!“ —
І стукнулась, мов на глум.

Вже й відвага відкись взялась;
Втім смерть грізно закричала:
„За скляничину? Дурню! щож?
Викупитись смерти мож?“

„Смерти! — молю — поможіте
Хист лікарский зрозуміти,
Присягаю, — що руках
Вашим — хорих всїх віддам!“

„Гарно, сину мій коханий!
Жий! Лиш будь менї підданий!
Та розкішно проживай:
Пий, пізуй, сьпівай, гуляй!“

Ох! Мене ся пісня мила
Гей мертвого воскресила:
„Смерти! Кубок знов готов! —
Пиймо дружную любов!“

Вічну, отже, маю долю!
Вічне царство алькоголю!
Вічно пить-му і любить —
І любити вічно й пить...

Чернівцї, 30/6. 1904.

З нїмецкого переклав: *Андрій Парущак*.

і доти тулив,
як задушив
і братство і волю,
все затлумив поганим коханням
[своїм?

Мертвим сьвітом блукаю,
Нераз ся питаю: Кате!
Ци-довго мень ще блудити,
мов мара людий страхати?

Сам ся злякаю, як нагадаю,
що давно, ах! давно серце за-
[стигло,
страсти погасли, все заніміло!
Коби хоть сплакать, лекше би
[стало,
а то ні сліди одної впрохати
із грудей мертвих, грудей за-
[сохлих,
аби заплакать, — аби сконати
на славних руїнах Вкраїни моєї.

Львів, серпень, 1868.

Дума.

(1654).

В Переяславі на площади [1])
козацтво зібралось,
на поради, на відради [2])
волї сподївалось.
мов то море гомонїли [3])
козаки завзяті,
гомонїли, шепотїли
в гетманьскій палаті.

Мов то море гомонїла
козацкая рада —
відтак втихла, заніміла... —
удала ся принада.

Московская принадонька —
злото та таляри,
московская порадонька [4]) —
князї та бояри.

А наш Богдан іспугав ся [5])
лестної принади,
в полковників довідав ся [6])
розумної ради.

Обізвав ся Богун славний,
по він незабутний,
і до ради був він справний [7])
і у битвах лютий:

„На що тобі більше [8]) слави
в Москалїв [9]) шукати?
Ци козаки вже не в силї [10])
слави добувати?

Лахів-врагів ци не били,
за Вислу загнали,
волю сьвяту боронили,
за ню умирали. [11])

А Москалї лицемїри
наварять нам хріну,
не додержать они віри, [12])
задушать Вкраїну...[13])

Не послухав ти, Богдане,
Богунову раду;
не знав добре, отамане,
московскою зраду. [14])

Заговорили усї [15]) звони,
пранори наступав,
козаченьки бють поклони,
гетман присягає.

Вірність царю присягає,
злотий крест цїлює,
сам Вкраїну розпинає,
сам її катує. — —

На Вкраїнї тихо стало,
сумно-невесело,
все козацтво повсипало,
все живе заснуло [16]).

Мури трупом підпирає
в місті Петербурзї,
води кістьми зупиняє
в озері Ладозї [17]).

А колись то може статись [18]),
вдрігнуть ся ті трупи [19]),
завалять ся ті палати,
мармурові ґрупи.

Із сну свого їабудять ся,
адрігнуть ся небоги —
козацкії [20]) білі кости
в глїбинах [21]) Ладоги.

Покивають головами
на тебе, Богдане [22]),
загробними голосами
проклянуть, гетмане [23]).

Но могучи знести горе [24]),
і знов полягають,
а над ними води вічні [25])
гробну пісню заграють.

Филоненко

Не гуси то, не лебеді [1])
старим Дністром грають,
пірнаючи, плюскаючись
гарну пісню сьпівають.

Полковник то [2]) Філоненко
плине з Козаками,
укрив води Дніпрові
стомь байдаками.

Ой як гарно, гарненько
громада сьпіває!
З вітрилами біленькими
буйний вітер грає.

Львів, серпень, 1868. — Друк. у Правдї 1869 ст. 197. — Зміни у передруку:
[1]) На риночку в Переяславі.
[2]) На пораду, на відраду.
[3]) Мов то море розгойдане.
[4]) Принадонька.
[5]) А Богдан наш і злякав ся.
[6]) Та в полковників питав ся.
[7]) І розумний у пораді.
[8]) Іще.
[9]) У Москві.
[10]) Хіба-ж козаки не в силї.
[11]) Чи ж не били Лахів лютих, за Вислу не гнали! Сьвяту волю боронили, за її умірали?!
[12]) Свого слова.
[13]) Вдушить Україну.
[14]) Бачила поради, бо пізнав ся, гетмане-московиньскої зради.
[15]) Й усї.
[16]) На Вкраїнї не весело,
всюди тихо стало...
Все козацтво, все мощарство
живе повсипало.
[17]) Мури міста Петербурґа
трупом підпирають,
мутні води у Ладозї кістьми зупиняють.
[18]) може буде.
[19]) вдрігнуть ся трупи.
[20]) ті Козацкі.
[21]) глибинах.
[22]) гетмане.
[23]) Богдане
[24]) І не знесуть того горя.
[25]) мутні води.

Львів, 3. вересня 1868. — Друк. у Правдї 1869, стор. 17. — Зміни у передруку:
[1]) То не гуси, не лебеді,
[2]) то полковник.

Належитість за Оголошеня за один раз:

Цїла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цїлу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за ворш. — При більшеразових уміщенях опускаєть ся на цїлї процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівцї, улиця Головка-Енцеберґа ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продажа славної жиркової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних кравках, з перлинами і гладких ріжної сорти і Entout-cas. — Парасольки для дївчат і дїтий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Кашелюхи соломині і фільцові, для пань, панів і дїтий. — Самостійна продаж капелюхів з н. к. надвірних фабрик П. Ледштетер і Сиповс, Гинрих Іта у Відни, як також Йосиф Шіклер і Сиповс з Грацу. Найновійші предмети шпортові для дам, шапочки, найлїпші соломині капелюхи в ріжних фасонах і модних кравках, правдиві Панами, фльорентинські, капелюшки для дїтий (Matrosenhüte), і инші новости.

Атикули Lawn-tennis. Склад ракет і куль Слацинґера з Льондону. Товада з Відня. Бельгійські прибори і уніформи до тої гри. — Біле для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости в столицях із бронзу, годинники ві-гури, гарнітури до кавини і до курення, шкіряні жіночки, ташки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найнадійніші, з тукрових як і заграничних шовків, вулярові, кравати до прання, рукавички шкіряні і з найлїпшої ярки.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дївчат хлопців і дїтий із жіркової шкіри в ріжних кравках, дрен, сїмкої, Boxcalf, сатинованої і т. ж. до шнурованя, на ґуденки з ґумою і и.

Сандали системи Дра Лаймана і ве. Кнайпа найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів в найбільшім виборі. Найлїпші американьскі пїжемки.

Мужеске біле, з ніки, нефрів, полотна, шефону і батисту, правдиво англїйсько найлїпших фабрикатів під ґарантиєю. Коньвриня, манжети, хусточки до носа, паньоски для панів, пань і дїтий в найновійших кравках. Сорочки обгінові до кімнат, неушкодженї тїла від поту, калїсони системи Дра Лаймана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, куфри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, несесаріа, міхи, ніздри, порехідники, ремені, парасолї, стуї, мішки на біле, ковдї на ночлиг найновійші перетинетки для пань і панів, кепи до подорожи і шовків і т. и.

Першна буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтей.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на зіру.

Чернівцї

ул. Руска II, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

Друкарня товариства „Рускої Ради"

має на складї

„контракт купна і продажи"

в руснім мовї.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР"

Львів, Ринок число 10, (дім „Просьвіти".)

одиноке руске товариство асекурацийне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНЇСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 11 лїт виплатив 7807 відшкодовань в сумі 4,161.668.— К.

ДНЇСТРА позїки приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНЇСТЕР посередничить при обезпеках на житє в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на **руські** добродїйні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через „Днїстер".

ДНЇСТРА Фонди з кінцем 1903 р. виносить **1,013.691 к.** і всї уміщені в цїнних пап. пупілярних.

ДНЇСТЕР удїляє аґенциї **селянам** особливо там, де еще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНЇСТРА аґенти заробили вже 537.815.— корон провізиї.

(—)

Друкарня тов. „Рускої Ради"

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда":

	К. с.
* * * „Ядоха" словіньска казка	—·24
Ів. Синюк. „Образки з природи"	—·20
О. П. „Хлопцї сьвіньники"	—·40
Омелян Попович „Розмови"	—·40
Корнил П. Устимович „Три дїдові загадки"	—·40
В. Умінський-Ф. Коросньский „Як повстала земля і який буде її конець."	—.30
Проф. О. Ерешчук „Іван Сучасний"	—·40
Ів. Бажаньский. „Пропасть"	—·20
Ф. Колесса. „Наша душа"	2·50
Гаршин. „Малярі"	—·20
* * * „Зерна"	—·20
* * * „Котиної по заслузї"	—·20
О. П. Кожаньский. „В день святої водї"	—·20
Ю. О. Федьканич. „Проскурка"	—·20
Омелян Попович. „Лаптіяна" (старі речинки.)	2·—

Видання тов. „Руска Школа".

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка"	1.20
Ом. Попович. „Методика" I часть	—.60
„ „ „Як бідні збогатїли"	1.—
„ „ „10 казок для дїточок"	—.20
„ „ „Збірка казок"	.1—
Ів. Синюк. „Образки з житя"	—·20
Шпайнзровский Сергій. „Руска Читанка" для II. класи ґімн.	2.80

Др. Стеф. Смаль-Стецкий. „Граматика"	—·20
„ „Порадник" як закладати каси	—·40
„ „Буковиньска Русь"	2·40
„ „Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie"	—·40
Ю. О. Федьканич. „Пісні жовнирскі"	—.20
Франко Іван. „Русько-українська література"	—.20
Теодот Галїн. „Домашний лікар"	1·—
Шухевич Евтей. „Верховиньскі згадки"	2.—
О. Шпитко. „Лаптя з шкіри"	—.30
Др. Теодор Галїн. Домашний лікар	1.—
Яр. Юдин. Семинарскі спомини	—.50

	К. с.
Евг. Жуковский: „Учебник різництва"	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?"	1.20
Франчук: „Оперна"	—.20
Підпіка: „Восток і запад"	2.—
С. Тихий: „На робити тестамент?"	—.30
Марченко: „Власна хата"	—.20
Ярчевський: „Серце мовить"	—·60
Сальв. Ярчевський: „На Филих жита"	—.40

При замовленях книжок упрашає ся прислати на порто.

Філїя в ЧЕРНІВЦЯХ

ул. Ратушева ч. 17.

25 (4—10)

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 75. Чернівцї, четвер дня 24. червня (.7 липня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинока число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Що діє ся в Фінляндиї?

„Пора савсем пора!“ Заохочує ретроґрадний „Свет“ петербурскі правительственні сфери до цїлковитого згнобленя Фінляндиї. Єго найбільше сердить, що по фінляндских часописях нема лайки на Шавмана, що вістка про єго смерть подана в „Hufvuasbladet“ випечатана грубим письмом і то на чолї некрольоґія „другїх честних Фінляндцов“. Видно Фінляндиї могли б своєю самопошаною дати добрий примір і иньшим народам. Як звісно, про убійство Бобрікова веде ся слїдство і то „русское“, а поки що арештовано вже батька Шавмана, який мав би мати зносини із фінляндскими революціонерами. Можна бути певним, що слїдство отсе буде переведене із усею строгістю, співвинними, як они взагалї є, будуть покарані безмилосердно. Про наслїдника по Бобрикові ходила чутка, що ним мав стати Валь, на якого два роки тому був атентат у Вільнї, відтак говорено про Чертковa аж ось наспіла вістка, яка каже, що Бобріков найшов справдї гідного заступника в особі звісного із полтавских розрухів кн. Оболеньского, на якого також стріляв свого часу в Харкові робітник Качор. Від недавна працював Оболеньский в міністерстві справ внутрішних. До него вислав цар власноручно письмо, в якім висловлює своє переконане, що місцевий зарид і законодавство, які находять ся тепер у Фінляндиї будуть мали бути для добра Фінляндиї удержані. Убійство Бобрікова було чином божевільного, фінляндский нарід не брав у нїм удїлу, державна власть мусить стреміти до рішучого получена Фінляндиї з державою. Повільне зближуванє Фінляндиї до царства наложив цар Бобрікови, як один із перших обовязків. Цар надїє ся по новім ґубернаторі, що він приноровить ся як найревнїйше до того порученя. Він має передовсїм серцити в фінляндскім народї переконане, що єго доля історична є получена із Росиєю нерозривними нитками. Дальший розвиток Фінляндиї під росийским скиптром а також будучність признаних їй інституций залежать від дальшого мирового розвитку справ в краю.

Із виборчого руху.

Nulla dies sine linea! Отсю латинску пословицю обернув один кацапский кандидат на таку: Не має днини без бочки пива. І справдї в пиванім рекордї мусїли взяти першу нагороду. Від початку виборів, а то й перед ними, не днем і ночию із мужиками, переїздячи від села до села. І чомуж не має пити? Бедний тільки памятки лишить ся єму з кандидованя; він же одинаково не — не за свої гроші! Кожду хвилю мусить використати, бо дні сего щастя вже почислені. Ось випбрав ся той пиворіз до села Р. тай став „трактувати“ виборців, але арґументами з тої бочки не переконав їх; тодї зачав лякати людий „унією“, яку буцїм то заведе народний кандидат, а на те єму чесні виборцї: Е, се пусте! Як ми заводили читальню, то страхали нас унією. Та читальня розвела ся, а унії нї слїду. Заводили касу і знов нас нуджали, що Стецький, та Пігулак заведуть унію та каса розвала ся — а унії знов нема, а за то нам лїпше жити... В „отчаянім“ висунув „пиворіз“ що один арґумент „Україну“, але й се був невдалий вистріл, бо селяни заговорили про кацапску кирию і хрунїство. І тодї то знов вернув наш кандидат, але вже с а м до першої бочки, але не радости ради, але тому, щоб втопити в нїй своє горе...

* * *

Дїдич Нїко Фльондор вибрав ся ратувати ...і м у ж н и н і в, які жинуть у великій бідї. Так бодай заповідає єго великий виборчий плякат, підписаний нїсїлянними людними а навіть трома волосними учителями (!). Він хоч „дикий“ хоче мира і тому простягає свою руку по руский мандат, але мужики дадуть єму добре по пальцях... Вправдї над-кирилини витягнули єго на кандидата, але бо тепер тягнуть від него гроші. А між хрунїв то гроші йдуть як в безодню. Тож тепер дїдичівскі аґітатори беруть ся на способи і ставють давати гроші на вибори до третих рук, із яких їх без нараженя на арешт за перекупство нїякий хрунь не видобуде, хоч дасть голос на Нїка. Nic honorowo, ale zdrowo. Загалом той пан Нїко лишар не аби який, може з Яну гідно стати в парі недармож наклеймав єго пос. Нин. Васильо в 3495 ч. „Bukow. Nachr.“ із 29. V. 1900. „als niederträchtigen Ehrabschneider, gemeinen Verleumder und verächtlichen Feigling“, на що він зовсїм не реаґував. Видно Нїко хоч молодий, але має вже за собою „гарну“ минувшість...

* * *

В Ґурагуморі проти Лупулови кандидував учит. Велигорский (якого „Ґазїчанїн“ зачислив незнати чому між „Українцов“), та позаяк єго кандидатура не мала виглядів на успіх, тож за єго згодою волоскі учителї від сеї кандидатури відступили.

* * *

„Вся сили земскіи“ аґітують за Ґакманом, якого шанси зовсїм не моцні. От недавно проповідував в єго інтересї о. Бежан в Кадобівцях на пасторальній конференциї, а знова в Юрківцях у Земних заявив ся за ним із osobistej przyjaźni п. Межвінські, який обіцяв бути безсторонним, який навіть як Поляк не повинен підпирати кацапів, як се він сам заявив. Та щож ратувати друга треба конче, якими би там способами й не було. А тоті способи бувають і такого рода, що на день правиборів дістало 40 кучурівских правиборців візаже (для обережности без нічийого підпису) до застановецкого суду! Завдяки остереженю місцевої інтелїґенциї остали сї візаже, як і дїдичівскі погрози без успіху і виборцями вийшли люди, що певно віддадуть голоси на сов. Калитовского, але сов. Межвінські повинен конче найти того „духа“ що вислав до Кучурова ті візаже, на те, аби відтягнути людий від виборів. Той „дух“ мабуть добре звісний п. Межвіньскому, він же сам завізвав через возного Вендера виборців із Звиняча, Луки і Киселева, до повітого суду в Заставнї, щоб обрабляти їх для Ґакмана. Щось лихий дух обхопив дечиї духи...

* * *

Кацапам був би і Турок милїйший від Русина. Вот приміром аґітують вони всїма силами за Румуном Нин. Фльондором против щирого Русина дра Стоцького, а у Вижници лучила ся така подія: До одної трафіки заходить один попок з довгою бородою і запускає ся з вижницкими купцями, яких там застав, в „полїтику“, випитуючи їх, за котрим кандидатом вони є. Всї присутні заявили ся за Нин. Васильком. Тодї той попок, який був не хто иньший, як дяк з Підзахарича, Яків Богдан, мов попарений став виповняти в них, що наколи вони не хотять сов. Ганицкого, нехай поставлять кандидатом кого небудь, лиш не Николая Василька. Такі то „щирі“ ті кацапики! Вони найгірші вороги Русинів. Те лиш добре, що не всї звірята мають роги...

НОВИНКИ.

В IX. роковини смерти Михайла Драгоманова устроюють Українцї-абітурієнти учительскої семинариї в Чернівцях, у суботу 16. липня 1904., в касиновій салї у Вашківцях н. Чер. к о н ц е р т із отсею програмою. 1. Промова проф. дра. О с и п а М а к о в е я. 2. Драгоманов-Людкевич: „Поклик до братів Славян“, муж. хор у супр. форт. 3. Пеліфович: „Konzert“-C-moll, відограє на фортепянї сам к о м п о з и т о р. 4. Шевченко-Лисенко: „Іван Гус“, муж. хор у супр. фор. 5. Beriot: „Konzert IX.“, відограє учитель О. М а ґ а с на скрипцї

Кнут Гамзун.

ВИТЯЗЬ.

Переклав О. Пасалевич.

I.

Товариство молодих людий причалило до острова. Один з панів станув високо в човнї і декламував вірші; голос його розлягав ся по березї. Всї жінки згуртувались коло нього, лиш наймолодша з них, жива дївчина з руським волосєм, з дріжачими храпками воліла стріляти очима до хорошого хлопця, керманича, що стояв при кермі, сьміяти ся з його уваг і заохочувати до того.

Се бентежило того пана. І він читав свої вірші дальше сильним голосом, а лиця його розгорілись. — Нагло він станув. Звернув ся до невважаючої красуні і сказав: „Маєте слушність, мої вірші до нїчого. Але я хочу вам дещо розказати, а се може підо вже лїпше. Скоро висядем на беріг, стану розказувати“.

І всї дами заплескали в долонї і тїшили ся з того, що він захотїв розказувати дещо зі своїх подорожий, бо його пригоди були несчислимі. Лише та, що його вірши не хотїла слухати, і тепер не була одушевлена. А се того пана все більше і більше гнївало.

„Так чогож ви хочете?“ спитав він у своїм сумнїві.

„Що я хочу? Я вас не розумію!“ сказала вона здивовано. „Називаюсь Андреа, а що я собі веселя то й нїчо не маю такого, щоби менї перешкаджало відбувати разом з вами прогульку“. І вона справдї так виглядала, немов би вона так думала як сказала.

Вони висїли, розпакували вино, наповнили чарки і пили. Але недалеко від них за низькими корчами при березї мусїла Андреа і керманич весело забавляти ся при збираню яєць морських птахів, бо їх сьміх заливав вітер від часу до часу в сторону товариства.

„Тепер мусите нам розказати, що обіцяли“ кликали до нього.

„Прошу близше мене усїх, нехай і Андреа прийде“ відказав він. І він вступив на камінь і закликав на Андреу мяким, признаючим голосом.

І Андреа прийшла. Вона стала проти нього і допитливо глядїла йому у вічи.

„Лише для Вас панї хочу розказувати“ сказав він так, щоб усї чули. „Ви стоїте ту, немов срібний хрест на сонци. Не лише вашою красою очарували ви мене, але вашою повною молодістю — так вашою молодістю. Під вашою скірою чути горячу кров, і я хочу повним чуттєм мойого серця вам приподобатись.

Але Андреа глядїла без нїякого виразу на товариство і сїла враз з другими.

Потім він став розказувати.

Він оповідав цїлу годину; його голос не вмовкав, і здавало ся, що його огортає якийсь дикий величавий настрій, коли говорив про героя, що проживав незвичайні пригоди.

„Чи нуджу вас“ спитав він.

„Нї, нї“ закликали всї і мужчини і жінки.

Андреа лиш нїчо не відповіла. Він спитав:

„Чомуж ви не відповідаєте? Як лише для вас розказую. Погодїть ще трохи, я лиш одно ще маю сказати, що чоловік, про котрого ви отсе чули, не був зовсїм щасливий. Все йому йшло добре, у всїх борбах і лицарських пригодах виходив він витязем: так одного дня прийшла до него велика, сильна любов і тодї програв він“.

„Браво!“ сказала Андреа спустивши вії. „Про се розказуйте!“

Так його мішав і бентежив єї спокій і боров ся проти тої сили, хотячи визволити ся. Иньші жінки не звертали на се уваги, бо неодна з них знала його серце. Коли судьба упала нинї на одну, то завтра, коли сонце заглянуло у иньшу частину його душі, могла на иньшу упасти.

Андреа казала дальше:

„Розказуйте про се“.

„По що маю се чинити?“ сказав він. „Ваша оболтність морозить мене. Мої панї і панове, вже вечір зайшов!“

Усї стали вертати. При повороті дав він кілька разів керманичеви поза вуха і сам взяв ся веслу-

в супр. форт. 6. Федькович-Нижанковский: „Нова Січ“, муж. хор у супр. форт. 7. Шевченко-Нижанковский: „Минули літа молоді“, тенорове сольо учит. М. Дашкевича. 8. Шевченко-Білановский: „Гамалія“, виголосить учит. О. Лопицкий у супр. муж. хору й форт. 9. Франко-Карбулицький: „Каменярі“ в супр. орхестри й форт. Хором управляти мо тов. К. Томоруг. Апомиаліовати буде проф. муз. І. Ю. Позвфович. По концерті відбудеть ся вечерок із танцями. Вступ від особи 2 корони. Візитовий стрій. Початок о $7^1/_2$ год. вечером. Частий доход призначений на „Січевий він“ у Ванківцях н. Чер. Місцевий комітет: *Е. Стрийський* нотар. *Др. Л. Петровський* лікар. *Т. Попович* управитель шп. *Е. Вілмер* аптикар. *М. Скакуя* інсп. шп. *О. Кобалянський* прав. концепіст. *І. Гарасимович* учитель. *М. Гарас* учитель.

Справа ґр. Міленского, який недавно прославив ся подвигами на віденьскім двірци, знаходить ся тепер в такій стадиї, що він виїхав до Розиїо, а єго адвокат вніс до суду подане, в якім старає ся довести, що замах на него був заздалегідь уложений, що Владимирска, знала єго порывистість, що він обиди спокійно не знесе. Инші защитовані сьвідки мають доказати, що Міленского до Відня заманено.

Епільоґ катастрофи в Ню-Йорку. Проти директорів корабельного товариства до якого належав корабель „Ґенерал Слокум“, далше проти капітанови і офіцирам тогож корабля внесено до суду скаргу о забійство. Яко обвинених арештовано 11 осіб, але випущено їх на волю за зложенем кавциї.

Загадочна слабість. Загальну увагу виклинав в Відни в кругах лікарских вислід обдукциї, яка відкрила якусь невідому доси слабість крови, або проводу кровного. Один молодий чоловік іменем Вайс заслаб і єго слабість означено яко тиф, однак пізнійше змінено діаґнозу. Коли він помимо лікарскої помочи помер, тоді первородні поваги Відня з кругів професорских, що брали уділ в конзиліюм зажадали секциї тіла, а вислідки сеї секциї показали ся неґативними. Ціла отся подія є дивна і загадочна і ждав ся, показує на якусь нову слабість.

Конґрес „Армії спасенія“. В Льондонї відбуває ся тепер конґрес одної з інтернаціональних орґанізаций, яку заложив ґенерал Вільям Бот, а яка зове ся „Армією спасенія“. Сю інституцию заложено перед 25 роками. З початку ограничала ся вона на тім, що уряджувала проповіди під голим небом на всяких публичних місцях. Тепер в се товариство сильно з'орґанізоване, розпоряджає великими засобами грошевими і виносить до всїх майже країв земської кулї більше як 6.000 делеґатів. Приналежників сеї науки числить тепер на міліони. Число проповідий, які на рік виголошують члени Армії доходить до $1^1/_2$ міліона. На конґрес з'їхало ся дуже много учасників зі всїх сторін сьвіта. Є там Мурини, Японці, Хінці, Індияни, Лапонці, Гіндуси і ин. Мущини і женщини — яко делеґати носять на турбанах, капелюхах і шапках букви „S“ (Salvation). Армія має за ціль впливати в напрямі социально-релїґійнім на найбіднїйші верстви суспільности. Діяльність єї проявляє ся в тім, що будують для робітників помешканя, дешеві та вигідні добродійні заведеня, уділяють всяких порад, а також опікують ся материяльно і морально зґанґриновними і здеморалізованими шумовинами суспільности і в тім напрямі праці „Армії спасенія“ має вінчати ся незвичайними успіхами.

Самоубійство з розпуки. З під Жовкви пишуть: Дня 26 червня позбавив себе житя в Честинах, жовківского повіту, богатий і дуже порядний господар і церковний провізор Яцко Кашуба, вбивши собі ніж в серце. Причиною самоубійства була розпука. До послїдних 8 місяців похоронив він 4 старших вже дїтий, а жінка боре ся з смертию.

Не повело ся утечи. Цікавою справою занимала ся іміґрацийна комісия Сполучених держав, іменно внесенем якоїсь пані Кубін, із Угорщини, щоби видати їй мужа. Єї муж, богатий ресторатор рішив ся виеміґрувати до Америки, але хотїв вперед, виїхати сам, а жінку і дїти мав спровадити аж тоді, як вже отворить сам нове підприємство. В порозуміню із жінкою виїхав, але вже 24 годин після єго відїзду довідала ся Кубінова, що єї муж мабуть тому, щоб було єму приємнїйше подорожувати, забрав із собою якусь панну Грос. Енерґічна жінка вибрала ся в погоню за любовною парою, але в Бремі довідала ся, що вони вже відїхали почтовим кораблем до Нового-Йорку. Але й тепер ще не дала вона за виграну, але сїла на поспішний корабель і прибула до Нового-Йорку що о два дни скорше чим невірний муж. Тут нажадала від іміґрацийної комісиї, щоби розлучила прибулу пару і видала їй мужа. Комісия дійсно прихилила ся до домагань жінки і позволила оселити ся в Америці лише подругам, а панна Грос мусїла слїдуючим кораблем вертати домів. Так бодай подають часописи.

На кару смерти засуджено в Кракові 24-лїтного слюсарского челядника Ів. Ґреґорского і 20-лїтного бровівника Ів. Соболя за скритоубийство і обрабоване крамаря Клеща. Оба признали ся до злочину і при тім заявили, що хотїли добути средства на вигідне житє.

Засуджене капітана. Вроцлавский суд дивізийний засудив кап. Шоттого на 16 місяців арешту за протеґоване поодиноких жовнірів підчас стрілання о пісарску нагороду. По відбутю кари буде Шотто із армії виключений.

Страшна катастрофа лучила ся в Кінґстон (на Ямайці). Трийцять вільних людий чистило там величезну підземну руру, якою звичайно ішла вода до порушуваня моторів електричних. Підчас проминаня піднесено через необережність гать так високо, що невгомонна водна струя пірвала з собою робітників і винесла їх аж в віддалене 1200 м. — але вже неживими.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Аматорска вистава в Чернівцях. Недїльний вечір минув для руської громади в „Народнім Домі“ під знаменом гумору. Гучні сальви здорового щирого сьміху лунали по гарній салї „Нар. Дому“ й подавали гарне сьвідоцтво вдоволеня публики з того, чим обдарили їх аматори „Бояна“, і драматичного кружка „Січи“. Вибрані кусники: „Лови на мужа“ (переклад з польского) й Ґавалевичева одноактівка „По дорозї“ не визначають ся богатим змістом чи мистецкою будовою, та за те мають те, чого публиці треба — гумор. Перша штука двоактівка „Лови на мужа“ написана доволї острим пером, автор розсипав у нїй потроши перцю й соли, повсипував собі по трохи — не такто дуже злобно, радше добродушно — в таких Пишнїцких, що держуть носа за високо, тикаючи його не до свого, а до панського проса, пхають ся силоміць у пани, що потребують їх лише в важній справі (тут прим. до виборів), а потому видають з погордою, як річ непотрібну. В нашій суспільности руській таких одиниць, слава небесам, не багато, але в народї, з якого літературної скарбниці взято сю річ, становили й становлять они досеї тип. — Одноактівка Мар. Ґавалевича визначає ся легкостію будови й порожнею змісту, як більшість сценічних творів сего варшавского Парижанина. Але сьміхти ся є тут з чого. Про обі виставлені штуки нема що багато розводити ся, як про річи легкі, такі легкі, що на оцїночній вазї дуже маленько важать. А гра аматорів? Гра могла загально вдоволити. Пальму першенства в двоактівці заслужив собі Пишнїцкий (п. Костецкий), що відіграв ролю старого зарозумільця, панського лакеїна дуже вдатно, відтворив влучно тип. Пан К: — се талант сценїчний, що виходить поза межі дилетантизму. (В скобках порадимо, щоби меньше приятелював зі суфлером — бодай на сценї!). Природним явив ся Богдан (др. Кордуба), що свою трудну ролю віддав справдї гарно. А „бабця“ (п-на Ганиська) то мов так і вродила ся на бабцю, хоть і голос був за молодий, але рухи мали в собі багато застїночно-патріярхального виразу. Приємненька була собі донька Пишнїцкого — Оля (п-на Підлишецка) і ми дуже були недобрі на Богдана (др. Кордубу), що, так собі легковажучи, виразив ся про єї „Як ніч ми покрив“ і не одушевив ся тим чудовим звуком єї голосу тай не вивав з ролї. Омелян (п. Галущиньский) був „делїкатно“ залюблений і таки добре несьміливий, та мав богато щасливих моментів у грі. Дуже добре випала нїма сцена з бабунию, що призовила обоє молодят (п-ну П. і п. Гал.) на солодкім tête-a tête і здивувала ся, що вони, мовляв, незнакомі — цїлують ся. (Нїби-ж Омелян так направду дуже цїлував!) Знаменито схарактеризований бук льокай (п. Рудницкий), симпатично виглядала служничка Кася, (п-на Шпурганівна О.); без карикатурної пересади був мужик Блаженко (п. Голота). Цїлість випала взагалї добре. — В одноактівцї „По дорозї“ збирав лаври знову п. Кост. яко Боньча-Паньківский, а дуже милою була Клямця (п-на Підлиш.), начальник стациї не мав у своїй незначній ролї чим відзначити ся, делїкатним паном (а передовсїм дуже щедрим) був Теофіль (п. Гощовский) а бравим хлопцом, деспьним кавалїром (ну, і дуже гостинним!) показав ся Омелян (п. Я. Весоловський), що вдатно поїхав собі „віцом“ по страшнім однім дїячи політичнім — кацанскім трудолюбивий був також пазер (п. Голота), чемний був і покривавний суфлер (імарок!), а вдатно ухарактеризував аматорів надворний фризиєр „нашої сцени“ п. Захарко. — І тимсамим булоби все в порядку.

Публика тїшила ся, сьміяла ся, била „браво“ й „славно“, а коли пп. Весол. і Кост. — pardon! — Омелян і Паньковский заїдали божі сиїди на сценї і пили вино (правдиво!) то бачили ми в доволї з публики охоту їм щиро по соблити в „народному“ дїлї. Ну, і конець.

Ні, не конець. Ще одна просьба. Киньте, паньст во аматори, до вона чужі штуки, а виведїть перед очи й душі руської громади й руско-українські які штуки. Може-би деякі лекші. А як трудніші — то подивлять Вас будемо. А може-б і яку історичну. Дуже потрібна річ... *(С. Я.)*

нати. Він не видів і не чув нїчо, а веслував як медвідь.

Коли прибили до берега, нечайно ступала Андреа при його боцї. Він хватив єї за руку і блїдий сказав дрожачим голосом:

„Не мучте мене довше, я не видержу. Рішайте тепер. Я ще жадної жінки так не любив, як вас люблю; скажіть тепер, що маю чинити, жити чи умирати?!“

„Жити“ сказала вона весело. „Я все тебе любила, від першого погляду, коли тебе побачила. Чому, згадай, я тебе так нинї мучила? Ах! я себе саму більше мучила, я так терпіла, як нїколи“. І вона глянула на нього великими здивованими очима і називала його своїм князем і богом.

Кілька днїв щасте його було совершенне; побіда була солодка, і він вживав єї своїм звичаєм. По тім стало йому на перешкодї його звичайне нещасте, його огорнуло пересичене, обезсилене по боротьбі і утеча. Він вислизнув ся з того місця, зник, поїхав до найблизшого міста, нич не писав, не дав нїякої вістки і не вернув більше.

(Конець буде).

Поезиї Григорія Воробкевича.

Филоненко

Не гуси то, не лебеді[1])
старим Дністром грають,
пірнаючи, плюскаючись
гарну пісню сьпівають.

Полковник то[2]) Філоненко
плине з козаками,
укрив води Дніпрові
стома байдаками.

Ой як гарно, гарненько
громада сьпіває!
З вітрилами білеськими
буйний вітер грає.

І минають міста, села
понад берегами,
куда плине, Господь знає,
батько з козаками.

В перших рядах Філоненко
тихенько ся журить,
ци до часу козаченьки
на поміч прибуде.

А ось Канїв і Черкаси,
Боровець минають,
вже до уста до Старицї
они доплинають.

Зупинились при березї
козаки — соколи,
та зазнали небората[3])
гірної[4]) недолї.

Та зазнали завзятії
Потоцкого зради,
впали в сїти соколики,
у пражі засади.

Як зачали пражі Лахи
з усїх боків бити,
не одного принудили
головку склонити.

Як увидів Филоненко
тривогу велику,
повів решту соколиків
на Лаччину дику.

Тай ударив цїлов силов,
пробив ся небога,
лишила ся назад него
кривава дорога.

Було себе, Филоненку,
в Дніпрі утопити,
ніж[5]) ти мали твої брати
славу оплакити.

Іакликали на хроброго
військовую раду,
на смерть єго осудили
без правди і ладу.

„Заслужив я смертну кару,
то най погибаю,
не в таборі, але в битві[6])
най я умираю.

Бо я готов умирати
за козацку волю,
а тимчасом за вас, брати,
Богу ся помолю.“

Тай щиренько помолив ся
за братську свободу,
очікував неторопливо[7])
кривавого бою.

Затрубіли, загуділи
боєвії труби...
Затрубіли пісню нагробку
козацкої згуби.

Згинув славний Филоненко
і козацтво гине. —
Тяжко тому ратуватись,
кого Бог покине.

Покарав го[8]) Справедливий,
бо правду скривило
і невдячно Филоненка
на смерть осудило.

Зоря, 8, вересня 1868. — Друк. у правдї 1869, стор. 17. — Зміни у переводжу: [1]) Ти не гуси, не лебеді, [2]) то полковник, [3]) безталанні, [4]) тяжкої, [5]) як, [6]) бою, [7]) дожидає нетерпеливо, [8]) скарав того.

(Далї буде).

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 76. Чернівцї, недїля дня 27. червня (10. липня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

По правиборах.

В середу закінчили ся правибори до сойму. Про них то годить ся сказати слово. Передусїм записуємо відрадний факт, що теперішні правибори виказали виборчий рух, якого доси на Буковинї ще не було. Участь народу в правиборах була незвичайно велика, бували навіть випадки, що до правиборів ставали всї управнені до голосованя люди, або що голосовано й по три дни.

Перед днем вибору відбували ся звичайно наради, як орґанїзувати ся до правиборів і кого вибирати на виборцїв, а під будучих виборцїв відбирано слово чести, ба навіть присягу, що віддадуть свій голос лиш на народного кандидата. І в кождім селї, де тільки є щира руска інтелїґенция, що хотїла і вміла походити коло виборцїв, голосно-ж, де є добра читальня, каса і „Січ“, була участь велика, борба з панськими наймитами, з кацапскими кирпичниками завзята, а побіду відносили звичайно просьвічені виборцї над темними і збаламученими. В деяких громадах уступали кирпичники нїм ще почали ся вибори, побачивши силу сьвідомих людий, нїгде не було на відворот. Таким чином випали правибори у всїх повітах в користь наших народних кандидатів, особливо-ж для наших дотеперішних послів, котрі своєю невсипучою працею над осьвідомленем народу збудили в нїм зрозуміне ваги виборів і конституцийного житя взагалї. Признати треба й те, що руска інтелїґенция, головно-ж руске учительство, сповняла свою задачу як найкрасше. Честь єї за те і слава!

Та з правиборами не скінчила ся ще робота сьвідомих Русинів на провінциї, бо воріг не спить, а докладає тепер всїх сил, пробує й дальше всїх і найнегідніїших способів, щоби збаламутити виборцїв. Що не могли зробити з масою, те надїють ся вчинити з поодинокими, жертвуючи за кождий голос великі суми. Безличність дїдичівска не знає міри і уважає не то селян, але навіть інтелїґентних людий за продайних безідейників, котрих гадають купити грішми. В Салаґурскім повітї н. пр. посьміли аґенти зухвалого кандидата-дїдича приступити з грішми навіть до учителїв. За сю підлу інсинуацию дістав ся безличникам моральний поличник від тих, до котрих сьміли зближати ся. Обурене, з яким відкинено вікчемне предложене, сьвідчить, як високо стоїть руска інтелїґенция супроти тих, що підписали за таким кандидатом виборчу відозву, на котрій видніють ся підписи навіть волоских учителїв, котрі тим дали новий доказ, як вони розуміють солїдарність з учителями-Русинами. Сей факт і неустанне троюджене з боку псевдо-органу „всего“ учительства против руских кандидатів, повинно отворити очи й тим нечисленним учителям-Русинам, що ще спирають і слухають его і тих, що за ним стоять...

Отже, скінчили ся правибори але, як сказано, не скінчила ся, а противно змогла ся аґітация ворогів руского народу. Тому конечна чуйність і увага всїх сьвідомих Русинів, що повинні пильно слїдити за кождим рухом ворога, мусить стеречи і пильнувати всїх виборцїв в своїм селї, як ока в голові, щоби воріг не збаламутив, або не підкупив нїкого, бо кождий поодинокий голос великої ваги, як се ми бачили при тогідних виборах.

Тому завзиваємо ще раз і ще раз патріотичну інтелїґенцию і всїх сьвідомих селян, щоби не спускали з ока своїх виборцїв і на хвильку аж до послїдної мінути, нїм виборцї не віддадуть свій голос. Де спостережете яку небудь підозріну річ, там слїдіть за кождою ниткою, аж не дійдете до клубка, а коли найдете які-такі слїди підкупства, доносїть про них зараз державній прокураториї, коли-б хтось кому з виборцїв тільки обіцяв дати що-небудь за голос, бо вже й се карґідне і виставчає на те сьвідоцтво одного чоловіка, хочби тільки того, котрому щось обіцяно або дано.

Коли-ж є де тільки сумнїв про ретельність якого виборця, то скликайте всїх громадян, що стоять за народним кандидатом, щоби вони сказали й наказали виборцям віддати голос тільки на народного кандидата. Треба, щоби кождий виборець пересьвідчив ся про тверду волю громади, мати послом народного кандидата і що не сьміе зломити тої громадскої волї а побіда наша певна...

Кличемо ще раз і ще раз: Пильнуйте виборцїв!

Бунт Герерів в нїм. Африцї.

Герерів ще не успокоїли, хоч мали надію, що одним махом зітруть їх на порох. Навіть новий нїмецкий вожд, Трота, на якого покладали так великі надії як лиш приїхав до Африки то — зажадав передовсїм нового війска із Нїмеччини. Про війну з Герерами оголосив тепер ґенерал-майор Франсоа свої цїкаві замітки. Після него відослано до Африки до кінця червня — 275 офіцирів, 60 офіцирів санїтарних, 178 військових урядників і 7073 рядових жовнирів разом 7581 мужа. Але сей відділ уважає він за невистарчаючий і домагає ся конечно висиланя ще 1600 жовнирів, так що цїла его сила воєнна буде виносити 9200. Але й тодї буде після думки Франсоа тривати війна ще довгий час. Тут треба взяти під розвагу богато часу, який промарнує ся на сконцентроване війска, яке находить ся ще в дорозї, а се готово наступити аж за 2 місяцї а тодї настане в краю Герерів дощева пора, яка майже унеможливить будівлю желїзниць і зупинить всякі воєнні операциї. Із поміж инших трудностий, яких зазнає нїмецке війско, наводить Франсоа просторість поля боротьби, недостача запровіянтованя і брак води, лиха комунїкация, недостача телеґрафу і желїзниць, бо без ужитя сих винаходів новочасна страшна армія робить ся безсила. Те, що Герери мусять держати ся коло своїх черед, приневолює їх держати ся тих околиць, де є добра паша, а рівночасно розтягнути свою воєнну лїнію до тої степени що вона 30 рази довша чим булаби при тім числї війска у европейсїй армії, а се знов вимагає від Нїмцїв дуже численної армії оперуючої на просторім теренї, щоб їх здавити. Франсоа поручає вкінци ужити безоглядних средств знїчеченя, потроїти свою енерґію, розвинути безапинну дїяльність вже із тими війсками, що є під рукою, щоби лише здавити „бестиального ворога“. Видно вже добре дали ся Герери Нїмцям у знаки, коли про них так виражують ся.

Кнут Гамзун.

ВИТЯЗЬ.

Переклав О. Василевич.

(Конець).

II.

Два дни був він вже у тім прогульковім готели, де так мало людий заїжджало. В тім місточку було всюди бездонно і нудно, нїчого незвичайного не дїяло ся і його серце було супокійне і змучене.

Так одного разу стрінув він даму на сходах; вона йшла в долину, він в гору; і він коли йшов поуз неї, здїймив капелюх і поздоровив єї. Вона зникла в городї. Від господаря дізнав ся він, що вона до готелю що йно приїхала, та що з нею їздить і єї батько.

Довга зеленава сукня, великий чорний капелюх і гарапник — се задержало його хід на сходах. Вона ледви глянула на нього, лиш на момент скорим поглядом з укоса, потім підняла одною рукою сукню в гору і перейшла дальше.

Пійшов за нею у город. Була сема година і роса починала стелити ся.

„Роса паде — сказав невправно і приступив до неї. І показав на єї ноги і повторив, що роса паде.

Вона подивилась на нього здивовано і глядїла на кінцї своїх черевиків.

„Простїть“, говорив знова, „я не йшов за вами, аби з вами говорити; але роса падає і на дорозї і на траві є майже мокро. Я хотїв се сказати, бо ви ту може зовсїм незнакомі“.

Вона відказала: „Я вас, пане, не розумію...“

„Я здоровив вас, панї, на сходах“, говорив він дальше. Се я був, що там стояв. А сей перелетний позір, що ви ним мене обдарували, мене дотичив.

Вона спитала вкінци: „Що ви собі бажаєте пане?“

Йому зачало серце бити ся, він стратив рівновагу і майже крикнув:

„Видите панї, уважайте панї, що ви хочете, я дам вам все, що маю, коли ви думаєте, що я від вас чогось хочу. Нї, я не того прийшов. Я хотїв лише станути перед вами і подивити ся трохи на вас, бо ви такі чаруючі“.

„Я ще нїколи чогось подібного не чула“ сказала вона холодно.

„Коли, так то прошу менї здарувати“ пробурмотав він і стратив усю надію.

Вона відвернулась від нього і глянула на килим цьвітів. Він хотїв свій виступ поправити і сказав:

„Послухайте лиш панї, як рожі шумлять, коли ви на них глянете. Я чую се. І чи вони так стоять та з собою говорять, чи шум се їх мова? Слухайте, може вони що скажуть“.

Вона стала відходити.

„Чи се, що я сказав таки було на відворот?“ поспитав він збентежений.

„Сеж прецї не рожі, а мак“, сказала вона.

„Ах правда, мак!“ сказав він. І чи сей шум між цьвітом їх не може бути їх голосом, що ним вони між собою розмову ведуть?“

Вона відійшла. Заки він своє речене закінчив вже замкнено городову браму. Добре.

Він стан ходити в дивнім, особливім настрою і сїв на лавку. На него так подїлала краса незвикла незнакомої. Як задзвонив давінок до обіду, він підніс ся і вельми напружений попрямував до їдальнї. Колиб вона так прийшла і сїла при тім столї. Колиб він міг єї поздоровити!

Прийшла. Гарапник несла і тепер в руцї. За нею йшов батько, старий, гарний мужчина з офіцерским виглядом.

Тепер як раз була хвиля взяти ся добре до річи, уклонити ся і сїсти напроти них. Так зроблю, сказав собі і так учинив. Красуня почервонїла. Батько і донька говорили про свою завтрішню їзду. Старий спитав просто через стіл про напрям, дорогу і про готелї. А нещасливий витязь, що нїколи перед тим не знав нї напряму, нї дороги, задумав ся на борзї і дав знамениту відповідь. Коли обід скінчив ся, приступив до них і представив ся обоїм.

По дорозї задержав на хвилю доньку офіцера і сказав:

„Лиш одно слїнце панї, не їдьте завтра! Лишіть ся тутки! Я вам покажу гарні краєвиди, водопад, корабельні варстати. А завтра вечер кину ся вам до ніг і подякую“.

Красуня йшла дальше, терпеливо слухала його мови.

Він додав: „Моє житє лежить у ваших руках“.

Вона усьміхнула ся.

Із виборчого руху.

Про правибори в Оршівцях пишуть нам:

Чого я горячо бажав дожити на Буковині, того дожив-ем: „вольних виборів“! Я горів бачити власними очима нечуваний доси вільний рух виборчий, оттому-то бувши доси майже в кождім селї при правиборах віцманьского округа. В тім окрузї обїзджав посол Пігуляк зимою й весною всї села, складав окремо в кождім селї справоздання, а тепер від час правиборів являв ся всюда лично, де грозила опасність і зарядкував особисто все, чого рух виборчий вимагав. Зачуваючи, що правиборы в Оршівцях будуть відбувати ся в понедїлок, поїхав в недїлю рано до Оршівця і пішов прямо до церкви. Дім Божий битком набитий. По Службі Божій, вельми поважний отець духовний звіщає, що завтра рано приїде комісар перенести правиборы до сойму. Нарід здивований каже, що двірник доси нїчого не давав знати. Отець духовний скликує отже нарід на пополудне, щоби порадити ся. Коло третої години зійшло ся на нараду 200 людий. Та не знають они, хто затягнений до лїсти виборчої, бо двірник тримає враз з ворогами лїсту виборчу під замком, навіть радним громадским не хоче лїсту показати. А ось виголошують ся чотири люди, що зі своїх кутів списали правиборців з памяти.

Загуркотїв віз, над'їхав посол Пігуляк з Берегомітки і Ревакївця. Заворушило ся в народї, витають посла грімкими окликами „слава“. Посол Пігуляк перебирає провід. Обясняє велику вагу теперішних виборів, каже, що 22. липень 1904 готов стати рівний тій днинї, коли перед 53 роками зніс цїсар неволю панщини. Ба, хоть нарід дїдичам тяжко ту страшну панщину сплачує, то рівно наложили пани на нарід иньшим боком дальшу тяжку неволю грошеву. Нарід мусить за дїдичів оплачувати всї громадскі видатки (волтуалу), і кошта шпитальні за бідних; мусить школи і церкви майже сам будувати й отримувати; дороги в краю тяжать також майже цїлковито на карку народу.

А се тим несправедливійше і дїткливійше, що 730.000 душ народу має лиш третину землї краю в своїх руках, з котрої мусить себе нижнити тай ще й за тих **150** дїдичів, що посїдають **дві третинї** краю, всякі додатки до державних податків платити!

Отсї тяжкі остатки панщини знесе 22. липень, як нарід при теперішних виборах не дасть ся дїдичами звести з правої дороги.

Всї правиборцї здоймають руки і присягають, що завтра являть ся до вибору певних пятьох виборців, які віддадуть 22. липня свої голоси лиш так, як їм нарід накаже.

Тепер наступає призначене тих пятьох виборців, що на Оршівцї припадають. Першого призначують одноголосно отця Козарищука. По тім призначують правиборцї чотирох селян. Кождий з них складає перед народом охоче присягу, що віддасть 22. липня свій голос лиш на дотеперішного посла Пігуляка. Все то переводить ся в найбільшім супокою серед сьвяточного настрою.

Тепер перечитує управитель школи уложені навгад лїсти правиборців і кождий прочитаний прирікає завтра безусловно явити ся. З прочитаних є 96 присутних. З поміж сих вибрано 16 із усїх кутів села, котрі перебирають на себе через цїлу ніч свої вулицї стерегчи і тут неприсутних завтра до правиборів спровадити. Завтра рано в шестій годинї на певний знак всї мають зійти ся на означене місце.

Тимчасом паньскі поплечники також не сплять. В коршмі льє ся горівка, хто лиш хоче, може там пити. Коршмарі з двірником увихають ся. Оповиди паньский розіслав слуг по селу зганяти правиборців. Платять людям по коронї на завтрішний день, аби не йшли до роботи а явили ся до правиборів. В ночи тихо в селї, як тревожна тишина перед тучею. Не чути нїгде нї голосу, нї крику, як се недїлями по селу буває. З одного і другого боку йде приготовлююча робота тихо, але тим завзятїйша. В першій по півночи лаї я приночати, о четвертій рано вже вийшов на сьвіт Божий. Днина прекрасна, сонечко розсїяло своїй червоно-золоті проміні по цїлім селї.

В шестій годинї рано, чую, загомонїв дзвін великий, а вслед і молим ся щиро. Чогось зворушили мене ті звуки глубоко в души. Якийсь сьвяточно — таємничий настрій опанував мене тай огорнув, здавалось, цїле село. Я ще на колїнах під брамою церкви, а тут як з під землї з усїх кутів спливає тихо нарід на подвіре доброго душпастиря. За яких десять мінут подвіре вкрите народом. Повільним кроком, опертий на палици шкандибає з бічної вулички, білий як молоко дїдусь, що зазнав ще добре панщизнянських нагаїв, до гурту. З другої вулицї чую тихий гуркіт, відтак возуть ще старшого, що дряхлївійшого дїда-правиборця. Приступаю і я до громади. Там числять голоси, начислено сто тринайцять присутних правиборців.

Чверть на осьму виходить душпастир з хрестом в руцї на рундук перед нарід. Люди цїлують тихо хрест. Душпастир підносить хрест благословить зібраних і напоминає: „під отсим знаком ступаймо і ми до борби за правду і волю народу, а побідимо!“ У всїх очах закрутили ся сльози, декотрі шльохають тихо. Всї рушили тихо на дорогу, душпастир на чолї, провадить свою паству. Коло громадского дому стрічають як раз лиш що наспілого комісара. Люди здоймають о. Козарищука на руки і заносять до канцеляриї. Двірник зі своїми 36 Жидами і кількома селянами посоловіли. Точно в осьмій з рана розпочались правиборы. Всї вийшли і явили вже тепер, який конець буде. Декотрі Жиди нападають на свого провідника Крайсберґера, що їх в болото завів. Один чоловік, що взяв вчера корону на нинїшний день, аби віддати свій голос на ворожий бік народови, віддає жидови корону і голосує сюда на наш бік. Другі, що взяли корони, голосують просто сюда, не віддаючи жодного гроша. Так само роблять декотрі, що вчера пили на здоровє Бажана. В першій годинї з полудня закінчили ся правиборы, комісар проголошує результат вибору: 113 голосів впало на наших пятьох виборців а 43 на противників.

Отак переводив нарід в Оршівцях памятні правиборы до сойму під проводом свого вірцевого душпастиря і управителя школи. Се взорець сегорічних правиборів взагалї по селах. Лиш треба на вічну память грядучим поколїнням виразно зазначити, що лиш в чотирох селах віцманьского виборчого округа проводили душпастирі свільно з учительством народови в подібний спосіб при сих памятних правиборах до сойму. В решта двайцять й трох місцевостях віцманьского виборчого округа боров ся нарід під проводом учительства против свого власного „душпастиря“, котрий стояв всюда на чолї противників народу. Таке само дїло ся по всїх других округах.

Та двайцятьдругий липень 1904 буде судним днем для всїх ворогів народу на Буковині.

* * *

„Цареславная“ плачет і рыдает, егда помышляет выборы надходящіе, бо хоч ні там ідут анолї „от центрального выборчого комита (!!!)“ до „русскаго народа“ то Цареславні не зійдуть ся з мандатами як „гора съ горою“. Але Цареславная не жартує, кричить не займай! Послухайте, як вони нам грозять: „Хотябы вы даже побѣдили при надстоящихъ (sic!) выборахъ... наша партія не признаєть вашихъ пословъ за своихъ!!! Думаємо, що в сїй погрозї є тільки мимовільного комізму і наївности, котра прямо переходить навіть в що иньше, що всякі коментарі тут хиба зайві...

* * *

Дав хлопа лїк найлїпший бук і найкрасше жити з ним тодї, як він буде темний як ніч. А тодї буде користь з него волика і дїдичеви ну і панотцеви, як він належить до тих кацапско-москових пастирів, що займають ся єдино стриженєм вовни із „своїх овечок“. Отсе й місток, що заставив прм. наших духовних кириників відогравати ролю дїдичівских наганачів виборчих. Отсе й спонукало кількох панотців із Садаґурцяни на вічний сором свого імени і на остаточне компромітоване кацапні (як ще она взагалї може більше компромітувати ся) підписувати виборчі плакати „рицаря“ Ніка Фльондора, що мусить своєю чесною і прихильність до селяньства аж плакатувати, щоб у неї хто повірив. А новоселицкий пан не аби який прихильник мужиків і їхної просьвіти! Ось громада Новоселиця має те нещастє, що п. Ніко стоїть на єї чолї, а як звісно, великий чоловік визначить ся на кождім місци; ось і Ніко на своїм урядї так рішно опікував ся школою, що через цїлу минулу зиму була она замкнена ізза недостачі дров! Се знаменито характеризує сего лицаря, що має охоту воювати против народної просьвіти і в соймі, але виборцї вже постарають ся, о те щоб „ясний“ пан з Новоселиці (нїби то від его лицарского щиту й не велика ясність бє) не тратив марно своїх сил на такий труд як — послованє. А треба тамити, що за Фльондором стоїть „с трах богато“ виборців, на 90 підписів, що захвалюють его „параґуну“ є рантом аж 9 словами девять! виборців. Сила не аби яка.

* * *

Sub auspiciis Gacsiani відбула ся пасторальна конференция в Кадобінцях де славно... (?) ...двісний Бежан заходив ся спасати его мандат. Ґакман стояв і через відхилені двері слухав, як о. Бежан прослезав ся, що православна церква упадає, що отсе треба конче для єї поратунку (rissum teneatis!) вибрати послом Ґакмана! Та ось прийшло ся послухати денещо і о Бежанови і др. Ґакманови. Се забрав слово наш патріот о. Галїп і заявив в супереч о. Бежанови, що православна церква не то що не упадає але як раз зростає, що наглядно виказують статистичні дані. Дальше замічує він, що полїтика зовсїм тут нї причім. Колиб сьвященики мали держати ся своєї полїтики, то хиба тої, щоб іти за громадою, за мужиками і виступати в обороні їх інтересів, що причиняли ся і до добра православної церкви і до поліпшеня зносин між громадою а приходством... Сего несподївав ся нї Бежан нї Ґакман, а преслонутий Драбинъ вже й схопив ся, щоб бодай коротенько відограти ролю паньского... послушника, та ось о. Бежан затягнув „До-

---

„Щоби уникнути всякого непорозуміня, мушу вас зробити уважним, що я їду до свого судженого і що завтра рішучо від'їзджаю“, сказала вона.

Нї, сказав він і тупнув легко ногою. І він пірвав єї руку стиснув єї і поцїлував.

Вона вирвалась, піднесла гарапник і зі свистом вдарила його по лици. Він став нагло спокійний і випрямив ся. Червона смуга набігла йому на лїнім лици. Вона глядїла на нього одну хвилину, опустила свій гарапник і тихо дрожачим голосом прогопорила:

„Я вас вдарила!?“

„Се нїчо“, сказав він. „Повторіть ще раз, се приємність для мене“.

Але вона схилила голову, опустила очи на землю і побігла звідтїля по сходах на гору до своєї кімнати, де нїхто не міг єї бачити.

Вона не поїхала на слїдуючий день. Вони знидїли великі красвиди, водопад і доки. Як цїлий сьвіт змінив ся, як єї ізза тої дурницї серце било ся. Нї, вона нїколи не поїде у тую нудну дорогу на полудне до того чоловіка, що його нїколи не любила, колиби лиш єї батько, офіцер, не змусив до того. Але вона знов поверне, знов буде тут. І вона подала витязеви ручку.

„Я також поїду“ сказав він, „я завтра поїду за тобою. До побачення моя найдорожша.

III.

Настали години, як то все було на якийсь час, де він находив ся в невисказанім одушевленю. Він нич не видїв, нич не чув лише мріи про свою любку. Він телеґрафував майже що години, писав лист по листї на пахучім папері. Він читав ті гарні слова з великою радістю і носив з собою у своїм нутрі живий пахучий цьвітник.

Минали години. Чому він не від'їзджав? У своїм захватї забув лишити готель і поїхати. По двох днях не міг поїхати, бо йому дуже до серця припали листи і він з ними не міг розлучити ся. А їх було так богато. Чому як раз їх було тілько? Перші були найлюбійші. Вони були всї для його серця рожами, але чому їх так много приходило.

Одного вечера лишив він лист убожаємої ненарушений аж до рана. Дивно, що він його зараз не розпечатав дрижучими руками, як перед тим.

Коли зайшов до їдальнї, стрінув він там даму у подорожнім убраню. Вона і єї товариство також рівночасно прибуло; вона була артистка, жіна дївчина, сьміюча, палка і впадаюча в око своїм успособленєм. Єї стерегла власна матїр.

Він поздоровив єї.

Вона усьміхнулась, поздоровила і його. Єї усьмішка зависла на рожевих устах. Чому він не від'їзджав? Чи се була така вже судьба? Користуючи ся першою случайностю, щоби молодій артистцї висьвідчити якусь чемність, він задумав єї помочи у дечім. Вони умовили час, коли він єї має товаришити в оглядаю домів.

Він прийшов цїлу годину за скоро. Дощ падав, а він мов герой чекав дальше. Нїчо не значить, казав він до себе, я мовби щасливий, бо я ізза неї змок та змучив ся! Він стояв дві години, та єї не було. Вкінци післала вона йому матїр свою місто себе, бо вона не могла йти з ним на прохід, бо пішла відвідувати своїх товаришок. А стара матїр не питала, чи довго він чекав і не жалувала його, що він змок. Вона була без серця.

Він вернув домів. Довго ходив він в готелю з одної кімнати до другої в найбільшій нетерплячцї. Чому вона не вертала із тої візити? Стало пізно і надійшла ніч. Він мусїв йти до ліжка, не бачучи єї. Він не міг спати, засьвітив сьвітло, курив папіроску одну по другій і не находив спокою. Його голова була тяжка, змучені очі бездумно блукали по тапетованих стїнах.

Вкінци зірвав ся з ліжка; убрав ся. Він знав, де була кімната артистки і він бачив єї черевики, що стояли перед порогом. Він зближив ся до дверий і слухав.

Нїчого не чутно. Він укляк і цїлував оба малі черевики, мов дурний, мов божевільний. Потім вернув знова до своєї кімнати. І він обіцяв собі завтра рано усю річ довести до пуття, назначити єї сходини і або побороти або вмерти.

Але рано вже єї не було. Вона від'їхала з цїлим товариством.

Він дізнав ся про дорогу, куди вона поїхала, і стало на тім, що вона поїхала на північ до найблизшого міста.

Того самого ранку писала донька офіцера: „Приїзджай на полудне, ту всьо у повнім розцьвітї“.

І він поїхав просто на північ.

стойно"... І все повічнало ся лиш не так, як собі сего народні вороги бажали.

* * *

Погані часи настають для ворогів народа. Мимо всіх ворожих старань мужики не дають собі тесати ніяких на голові і водити ся за ніс всілякими кацапскими „руководамъ". Ось із неприхильних народови панотців вийшов правиборцем лиш один в Новодолинцях і то голосами ворожарів & Сп. Справді може заболіти серце кождого щирого „русскаго человѣка", як маєтні кривинки непровалювались при правиборах як довгі супроти „полуграмотних украйноманьских учителей". Проявив ся навіть сам рижий Велитгорский із Витилівки. Ужасна непрекеберегательность „украйномановъ" къ своимъ непрошеним — „опекунамъ".

* * *

В Сучавщині працює проти Титови Ончулови боярин Прункул із усіх сил своєї... кишені. В Строєнці прм. пили мужики на его рахунок через 14 днів, як взагалі ніколи. Се поливане гаотов правиборців і виборців спричинить кишені сухоти так Прункулови як і нашому новоселицкому Нікови і всій прочій лідичівско-боярскій компанії со всіми их прислужниками і заполизами...

* * *

О. „доктор" Богатирець тепер „bohater" — але доволі маленький. Трубів у всеї сурми в поход на „украйномановъ" а тут зора его поблідла, а надії на мандат розвіяли ся, як дим. Але щож, він ще таки не дає за виграну. Ось вибрав ся той о. „доктор" до одного начальника громади — виборця і конче переманити его для себе. Коли нічо не помагало, поспитав він, що той начальник зробить, як его п. Штроцер покаже і в чотири очи скаже голосувати на него. На те заявила жертва агітації Богатиря, що красне поки не свій урад, а на него голосу не віддасть. Побачивши, що грозьбами паучає кулею в піт, зачав о. „доктор" предкладати тому виборцеви, що він може ему зробити якусь прислугу, він же має гроші etc. Але як виборець сего і слухати не хотів, кандидат аж остовпів, що твердо-хрунсеські убіждення так мало находять почин...

* * *

„. . . gemeine Lügen Zeitung" не уливає, але для відміни денунціює „Січи". Бо ось у Відні мали „Січовики" хапати своїх противників а навіть загрожувати їм чинно. Не треба набуть і додавати, що се все неправда. „... gemeine Lügen Zeitung" рішучо не може увійти на шлях правдомовности. А може її наулїсовці ще не охолонули від того страху, який дістали польські панки, Ґаманові опікуни перед „Січовиками" у Відні, хоч там „Січи" зовсім не ма. Там пішла була вість, що на Відно наступило 300 „козаків", які поховали ся в збіжу і хотять напасти на село!!! „Панки вдарили в дріт" — як ось в Галичині. Ось і прийшла маса сусідних жандарів, ну — і не найшла нічо. Оттак то посрамили ся польські панки, що що й досї тямлять, як їх праліїв приборкувало славне воїнство.

* * *

В кімполюнґскім окрузї кандидував проти др-а Апреля Ончула др. Крикевич, який мав такі шанси, що вже навіть мав повалити др-а Ончула бодай на стрічках ...gemeine Lügen Zeitung. тимчасом на ділї стало ся так, що др. Крикевич, не ждучи висліду виборів із кандидатури, зрезиґнував.

* * *

В ґурагуморскім окрузї висунули тепер проти др. кан. Лупулови вільнодумні Румуни сов. суд. Сзінтевцу. В неділю відбудуть ся в Ґурагоморі рівночасно віча обох кандидатів. „Вільнодумні" заявляють в своїй відозві дочисленної участи на своє віче, щоб показати „dem Erzpfaffen Bejan" і „dem Landesscharmeister", що часи обманювання народу вже минули.

Росия й Японія.

Всї три японьскі армії рушили були з своїх таборів і скорими маршами йшли на головні позиції Куропаткіна. Росийска армія були тогди розложена вдовж желїзниці, котра веде з Мукдену до Порт-Артура. Ліве крило стояло в Ляояні, праве в Кайпінґ, а осередок з начальним вождом Куропаткіном в Гайчеп.

Перша японьска армія під командою Курокого, машерувала з Фенванчену, а третя під командою Нодзу з Такушану в сторону Ляояну і Гайчену. Полудневa армія (друга) під командою ґенерала Оку машерувала з Ліжанчуну на Кайпінґ. Армії ґенералів Курокого і Нодзу були переділені від російсої армії довгим і високим пасмом гір. Японці мусїли насамперед здобути проходи через сї гори, аби дістати ся на той бік, де стоїть російска армія. Таких проходів, котрими можна перевести гармати і вози є кілька. Найважнїйшими суть Чімпаліа, Далїн, Фенчуліа, Модулїн і Мотієн. Японці ударили на всї ті проходи. Найкровавійшою була битва о прохід Фенчуліа. По дводневній битві Японці здобули всї проходи і розпочали марш через гори. Цїлий сьвіт ждав на вість о великій битві, але розчарував ся, бо замість о битві, прийшли донесеня, що Японці уступають з деяких проходів, а проходи Фенчуліа і Далїн назад обсадило російске військо. Здогадують ся, що се стало ся тому, що в Манджурії упали величезні дощі. Сам Куропаткін доніс царови, що цїлий російский табор був під водою. Дощі перемінили цїлу Манджурию в велике багно, так що навіть піхота не могла машерувати. О тім, аби перевести гармати, навіть бесїди не могло бути. Японці не в усїх прогодів уступили. На певно задержали Чімпаліа (по середині між Кайпінґом а Такушаном), через котрий армія з Такушану лучить армії Курокого і Оку. Задержали також найважнїйший прохід Мотієн на півночи, через котрий веде мурований гостинець до Ляояну, а ґен. Оку заняв 8/VII. Кайпінґ, здобувши при тім 50 армат.

НОВИНКИ.

Конкурси розписані на місце учителя рускої мови враз із німецкою або з історією і ґеоґрафією при учительских семинарних в Чернівцях до 15. с. м.; далї на місце учительки при православній дївочій школї в Чернівцях з рускою і німецкою викладовою мовою до 25. с. м., відтак на місце надучителя в Кулїнцях, Падиківцях і Прилинчу і на місце учителя або учительки в Брідку, Крищатику, Лашківці, Василеві і Зеленеві Кіцманьского, а в Нових Мамаївцях, Черновецкого повіту до кінця липня с. р.

Новий кіш Січовий. У вівторок дня 12 липня в день св. Петра і Павла о год. 2. попол. відбудуть ся перші загальні збори „Січи" в *Старім Мамаївцях* в шкільнім забудованю з отсим порядком дневним: 1) Отворене зборів, 2) Вибір січових батька і матери, 3) Поясненє статутів, 4) Вибір старшини, 5) Вільні внесеня і привіти. По зборах народні забави із сьпівами і декламациями. Отсим просимо всї наші посестри „Січи" і приятелїв прибути до нас найчисленнїйше, щоб се січове сьвято перше в черновецкім повітї випало як найвеличавійше. За тимчасову старшину: *Петро Ляхи*, кошовий.

Від комітету нічевого. На фонд нічевий руских учителїв прислало 36 учителїв на загальну суму 87 кор. 60 с. З того видано на друки і посилки 47 кор. 70 сот.; остає на дальші видатки 39 кор. 90 сот. — Просить ся Впсв. учителїв о дальші датки. Запрошеня розсилає ся лиш повним і сьвідомим Русинам. Мужі довіря повинні все мати на оцї, кому роздають запрошеня. Хтоби одним не міг дістати запрошеня, нехай приїжджає без него і зголосить ся день перед вічем в комітетї (в Бурсї при ул. Орменьскій ч. 2. в котрій будуть мали учасники приміщене), а одержать карту вступу. Товариші учителї, котрі рефлектують на приміщене, звозять удати ся прямо з двірця до бурси при ул. Орменьскій ч. 2. (найблизша стация електричного трамваю при віденьскій кавярнї, а пішого при міскім театрі). Товаришки учительки найдуть приміщене в інтернатї дївочім при ул. Сави ч. 3. (бічної від улиці Кукової). При тій нагоді просить комітет П. Т. товаришів і товаришок, взяти також конче участь в загально-краєвім вічу, яке відбудеть ся 16 і 17 липня і буде радило над загальними потребами учительства. За комітет: *А. Боркоский, о. А. Стефанович, Ол. Духович, Антін Клим, Портемій Данчуа.*

Поклик! Дня 17. липня н. ст. с. р. о годині 1. в полудне відбуде ся в Станиславові в сали театральній заходом товариства „Воля" і селяньского комітету концерт зі слїдуючою програмою: 1. Передне слово. 2. Слави: наша Україна — хор мужеский. 3. а) Гей пущу я коничонька б) Ой із Криму, хор мужеский. 4. Байда — поезия В. Залуєвича — декламация. 5. а) Гей та вставайте! б) Гуляли. хор мужеский. 6. Збудись народе! — поезия Дра. А. Колесси — декламация. 7. Та забіліли снїги — хор мужеский. 8. Прощальне слово. По концертї відбуде ся о год. 1/2 4. торжественний похід з салї театральної улицею Берка, ринком, та улицею Галицкою до лїска в Пасічній, де о год. 1/2 5 відбуде ся народна забава (фестин) получений з танцями, вправами, товариськими забавами, та прозїжними несподїванками. Цїна вступу: 1 На концерт: Льожа 1 і 10 по 6 корон, прочі по 4 корони. Фотелї на долинї і бальконї по 1 кор. 40 сот. Крісло первородне по 1 кор., другорядне по 40 сот. Партер 30 сот. Ґалерия 20 сот. 2. На народну забаву: по 40 сот. Білет родинний (4 осіб) 1 кор. 20 сот. Для селян вступ на народну забаву по 10 сот. для дїтий безплатний. При вступі на нар. забаву одержить кожда женщина (стара чи молода, гарна чи погана) даром льос, на котрий мож буде щось дуже цїкавого виграти. За комітет. *М. Королюк* голова. *В. Козловский* секретар.

Перші загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Боянчук стов. зареєстр. з необм. порукою, відбудуть ся дня 17. липня н. с. 1904 р. о 11. годині перед полуд. в шкільнім будинку, із слїдуючим порядком нарад: 1. Має ся установити стан каси, вкладок і пожик; має ся установити, яку найбільшу і яку найменьшу суму позволяє ся одному чоловікови зложити до щадничої каси; має ся установити речинці виповідженя для вкладок щадничих і речинці платности відсотків від вкладок щадничих; має ся установити, яку найбільшу пожичку можна одному членови дати; має ся установити стопу процентову для вкладок щадничих і для пожичок (§§. 52 н—е, 59, 63, 65). 2. Має ся ухвалити, що робити з лишками в касї грішми і як роздобути потрібних для каси гроший. 3. Ухвала в справі запомоги краєвої. 4. Вибір касиера, і назначене платнї для него (§§ 29, 51, 52 ж). 5. Ухвала, кілько має бути членів в радї надзорчій і вибір ради надзорчої (§§ 32, 40, 51). Боянчук, дня 6. липня 1904. *Михайло Зелїзний*, начальник.

Отворене читальнї „Рускої Бесїди" в Лужанецкім Майдані відбуде ся ві второк 12. липня 1904 (на сьв. Петра). *У. Морочко.*

Конкурс. Видїл товариства „Шкільна Поміч" в Чернівцях розписує сим конкурс на принятє до свого інституту учеників середних шкіл. Родичі, а взглядно опікуни, мають надіслати свої подання до кінця липня с. р. до видїлу „Шкільної Помочи" на руки голови, о. крил. К. Костецкого, гр. кат. пароха в Чернівцях. До подання треба долучити сьвідоцтво шкільне з послїдного півроку і заяву, що батько, чи там опікун зобовязують ся платити за нетяга 40 кор. місячно. Бувші питомцї інститута мають при рівних условинах першеньство. Приняті до інституту мають заплатити на нужите інвентария 2 К. вкладку членьску 2 К. 40 сот. і на праве 12 К. (1 К. місячно). До подання долучити марки на відповідь. Від видїлу тов. „Шкільна Поміч" в Чернівцях. *О. К. Костецкий*, голова. *Др. М. Кордуба*, писар.

Вістник розпорядків для шкіл народних, випуск VII., що вийшов 30. червня с. р. містить поучене про недугу і туберкульозу, розпорядки про відпустки учительства і про виказ шкільних будов.

Арештоване галицких дефравдантів. В наслїдок стежних листів арештовано в Цуриху Вільг. Земаньску почтмайстрову із Могильниці і її мужа Станїслава, які втекли були за границю, поповнивши значні дефравдациї в своїм урядї почтовім.

Почесному крилошанинови Кастанови Клепровичеви тут. вірм. кат. пароxови надав папа Пій X. гідність апостольского протонотария ad instar participantium. Із сею гідностию лучить ся управнене до ношеня епископских відзнак.

В Прилинчи основано д. 1. липня складницю почтову.

Погріб Герцля відбув ся в четвер при участи незвичайно великого числа учасників: було їх около 8 тисяч. На погріб прибували численні депутациї сіоністичні між ними депутациї з Черновець і Львова а також Росиї, Румунії, Анґлії і Франциї. Промов після волї тестаменту покійного не виголошувано ніяких, лиш пастор анґл. амбасади Гехзер, горячий приклонник Герцля висказав над его могилою отсї слова: Так не віддавано землї ще ніколи ні одного жида". Заупокійні богослуженя по Герцлю відбувають ся по всїх країнах, де лише живе жидівске населене, около якого починив він так великі заслуги.

Пожежа у вязници. В анґлійскій великій вязници, в Брістолю, де інтернують найнебезпечнїйших преступників, вибухла два дни тому гріша пожежа. Вязнї брали в ратованю удїл. Міністер справедливости зарядив, аби ті вязнї, що мають сидїти ще лиш 6 місяців до відбутя цїлої кари, пішли вже тепер на волю.

До Фіордів. Цїсар Вільгельм, який ще не давно вернув із подорожи на полудне вибрав ся на своїм яхтї Гогенцолерн" в подорож на північ.

Буря в Снятинщинї. По дводенній красній погодї зірвала ся дня 4. с. м. нараз величезна буря. При страшній заверусї, підчас котрої лив дощ, як з коновки, став падати і град. Падав не цїлої чверть години, але з такою нагальностию і в такій скількости, що навіть старі люди не памятають такого граду. Град лежав ще відтак цїлу добу, хоча і виногодило ся сейчас по бурі. Шкоди величезні: на полях і огородах вибив і поломав град все; місцями навіть не пізнати, що росло передтим, в инших місцях лежить тільки поломане бадиле кукурудзи (котрої тут найбільше садять). В садах шкоди також дуже великі: град обдер дерева не лише з овочів, котрі сего року зародили, але навіть з листя. Найбільше дїтшеними сею катастрофою Снятин і села: Кулачин, Микулинцї, Рудилів, Усте, Каралів, Віднів, Рудники, Волчівцї, Орелець. В сих місцевостях знищив град цїлковито корнаницю хлїбороба. З красних піль кукурудзи, тютюну і цукрових бураків не остало ся нічого. Люди з розпуки плачуть і бідкують, бо помочи нї звідки.

Гураґан в Москві. Про сю катастрофу доносять отсї близші подробиці: О год. 3. пополудни серед блискавок і громів полив ся дощ, а трохи пізнїйше упав град, який доходив до величини курячого яйця. О год. 4. успокоїло ся, але небо ще гірше почорнїло, хмари опали низько на землю і почали крутити ся. Повітря стояв між землею а небом, котрий з незвичайною скоростию почав посувати ся наперед, змітаючи і ломлячи все, що лиш подибав на дорозї. Гураґан сей зривав дахи з каменниць, навіть сильно збудованих, як корпус кадетів в Лефортові, розвалив богато деревляних домів, звалив вежі, зривав церковні хрести, зрівнав з землею богато парків і огородів, виривачи всї дерева, решітки огороджень, фабричні комини, телеґрафічні стовпи, все те повалив і унїс гураґан зі собою далеко. Величезні шкоди зробив гураґан московско — курскій зелїзниці, а головно стациї Митіщо, де мало що не випав з шин поїзд, що ішов тодї з Москви. Богато осіб понесло смерть, але спільки ще не знати, бо не позбирано ще всїх жертв. Доохресні села понесли що більші шкоди; там позривав гураґан всї дахи з домів і порозносив по поли. Село Большая Мітіща знищено цїлковито; заведени для будови вагонів зрівнані з землею; високочелний комин фабрики, падаючи потрощив зелїзничі поїзди. При тім всїм падав ще град, котрий убивав людий і зьвірята. Земельні плоди знищені цїлковито.

Належитість за Оголошеня за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнацята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошеня** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кільканразових уміщенях опускаєть ся на цілі процент після скількости уміщеня.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улиця Головна-Енценберга ч. 3.

(—) **Склад обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера, після американьского стилю.**

Самостійна продаж славної жидрової обуви Антона Чапека у Відни.

Парасольки від сонця. Найбільший вибір парасольок у чорних і в ріжних модних кольорах, з мережками і гладких ріжної сорти і Епіної ціни. — Парасольки для дівчат і дітий. — Парасолї від дощу для пань, панів, як також палички до проходу для пань і панів. — Новости.

Капелюхи соломяні і фільцові, для пань, панів і дітий. — Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик П. Лядштетер і Синове, Гиярки Іта у Відни, як також Йосеф Пікер і Синове в Ґрацу. Найводнійші предмети спортові для дам, шапочки, найлїпші соломяні капелюхи в ріжних фасонах і модних кольорах, правдиві Панами, альпенштиньові, капелюшки для дітий (Matrosenhüte), і инші новости.

Артикули Lawn-tennis. Склад ракет і кулї Сальмонгера з Льондону, Тонеда з Відни. Белїжні прибори і убиорки до тої гри. — Білє для туристів.

Товари шкіряні і бронзові на подарунки. Новости з столових із бронзу, годинники ґіґури, гарнітури до писаня і до куреня, шкіряні мошонки, ташки на листи і карти візитові для пань і панів.

Краватки і рукавички найновійші, з гукрельних як і заграничних тонкій, фулярові, краватки до праня, рукавички кетгові і з найлїпшої ярки.

Товари обувні, найлїпшої якости для пань, і панів, дівчат і дітий із жіґрової шкіри в ріжних кольорах, драп, сїмісеї, Boxcalf, сатинові і т. п. до шнурованя, на ґудзики з ґумою і п.

Сандали системи Дра Лямана і пп. Кнайпа найлїпшої сорти черевики Lawn-tennis для туристів з найбільшим вибором. Найлїпші американьскі цїлинки.

Мужеске біле, з ніяк, зефірів, полотна, шефону і батисту, красно вишивене найлїпших фабрикатів від ґраницяки. Кошулї, машкети, хусточки до носа, шкарпетки для панів, пань і дітий в найновійших кольорах. Сорочки сїтчові до колеса, ощущуючі тїло від поту, кальсони системи Дра Лямана і всякі подібні товари.

Специяльний склад артикулів до подорожи. Валїзи, куфри до подорожи, торби ручні з замочками або без них, несесарів, міхи, пледи, порохівники, ремені, парасолї, етуї, мішки на білє, всякі на панове найновійші портмонетки для пань і панів, коци до подорожи і покоїв і т. п.

Перша буковинська

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби приплати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а **Філїя** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня товариства „Рускої Ради“

має на складі

„контракт купна і продажи“

в рускім язиці.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тілько обезпечені тревало в „ДНІСТРІ“ від огню. Членьский удїл 50 корон можна вложити в ратах; вписове 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затягати позички на 6 % за предложенєм відповідної гіпотеки або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 лїт.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і иньшім купні землї нехай купуючі звертають ся на позичками до „ДНІСТРА“.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденту від удїлів а часть зиску призначує ся на добродійні цїли; до тепер уділено на церкви, бурси, школи і т. п. 18.385.— корон.

(—)

Стан 31. мая 1904:

Вкладки	1,698.786 К.	Позички	1,403.472 К.
Удїли	115.947 К.	Цінні папери, льок. в банках і на рах. біжучий	506.994 К.
Фонди резервові	23.522 К.		

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * * „Лїдока“ словінська казка	—.24
Ів. Синюк. „Образки з природа“	—.20
О. П. „Хлопці садівники“	—.40
Олекса Попович „Розмови“	—.40
Корнила П. Устиянович „Три нїмкі загадки“	—.40
В. Уніньский-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде єї конець.“	—.30
Проф. О. Ґремічук „Іван Сучавский“	—.40
Ів. Бажанський. „Пропаєть“	—.20
Гарнюк. „Малярі“	—.20
* * * „Зерна“	—.20
* * * „Котвої по заслузї“	—.20
* * * Толстой „Два старцї“	—.14
Олекса Пашкевич. „Ластівка“ (старі речники.)	2.—

Видання тов. Руски „Школи“.

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка“	1.20
Ом. Попович. „Методика“ I. часть	—.60
„ „ „Гавриця Методика“ II часть	2.—
„ „ „Як бідні збогатїли“	1.—
„ „ „10 казок для дїточок“	—.20
„ „ „Збірка замовлянь“	.1—
Ом. Попович „Шів сотий повістох“	—.60
„ „ „ „ „	—.50
„ „ „ „ „	—.40
Ів. Синюк. „Образки з житя“	—.20
Шпойнаровский Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи ґімн.	2.80

Др. Стеф. Сваль-Стоцкий. „Громадя“	—.20
„ „Порадник“ як закладати каси	—.40
„ „Буковинська Русь“	2.40
Ю. О. Федьович. „Пісні жовнярскі“	—.20
Франко Іван. „Русько-українська література“	—.20
Теодот Галїн. „Домашний лікар“	1.—
Пігулак Еротей. „Верховинські ягодки“	2.—
О. Шпитко. „Листи з пекла“	—.20
Мр. Юлек. Семинарскі сповіди	—.50

	К. с.
Евг. Жуковский: „Учебник різьництва“	4.—
Іван Франко: „Що таке поступ?“	1.20
Франчук: „Оферма“	—.20
Підеша: „Бостон і напад“	2.—
С. Тихий: „Як робити тестамент?“	—.30
Марченко: „Плесна хата“	—.20
Ярчовський: „Серце мовить“	—.30
Сильв. Ярчовський: „На фалях житя“	—.40
Сергій Шпойнаровский „Ausgewählte Sceawczskie-Gedichte	—.50

При замовленях книжок упрашає ся приплати на порто.

Філїя в ЧЕРНІВЦЯХ

ул. Ратушева ч. 17.

25 (5—10)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 77. Чернівцї, второк дня 29. червня (12. липня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Полїтичний перегляд.

Демонстрациї італїйских студентів.

Італїйскі студенти помимо, що правительство для них ласкавійше, чим для Русинів, стало пригадують ся сьвітови своїми демонстрациями. Ось і оногди прийшло в Інсбруку до бурливих демонстраций італїйских студентів з причини складу екзамінацийної комісиї. Демонстрация була головно звернена проти предсїдателя комісиї правничої. Вечером відбули ся збори італїйских студентів. Позаяк перед салею зібрало ся було богато нїмецких студентів і горожан, полїция розпязала збори і зробила порядок. Італїйскі студенти пустили ся тодї до центральної канарнї, котру однак полїция вже перед тим була замкнула з обаих розрухів. Демонстрация тревала більше як дві години і підчас неї арештовано кількох людий. Перед вчера знов рано уставились були перед унїверзитетом нїмецкі студенти, щоби не пустити італїйских студентів на викладн. Полїция лежала ся була у великій силї, однак до демонстрациї не прийшло, бо Італїйцї не прийшли до унїверзитету.

Мілїони Картузів.

Слїдство в справі перекупства Комба і єго сина, що відбило ся таким відгомоном у всесьвітній печати і мало послужити до повалення теперішного француского правительства, вже покінчене, тільки не так, як єго бажало ся Комбовим ворогам. Обжалуваня, які надали на Комба, були звичайно так недокладні і мрачні, а до того так лишені всяких позорів правди, що комісия, яка переводила в тій справі слїдство, рішила поставити в палатї отсї внесеня: 1) Констатує ся, що слїдство виказало вповнї честність президента мінїстрів і єго сина і що Маснїран не мав з тою справою нїчого спільного; — 2) Висказує ся сожалїнє, що президент мінїстрів говорив о намїренім відкупстві, чого дїйстно не було; — 3) Висказує ся сожалїнє з причини деяких неправильностий в поступованю судовім, що показали ся підчас слїдства.

Так отже мілїони Картузів не то що не захитали, але навіть скріпили позицию Комбового мінїстерства.

Подїї в Фінляндиї.

Із Гельзінґфорсу надходять вістки про арештованя визначних Фінляндцїв. Ось батька Евгенія Шаумана, котрий позбавив житя Бобрікова, бувшого сенатора і двох професорів унїверзитету: дра Ернеста Естландера, урядника банку Альфгана і асистента бібліотеки, Кумерова арештовано і відставлено під ескортою жандармів до Петербурга, де, як кажуть, мають їх переслухувати. Крім згаданих осіб арештовано ще і відставлено також до Петербурга професора цивільного права і римского бар. Вреде, знаменитого правника Фінляндиї.

Видно пистріл Шаумана правлячі круги російскі ще не зовсїм переконав, що з огнем небезпечно бавити ся навіть російскому абсолютизмови.

Револьта в кадетскій школї.

В кадетскій школї в Пятиґорках прийшло до заворушень. З нагоди якогось угорского сьвята силувано хорватских кадетів до сьпіваня угорского народного гимну, але вони сего не зробили, одні зі незнаня, другі із неохоти. Коли супроти них ужито насильних средств, тодї кадети заявили протоколярно, що із заведеня виступають.

Із виборчого руху.

Оригінальну вільнодумність проявляє „Freie Lehrer Zeitung“. Коли в цїлім краю усї поступові елементи згуртували ся до борби із боярщиною, що придавила невиносимим тягаром великий поступ Буковини, тодї виступає „Fr. L. Zeitung“ із таким поведенєм, яке не знати чому приписати. Для „Fr. L. Ztg.“ яка дзвонить і то найголоснїйше у дзвін вільнодумности, справа садаґурского вибору, зводить ся до національної кверстиї. Між дїдичем Фльондором а др. Ст. Стоцким не добачує заслїплений злобою поступ із „Fr. L. Ztg.“ нїякої иньшої ріжницї, лиш те, що один із них Волох а другий Русин!! Ба що більше „Fr. L. Ztg.“ реєструє зовсїм супокійно те, що волоскі учителї аґітують за порожним народній просьвітї дїдичем і що они підписують єго виборчі відозви. Без коментарів реєструє й приймоти Нїки Фльондора а навіть і захвалює їх, подаючи їх як голос волоских учителїв, а рівночасно виступає і то з клеветами проти дра Смаль Стоцкого, бо те, що за ним аґітують руські учителї, „ist jedoch durchaus nicht vielleicht auf seine Beliebtheit bei den ruthenischen Lehrern zurückzuführen“.

Най „Fr. L. Ztg.“ вибачить, але єї поведенє є крайно нуждонне. Хоч супроти „Fr. L. Ztg.“, яка своєю поступовість тільки тим проявляє, що добирає в своїй полемицї „ґрінпот“ лайки, годї робити собі скрупулів із остроти поодиноких слів, однак кождий признасть, що отсе єї поведенє вже з огляду на інтерес поступу Буковини іншим словом годї назвати. Але ми певні того, що й між волоским учительством є люди, що сей поступок „Fr. L. Ztg.“ мусить осудити. Їм же не слїд забувати, що руске учительство, сьвідоме ваги нинїшної хвилї, по всїй Буковинї підпирає з усїх сил волоских вільнодумних кандидатів. Колиж „Fr. L. Ztg.“ лиш під осхоною і то дуже прозрачного листка встидливих недоговорень пропаґує зраджуванє руского вільнодумного кандидата, то єї поступованє годї здефінїювати інакше, як перфідним. Але редактор „Fr. L. Ztg.“ яка має заступати інтереси всїх учителїв, на яку їде й корвацция руских учителїв, позволив собі поступити що одним кроком дальше. Він клевече руске учительство, що воно виступає в черновецкім повітї проти Фльор. Ливу, аґітуючи за проф. Смаль-Стоцким, щоб дати єму черн. мандат „für den Fall, als seine Chancen in Sadagora schlecht werden sollten“. З боку „Fr. L. Ztg“, можна всего надїяти ся, але щось подібного, як ся ревеляция, перейшло вже всї можі сподїваного. Не слїд же забувати, що сю клевету на руске учительство піднесла перша „... gemeine Lügen Zeitung“, але й она єї відтак відкликала, але помимо того, що єї відкликано, поважив ся єї піднести і то хто? — орґан, який хоче уходити за заступника і речника учительства і то ще й руского. Нї се вже нїчо иньшого як скандал! А ще й се треба тямити, що „Fr. L. Ztg.“ в реєстрованю виборчого руху консеквентно оминає руских кандидатів, хиба що хоче виступити проти них! Наново із „Fr. L. Ztg“. занадто легковажать собі руске учительство, коли думають, що воно дасть себе водити за ніс полїтикам такої кондуїти, як вони, і мовчки толерувати такі по-

Поезиї Григорія Воробкевича.

* * *

Не сьвіт то, брате, і не доля,
а так таки твоя се воля
тебе трівожить і попів
і невинних писарів.

А щож, брате? Ци забувесь,
що попи тебе хрестили,
а невинні письменнії
письма — добра научили?

Зуміла ти заглушити
грозного Марса ігра,
найкрасші чувства задушити?
дитинні чувства затопити
морем сардиньскої крови?

Мабуть не досить крови про-[лиєсь,
покинув саблю, за перо хватиєсь,
та нуж почтенних попів
і невинних писарів
пером сьоботати,
поту добувати,
смертельного поту...

Талїяньский ворон — і годї.
Кажуть, і там люди — сьоботчуть
до смерти, — поту з них точуть.

Львів, 18. вересня 1868. — Се мабуть відповідь Н. Шрама на поезию Федьковича, помішену у Правдї 1868, ст. 358:

Одних вчучують писарить,
а другі пнуть ся як в попи,
а я вже сьпіваки на пивру
хотїв побити — дъ й те
моєї не повелось, небого!...
Да що робити? битись з Богом
нїхто не дуже ся!... Мабуть
така вже доля, або — сьвіт.

Богдан підо Львовом.

Ци то цьвіти, ци то квіти
поле укривають,
круг города круг Львова
прекрасно маяють.

Не цьвіти і не квіти,
то лицька недоля,
України славні дїти,
руська честь і воля.

На них шати баркатові,
срібло — злото сяє,
у їх сливах і шаблюках
сонце ся блискає,

Ті атласи і баркати
в Пилявцях дістали,
кріваві свої лати
гордо обмінили.

Свої сливи лукавою
кровцьов умивали,
шляхетною, вельможною
землю напоили.

Затрусились у городї
Кельонди — бауїти,
де їм, скверним, у пригодї
головку подїти.

І не снили небожата,
що кара наступить —
крівавая кара — плата,
що Богдан прибуде.

Довго хлопи — шизматини
терпіли — мовчали,
польскі кельонди і владики
кров їм висисали.

Висисали і упились,
страшний суд діждали,
із похміля пробудились,
кари дочекались.

Судить скверних лицемірів
Усевишній строго
і карає преступників
закону сьвятого.

Приступило все козацтво
міста добувати,
запорожцє славне братєтво
славу й честь шукати.

Тай узяли перші мури,
знамя там встромили,
іспугали кантурових,
кельондів половили.

Бернадинів половили,
що там в сьвятім постї
православних потопили,
запрошених в гостї.

То в клиторі їх ся стало,
в піст сьвятий великий,
де на віки вже заспало
много шизматинів.

Запрошені сїромахи
не хтїли мясо їсти
тай мусїли без голови
у юрницю лїзти.

І привели Бернадинів:
„Здорові гостили!
Що-б ви в мене хлїба їли,
вина ся напили?“

Обіцяв ся гетман мило,
казав стіл стелити
і варива та і мяса,
вина наносити.

І лукаві мясо їли,
вина ся напили,
а у-решті сторопіли,
жизнь свою згубили.

Во розказав гетман строго
голови їм стяти —
і потекло крови много,
нема що казати.

Но за руску кров невинну
винні погибали —
і козаки в ту годину
божий суд справляли.

Ци то цьвіти, ци то квіти
поле укривають,
круг города круг Львова
прекрасно маяють.

Не цьвіти то і не квіти,
то лицка недоля,
України славні дїти,
руська честь і воля...

1869 (докінчене 1873).

(Далї буде).

ганї учители, яких отсе допустила ся „Fr. L. Ztg.“ —

В справі отсего поводженя „Fr. L. Ztg.“ одержуємо се письмо з просьбою о поміщене: Від одного часу нападає „Fr. L. Ztg“, майже в кождім числї на нашого дорогого, на поли шкільництва високо заслуженого посла, д-ра Сильвестра Стецького. Нарікає навіть, що він для школи і учителїв нічого не зробив. Позвали ми сьвідомі учителї, без ріжницї народности, добре знаємо, що до теперішної каденциї буковиньского сойму шкільні справи і учительство тілько наші рускі посли підпирали, то ми то все енерґічно підпираємо, а наших послів глубоко поважаємо і за них навіть в разї потреби і в огонь підем. Безличнo і безхарактерно поступають деякотрі румуньскі учителї, котрі ворога школи підпирають, аби лиш заслужений Русин не перейшов. Без всякого пустили качку, що нїби рускі учителї в чернівецкім виборчім повітї робять против посла, пана Флоріяна Лупу, бо він Вовох. Панове! будьте певні, що ми рускі учителї приятели від ворога умієм розріжнити і кождого приятеля народа хоть би він був і Турок, енерґічно підопремо. Ми жиєм з народа і мусим для народа працювати. Уважайте, що робите! З глубоким поважанєм, Камена, дня 8. липня 1904. *Марія Бачинська* учителька, *Стефанія Климовска* учительна, *Юрій Щербановский* надучитель, *Касіян Павлюк* учитель, *Волод. Продановк* учитель.

* * *

Ось одна картка із кандидатских похождений о. Ганицкого: Він поки що не показав ся виборцям нї на одних зборах, щоб їм сказати, як він хоче їх заступати, а по тій відповіди, яку дістав від одного виборця в селї Іспасї, вже мабуть і не буде сего зовсїм пробувати. Бо, якби й не казати, розмова его із виборцем Д-ом була доволї приятна. О. Ганицкому ходило о те, щоб склонити Д-а до віддачі на себе голосу, та він єму одвітив меньше більше так: „Се все за дурно. Доки жиє пан Николай Василько, тай доки схоче кандидувати, доти его будемо вибирати, а як би він того не схотїв, то ми ще надумаєм ся, на кого голосувати, але певно, що не на Вас“. Отакво заслужене dictum accepit почув чоловік, що нажив ся кандидувати против народному кандидатови і то тому, що єму, як се він сам у своїй... добродушности признав ся, поручили „свиньо“ кандидувати. Мабуть вже відхоче ся єму входити в розмови з виборцями, хочби й інтимні. І подумати, що се посягнув по мандат чоловік, який навіть на стілько не може визнати ся в ситуациї, що ворогы руского народу тільки на те вихляли его в кандидати, щоб він рішучо скомпромітував ся в очах свого народу, як кандидат на ґенерального віварія. Та alea acta! Сно й дуже добре стало ся. Бо про те, щоб о. Ганицкий оглядав мандат, нема й мови, а за те руска суспільність розуміє, що на так визначнім церковнім становищи людям із рабиною душою місце бути не може.

* * *

Із Станиціи доль., пишуть нам під датою 10. VII:

На сегодня скликав двірник станиційний Войнарский виборців до Станиціи, щоби нарадити ся над особою кандидата. Збори ті скликав він для Богатиря — свого „przyjaciela“ в великій тайнї, та на щасте про се довідав ся і народний комітет і повідомив про те всї села наших повіту і так що в Станиціях зібрало ся народу близько тисячи. Розуміє ся, о. Богатирець зовсїм собі сего не бажав. Наша інтелїґенция (головно учительство) прав з головою виборчого комітету нот. Стрийским, прибула в компаєті. Нарід заняв ринок і жди на збори. Приїхав о. Богатирець з редактором Козарковичом і що деякими кацапами, тай заховав ся перед народом до каснии. О год. 3 пополудни дали знати, щоби люди сходили ся до салї в маґістратї. Нарід пливе і наповняє салю по береги. Під вікном в салї ходить о. Богатирець блїдий, а коло него крутить ся Войнарский — запрашає виборців до середини. Зійшлись. Войнарский зачинає тим, що представляє ся і ломаною ру-

ською мовою так численні збори, та просить вибрати президію. На внесок виборця п. Василя Куза з Руского Банилова, вибрано одноголосно предсїдателем п. нотаря Стрийского з Вашківцїв и. Ч. Предсїдатель дякує за вибір, читає збори і покликує на писарів уч. Гараса і уч. Шлезина, котрі занимають місця. До слова зголошує ся виборець уч. Іван Герасимович. Представляє річ, що над справою вибору посла нарід мав нараду в Вашківцях н. Ч. дня 19. червня 1904., де основно обговорені були всї наші постулати і до поставлено кандидатами на вашківский повіт дотеперішного посла з сего повіту Тодора Левицкого. Кандидатуру ту ухвалено одноголосно без найменьшого протесту і таким чином одиноким народним кандидатом явив ся лиш Тодор Левицький. В виду того збори теперішні є безпредметові і ставляє внесенє, щоби збори закрити, та просить се внесенє зараз віддати під голосоване. До слова зголошує ся о. Богатирець, одная предсїдатель, заким удїлив єму слова, віддав передом внесок виборця Герасимовича під голосоване, яке виборцї одноголосно ухвалили. В виду сего заключає предсїдатель збори, а весь нарід опускає льокаль зборів сьпіваючи „Не пора“. Се хід недїй и найголовнїйших зарисах. Збори тревали коротко але були дуже оживлені, нарід що хвиля то висказував своє негодоване, то гремїло „Слава“!

В сали лишив ся лиш о. Богатирець зі своїм редактором та Войнарским, пригноблений, як то кажуть, „нї в пять, нї в девять“.

І так віднесли ми сьвітлу побіду, а кацапи посрамились. *Е. Г.*

Про виборче право учительок.

В справі виборчого права учительок видав адміністрацийний трибунал важний вирок. Після деяких законів громадських австрийских країн коронних мають в другім тілї виборчім дефінітивні учительки шкіл народних і видїлових право голосованя, але досї власти признавали се право лише учителям придержуючись букви закона, де находить ся слово „учитель“, та тепер признано его й учительцям. Справа ся представляє ся так:

В місті Затц (Saatz) в Чехах відбували ся вибори до громадскої радиї Один виборець жадав від рекламацийної комісиї, щоби до лїсти виборців з другого пола вписано також учительки. Коли сему жаданю не вдоволено, він вніс жалобу до адміністрацийного трибуналу, указуючи на те, що в законї громадскім нема жадної згадки про учительок, бо в тім часї, коли закон укладано, учительок ще й не було; отже треба надумати ся в інтенцию закона, а тою інтенцією не могло бути нїщо инше, як дати при виборах голос взагалї учительству.

Адміністрацийний трибунал під проводом ґр. Шенборна видав дня 5 с. м. в сїй справі вирок, котрим зміє рішенє затецкої рекламацийної комісиї, усуваючо учительок від активного права виборчого, і признав дефінітивним учительцям народних і видїлових шкіл при громадских виборах виборче право у всїх громадах, виняшши ті, що мають опрємний статут, котрий виразно відмовляє учительцям право голосованя. Такими містами є: Відень, Прага, Ліберець, Чернівцї, Цельовець, Берно, Терст, Інсбрук і Боцен. В инших містах, де їх власний статут такої виразної постанови що-до учительок не має, рішенє найвисшого адміністрацийного трибуналу стає ся правосильним, а всї дефінітивні повнолїтні учительки народних і видїлових шкіл дістають активне право виборче. Такими містами є: Львів, Краків, Лінц, Опава, Олмуцець, Солномгород і Гориция.

Отсе рішенє є важним прецеденсом в справі розширеня громадських прав жінок. —

Росия й Японія.

Манджурія підчає слот.

В. Немирович-Данченко малює манджурску слоту, яка тепер настала, ось так: Дві доби безперервної зливи. Ціла Манджурия залита водою. Попри зелїзничий плянт формальні озера, а тут або там у Японців зірвані мости, або понівечені дороги. У нас знесла вода на однім місци плянт на просторі десяти сажнїв. Наші жовнїри сплють у воді, серед Японців розширена холера (?) а смертність така велика, що не можуть насипати з похоронами. Японські віддїли концентруючи ся і задивлюючись остають на вижинах і на доли зовсїм не сходять. Навіть длинцухи варт держуть ся гір. Вода прибуває, утоплених є вже богато. Бівваки пливають. В ночи годї спати, бо вогкість проймає кости. В горах, долинах і скальних завалищах всюди повінь. Один із полкових віддїлів потерпів не мало. В ночи бувають зливи страшні і можна сказати, що епока дощів вже розпочала ся. Із гір линуть із незвичайною бистротою гірскі потоки і заливають долини. Теперішна війна на верхінях, а всї позициї на шпилях. Для рухів конечна незвичайна справа, бо незглубимі пропасти спричинюють заворот голови.

Письменники на поли борби.

Антін Чехов, який мав виїхати на поли борби, занехав первісний намір їзда недуги, через яку виїде на лїчене до Німеччини. За те виїздить на воєнний терен із Тули звісний письменник В. Вересаєв, а радою В. В. Сиадовіч, бо се є властиво его імя.

Письма з краю.

Заснованє „Січи“ в Бергометі н. Пр.

Дня 3. с. м. засновано у нас товариство ґімнастичне і пожарниче „Січ“. Вже від самого рамку сходили ся люди сїльскі та сторонські, щоби звеличати се сьвято. Прийшли навіть люди з Ошихліб з слезами в очах, жалїючись, що їм їх дїдич робить великі перепони в заснованю так хосенного товариства. О 1. годині по полудни надійшли сусїдні „Січи“ з прапорами та ревними провідниками, а іменно „Січ“ Лужаньска з орґанізаторами всїх Лужаньских руских товариств, а ними єсть два молоді учителї Ілюк Петро і Бережан, а відтак „Січ“ Дубівска та Шиньска, а троха пізнїйше Чорторийска не жалїючи труду, щоб випрагляти ся в так далеку дорогу. Прибуло також много інтелїґенциї, а особливо учительства. О 2. годині вийшла тамошна „Січ“ на против посла п. Е. Пігулака і проф. п. Яричевского. Коли вже всї зібрали ся в гарно прибраній стодолї, привитав їх щирими словами нач'учитель Юрій Олїйник всїх зібраних і попросив п. Пігулака на батька січового, що всї зібрані грімкими оплесками приняли. П. Пігулак просить за згодою товариства на січову матку п-ну. Наталію Олїйник, що також всї зібрані воєдиними оплесками приняли. Після того забрав слово п. Пігулак об'яснюючи в ясних та зворушуючих словах вагу сего товариства. По довшій промові мусїв з болем серця з дуже важних причин від'їхати. Тепер просить товариство на батька січового п. проф. Яричевского, котрий покликує на секретарів учителя народн. — кошового в Дубівцях, та основателя сегодняшної „Січи“ т. Арсенича і т. Теофіла Мандрика. Тепер в грімких словах зворушує п. Яричевский всїх зібраних до глубини серця, обсвітлюючи і взиває до закладани таких товариств на Руси Україні.

Рівнож сповістив збори про віче академ. української молодїжи в Чернівцях, яке відбувало ся рівночасно. Зібрані „Січи“ кликнули грімко „Щасть Боже!“ і порішили післати привітну телеґраму на віче. Відтак в довшій промові обяснив зрозуміло відпоручник акад. тов. „Січи“ п. Стрийский статути. По сїм приступлено до вибору старшини; до неї вибрано: Петро Кізей кошовий, Михайло Мажар осавула, Антін Арсенич учитель, Теофіль Мандрик писар, Дмитро Пашляк скарбник, Фока Мажар I. четар, Кріспин Мондрик II., Кирило Сідор III., Олекса Потяк IV четар, а Грегорій Стерощук, хорунжий. По врученю прапора і по промові проф. Яричевского до прапора відспівано з одушевленем „Не пора“ і „Ще не умерла Україна“. По сїм слїдували привітні промови.

Від Січи з Чорториї промовляв кош. Денко Руснак, від лужаньскої кош. Борежан, від шиньскої кош. Скакун, від дубівскої кош. Сильвестер Руснак, від тов. акад. „Січ“ Стрийский, від кси і читальні в Неполовицях надуч. Лупул, від читальні в Шиньцях і будучої Січи в Драчинцях надуч. Арійчук, від тов. українського Союза в Черниїцях проф. Яричевский. По завінченю зборів слїдували ріжні та гарні сьпіви черновецкої шкільної молодїжи під проводом основателя будучої Січи і народн. учителя в Ганинци п. Ореста Ілюка.

Учасник.

НОВИНКИ.

Пригадуємо, що концерт з нагоди 30 роковин літературної дїяльности Др. Ів. Франка відбуде ся дня 14. липня в сали „Народного Дому“. По концертї комерс в сали „Бельві“.

Загальні збори Каси пожичкової і щадничої для громади Вадуциї, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою відбудуть ся в недїлю дня 24 липня в 3. год. пополудне в домі п. Льонгіна Томоруґа з отсим дневним порядком: 1. Контроля і справоздане старшини. 2. Вибір трьох членів старшини і заступника. 3. Вильосоване трох членів ради надзорчої. 4. Приміщене Каси. 5. Вільні внесени. — *Л. Томоруґ* голова, *Е. Томоруґ* касиєр.

Спростоване. О. Антін Тофан взяв один із „твердих орїхів“, поміщених в 56 ч. до своєї особи. О. Тофан простує вістку, начеб его селятиньскі верховскі чинно зневажували, а за те заявляє, що він із усїма селятиньскими мешканцями жиє у найлїпших зносинах.

Подяка. Отсим заявляємо найсердечнїйшу подяку п-ні Наталії Олїйник і п-ні учительці Софії Ґрінберґ за безінтересовне вишите для товариства зенг. За старшину „Січи“ в Бергометі н. Пр. *Петро Кізей.* кошовий *Теофіль Мандрик.* писар

Із буковиньских желїзниць льокальних. Рух на буков. зелїзницях льокальних був у 1903. р. ось такий: Перевезено 336.476 осіб і 446 тон товарів, а попередного року перевезено 316.665 осіб і 398 тон, так що 1903. р. виказує надвижку 24.891 осіб і 48 тон товарів. Доходів було на всїх зелїзничих льокальних 334.389·76 К. за перевіз осіб і вільоза 6705·66 К за товари. Пересічно приходив від одної особи 102·36 с. супроти 95·38 с. з попередного року. Рух товаровий значив ся в 1903 перевозом 1.000 тон поспішних і 500.575 звичайних супроти 1178 тон перес. посп. і 471.626 перес. звич. із року попередного; отже рух в 1903 виказує в товаровім руху надвижку 425 тон в пересилках поспішних і 94.347 тон в перес. звичайних. Пересічна оплата від тони виносила 3.567 К.

Загальні збори товариства урядників податкових на Буковині відбудуть ся д. 14. серпня б. р. в сали радовецкої ради громадскої.

В краєвій школї господарчій покінчив ся рік шк. в суботу, дня (11) розпочинають ся в ній іспити зрілости, до яких зголосило ся 22. кандидатів.

Із уряду патентового. Цїсар покликав несталого члена уряду патентового проф. унів. дра Оттокара Тумлїца по уплині 1. періоду его дїяльности до дальшого сповнюваня свого уряду, а дир. Евзебія Мандичевского яко нового члена тої інституциї.

Огонь вибух в ночи із 3 на 4 в горальни Мих. Ів. Богосевича в Слободиї-Банилові і знїчив єї до тла. Шкода виносить 36. тисяч, а була заасекурована на 24.000 К. Огонь був мабуть підложений. За виновниками заряджено слїдство.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.